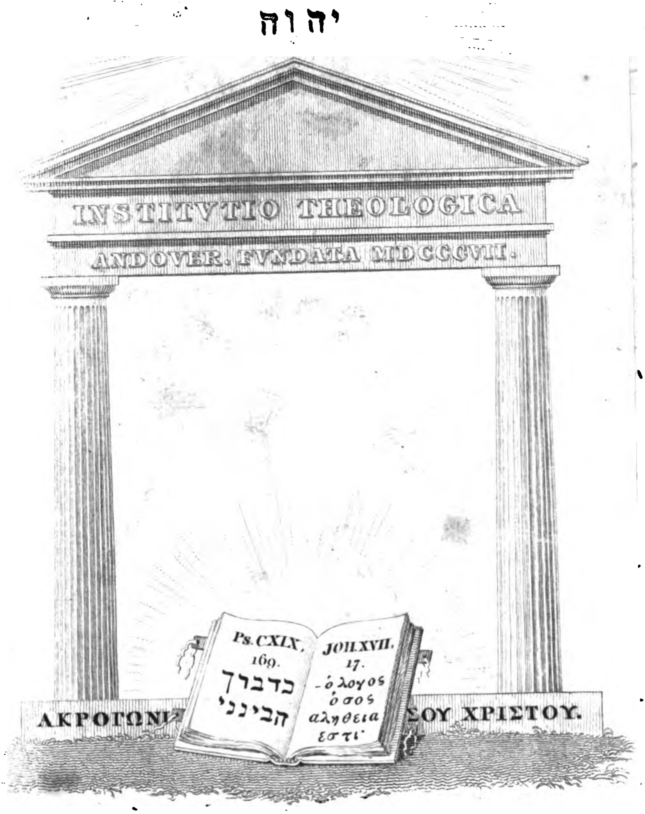

יהוה
INSTITVTIO THEOLOGICA
ANDOVER. FVNDATA MDCCCVIII.
Ps. CXIX, 169.
כדברך הבינני
JOH. XVII. 17.
ὁ λογος ὁ σος αληθεια εστι
ΑΚΡΟΓΩΝΙ
ΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

GODOFREDI HERMANNI

DE

EMENDANDA RATIONE GRAECAE GRAMMATICAE

PARS PRIMA

ACCEDVNT HERODIANI ALIORVMQVE LIBELLI NVNC PRIMVM EDITI

LIPSIAE APVD GERHARDVM FLEISCHERVM

CIↃIↃCCCI.

Quid exſpectare debeant, qui hunc librum legere inſtituunt, hoc magis opus eſt ut exponam, quo magis verendum mihi eſt, ne quis ea me dediſſe ſperet, quae nec volui dare, nec potui. Graecae grammaticae rationem non emendare, ſed, quo pacto emendari poſſet, oſtendere ſtudui. Itaque non omnes grammaticae partes disputatione conſequutus ſum, ſed ea tantum, quae ſumma ſunt huius doctrinae capita, ac ne illa quidem integra, attigi. Etenim quis tam ſit temerarius, ut univerſam Graecae linguae doctrinam, quae vix coniunctis multorum ſtudiis illuſtrari poteſt, ſua unius opera explicatum iri exiſtimet? Immo, qui huius rei difficultatem recte perſpexerit, aut aliquem e multis locum eliget, in quo pertractando operam ponat ſuam, aut, ſi univerſam grammaticam comprehendere volet, in eo conſiſtere ſatius putabit, ut viam indicet, quae in cuiusque loci explicatione videatur aptiſſima. In qua re multum refert meminiſſe, quae cauſſae ſint obſcuritatis Graecae grammaticae. Origine enim obſcuritatis cognita aut tolli obſcuritas poterit, aut, ſi tolli non poteſt, prohibebi-

mur certe, ne quid ultra, quam licet, conemur. Equidem illius obſcuritatis has potiſſimum quatuor cauſſas eſſe arbitror: perfectionem linguae e coniuncto diverſarum aetatum uſu enatam; ſermonis apud diverſas gentes discrepantiam; interitum plurimorum ſcriptorum, maximeque eorum, qui Dorica atque Aeolica lingua ſcripſerant; grammaticorum denique artem ac diſciplinam. Ex his illud tantum, quod poſtremo loco attuli, defenſione indiget. Atque equidem tantum abeſt ut grammaticorum libros arti grammaticae multum profuiſſe credam, eos ut magis, ſi a quibusdam partibus diſcedatur, inſigni ad eam rem impedimento fuiſſe cenſeam. Nam ut omnium artium tenuia ſunt nec ſatis firma initia, ſic idem in grammaticorum doctrina evenit: quae quum inclinato iam Graecae linguae flore ab hominibus non ſane ad eam rem omnino idoneis et inventa et quodammodo etiam perfecta eſſet, fieri non potuit, quin hi ipſi poſtea, deperditis antiquiorum plerisque ſcriptis, auctoritatem longe, ac debebant, maiorem adipiſcerentur. Quae quidem auctoritas aliquanto minor foret, ſi aut omnia grammaticorum ſcripta ad noſtram aetatem perveniſſent, aut ea certe, quae adhuc exſtant, e bibliothecarum latebris in lucem eſſent protracta. Sic enim, id quod nunc divinare magis quam perſpicere licet, facilius pateret, quid fictum a grammaticis, quid ab antiquis acceptum eſſet. Nunc quae eſt harum ratio litte-

rarum, maxima dubitatio in eo verſatur, utrum ſequi nos grammaticorum doctrinam, an contemnere oporteat. Vtraque opinio ſuos nacta fautores eſt. Sed qui grammaticos unice probant, non ſolum, ubi pugnantes inter ſe auctores ſuos vident, magno ſunt in discrimine, ſed in maiore etiam, ubi iſti tacent: qui autem grammaticorum libros inſpicere dedignantur, ad coniecturas confugiunt, quas quo iure a quoquam probari poſtulabunt, ſi neque grammaticos aliter ſentientes refellant, et fontem cognoſcendae antiquitatis negligant uberrimum? Quae quum ita ſint, neutrum horum fieri par eſt, ſed media tenenda eſt via, ut nec faſtidioſe ſpernamus grammaticos, neque in eorum decretis conſiſtamus. Sed in hac quoque via duplex occurrit dubitatio, altera de eo, quid in grammaticorum doctrina probare nos oporteat, altera de ratione, qua ſit in hoc genere amplius progrediendum. De utraque re dicam, quae mea ſit ſententia.

Grammaticorum libros legentibus ſponte ſe offert inſignis rerum, quas iſti tradunt, differentia, quum alia ut uſu et auctoritate veterum ſcriptorum firmata proferunt, alia autem ut artis ſuae quadam neceſſitate ſtabilita tradunt. Quorum illa, quae antiquis ſcriptoribus debent, nemo tam erit temerarius, qui in dubitationem vocare velit; illa autem, quae ipſorum ſunt grammaticorum inventa, quid tandem eſt, quod

magis putemus vera esse, quam quae nostrum quispiam excogitaverit? Non sum nescius in hoc quoque genere quaedam esse, in quibus merito maior sit veterum grammaticorum, quam recentiorum, auctoritas, quoniam illis maior certe exemplorum copia, unde decreta sua colligerent, suppetebat. Verum haec nec multa sunt, nec summa. Quamobrem qui veteres grammaticos tractant, hoc maxime operam dare decet, ut quae horum reperta sunt, probe secernant ab iis, quae consuetudine Graeci sermonis priscorumque usu auctorum firmata erant. Quae qui cognoverit, non modo grammaticorum inter se multas dissensiones, sed ipsius etiam artis miram perturbationem ac repugnantiam animadvertet. Quamobrem si nunc quaedam ars ac disciplina grammaticae constituenda est, cuinam e tot grammaticis maxime fidem habebimus? aut omnino eamne artem probabimus, quam sua ipsam fundamenta videmus labefactare? Scilicet quod antiquis grammaticis licuit, ut grammaticae rationem ad iustae disciplinae formam reducerent, id nobis quoque, et magis etiam, licere par est. Non enim haec res auctoritatis et experientiae, sed rationis humanae et pervestigationis opus est. Quare quod illi fecerunt, qui nondum eo, quo nos utimur, philosophiae lumine fruebantur, quidni idem nobis, qui ab hac re longe illis sumus instructiores, faciendum censeamus? Arbitror ego me huius rei luculentum

exemplum proposuisse in eo grammaticae loco, qui est de metris: in quo si quis grammaticis sese addicat, omnia ei impedita, perturbata, obscura erunt; sin autem rem ipsam sequatur ducem, facilia omnia, perspicua, clara esse intelliget. Eadem vero inepta diligentia et perversa subtilitate, quam in metris adhibuerunt grammatici, etiam in reliquis usi sunt grammaticae partibus. Quare in his quoque, nisi maiorem etiam, quam grammatici, culpam admittere volumus, amplius progrediendum est, et ars quaedam invenienda nostris viribus nostroque apparatu digna.

Sed proposita est in hoc genere altera illa dubitatio, cuius supra mentionem feci, quo pacto corrigenda sint grammaticorum praecepta. Nimirum ut in omnium explicatione artium, ita etiam in grammaticae expositione nihil egeris, ubi in iis rebus constiteris, quae non sunt prima artis elementa. Ex his enim ut e communi fonte, quidquid universus artis ambitus comprehendat, prodierit necesse est. Quare fundamentis rite positis, si quis modo deinceps non ab recta via aberraverit, certam firmamque licebit artis descriptionem exhibere: quam amplificare deinceps aliis, non labefacere licebit. Atque hoc in genere maxime peccatum videmus ab iis, qui recentiori aetate artem Graecae grammaticae attigerunt. Qui quum ea posuissent huius doctrinae fundamenta, quae aut experientia tantum, neque ea satis explicata, continerentur,

aut e ratiocinationibus male institutis essent profecta, fieri non potuit, quin magis obessent emendationi artis grammaticae, quam prodessent. Sed pro diversa partium grammaticae natura diversa est artis ac disciplinae ratio. Alia enim fontem habent rationem humanam, adiutricem autem experientiam, in aliis contra fons est experientia, ratio autem adiutrix. Ex qua partitione facile poterit intelligi, qua via in quoque grammaticae loco explicando progredi oporteat. Ac Graecae quidem grammaticae partes sunt septem, quas eo ordine, quo debent tractari, non quo vulgo tradi solent, enumerabo; prima de litteris, secunda de mensura syllabarum, tertia de accentu, quarta de metris, quinta de partibus orationis, sexta de constructione, septima denique de dialectis. Ex his partes prima et secunda, quae sunt de litteris et mensura syllabarum, e copiis experientiae hauriri debent. Tertia pars, quae est de accentu, et quarta, quae de metris est, fontem habent rationem, quoniam utraque numeri legibus nititur. Sed bene multa in his sola veterum auctoritate cognoscuntur, quae quidem omnia eiusmodi esse intelligitur, ut nec numeri legibus repugnare queant, neque ea tollere, quae antiquorum constanti consuetudine ut fundamenta quaedam stabilita sunt, cuiusmodi est in accentu illud, quod tertia a fine syllaba non notatur accentu, si ultima longa est. Sequitur quinta pars, qua

partes orationis tractantur. Ea quum in exprimendis cogitationum notis versetur, non potest non solius rationis pervestigatione explicari, ad quam deinde ea, quae experientia in cuiusque populi sermone suppeditat, accommodanda sunt. Sexta pars, quae est de constructione, quod ad summa capita attinet, ratiocinando e natura partium orationis prope tota colligitur. Sed plurima tamen in hoc genere occurrunt, in quibus ab eo, quod usu et consuetudine firmatum est, ordiri debeat disputatio. Sic illud, quod multa verba in Graeco sermone genitivum regunt, quae in aliis linguis alios casus habent, non potest sane nisi exemplorum auxilio cognosci: sed unde ista nata sit linguarum diversitas, amplius est explicandum: quod qui facere instituerit, eamdem rem a diversis populis diversa ratione cogitari solitam animadvertet. Septimam denique grammaticae partem dialectis dedi, non quod hae sint quasi separata quaedam pars huius doctrinae, sed quod, si seorsim pertractantur, merito videantur ultimo loco collocari. Nam quum in sex prioribus grammaticae partibus nulla sit, quin a diversis Graeciae gentibus aliquantum fuerit immutata, consentaneum videtur, in quaque grammaticae parte has discrepantias diligentius exponere. Eaque res in quorumdam locorum explicatione etiam utilitatem habet permagnam, ut in declinationibus et coniugationibus. Quo-

niam enim permultae formae, quae postea per universam Graeciam usurpabantur, ex antiquioribus, iisque aut minus frequentatis aut propemodum oblitteratis ortae sunt, multo maior harum explicationi accedet perspicuitas, si ubique earum origines indicantur. Id ego in verbi Graeci expositione sequutus sum.

Sed dicam nunc de iis, quae a me de Graeca grammatica tum in hoc volumine disputata sunt, tum postea tractabuntur.

Quos nunc edidi de emendanda ratione Graecae grammaticae duos libros, eorum primus de elementis est, qui duas complectitur disputationes, alteram de litteris, alteram de accentibus. Ac de litteris ea tantum attingere placuit, quae aut neglecta a superioribus grammaticis essent, cuiusmodi sunt duae diphthongi, aut in memoriam viderentur plurimis revocari debere, aliena temere sectantibus. De accentibus autem quae adnotavi, ea in delineatione quadam huius doctrinae consistunt, neque ad universum, qui de accentibus est, locum pertinent. Nolebam enim ea, quae sola veterum auctoritate constant, coacervare, quamquam in his quoque sunt, quae diligentiori explicatione digna videantur. Itaque ea maxime persequutus sum, quae plurimis et maximis obnoxia sunt dubitationibus, vocabula enclitica et ea, quae proclitica nominavi. Sed est alius etiam in elementorum Graecae linguae expositione locus, quem quidem pror-

ius intactum reliqui, non qui eum parvi momenti esse arbitrarer, sed quod ad eius illustrationem me hoc minus paratum esse intelligebam, quo magis eum locum a superioribus grammaticis omnibus neglectum animadvertebam. Est ea, quam dico, disputatio de spiritibus, de quibus perpauca, eaque nullo ordine, nulla disciplinae via recentiores ex antiquis scriptoribus collegerunt. At hanc quoque rem accurate cognoscere oportet grammaticum: quo magis optandum est, ut ei doctus ac diligens interpres contingat.

In secundo libro de partibus orationis disputavi: qui locus explicationem requirere videbatur eo diligentiorem, quod omnium maxime in partibus orationis posita est natura linguarum. Sunt enim partes orationis signa, quibus notitiarum partes in sermone exprimimus. Quare uti his nulla lingua carere potest, ita ex earum diversa conformatione diversoque usu plurimae maximaeque nascuntur linguarum differentiae. Videbantur autem partes orationis neque ab iis, qui Graecam grammaticam scriptis exposuerunt, neque ab illis, qui caeterarum persequuti sunt rationem linguarum, ita esse explanatae, ut vel, quae communia sunt omnium linguarum, vel quae propria Graeci sermonis, clare possent intelligi. Quamobrem sic de hac re disputandum existimavi, ut quum illa persequerer, quae in cuiuscumque linguae explicatione deberent tractari,

tum vero maxime Graecae linguae rationem haberem. Sed quoniam in partibus Graecae orationis quidam loci facillimi sunt, ut is, qui est de declinationibus, eos praetermittendos putavi, ne aut vulgata repetere, aut in emendandis erroribus, quos quivis corrigere posset, operam consumere cogerer. Verumtamen de coniugatione non poteram non dicere accuratius. Cuius rationes quum viderentur in Graeca quidem lingua obscurissimae esse, operam dedi, ut ad eas expediendas et veriorem, quam superiores grammatici, et faciliorem viam ostenderem. In qua quidem re ea tantum, quae summa sunt, tetigi, temporum derivationem, et formarum cuiusque verbi origines. Caetera, quae his quasi fundamentis nituntur, ii debebunt explicare, qui universam persequuntur Graecae grammaticae doctrinam. In illis autem, quae potissima sunt in hoc genere, quum index verborum non de more tempora sua formantium numeretur, adnotationes ad hunc indicem adieci, breviores illas quidem, quam plena grammaticae expositio exigit, sed satis tamen, nisi fallor, idoneas ad rationem demonstrandam, qua procedere grammaticum in hac re oporteat. Nam ne Buttmannus quidem, qui primus videtur tritam in hoc indice viam reliquisse, ea attulit, quae ubique aut cum veterum testimoniis, aut cum analogiae probabilitate consentirent.

Tertius liber syntaxin complectetur, partem Graecae grammatices longe omnium difficillimam. Quam qui variarum observationum coacervatione confici posse existimant, hac ipsa re omnem artis disciplinam abiici volunt. Atque omnino huiuscemodi observationes, quibus nunc fere constat Graeca syntaxis, aptiores lexicis, quam doctrinae grammaticae sunt. Nam quae vere syntaxis dici mereatur, ea in quosdam locos describenda est, ut tamquam e fontibus suis singula constructionum genera repeti possint. Quamquam in hoc quoque genere magna cautio adhibenda erit, ne usus diversarum aetatum gentiumque, immo etiam diversorum scriptorum unius gentis aetatisque confundatur.

Superest denique alius doctrinae grammaticae locus, quem aliquando pertractare in animo est, prosodia Graecorum metrica. Eius rei nunc propterea tantum mentionem facio, quia plurimi, quam late ea pateat, adeo ignorare videntur, ut satis habeant tritas et pervulgatas prosodiae regulas in emendando sequi, ad ea autem, quae paullo magis recondita sunt, ne animum quidem advertant. Nam non solum Atticorum poetarum alius est, atque Ionicorum vel Doricorum usus, nec tragici tantum a comicis et lyricis, epici autem ab his omnibus discedunt; verum maxima etiam reperitur prosodiae diversitas inter epicos antiquiores et recentiores, inter Homerum

et Hesiodum, inter Euripidem et reliquos tragicos. Neque satis est in hoc genere syllabarum mensuram notare, sed, quod equidem nondum a quoquam observatum vidi, etiam accentuum habenda ratio est. Ita, ut hoc utar, vocabulum καλός nusquam ab Aeschylo et Sophocle, in diverbiis certe, sic collocatur, ut prima syllaba in arsin incidat. Contra Euripides et hoc et alia multa in accentibus sibi indulsit, quae caeteri summo studio vitanda censuerunt.

Addidi huic volumini quatuor libellos Graecorum grammaticorum antea non editos. Eos descripsi e duobus codicibus Augustanis, quos venia sapientissimorum inclitae reip. Augustanae Septem virorum utendos nactus eram. Augustana enim bibliotheca uti copiis veterum codicum insignis est, ita non minus propter humanitatem eorum, qui ei praesunt, celebratur. Qui quoties quantumque litterarum studia opibus illis adiuverint, quum plurimae antiquorum editiones scriptorum testantur, tum ad haec egregium documentum accedit appendice huius voluminis. Appendix ea hisce libellis constat.

Primum locum tenet Herodiani fragmentum περὶ ἡμαρτημένων λέξεων. Id descriptum est e codice eo, qui in Reiseri catalogo p. 64. n. 78. memoratur. Sed Reiserus ut saepius aut omisit aliquid, aut negligentius indicavit, ita huic libello indicem fecit *de formatione casuum in qui-*

busdam nominibus. Atqui codex indicem habet minio ſcriptum, quem ego poſui, Αἰλίȣ Ἡρωδιανȣ͂ περὶ ἡμαρτημένων λέξεων: ſed nomen Aelii Herodiani ita humore et vetuſtate obſcuratum eſt, ut non niſi contentiſſima oculorum acie legi poſſit. Arbitror autem non ingratum fore hoc Herodiani fragmentum doctis hominibus. Eſt enim pars eius libelli, ex quo excerpta habemus Phrynicho et Moeridi adiecta, quorum comparatione facile intelligitur, id, quod nunc in lucem prodit fragmentum, non collectum ex Herodiani ſcriptis, ſed partem ipſius Herodianei libelli eſſe.

Sequitur proxime Herodianum praecedens in eodem codice fragmentum lexici Graeci. Eum indicem feci eo permotus, quod Brunkius in lexico Sophocleo v. λαγὸς et σύαγρος eadem, quae noſter grammaticus habet, e lexico Regio MS. affert. Neſcio tamen an verius hic libellus ſit Nicephori Gregorae technologia grammatica, quem indicem habet Reiſerus. Nam in codice ea, quae hic ut lexici Graeci fragmentum edita ſunt, nullum titulum habent, ſed praecedunt tres paginae, quae praefationis inſtar haberi poſſunt, quamvis eas ad ſequentia ſpectare nullo poſſit certo colligi argumento. Huic autem praefationi praefixus eſt hic titulus: τȣ͂ σοφωτάτȣ Νικηφόρȣ τȣ͂ Γρηγορᾶ τεχνολογίαι περὶ γραμματικῆς.

Libellum de conſtructione verborum deſcripſi e codice, quem Reiſerus habet p. 24. n. 19.

Cuius ille scriptoris sit, eo magis obscurum est, quo plures hujusmodi libelli in catalogis bibliothecarum memorantur. Conf. Fabricii biblioth. Gr. vol. VI. p. 339. 343. 348. Dignus videbatur, qui ederetur, tum quod plurima in eo afferuntur veterum scriptorum loca, tum quod verba quaedam rariora continet.

Denique ex eodem codice sumptae sunt regulae de prosodia, in quibus ut multa falsa occurrunt, ita haud pauca optimae frugi sunt. Libellus hic videri possit Herodiani esse, e cuius scripto περὶ διχρόνων Brunkius in Lexico Sophocleo v. Φάρος eadem ferme, quae sectione 104, leguntur, affert. Quamquam veri similius est, eum quum ex Herodiano, tum ex aliorum scriptis grammaticorum haustum esse.

Caeterum in hac appendice grammaticorum curavi, ut codicum lectio diligentissime conservaretur, nisi in accentibus, quos multis in locis mutavi, ibi autem, ubi sermo esset de accentibus, etiam pravissime positos conservavi. In ipsis verbis ubi aliquid mutavi, id in adnotationibus commemoratum est, nisi perpaucis in locis, quos non correxisse piaculum fuisset.

INDEX CAPITVM.

LIBER I.

De elementis.

LIBER II.

De partibus orationis.

DE EMENDANDA RATIONE GRAECAE GRAMMATICAE.

LIBER I.

DE ELEMENTIS.

CAP. I.

De partibus doctrinae grammaticae.

Sermonis usus, quo nulla res ab hominibus reperta est admirabilior, iisdem, quibus rationis humanae cultura, natus initiis est, eadem habet incrementa, iisdem denique damnis afficitur. Est enim sermo quasi imago quaedam humanae rationis, cuius quum exprimendis cogitationibus inserviat, eadem notitiarum genera, easdem formas, differentias, rationes complectatur necesse est, quibus cogitationum multiplex distinguitur varietas. Quamobrem si nunc, postquam mentis humanae naturam clarius perspicere coepimus, aliqua lingua non e diuturno sermonis usu paullatim colligenda, sed de integro tota et invenienda et

perficienda esset, credibile est, eam, etiam absque aliarum exemplis linguarum, in quae quis intueretur, omnes perfectionis numeros impleturam esse. Quo magis mirari oportet, quod in omnibus linguis, quae ubique per latum orbem terrarum fortuitis auctae incrementis aut olim floruere, aut nunc in usu sunt, pro cuiusque populi indole et cultura tam clara reperiuntur atque luculenta rationis vestigia, ac si linguarum origo acutissimis potius ingeniis, quam temere dominanti fortunae deberetur. Scilicet adeo magna quaedam ac praepotens vis est humanae rationis, eam ut etiam nescientes in omnibus rebus agundis ducem habeamus atque gubernatricem. Cuius si vestigia ubique diligenter persequimur, plurima, quae aliter ignorata atque neglecta iacebunt, eruantur necesse est claraque in luce collocentur, quo denique ordo ille et nexus elucescat, quo omnis rerum humanarum continetur universitas. Atque in hoc genere eorum quoque, qui vocantur grammatici, insigne munus est: qui si id agunt, quod debent, ut ex ipsa ratione humana, veluti fonte omnis sermonis, linguarum naturam constitutionemque explicent, tantum abest, ut contemnendi sint, tamquam qui rem levem parvique pretii tractent, ut paucis eorum, qui in rebus elaborant, quae merito praestantissimae habentur, vel utilitate studiorum suorum vel dignitate cedant. Nam sive apte et perspicue dicere, sive, quae ab aliis dicta fuerint, recte intelligere doceant, quid agunt aliud, quam ut recte cogitandi praecepta tradant? Quamobrem non solum ipsarum peritia linguarum in grammatico requiritur, sed idem philosophiae quoque idoneam cognitionem, cauto iunctam subtilique iudicio, habeat necesse est.

Etenim duplex omnino grammatici officium est, alterum, ut, quae necessariae sint cuiuscumque linguae, et ab ipsa natura constitutae partes, bene intelligat, alterum, ut, qua ratione ea, quam explicandam sibi sumpsit, lingua istis partibus usa sit, easque conformarit, probe habeat perspectum. In utraque re a plerisque videmus vehementer erratum esse, quum nunc ea, quae in linguarum explicatione ad philosophiam pertinent, non satis callerent, nunc ea, quae experientia diuturnoque usu colligenda sunt, parum cognovissent, nunc denique simul in utroque genere male essent versati. Quorum errores sine immodestia ab nobis reprehendi arbitramur, siquidem eorum partim illis temporibus vixerunt, quibus hoc philosophiae lumen, quo nunc utimur, nondum erat litteris admotum, partim autem levitate atque inertia sua iustam reprehensionem meriti sunt. Nam ut parcendum debilitati sit, adversus segnitiem et levitatem male fueris clemens, quae non naturae sunt, sed animi vitia. Ac pleraeque res multo minus sunt, quam putantur, difficiles, si quis ad eas patefaciendas strenue accedat, neque aut deterreri se specie difficultatis patiatur, aut mirum quantum se egisse censeat, si aliquid lucis hic illic attulerit. Nam ii demum litteris vere prosunt, qui non ante desistunt, quam penitus unamquamque rem exhausisse se intelligant.

Atque doctrinae grammaticae omnem ambitum facile licet dimetiri. Nam quum universa sermonis natura posita sit in animi cogitationibus vocis auxilio declarandis, in promptu est, omnem grammaticam tribus contineri partibus, quarum prima de elementis, secunda de partibus orationis, tertia de constructione est, quam σύνταξιν

Graeci vocant. Nam et ſigna noviſſe oportet, quae animi cogitationibus exprimendis inſerviant, et ipſae rerum notitiae quas habeant diverſitates, ſcire convenit; tum denique modos rationesque explicatas eſſe neceſſarium eſt, quibus cogitationes inter ſe vel coniungi vel diſtingui poſſint.

Ex his, quas dixi grammaticae partes eſſe, ſecunda pars, quae de partibus orationis agit, primarium locum obtinet. Hac enim conformatio ipſa cuiusque linguae et quaſi corpus continetur: cuius quae ratio ſit, maximam partem ſine experientiae auxilio e communi linguarum natura explicari poteſt. Quae autem reliquae ſunt partes grammaticae, longe ſunt dignitate inferiores, quarum altera, quae de elementis eſt, tota e copiis experientiae eſt haurienda, altera, quae ſyntaxis vocatur, partim ratiocinando e primaria illa grammaticae parte elicitur, partim non minus, quam quae ad elementa pertinent, uſu et experientia debet cognoſci.

CAP. II.

De pronunciatione generatim.

Sed ad elementa quod attinet, quorum ſigna litterae ſunt, de iis duplex disputatio eſt, prima, qua, quis cuiusque elementi ſonus ſit, quaeritur, altera, quae de vi illa agit, qua elementa in vocabulis coniuncta pronuncianda ſint, quae vis accentus vocatur. Litterarum autem aliae vocales ſunt, aliae conſonantes. Atque de vocalibus, quae

vocum quasi fundamenta sunt, primo dicendum videtur.

Sed antequam ad hanc rem explicandam accedamus, generatim exponendum est de elementorum Graecae linguae pronunciatione, quae, ut in lingua pridem emortua, multis visa est plurimum ambiguitatis habere. Qui quum in duas maxime partes discesserint, quarum altera Reuchlinum, altera Erasmum sequitur auctorem, illorum quidem sententia, qui cum hodierna Graecae linguae pronunciatione veterem conspirasse putant, merito ita iam a viris doctis contempta est, ut, si quis hodie eam defendere auderet, ridendum se ac despiciendum praebere videretur. Erasmi autem secta, saniore usa iudicio, etsi haud dubie veram ingressa viam est, tamen, ne sit inutilis, et correctione indiget nonnullarum rerum, et tersum requirit cultumque os eorum, qui ista pronuntiatione utuntur. Quam pauci vero sunt, qui vel aliqua polleant aurium subtilitate, ut vocum discrimina celeriter notare apteque exprimere possint, nec crassos planeque rusticos effundant sonos. Nec mirum: quippe isti nec sciunt, quomodo quaeque vox pronuncianda sit, neque ut sciant, exercitatione idonea pronunciationem adiuvant. Dicam de utraque re, quod sentio.

Ac veterem Graecae linguae pronunciationem qui explicare studuerunt, Latinae inprimis linguae usi exemplo sunt, quae quum magnam partem Graecas origines habeat, aptissima ad eam rem visa est. Nec sane dubitari potest, quin ista harum linguarum comparatio plurimum lucis attulerit. Verum tamen mihi quidem aliud esse videtur ad eruendam veterem Graecae linguae pronunciationem et certius multo et uberius adiumentum, quod

miror a plerisque omnibus longe minus, quam par erat, adhibitum esse, comparationem dialectorum Graecae linguae. Etenim tantum abest, ut haec disputatio, quod fortasse quis opinetur, in circulum redeat, quia nulla aliunde nota pronunciationis regula adhibeatur, ut ipsa illa variarum vocum permutatio, quo certius cognationem sonorum indicat, eo apertius videatur singularum litterarum vim et naturam ostendere. Est enim hoc in ea re ingens et incomparabile commodum, quod Graeci, secus atque hodie in plerisque linguis fieri videmus, in scribendo litterarum vim, quam vocabulorum scripturam, constanter servare maluerunt. Nam in quibus linguis eaedem litterae diversos sonos notant, eae linguae postquam labentibus saeculis interierunt, earum pronunciatio nulla ratione potest restitui. Graeci autem, ut in omnibus rebus mira ac prope divina simplicitate fuerunt, ita etiam in scribendo parum curarunt, iisdemne litteris an aliis eadem vocabula ubique scriberentur, dummodo, quae cuiusque vocabuli diversis in locis pronunciatio esset, litterarum constans usus indicaret. Qua re hoc sunt consequuti, ut posteri, donec scripta Graeca exstabunt, quasi vitalem vim his scriptis addere, ipsosque priscos homines, quos tantopere admirantur, coram audire loquentes possint. Hoc autem, quod dixi, in litterarum usu, non in vocabulorum scriptura, constantes fuisse Graecos, quam late pateat, ex eo cognoscitur, quod alia omnia potius in scribendo negligenda censuerunt, dum veram pronunciationem notarent. Sic, quamquam omnes diphthongi natura longae sunt, non dubitaverunt tamen etiam breves vocales, quae quidem diphthongorum pronunciationem haberent, diphthongis exprimere. Quod factum videmus in lingua Boeotorum

omninoque Aeolensium, qui quum litteram υ ut Latinum *u* pronunciarent, ου scribebant non solum ubi longa esset ista littera, ut in Φοῦσα pro Φῦσα, κȣ̃μα pro κῦμα, sed etiam ubi corriperetur, ut in λιγȣρὸς pro λιγυρός, θȣγάτηρ pro θυγάτηρ, κȣ́νες pro κύνες. Ita enim scribendum in Etym. M. p. 632. l. 53. non κȣ̃νες. Vide Koenium ad Gregor. Cor. p. 179. Scholiasten Hephaestionis p. 62. et Priscianum lib. I. p. 554. allatum a Bentleio ad fragm. Callim. CCLVIII. Viollisoni proleg. ad Hom. p. 49. Iidem Boeoti quum αι ut η pronunciarent, dixere λεγόμενη, ποιȣ́μενη, teste Eustathio p. 365, 28. nihil mutato propter longam vocalem accentu. Contra perpauca sunt exempla, in quibus pronunciatio earumdem litterarum diversa fuerit: quod equidem in his tantummodo factum arbitror, in diphthongo αι et in litteris γγ, de quibus infra dicetur.

Quae quum ita sint, poterit dialectorum comparatione facillime singularum pronunciatio litterarum definiri. Nam quo cuiusque litterae vis per universam Graeciam servata constantius fuit, eo clarius e permutatione litterarum colligere licebit, quae litterae inter se cognatae fuerint, cognatarum autem quae fuerit diversitas. Sunt enim quaedam genera litterarum, quae quas litteras continent, eae propter soni similitudinem in omnibus linguis permutari solent, ut litterae labiales, aut gutturales, aut illae, quarum principatum tenet S, multoque magis litterae vocales, quarum admodum multiplex variatio est. Inde etiam aliarum exemplum linguarum magna cum utilitate adhiberi potest ad veterem Graeci sermonis pronunciationem explicandam, propterea quod eaedem in aliis quoque linguis si non litterarum, at sonorum tamen permutationes occurrunt.

Praeterea vero non est consistendum in sola veteris pronunciationis cognitione, sed usus etiam adhibendus est atque accurata exercitatio, ut ad cultissimam ac politissimam linguam os quoque cultum atque eruditum afferatur. Nam sicut in omnibus linguis, ita etiam in lingua Graeca multa sunt, in quibus doctrinae exigua utilitas est, nisi usus et vocis apta quaedam conformatio accedat. Ex quo genere in Graeca lingua haec quinque sunt, mensurae syllabarum iusta notatio, accentuum cum mensura syllabarum apta conciliatio, litterarum finalium mutatio, litterae ν paragogicae usus, perita denique syllabarum mutarum pronunciatio. Quae res quum hoc minus praetereundae sint, quo maiorem sermoni elegantiam addunt, vulgo tamen eo magis negliguntur, quo subtilior ad eas recte exprimendas et eruditior oris exercitatio requiritur.

CAP. III.

De prosodia.

Ac primum quidem quod ad mensurae syllabarum notationem attinet, plerique in eo peccant, quod nunc vocales natura longas, maxime sequente duplici consonante, ut breves proferunt, nunc autem vocales natura breves, quae aut accentum habent, aut positione consonantium syllabam longam constituunt, aut in versibus numeri auxilio producuntur, aut denique extremae in vocabulis sunt, ita pronunciant, ac si natura longae essent. Sic μᾶλλον multi proferunt, α brevi, ut

vix differat a μαλλόν. Contra μάλα dicunt, et λέγω, vocalibus longis, ut aliquis Doricum μᾶλα et diversissimae significationis verbum λήγω audire sibi videatur. Eodem modo,

Ἀτρείωνα δ᾽ ἔπειτα χόλος λάβεν,

et,

Βοαγρίῳ ἀμφὶ ῥέεθρα,

tamquam si α in Ἀτρείωνα et Βοαγρίῳ longa esset, pronunciant. Porro

αἰδοῖός τέ μοί ἐσσι, φίλε ἑκυρέ, δεινός τε,

ita proferunt, ac si femininum esset, φίλη ἑκυρή. Eiusdemque generis illa sunt in versuum heroicorum initiis,

διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε φαεινῆς ὄμβριμον ἔγχος,
φίλε κασίγνητε, θάνατόν νύ τοι ὅρκι᾽ ἔταμνον,
ἐπειδὴ νῆάς τε καὶ Ἑλλήσποντον ἵκοντο,

nec minus haec,

ἀθάνατος ὥς,
ἀκάματον πῦρ,
θυγατέρα ἥν,
προτὶ Ἴλιον ἀπονέοντο,
μή μιν ἀποέρσειε,
τοὺς δὲ διαμελεϊστὶ ταμὼν ὡπλίσσατο δόρπον.

Denique in vocalibus brevibus, quibus vocabula finiuntur, multi correptionem negligunt, ita ut v. c. ἐμέ, ὦ κάκις᾽ ἀπολέμενε, neutrum pluralis numeri κακά, et alia plurima, confundantur cum ἐμή, ὦ κάκις᾽ ἀπολομένη, κακὰ feminino Dorico.

Deinde autem in accentibus cum syllabarum mensura rite coniungendis vulgo vehementer peccatur, quos quidam plane negligunt, plerique autem solos pronunciant, syllabarum pondus susque deque habentes. At vero duplex in Graeca,

ut in omnibus linguis, pronunciatio est, altera vitae communis solutaeque orationis propria, altera poetica. Atque in carminibus legendis sane omnis accentuum notatio, quae metro nocere possit, abesse debet, nisi in antiquissimis poetis, quos accentum nonnumquam magis quam syllabarum mensuram sequutos esse in libro I. de metris demonstravimus. Quae autem soluta oratione scripta sunt, in his legendis et accentus notari, nec mensura syllabarum praetermitti debet, ut simul utrumque exaudiatur. De hac re eodem in libro copiosius explicatum est.

CAP. IV.

De littera ν finali.

Tertium, quod in Graecae linguae pronunciatione diligenter observandum est, in mutatione positum est litterae ν finalis. Huius enim pronunciatio quum pendeat e prima sequentis vocabuli consona, curandum est, ut pro sequentis litterae natura pronuncietur. Quippe recentior scriptura originem verborum, non pronunciationem, sequuta est, nisi in paucis vocabulis, ut ἀμ πόλιν, κὰπ φάλαρα, κὰγ γόνυ: sed istam pronunciationis rationem multo latius patuisse documento sunt veterrima monumenta, in quibus prisco more, quomodo quidque pronunciaretur, ita etiam scriptum exstat, ut in marmore apud Koenium ad Gregor. Corinth. p. 83. ΥΠΑΡΧΕΙΝ ΔΕ ΤΩ ΔΙΚΑΣΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΞΕΝΙΑΜ ΠΑΡΑ ΤΑ ΠΟΛΕΙ ΚΑΙ ΕΦΟΔΟΝ ΕΠΙ ΤΑΜ ΒΟΛΛΑΝ ΚΑΙ ΔΑΜΟΜ ΜΕΤΑ ΤΟΓ ΧΡΗΜΑΤΙ-

ΣΜΟΝ ΤΟΜ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ. Et in eodem marmore apud eumdem p. 291 ΤΑΜ ΠΑΣΑΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΓ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΝ, et ΑΝΔΡΑ ΚΑΛΟΓ ΚΑΓΑΘΟΝ. Sunt autem litterae ν finalis duae tantum mutationes, prima ut tamquam μ pronuncietur ante litteras labiales, β, μ, π, φ, ψ; altera ut in γ abeat ante gutturales, γ, κ, ξ, χ. Ante alias vero consonas omnes immutata manet litterae ν finalis pronunciatio. Ita v. c. hi versus in Hecubae Euripidis prologo:

ὃς τὴν ἀρίστην Χερσονησίαν πλάκα
σπείρει, Φίλιππον λαὸν εὐθύνων δορί,

sic legendi sunt, veluti si scriptum esset ἀρίστηγ Χερσονησίαμ πλάκα, non autem etiam Φίλιππολ λαόν. Praeterea illud quoque meminisse oportet, istam litterae ν mutationem non posse admitti, ubi maior quaedam orationis intercapedo aliquam pronunciationi pausam affert, cuiusmodi apud prosae orationis scriptores maiores interpunctiones, apud poetas autem fines versuum sunt, ut in Persis Aeschyli,

ἀλλὰ μὴν ἵμειρ' ἐμὸς παῖς τήνδε θηρᾶσαι πόλιν.
πᾶσα γὰρ γένοιτ' ἂν Ἑλλὰς βασιλέως ὑπήκοος.

Nam apud poetas in mediis versibus nihil impediet interpunctio, quo minus ν in aliam litteram mutetur, ut in Phoenissis v. 40.

ὁ δ' εἶρπ' ἄναυδος, μέγα φρονῶν. πῶλοι δέ νιν
χηλαῖς τένοντας ἐξεφοίνισσον ποδῶν.

Continuari enim versuum numeri postulant, nec longiori pronunciationis morae copiam faciunt.

Sed haec veteris pronunciationis elegantia recentiori aetate paullatim videtur interiisse. Cuius rei auctorem habemus Dionysium Halicarnassensem. Is enim in libro de structura orationis cap.

XXII. p. 186. ed. Vpton. de Pindari verſu in principio ſecundi dithyrambi, quod pro exemplo auſterae harmoniae affert,

ἐπί τε κλυτὰν πέμπετε Χάριν, θεοί,

haec ſcribit: πάλιν τῷ κλυτὰν προσηγορικῷ τὸ πέμπετε ῥηματικὸν ἐπικείμενον οὐκ ἔχει συνῳδὸν οὐδ' εὐκέρασον τὸν ἦχον· ἀλλ' ἀνάγκη στηριχθῆναι τὸ ν, καὶ πιεσθέντος ἱκανῶς τούτου ἀκουστὸν γενέσθαι τὸ π. οὐ γὰρ ὑποτακτικὸν τῷ ν τὸ π. τούτου δὲ αἴτιος ὁ τοῦ στόματος σχηματισμὸς, οὔτε κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον, οὔτε τῷ αὐτῷ τρόπῳ τῶν γραμμάτων ἐκφέρων ἑκάτερον, τὸ π καὶ τὸ ν. τοῦ μὲν γὰρ περὶ τὸν οὐρανόν τε γίνεται ἦχος, καὶ τῆς γλώσσης ἄκροις τοῖς ὀδοῦσι προσανισταμένης, καὶ τοῦ πνεύματος διὰ τῶν ῥωθώνων μεριζομένου· τοῦ δὲ π, μύσαντός τε τοῦ στόματος, καὶ οὐδὲν τῆς γλώσσης ἐνεργούσης, τοῦ τε πνεύματος κατὰ τὴν ἄνοιξιν τῶν χειλῶν στὸν ψόφον λαμβάνοντος ἀθροῦν, ὡς δὴ καὶ πρότερον εἴρηταί μοι. ἐν δὴ τῷ μεταλαμβάνειν τὸ στόμα σχηματισμὸν ἕτερον ἐξ ἑτέρου μήτε συγγενῆ μήτε παρόμοιον ἐμπεριλαμβάνεταί τις χρόνος, δι' οὗ συνίσταται τὸ λεῖον καὶ εὐπετὲς τῆς ἁρμονί[..], καὶ ἅμα οὔτε ἡ προηγουμένη τοῦ πέμπετε συλλαβ[ὴ] μαλακὸν ἔχει τὸν ἦχον, ἀλλ' ὑποτραχύνει τὴν ἀκοὴν, ἀρχαιά τε ἐξ ἀφώνου, καὶ λήγουσα εἰς ἡμίφωνον. Eodem modo idem p. 196. de prooemio Thucydidis diſputans ita ſcribit: ἔπειθ' αἱ μετὰ τοῦτο γινόμεναι συγκοπαὶ τῶν ἤχων, τοῦ τε ν καὶ τοῦ τ, καὶ τοῦ π, καὶ τοῦ κ, τετράκις ἑξῆς ἀλλήλαις παρακείμεναι χαράττουσιν εὖ μάλα τὴν ἀκοὴν, καὶ διασαλεύουσιν ἀξιολόγως τὰς ἁρμονίας, ὅταν φῇ, τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων. At et Pindarus et Thucydides mirati, puto, forent Dionyſium, ſi ita ab eo ſua ſcripta explicari vidiſſent: quorum alter pronunciabat,

ἐπί τε κλυτὰμ πέμπετε χάριν, θεοί,

alter autem τὸμ πόλεμον τῶν Πελοποννησίωγ καὶ Ἀθηναίων.

CAP. V.

De littera ν paragogica.

Porro alia eaque eximia pronunciationis elegantia in iusto usu litterae ν paragogicae posita est. Eius litterae quadruplex utilitas est: prima, quam omnes norunt, ut hiatui vocalium emolliendo inserviat; secunda, de qua quidam dubitant, ut in versibus syllabam longam efficiat; tertia, quam unus animadvertit Porsonus, ut in productione syllabarum etiam sequente duplici consonante adhibeatur; quarta denique, quam nemo dum videtur observasse, ut in versuum omninoque orationis fine aptam iustamque pausam constituat.

Atque fuerunt, qui in versibus syllabarum producendarum caussa litteram istam addi nollent, quia scilicet istae syllabae etiam sine litterae ν accessione produci posse viderentur, ut in hoc exemplo,

ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδε νέφος αἰπόλος ἀνήρ,

quod simile est illi,

ἅμα δὲ νέφος εἵπετο πεζῶν.

Quam opinionem quum in priore Homeri editione sequutus esset Wolfius, in praefatione ad secundam editionem Odysseae p. XXVIII seq. mutavit sententiam, nimis oneratam caesuram non esse novo onere premendam ratus. Neque enim similem

versum placere Graecis auribus potuisse, ut ille est Odyss. II. 166.

πάντεσσι. πολέσι δὲ καὶ ἄλλοισι κακὸν ἔσαι.

Quod sane verissime iudicavit. Nimirum si extra caesuram, ut loquuntur, i. e. in thesi producenda est istiusmodi syllaba, omnes addunt ν, ut in hoc versu:

τοῖσιν δ' ἵκμενον οὖρον ἵει ἑκάεργος Ἀπόλλων.

Quidni vero idem faciamus in caesura, quam vocant, i. e. in arsi? Haec scilicet, inquiunt, suapte quadam vi syllabam brevem gravat. At, quamquam istam arseos praerogativam esse constat, tamen, si in thesi recte additur ν, quidni eodem iure poterit in arsi apponi? Immo hoc magis istam litteram arsis sibi vindicat, quod syllaba non solum producenda, sed etiam acuenda est. Ac quis non sentiat, quam incommode atque inepte eiusmodi syllabae acuantur, quae in communi sermonis usu propemodum breviores brevibus syllabis sunt? Nam aut additamenta sunt vocabulorum minime necessaria, ut ι dativorum pluralis, aut propter ipsam illam brevitatem frequentissime eliduntur, ut in verbis ε tertiae personae singularis, et ι pluralis. Hinc patet, multo magis absonum perversumque nasci sonum, si istae syllabae sine ullo positionis litterarum auxilio in arsi, quam si in thesi producuntur. Quis enim non facilius ferat hoc,

τοῖσι δ' ἵκμενον οὖρον ἵει ἑκάεργος Ἀπόλλων,

quam,

τοῖσι δὲ θεοὶ γάμον ἐξετέλεσσον,

acuta ea syllaba, quae quam maxime obscurari debebat. Quam pronunciationis asperitatem ut vitarent Graeci, credibile est, eos litteram addidisse, cuius auxilio syllabae istae legitimo modo

produci possent. Idque eo minus dubium est, quod metrorum ratio in iis versibus, qui multas longarum breviumque syllabarum permutationes admittunt, omittenda ista littera magnis obnoxia fuisset difficultatibus. Quis enim comicorum iambos, quis versus Ionicos a maiore, quis lyrica et melica carmina legere sine offensione posset, nisi additum ν producendas, omissum corripiendas syllabas ostenderet? Copiose de hac re disseruit contra Wakefieldii temeritatem censor Britannus Hecubae Porsonianae. (*Monthly Review* 1799. mense Iulio.)

Tantum vero abest, ut ν paragogicum sola metri necessitate Graeci ante consonantem adhibuerint, ut non videatur dubitandum esse, quin etiam duplici sequente consonante productionis asperitatem accessione huius litterae emollierint. Observat quidem Wolfius in praefatione ad Odysseam p. XXIX. litteram istam a veteribus omissam esse, si duae consonantes finem praecedentis vocabuli producerent; eamque consuetudinem in Homeri certe scholiastis, melioribus codicibus, ipso denique vulgato textu fere semper servari. Ac testimonii caussa affert scholiastae Veneti adnotationem ad illud in Catalogo v. 178.

Νιρεὺς δ' αὖ Σύμηθεν ἄγε τρεῖς νῆας ἐΐσας,

ὅτε δύο σύμφωνα ἡ συλλαβὴ ἐπάγεται, περιγραπτέον αὐτῇ τῆς προτέρας τὸ σύμφωνον. Ibidem alius scholiastes: χωρὶς τοῦ ν τὸ ἄγε. καὶ ὅλως ἐφ' ὧν τὰ ἐπιφερόμενα σύμφωνα (scribendum videtur δύο σύμφωνα) ἐστί, τὸ ἐκ τῆς προτέρας λέξεως σύμφωνον περιαιρετέον. Eiusmodi plures hic illic scholiastarum observationes reperiuntur. Verum sicuti multa ad grammaticorum libidinem efficta constanter servata reperiuntur, ita hoc quoque magnopere vereor ne longissime a Graecorum veterum

consuetudine abhorreat. Grammatici scilicet quum syllabas, quas duae consonantes sequerentur, etiam sine litterae ν accessione produci posse intelligerent, pro nimia subtilitate sua et curiositate inutilem putarunt istam litteram, omittendamque decrevertunt. Merito igitur Porsonus ad Oresten v. 64. etiam ante duplicem consonantem ν addendum censuit. Qui quae'e tragicorum prosodia repetiit argumenta, sane magnam vim habent, ubi de tragicis quaeratur. Verum equidem hunc litterae ν ante duplicem consonantem addendae morem non Atticis tragicis propriam, sed communem poetis omnium Graecarum gentium fuisse arbitror. Quid enim sit, quare asperitatem prosodiae, quam omissio istius litterae gignit, soli tragici senserint, vitarintque, quum eadem remedii facilitas omnibus Graece loquentibus pateret? Quin aliud, idque haud leve, argumentum hanc sententiam confirmat. Nam cur v. c. Homerum existimemus in III. Iliadis v. 223. sic maluisse dicere,

οὐκ ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆΐ γ' ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος,

quam ἐρίσσειεν βροτός, quod pronunciabatur ἐρίσσειεμ βροτός, quum Graeci ἄμβροτος, Φαεσίμβροτος, ὀπιθόμβροτος, Κλεόμβροτος, et alia plurima, potius quam ἄβροτος, Φαεσίβροτος, ὀπιθόβροτος, Κλεόβροτος, dicenda putaverint? Non aliena est ab hac re Eustathii adnotatio ad I. Odyss. p. 1382. l. 34. τὸ δὲ, ὡς ἐῤῥέθη, ἐπλάγχθη ἀπὸ τοῦ πλάζω γενόμενον, πλεονασμὸν ἔπαθε τοῦ νῦ διὰ καλλιφωνίαν καὶ ὄγκον ἤχου, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ ἀμφασία ἐγένετο, καὶ ἐπὶ τοῦ ἄμβροτος, καὶ τερψίμβροτος καὶ τύμπανον, καὶ πίμπλημι, καὶ χρίμπτω, καὶ Φαεσίμβροτος, καὶ λίγξε βιός, καὶ ἐπὶ τοῦ λαγχάνω, καὶ λέλογχε, καὶ φυγγάνω, θιγγάνω, ἐρυγγάνω, τυγχάνω, καὶ ἐπὶ ἄλλων πολλῶν. In his illa tantum, φυγγάνω,

θιγγάνω, ἐρυγγάνω, videtur omittere debuisse, de quibus infra dicetur. Igitur quum Graeci veteres in mediis vocabulis litteram ν, vel illas, in quas mutari ν, solet, adhibuerint, quidni magis etiam idem factum putabimus in ultimis verborum syllabis, quae in arsin inciderent? Nam ut recte produci istae syllabae propter duplicis consonantis consequutionem possint, nemo tamen negabit, duriorem esse eam productionem, quae primam ex istis consonantibus avelli a suo verbo et ad praecedens vocabulum in pronunciatione apponi postulat, quam quum additum ν syllabam finalem et pronunciationis aliqua mora et commodiore consonantium positione producit. Certe quaecumque in vocabuli sequentis initio consonantes occurrant, non poterit placere ultima praecedentis vocabuli syllaba ictu acuta, si ea syllaba ex eo genere est, cuius insolens est productio. Nam quum istiusmodi vocabulorum duplex omnino ratio sit, altera, ut omisso ν ultimam brevem audiamus, velut τοῖσι, ἔλεγε, κέ, altera, ut addito ν eadem syllaba productior sit, velut τοῖσιν, ἔλεγεν, κέν, consentaneum est, eam formam ad productionem in versibus faciendam adhiberi, quae natura sua ad eum finem aptior est atque commodior.

Similem cautionem Latinos poetas adhibuisse adnotavi in eo libro, quem Germanice de metris scripsi, p. 143. Aegre enim in fine pentametri elegiaci verba collocant, quorum ultima syllaba produci nullo pacto possit, ut Catullus LXVII. 2.

salve, teque bona Juppiter auctet ope,

et LXVIII. 52.

scitis, et in quo me corruerit genere.

Haec enim verba eo molesta sunt in hac versus sede,

quod syllabae, quas numquam longas audire consuevimus, producendae sunt. Contra nihil offensionis habent versus eiusmodi, ut hic est,

dum meus assiduo luceat igne focus,

Nam etsi vocabulum *focus* non magis longam habet ultimam, quam haec verba, *ope* et *genere*, tamen, quoniam frequentissime eius ultimam syllabam productam animadvertimus, facile eam etiam ibi produci patimur, ubi nulla sequitur littera consonans.

Atque ut hoc obiter dicam, magnopere vereor, ne non magis cognata littera μ in medio quorumdam verborum, sequente duplici consonante, quam in fine vocabulorum ν paragogicum omittenda sit. Eiusmodi est *ἀπλακέω* et *ἀπλάκημα*, quod Porsono nuper ubique pro *ἀμπλακέω* et *ἀμπλάκημα* restituere placuit: quum ista forma primam syllabam brevem faciat, quae ubi longa est, additum habet μ. Atticis certe scriptoribus istam litterae μ detractionem hoc minus assignare licebit, quo magis hi productionem brevis syllabae ante mutam cum liquida fugere solent. Litteram μ in his vocabulis agnoscunt grammatici, Etymologus Magnus p. 86, et Phavorinus, atque Hesychius, apud quem haec exstant: *ἀμβλακεῖν, ἀμβλάκημα, ἀμπλακεῖν, ἀμπλάκημα, ἀμπλακίῃσιν, ἀμπλακήματα. ἀμπλακών, ἀπήμπλακον, ἤμπλακεν, ἤμπλακες.* Etymologus MS. *ἀμπλάκημα, τὸ ἁμάρτημα, παρὰ τοῦ ἀναπλέκεσθαι τῷ ἀνθρώπῳ, ὡς σειρά. σειρὰ δὲ τὸ σχοινίον.* Lexicon MS. Augustanum: *ἀπλάκημα, ἁμάρτημα. ἐκ τοῦ πλέκω, πλακῶ, πλάκημα, καὶ ἀμπλάκημα. ἢ παρὰ τὸ ἀναπλέκεσθαι ἡμᾶς.* Nimirum ubi prima syllaba brevis est, μ omittitur, ubi producitur ea syllaba, additur μ, quod vel ex eo clarum est, quod nusquam occurrunt

ἤπλακον, ἠπλάκηται, et similia. Itaque Aeschylus in Eumenidibus v. 923.

τὰ γὰρ ἐκ προτέρων ἀπλακήματά νιν
πρὸς τάσδ' ἀπάγει.

Sophocles in Oedipo Rege v. 471.

δειναὶ δ' ἅμ' ἕπονται
Κῆρες ἀναπλάκητοι.

Sic recte ibi Triclinius: eamque lectionem firmat ordo litterarum apud Suidam, in quo, ut vulgo apud Sophoclem, ἀναμπλάκητοι legitur. Alter codd. Augustanorum Sophoclis ἀνάμπλακτοι habet: in altero scholiastes sic scribit: τὸ δὲ ἀναπλάκητοι ἀντὶ τοῦ κακαμπλάκητοι. τίς γὰρ χείρων ἁμάρτας φόνου πατρικοῦ καὶ μητρικῆς μίξεως; ἢ τὸ ἀναμπλάκητοι ἀντὶ τοῦ, ὡς οὐδεὶς ἥμαρτε. οὐδεὶς γὰρ λέγεται ἄμφω ταῦτα ποιήσας. Lexicon MS. Augustanum: ἀναμπλάκητοι, αἱ εἰς μηδὲν ἁμαρτάνουσαι, ἀλλὰ πάντων κρατοῦσαι. Brunkius vero incredibili socordia et hic ἀπλάκητοι edidit, et in Trachiniis v. 120. ἀπλάκητον, inepta adductus Abreschii adnotatione ad Hesychium v. ἀπλάκητον, quod vocabulum iste idem quod ἀναμάρτητον esse sibi persuaserat e corrupto Hesychii πλακίησιν. At plane contraria esse debet verbi ἀπλάκητον significatio. Neque Hesychii πλακίησιν aliud quidquam est, quam error librariorum, litteram initialem, quae minio postea scriberetur, omittentium. In versu Trachiniarum male libri habent ἀμπλάκητον. Id et sensu postulante, et metro antistrophici versus iubente, in quo recte Aldina κυκλοῦσιν habet, in ἀναμπλάκητον mutandum est, atque inde etiam corrigendus Hesychius. De Hercule loquitur chorus:

ἀλλά τις θεῶν
αἰὲν ἀναμπλάκητον Ἅιδα
σφε δόμων ἐρύκοι.

Aliud idque magis controversum exemplum in vocabulo ὄβριμος exstat, quod sine littera μ scribendum putant Toupius ad Suidam vol. III. p. 251. Villoisonus ad Apollonii Lex. Hom. p. 589. et Brunkius ad Apoll. Rhod. III. 1286. et ad Aeschyli S. c. Theb. 796. Sed huius scripturae non afferunt aliam auctoritatem, quam veterrimorum librorum et grammaticorum, Apollonii sophistae, et Hesychii. Rectius commemorassent Etymologum M. p. 613. qui, ὄβριμος, inquit, ἰσχυρός, γενναῖος, ἀπειλητικός, δυνατός. παρὰ τὸ βρὶ ἐπιτατικὸν μόριον, ὃ (male ὃ abest) δηλοῖ τὸ ἄγαν ἢ τὸ μεγάλως καὶ ἰσχυρῶς, γίνεται βρίμος, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ο ὄβριμος· καὶ ὀβριμοεργός, ὁ μεγάλοις ἔργοις ἐπιτιθέμενος, καὶ ἰσχυρὰ διαπραττόμενος. Et statim idem de simili vocabulo: ὄβρυζος, παρὰ τὸ ἁβρὸν, ὃ σημαίνει τὸ τρυφερόν. Sic de his etiam Phavorinus. At nec librorum veterum scriptura, neque grammaticorum auctoritas eam vim habet, ut litteram μ damnandam esse statuamus. Nam libris quidem nihil in hoc genere inconstantius est, ita ut inde par ferme auctoritas pro addenda littera μ afferri queat: grammaticorum autem derivatio tantum abest, ut μ abiici postulet, ut, si quid analogiae tribuendum sit, huius litterae accessionem etiam commendare videatur. Ὄβριμος enim simillimam originem habet, ut ἄβροτος. Quare si ἄμβροτος dixere Graeci, quidni eos etiam ὄμβριμος pronunciasse censeamus? Idque eo est etiam veri similius, quod huius verbi prima sylla-ba semper producitur, ita ut numquam veterrimi quidem ὄβριμος sine littera μ dixisse videantur.

Omnino enim quod supra de verbo ἀμπλάκημα et ἀπλάκημος adnotavi, in plerisque similibus verbis videtur obtinuisse, additum fuisse μ, ubi syllaba producenda esset, omissum, ubi corripienda. Inde facile licebit coniecturam facere, quare et ὄμβριμος et ὄβριμος recte se habeant. Ὄμβριμος enim proprium videtur poetarum fuisse, qui primam syllabam producere consueverint; ὄβριμος autem a prosae orationis scriptoribus adhibitum credibile est, quibus producendae primae syllabae nulla erat necessitas. Quo factum est, ut grammatici maximam partem ὄβριμος, ut magis vulgare usuque tritum, commemoraverint. Vtraque scriptura apud Phavorinum exstat: nescio an non item apud Suidam, apud quem in Kusteri quidem editione suis locis ὀβριμοεργὸς et ὄβριμος, atque infra ὀμβριμοεργὸς et ὄμβριμος occurrunt. Sed Kusterus pro insigni negligentia sua, scripturae diversitate adductus, glossam, quam semel ponere debebat, bis edidit locis diversis. Nam in Mediolanensi editione eo loco, ubi litterarum ordo ὀβριμοεργὸς et ὄβριμος poni postulabat, haec leguntur: ὀμβριμοεργός, ὁ μεγάλα ἔργα ποιῶν. ὄμβριμος, ἰσχυρός: infra autem in litteris ομ vocabula haec prorsus omissa sunt. Contra in Basileensi editione eadem eodem modo scripta in litteris ομ leguntur, absunt autem ὀβριμοεργὸς et ὄβριμος in litteris οβ. Idem accidit in Ὄμβρων, et ὄμβρυζον χρυσίον, quae Mediolanensis tantummodo in litteris οβ, Basileensis non nisi in litteris ομ, Kusterus autem utroque in loco habet. Ac nescio an etiam ὀβρίκαλα, adhibitum in Aeschyli Agamemnone vocabulum, et ἰβρίκαλοι, quod apud Hesychium exstat, rectius scribantur ὀμβρίκαλα et ἰμβρίκαλοι. Certe id probabile fit propter vocabula ἴμβηρις vel rectius ἴμβρις, et ἴμβρος, quae idem Hesychius explicat.

Denique mihi quidem litterae ν paragogicae usus eo usque patere videtur, eam ut omnino ibi, ubi vox loquentis requiescit, addendam existimem. Atque in poetis quidem, quorum omnis oratio ad aurium aestimationem composita est, non dubito, quin in fine cuiusque versus, qui quidem ultimam syllabam ancipitem habeat, addendum sit ν, quo facilius in ea syllaba vox consistere et pausam facere possit, antequam ad sequentem versum pergat. Id in iis versibus faciendum esse, quorum ultima syllaba metri lege longa esse debet, vix, puto, erit, qui neget. Ita quis est, quin sentiat, longe asperius ad aures accidere illud, quod vulgo legitur in Aeschyli Prometheo,

σήμηνον, ὅστις ἐν φάραγγί σ' ὤχμασε,

quam quod scribi debebat,

σήμηνον, ὅστις ἐν φάραγγί σ' ὤχμασεν.

Ad hanc quoque rem advocari ea poterunt, quae supra dixi de simili cautione Latinorum poetarum, syllabas, quas nulla ratione producere liceat, aegre in fine pentametri elegiaci collocantium. Illud autem difficilius fortasse a multis concedetur, etiam ubi in thesin, eamque brevem, dummodo non sit ab ancipitis syllabae usu aliena, versus exeat, addendum esse ν paragogicum. Dicent enim consentaneum esse, ut, si metri ratio ultimam syllabam brevem esse iubeat, nihil morae obiiciatur, quominus corripi ea syllaba possit. Nihilo tamen minus, si quis aures consuluerit, fateatur necesse est, in cuiusque versus extrema syllaba diutius morari vocem debere, quo is versus ab sequente versu iusto intervallo dirimatur. Nam si quis non pateretur in ista syllaba vocem parumper consistere, subito intercipienda foret, ne duorum versuum

numeri coalescerent. Quod patet non sine magna pronunciationis molestia fieri posse. Quae qui reputaverit, mecum, spero, sibi in animum inducet, Homerum sic pronunciare maluisse,

οὐλομένην, ἣ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκεν,

aut Aristophanem,

αἵπερ γνώμην, καὶ διάλεξιν, καὶ νοῦν ἡμῖν παρέχουσιν,

quam omissa littera ν, etiamsi sequatur littera consonans.

Eadem regula observanda videtur in prosae orationis scriptoribus, quibus dialectus, qua scripserunt, non interdixit litterae paragogicae usu. In his quidem non omnium periodorum fines ista littera augendae sunt: quippe id repugnaturum esset amplius progredienti orationis perpetuitati: sed ibi tantum eam litteram addere oportebit, ubi quum insignior aliqua pars argumenti finiatur, vox recitantis diutius debet consistere. In Thucydidis libri II. fine nunc quidem legitur: καὶ τρίτον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε. Et in fine libri III. καὶ ἕκτον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε. Recte vero, mea sententia, quidam codices in fine libri IV. habent, καὶ ἔννατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν. Id igitur etiam in II. et III. libro reponendum puto.

CAP. VI.

De syllabis mutis.

Denique de syllabis mutis dicam. Eo nomine illas intelligi syllabas volo, quae non sunt integrarum syllabarum loco. Sic Attici genitivi tertiae declinationis in εως non possunt duabus integris syllabis pronunciari. Id et accentus in barytonis docet, et metrum arguit, quod plerumque istas syllabas unius loco esse iubet. Nec tamen litteras εω in his genitivis prorsus in unam coalescere posse patet. Nam et saepe in versibus duabus syllabis pronunciantur, et scriptura sigillatim exprimuntur. Atqui, ut supra notatum fuit, Graeci, ut pronunciabant, ita scribere solebant. In his igitur syllabis cavendum est, si quis recte eas pronunciare vult, ne alteram vocalem prorsus omittat. Ambae enim audiri debent, sed in unam syllabam coniunctae, ita ut ea vocalis, quae mutam syllabam constituit, minus audiatur.

Sed erunt, qui hoc argumentum, quod ab accentu repetii, nullam vim habere contendant, propterea quod Attici perhibeantur in multis vocabulis, quorum ultima syllaba longa est, accentum in tertia a fine syllaba collocare. Cuiusmodi sunt non solum εὔγεως, ἀξιόχρεως, Μενέλεως, εὔκερως, in quibus syllaba ultimae proxima brevis est, sed etiam βαθύγηρως, καλλίγηρως, ὑπέργηρως, in quibus haec syllaba pariter atque ultima producitur. Atqui productarum syllabarum nulla potest pro muta haberi. Ergo accentus quidem, inquient, non poterit argumento esse, quo quis in proparoxytonis, quae ultimam longam, eam au-

tem, quae ante ultimam est, brevem habeant, hanc brevem syllabam mutam esse contendat. Enimvero, si quidem Attici dixere *βαθύγηρως*, *καλλίγηρως*, *ὑπέργηρως*, et si quae sunt horum similia, recte contra nostram sententiam rationem isti concluserint. Verum id ipsum, etiam in nominibus, quorum ambae finales syllabae longae sunt, accentum ab Atticis in tertia a fine syllaba collocatum fuisse, tantopere ab omni abhorret veri similitudine, ut, si id factum credamus, omnem accentuum rite collocandorum doctrinam evertere oporteat. Afferam primo, quas equidem notavi, grammaticorum de hac re sententias, quoniam id ab iis, qui recentiori aetate de his rebus scripserunt, neglectum video. Igitur Athenaeus lib. IX. p. 400. sic scribit: *Τρύφων δέ φησι· τὸν λαγὼν ἐπ' αἰτιατικῆς ἐν Δαναΐσιν Ἀριστοφάνης ὀξυτόνως καὶ μετὰ τοῦ ν λέγει,*

> *λύσας ἴσως ἂν τὸν λαγὼν ξυναρπάσειεν ἡμῶν.*

καὶ ἐν Δαιταλεῦσιν,

> *ἀπόλωλα· τίλλων τὸν λαγὼν ἐφθήσομαι.*

Ξενοφῶν δ' ἐν Κυνηγητικῷ χωρὶς τοῦ ν καὶ περισπωμένως, ἐπεὶ τὸ καθ' ἡμᾶς ἐστὶ λαγός, ὥσπερ δὲ ναὸν λεγόντων ἡμῶν ἐκεῖνοί φασι νεών, καὶ λαὸν λεών, οὕτω λαγὸν ὀνομαζόντων ἐκεῖνοι λαγὼν ἐροῦσι. τῇ δὲ τὸν λαγὸν ἑνικῇ αἰτιατικῇ ἀκόλουθός ἐστιν ἡ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ἀμύκῳ σατυρικῷ πληθυντικὴ ὀνομαστική,

> *γέρανοι, κορῶναι, γλαῦκες, ἴκτινοι, λαγοί.*

τῇ δὲ λαγὼν ἡ διὰ τοῦ ω παραπλησίως προσαγορευομένη λαγῷ παρ' Εὐπόλιδι ἐν Κόλαξιν, ἵνα μὴ παρὰ μὲν βατίδας καὶ λαγῷ καὶ γυναῖκες εἰλίποδες. εἰσὶ δ' οἱ καὶ ταῦτ' ἀλόγως κατὰ τὴν τελευ-

τῶσαν συλλαβὴν περισπωμένως προφέρονται. δεῖ δὲ ὀξυτονεῖν τὴν λέξιν, ἐπειδὴ τὰ εἰς ος λήγοντα τῶν ὀνομάτων ὁμότονά ἐστι, κἂν μεταληφθῇ εἰς τὸ ω παρ' Ἀττικοῖς. ναός, κάλος, νεώς, κάλως. ἔτι δ' ἐχρήσατο τῷ ὀνόματι καὶ Ἐπίχαρμος, καὶ Ἡρόδοτος, καὶ ὁ τοὺς Εἵλωτας ποιήσας. εἶτα ἔστι τὸ μὲν Ἰακὸν λαγός,

λαγὸν ταράξας πῖθι τὸν θαλάσσιον,

(v. Athen. p. 446. D.) τὸ δὲ λαγὼς Ἀττικόν. λέγουσι δὲ καὶ Ἀττικοὶ λαγός, ὡς Σοφοκλῆς,

γέρανοι, κορῶναι, γλαῦκες, ἴκτινοι, λαγοί.

τὸ μέντοι πτῶκα λαγωόν, εἰ μέν ἐστιν Ἰωνικόν, πλεονάζει τὸ ω, εἰ δ' Ἀττικόν, τὸ ο. Summam horum ex Athenaeo Eustathius refert p. 1534, 14. Sed, ut hoc obiter addam, in Sophoclis versu Athenaei lectionem, quam Brunkius in lexico Sophocleo v. λαγὸς e lectione Lexici MS. bibl. Reg. corrigendam putat, firmat grammaticus MS. August. his verbis: τὸ μὲν λαγὸς κοινὸν ὂν εὕρηται παρὰ Σοφοκλεῖ, γλαῦκες, ἰκτῖνοι, καὶ λαγοί. ὥσπερ δὲ ναὸν καὶ λαὸν λεγόντων τῶν κοινῶν οἱ Ἀττικοὶ νεὼν καὶ λεὼν φασίν, οὕτω καὶ τὸν λάγον λαγὼν φασί. καὶ Εὔπολις, βατίδες καὶ λαγῷ καὶ γυναῖκες εἰλίποδες. τὸ δὲ λαγωὸς Ἰωνικόν ἐστιν. Eupolidis versus ex Athenaei lib. VII. p. 286. sic restituendi videntur,

πολλὴ θυμήδει', ἵνα
πάρα μὲν κάραβοι, πάρα καὶ βατίδες [εἰσί,
καὶ λαγῷ,
καὶ γυναῖκες εἰλίποδες.

Nam quae praecedunt ibi apud Athenaeum παρὰ τῷδε Καλλίᾳ, Athenaei, non Eupolidis verba sunt, sic scribenda, παρὰ τῷ Καλλίᾳ. Sed red

eo, unde digressus sum. Succedat Athenaeo Theodorus Gaza lib. III. p. 144. *μακρᾶς γὰρ οὔσης ἐπὶ τέλους οὐ δύναται προπαροξυνθῆναι λέξις κοινή.* Κοινὴ dicit propter Atticorum contrariam consuetudinem. Idem p. 148. *τῶν δὲ τεταρτοκλίτων Ἀττικῶν ὑπερδισυλλάβων προπαροξυτόνως ἀεὶ ἡ εὐθεῖα, καίτοι μακροκατάληκτος οὖσα. Ἀττικῶν δὲ τὸ τοιοῦτο,* Μενέλεως, *εὔγεων.* Etymologicum M. p. 220, 19. *γαλόῳ. οἱ μὲν λέγουσιν, ὅτι ἔστι γάλως· εἶτα διαλύσει τοῦ ω γάλοως, ὡς τὸ ἐξ* Ἀθόω *δ' ἐπὶ πόντον ἔβη. ὁ δὲ* Ἡρωδιανὸς *ἐν τῷ περὶ παθῶν λέγει, ὅτι ἔστιν εὐθεῖα ἡ γάλως. ἔστι δὲ ἡ ἀνδρὸς ἀδελφή. κλίνεται τῆς γάλω. ὁ κανών· τὰ δὲ βαρύτονα κατὰ ἀποβολὴν τοῦ σ κλίνονται, τῆς* Κέω. *ἡ δοτικὴ τῇ γάλῳ, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ο γαλόῳ. διὰ τοῦτο προβιβάζει τὸν τόνον, ἐπειδὴ οὐδέποτε ἐπὶ τέλους κειμένου τοῦ ω τρίτη ἀπὸ τέλους τίθεται ἡ ὀξεῖα, χωρὶς τῶν Ἀττικῶν. κλίνεται δὲ καὶ γάλως γάλωτος, ὡς γέλως γέλωτος.* Locum hunc, qui in edito Etymologico non ab omni parte sanus est, ita exhibet MS. August. *οἱ μὲν λέγουσιν, ὅτι γάλως ἐστί, καὶ διαλύσει τοῦ ω γάλοως, ὡς τὸ ἐξ* Ἀθόω *δ' ἐπὶ πόντον. ὁ δὲ* Ἡρωδιανός· *ἡ εὐθεῖα ἡ γάλως. ἔστι δὲ ἡ ἀνδρὸς ἀδελφή. καὶ κλίνεται τῆς γάλω. τὰ γὰρ εἰς ως θηλυκὰ βαρύτονα κατὰ ἀποβολὴν τοῦ σ κλίνεται, τῆς* Κέω. *ἡ δοτικὴ γάλῳ, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ο γαλόῳ. κλίνεται δὲ καὶ γάλω, γάλωτος, ὡς γέλωτος.* Canonem hunc, quo *γαλόῳ* barytonum est, e Tryphone memorant Eustathius p. 391. extrema, et scholia Veneta ad Iliad III. 122. quae videnda etiam ad XXII. 473. Porro Etymologus M. sic scribit p. 635, 32. *ὀρφῶς. περὶ δὲ τοῦ ὀρφῶς ἔστιν εἰπεῖν, ὡς λέγει ὁ αὐτὸς* Χοιροβοσκός, *ὅτι τὰ εἰς ως* Ἀττικὰ *τῆς κοινῆς εὐθείας ἔχουσι τὸν τόνον· κἂν φθάσῃ προπαροξυνθῆναι ἡ εὐθεῖα, πᾶσαι πτώσεις προπα-*

ροξύνεται. σεσημείωται τὸ ὀρφῶς καὶ τὸ λαγῶς. ταῦτα γὰρ οὐκ ἐφύλαξε τὸν τόνον τῶν κοινῶν. τοῦ μὲν γὰρ ὀρφῶς ὁ τόνος ὄρφος ἐστί, βαρύτονος, τοῦ δὲ λαγῶς λαγὸς ὀξύτονος, ὡς Ἡρωδιανός φησιν, ὅτι ἐν τοῖς εἰς ῶς ὑπὲρ μίαν συλλαβὴν οὐδὲν περισπᾶται, πλὴν τοῦ ὀρφῶς καὶ λαγῶς. Eamdem rem tangit Eustathius ad XII. Odyss. p. 1720, 47. Porro Etymologicum M. p. 116, 7. τοῦ ἀξιόχρεως καὶ ἀνάπλεως καὶ ἀγήρως τὰ οὐδέτερα διὰ τοῦ ω μεγάλου γράφεται. δεῖ γινώσκειν, ὅτι πᾶν οὐδέτερον εἰς ν λῆγον ἀπαθὲς βραχυκαταληκτεῖν θέλει, ξύλον, πτερόν, λουτρόν· χωρὶς τοῦ πᾶν καὶ τῶν παρὰ τὸ ποῦς, οἷον δίπους, τρίπους. πρόσκειται ἀπαθὲς διὰ τὸ ποιοῦν, καὶ χρυσοῦν, καὶ ὀσοῦν, καὶ χαλκοῦν. ταῦτα γὰρ ἀπὸ κράσεως γέγονε. καὶ τὸ διπλοῦν ἀπὸ τοῦ διπλόον, καὶ τὸ εὐγήρων ἀπὸ τοῦ εὐγήραον· τὸ καρχαρόδουν καὶ τιμήειν ἀπὸ τοῦ καρχαρόδον καὶ τιμῆεν γέγονε, τὸ μὲν πλεονασμῷ τοῦ ι, τὸ δὲ τοῦ ο. τὸ ἀνάπλεων καὶ ἀξιόχρεων τῇ Ἀττικῇ ἐκτάσει ἔπαθον, ἀπὸ τοῦ ἀξιόχρεον καὶ ἀνάπλεον τῶν διὰ τοῦ ο. οὕτως ὁ Χοιροβοσκὸς εἰς τὸν τέταρτον κανόνα τῶν οὐδετέρων. Haec quoque lubet adscribere, ut in Etymologico MS. leguntur: δεῖ γινώσκειν, ὅτι πᾶν οὐδέτερον εἰς ν ἀπαθὲς βραχυκαταληκτεῖ, ξύλον, πτερόν. πλὴν τοῦ πᾶν καὶ τῶν παρὰ τὸ ποῦς. δίπουν. ἀπαθῆ εἶπε διὰ τὸ ποιοῦν, ὀστοῦν. ταῦτα γὰρ ἀπὸ συναιρέσεως. ὁμοίως καὶ τὸ διπλοῦν· διπλόον γάρ. εὐγήρων, εὐγήραον. τὸ καρχαρόδουν καὶ τὸ τιμήειν ἀπὸ τοῦ καρχαρόδον, τιμῆεν γέγονε, πλεονασμῷ ἐν τῷ πρώτῳ τοῦ ι, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τοῦ υ. τὸ ἀξιόχρεων καὶ ἀνάπλεων Ἀττικὴν ἔκτασιν ἔπαθον. οὕτως ὁ Χοιροβοσκός. Etymologicum M. p. 347. 11. πλανώμενοί τινες ἀναγινώσκουσιν ἐξ Ἄθοω. οὐ γὰρ δύναται τρίτη ἀπὸ τοῦ ω πίπτειν ἡ ὀξεῖα. οὐ γὰρ ἔχει πρὸ τοῦ ω τὸ ε, ὡς τὸ πόλεων. ἀμφίβολον. εἰ γὰρ παρὰ τὸ Ἄθως Ἄθω,

ἐστι πλεονασμῷ τῦ ο· εἰ δὲ εἴρηται Ἀθόος (scribendum Ἄθοος) Ἀθόῦ, Ἀθόῳ, ὐκ ἔτι πλεονάζει. Ἡρωδιανὸς περὶ παθῶν. Eustathius ad Iliad. XIV. p. 980, 49. Ἄθοω προπαροξύνουσιν οἱ παλαιοί, τὸν Φυσικὸν τόνον Φυλάσσοντες. γέγονε γὰρ ἐκ τῦ Ἄθω, πλεονάσαντος τῦ ἐν τῇ παραληγύσῃ ο μικρῦ, ὡς ἐν τῷ Φῶς, Φόως, καὶ Κῶς, ἡ νῆσος, Κόως, οἷον Κόων εὐναιομένην, καὶ ἔστι πῶς Ἀττικὴ καὶ ἡ τῦ Ἄθοω προπαροξυτόνησις. Ἀθηναῖοι γὰρ ἐν πολλοῖς ὀκνῦσι μετατιθέναι ὑπερβιβαστικῶς τὰς τῶν εὐθειῶν ὀξείας. ἐν γῦν τῷ πόλεως, ὄφεως, σινήπεως ὐκ ἐταπείνωσεν ἡ μακροκαταληξία τῆς γενικῆς τὴν προπαροξυτόνησιν. Scholiastes Venetus ad XIV. Iliad. v. 229. de hoc vocabulo: προπαροξύνεται δέ. πλεονασμὸς γάρ ἐστι τῦ ο. His locis adde, quod quum apud Etymologum M. p. 230. 48. καλόγηρως, (ita ex Etymologico MS. et Phavorino pro καλόγηρος legendum) et βαθύγηρως, et ὑπέργηρως, tum apud alios quosvis scriptores eadem verba eodem modo constanter scribi solent.

Grammaticorum de hac re sententias ipsis eorum verbis protuli, quo rectius omnis posset procedere disceptatio. Etenim regula ista, quae nomina proparoxytona communi lingua in ος et ον exeuntia, etiam quum Atticam productionem ultimae syllabae passa sunt, in tertia a fine syllaba accentu notari iubet, ab iisne ducta nominibus censebitur, quae proximam ultimae syllabam brevem, an ab iis, quae eamdem syllabam longam habent? Ab illis ductam crediderim, in quibus proxima ultimae syllaba brevis est. Horum enim ingens exstat multitudo: illorum autem, quae alteram a fine syllabam productam habent, tanta paucitas est, ut magis excipienda ac segreganda ab ista lege, quam ad eam accommodanda videantur.

At, inquiat fortasse aliquis, communes accentuum regulae, sive corripiatur syllaba, quae ante ultimam est, sive producatur, tertiam a fine acui vetant ultima producta: quare si semel ab his legibus discedere placuit Atticis, quid est, quare eos αἰγόκερως dixisse, ac non etiam καλόγηρως, censeamus? At id ipsum nego, discessisse omnino Atticos a communi accentuum usu. Primum enim quis omnino pronunciare potest ista eo quidem, quo notantur, accentu, καλόγηρως, βαθύγηρως, ὑπέργηρως? Nemo profecto ita dicamne culto an rudi ore reperietur, qui servato duarum, quae ultimae sunt, syllabarum pondere tertiam a fine acuere sciat. Hac enim acuta fieri non potest, quin vox aut alterutram ultimarum corripiat, aut extremam quasi prorsus a praecedentibus disiunctam seorsim pronunciet. Atqui nec correptioni locus est, neque discerpere vocabula dici pronunciare potest. Quare equidem non dubito, quin ista Attici traducto in alteram ab ultima syllabam accentu pronunciaverint καλογήρως, βαθυγήρως, ὑπεργήρως. Μεσόγαιων autem, quod Suidas in hac dictione et in ἀνώγεον habet, scribendum est μεσόγαιον, ut Kusterus in ἀνώγεον edidit. In edd. Basileensi et Mediolanensi utrobique scriptum est μεσόγαιων. Deinde vero illa, εὔγεων, εὔκερως, et reliqua horum multitudo specie tantum, non re, communibus accentuum regulis repugnant. Nam propter hanc ipsam caussam, quia proxima ultimae syllaba corripitur, accentum in tertia a fine reliquerunt Attici. Videntur enim hanc syllabam, quae ante ultimam est, tanta celeritate in his vocabulis pronunciasse, ea ut propemodum obscuraretur ac vix integrae syllabae vicem sustineret. Hinc nihil mirum, si tertiam a fine syllabam accentu notarunt, quam extrita paene ea, quae ante ulti-

mam est, secundam liceret numerare. Id ut a poetis saepe fit in vocali vocalem praecedente, ut in his, Μενέλεως, Ἀμφιάρεως, ita idem factum reperitur in vocalibus, quae sunt ante consonantes, ut ἄγλακτος, ὅρμενος, σκινδαλμός, aliisque innumeris. Quae si vera sunt, sponte consequetur, haec, εὔκερως, εὔγεων, et reliqua, accentuum regulis non esse contraria, illa autem, καλόγηρως, βαθύγηρως, ὑπέργηρως. pravo accentu scribi. Nimirum grammatici, qui regulam istam de proparoxytonis Atticis in ως et ων exeuntibus immensa copia exemplorum secundam a fine syllabam brevem habentium confirmari viderent, haec quoque perpauca, in quibus ea syllaba longa est, eadem regula complexi sunt. Quamquam haud scio an non omnes hunc errorem erraverint. Certe aliquam dubitationem faciunt, quae supra ex Etymologico M. p. 347. attuli: πλανώμενοί τινες ἀναγινώσκουσιν ἐξ Ἄθοω. οὐ γὰρ δύναται τρίτη ἀπὸ τοῦ ω πίπτειν ἡ ὀξεῖα. οὐ γὰρ ἔχει πρὸ τοῦ ω τὸ ε, ὡς τὸ πόλεων. Quae sive Herodiani, ut ea, quae sequuntur, sive alius grammatici observatio est, omnium certe, quas de hac re protuli, adnotationum optima est. Indicat enim grammaticus, hanc esse istorum proparoxytonorum legem, ut syllaba quae ante ultimam est, habeat vocalem ε. Quod ille si sic voluit intelligi, ut etiam illud ε, quod ante consonantem esset, comprehendere putaretur, verissima eius sententia est. Nam idcirco Attici hanc maxime vocalem reliquis in hac re praetulerunt, quod ea et celerrime omnium pronunciari, et ad incredibilem tenuitatem obscurari potest.

CAP. VII.

De mutae.

Sed ut clarius explicem de mutis syllabis, quatuor omnino vocales sunt, in quibus mutae syllabae occurrant, ε, ι, ο, υ. E quibus ε in Atticis quidem nominibus etiam ante consonantem collocata mutam syllabam facit, ut supra ostendimus, veluti εὔκερως. Sed communi lingua haec vocalis nonnisi ante vocalem muta est: id quod etiam in vocali ο fieri videmus. De reliquis duabus ι nunc praecedit eam vocalem, cum qua in unam syllabam coniungitur, nunc sequitur; υ denique semper sequitur.

Atque ε quidem ubi tam correpte pronunciatur, ut mutam syllabam constituat, nunc ante longam vocalem est, ut in his, πόλεως, χρεῶ, χρεών, ἔα, ἐᾶτε, Πηλέα, ut in Ranis Aristophanis v. 863. Πηληϊάδεω,

χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ,
Θέτις δ' ἐ λήθετ' ἐφετμέων,

nunc ante brevem vocalem, ut in his,

χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη,
χρύσεον σκῆπτρον ἔχων,
νείκεα καὶ δῆριν ὀφέλλοις.

Attici poetae hoc in solo nomine θεός, et in nominibus propriis faciunt, ut in Νεοπτόλεμος apud Sophoclem in Philoct. v. 241. et apud Euripidem in Androm. v. 14. et in Troad. v. 1126. Illud in hac re observandum, ε mutum ante brevem syllabam efficere, ut ea syllaba producatur.

Praeterea autem memorabile est, ε mutum cum sequente vocali non aliter a poetis corripi, nisi si aut consonans, aut longa vocalis vel diphthongus praecedat. Etenim si brevis vocalis praecederet, ut in Ἀσίεω, Βορέεω, haesitatura esset vox in pronunciatione, dum vocalem istam corripere, et tamen ε quoque, sed multo brevius, pronunciare deberet. Itaque in hoc casu Graeci ε prorsus neglexerunt, ut in his,

ἐϋμμελίω Πριάμοιο,

Ἀσίω ἐν λειμῶνι,

Iliad. II. 461. ubi vid. schol. Ven. Id igitur male Gregorius Corinthius p. 177. scripsit Ἀσίεω. Iliad. XIV. 395. XXIII. 692. Odyss. XIV. 533. Βορέω. Vide Etym. M. p. 154, 43. In Homero quidem Ἀσίω, si quidem hic genitivus, non dativus est, hoc verior scriptura videtur, quia hic, si bene memini, nusquam genitivum, qui ε mutum habet, corripit, ut in iisdem litteris factum in hoc exemplo,

χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ.

Cap. VIII.

De muta ι.

Littera ι ante aliam vocalem, sed post consonantem, rarissime, nec nisi metri necessitate cogente mutum est, ut apud Dionysium Periegetam v. 38.

ἄγχι δ' Ἐρυθραῖόν τε καὶ Αἰθιόπιον καλέουσιν.

Atque haec quidem littera quum propemodum consonantis vice fungatur, facile patitur, ut se-

quens vocalis corripi queat. Alia exempla, quae Brunkius ad Aeschyli Persas v. 35. protulit, nihil minus, quam litteram ι mutam habent. Primum in ipso Aeschyli versu,

Πηγασταγὼν Αἰγυπτιογενής,

mirum est male formatum vocabulum Brunkio placere potuisse, praesertim quum veteres libri exhibeant Αἰγυπτογενής, quod vel sine libris reponendum erat. Deinde ex Euripidis Phoenissis v. 684. affert:

αἵματος δ' ἔδευσε γαῖαν,
ἅ νιν εὐηλίοισι
δεῖξεν αἰθέρος πνοαῖς,

in quo loco εὐηλίοισι quadrisyllabum putat, quia strophica haec sint:

Βάκχιον χόρευμα παρθέ-
νοισι Θηβαίαισι,
καὶ γυναιξὶν εὐΐοις.

Nimis profecto imperitus fuisset Euripides, si tantam asperitatem evitare nescisset. Scribendum:

αἵματος δ' ἔδευσε γαῖαν, ἅ νιν εὐεί-
λοισι δεῖξεν αἰθέρος πνοαῖς.

Etymologicum M. p. 390, 31. εὔειλος, ὁ εὐάερος τόπος, παρὰ τὸ εἵλη, ὃ σημαίνει τὴν θερμασίαν. Lexicon MS. August. εὔειλος, ὁ θερμὸς τόπος. Rem conficit Hesychius: εὔελος, εὐήλιος. Vide ibi interpretes. Iam praeclare respondent strophica:

Βάκχιον χόρευμα παρθένοισι Θηβαί-
αισι καὶ γυναιξὶν εὐΐοις.

Denique quem affert Hippolyti v. 129.

εὐαλίου κατέβαλ' ἔνθεν ἁμῖν,

ſin eo non minus fallitur. Nam quod in antiſtrophico,

κρυπτῷ τε πένθει θανάτȣ θέλȣσαν,

τὲ dicit et metrum iugulare, et phraſi nocere, ſuſpenſo et imperfecto relicto ultimo membro, id utrumque falſiſſimum eſſe, nemo non videbit, qui vel metrum dochmiacum cognitum habeat, vel meminerit κλύειν pariter cum participio atque cum infinitivo coniungi poſſe. Verba enim haec ſunt:

τριτάταν δέ νιν κλύω
τάνδε κατ' ἀμβροσίȣ
στόματος ἀμέραν
Δάματρος ἀκτᾶς δέμας ἁγνὸν ἴσχειν,
κρυπτῷ τε πένθει θανάτȣ θέλȣσαν
κέλσαι ποτὶ τέρμα δύςανον.

Quare tantum abeſt ut εὐαλίȣ triſyllabum ſit metri cauſſa, ut ob eamdem cauſſam neceſſario debeat quadriſyllabum eſſe. Sed verſus iſte, ut a Brunkio editus eſt, numeros minime habet elegantes; nec meliores in vulgata lectione:

εὐαλίȣ κατέβαλεν, ὅθεν μοι.

Verſus foede corruptus eſt, verbi, niſi fallor, omiſſione, quae cauſſa fuit, ut κατέβαλεν ſcriberetur, quod participium eſſe debebat. In tanta lectionis perturbatione venia erit audaciori coniecturae, quae quidem Brunkiana mutatione et probabilior et ad metrum aptior, tum denique etiam ad ſenſum loci accommodatior ſit. Igitur ſic videtur ſcripſiſſe Euripides:

ὅθι μοί τις ἦν φίλα,
πορφύρεα φάρεα
ποταμία δρόσω
τέγγȣσα, θερμᾶς δ' ἐπὶ νῶτα πέτρας

εὐάλι' αὔδασε βαλῦσα· ὅθεν μοι
πρῶτα φάτις ἦλθε.

Multo frequentius littera ι muta est post aliam, eamque longam vocalem. Atque hoc quidem ipsa scriptura exprimitur, quandoquidem subscribitur ι. Sed de hac re magna est virorum doctorum dissensio. Alii enim etiam ibi ι subscribunt, ubi eius litterae accessio analogiae repugnat, ut in κᾀν, κᾀτι, κᾀπὶ et similibus, in quibus omittendum esse ι vir doctus, cuius quaedam observationes Vigeri libro de idiotismis Graecae linguae insertae sunt, hoc argumento docuit, quod ι in diphthongis semper ultimum locum teneat. Itaque recte scribi κᾆτα, quippe contracta diphthongo ex αει; male autem κᾀν et similia, quia in his contrahantur αις. Poterat addere, qui κᾀν scriberent, scribere debere etiam χὐιπό, χὐιπεροπλία, et quae his similia sunt. Neque rectius foret χᾦδε, χᾦδε. Alii autem, ut Piersonus ad Moerin aliquot locis, et Brunkius ad Aeschyli Prometheum v. 12. libenter σφῷν, πρῷ et similia scriberent. His equidem nullo pacto assentior. Non sane reiicio, quam isti afferunt, monumentorum veterum auctoritatem. Quin confirmat eam Gregorii Corinthii testimonium, qui p. 41. et seq. nunc adscribi istam litteram, nunc non adscribi observat. Sed ea, qua nunc utimur in Graeco sermone, scripturae ratio tantum abest ut monumentorum fide labefactetur, ea ut magis corroborari videatur. Ponam primum hoc, quod facile quemque mihi daturum spero, grammaticorum in hoc genere haud levem auctoritatem esse. Hi enim primi sermonem Graecum ad disciplinae quamdam rationem revocarunt, et quae vocum pronunciationis discrimina in quaque dialecto reperissent, litterarum apto usu, id-

que non sine veterum librorum exemplo, exprimere docuerunt. Hi igitur consensu tradunt, in quibusdam vocabulis ι subscriptum omitti, ut in Atticis κάω, κλάω, ἀετός, quod etiam in Ἀχαϊκός ab Atticis factum esse veri simillimum videtur; in aliis autem vocabulis eam litteram adscribi, ut in κῷνος Etymologus M. p. 551, 26. in Κῷος idem ibidem l. 29. in νῷν, σφῷν idem p. 610, 3. in λῴων et λῷστος idem p. 676, 13. in χῷ idem p. 816, 33. ex Oro; in φῷς et δᾴς idem p. 803, 37. in πεφῳσμένος, φῴζω, χρῴζω idem p. 667, 25. vide p. 803, 47. in κλῄζω et χρῄζω, i. e. δέομαι, idem p. 485, 46. in κλῇθρα idem p. 518, 12. in λῃστής idem p. 563, 23. in χρῄζω, τὸ δέομαι, idem p. 815, 4. non item in χρήζω, τὸ χρησμῳδῶ, quamquam, ut ipse fatetur, analogia litteram ι requirente; in Νηρῇδες et similibus idem p. 604, 54. et Eustathius p. 840. l. 33. in Μῃονὶς Eustathius p. 365, 27. quod nomen idem eodem in loco apud Boeotos carere littera ι dicit. Technologiae MS. τὸ σῷος προσγεγραμμένον ἔχει τὸ ι καθ' ὁμοιότητα τοῦ πατρῷος, ὅπερ οἱ ποιηταὶ πατρώϊος φασι· μητρῷος, μητρώϊος, λῷος, λώϊος, ἑῷος, ἑώϊος, παππῷος, παππώϊος. οὕτω καὶ σῷος. ἐκ τούτου καὶ σῴζω, ὃ δὴ καὶ προσγράφεται, τὴν τοῦ ὀνόματος προσγεγραμμένην τηροῦν. Vide Eustathium p. 1409, 47. Scholiastes Venetus ad Iliad. XII. 473. μετὰ τοῦ ι γραπτέον γαλόῳ· ἔστι γὰρ πληθυντικὴ εὐθεῖα Ἀττική, ὡς τὸ οἱ Μενέλεῳ. Eustathius p. 173. extrema: σημείωσαι δὲ ὡς τὸ μὲν ᾗ ἀντὶ τοῦ ὅπου σὺν τῷ ι γράφουσιν οἱ τεχνικοί, καθὰ καὶ τὸ πῇ καὶ ὅπῃ καὶ ἄλλῃ, ὅ ἐστιν ἀλλαχοῦ. τὸ δὲ ἦ θέμις ἐστὶ δίχα προσγραφῆς τοῦ ι τιθέασι, καθὰ καὶ τὸ ἦ νέος οὐκ ἀπάλαμνος, ἤγουν ὡς νέος οὐκ ἄναλκις, καὶ τὸ μή, οἷον μὴ τύψῃς, καὶ τὸ νή, οἷον νὴ τὴν Ἀθηνᾶν, καὶ τὲ ἦ σχετλιαστικόν, καὶ θαυμαστικόν, καὶ τὸ ὠὴ ἀνακλητικόν, οἷον,

ὠή, τίς ἐν πύλαισι δωμάτων κυρεῖ.

ἔτι δὲ καὶ τὸ ἤδη χρονικόν, καὶ νύνδη ἀντὶ τοῦ ἀρτίως, ἐν ἑνὶ τόνῳ, ὃ καί φασι μόνῳ παρῳχημένῳ συντάσσεσθαι.

His addi possunt quaedam rariora, ut Λᾶον, Laium, patrem Oedipi, dixit Pindarus Olymp. II. 70. (vide scholion metricum MS. Ciz. in commentatione mea de metris Pindari p. 207.) et πάτρῳ Pyth. VI. 46. μάτρῳ Nem. IV. 130. Suidas in v. ἥρως: δισυλλάβως δὲ κέχρηται Ὅμηρος ἥρῳ, ἅπαξ ἐν Ἰλιάδι καὶ ἅπαξ ἐν Ὀδυσσείᾳ. Iliadis versus est in VII. 453.

ἥρῳ Λαομέδοντι πολίσσαμεν ἀθλήσαντε.

Odysseae versus, est in VIII. 483.

ἥρῳ Δημοδόκῳ· ὁ δ' ἐδέξατο, χαῖρε δὲ θυμῷ.

Itaque in Suida ἥρῳ scribendum, non solum analogia postulante, sed Etymologi quoque auctoritate, qui haec habet p. 437, 54. ἥρῳ Δημοδόκῳ δοτική ἐστιν ἀντὶ τοῦ ἥρωϊ· κλίσις, καὶ οὐκ ἀποκοπή. Apocopen statuebat Moeris p. 176. ἥρω, χωρὶς τοῦ ι, Ἀττικῶς· ὡς Ὅμηρος, ἥρῳ Δημοδόκῳ· ἥρωϊ δὲ μετὰ τοῦ ι, Ἑλληνικῶς. Probavit hoc, ut solet, Piersonus. Vide Oudendorp. ad Thom. M. p. 425. Caeterum Suidae adnotationem ex vetere quodam critico petitam esse quum res ipsa, tum scholiastes Venetus ad Iliadis versum arguit. Nec temere ad hanc rem animum advertere grammatici. Quippe uterque locus in iis est, qui Wolfii opinionem de carminibus Homericis egregie confirmant. Non enim ista contractio antiquissimae illius aetatis est, cui maxima pars Iliadis assignari debet. Ac septimus quidem atque octavus Iliadis liber plurimas ob caussas recentiori nec sane summo poetae tribuendi videntur. Odysseam,

atque ipsum quidem octavum librum etiam μορφὴ v. 170. quod in XI. quoque v. 366. est, recentiorem esse arguit. Id vocabulum nusquam in Iliade occurrit; composita autem ex eo in neutro carmine. Quo minus probo Ruhnkenii coniecturam πολύμορφοι in hymno Cereris v. 23. Iste locus, nisi fallor, ita scribendus est:

οὐδέ τις ἀθανάτων, οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων
ἤκουσεν φωνῆς, τῶν τ' ἀγλαόκαρποι ἀλωαί.

Nec deum quisquam, inquit, neque accolarum audivit vocem Proserpinae. Sed redeo, unde discessi. Aliud rarius mutae ι exemplum est ἡρῷσσα, de quo dixit Valkenarius ad fragm. Callimachi p. 287. seq. Simile habetur ἡρῷναι, quocum Suidas et scholiastes Aristophanis ad Nubes v. 314. comparant ἤθεος. Verum equidem vehementer vereor, ne hoc vocabulum eximendum sit ex eorum numero, quae ι subscriptum habent. Etenim ι subscriptum semper natura breve est, idque necessario, quia longa vocalis quo pacto possit tantopere debilitari, ut vix audiatur, non sane licet intelligere. Atqui in ἡρωΐνη, unde ἡρῴνη factum putant, ι longa est. Dionysius Periegetes v. 1022.

Αἰήταο θυγατρός, ἀμύμονος ἡρωΐνης.

Sic Εὐηνίνη, Ὠκεανίνη, et alia, et Catulli *Neptunine*. Quamobrem equidem ἡρώνη, detracta ista vocali, scribendum arbitror, idque nomen adnumerandum esse formis femininis in ώνη, ut Ἀμυμώνη, Ἠλεκτρυώνη. Errare enim Etymologum, qui p. 87, 35. Ἀμυμώνη ex genitivo Ἀμύμονος derivet, alia nomina ostendunt, ut ἀερσιώνη, Ἀτρυτώνη, Ἀκρισιώνη, Ἰκαριώνη, Τυνδαρεώνη, quo utitur Christodorus in Anthologia carm. I. v. 167. Quae quum sint diversissimae originis, dubitari non potest, quin haec sit peculiaris quaedam atque

arbitraria forma. Ex ἥρως igitur tria habebimus feminina, ἡρωΐς, ἡρωΐνη, ἡρώνη.

Ex iis, quae hactenus de ι subscripto commemoravi, hanc mihi merito videor rationem posse concludere, alium addita ista littera, alium detracta fuisse sonum. Primum enim omnia vocabula, quae ι subscriptum habent, initio syllaba auctiora fuerunt, ut λωΐων, πατρωΐος, Νηρηΐδες: quae quis non videt si correptius pronunciato ι propemodum integra syllaba priventur, clare tamen adhuc aures istius litterae sonum percipere? Deinde quid est, quod grammatici in χρῄζω, τὸ δέομαι, et in Homerico

Μηονὶς ἠὲ Κάειρα,

adesse ι, in χρήζω, τὸ χρησμῳδῶ et in Boeotico Μηο ὶς atque aliis vocabulis in eiusdem gentis lingua abesse dicunt, nisi si ea re pronunciationis diversitatem indicare voluerunt? Denique quis credat Pindari Λᾷον de Laio, Thebarum rege, intelligi a quoquam potuisse, nisi litterae ι sua vis et potestas mansisset? Quare equidem non dubito, quin in istis omnibus vocabulis audiri debeat ι: quod quidem sine ulla vocis molestia fieri potest, maxime ubi vocalis sequitur. Ibi enim ι propemodum consonae vicem praestitisse videtur, ut Λᾷος, λῴων sonuerint *Lajos*, *lojon*. Eodem modo pronunciari debet Θυιάς, quippe υ longum habens. Vide quae de hoc vocabulo commemoravit Bentleius ad Horat. carm. II. 19, 9. Inde observat Etymologus M. p. 72, 24. et 775, 23. diphthongum υι non nisi ante vocalem adhiberi, ob eamque rem verba ἀλυίω et ὀπυίω quibusdam temporibus destitui. Hinc etiam scripturae ratio, quae in monumentis antiquis usitata est, explicari poterit. Etenim quum ι subscriptum non esset in-

tegrae syllabae loco, consentaneum videbatur eam litteram prorsus omittere, quamquam, qui istas inscriptiones legerent, voce eam essent expressuri. Sic pronunciationis in ista littera tenuitas scripturae inconstantiam peperit. Quin ea ipsa vocabula, quae littera ι carent, quamquam analogia eam addi postulante, ut κάω, κλάω, ἀετός, Ἀχαϊκός, χρήζω, (τὸ χρησμῳδῶ) et Boeoticum Μηονίς, non dubito, quin initio pronunciata fuerint καίω, κλαίω, αἰετός, Ἀχαιικός, χρῄζω, Μηονίς: sed consuetudo tenuia illa litterae ι vestigia paullatim penitus expulit, ut postremo prorsus sine hac littera pronunciarentur. Ideoque omissio litterae ι a grammaticis adnotata in his quidem verbis legitima est.

Cap. IX.

De muta ο.

Supra inter mutas litteras etiam ο retuli. Sed eam litteram equidem in uno tantum nomine Οἰλεύς, et quae ex eo derivantur, mutam inveni. Duplex olim huius nominis scriptura exstitit Ὀϊλεύς, et Ἰλεύς. Vide interpretes ad Hesychium in v. Ἰλιάδης, et Ruhnkenium in Epist. crit. I. p. 108. qui omisit locum Eustathii p. 218. 20. quem autem profert locum ex Etymol. M. p. 346, 41. is emendari debet ex Eustathio p. 101, 19. Auctor scripturae Ἰλεὺς a grammaticis citatur Hesiodus, cui Eustathius ad Iliad. II. p. 277, 1. et ad XV. p. 1018, 58. addit Stesichorum. Hos in priore loco dicit utraque scriptura usos; Ἰλεὺς autem etiam apud multos recentiorum occurrere. Hesiodi locum in

lucem produxit Ruhnkenius. Inter recentiores illos, quos commemorat Euſtathius, Lycophron eſt v. 1150.

καὶ πᾶς Ὀδοιδόκειος Ἰλέως δόμος.

Sic MS. Viteb. in cuius margine hoc ſcholion eſt: Ὀδοιδόκειος, πατὴρ Ἰλέως· πάππος Αἴαντος. Scribendum Ὀδοίδοκος. Vide Euſtathium ad Iliad. II. p. 277, 17. Homerus ubique Ὀϊλεὺς et Ὀϊλιάδης habet, quamquam in eo Zenodotus alteram ſcripturam reponi volebat. Vide Wolfii prolegomena p. CCVII. et ſchol. Ven. ad Catalog. v. 34. ad XII. 365. ad XIII. 203. 694. 712. XIV. 442. XV. 333. XXIII. 759. ubi ſcriptura Zenodoti male notata eſt. Emendarat ille, ni fallor, ἔκθορεν Ἰλιάδης. Apud Pindarum Olymp. IX. 167. et Ἰλιάδα et Οἰλιάδα libri exhibent. Vtcumque ibi ſcribatur, quadriſyllabum vocabulum eſt. In Atticis denique poetis Οἰλεὺς et Οἰλιάδης ſcribitur, ſed eodem numero ſyllabarum, qui eſt in Ἰλεὺς et Ἰλιάδης. Vide Eurip. Iphig. in Aul. 193. 263. Rheſum v. 157. Ariſtotelem in epitaphiis heroum Homericorum, epigr. 3. Quod ſi in his vera ſcriptura eſt Οἰλεὺς et Οἰλιάδης, equidem non dubitaverim, quin prima ſyllaba aliquanto aliter, quam vulgo diphthongus οι pronunciata fuerit. Etenim in Οἰλεὺς et Οἰλιάδης ι longa eſt, quae brevis eſt in caeteris, ut in οἰστός, Οἰκλείδης. Quin omnes diphthongi litteram, quae ultima eſt, brevem habent, quod perſpicue indicant diphthongorum ſolutiones. Quamobrem Οἰλεὺς et quae hinc ducta vocabula ſunt, ſic pronunciata fuiſſe probabile eſt, ut maxime ι audiretur, ο autem propemodum deliteſceret. Sed erunt fortaſſe, qui aut hoc ita eſſe negent propter ſimilia οἴω, οἴομαι, οἶμαι, aut haec ipſa verba eodem modo proferenda exiſtiment. Nam ὀΐω et ὀΐομαι ι longum habent. Verum praeterquam quod frequens

usus huius verbi in communi sermone paullatim puram diphthongum introducere potuit, duae etiam aliae caussae accedunt, quae ι in οἴω, οἴομαι, οἶμαι, correptum censere suadeant. Primum enim quo facilius corripiatur, sequens vocalis efficit: unde ὀΐω media brevi saepius apud poetas invenitur, ut in Odysseae II. 255. XIII. 427. XV. 31. Deinde videndum est, ne productio litterae ι in ὀΐω et ὀΐομαι soli accentui, ut alia multa apud Homerum, debeatur. Ab Homero enim hoc cum aliis similibus ad recentiores permanavit. Etenim in omnibus Homeri locis, in quibus hoc verbum longam ι habet, aut accentus in ea syllaba est, ut in ὀΐω, ὀΐομαι, ὀΐεαι, ὀΐεται, aut concursus multarum brevium syllabarum productionem adiuvat, ut in ὀϊόμενος et reliquis casibus participii, et in ὀϊόμεθ' in Odyss. XXI. 322. XXII. 165. quod simile est isti in Odyss. X. 106.

θυγατέρ' ἰφθίμῃ Λαιστρυγόνος Ἀντιφάταο,

de quo dixi in lib. I. de metris p. 69. Quando semel huius verbi mentio facta est, tres alias de eo observationes addam.

Οἴω cum diphthongo aliquoties in Iliade est, nusquam in Odyssea: passiva autem forma in neutro carmine diphthongum habet, si quatuor locos exceperis, qui propter hanc ipsam rem corrigendi videntur. Horum duo punctis tantum diaereseos indigent: Odyss. XVII. 580.

μυθεῖται κατὰ μοῖραν, ἅπερ κ' οἴοιτο καὶ ἄλλος.

et XXII. 12.

μέμβλετο· τίς κ' οἴοιτο μετ' ἀνδράσι δαιτυμόνεσσιν.

Tertius est eiusdem libri v. 210.

ὣς ἔφατ᾽, οἰόμενος λαοσσόον ἔμμεν᾽ Ἀθήνην.

Tres codd. Vindob. habent φάτ᾽. Scribendum:

ὣς φάτ᾽, ὀϊόμενος λαοσσόον ἔμμεν᾽ Ἀθήνην.

Quartus denique est in lib. X. v. 193.

εἴ τις ἔτ᾽ ἔσται μῆτις, ἐγὼ δ᾽ οὐκ οἴομαι εἶναι.

Scribendum puto:

εἴ τις ἔτ᾽ ἔσται μῆτις, ἐγὼ δ᾽ οὐκ εἶναι ὀΐω.

Non sum equidem nescius longe aliam Homeri emendationis, quam aliorum scriptorum, esse rationem, quando in Homero magis veterum grammaticorum recensiones, quam ipsa verba illorum poetarum, quorum Ilias et Odyssea sunt, restituere licet: sed eo usque tamen iure suo progredi posse criticum arbitror, ut diligenti sermonis Homerici exploratione, quid quoque in loco poetae isti posuerint, eruere conetur. Etenim quis dubitet, quin in carminibus illis, quae ore hominum circumferebantur, multa, prout quisque aut memoria aberraverit, aut alium sequutus sit morem loquendi, mutata fuerint, atque ad aliam accommodata sermonis speciem? Quod nullo in genere fieri potuit facilius, quam in permutandis iis formulis, quae quod et verbis et sensu simillimae sunt, facillime fugiunt animadversionem.

Deinde ὀΐω quum trisyllabum est, ὀΐομαι autem quum quadrisyllabum est, ubique scribuntur soluta diphthongo ὀΐω et ὀΐομαι. Idque disertim testantur grammatici. Etymologicum M. p. 115, 40. ἀνώϊστον, τὸ ἀπροσδόκητον καὶ ἀνυπονόητον. παρὰ τὸ οἴω, τὸ ὑπονοῶ· ὅπερ ἐν διαιρέσει γίνεται ὀΐω. ἐκ τούτου ὀϊστός, καὶ ἀνώϊστος κατ᾽ ἔκτασιν τοῦ ο

εἰς ω. καὶ πάλιν οἶστί, καὶ ἐκτάσει τοῦ ο εἰς ω ἀνωϊστί, σύνθετον· καί,

ὃ δ' ὅμιλον ἀνωΐστως ἀφίκανεν,

Ἀπολλώνιος. Etymologicum MS. ἀνώϊστον, τὸ ἀπροσδόκητον καὶ ἀνυπονόητον. παρὰ τὸ οἴω τὸ ὑπονοῶ, ἐν διαιρέσει ὀΐω, ὀϊστός· στερητικῶς καὶ κατ' ἔκτασιν τοῦ ο καὶ ἀνωϊστί, καὶ ἀνωΐστως, ἐπίῤῥημα. Lexicon MS. Auguſtanum: ἀνωϊστί, λάθρα, ἀπροσδοκήτως, παρὰ τὸ ἴω, (ſic ſcriptum) τὸ ὑπονοῶ, ὅπερ καὶ οἴω γέγονεν, οἰόμενον (ſcribendum ὀϊόμενον) θανέεσθαι, καί, ὀΐσατο θεὸν εἶναι, γίνεται ὀϊστί, καὶ ἐκ τοῦ ο εἰς ω ὠϊστί, καὶ ἐν συνθέσει ἀνωϊστί. Euſtathius p. 54, 32. τὸ δὲ οἴομαι ὅτι ἐκ τοῦ οἴσμαι διαλέλυται, καὶ ὅτι καὶ οἴω λέγεται τὸ αὐτὸ ἐνεργητικῶς, ἐκδηλότατόν ἐστιν. Idem p. 997, 23. ὅρα δὲ καὶ νῦν ὅτι τὸ οἴομαι οὐ μόνον τρισυλλάβως ὀΐω, ἀλλὰ καὶ δισυλλάβως οἴω λέγεται κατ' ἐνέργειαν. Idem p. 1171, 42. ἀλλά τιν' ὀΐω ἢ οἴω δισυλλάβως, ἤγουν νομίζω, ἀσπασίως γόνυ κάμψειν. Sed alia ſcriptura exſtat in grammatico MS. de ſyntaxi: quae ſcriptura ſi vera eſt, difficultas illa proſodiae, de qua ſupra dictum eſt, nulla remanebit. Sic igitur ille: οἴω ποιητικῶς καὶ ὀοίω. οἶμαι τὸ αὐτὸ κοινῶς, καὶ οἴομαι. ᾤμην παρατατικός, καὶ ᾠόμην, καὶ ὠοιόμην ποιητικῶς. ᾠήθην ἀόριστος. Poterit enim ὀοίω illis verbis adnumerari, in quibus ο pleonaſticum acceſſit, ut κέλλω, ὀκέλλω, δύρομαι, ὀδύρομαι. Alia Euſtathius p. 218, 17. aliique grammatici commemorant.

Denique Laconum lingua dicebatur οἰῶ, teſtibus ſcholiaſta Ariſtophanis ad Lyſiſtratam v. 997. et Suida, apud quem in Mediolanenſi quidem editione ſic legitur: οἰῶ ἀντὶ τοῦ οἴομαι. ἀλλ' ἀρχὰ μὲν οἶον λαμπιτὰ ἀντὶ τοῦ ὡς οἴομαι ἀρχὴ τῆς

μάχης ἢ λαμπιτά. Postea locum correxere, etiam H. Stephanus e veteri codice in Thesauro vol. II. p. 1259. Brunkius horum, ut videtur, auctorum immemor in Aristophanis versu contra omnes libros οἴα pro οἰῶ scripsit, quum verbum dubitandi οἰῶ hic non aptum putaret. Postea vero in addendis ad v. 1256. οἰῶ multo aptius, quam οἴα, adhiberi fassus est. Sed numeri laborantes sic corrigendi videntur:

ἀπὸ Πανός; οὐκ· ἀλλ' ἄρχε μέν, οἰῶ, Λαμπιτώ.

Cap. X.

De muta υ.

Postremo dicendum est de muta υ. Eam semper post eam vocalem, cum qua in unam syllabam coalescit, poni supra indicatum est. Etenim etsi non sum nescius, quaedam exempla proferri posse, in quibus praecedere videatur, ea tamen exempla non dubito quin corrupta sint. Equidem tria tantum novi; primum Homeri in Odysseae XI. v. 568.

χρύσεον σκῆπτρον ἔχοντα, θεμιστεύοντα νεκύεσσιν.

Sed veram lectionem νέκυσσιν habent tres codd. Vindobonenses et Strabo III. p. 224. Simile foret, quod Clarkius ad Iliad. XVI. 321. apud tragicos exstare dicit νέκυος bisyllabum. Verum id nusquam exstat. Secundus locus Pindari est in Pyth. IV. 400.

καὶ βόας, οἳ φλόγ' ἀπὸ ξανθᾶν γενύων πνέον καιομένοιο πυρός.

Horum versuum secundus a dipodia trochaica debet incipere. In commentatione de metris Pindari sic emendandum dixi:

κἀὶ βόας, οἳ γενύων ξαν-
θᾶν φλόγα πνεῦν καιομένοιο πυρός.

Nec muto sententiam, nisi quod scribi malim φλόγ' ἔπνευν. Si vera lectio in scholiasta est, αἵτινες ἀνέπνεον τῶν ξανθῶν γενύων καιομένου πυρός, videri poterit hic non habuisse praepositionem in Pindaro. Quamquam nescio an scripserit ἀπέπνεον. Tertius denique locus est Sophoclis in Oed. Rege v. 640.

δρᾶσαι δικαιοῖ, δυοῖν ἀποκρίνας κακοῖν.

Brunkius observare iubet raram synaloephen: rectius puto exsulare iussisset. Sic enim scribendum videtur:

ὅμαιμε, δεινά μ' Οἰδίπους ὁ σὸς πόσις
δρᾶσαι δικαιοῖ, δύο γ' ἀποκρίνας κακοῖν,
ἢ γῆς ἀπῶσαι πατρίδος, ἢ κτεῖναι λαβών.

Reliquum igitur est, ut de muto υ post aliam vocalem videamus. Id in diphthongis ηυ et ωυ occurrit, in quibus υ eodem modo mutum est ut ι in ῃ et ῳ. Sed contrario modo in pronuncianda υ muta, quam in ι, vulgo peccatur. Nam ῃ et ῳ pronunciant ut η et ω; ηυ et ωυ autem duabus syllabis ηῦ et ωϋ. Quin θωϋμα scribi solet, tribus syllabis, et accentu male notato. At vero diphthongus est ωυ, et una tantum syllaba pronunciatur. Aristophanes in Acharnensibus v. 790.

ὁμοματρία γάρ ἐστι, κἠκ τωυτῶ πατρός.

Atque Iones cur θώυμα dixerint, qui simillimas litteras ηυ in ηὖδα, νηῦς, νηυσίν, coniunctim protulere? aut quo argumento θώυμα pronuncietur

tribus syllabis, ὤυτος autem duabus? Vide Etymologicum M. p. 826, 1. Nec quidquam de soluta diphthongo tradunt grammatici. Gregorius de dial. p. 196. τῷ ω ἀντὶ τῦ α ἐν τῇ αυ διφθόγγῳ χρῶνται, ὤυτος λέγοντες ἀντὶ τῦ αὐτός, καὶ θωυμάσας ἀντὶ τῦ θαυμάσας. Quin aliud exstat haud leve argumentum, quo litteras ωυ unam syllabam etiam in Ionica dialecto constituisse appareat. Nam diphthongum αυ isti non solum in ωυ, verum etiam in ω nudum mutarunt. Ioannes grammaticus in II. tractatu de dialectis p. 322. τὸ ω μέγα ἀντὶ τῆς αυ διφθόγγυ ἐκφέρει, οἷον καῦμα κῶμα, θαῦμα θῶμα. Hinc recte Koenius ad Gregorium p. 196. θῶμα in Hesychio non sollicitandum iudicat. Nimirum quum ωυ obscurius pronunciaretur, ut magis perciperent aures litteram ω, atque υ propemodum delitesceret, levi discrimine pronunciationis factum est, ut υ prorsus abesse videretur, scribique solum ω posset. Id secus est in diphthongo ηυ, in qua quoniam diversissimae vocales coniunguntur, difficilius altera oblitterari potuit, quamquam tenuius audiretur. Ac respondet ista diphthongus Germanico *äu*, quod obscurius profertur a peritioribus, quam *eu*, quod est Graecum ευ. Ωυ autem propter ipsam duarum vocalium similitudinem et cognationem non potest non facillime in eam vocalem abire, quae principatum tenet. Quae quum ita sint, patet non solum punctis diaereseos Ionicam diphthongum ωυ liberari debere, sed veterem etiam accentum restituendum esse, ut ex θαῦμα non θώϋμα, sed θῶυμα fiat. Quare sic velim accentum collocari, infra dicetur.

Cap. XI.

De diphthongis.

Litteras vocales constat in Graeca lingua omnino quinque esse: quae quum omnes natura breves sint, ex diversis earum consociationibus nunc longae vocales, nunc diphthongi nascuntur. Nam ex eiusdem vocalis duplicatione longae vocales fiunt, ut δῆλος ex δέελος, quod exstat in Iliad. X. 466. Ex hoc vocabulo videtur ductum δείελος, cuius originem male explicavit Etymol. M. p. 261, 20. Sic μήτι ultima longa ex μήτιϊ est in Iliad. XXIII. 315. 316. 318. Ac quod vulgo, qui de Graeca grammatica scripsere, tradunt, duplex ι in dativis nominum monosyllaborum non coalescere, falsum esse ex Pindaro cognoscitur, in quo Δὶ ex Διΐ invenitur in Olymp. XIII. 149. Pyth. VIII. 142. Nem. I. 111. IV. 15. X. 105.

Ex diversarum autem vocalium coniunctione diphthongi oriuntur. Earum grammatici recentiores iuxta cum veteribus duodecim tantum numerant, quarum sex vocant proprias, αι, αυ, ει, ευ, οι, ου, sex autem improprias, ᾳ, ῃ, ηυ, υι, ῳ, ωυ. Verum si accuratius diphthongorum naturam considerassent, neque oculis se passi essent decipi, quatuordecim exstare diphthongos animadvertissent. Scilicet diphthongorum, quas proprias vocant, haec natura est, ut ex duabus constent brevibus vocalibus. Eae diphthongi numero septem sunt, αι, αυ, ει, ευ, οι, ου, υι. Quas autem improprias diphthongos nominant, eae priorem vocalem longam habent. Atque harum quoque septem sunt, ᾳ, ᾱυ, ῃ, ηυ, ῡι, ῳ, ωυ. Sed quum ᾱυ et

vι iisdem litteris diversas voces exprimant, discrimen grammatici neglexere. Quod si is, qui litteras η et ω invenit, quo longam vocalem a brevi discerneret, etiam caeteris vocalibus, quum longae sunt, alias tribuisset formas, non incidissent in istum errorem grammatici. Sed, ut sententiam nostram exemplis confirmemus, quis non videt longe aliam potestatem esse litterarum αυ et υι in αὔξω et νέκυι, quam in ναῦς et Θυιάς? Αὔξω enim, ut ex ἀέξω natum, α breve habet; nec minus νέκυι in his Homeri Iliad. XVI. 526. 565. XXIV. 108.

αὐτός τ' ἀμφὶ νέκυι κατατεθνηῶτι μάχωμαι,
σύμβαλον ἀμφὶ νέκυι κατατεθνηῶτι μάχεσθαι,
Ἕκτορος ἀμφὶ νέκυι καὶ Ἀχιλλῆϊ πτολιπόρθῳ,

quoniam et nominativus et reliqui casus huius nominis υ habent correptum. Contra ναῦς et Θυιὰς α et υ producunt: quod in altero tum ex genitivo ναός, in quo α longum est, tum ex Ionica forma νηῦς cognoscitur; in altero autem υ longum esse origo prodit, quandoquidem θύω primam syllabam producit. Atque ii, qui nuper scripturae compendia ex typothetarum officinis eiecerunt, male fecere, quum etiam hanc formam ϥ emigrare iusserunt. Hac enim percommode uti poteramus ad impropriam diphthongum a propria distinguendam. Similiter ἁυταὶ pro αἱ αὐταί, impuram diphthongum habet. Ista contractio invenitur in Sophoclis Antigona v. 929.

ἔτι τῶν αὐτῶν ἀνέμων ἁυταὶ
ψυχῆς ῥιπαὶ τήνδε γ' ἔχουσιν.

Quos versus quum uno spiritu addito corrigere deberet Brunkius, non solum magnam, sed ab sensu etiam alienam mutationem fecit.

Caeterum longa vocalis impropriarum diphthongorum ſicut in pronunciatione primas partes habet, ita eamdem praerogativam videtur in ſpirituum et accentuum appoſitione debere conſequi. Etenim proprias diphthongos recte ſcribi αἴ, αὔ, εἴ, εὔ, οἴ, οὔ, υἵ, inde clarum eſt, quod ſpiritus atque accentus ad utriusque vocalis conſociationem pertinent: qui propterea ſecundae vocali apponuntur, quia ea re ſignificatur, primam vocalem non debere ſolam pronunciari. Id aliter ſe habet in impropriis diphthongis. Nam quoniam in his prior vocalis maxime auditur, poſterior autem non modo tenuius, ſed etiam ſerius pronunciatur, par eſſe videtur, ut prior vocalis ſpiritum atque accentum accipiat. Quod quum in his, ᾄ, ᾔ, ᾤ, neceſſario fiat, hoc minus puto dubitabitur, quin idem faciendum ſit in reliquis. Scribendum ergo erit, νᾶυς, ἆυξε Doricum, νῆυς, ἤυδα, θῶυμα, ὠυτός, ὗιος. Vere enim videtur Etymolog. M. originem huius vocabuli a φύω repetere p. 775, 19. apteque Schneiderus in lexico Graeco Hiſpanicum *hijo* e Latino *filius* ortum commemorat.

Sed praeterea de duarum diphthongorum pronunciatione breviter dicendum videtur. Eae ſunt αι et ει, quas vulgo, qui Eraſmi ſectam ſequuntur, tam plena voce proferunt, ut et αι et ει eodem ſono ſint, quo Germanorum *ei*, vel *ai* in nomine *Kaiſer*, aut Britannorum *i* longum. Eam veterum Graecorum pronunciationem fuiſſe vel propterea parum probabile eſt, quia ſic nihil inter has diphthongos diſcriminis fuiſſet. Mihi quidem αι recte videtur ab Reuchlinianis ita pronunciari, ut media ſit inter *a* et *e*, qui ſonus propius accedit ad *e* productum, niſi quod clarior eſt, quam η, cuius ſonus eſt obſcurior. Id non ſolum Latinum *ae*

arguit, ſed dialectorum quoque Graecarum comparatio reddit veriſimile. Hinc enim Dorica illa et Aeolica originem habent, τιμάσαις, δρέψαισα, in quibus α in αι abiit, ut factum in Anglorum lingua; et θναίσκω, μιμναίσκω, atque Ionica τιμῆς, θεῆσι, et Boeotica λεγόμενη, ποιέμενη, quae cognatam vocalem η cum αι commutant eadem diverſitate, quae in Germanicae linguae dialectis reperitur. Alia ex hoc genere plura colligi poterunt. Aliud idque inſigne argumentum pro hac ſententia exſtat in Callimachi epigr. XXX.

Λυσανίη, σύ γε ναίχι καλός, καλός· ἀλλά, πρὶν εἰπεῖν
τοῦτο σαφῶς, ἠχὼ φησί τις, ἄλλος ἔχει.

Videndus de hoc loco Valkenarius ad fragm. Callim. p. 20. Porro elegantia pronunciationis accedit, quae admodum nulla eſt, ſi Eraſmi ſententiam ſequimur. Etenim quis credat, ut alia omittam, in coniunctione καί, quae non ſolum frequentiſſime adhibetur, ſed etiam saepiſſime, vocali quidem ſequente, corripitur, plenam iſtam duarum vocalium, craſſamque copulationem Graecis auribus placere potuiſſe? Denique neſcio an noſtra opinio confirmetur accentu, qui in nominativis primae declinationis, et in infinitivis verborum hanc diphthongum brevis vocalis loco habendam indicat. Nam quo pacto id commode fieri poſſit, ſi craſſiore ſono proferatur, non ſatis intelligo. Quin etiam οι nominativorum ſecundae declinationis, quod itidem brevis ſyllabae inſtar eſt, propius acceſſiſſe ad Latinorum *oe* videtur.

Sunt tamen quaedam verba, in quibus diphthongum αι non dubitem plenius pronunciatam fuiſſe, ita ut utraque vocalis audiretur. Id factum

videtur in iis verbis, in quibus diphthongus αι ex vocalibus αϊ divisim pronunciatis orta est. In his enim vocabulis si αι ut Latinorum *ae* pronunciaretur, verba ista non possent intelligi. Talia sunt δεδαϊγμένοι apud Pindarum Pyth. VIII. 125. δαΐξω apud Aeschylum in Agam. v. 216. ἄϊστος apud eumdem in Eumenid. v. 552. quod accentum in prima littera habere debet, ne, si de more ἀΐστος scribatur, circumflexus aut originem vocabuli occultet, aut alteram diphthongi pronunciationem adhibere suadeat.

Diphthongum ει male pronunciari plena voce, ut Germanicum *ei* aut Britannorum *i* longum, vel Latina lingua docere potest, quae istam diphthongum nunc in *e* nunc in *i* mutat. Quin inter ipsos Graecos ει cum ι et ε atque η permutari solitum fuit. Hinc illa sunt, εἴκελος, ἴκελος, εἶδον, ἴδον, ἀπόδειξις, ἀπόδεξις, γινώσκειν, γινῶσκεν, Θήβαθεν, Θείβαθεν, ἥρωες, εἵρωες, vid. Maittair. dialect. p. 158. Ex quibus merito colligi videtur, diphthongi ει sonum fuisse medium inter ε et ι, eodem modo ut in quibusdam Germaniae regionibus *ei* pronunciatur. Eamque sententiam egregie confirmat epigramma Callimachi, quod supra commemoratum est. In quo, nisi ει propius ad ι accederet, non potuisset echo dici ad ναίχι respondere ἔχει.

Cap. XII.

De consonantibus.

Digna hodierno Graeciae servitio ea lingua est, quam nunc in illis regionibus loquuntur, in qui-

bus olim, florentibus rebus Graecorum, ad summum sermo humanus pervenerat fastigium. Non potuere tamen omnia veteris linguae monumenta, ne in pronunciatione quidem, funditus exstirpari: sed, quod merito quis miretur, etsi in vocalium usu omnia innovata sunt, consonantium tamen vim, secus atque in aliis linguis accidisse videmus, integram ac genuinam usque ad hunc diem Graecia conservavit. Ita quaedam certe in hodierna Graecorum lingua melioris aevi ruinae, sed hoc tristiores, exstant, quo foedioribus obrutae sunt barbariei sordibus. Pro temporum vicissitudinem, quae non contenta regias arces deiicere et urbium delere vestigia, in ipso hominum ore divinam sermonis vim frangit, ut, quemadmodum universus terrarum orbis eorum, quae antea fuere, sepulcrum est, ita hominum quoque infantia pristinam testetur conticuisse linguarum magnificentiam.

Quod dixi consonantium hodie apud Graecos eamdem vim esse, quae olim fuerit, haec potissimum exempla demonstrant, ζ, θ, σχ.

Ex his θ nullam habet controversiam. Id hodierni Graeci, pariter ac Britanni suum *th*, lingua ad dentes appellente pronunciant, ut medium sit inter *t* et *s*. Eumdemque huius litterae sonum etiam apud antiquos obtinuisse, multa documento sunt, Dorica mutatio huius litterae in cognatam σ, ut Ἀσαναία, σεῖος; omissio ante eamdem cognatam in futuris et aoristis verborum, ut πείσω, ἔπεισα; omissio post eamdem Doriensium propria, ut ἐσλός; mutatio denique litterae τ ante spiritum asperum in θ, qui sonus sponte se offert, quum litteram *t* sequitur *h*.

Sed transeo ad ζ, quae littera magnae videtur obnoxia esse dubitationi. Id hodierni Graeci in

initiis vocabulorum atque inter duas vocales ut Galli suum *z* proferunt; id est propemodum ut lene *s*. Simon Portius in Grammatica linguae Graecae vulgaris: *ζ suavius effertur Latinorum s, aequivaletque simplici s, cum in medio dictionis ponitur, ut in hac voce Musa. ζ insuper post ν sonat σ, ut in hac voce, ἐνζι, constat, et in aliis pluribus.* Germani ζ ut suum *z*, id est ut *ts*, pronunciant. Contra grammatici Graeci et quicumque veterum huius rei mentionem fecere, ad unum omnes ζ esse dicunt σδ, atque sic ab Aeolensibus et Doriensibus scribi testantur, ut σδεύγλαι, μελίσδεται. Vide Koenium ad Gregorium Corinthium p. 281. et Fischeri animadversiones ad Wellerum spec. I. p. 145. qui quem affert Ioannis grammatici locum, ut ostendat fuisse, qui ζ ut δσ pronunciatum traderent, in eo iam Aldus in Hortis Adonidis p. 244. a. edidit σ καὶ δ, Σδεύς, σδυγόν, μελίσδειν. Paullo probabilius id colligi poterat e verbis Gregorii Corinthii p. 281. πλανηθέντες δὲ κατά τινα (scribe κατὰ τὴν) προφορὰν λέγουσι τὸν ζυγὸν σδυγόν, καὶ τὸ ξίφος σκίφος, καὶ τὸ ψέλλιον σπέλλιον. Verum meliores lectiones praebet liber MS. Augustanus, in quo haec ita leguntur: πλανηθέντες δὲ κατά τινα προφορὰν λέγουσι τὸν ζυγὸν δυγόν, καὶ τὸ ξίφος σκίφος, καὶ τὸ ψέλλιον σπάλιον. Ac maxime omnium adverbia illa, Ἀθήναζε, et similia, veterum scriptorum sententiam confirmant; tum etiam ἕζομαι, dictum pro ἕδομαι, similiter ut ἕσπομαι pro ἕπομαι, ἐνίσπω pro ἐνέπω, ἴσχω pro ἔχω. At neque ut δσ neque ut σδ sonare potuisse ζ, id argumento est, quod veteres eam litteram ante β et μ loco litterae σ collocabant, ut ζβεννύναι, Ζμύρνα. Vide Eustathium p. 217. et quae praeterea affert Hemsterhusius ad Lucianum T. I. p. 94. Quae littera quum in his

suavitatis caussa adhibita dicatur, asperiore videtur sono esse, si ut δσ vel σδ pronunciatur, quam σ simplex.

In hac perturbatione haec maxima videtur difficultas esse, quod haec duo sibi repugnare videntur, ζ tam lenem sonum habuisse, ut etiam ante consonantes β et μ pro σ poneretur, simul autem duplicis litterae sustinuisse vicem, ut breves vocales, quae praecederent, etiam si ultimae essent in vocabulis, produceret: adeo ut in raris exceptionibus numerentur illa,

οἳ δὲ Ζάκυνθον ἔχον,
ἱερῆς εἰς ἄστυ Ζελείης.

Atque haec repugnantia etiam Hemsterhusio in eo, quem indicavi, loco magnae offensioni fuit. At, nisi fallor, haec omnia ita componi atque explanari poterunt, nihil ut usquam obscuritatis relinquatur. Illud primum omnes concessuros spero, ζ non potuisse non lenem et suavem sonum habere, quippe quod ante β et μ collocatum fuerit. Et ita Dionysius Halicarnassensis de structura verborum XIV. p. 102. ed. Vpton. τριῶν δὲ τῶν ἄλλων γραμμάτων, ἃ δὴ διπλᾶ καλεῖται, τὸ ζ μᾶλλον ἡδύνει τὴν ἀκοὴν τῶν ἑτέρων. Vide Vossium ad Catullum p. 321. Quod si hunc lenem sonum habuit ζ, qui idem est, quem etiamnum apud Graecos habet, productio quoque praecedentium vocalium ex hoc sono explicanda erit. In ea vero re viam monstrat consentiens veterum scriptorum adnotatio, litteram ζ ut σδ pronunciatam testantium. At enim vero ista observatio recte intelligenda est. Etenim qui ζ esse σδ tradiderunt, non has litteras σ et δ sigillatim voce exprimendas indicare voluerunt, verum id tantum egerunt, ut

ostenderent, e quibusnam litteris conflatus esset litterae ζ sonus. Etenim vere ζ has litteras complectitur, sed ita ut a leni σ initium fiat, deinde autem vox ad δ transitura in ipso propemodum huius litterae pronunciandae conatu consistat. Ea re fit, ut δ paene obscuretur, et vox tamen diutius in leni illo litterae ζ sibilo retardetur. Eaque caussa est productionis praecedentium vocalium. Quis enim, qui quidem genuinam vim litterae ζ aut voce perite exprimere, aut auribus notare sciat, non sentiat, quantumnis breviter brevis vocalis ante ζ posita pronuncietur, totius syllabae tamen, quae ante ζ est, moram hoc sibilo ad productae syllabae mensuram extendi? Aeolenses igitur ac Dorienses quum σδ pro ζ adhibuerunt, aut in scribendo tantum existimandi sunt antiquum morem praetulisse, aut, si quid etiam in pronunciatione mutarunt, id in eo constitisse credibile est, quod paullo magis, quam aliae Graecorum gentes, utramque litteram, σ et δ, voce exprimerent.

Sequuntur, de quibus dicendum puto, litterae σχ. Eas in Germania vulgo ut Germanicum *sch*, aut Britannorum *sh*, aut Gallorum *ch* pronunciant. At veteribus Graecis hunc sonum non minus, quam hodiernis, inauditum fuisse, vel eo cognoscitur, quod nullus antiquorum de ea re quidquam adnotavit. Neque enim, qui de litterarum vi et pronunciatione scripserunt, id poterant omittere, quoniam iste, de quo dixi, sonus plane diversus ab reliquis omnibus est, neque conservari propriam vim litterarum σ et χ patitur. Deinde si iste sonus in Graeca lingua exstitisset, vix potest dubitari, quin ut in Germanorum lingua cum cognata *s* permutari debuerit: quod nullo

in vocabulo factum reperitur. Porro duo alia in hanc rem, eaque magis etiam perſpicua argumenta ſuppeditat lingua Graecorum. Primum enim σχ interdum cum σκ permutatur, ut in his, σχινδαλμός, σκινδαλμός. Ex quo genere etiam ἔσκον Ionicum foret pro ἔσχον, commemoratum a Gellio VI. 15. Sed recte videtur iam Weſſelingius ad Herodotum VI. 36. ἔσκε ex iſto loco, et ex capite 47. 'expuliſſe,' ſuffragantibus etiam libris MSS. Deinde hoc ipſum vocabulum ἔσχον, iubente ſimilium comparatione verborum, et propriam ſibi litteram χ conſervare debet, et diſtincte litteram σ pronunciari poſtulat. Eſt enim eodem modo ἔσχον ab ἔχω formatum, quo ab ἕπομαι ἕσπομαι, ab ἕδομαι ἕζομαι, ab ἐνέπω ἐνίσπω, deducitur. Atque aoriſtus σχεῖν omiſſa littera ε dicitur, ut σπέσθαι, ab ἕπομαι ductum. Quae quum ita ſint, dubitari non poterit, quin σχ ſic debeat pronunciari, ut utrique litterae propria ſua vis conſtet.

Denique paucis explicabo de duplicatis litteris τθ, πφ, κχ, quas notum eſt pronunciari debere ut θθ, φφ, χχ. Id quum multi ſoleant negligere, in promptu ſunt, quae iſtos facile refellant. Nam ex his litteris τθ ita comparatae ſunt, ut vix cultiſſimum atque exercitatiſſimum os propriam cuiusque litterae vim ſine inſigni moleſtia poſſit exprimere; illas autem πφ, et κχ non aliter quam φφ et χχ ſonuiſſe ex eo patet, quod verba unum φ aut χ poſt brevem vocalem habentia duplicatione harum litterarum praecedentem ſyllabam producunt, ut ὄπφις Iliad. XII. 208. quod duplicata littera legendum pridem monuit doctior grammaticis Ioſephus Scaliger ad Euſebium p. 119. ὀκχέοντι apud Pindarum Olymp. II. 122. ὄκχος Olymp. VI. 40. ἰάκχω, et alia ſaepius apud alios. Ea enim

prorsus similia sunt his, ἐννέπω, ἔλλαβεν, ἄμμορος. Atque ut κάββαλε, κάππεσον, κὰπ πεδίον, κὰῤ ῥόον, et alia, quae Maittairius in dialectis p. 330. et seq. congessit, dici consueverunt, eodem modo κάτθεμεν et κὰπ φάλαρα, quasi duplicatis ϑ et φ, pronunciari debebunt. Eam rem clarius etiam ex illis exemplis licet cognoscere, in quibus altera ex his litteris prorsus excidit, ut brevi syllabae locus esset. Eiusmodi haec sunt: κάπετον apud Pindarum Olymp. VIII. 50. καπυρὰ apud Theocritum II. 85. καβαίνων Alcmanis apud Hephaestionem p. 44. Ex his exemplis colligi potest, etiam litterarum γγ in Homerico κὰγ γόνυ longe aliam vim esse, quam in ἐγγύς, ἐγγεγάασιν, et aliis similibus verbis. Nam in his quidem dubitari non potest quin istae litterae ut *ng* pronunciari debeant; κὰγ γόνυ autem sonabit *gg*, eadem comparatione, qua τϑ, πφ, κχ, ut *thth*, *ff*, *chch* pronunciantur. Ac quis sibi persuadeat κατὰ γόνυ sic posse pronunciando mutari, ut proferatur tamquam *cangony*? Immo, nisi fallor, γγ etiam aliis in verbis ut *gg* sonuit. Cuiusmodi sunt productiores formae verborum in γω finientium, ut ϑιγγάνω, ἐρυγγάνω, φυγγάνω. Nam etsi non sum nescius in his quoque prius γ ut ν pronunciari potuisse, quum haec littera in plurimorum verborum derivatis formis recepta fuerit, ut in λανϑάνω ex λήϑω, in λαγχάνω ex λήχω, τυγχάνω ex τεύχω; eaque sit etiam Eustathii opinio ad Odyss. I. p. 1382, 34. alia tamen eaque propius accedens comparatio litteram γ in pronunciando duplicare suadet. Nam in λαγχάνω, τυγχάνω, et similibus non littera horum verborum propria, χ, duplicatur, sed ante eam collocatur alia littera γ. In ϑιγγάνω autem, et ἐρυγγάνω, et φυγγάνω, quum propria horum verborum littera duplicetur, vi-

dentur ea ad comparationem verbi κιχάνω, quod duplicatam habet litteram sibi propriam χ, exigenda esse. Nam ut ex θίγω θιγγάνω, ita ex κίχω κιχάνω fit. Quod verbum quum apud Homerum, et qui hunc sequuntur, primam syllabam brevem, secundam autem longam habeat, Attici contrariam adhibuerunt mensuram, quod non videtur fieri potuisse, nisi duplicata littera χ, ut in θιγγάνω. Itaque scribendum erit apud Atticos κιγχάνω, ut in Aeschyli Choephoris v. 618. in Sophoclis Oed. Col. v. 1450. In Euripidis Hippolyto v. 1444. in Alcestide v. 480. in Helena v. 603.

CAP. XIII.

De accentu generatim.

Sequitur tertia de elementis disputatio, quae ad accentum spectat. In qua re insignem mirari licet multorum temeritatem, qui eos, quos a grammaticis accepimus, accentus, ut recens quoddam inventum, prorsus omittendos existimant. Quam quidem opinionem si opus esset refellere, nec vetustissimorum scriptorum auctoritas, neque alia etiam graviora argumenta deessent. Etenim nulla omnino lingua cogitari potest, quae careat accentu: nec qui accentus a grammaticis servatos improbant, sine accentibus Graeca scripta legere possunt, sed aliis utuntur, iisque, quod perabsurdum est, aut ex Latina lingua, aut ex ea, quae cuique vernacula est, petitis. Deinde hos ipsos accentus, quos grammatici servarunt, antiquissimos esse, Homericae aetatis monumenta ostendunt, in qui-

hus frequentissime is, qui nunc apicibus exprimitur accentus, mensuram syllabarum regit atque definit. Quam rem ego mihi videor certissimis argumentis demonstrasse in libro I. de metris cap. XXII. XXIII. Ibi quae dicta sunt, nolo hic repetere. Neque omnino nunc mihi hoc consilium est, ut omnem accentuum doctrinam explicem: ad quam rem non eae, quibus opus est, mihi paratae sunt copiae. Id unum agam, ut ea, quae fundamenta sunt huius doctrinae, exponam, simulque indicem, quae in hac parte grammaticae aliqua emendatione videantur indigere.

Atque in hoc genere illud in primis meminisse oportet, summi faciendam esse grammaticorum auctoritatem. Hi enim quum ferme soli veterem pronunciationem notatione accentuum conservarint, quo tandem confugiemus in re, quae unice testimoniorum fide cognoscitur, nisi ad eos, a quibus solis petere ista testimonia licet? Id vero hoc facere poterimus confidentius, quo maiore cura hunc omnem locum a grammaticis explicatum animadvertimus. Aliquot tamen exempla occurrunt, in quibus a grammaticorum sententia discedendum videatur. Eorum duplex ratio est exemplorum. In aliis enim auctoritas veterrimorum poetarum alium olim accentum, quam quem grammatici notarunt, obtinuisse docet, ut in ἀνεψιός. Cuius nominis genitivus quum in Iliad. XV. 554. producta syllaba, quae ante ultimam est, reperiatur, non est dubitandum, quin illud Homero fuerit proparoxytonon: id quod simillimo nominis Ἀσκλήπιος exemplo in lib. I. de metris cap. XXIII. ostendimus. Atque in Porphyrii commentario de prosodia in Villoisoni Anecdotis Gr. p. 113. ista Homeri verba sic scripta leguntur,

ἀνεψιϛ κταμένοιο. Alia exempla eo dubitationem excitant, quod grammaticorum doctrinae plane contraria sunt, ut οὔτινος, ὥντινων et similia. Haec igitur videndum erit quo pacto cum regulis grammaticorum conciliari possint.

Sed explicemus iam leges accentuum, quas a grammaticis accepimus. Hi accentus dicunt duos esse, alterum acutum, qui unus in quoque vocabulo sit, alterum gravem, qui sit in omnibus syllabis, quae acutum non habeant. Ex utriusque coniunctione autem circumflexum nasci tradunt. Haec subtilius quam verius disputata esse, in libro I. de metris ostendi. Est enim unus tantum accentus, is, quem acutum vocant grammatici: isque ictum arseos indicat, quae est in cuiusque vocabuli numero ultima. Etenim quod unum dumtaxat accentum cuique vocabulo tribuunt grammatici, id quivis falsum esse animadvertat necesse est, quandoquidem quae ante hunc acutum syllabae sunt, omnes in anacrusin computandae forent. Id autem ne pronunciatio ipsa incommodum esse arguat, eo quoque poterit refelli, quod syllabarum anacruseos omnium par esse mensura debet. Atque ipsae dictiones encliticae contrarium evincunt, quarum quum haec sit natura, ut praecedenti verbo tamquam pars eius adiungantur, duplicem ei verbo, si proparoxytonon aut properispomenon est, addunt accentum, ut ἄνθρωπός τις, σῶμά μυ. Regula igitur acuti accentus adhibendi haec est: earum arsium, quae cuiusque vocabuli propriae sunt, ultimam tantum accentu notari. Id autem propterea fit, quia, quum omnium numerorum fines subtilius exaudiantur, plurimum refert, ultimam arsin recte notari.

Porro tres omnino sunt loci, in quibus accentus collocari potest, primus in ultima syllaba, se-

cundus in ea, quae ante ultimam est, tertius in tertia a fine syllaba. Longius a fine vocabulorum non placuit Graecis removere accentum, ne nimia inde exsisteret numerorum in sermone inaequabilitas. Romani saepius quartam a fine syllabam acuerunt, aliarum gentium linguae etiam quintam et amplius. Sed quoniam numerus, ut in libro I. de metris demonstratum est, necessario mensuram sonorum definit, facile intelligitur, non in quacumque trium ultimarum syllabarum mensura parem accentuum rationem esse. Atque in vocabulis quidem quum syllabarum mensura iam sine accentu suum modum habeat, necesse est, ut pro mensurae ratione constituatur muteturve accentus. Ea res omnis hac continetur regula, ut morae, quae vocantur a grammaticis, i. e. brevium syllabarum pondera, omnis accentuum doctrinae fundamentum habeantur. Itaque aut in ultima mora, aut in ea, quae ante ultimam est, aut in tertia a fine collocatur accentus, hoc modo:

υυυύ πολιτικός,
υυύυ ξενοδόκος,
υύυυ πολύφατος.

Eadem est accentuum in longis syllabis ratio, quippe quae e contractione brevium nascantur. Igitur ex hac forma,

υυυύ

haec oritur alia,

υυ–́ τετυφώς, i. e. τετυφοός;

ex hac autem,

υυύυ

duae fiunt,

υυ–͂ ἀγαθῶς, i. e. ἀγαθόος;

υ–υ νάιχι, i. e. ναίχι;

totidemque ex hac,

υύυυ

nascuntur,

υύ– φιλέω, i. e. φιλέοο,
υ–υ ὁμοῖος, i. e. ὁμόϊος.

Vnus dumtaxat casus est, in quo quarta a fine mora accentum habet. Nam si penultima longa est, dum ultima modo corripiatur, non dubitarunt Graeci in tertia a fine syllaba accentum collocare; ut in ἄνθρωπος. Id etsi proprie, si quis syllabarum mensuram spectet, huiusmodi est,

ύυυυ ἄνθροοπος,

insignem tamen habet excusationem. Quoniam enim syllabarum mensura ἀνθρῶπος pronunciari postulat, necesse est, ut, si tertia a fine syllaba acuenda est, ea hoc vehementius acuatur, quo minus aut anacruseos loco haberi, aut, ut finis alicuius sonorum ordinis ante aliam arsin, quae novi ordinis initium sit, pausa quadam numerum vocabuli intercipere queat. Hinc fit ut istam syllabam acuenda ea, quae praecedit, correptius pronunciaverint, eodem modo, qui in Germanica lingua obtinet, ut in his, *únschuldig*, *ùnrichtig*, *vórsehen*, et similibus. Id clare intelligitur ex Homericis illis, ἴομεν, εἴδετε, μίσγεαι, pro ἴωμεν, εἴδητε, μίσγηαι, quorum plurima exempla attuli in lib. I. de metris p. 85. 86. Itaque ἄνθρωπος parum recedit ab eo, quod esset ἄνθροπος, sed mediam tamen productiorem ultima habet.

Quae praeterea a grammaticis adnotantur proparoxytona ultimam syllabam productam habentia,

de iis supra copiosius disputatum est, ubi de mutuis syllabis explicabatur.

Haec quidem generatim accentuum in omnibus verbis Graecae linguae ratio est.

Cap. XIV.

De accentu consopito.

Nunc autem dicendum est de mutatione accentuum. In quo genere pleraque docte atque erudite explicarunt grammatici; quaedam autem non videntur satis ad illas, quae generatim sunt accentuum leges, accommodasse. Accentus mutatur propter tres caussas: propter dialectum, ut γυναικές, quod Aeoles dicunt γυναίκες; propter significationem, ut πόνηρος et πονηρός; denique propter continuationem et perpetuitatem orationis. De hac quidem sola nunc explicandum videtur, quandoquidem reliquae usu tantum grammaticorumque testimoniis cognoscendae sunt. Ac perpetuitas orationis tribus modis mutat accentum. Nunc enim eum consopit, nunc inclinat in praecedentes syllabas, nunc promovet ad sequentes.

Consopiri dicitur accentus in vocabulis oxytonis, quae sunt in media oratione, ut in his exemplis, τὸ πρᾶγμα, καλὸς κἀγαθός. Grammatici enim quum animadverterent, vocabula oxytona in media oratione minus posse, quam in fine orationis, acui, quia vehementius acuendis numerum, quo universa oratio continetur, interrumpi necesse esset, ea vocabula gravi, quem vocant, ac-

centu notanda exiſtimarunt. Id recte ſane factum eſt, modo ne male intelligatur. Etenim ſi iſta exempla ſic pronunciarentur, τό πρᾶγμα, καλός κάγαθός, in utroque exemplo duo forent membra, τό, i. e. τȣ̃το, et πρᾶγμα, καλός, et deinde ab hoc ſeiunctum κάγαθός. Gravis igitur accentus percommode hanc utilitatem affert, ex eo ut cognoſcamus, vocabula oxytona minus acuenda eſſe, quo facilius eodem numero cum ſequentibus verbis coniungi queant. Sed illud non eſt verum, gravem huncçe accentum, qui acuti loco ponitur, eumdem eſſe, qui in omnibus ſyllabis acuto accentu deſtitutis reperiatur. Haec enim ſyllabae nullum accentum habent: ultimae autem verborum oxytonorum ſyllabae, ſi ea verba in media oratione ſunt, habent quidem accentum, ſed minus acutum. Recte ergo ſcribitur, τὸ πρᾶγμα, καλὸς κάγαθός, male autem, quod quidam olim grammatici fecere, Θὲὸδὼρὸς. Caeterum ob eamdem cauſſam, ob quam oxytona in media oratione gravi accentu ſcribuntur, acuto ſcribenda eſſe patet non ſolum ante maiores interpunctiones, ſed ubique, ubi aliquam orationis intercapedinem vel comma, vel alia quaevis cauſſa affert. Id quod Reizius docte iam pridem demonſtravit.

Quin apud poetas ſi verſus dictione oxytona finiuntur, eam recte quidam recentiorum, ut Poſſelius, etiam ſi amplius procedat conſtructio, acuto accentu notandam indicarunt. In qua re duces habent haud paucos e veteribus codicibus. Sic in Theocrito XXII. 30.

> ἔνθα μιᾶς πολλοὶ κατὰ κλίμακος ἀμφοτέρων ἐξ
> τοίχων ἄνδρες ἔβαινον Ἰησονίης ἀπὸ νηός.

Immo vero etiam eae dictiones oxytonae, quae in media oratione sic ponuntur, ut constructionis expertes sint, acuendae erunt, τὸ Ἀχιλλεύς ὄνομα, ἡ ἀπό πρόθεσις, ἡ νίν ἀντωνυμία, ὁ εἰ σύνδεσμος. Quam pronunciandi rationem uti sponte sequitur vox, ita eam ipsa rei natura veram esse docet. Nam orationis perpetuitate sublata, quae unice in constructionis continuatione posita est, erigi etiam accentum, quem constructio consopiverat, necesse est.

CAP. XV.

De inclinatione accentus.

Sequitur inclinatio accentuum. Eius haec natura est, ut dictio acuta propter cohaerentiam sensumque verborum retrahendo accentu gravetur.

Retrahitur autem accentus propter duas caussas, primum propter apostrophum, ut φήμ' ἐγώ, ne vox destituta accentu numerum omnem amittat.

Lexicon MS. πᾶν ὄνομα μονοσύλλαβον ἢ ὀξύνεται ἢ περισπᾶται, πλὴν τοῦ τὶς ἀορίστου ἐγκλινομένου. ἐκλείψαντος οὖν τοῦ ἁ ἐν τῷ τίν' ἵμερον, καὶ τοῖς ὁμοίοις, ἐπανεβίβασε τὸν τόνον. Verba ista, τίν' ἵμερον, deprompta sunt ex Sophoclis Electra v. 542.

> ἢ τῶν ἐμῶν Ἅιδης τίν' ἵμερον τέκνων,
> ἢ τῶν ἐκείνης, ἔσχε δαίσασθαι πλέον;

Vbi scholiastes MS. ἰστέον, ὅτι τὸ τίν' ἵμερον οὐκ ἔστι τίνα ἵμερον, εἰ διαλελυμένως εἴποις, ἀλλὰ τι-

γα ἵμερον. διὰ δὲ τὸ κούφισμα μετετέθη ὁ τόνος. Sic in Choephoris Aeſchyli v. 112.

τίν' οὖν ἔτ' ἄλλον τῇδε προστιθῶ στάσει;

Sed in hoc genere peccare ferme ſolent libri MSS, τὰ δεῖν' ἔπη pro τὰ δείν' ἔπη, et alia ſimiliter exhibentes. Nam ſi talia circumflecterentur, id indicio foret, tertiam a fine ſyllabam ultima, quae accentum habebat, eliſa acui: ita ut in illo verſu,

ἐκ τῶν πόνων τοι τἀγάθ' αὔξεται βροτοῖς,

τἄγαθ' αὔξεται ſcribendum eſſet. Id quod non habet idoneam rationem.

Altera cauſſa, propter quam accentus retrahitur, poſita eſt in ſignificatione verborum aucta imminutave, aut alio modo mutata, ut in his,

ἔστι μέγας οὐρανῷ Ζεύς.
ὦ ξεῖνοι, τίνες ἔστε; πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα;

Atque ad hoc genus eae quoque dictiones pertinent, quae accentum ſuum ſolent in praecedente vocabulo deponere. Nulla enim usquam dictio exſtat, quae natura careat accentu. Nec poteſt profecto. Exempta enim omni numero foret, quo nulla non continetur oratio. Harum ergo dictionum ea natura eſt, ut, dum coaleſcunt cum praecedentis vocabuli numero, quaſi pro parte aliqua huius vocabuli habeantur. Id grammatici ὁμαλισμὸν dixere.

Sed haec res multis eſt magnisque obnoxia dubitationibus. Nam neque grammaticis fidem abrogare, neque eorum praecepta ſatis tuto ubique ſequi licet. Fidem iis abrogare periculoſum eſt, propterea quod eos videmus ſumma diligentia ve-

terem pronunciationem conservasse. Vbique autem eorum praecepta sequi nimia videtur superstitio esse, quandoquidem ista praecepta haud raro ipsa sibi repugnant. Videndum ergo erit, quo pacto ea, quae inter se pugnant, ita componi atque explanari possint, ut neque auctoritas grammaticorum nimis labefactetur, nec relinquatur quidquam, quod iis, quae fundamenta sunt accentuum doctrinae, contrarium sit.

Igitur iste ὁμαλισμὸς si hanc vim habet, ut dictio enclitica cum praecedente vocabulo in unam dictionem coalescat, consentaneum fortasse videatur, ut duae ita coniunctae dictiones iisdem accentuum regulis obnoxiae sint, quae in una singula dictione observantur. Itaque quemadmodum σῶμα, σώματα, σωμάτων scribitur, scribi deberet etiam σῶμα, σώμα μοι, σωμά μοι, ὅστις, οὗτινος, ὧντίνων. E quibus exemplis certe illa, quae vulgo scribi solent, ἧτινος, ὧντινων, ferri nullo pacto possunt. Prorsus enim repugnant regulae illi, quae circumflexum ultra tertiam syllabam a fine removeri vetat, atque id quoque non nisi si ultima brevis sit. Sed quantumvis male scribatur οὗτινος, ὧντινων, quis tamen ausit haec sic scribenda pronunciare, ἥτινος, ὡντίνων? Nam si eo accentu usi fuissent veteres, non tacuissent id grammatici. Contra ubicumque dictiones encliticae aliis vocabulis adnectuntur, ea vocabula accentum, quem sine dictionum encliticarum accessione habebant, servare, eoque accentu notari a grammaticis videmus, ut ἀνήρ τις, ἄνδρα μοι, σῶμά μοι, αἶρετέ με. Itaque haec regula certo poterit constitui, nullius vocabuli accentum mutari accessione dictionis encliticae.

Igitur si manet accentus vocabulorum dictionem encliticam praecedentium, videndum est,

quo pacto cum isto accentu inclinatio sequentis accentus apte conciliari queat. Atque id quidem in iis verbis, cum quorum accentu accentus dictionis encliticae coalescit, nullam habet difficultatem, ut in his, ἀνήρ τις, ὅτι τε, πῶς τις. In quibus autem verbis coniunctio ista utriusque accentus in unum tenorem admitti non potest, ea duplici accentu notantur, ut ἔσωσά σε, σῶμά μου. Atque obtinuit ferme, ut duo accentus sic tantum in uno verbo notentur, si vacua accentu syllaba inter utrumque accentum interponatur, ut in exemplis, quae attuli. Nam σῶμά μου est σόομά μου. Sed grammatici etiam duos continuos accentus tolerabant, si verbum, quod praecederet dictionem encliticam, trochaeo terminaretur, ut λάμπέ τε, ὅττί μοι, ἄλλός μοι, ἔνθά μοι; non item, si spondeo, aut iambo, aut pyrrhichio, nisi sequentibus litteris σφ, ut ἔνθά σφεας, ἵνά σφιν, τόξέ σφεάν τις. Vide Herodianum in Aldi Hortis Adonidis p. 224. a. et Characem ibidem p. 226. b. Verum eodem in loco Charax hunc morem ab accuratioribus, et in his ab Aristarcho ad initium Odysseae, improbatum refert, propterea quod veteres non putaverint commode duos continuos in uno verbo accentus collocari posse. Itaque in paroxytonis sic demum inclinatio accentus locum habere poterit, si is in eamdem cum proprio verbi paroxytoni accentu syllabam incidere potest, ut ἄνδρα μοι.

Haec si vera sunt, non poterunt dictiones encliticae accentum suum deponere in iis vocabulis, in quibus accentus encliticarum aut non potest coalescere cum accentu praecedentis vocabuli, aut ab eo non separatur unius syllabae moraeve interpositione. Recte igitur scribitur, ἀνήρ τις, ἄνδρα μοι, φῶς μοι, αἱρετέ με, σῶμά μου. Quibus autem

exemplis haec regula non convenit; in iis dictiones encliticae accentum suum servabunt. Atque haec grammaticorum quoque sententia est. Sic φύλα ἐςί, Ἀγαμέμνων ἐςί, dicendum tradunt. Quamquam non omnia, quae praecipiunt in hoc genere, vera sunt. Vide quae Herodianus in Hor- dis Adon. p. 226. b. et seq. et Eustathius ad Odyss. VIII. p. 1600. l. 13. de ἐστὶ habent. Eodem modo ὃν εἰμὶ scribendum docet Charax p. 227. b. Neque alio pertinet, quod Herodianus l. l. et incertus auctor p. 230. a. commemorant, Φοῖνιξ ἐστί, κῆρυξ ἐστί: qui dumtaxat in ratione reddenda falluntur. Non enim, ut isti putant, syllaba positione longa inclinari accentum prohibere potest, quia nulla hic est positione longa syllaba. Id ex genitivis Φοίνικος, κήρυκος, mediam natura longam habentibus, intelligitur. Quare nominativi non circumflexum, sed acutum habere debent. Ad hunc igitur modum reliqua omnia exempla conformari debebunt. Sunt autem ea huiuscemodi.

Primum accentus dictionum bisyllabarum, quarum ultima brevis est, et e monosyllabis earum, quae longa syllaba constant, non poterit inclinari post vocabula paroxytona et perispomena. Scribendum ergo ἄνδρες τινές, ἄνδρα μȣ. Μȣ enim, ut circumflexus indicat, non potest non longam syllabam habere. Contra ἄνδρα μοι recte scribitur, quia in hoc casu diphthongus pro brevi habetur, ut eadem in nominativis pluralibus secundae declinationis. Nec minus οἷ longum est, ut scribendum sit ἔστιν οἷ. Porro ob easdem rationes scribi debet οὗ τινός, φῶς μȣ. Enimuero negari non potest, ex hac scribendi ratione interdum aliquid difficultatis oriri, ut in Sophoclis Trachiniis v. 669.

ὥστε μή ποτ᾽ ἂν προθυμίαν
ἄδηλον ἔργυ τῷ παραινέσαι λαβεῖν.

Vbi τῷ quum significet τινὶ, vulgo scribitur sine accentu. Verum huiuscemodi difficultates non possunt eam vim habere, ut eas accentibus contra omnem analogiam ponendis vitandas esse existimemus, praesertim quum et in vulgari accentuum ratione, et in aliis plurimis rebus ambiguitates reperiantur, quas non nisi sensu verborum considerando expedire licet. Atque in accuratioribus libris, ut in Romana editione Eustathii, in talibus exemplis recte collocatos accentus inveneris. Sic in eo loco, quo supra usi sumus, p. 980, 51. καὶ ἔστι πῶς Ἀττικὴ ἡ τῦ Ἄθοω προπαροξυτόνησις.

Deinde si qua dictio enclitica duabus syllabis constat, quarum ultima longa est, ut τινῶν, ea numquam potest inclinari. Quamquam id quoque factum a grammaticis, hoc exemplum afferentibus, ἤκεσά τινων, ut a Choerobosco in Hortis Adonidis p. 229. b. et Charace p. 226. b. καὶ πρὸς σαφήνειαν δὲ δεῖ εἰπεῖν, ὅτι τὰ ἐγκλινόμενα ἢ μονοχρονῦσιν, ὕβρισέ με, ἢ διχρονῦσιν, ἤκεσά τινος, ἢ τριχρονῦσιν, ἤκεσά τινων, (sic patet, non τινος, scribendum esse) καὶ τότε τῇ πρώτῃ λέξει ἀναβιβάζυσι τὸν τόνον, ὡς ἐλαφρὰ ὄντα. Eustathius ad Odyss. I. p. 1407, 42. μονόχρονος μὲν ὖν ποτὲ λέξις ἐγκλιθήσεται, οἷον τὸ τὶς, καὶ δίχρονος, οἷον τὸ τινές, καὶ τρίχρονος, οἷον τὸ φημί, καὶ τὸ τινῶν. τετράχρονος δὲ λέξις ὖκ ἂν ἀπαλλαγείη παντελῶς τῦ οἰκείυ τόνυ, ὡς διὰ τὸ βριθὺ τῆς τετραχρονίας κωλυομένης τῆς προπαροξυτονήσεως. Eodem modo grammatici Ἑρμῆς ἐστι, Θωμᾶς ἐςι scribendum censuere: vide Herodianum p. 226. a. Eustathium p. 1600. l. l.

Sed non satis est, quid grammatici errasse videantur, indicare. Quaerendum est etiam, qui factum

ſit, ut in iſtos errores inciderent. Non enim temere recedendum ab eorum ſententia eſt, quum eos in hoc genere accuratiſſimos fuiſſe videamus. Facile autem patet, pleraque omnia, quae aliter nos putamus, quam grammatici, ſcribenda eſſe, aliquam habere pronunciationis ambiguitatem, ut mirum non ſit, ſi grammatici a vera ratione deflexerint. Sunt illa, quae dico, haec: ἄνδρα μοῦ, φῶς μοῦ, οὗ τινός, ὧν τινῶν, ἤκουσα τινῶν. His ſimile ſit neceſſe eſt, quidquid amplius exemplorum afferatur. Atqui illa, ἄνδρα μοῦ, φῶς μοῦ, οὗ τινός, ὧν τινῶν adeo levi pronunciationis diſcrimine diſtant ab his, quae vulgo ſcribuntur, ἄνδρα μου, φῶς μου, οὗτινος, ὧντινων, ut errare admodum proclive fuerit. Non enim ſyllabae, quae accentum alias nullum habent, acuuntur. Hoc enim ſi fieret, difficilius error latuiſſet. Id in illo tantum exemplo uſu venit ἤκουσά τινων. Verum hoc non magnam vim habet. Eſt enim inter omnes dictiones, quae accentum ſuum in praecedenti vocabulo deponere ſolent, unum τινῶν, cuius ultima ſyllaba longa ſit. Id igitur quum neque aliis ſimilibus exemplis tueri ſeſe poſſit, et ipſum rarius occurrat, analogiae cauſſa videtur a grammaticis inter iſtas dictiones relatum eſſe. Nam quum caeteros caſus huius pronominis accentum ſuum deponere viderent, idem fieri debere in genitivo plurali exiſtimarunt. Ac fieret id ſane in hoc quoque caſu, niſi ultimae ſyllabae menſura depoſitionem accentus impediret. Quamobrem in iſto exemplo, ἤκουσά τινων, ultimam prioris verbi acutam non veteri pronunciationi, ſed opinioni grammaticorum aſſignandam eſſe exiſtimo. Antiquos enim verior analogia ἤκουσα τινῶν dixiſſe oſtendit.

Quum plures continuae dictiones encliticae adhibentur, earum unaquaeque notanda eſt accentu

sequentis. In quo genere multi nunc peccant, εἴ τι μοι, ὅν κε τις, scribentes. Ista in accuratis codicibus sic ferme scribuntur, εἴ τί μοι, ὅν κέ τις, εἴτέ τις. Quod recte factum et grammaticorum auctoritas demonstrat, ut Theodori Gazae lib. III. p. 178. Herodiani p. 223. b. incerti auctoris p. 231. b. l. ult. alius incerti p. 234. a. quorum duo hoc exemplo utuntur, εἴπέρ τίς σέ μοί φησί ποτε, et, quod multo gravius est, Homerica prosodia docet. Producit enim ille saepius dictiones synencliticas, quae nisi accentum haberent, produci nullo modo possent, ut Iliad. XV. 403.

τίς δ' οἶδ', εἴ κέν οἱ σὺν δαίμονι θυμὸν ὀρίνω.

Odyss. II. 249.

εἴ κέν οἱ κεχάροιτο γυνή, μάλα περ χατέουσα.

X. 434.

οἵ κέν οἱ μέγα δῶμα φυλάσσοιμεν καὶ ἀνάγκῃ.

Nam ne quis etiam absque accentus auxilio istas dictiones produci posse ex Iliad. IX. 392. demonstrare velit,

ὅστις οἷ τ' ἐπέοικε, καὶ ὃς βασιλεύτερός ἐστιν,

in eo versu non dubito quin scribendum sit ἑοῖ. Οἱ enim pro αὐτῷ positum, encliticum est; pro ἑαυτῷ, non est encliticum. Et sic alia similia. Vide Apollonium de Syntaxi p. 141. seq. 147. seqq. et Etymologum M. p. 124, 8. Herodianum p. 225. a.

Dictiones encliticas interdum servare accentum, licet per praecedentis vocabuli accentum commode deponi possit, a grammaticis accepimus. Vide scholia Veneta ad Iliad. I. 368. grammaticum incertum in Hortis Adonidis p. 229. b. et Characem p. 228. b. Hic quoniam et copiosius et accuratius, quam reliqui, de hac re praecepit, verba eius sic,

ut emendanda puto, adſcribam. Πολλοὶ δὲ τρόποι εἰσὶν ὀρθοτονοῦντες, καὶ προηγουμένης τῆς ὀφειλούσης δέξασθαι τὴν ἔγκλισιν. οἷον αἱ προθέσεις ὀξυτονοῦνται, καὶ ὅμως αἱ μετὰ τούτων ἀντωνυμίαι ὀρθοτονοῦνται· περὶ μοῦ, κατὰ σοῦ, μετὰ μοῦ, σὺν μοί, ὑπὲρ μοῦ. ὅθεν παρὰ Μενάνδρῳ σημειοῦται τὸ πρός με ἐγκλιθέν· οἱ δὲ ἐξηγηταὶ ἀστερίσκον προσφέρονται, ἀντὶ τοῦ πρὸς ἐμέ. Αἱ μετὰ συμπλεκτικῶν καὶ διαζευκτικῶν ὀρθοτονοῦνται. τὸ γὰρ ἢ 'μὲ ἀνάειρε (Iliad. XXIII. 724.) τὸ ε συνεκράθη μετὰ τοῦ ἤ, ἢ ἐμέ, ἢ 'μέ. ἀστερίσκος. καὶ τὴν ὀξεῖαν εἰς τὸ μέ φυλάττομεν. τὸ δὲ ὑπεροτήτω μοι ὑπέρβατόν ἐστι, καὶ ὑποστήτω μοι, (Iliad. IX. 160.

καί μοι ὑποστήτω, ὅσσον βασιλεύτερός εἰμι.)

ὡς δείκνυμεν ἐν τῇ ἀντωνυμίᾳ. καὶ εὐλόγως ὀρθοτονοῦνται, ἐπειδὴ ἀντιδιαστολὴν πάντη εἰσφέρουσιν αὗται αἱ συντάξεις. Καὶ αἱ μετὰ τοῦ ἕνεκα καὶ ἕνεκα ὀρθοτονούμεναι, ἕνεκα σοῦ, οὕνεκα σοῦ, ἕνεκεν σοῦ· ἃ κακῶς ἐγκλίνουσί τινες. Haec ſi quis ad veram rationem revocare vult, dicendum eſt ita, pronomina praepoſitionibus ſubiuncta, et coniunctionibus iis, quae conſociationem disiunctionemve exprimunt, propterea ſervare accentum, quia praepoſitiones coniunctionesque illae pronominum cauſſa, non pronomina cauſſa praepoſitionum et coniunctionum adhibentur. Nam quae potior dictio eſt, ea non poteſt accentu carere. Recte ergo dicitur κατὰ σοῦ, ἕνεκα σοῦ, ἐμὲ ἢ σέ, ἐμὲ καὶ σέ. Neque ſolum ſi pronomina, ſed etiam ſi aliae dictiones encliticae ſequuntur, quarum quidem ea conditio ſit, ut potiorem locum teneant. Vt in Odyſſ. VII. 69.

ὣς κείνη περὶ κῆρι τετίμηταί τε καὶ ἐστίν

Sed ex hac ipſa re conſequitur, nec praepoſitionibus, neque coniunctionibus iſtis eas pronominum

formas, quae unice sunt encliticae, subiungi posse, ut μῦ, μοί, μέ. Igitur quae commemorat Charax, περὶ μῦ, μετὰ μῦ, σὺν μοί, ὑπὲρ μῦ, omnia falsa sunt. Dici enim debet περὶ ἐμῦ, μετ' ἐμῦ, σὺν ἐμοί, ὑπὲρ ἐμῦ. Id vel inde colligi potest, quod πρός με in Menandro notari dicit Charax, ἢ μὲ autem apud Homerum esse ἢ ἐμέ. Tum ita etiam Apollonius passim praecipit in lib. II. cap. 13 — 22. Etenim ubi illae pronominum formae subiunguntur, quae necessario encliticae sunt, non reguntur a praepositionibus, nec, si coniunctio praecedit, ad ipsas pertinet consociatio vel disiunctio, sed aliunde pendent, atque deponunt in praepositione vel coniunctione accentum suum, ut ὑπέρ με πατρίδος. Quod in Odyssea est, lib. VIII. v. 488.

ἢ σέγε Μῦσ' ἐδίδαξε, Διὸς παῖς, ἢ σέγ' Ἀπόλλων.

in eo σὲ non acuitur propter praecedens ἢ, sed quia adiuncto γέ numquam encliticum est. Quod si σὲ sine γέ dixisset, deposuisset accentum, quia ἢ non ad pronomen, sed ad Musam et Apollinem refertur. Sic in Iliad. X. 388.

ἤ σ' Ἕκτωρ προέηκε διασκοπιᾶσθαι ἕκαστα
νῆας ἐπὶ γλαφυράς; ἤ σ' αὐτὸν θυμὸς ἀνῆκε;

Nam etiam in altero versu ἤ σε, non ut vulgo ἢ σέ, scribendum videtur, quia αὐτὸν redundat. Vide Apollonium de syntaxi p. 141. et Herodianum p. 225. a. Contra in illo loco, quem Charax affert, ἢ 'μ' ἀνάειρε, ἢ pertinet ad pronomen. Verba enim haec sunt:

ἤ 'μ' ἀνάειρ', ἢ ἐγὼ σέ.

Sic in notissimo scolio recte scribitur,

σύν μοι πῖνε, συνήβα, συνέρα, συστεφανηφόρει,

σύν μοι μαινομένῳ μαίνεο, σὺν σώφρονι σωφρόνει.

Nam σύν μοι non est *mecum*, quod dici debet σὺν ἐμοί, ut in prologo Hecubae,

πολὺν δὲ σὺν ἐμοὶ χρυσὸν ἐκπέμπει λάθρα πατήρ,

sed μοὶ pendet ex verbis σύμπινε, συνήβα, συνστεφανηφόρει μοι, συμμαίνεό μοι. Hinc coniecturam facere licet, cuiusmodi fuerit πρός με apud Menandrum. Quod quum grammatici apposita asterisci nota iuxta cum Homerico ἤ μ' ἀνάειρε comprobaverint, recte dictum fuisse necesse est, quamquam alia ratione, quam Homericum exemplum. Nam in Homero ἤ μὲ propterea probarunt, quod μὲ non esset encliticum monosyllabum, sed per crasin factum ex ἐμέ. Quam vere ita statuant, nunc non quaeram. Ab Homeri enim sermone ista crasis abhorret, de qua re bene disseruit scholiastes Venetus ad Iliad. VI. 355. In Menandro autem fatetur Charax deponi accentum, sed probantibus grammaticis. Id igitur isti non potuerunt aliter probare, nisi si μὲ non pependit e praepositione πρός. Quare πρὸς in illo Menandri loco necesse est aut per tmesin, quam vocant, a verbo suo disiunctum fuerit, aut adverbii vim habuerit, et significaverit *insuper*, veluti si Menander scripsit, καὶ πρός μ' ἔπαισεν, *et insuper me verberavit.*

Denique Choeroboscus p. 229. b. male adnumerat dictionibus encliticis μέν, δέ, γάρ, quas ipsa earum significatio docet non posse encliticas esse. Verba Choerobosci haec sunt: σύνδεσμοι δὲ ἐγκλίνονται, μέν, δέ, τέ, γάρ, οἷον, ἐγώ μεν, σύ δε, αὐτός τε, ἄλλοι γαρ, καὶ τὰ τοιαῦτα. In quibus fortasse aut ἄλλοι γαρ, aut ἄλλος γαρ scribendum

Gazae quidem, disertim hoc, ut videtur, contendentis, non est tanta auctoritas, ei ut soli credatur, si alii dissentiant; Charax autem illud dumtaxat dicit, accentum servari in priore syllaba etiam si posterior corripiatur. Is igitur accentus potest etiam circumflexus intelligi. Eamque Characis mentem fuisse, si quidem ille sibi constitit, ex iis colligi potest, quae p. 228. a. extrema et seq. de pronomine αὐτὸν dicit. Id enim ubi inclinetur, quoniam deponat accentum in praegressa dictione, nec retrahat in priorem syllabam, non eamdem formam, quam Aeolicum αὖτον, habere ait. Ex quo consequitur, si in primam syllabam retraheretur accentus, pronomen istud properispomenon futurum fuisse. Atqui hoc ipsum in pronomina ἧμιν et ὗμιν expetit. Et sic scriptum legimus apud Eustathium ad I. Odyss. p. 1407, 40. ὅτι τὸ ἡμῖν καὶ ἡμῶν καὶ ἡμᾶς ἐγκλίνονται μὲν παρὰ τοῖς παλαιοῖς. οὐκ ἀνακλίνουσι δὲ ἑτέρᾳ λέξει τὸν τόνον, ἀλλ' ἀναπέμπουσιν εἰς τὴν οἰκείαν παραλήγουσαν, οἷον ἧμιν, ἧμων, ἧμας. ὥσπερ καὶ ἐνταῦθα πολλὰ τῶν ἀντιγράφων ἔχουσιν, οὐδέ τις ἧμιν θαλπωρή. Sed certius hanc scripturam confirmare licet duobis locis excerptorum ex Apollonii Dyscoli grammatica, quae Maittarius libro suo de dialectis Graecorum addidit. Vterque locus legitur p. 430. Prior hic est: ἡ ἀμὶν Δωρικὴ ἐγκλινομένη συστέλλει τὸ ι ἐν οἷς προπερισπᾶται· αἱ γὰρ ἇμιν τούτων μέλοι. ὀξυνομένη τε τό, ἀμὶν δ' ὑπαυλήσει μέλος. Ἀλκμάν. Alter: ἡ ὑμῖν πάλιν παρ' Ἴωσι προπερισπᾶται ἐγκλινομένη, καθὸ συστέλλει τὸ ι καὶ ἔτι παρὰ Δωριεῦσιν· ὅσσαισιν ὗμιν αἰνέσω. Σώφρων. καὶ ἐν ὀρθῇ τάσει· οὐ μάντοι δίφρον ἐπημμένον ὑμίν. Quae corrupta in his erant, emendavi, in quibus quare ὅσσαισιν pro ὅσαις scribendum fuerit, locus Aelii, quem supra attuli, docere potest.

Ἄμιν reponendum in Aristophanis Lysistrata v. 1080.

ἀλλ᾽ ὅπα σέλει
παντᾶ τις ἐλσὼν ἅμιν εἰράναν σέτω.

Et sic etiam v. 1298. πρεπτὸν ἅμιν κλεῶα τὸν Ἀμύκλαις σιόν. Idem olim exstitisse apud Theocritum VII. 2. colligi potest ex adnotatione quadam, quam Portus e veteri codice in Apollonio de Syntaxi II. 15. p. 131. inseruit: τὸ παρὰ Θεοκρίτῳ,

σὺν καὶ τρίτος ἅμμιν Ἀμύντας,

δεόντως ἠξίωσάν τινες ὀρθοτονεῖν. Ἄμμιν enim Aeolicum natura habet accentum in priore syllaba: quare de eo hic agi non potuit. Sed qui ἅμιν scribebant, inclinato tenore, reprehendi potuere ab eo, cuius ista est adnotatio, quod post praepositiones non essent inclinanda pronomina. Quamquam hoc quidem in loco etiam absque praepositione non ἅμιν, sed ἁμὶν scribendum esset, quia praecedit vocabulum paroxytonon.

Satis iam arbitror clarum esse, ἧμιν et ὗμιν scriptum fuisse, ubi ultima corriperetur. Sed, ut redeam ad Reizii opinionem, circumflexum ibi demum adhibitum fuisse, ubi praegressa dictio non posset accentum pronominis recipere, ad eam ille opinionem comparatione similium dictionum videtur adductus esse. Nam quum videret dictiones encliticas duarum syllabarum, quae ultimam brevem habent, omnes deponere accentum in praegressa dictione, si ea esset aut oxytona, aut proparoxytona, aut properispomena, idem etiam in pronominibus ἧμιν et ὗμιν fieri debere existimavit. At horum alia ratio est. Quoniam enim natura

ſua τετράχρονοι ſunt, inclinatio ſic tantum fieri poteſt, ut accentum retrahant in priorem ſyllabam, ἥμιν, ὕμιν, ultima ſyllaba producta. Eam vero poetae corripiunt. Quae correptio quia licentiae poetarum, non communis conſuetudinis propria eſt, videtur inſtitutum manſiſſe, ut maneret inclinatio, qualem communis uſus adhibebat, id eſt, in priore ſyllaba ipſius pronominis. Sed quoniam ultima iam corripiebatur, circumflexum adhiberi par erat. Itaque tantum abeſt, ut pronomina ἧμιν et ὗμιν, ultima correpta, ſi accentum reciperet praecedens dictio, eum amiſerint; ſi autem non reciperet, circumflexum habuerint; ut magis, ubi biſyllabae encliticae accentum praegreſſa dictio reciperet, ἧμιν et ὗμιν ſcriptum fuerit, ubi autem eum non reciperet, non inclinari omnino iſta pronomina, ſed ſcribi ἡμὶν et ὑμὶν conſueverint.

CAP. XVII.

De enclitico αὐτὸν.

Multo magis negligi ſolet encliticum αὐτόν. Id in ſolo accuſativo inclinari et accentum ſuum praecedenti vocabulo tradere auctores ſunt Charax p. 228. a. b. et Aelius p. 233. a. allato hoc exemplo, κόψαι γάρ αὐτον ἔχοντα. Reliqui caſus accentum conſervant. Nec ſane alii caſus ad depoſitionem tenoris apti ſunt, quam qui ultimam brevem habent. Sed nominativus quare non deponat accentum, manifeſtum eſt. Hic enim ſemper ad perſonae diſtinctionem adhibetur, neque *is*, ſed *ipſe* ſignificat.

In reliquos casus autem utraque significatio cadit. E quibus quoniam solus accusativus ad depositionem tenoris accommodatus est, in hoc solo deponitur accentus. Sed facile intelligitur, αὐτὸν non posse encliticum esse, nisi quum *eum* significat. Sicubi enim notat *ipsum* vel *solum*, ipsa significatio verbi accentum requirit. Id ita esse, vel ex pronomine ἑαυτὸν intelligitur, quod, nisi αὐτὸν *ipsum* significans accentum suum servaret, diceretur ἕαυτον. Quae accusativi singularis numeri ratio est, eamdem etiam in reliquis casibus singularis et pluralis numeri, solo nominativo excepto, obtinere probabile est. Isti enim casus omnes significationem pronominis admittunt. Nec dubito sane, quin hoc totum pronomen cum omnibus casibus suis, praeter nominativos, inter dictiones encliticas referri debeat. Quorum casuum solus accusativus singularis deposuit accentum, reliqui retraxisse in priorem syllabam videntur iisdem conditionibus, quibus ἥμων, ἧμιν, ἥμας. Enimvero quos supra commemoravi auctores inclinandi pronominis αὐτὸν, ex iis Aelius p. 233. a. haec tantummodo habet: τῶν δὲ καλουμένων μονοπροσώπων μόνη ἡ αἰτιατικὴ αὐτὸν ἐγκλίνεται. κόψαι γάρ αὐτον ἔχοντα. Neque alia est Characis sententia p. 228. a. sed hic tamen fuisse ostendit, qui etiam reliquos casus inclinato accentu pronunciari vellent. Verba Characis haec sunt: Φασὶ δὲ τὰς ἐχούσας χαρακτῆρα καταλήξεως μὴ ἐγκλίνεσθαι, ὡς ἡ ἐκεῖνος καὶ οὗτος, ἀλλὰ μόνον ἡ αὐτὸς κατὰ αἰτιατικὴν παρέβη· κόψαι γάρ αὐτον. οὐ καλὸς δέ τοι ὁ λόγος: ὡς γὰρ βαρύτονοι οὖσαι οὐκ ἐγκλίνονται ἐκεῖνος, ἐκείνου, οὗτος, τούτου. τὸ δὲ (δὲ abest) αὐτὸν ὀξύνεται. ἀλλὰ πρὸς τούτοις (legitur τούτους) φασίν, ὅτι ἡ αὐτοῦ, αὐτῷ, οὐκ ἐγκλίνονται, ἀλλ' ὡς τετράχρονοι εἰς τὴν ἰδίαν ἀρχὴν τὸν τόνον ἀναπέμ-

πᾶσι. πρὸς οὓς φαμὲν, ὅτι διὰ τὸ μὴ συνεμπεσεῖν τοῖς Αἰολεῦσι βαρυτόνως λέγουσιν αὐτοῦ καὶ αὐτῷ. ἡ δὲ αἰτιατικὴ οὐ συνεμπεσεῖ. (legitur συνέμπεσεν) ἐγκλινομένη γὰρ εἰς τὴν πρὸ αὐτῆς λέξιν τὸν τόνον ἀναπέμπει, κοῦφαι γὰρ αὐτον ἔχοντα· τὸ δὲ (δὲ abest) Αἰολικὸν εἰς τὴν ἀρχήν, αὐτον. Nihil profecto ineptius est istis grammaticorum cautionibus, quibus ubique ambiguitates evitare allaborant. Quid enim Atticorum intererat aut Ionum, cavere, ne non satis intelligerentur ab Aeolensibus?

CAP. XVIII.

De enclitico ἐστίν.

Porro ἐστὶ et ἔστι quando scribendum sit, copiose est a grammaticis expositum: vide Herodianum p. 225. seq. b. et alium incertum auctorem p. 231. a. et Etymologum M. p. 301, 2. atque Eustathium ad Odyss. VIII. p. 1600, 13. Sed de hoc quoque verbo quum alii alia addiderunt, quae refert Fischerus ad Wellerum vol. I. p. 265. tum nos quoque aliquid poterimus adiicere. Scilicet ea, quae seu veteres seu recentiores de isto verbo adnotarunt, haec sunt: ἔστι retracto accentu dici in his casibus: quum sententiam inchoat; in interrogatione; post dictiones ἀλλ', εἰ, καί, μή, οὐκ, ὡς, τοῦτο, μέν, ὅτι, ποῦ; denique in formulis, ἔστιν ὅς, ἔστιν ὅτε, ἔστιν ὅπου, ἔστιν ὡς, et similibus. Haec omnia ad unam possunt eamdemque caussam referri, unde ea multo latius patere apparebit. Verbum ἐστὶν enim duas habet significationes, unam, quae simpliciter

copulae, quam logici vocant, munere fungitur, et praedicati alicuius accessionem requirit, ut τοῦτο ἐστὶν ἀληθές; alteram, quae ipsum in se conclusum habet praedicatum, ut ἔστι θεός. Harum significationum prior ubi obtinet, ultima syllaba acuitur, quo fit, ut minus audiatur verbum. Non enim ea syllaba principalis est, sed terminatio tantum verbi. Ac potest hac significatione verbum omitti, ut τοῦτο ἀληθές. Altera significatione simul praedicatum contineri dixi. Ἔστιν enim est ἐστὶν ὄν. Sic ἔστι θεὸς est θεὸς ἐστὶν ὤν. Haec igitur significatio quoties huic verbo inest, necessario prima syllaba, ut principalis, acui debet, quo intelligamus propriam verbi vim spectandam esse. Atque hac significatione omitti ἔστι non potest. Nam si quis putet, hoc, ἔστι τις λόγος, etiam sic dici posse, λόγος τις, magnopere erraverit. Diversissima enim utriusque formulae ratio est. Illud, ἔστι τις λόγος, τὰν ἀρετὰν ναίειν δυσαμβάτοις ἐπὶ πέτραις, hanc vere exstare famam significat. Hoc autem, λόγος τις, τὰν ἀρετὰν ναίειν δυσαμβάτοις ἐπὶ πέτραις, perinde est ac si dicatur, τὸ τὰν ἀρετὰν ναίειν δυσαμβάτοις ἐπὶ πέτραις ἐστὶ λόγος τις. Sic θεός, si sine verbo dicitur, non potest significare ἔστι θεός. Quod si praedicatum aliquod addatur, ut θεὸς ὁ πάντα κυβερνῶν, id significabit θεός ἐστιν ὁ πάντα κυβερνῶν. A quo multum differt hoc, ἔστι θεός, ὁ πάντα κυβερνῶν. In hoc enim exemplo ista, ὁ πάντα κυβερνῶν, omitti possunt, quae a superiore abesse nequeunt. Persequar nunc illas formulas, in quibus ἔστι grammatici scribendum docent.

Earum prima haec est, quum ἔστι sententiam inchoat. Atqui hic non aliam ob caussam retrahitur accentus, quam quod ἔστι simul praedicatum continet, ut,

ἔστι πόλις Ἐφύρη,

id est, ἔστί ἐστιν. Atque obtinuit ferme, ut ἔστι hac significatione primo loco collocaretur, qui maximam in omni oratione vim habet. Itaque ἔστι retracto accentu non loco, sed significationi debetur. Nam neque diceret quisquam πόλις ἐστὶν Ἐφύρη, si hoc vellet, exstare eam urbem, neque ἔστι πόλις Ἐφύρη, si Ephyram urbem esse, non regionem, vellet dicere.

Deinde in interrogatione dicitur ἔστι. Sed hoc quoque non aliter, nisi si per ἐστὶν ὄν, aut simile praedicatum explicari potest, ut τί δ' ἔστι; Id est, τί δ' ἔστιν ὄν. Itaque male in Electra Sophoclis v. 1346. scribitur

τίς οὗτος ἔστ', ἀδελφέ;

quod scribi debet,

τίς οὗτός ἐστ', ἀδελφέ;

Poterat enim interrogare, τίς οὗτος; Contra v. 1353. quod legitur,

ὅδ' ἐστί,

scribendum est, ὅδ' ἔστι. Hoc enim dicit, *vere is ille est*; *ipse est*. Nec poterat omitti verbum, nisi si diceret ὅδ' αὐτός. Ex quo clarum est, illud αὐτὸς in verbi significatione inesse. In Oedipo Rege v. 739. male Brunkius edidit,

τί δ' ἔστι σοι τοῦτ', Οἰδίπους, ἐνθύμιον;

et in Aiace v. 740.

τί δ' ἔστι χρείας τῆσδ' ὑπεσπανισμένον;

Recte utroque in loco codd. et edd. vett. ἐστὶ praebent. Nihil enim nisi copula est, et poterat omitti.

Sequuntur haec, ἀλλ' ἔστι, εἰ ἔστι, καὶ ἔστι, μὴ ἔστιν, οὐκ ἔστιν, ὡς ἔστι, τουτέστιν, ὅτι ἔστι,

τοῦ ἔστιν. Horum omnium par ratio est. Nequaquam enim particulae istae caussam continent, quare ἔστι, non ἐστί, dicatur: sed caussa haec est, quod ἔστι sententiam inchoat, nec simpliciter copulae officio fungitur, sed simul aliud complectitur praedicatum. Sophocles in Electra v. 1204.

ἀλλ' ἔστιν εὔνουν.

Id est, *vere favet*. Respondetur enim Oresti, qui hoc dixerat,

ἐγὼ φράσαιμ' ἄν, εἰ τὸ τῶνδ' εὔνουν πάρα.

Ἀλλ' εὔνουν ἐστὶ si diceret Electra, id simpliciter foret *favet*. Εἰ ἔστιν οὗτος significat, *si hic vere est, neque non est*. Quod si diceretur εἰ οὗτός ἐστι, significaretur, *si hic, non alius, est*. Καὶ ἔστιν οὕτω significat, *ac revera est, nec non est, ita*; καὶ οὕτως ἐστίν, *atque ita, non aliter est*. Atque καὶ ἔστι non semper, sed tum demum pronunciari, quum ἔστι sententiam inchoat, ideoque auctam habet significationem, patet ex Odysseae VII. v. 69. ubi recte sic legitur:

ὣς κείνη περὶ κῆρι τετίμηταί τε καὶ ἔστιν.

Grammatici hic et in aliis locis scribendum censent πέρι κῆρι. Quod falsum esse, ἐστὶν arguit. Nam nisi iungas περὶ κῆρι ἔστιν, quid tandem significabit ἐστίν? Δέδοικα μὴ ἔστιν οὗτος, *vereor, ne non videatur hic esse, sed vere sit*; δέδοικα, μὴ οὗτός ἐστι, *vereor, ne hic, non alius, sit*.

Οὐκ ἔστι τοὔργον τλητόν,

in Aiace Sophoclis v. 466. *nullo pacto est illud tolerabile*. οὐ τλητόν ἐστι τοὔργον, *intolerabile est*. Ὡς ἔστι δεινὸν τοῦτο, *quam hoc est revera, nec specie tantum, grave*. ὡς δεινόν ἐστι τοῦτο, *quam hoc grave*. Et sic, quidquid praeterea ὡς significet.

Τὸ δεινόν, τοῦτ' ἔστι κακόν, *grave, id est, seu significat, malum.* Quod si τὸ δεινὸν τοῦτ' ἐστὶ κακόν diceretur, id esset, *gravis haec res mala est.* Praeterea autem τοῦτ' ἔστι etiam *hoc revera est* significat, ut in Nubibus Aristophanis v. 26.

τοῦτ' ἔστι τοῦτο τὸ κακόν, ὅ μ' ἀπολώλεκεν.

Sic recte Aldus edidit. Id est: *ecce tibi praesens illud malum, quod me perdidit.* Quod Brunk. edidit,

τοῦτ' ἐστὶ τοῦτο τὸ κακόν, ὅ μ' ἀπολώλεκεν,

id significat, *hoc illud malum est, quod me perdidit.* Ὅτι ἔστιν ἐκεῖ τις est, *revera adesse ibi aliquem;* ὅτι ἐκεῖ ἐστί τις, *ibi, non alibi, aliquem esse.* Ποῦ ἔστιν οὗτος, *ubinam est ille,* quae est vox dubitantis, an is, qui quaeritur, non reperiatur; ποῦ οὗτός ἐστιν, *ubinam ille est,* quod dicit is, qui de loco magis, quam de absentia eius, qui quaeritur, sollicitus est. Atque qui hisce particulis, post quas ἔστι accentum retrahat, μὲν addunt, eodem modo suam debebunt sententiam corrigere. Recte enim dicetur, εἰ μὲν ἔστι θεός, ἔστι καὶ εὐσέβεια. Ἔστιν enim hic est *exstat.* Sic εἰ μὲν ἔστι ταῦτα, id est, *si haec ita sunt.* Contra, καλὸς μέν ἐστιν οὗτος, ἄφρων δέ, dicendum esse, vel ex eo patet, quod ἐστὶν in his omitti potest. Tale illud est:

λόγος μέν ἐστ' ἀρχαῖος ἀνθρώπων φανείς.

Omnino enim vereor, ne grammatici exemplis iis, quae frequentissime occurrunt, adducti, rariora, in quibus non acuitur prima syllaba, praeterierint. Sic quod Sophocles in Oedipo Rege v. 296. dicit,

ᾧ μή 'στι δρῶντι τάρβος, οὐδ' ἔπος φοβεῖ,

recte sic scriptum in MSS. et edd. non μὴ 'στι. Nam inepte diceretur, ᾧ μὴ ἔστι δρῶντι τάρβος, οὐδ' ἔπος φοβεῖ. Contrario modo peccatum videtur in Aiace v. 778.

ἀλλ' εἴπερ ἔστι τῇδε θἠμέρᾳ, τάχ' ἂν
γενοίμεθ' αὐτοῦ σὺν θεῷ σωτήριοι.

Ἔστιν enim hic *vivit* significat, ut necessario maiore quadam cum vi pronunciandum sit.

Porro illa, ἔστιν ὅς, ἔστιν ὅτε, ὅπου, ὡς, ἔστι μέν, ἔστι δέ, et similia, eiusdem conditionis sunt, ut superiora. In his omnibus enim formulis ἔστι non est simpliciter copula, sed adiunctum habet praedicatum, et significat nunc *exstat*, nunc *revera est*, nunc *licet*.

Etenim quum haec omnia, quae hactenus commemorata fuerunt, exempla ἔστι propterea in prima syllaba acutum habeant, quia non sola copula eo verbo, sed aliquod aliud insuper praedicatum contineatur, quis non putabit consentaneum esse, ut, ubi hoc verbum pro ἔξεστιν adhibetur, eodem modo debeat accentum retrahere? Neque enim minus absonum videtur, aucta verbi significatione debilem manere tenorem, quam si μοῦ, μοί, μέ encliticae ad oppositionem personarum adhiberentur. Equidem, quantumnis taceant grammatici, numquam de hac re mihi persuadebo: sed sicut in Aiace v. 470. legitur,

οὐκ ἔστι ταῦτα,

ita in Homero Iliad. XIV. 313. scribendum puto,

Ἥρη, κεῖσε μὲν ἔστι καὶ ὕστερον ὁρμηθῆναι,

et in Iliad. XV. 556.

ἀλλ' ἕπευ, οὐ γὰρ ἔτ' ἔστιν ἀποσταδὸν Ἀργείοισι
μάρνασθαι,

atque eodem modo in aliis innumeris veterum scriptorum locis.

Possit fortasse aliquis etiam in hanc suspicionem incidere, reliquas verbi εἰμὶ personas encliticas, quas enumerant Apollonius de Syntaxi p. 261. Herodianus p. 224. b. Charax p. 227. b. Choeroboscus p. 229. b. incertus grammaticus p. 230. b. 231. a. Aelius p. 232. a. b. Eustathius ad Odyss. III. p. 1457, 43. et ad VIII. p. 1600, 13. iisdem omnibus regulis, quae in tertia persona singularis numeri observantur, obnoxias esse. Sed quum neque grammatici de ea re quidquam praeceperint, nec satis idoneae videantur caussae ad eam suspicionem firmandam afferri posse, tutius esse arbitror, in his pariter atque in verbo φημὶ nunc depositionem accentus, ubi ea locum habet, adhibere, nunc, ubi verbi significatio depositionem accentus prohibet, eum retinere in ultima syllaba. Neque enim mirum est, si tertia persona singularis numeri ἐστὶν aliquantum a caeteris personis pronunciatione differt, quia tam frequens eius et multiplex usus est, ut non potuerit non maiorem quamdam sibi libertatem vindicare.

CAP. XIX.

De accentu interrogationis.

Dictiones encliticae, ut in verbo ἔστι vidimus, non deponunt accentum aucta vi significationis. Itaque quae encliticae interrogationis significationem recipiunt, ea significatione retinent accentum, reiiciuntque in priorem syllabam, si bisyllabae sunt, ut πότε, πόθι, πόθεν, τίνες, cuius pronominis

nominativus hactenus quidem unica dictio fuit, quae etiam in continuatione orationis acutum in ultima ſyllaba ſervaret. In quam rem tria tantum grammaticorum teſtimonia ſibi reperta dicit Reizius, Apollonii de Synt. lib. II. p. 139. Characis p. 227. a. extrema et incerti anctoris p. 230. a. extrema et ſeq. His ego alium locum addam grammatici MS. περὶ τόνων, qui haec habet: τὸ ἱνατί, διατί καὶ ἐν τῇ συνεπείᾳ ὀξύνονται. Apollonii locus mea quidem ſententia de obliquis caſibus huius pronominis intelligi debet. Verba Apollonii haec ſunt: καὶ ἔνθεν δείκνυται, ὅτι τὸ τὶς ἀοριστούμενον μᾶλλον ὀξύτονόν ἐστι· πευστικὸν δὲ καθεστὼς, τῷ λόγῳ τῆς ἀρχούσης βαρύνεται. In his Reizius pro βαρύνεται legi volebat ὀξύνεται ex Charace, qui haec habet: καὶ τὸ τίς τῷ λόγῳ τῆς ἀρχούσης ἔχει τὴν ὀξεῖαν, ὅθεν οὐ κοιμίζεται ἐν τῇ συνεχείᾳ. τίς ἦλθε. Sed quantumuis docta atque ſubtilis Reizii diſputatio ſit, non puto tamen ea hoc effici, ut βαρύνεται mutari debeat. Nam quod ait, nolle Apollonium oſtendere, cur caſus obliqui pronominis τὶς nunc acuantur, nunc graventur, quia id iam pro regula poſuerit, interrogativa gravari, infinita autem acui, in eo videtur Apollonii mentem non ſatis aſſequutus eſſe. Apollonius τὶς exempli cauſſa commemorat, ut regulam iſtam illuſtret. Sic enim loquitur: τά πύσματα οὐκ ἔστιν ἐγκλιτικά, διὰ τὸ βαρύνεσθαι· τά γε μὴν παρακείμενα αὐτοῖς ἀόριστα, ἐπεὶ μᾶλλον ἐν τῷ τέλει ἔσχε τὴν ὀξεῖαν. Οὐ τοῦτο δὲ φημι, ὅτι τὰ ἀόριστα μόνως ἐγκλιτικά ἐστιν· ἀλλ᾽ εἴ τι τῶν τοιούτων μορίων ἐγκλιτικόν ἐστι, τοῦτο καὶ ἀόριστόν ἐστιν, ὡς τό, ἦλθέ τις, ἦλθέ ποτε. καὶ ἔνθεν δείκνυται, ὅτι τὸ τὶς ἀοριστούμενον μᾶλλον ὀξύτονόν ἐστι· πευστικὸν δὲ καθεστὼς, τῷ λόγῳ τῆς ἀρχούσης βαρύνεται. Haec ergo videtur Apollonii ratiocinatio eſſe: interroga-

tiva non esse enclitica, quia graventur: sed cognata illis infinita esse enclitica, quia acuantur; inde autem non consequi, quaecumque infinita sint, enclitica esse; sed contra, quae enclitica sint, necessario esse infinita; ex his apparere, quare τὶς infinitum acuatur. Nimirum si encliticum est, est etiam infinitum; si autem infinitum est, ultima syllaba accentum habere debet. Vide p. 138. extrema et p. 261. l. 8. Contra τίς interrogativum gravari, et quidem τῷ λόγῳ τῆς ἀρχούσης, i. e. quia praeire soleat in constructione. Is λόγος τῆς ἀρχούσης idem est, quo ἐστι in principio constructionis gravatur. Minime omnium autem in his haerere debebat Reizius, μᾶλλον ὀξύτονόν ἐστι. Neque enim μᾶλλον ad ὀξύτονον pertinet, sed ad universam sententiam. Sic paullo ante dixerat, ἐπεὶ μᾶλλον ἐν τῷ τέλει ἔσχε τὴν ὀξεῖαν. Atque illa ipsa verba, μᾶλλον ὀξύτονόν ἐστι, requirunt, ut deinde non ὀξύνεται, sed βαρύνεται sequatur, clareque ostendunt de obliquis casibus loqui Apollonium. Nec possunt impedimento esse Characis verba: καὶ τὸ τίς τῷ λόγῳ τῆς ἀρχούσης ἔχει τὴν ὀξεῖαν· ὅθεν οὐ κοιμίζεται ἐν τῇ συνεχείᾳ. Vere sane Reizius, *non satis video*, inquit, *ut ex principatu, quem illud in construendo tenet, ipsius acuendi necessitas exsistat: sed consuetudo linguae potuit hanc necessitatem inducere.* Scilicet Charax aliquanto negligentior fuit Apollonio. Quem enim hic λόγον τῆς ἀρχούσης vocat, is eo tantum spectat, ut ne amittat accentum dictio enclitica, si in principio collocetur. Vide Apollonium p. 149. Sed quod addit Charax, ὅθεν οὐ κοιμίζεται ἐν τῇ συνεχείᾳ, nullo pacto inde poterit colligi. Immo si iste λόγος τῆς ἀρχούσης acuendi τὶς necessitatem afferret, τὶς ἦλθε scribendum foret, ut σέ λέγω dicitur. Vtcumque ista se habeant, verissime

equidem a grammaticis traditum arbitror, τίς interrogativum etiam in continuata oratione acuto, non gravi accentu scribendum esse, in quam sententiam Reizius inclinabat. Nam quum gravis in ultimis verborum syllabis, ubi continuatur constructio, eo fine collocetur, ut fracta debilitataque vi acuti, qui in istis locis proprie est, commodius et lenius decurrant orationis numeri: facile patet, si interrogativum τὶς gravi accentu pronuncietur, quidvis aliud magis, quam interrogationem eo expressum iri. Proprium enim hoc est interrogationis, ut vehementius vocem impellat, quod ubi non potest fieri, nisi ultima syllaba acuenda, acui ea debebit. Scilicet est quidam peculiaris accentus, quo interrogamus, qui ab eo accentu, quo extra interrogationem utimur, est diversissimus. Id ex eo cognoscitur, quod etiam mediae verborum syllabae, quae acutum habent absque interrogatione, in interrogatione vehementius pronunciantur, ut quum λέγω dicentem interrogamus λέγεις; Itaque in omni interrogatione ad eum, qui cuiusque verbi proprius accentus est, alius accedit accentus interrogationis, qui ubi incidit in syllabas etiam sine interrogatione acuto notari solitas, non exprimitur peculiari signo; sin autem in dictiones incidit aut carentes accentu communi, aut eum consopitum habentes, merito obtinuit, ut accentus interrogationis, quippe qui potior sit, scriptura exprimatur. Quod si, ut par est, accurate accentus notare volumus, non in solo pronomine τίς, sed in aliis omnibus oxytonis acutum scribemus, ubi ea sunt in interrogatione. Cauendum est autem in hoc genere, ne quis aliud vocabulum, quam quod in quoque loco accentum istum interrogationis habet, acuendum esse censeat. Etenim in unaquaque interrogatione unum dumtaxat verbum est, in

quo iste accentus, qui ad interrogationem significandam adhibetur, collocari queat. Est enim in eo verbo, quod rem, de qua interrogatur, indicat. Sic in his, σὺ Πλοῦτος εἶ; triplex potest interrogatio esse; prima, σύ Πλοῦτος εἶ; *tune Plutus es, an alius est Plutus?* ubi acui σύ oportet; secunda, σὺ Πλοῦτος εἶ; *Plutusne, an alius es?* ubi Πλοῦτος accentum interrogationis habet; tertia, σὺ Πλοῦτος εἶ; *esne tu Plutus, an videris esse, neque es?* ubi εἶ accentu interrogationis erigitur. Illud in hoc genere non est praetereundum, ubi particulae addantur natura sua interrogationem exprimentes, interrogationis accentum ab reliquis verbis abesse, atque in solis his particulis collocari, ut quod apud Sophoclem Electra Oresten interrogat,

ἦ γὰρ σὺ κεῖνος;

Ibi si ἦ abesset, σὺ accentum interrogationis habiturum foret, σύ γὰρ κεῖνος; Sed redeo ad pronomen τὶς. Id si in interrogatione notaretur gravi accentu, *aliquis*, non *quis*, significaturum esset; ut in his exemplis, τὶ τούτων λέγεις; *an aliquid horum dicis?* τὶς ἦλθε; *quisquamne venit?* Sed perraro τὶς ita collocatur. Nam Graeci sermonis consuetudo postulat, ut in talibus formulis non pronomen τὶς, sed verbum ei additum pronuncietur cum accentu interrogationis. Sic in extremo Oedipo Rege Oedipus interrogat, λέγω τι; Quod si τὶ accentum interrogationis haberet, Creon deberet respondere λέγεις τί. Atqui respondet ille, λέγεις. Non est hic praetereundus Pindari locus in principio Pyth. X.

ὀλβία Λακεδαίμων,
μάκαιρα Θεσσαλία·
πατρὸς δ' ἀμφοτέραις ἐξ ἑνὸς

ἀριστομάχου γένος Ἡρακλέος βασιλεύει.
τί κομπέω παρὰ καιρόν; ἀλλά με Πυ-
θώ τε καὶ τὸ Πελινναῖον ἀπύει,
Ἀλεύα τε παῖδες, Ἱπποκλέα θέλοντες
ἀγαγεῖν ἐπικωμίαν
ἀνδρῶν κλυτὰν ὄπα.

In his verba, τί κομπέω παρὰ καιρὸν, quoniam cum reliquis quodammodo pugnare videntur, magnam creaverunt interpretibus molestiam. Quod si Pindarum insolentiore constructione, τὶ κομπέω παρὰ καιρόν; scripsisse censeamus, liberabitur locus illa obscuritate. Hoc enim dicetur: *quidquamne temere praedico?* Eodem modo loquitur Sophocles in Trachiniis v. 865.

τί φημι;

Quae verba male vertuntur, *quid dicam?* Quod dicendum fuisset τί φῶ; Τὶ, quod hic propter sequentem dictionem encliticam acuitur, non est *quidnam*, sed *aliquid*. Id enim interrogat chorus, verumne dixerit, ut in Oedipode Rege v. 1475.

λέγω τι;

Aliud exemplum in Choephoris Aeschyli est, v. 112.

τίν' οὖν ἔτ' ἄλλον τῇδε προστιθῶ στάσει;

ubi quae praecedunt, *aliquem*, non *quemnam*, intelligi ostendunt. Idque si solutis numeris diceretur, sic foret dicendum, τινὰ οὖν ἔτι ἄλλον προστιθῶ; In eadem fabula v. 630.

τὶς ἔνδον, ὦ παῖ, παῖ, μάλ' αὖθις, ἐν δόμοις;

Ibi manifesto interrogat Orestes, an aliquis intus sit, non quis sit intus.

CAP. XX.

De dictionibus procliticis.

Sed praeter encliticas aliud genus dictionum exſtat accentum ſuum deponentium, quas procliticas nominare placet, quia accentum non in praecedente, ſed in ſequente vocabulo deponunt. Non ſum neſcius, me rem novam ac prorſus inauditam proferre: ſed intelligentes harum rerum iudices facile in meam tranſituros ſententiam ſpero, ſi eam non ſolum univerſae accentuum rationi, ſed veterum etiam, ac nominatim Ariſtotelis atque Apollonii Dyscoli teſtimoniis conſentaneam eſſe oſtendero. Dictiones illae, de quibus loquor, hae ſunt; ὁ, ἡ, οἱ, αἱ, εἰς, ἐξ, ἐν, οὐ, ὡς, εἰ, quibus deinde alias quasdam addi debere demonſtrabo. Hae quidem, quas enumeravi, quare ſine accentu ſcriberentur, Reizius, diligentiſſimus iſtarum rerum perſcrutator, hanc rationem eſſe cenſebat, quod natura ſua gravem accentum haberent, is autem adſcribi non ſoleret, niſi ubi depoſiti acuti loco eſſet. Atqui ſupra iam oſtendimus, gravem iſtum, quem vocant, accentum nullum eſſe. Itaque hunc ſi iſtae dictiones haberent, carerent accentu, quod ipſe Reizius fieri poſſe negat. Nulla enim vox accentu deſtitui poteſt, quo ſi vacua eſſet, ex omni numero orationis eximeretur. Quare quae dictiones nullo accentu notantur, eae accentum ſuum tradunt aliis finitimis dictionibus, quo facto cum iis quaſi in unam vocem coaleſcunt. Atqui iſtae dictiones, quas enumeravi, non deponunt accentum ſuum in praecedente vocabulo. Nam neque erigitur praecedentium vocabulorum tenor, et ſaepe ne praecedit quidem omnino quidquam. Neceſſe eſt

ergo, ut accentum suum ad sequentia vocabula transmittant, qui quidem in his non adscribitur, propterea quod fines tantummodo vocabulorum notari accentu solent. Hoc ita esse, uti dixi, etiam aliis argumentis cognoscitur. Primum enim quemadmodum dictiones encliticae sequi alias voces et cum iis quasi coalescere solent, ita hae dictiones, quas procliticas vocamus, natura sua praecedunt, ut ὁ ἀνήρ, et ἡ ναῦς, et quasi in unam vocem cum sequente coniunguntur. Quod clarius etiam ex iis dictionibus apparet, in quibus coniunctionem istam scriptura exprimere mos est. Nam ut in encliticis ὅστις, καίπερ et similia scribuntur, ita in procliticis occurrunt, ὡσεί, ὡσάν, ὡσανεί, εἰσαεί. Deinde sicuti dictiones encliticae, quum inchoant constructionem, accentum recuperant, quia nulla dictio, in qua eum deponant, praecedit, ita etiam procliticae dictiones, si finiunt orationem, accentu notantur, quia nullum sequitur vocabulum, quod accentum earum possit recipere, ut in his:

Τρῶες μὲν κλαγγῇ τ' ἐνοπῇ τ' ἴσαν, ὄρνιθες ὥς.

Aut in media etiam oratione, si eiusmodi dictio non cohaeret cum sequente, ut καὶ οὔ φησιν, quod non est *non dicit* seu *negat*, sed *dicit non*. Denique encliticae dictiones, aucta mutatave earum significatione, retinent accentum: quod ipsum etiam in procliticis cernere licet. Sic ὣς dicitur, quum significat *sic*. Alia exempla infra commemorabo.

Quod si hoc vere contendimus, voculas illas, quae sine accentu scribi solent, non destitui accentu, sed eum deponere in sequenti dictione: lucem accipient loci illi veterum, in quibus vel gravari istae dictiones, vel acui dicuntur. Atque gravari quidem praepositiones et coniunctionem ἀλλά con-

tendit Gaza, quum aliis in locis, tum maxime in eo, ubi de accentu praepositionum agit, lib. III. p. 181. Rationem autem his verbis reddit: *δῆλον δὲ τὸ τὰς προθέσεις βαρύνεσθαι ἐκ τοῦ ἐπ᾽ ἐμοί· εἰ γὰρ ὠξυτονεῖτο, μετέφερετ᾽ ἂν ἐπὶ τὸ ἐ ἡ ὀξεῖα, ὥσπερ κἀπὶ τοῦ, ἑπτ᾽, ἀτὰρ ὀγδοάτην.* Cui si respondeamus, praepositiones, quae vocali finiantur eamque abiiciant per apostrophum, aut eiusdem conditionis coniunctiones, veluti *ἀλλά, οὐδέ, μηδέ*, ea vocali abiecta fieri procliticas, propterea quod ipsa natura sua ad sequentia verba pertineant, satis puto argumenti dixerimus ad opinionem, quae per se inepta est, refellendam. Etenim si istae dictiones, ut Gazae placet, gravarentur, id est, si non alium, quam gravem, quem grammatici vocant, accentum haberent, nullo omnino erigerentur accentu, quod fieri non posse per se patet. Quae quum ita sint, necessario vera erit illorum sententia, qui istas dictiones omnes, quae sine accentu scribuntur, acutas esse dicunt. Atque in hanc rem magnos testes advocavit Reizius, Aristotelem, qui *de Soph. El.* c. 4. §. 8. sic scribit. *οἷον καὶ τὸν Ὅμηρον ἔνιοι διορθοῦνται πρὸς τοὺς ἐλέγχοντας, ὡς ἀτόπως εἰρηκότα, τὸ μὲν οὗ καταπύθεται ὄμβρῳ. λύουσι γὰρ αὐτὸ τῇ προσῳδίᾳ, λέγοντες τὸ οὐ ὀξύτερον*; et c. 21. §. 2. *ὡς δὲ λυτέον, δῆλον. οὐ γὰρ ταὐτὸ σημαίνει, τὸ μέν, (οὐ καταλύεις) ὀξύτερον, τὸ δέ, (οὗ καταλύεις) βαρύτερον ῥηθέν*: et Apollonium Dyscolum, qui in lib. IV. c. 2. p. 303, 30. de praepositionibus disputans, *ἁπάσαις*, inquit, *παρεπόμενόν ἐστι τὸ ὀξύνεσθαι, τῶν ἄλλων μερῶν τοῦ λόγου ποικιλωτέρων ὄντων. οὐ γὰρ τὸ μεταπίπτον τῆς τάσεως εἰς τὸν αὐτὸν εὐθετισμὸν ὑπῆρχεν, ὅς γε καὶ παρηκολούθει ταῖς προθέσεσι. διὰ τοῦτο καὶ ἐπεκτεινόμεναι συνέλκουσι κατὰ τὸ τέλος τὴν ὀξεῖαν, ὡς ἔχει ἡ ἐνί, καὶ ἡ*

περτί. διὰ τοῦτο οὐδ' οἱ περὶ τὸν Ἀριστοφάνην ἠξίωσαν βαρύνεσθαι τὰ μόρια κατὰ τὴν Αἰολίδα διάλεκτον, ἵνα τῇ μὸ ἴδιον τῆς προθέσεως ἀποστήσωσι, λέγω τὴν ἀναστροφήν. Idem tradere Apollonium alio in loco, ad Reizium adnotavit Wolfius. De eo loco mox dicam. Grammaticus MS. περὶ τόνων: πᾶσα πρόθεσις ὀξύνεται. ἐν δὲ τῇ συνεπείᾳ βαρύνονται αἱ δισύλλαβοι, οἷον, ἀνὰ τὴν πόλιν, κατὰ τὴν πόλιν· καὶ τῶν μονοσυλλάβων αἱ ἀπὸ συμφώνου ἀρχόμεναι, οἷον, πρὸς τὴν πόλιν ἀπέρχομαι, πρὸ τῶν ἄλλων πορεύομαι. ἐν δὲ ταῖς συνθέσεσι πᾶσαι αἱ προθέσεις ἀποβάλλουσι τὸν τόνον. σύνθεσις δέ ἐστιν, ὅταν ἡ πρόθεσις μεθ' ἑτέρας λέξεως ἓν μέρος λόγου γένηται, οἷον, περιβολή, ἀναβαίνω, καταβαίνω. ἐὰν δὲ ἐπάγωνται τοῖς ὀνόμασιν αἱ δισύλλαβοι, ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον, οἷον, τοῦ θεοῦ μοῦ ὕπο εὐεργετοῦμαι, τοῦ φίλου μοῦ πέρι λαλῶ, καὶ τὰ τοιαῦτα. Idem: ὁ μέν, δέ, τέ, καί, ἐπεί, ἐπειδή, καὶ ὁ ἀλλὰ ὀξύνονται, καὶ ἐν τῇ συνεπείᾳ βαρύνονται! Idem: τὸ εἴ τε παροξύνεται· ἐν δὲ τῇ συνεπείᾳ τόνον οὐ δέχεται, εἰ θέλεις, εἰ βούλει. Afferam nunc locum Apollonii, cuius paullo ante facta eſt mentio. Nam quae hactenus commemoravi, illuſtrant rem; hic, ſpero, conficiet. Sic igitur Apollonius p. 327, 8. de adverbio εἰς ὃ disputans: ἄμεινον ἐκδέξασθαι, ὡς ἐκ τῆς παραθέσεως προθετικῆς καὶ ἀρθρικῆς συντάξεως παρυφίστατο χρονικὴ σύνταξις τῶν λέξεων κατὰ τὴν οὖσαν παράθεσιν τὰ παρεπόμενα αὐταῖς ἀναδεξαμένων. ἐνεκλίνετο γὰρ ἡ πρόθεσις ἐξ ὀξείας τάξεως εἰς παράθεσιν παραλαμβανομένη, ὅπερ παρεπόμενόν ἐστι πάσῃ προθέσει· μόριόν τε τὸ ὃ ὠξύνετο μετὰ τοῦ συνόντος πνεύματος· ὃ παρεπόμενον ἦν πάσῃ λέξει οὐκ ἐχούσῃ μετ' αὐτῆς (male legitur πρὸ αὐτῆς) ἑτέραν λέξιν. τοῦτο δέ φημι, ἐπεὶ πᾶσαι αἱ ὀξύτονοι ἐκφοραί, ἐν παραθέ-

σει οὖσαι ἑτέρων λέξεων, εἰς βαρεῖαν μετατίθενται· ὡς ἐν τῷ, ἢ μὴ μητρυιή, καὶ τοῖς ὁμοίοις. Nimirum quid hic dicit aliud, quam praepositiones, natura sua acutas, inclinare accentum, ac deponere in sequente vocabulo? Nec sane est, quod quis miretur, negligentiores ferme in hac re adnotanda fuisse grammaticos. Etenim de dictionibus encliticis ut copiosius praeciperent, eo cogebantur, quod istae dictiones plerumque in praecedentibus verbis aut novos inducerent accentus, aut consopitos excitarent. De his autem dictionibus, quae accentum suum ad sequentia vocabula transmittunt, praeter hoc ipsum, transmitti ad ea accentum, nihil habebant, quod adnotare possent, quandoquidem depositus accentus non soleret scriptura exprimi.

Quod supra dixi, praepositiones, quae in vocalem exeant, eamque per apostrophum soleant abiicere, et quaedam adverbia, quorum eadem conditio sit, abiecta ista vocali adnumerari debere dictionibus procliticis, id ita esse quum ex ipsa istorum vocabulorum natura potest intelligi, tum etiam encliticarum dictionum comparatione confirmatur. Primum enim quoniam praepositiones atque adverbia ista necessario ad sequentia vocabula pertinent, consentaneum est, si ea syllaba, quae accentum habet, propter sequens vocabulum elidatur, ipsum quoque accentum perire: qui si non periret, id indicio foret, praepositionem vel adverbium, ut alias orationis partes, per se constare, nec cohaerere cum sequentibus. Quare miror Reizium ἀλλ' ἐγώ, non ἄλλ' ἐγώ, propterea dici existimasse, quia ἄλλ' ἐγὼ ambiguum futurum esset. Nam quum omnino temere iactantur istae ambiguitates, quippe facile ex ipsa sententia sol-

vendae, ut in ὅτι et Latino *quod*, in ἄνα, quod et *surge* est et *rex*, tum vero, si ambiguitatis vitandae caussa non scribitur ἀλλ' ἐγώ, quid tandem est, quare οὐδ' ἐγώ, μηδ' ἐγώ, et alia scribantur? Manifeste hoc fit propterea, quia dictio accentum amittens natura sua cum sequentibus arctissime cohaeret. Eoque simile est hoc genus dictionum procliticarum encliticis iis, quae breviores factae accentum deponunt, ut ῥά, et αὐτόν. Nam in hoc quoque pronomine, ut supra observatum est, Charax eos casus, qui ultimam syllabam producunt, inepte contendit accentum propterea non retrahere, ne isti casus cum Aeolicis formis conspirent.

CAP. XXI.

De anastrophe.

Sed dicam nunc breviter de conditionibus, quibus dictiones procliticae accentum recuperant. Eae conditiones, ut in encliticis, duae sunt, ordo, quo in constructione collocantur, et significationis mutatio.

Atque ad ordinem quod attinet, clarum est, dictiones, quae natura sua ad sequentia verba pertinent, ideoque his accentum suum tradunt, si quando post ea verba collocantur, accentum recuperare debere, quia iam eum ad sequentia transmittere nequeunt. Sic in illo est,

θεὸς ὣς τίετο δήμῳ.

Et apud Pindarum Olymp. VII. 86.

καὶ τοὶ γὰρ αἴθουσαι ἔχοντες
σπέρμ' ἀνέβαιν φλογὸς ὄ.

In quibusdam exemplis hoc grammaticorum negligentia praeteriit, ut in hoc Iliad. V. 64.

ἐπεὶ οὔτι θεῶν ἐκ θέσφατα ᾔδη.

IX. 641.

πληθύος ἐκ Δαναῶν,

XXIV. 743.

οὐ γάρ μοι θνήσκων λεχέων ἐκ χεῖρας ὄρεξας.

Odyss. I. 220.

τοῦ μ' ἐκ φασι γενέσθαι.

Recte vero ex quorumdam sententia Brunkius in Theocrito XXII. 30. scripsit,

ἔνθα μιᾶς πολλοὶ κατὰ κλίμακος ἀμφοτέρων ἐξ τοίχων ἄνδρες ἔβαινον Ἰήσονίης ἀπὸ νηός.

et XXV. 38.

ἐπεὶ οὐ σέ γέ φημι κακῶν ἐξ ἔμμεναι.

Melius etiam acutum pro gravi scripsisset, ut in fine versus. Solent quidem in huiuscemodi exemplis omissioni tenoris excusationem a tmesi repetere grammatici: sed id quo iure faciant, infra disputabitur.

Sequuntur dictiones procliticae duabus syllabis constantes, quae quidem possint post id verbum poni, quocum construuntur. Hae autem sunt praepositiones. Quae quum de more ante id verbum, quocum coniungendae sunt, collocari soleant, consentaneum est, ut, si quando post id verbum collocentur, accentum in priorem syllabam retrahant, quo ipsa pronunciatio ostendat, ad quodnam referendae vocabulum sint. Eam grammatici anastrophen dixere. Iliad. V. 824.

γιγνώσκω γὰρ Ἄρηα μάχην ἄνα κοιρανέοντα.

Aeschylus In Choephoris v. 653.

τρίτον τόδ' ἐκπέραμα δωμάτων καλῶ,
εἴπερ φιλόξεν' ἐστὶν Αἰγίσθου δία.

Ita hic locus, cuius veram lectionem non assequutus est Porsonus in praefatione ad Hecubam, e cod. Guelferbytano scribendus est.

At ἀνὰ et διὰ anastrophen admittere vulgo negant. Audio: sed caussam requiro. At enim tanta est grammaticorum in hoc genere inconstantia, ut, si in quibusdam rebus ipsi decreta sua evertunt, omnino iis nulla fides haberi posse videatur. Supra e grammatico MS. περὶ τόνων locum attuli, in quo is nulla notata exceptione praepositionibus bisyllabis anastrophen tribuit: ἐὰν δὲ ἐπάγωνται τοῖς ὀνόμασιν αἱ δισύλλαβοι, ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον, οἷον, τοῦ θεοῦ μου ὕπο εὐεργετοῦμαι, τοῦ φίλου μου πέρι λαλῶ, καὶ τὰ τοιαῦτα. Contra Apollonius de Syntaxi p. 304. 22. ἀλλ' οὐ πᾶσαι, inquit, ἀναστρέφονται, (οὐδὲ γὰρ πᾶσα ἀντωνυμία καὶ ἐγκλίνεται, καὶ ὀρθοτονεῖται) ἀλλ' ἐπὶ τὸ πλέον ταύταις παρέπεται. Etymologus M. p. 123. 24. ἰστέον, inquit, ὅτι ἐκ τῶν δισυλλάβων προθέσεων πέντε οὐκ ἀναστρέφονται· αἱ δὲ λοιπαὶ ἀναστρέφονται. οὐκ ἀναστρέφονται ἡ ἀνά, ἡ διά, ἡ κατά, ἡ ἀμφί, καὶ ἡ περί. At mox eodem in loco duae commemorantur ex his, περὶ et κατά, admittentes anastrophen, quam in iisdem agnoscit Apollonius Dyscolus p. 303. In Etymologico quae leguntur, haec sunt: ἄλλως. ἡνίκα μεταξὺ δύο ὀνομάτων κυρίων ἢ προσηγορικῶν εὑρεθῶσι, συνδεσμῷ περιλαμβανόμεναι, τότε ἀναστρέφονται αἱ προθέσεις; ὡς τό,

νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων.

ἡνίκα δὲ μεταξὺ δύο ὀνομάτων, τῦ μὲν κυρίυ ὄντος, τῦ δὲ προσηγορικῦ, ἐν τύτοις πᾶσιν ἀναστρέφεσθαι δεῖ τὴν πρόθεσιν. ἡ δὲ κατά πρόθεσις ἀναστρέφεται, ἡνίκα ὑποτάττεται λέξει, μεθ᾽ ἧς τινὸς ὀφείλει συντάττεσθαι, μὴ παρατιθεμένης ἐν τῷ μέσῳ οἱασδήποτε λέξεως, ὡς ἐν τῷ,

ξύλοχον κάτα βοσκομενάων.

Αἱ ἀναστρεφόμεναι προθέσεις, ὅτε μεταξὺ β κυρίων ἢ προσηγορικῶν εὑρεθῶσι, συνδεσμῷ παραλήγυσι μετὰ τὴν πρόθεσιν (male hunc locum interpolavit Sylburgius: hoc dicit grammaticus, quae praepositiones inter duo nomina collocatae anastrophen patiantur, praecedere coniunctioni.) οἷον,

νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων·

Ἀγαμέμνονος πέρι καὶ Ἀχιλῆος· καὶ ἐὰν μεταξὺ δύο ὀνομάτων πρόθεσις ᾖ, οἷον,

μάχῃ ἔνι κυδιανείρῃ.

ἀπὸ ἧς ἀλόχυ, ὀκ ἀναστρέφεται, ἐπειδὴ ἡ ἀπό πρόθεσις συνταssομένη μετάγεται, καὶ τὸν οἰκεῖον τόνον τηρεῖ· ὡς ἐν τῷ,

φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης.

Afferam hunc quoque locum, uti in libro MS. legitur: ἰστέον ὅτι ἀναστρέφονται αἱ δισύλλαβοι προθέσεις, μεταξὺ κυρίων, ἢ προσηγορικῶν, ἢ κυρίων καὶ προσηγορικῶν εὑρισκομένυ συνδεσμῦ·

νεῶν ἄπο καὶ κλισιάων.

ἡ δὲ κατά, ἡνίκα ὑποτάττεται λέξει, μεθ᾽ ἧς ὀφείλει συντάσσεσθαι ὀκ ἐν τῷ μέσῳ, οἷον,

ξύλοχον κάτα βοσκομενάων.

ἡ ἀπό φυλάσσει τὸν τόνον,

φίλης ἀπὸ πατρίδος

καὶ ἐν τῷ μέσῳ οἶμαι. In margine eiusdem libri

adnotatum: ἐκ ἐκ ἀναστρέφονται. ἡ διὰ καὶ ἀνὰ ἐκ ἀναστρέφονται.

Ἄμφι scribitur in Etymologico p. 406, 14. in his verbis Apollonii Rhodii e II. 811.

δαῖτ' ἄμφι πανήμεροι ἐψιάοντο.

Sed facile credam hunc accentum imperitis librariis deberi. Nam scholiastes Venetus ad Iliad. XVII. 322. ἐκ ἀναστρέφεται δὲ ἡ διά, ἵνα μὴ συνεμπέσῃ τῇ Δία αἰτιατικῇ. ἡ δὲ ἀντὶ καὶ ἀμφί, ὡς τρίχρονοι. Apollonius de syntaxi lib. IV. cap. 2. p. 304. διὰ τοῦτο οὐδ' οἱ περὶ τὸν Ἀριστοφάνην ἠξίωσαν βαρύνεσθαι τὰ μέτρια κατὰ τὴν Αἰολίδα διάλεκτον, ἵνα μὴ τὸ ἴδιον τῆς προθέσεως ἀποστήσωσι, λέγω τὴν ἀναστροφήν. εἰ γὰρ ἐβαρύνθησαν ἀνθελκόμεναι ὑπὸ τῆς τοῦ ῥήματος συντάξεως ἢ τοῦ ὀνόματος, ἐζήτησαν τὸ ἀμεῖψαι τὸν τόνον καθ' ἃς εἴπομεν αἰτίας. διὰ τοῦτο καὶ κατ' ἀρχὴν καὶ κατὰ τέλος βραχεῖαι. ὁ γὰρ βραχὺς χρόνος εὐμετάθετος κατὰ τάσιν· ὅπου γε καὶ ἡ Αἰολίς, μετατιθεῖσα τοὺς τόνους τοὺς κατὰ τὸ τέλος, εἰς βραχείας συλλαβὰς μετατίθησι κατὰ τὸ πλέον. πλεονάσασαι οὖν χρόνῳ, ἐλλείπουσι καὶ τῇ ἀναστροφῇ· ὡς ἡ καταί, ὑπαί, καὶ αἱ τοιαῦται. Haec quidem satis idonea caussa est, quare praepositiones trium morarum non patiantur anastrophen. Itaque in Apollonii Rhodii versu ἀμφὶ restitui debebit. Neque in supra allato Aeschyli versu recte scriptum in cod. Guelf. δίαι, quod διαί scribi debebat, si hac forma ibi usus est Aeschylus. Sed illud tamen iure mihi videor contendere posse, si quando praepositiones ἀντὶ et ἀμφί, ubi vel per anastrophen post suum verbum collocantur, vel eo verbo omnino destituuntur, ultimam vocalem per apostrophum amittant, eas retracto in primam syllabam accentu ἄντ' et ἄμφ' oportere scribi. Etenim omissio

accentus fio demum posset excusari, si cohaererent cum sequentibus verbis. Atqui ubi verbum illud, cui praeire debebant, non sequitur, iudicandae sunt secundum eas leges, quae propriae sunt partium orationis tenorem suum aliis vocabulis non tradentium. Id observandum esset in his quoque, ἀνά et διά, ut,

νύκτα δι' ὀρφναίην,

etiam si illae non admitterent anastrophen. Sed cur tandem eam non admittant? Nam illa quidem ratio, propter quam ἀντί et ἀμφί et ὑπαί, ac similia non retrahant accentum, in eas non cadit, quia duas tantummodo moras complectuntur. Sed nimirum, quod vel coniectura assequi licebat, grammaticorum inepta subtilitas ambiguitatem vitandam censuit, ne aut ἄνα cum vocativo nominis ἄναξ, aut δία cum accusativo nominis Ζεύς confunderetur. De praepositione διά modo protuli locum scholiastae Veneti ad Iliad. XVII. 322. De ἀνά in iisdem scholiis ad V. 824. haec leguntur: οἱ μὲν ἀνέστρεψαν, ἵνα γένηται, ἀνὰ τὴν μάχην. Ἀρίσταρχος δὲ παρῃτήσατο τὴν ἀνά ἀναστρέψαι, ὁπότε μὴ σημαντικὴ εἴη τοῦ ἀνάστηθι, ἵνα μὴ συνεμπέσῃ τῷ,

Ζεῦ ἄνα, Δωδωναῖε.

ἔστι δὲ καὶ νῦν ἐκεῖνον προσθεῖναι τὸν λόγον, ὅτι, ὅταν πρόθεσις ἀντὶ ἑτέρας προθέσεως παραλαμβάνηται, οὐκ ἀναστρέφεται,

ἀλλ' ὅδ' ἀνὴρ ἐθέλει περὶ πάντων ἔμμεναι,
θεῖναι Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασι.

οὕτως οὖν κἀνθάδε δύναται ἡ ἀνά ἀντὶ τῆς κατά. Aristarchi ratio hoc magis absurda est, quod anastrophe in hac ipsa praepositione aliquo certe in casu ab eo conceditur. Igitur si in isto casu fera-

tur, quidni etiam in aliis? Altera ratio, quam scholiastes addit, prolata illa etiam ad Iliad. I. 258. et ab Etymologo tum edito p. 124, 1. tum inedito, prorsus nihili est. Primum enim, id quod maxime requirebatur, non redditur ratio, cur praepositio alius praepositionis vicem sustinens, non admittat anastrophen. Deinde vero illud ipsum, praepositionem pro alia praepositione poni, absurdum est et sibi repugnat. Nam si praepositio, quae pro alia praepositione poni dicitur, aliud quid significat, quam ea, pro qua ponitur, non potest pro ea poni. Sin autem idem significat, non pro illa ponitur, sed suo iure adhibetur. Quae quum ita sint, non vicerint grammatici, ut ἀνά et διά ab anastrophae necessitate liberentur, sed et μάχην ἄνα, et Αἴγισθε δία scribendum erit. Atque eodem modo in praepositionibus bisyllabis omnibus, quae quidem utramque syllabam brevem habeant.

Sed placuit grammaticis anastrophen non admittere, si inter id nomen, ad quod praepositio referretur, et ipsam praepositionem aliud vocabulum interpositum esset, ut, τῷ δ' ἐπὶ Τυδείδης. De qua re dixit Fr. Aug. Wolfius in praefatione ad Odysseam p. XXVI. Eoque pertinent illa in loco Etymologi M. supra allato: ἡ δὲ κατὰ πρόθεσις ἀναστρέφεται, ἡνίκα ὑποτάττεται λέξει, μεθ' ἧς τινὸς ὀφείλει συντάττεσθαι, μὴ παρεντιθεμένης ἐν τῷ μέσῳ οἱασδήποτε λέξεως. Scholiastes Venetus ad illa Iliad. VII. 163.

τῷ δ' ἐπὶ Τυδείδης ὦρτο κρατερὸς Διομήδης.

οὐκ ἀναστρεπτέον τὴν πρόθεσιν· μεταξὺ γὰρ πέπτωκεν ὁ δὲ σύνδεσμος. Et ad V. 308.

ὦσε δ' ἀπὸ ῥινὸν τρηχὺς λίθος.

οὐχ, ὡς οἴεται ὁ Ἀσκαλωνίτης, ἀναστραφήσεται ἡ πρόθεσις, ἐπεὶ (legitur ἐπὶ) τὸ ἑξῆς ἐστιν ἀπῶσε-

μεταξὺ γὰρ πέπτωκεν ὁ δέ. Haec vero quid censeamus aliud, quam ineptam grammaticorum subtilitatem esse? Nam isti quum anastrophen sic definiissent, ut proxime praecedere praepositioni deberet nomen, ad quod ea pertineret, non videntur anastrophen admittere voluisse, ubi aliud proxime ante praepositionem esset vocabulum, quocum ea non posset construi. Non arbitror audaciae nos accusari posse, si a grammaticorum opinionibus discedendum putamus, ubi isti aut non idoneas, aut falsas etiam rationes afferunt. Ac quid tandem sit, quare veteres Graeci pronunciaverint,

τῷ ἔπι πόλλ' ἐμόγησα,

non autem etiam,

τῷ δ' ἔπι Τυδείδης ὦρτο.

Etenim num minus in altero, quam in priore exemplo, praepositio ad praecedens pronomen pertinet? Aut quid est, quod in altero exemplo voce indicari debeat constructionis ratio, in altero autem non debeat? Atqui illa,

τῷ δ' ἐπὶ Τυδείδης ὦρτο,

ne intelligi quidem possunt, nisi pronuncietur ἔπι. In hoc disputationum genere, quid rei natura, non quid grammatici praecipiant, et quaerendum est, et vero etiam sequendum. Nam sequere, si ita videtur, grammaticos: quid lucri facies, nisi ut nescias, quo te vertas, quippe aliis alia, probabilia nullis praecipientibus?

Fuit autem dubitatum a grammaticis, scribendumne esset, Ξάνθου ἄπο δινήεντος, ἐμοῖς ἔπι γούνασι, ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος, an Ξάνθου ἀπὸ δινήεντος, ἐμοῖς ἐπὶ γούνασι, ποταμοῦ ἀπὸ Σελλήεν-

τος. De qua re copiosius exposuere Reizius in iis, quae scripsit de inclinatione tenoris p. 122. seqq. et Wolfius in praefatione ad Odysseam. Vide scholia Veneta ad finem catalogi, ad VI. 357. ad XXIII. 561. 718. Hanc quoque litem ipsa rei natura et ratio facile dirimere videtur. Haec enim quid aliud, quam praepositionem etiam vocis pronuntiatione ei verbo iungere praecipit, quod a praepositione regitur. Ista igitur exempla, quae commemoravi, sic pronunciari debebunt: Ξάνθε ἄπο δινήεντος, ἐμοῖς ἐπὶ γούνασι, ποταμοῦ ἀπὸ Σελλήεντος. Quae si aliter pronunciarentur, praepositiones iungerentur iis verbis, quae non ipsa e praepositionibus pendent, sed ad nomina illa, quae reguntur a praepositionibus, explicationis vel ornatus caussa apposita sunt. Quamobrem omnis constructio et sensus perturbaretur, si pronunciaretur, Ξάνθε ἀπὸ δινήεντος, ἐμοῖς ἔπι γούνασι, ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος. Haec enim nomina, Ξάνθε, γούνασι, Σελλήεντος pro appositis forent, non illa, quae vere sunt apposita, δινήεντος, ἐμοῖς, ποταμοῦ. Atque haec ratio etiam Aristarcho probata fuit. Scholiastes Venetus ad finem catalogi: πᾶσα πρόθεσις μεταξὺ κυρίου καὶ ἐπιθετικοῦ τῷ κυρίῳ ἕπεται κατὰ Ἀρίσταρχον.

Cap. XXII.

De mutatione accentus in dictionibus procliticis propter significationem.

Altera caussa, quare dictiones procliticae accentum aut recuperant, aut in priorem syllabam re-

trahunt, in significationis mutatione posita est. Nam significatio quum eiusmodi est, ut dictio non referatur necessario ad sequentia verba, propter eamdem caussam dictio proclitica aut notabitur accentu, aut retrahet eum, propter quam accentum aut amiserat, aut in ultima syllaba habebat.

Ac primum qui in dictionibus procliticis sunt articulorum casus, ὁ, ἡ, οἱ, αἱ, hi propterea deponunt accentum, quod ad sequens substantivum pertinent. Quod si quando non referuntur ad sequentia, id est, si quando pronominum instar sunt, fieri non potest, quin servare accentum debeant, ut,

σύν τε δύ' ἐρχομένω, καί τε πρὸ ὃ τοῦ ἐνόησεν.

De qua re nota est Reizii disputatio, in qua is magna cum eruditione formulas enumeravit, in quibus articulus pronominis munere fungitur. Atque omnino articulum natura sua pronomen esse, infra copiosius demonstrabitur.

Οὐ ἀποφατικὸν accentum suum deponit in sequente vocabulo. Οὔ ἀρνητικὸν eum recuperare, jam a grammaticis observatum est. Οὐ λέγω, *non dico*. Οὔ λέγω, *dico non*. Sed in particula οὐ aliud praeterea observandum est. Vidimus supra, encliticum τὶς, quum interrogationi inservit, etiam in continuata oratione acuto accentu scribendum esse. Eadem ratio est procliticae dictionis οὔ. Nam pro duplici, quem habere potest, accentu duplicem sensum praebet. Οὐ λέγεις; *nonne dicis*? quum dicenti opponitur is, qui aliquid aliud facit, ut responderi possit, λέγω, ἀλλ' οὐκ ἀληθὲς εἶναι νομίζω, aut, οὐ λέγω, ἀλλ' οἶμαι μόνον. Οὔ λέγεις; *non dicis*? quum non dicenti opponitur vere dicens, ut responderi debeat, λέγω, aut οὐ λέγω. Quoniam enim in hoc loquendi modo non perti-

net oppositio ad rei, de qua quis loquitur, naturam, sed ad id, utrum ea res sit, an non sit, negatio acuenda est, ut quae primarium locum teneat, et sola comprehendat oppositionem. His tertium addi potest, accentu eodem, significatione diversa. Nam οὐ λέγεις; si οὐ non est ἀποφατικόν, sed ἀρνητικόν, significabit, *dicisne non*? Ibi opponitur ναί, ut respondendum sit, λέγω οὔ, aut λέγω ναί.

Sequitur ὥς, quam particulam, ubi *sic* significat, cum acuto accentu scribunt. Verum Etymologus M. p. 824, 48. hunc significatum circumflexo indicari tradit: περισπᾶται δὲ καὶ ὅτε σημαίνει τὸ οὕτως,

χρὴ μὲν σφωΐτερον,

καὶ ἑξῆς,

ὧς γὰρ ἄμεινον.

Grammaticus MS. περὶ τόνων, postquam de huius particulae significationibus eadem ferme, quae Etymologus M. commemoravit, πάντα δὲ ταῦτα, inquit, ὀξύνονται, (id est, sic quidem, ut deponant accentum in sequente vocabulo) χωρὶς δύο, τοῦ σημαίνοντος τὸ ὅπως, καὶ τοῦ σημαίνοντος τὸ ὅμως. ταῦτα γὰρ περισπᾶται. Exempla attulerat eadem, quae Etymologus, de ὡς pro ὅπως hoc,

ὡς σπείσῃς Διῒ πατρί.

Sic sine accentu in codice scriptum. De ὡς pro ὅμως hoc:

ἀλλ' οὐδ' ὧς ἑτάρους ἐρρύσατο, ἱέμενός περ.

Ita codex ὧς cum circumflexo. Atque ὡς pro ὅμως circumflecti volunt etiam Apollonius in lexico Homerico p. 870. et scholiastes Venetus ad Iliad. I. 116.

et Eustathius ad Iliad. I. p. 61. extrema, cuius verba haec sunt: ὅτι ἐν τῷ,

ἀλλὰ καὶ ὣς ἐθέλω δόμεναι πάλιν,

περισπᾶται παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ ὧς. φέρεται γὰρ ἐν τοῖς Ἡρωδώρου καὶ Ἀπίωνος, ὅτι τὸ ὥς, ὅτε δηλοῖ τὸ ὅμως, περισπᾶται. Scholiastes Wassenberghii ad Iliad. I. 116. τὸ ὧς περισπᾶται. σημαίνει γὰρ τὸ ὅμως. καὶ ὅτι μετὰ τοῦ ε ἐπάγεται· διὸ καὶ ὀξύνεται. Scripsit hic, nisi fallor, ὅτε μέντοι τὸ τ ἐπάγεται. Deinde quaedam exciderunt. Grammaticus ille MS. quem paullo ante commemoravi, alio in loco: τὸ καθὼς καὶ τὸ ὧς ἀντὶ τοῦ οὕτως ὀξύνονται. Eustathius ad Iliad. III. p. 429, 33. ἰστέον δέ, ὅτι τοῦ τώς, ἤγουν οὕτως, χρῆσις καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ,

τὼς αὐτοσφαγεῖς ὄλοιατο.

ἐκ δὲ τούτου ἀποβολῇ τοῦ τ γίνεται τὸ ὥς, ὀξυνόμενον καὶ αὐτό, ὁμοίως τῷ καθώς. Quae repetiit Phavorinus.

Dissensum hunc grammaticorum frustra puto componere studeas. Dirimendus est, quippe ex parum accurata observatione ortus. Significationes ista particula omnino habet octo: *sicut*, *quod*, *ut* finem significans, *quum*, *ad*, *ubi*, *sic*, *quam*. Harum sex priores, *sicut*, *quod*, *ut*, *quum*, *ad*, *ubi*, ita sunt comparatae, ut natura sua ad sequentia verba trahantur, neque vocis contentionem requirant. Hae igitur ubi locum habent, semper deponetur accentus, nisi ubi per anastrophen post id verbum, ad quod referuntur, collocatae fuerint, ut ὄρνιθες ὥς. Quae autem reliquae sunt duae significationes, earum prior, *sic*, natura sua non postulat, ut quidquam sequatur. Potest enim

per se intelligi, et nudum collocari ὡς. Eaque more adverbiorum videtur circumflectenda esse:

> ὣς εἰπὼν πυλέων ἐξέσσυτο φαίδιμος Ἕκτωρ.
> ἀλλὰ καὶ ὣς ἐθέλω δόμεναι πάλιν.
> ἀλλ' οὐδ' ὣς ἑτάρους ἐῤῥύσατο.

Sic enim et πῶς dicitur, nec dubito quin τῶς, quod quidem *sic* significet, eodem modo scribendum sit:

> τῶς δέ σ' ἀπεχθήρω, ὡς νῦν ἔκπαγλ' ἐφίλησα.
> τῶς αὐτοσφαγᾶς ὀλοίατο.

Nam quid tandem est, quare hoc grammatici acui velint? Eustathius quidem ὥς pro οὕτως propterea acuendum tradit, quia τώς, unde abiecta τ nascatur ὥς, acutum habeat. Eademque, nisi fallor, Wassenberghiani scholiastae sententia fuit. Nam hic sic ferme videtur scripsisse in eo loco, quem supra attuli: ὅτε μέντοι τὸ τ ἐπάγεται, γίνεται τώς ὀξυνόμενον, καὶ ἀποβολῇ τοῦ τ ὥς· διὸ καὶ ὀξύνεται. Verum, nisi fallor, horum plane contraria ratio est. Nam quoniam ὥς pro οὕτως cum acuto scribendum censuere, etiam τώς ita scribere visum est, ut ortum ex ὥς. Ὥς autem scribebant, quia id fieret e pronomine ὅς. Etymologus M. p. 643, 35. τὸ δὲ ὥς ὀξύνεται, ἐπεὶ ἀπὸ τοῦ ὅς γέγονε. Sed, ut diximus, τώς pro οὕτως positum repugnat analogiae, quae, ut πῶς scribitur, ita τῶς scribi postulat. Atque sic edd. veteres Hesychii, Theocriti, aliorumque scriptorum. At enim vero eadem comparatione τώς scribendum est, ubi hoc adverbium non *sic* significat, sed pro ὡς, *quemadmodum* vel *ubi* significante, ponitur, ut apud Aristophanem in Acharnensibus v. 761.

ὑμὲς ὦν ἀεὶ,
οὐκ' ἐσβάλητε, τὼς ἀρωραῖοι μύες,
πάσσακι τὰς ἀγλῖθας ἐξορύσσετε.

Et apud Theocritum epigr. IV.

τῆναν τὰν λαύραν, τὼς αἱ δρύες, αἰπόλε, κάμψας.

Hic enim τώς est *ubi*, ut ὡς in primo idyllio:

λῇς, ποτὶ τᾶν νυμφᾶν, λῇς, αἰπόλε, τᾷδε καθίξας,
ὡς τὸ κάταντες τοῦτο γεώλοφον, αἵ τε μυρῖκαι,
συρίσδεν;

Denique ὥς, *quam* significans, cum acuto accentu scribendum videtur. Nam neque ad praecedentia refertur, ut scribi possit ὧς cum circumflexo, neque sic ad sequentia trahitur, ut eodem modo, quo quum *ut*, i. e. *quomodo*, significat, quae cognata significatio est, pronunciari possit. Vehementius enim voce exprimitur, pariter ac Latinum *ut*, *quam* significans:

ut vidi, ut perii; ut me malus abstulit error!
ὣς ἴδεν, ὣς ἐμάνη, ὣς ἐς βαθὺν ἅλατ' ἔρωτα.
ὣς ἀγαθαὶ φρένες ἦσαν ἐχέφρονι Πηνελοπείῃ.

Eodem modo θαυμασίως ὥς scribi debet; non item ὡς τάχιστα, et similia. Quamquam enim hoc fortasse simile videatur, ut ὅσον τάχιστα, est tamen hic ὡς *sicut*, quemadmodum ᾗ τάχιστα.

Transgredior ad alium locum, qui est de accentu praepositionum a verbis, quibuscum coniungi debebant, per tmesin separatarum. Etymologus M. p. 123, 49.

ἡμῖν ἄπο λοιγὸν ἀμῦναι.

τὸ ἑξῆς, ἀπαμῦναι. διὸ φυλάσσει τὸν ἴδιον τόνον. ὅτε γὰρ ἡ πρόθεσις τὴν σύνταξιν ἐλλιπῆ ἔχει πρὸς τὸ (sic codex MS.) ἐπιφερόμενον, τὸν ἴδιον τόνον φυλάσσει, ὡς τό,

νήπιοι, οἳ κατὰ βοῦς ὑπερίονος Ἠελίοιο
ἤσθιον.

πάρ' ἔμοιγε καὶ ἄλλοι·

τὴν παρὰ πρόθεσιν κατὰ τὴν ἀρχὴν ὀξύνουσι. καὶ καθόλου, ὅτε σημαντικαί εἰσι τῶν ῥημάτων αἱ προθέσεις, τοῦτον τὸν τόνον ἀντέχονται, οἷον,

ἐπεὶ οὔ τοι ἔπι δέος.

οὕνεκα καλὸν

εἶδος ἔπ', ἀλλ' οὐκ ἔστιν.

οὐ γὰρ ἔπ' ἀνήρ,

οἷος Ὀδυσσεύς.

οἳ περὶ μὲν βουλῇ Δαναῶν, περὶ δ' ἐστὲ μαχηταί.

ἡ περὶ ἀντὶ ἑτέρας κεῖται τῆς ὑπὲρ· τὸν ἴδιον οὖν τόνον φυλάττει. πρόθεσις γὰρ ἀντὶ ἑτέρας προθέσεως λαμβανομένη τὸν ἴδιον τόνον φυλάσσει. οὕτως ἔχει τό,

ἀλλ' ὅδ' ἀνὴρ ἐθέλει περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων.

καὶ αἱ προθέσεις καθ' ἑαυτὰς οὖσαι ὀξύνονται· ἀναστροφῆς δέ ἐστιν ἴδιον τὸ τὸν ἴδιον ἀναπέμπειν τόνον. ἀναστροφή ἐστι μετάθεσις τόνου. His adde, quod alii, si praepositio ante verbum collocata esset, omittebant accentum, ut,

πρίν γ' απο πατρὶ φίλῳ δόμεναι ἑλικώπιδα κούρην,

quo ostenderent, coniungendam esse praepositionem cum verbo, ἀποδόμεναι. Vide Villoisoni Anecdota Graeca P. II. p. 130. Denique, si sequere-

tur praepositio, nec dictio inter eam et verbum, ad quod pertineret, intermedia esset, anastrophen adhibebant:

ὀλέσας ἄπο πάντας ἑταίρους.

Vide scholiasten Venetum ad Iliad. V. 308. VII. 163. Quid horum verum dicamus? Mea quidem sententia deseremus grammaticos, nihil nisi aut inepta, aut repugnantia tradentes. Nam hic quoque locus ipsa duce rei natura multo melius poterit explicari.

Sed repetenda est omnis disputatio ab ea re, quae fundus est harum dissensionum. Etenim ante omnia quaerendum est, quid sit tmesis, vel, ut rectius dicam, an aliqua omnino esse tmesis possit. Equidem non aliam novi tmesin, quam illam Q. Ennii:

saxo cere comminuit brum.

Nam quid tandem sit tmesis, nisi verbi in duas partes distractio, interposita alia dictione? Sumitur enim, verbum, quod per tmesin in duas partes disiungitur, unum esse, ideoque non debere disiungi. Atqui si verbum unum est, non potest disiungi, ut quod dici debebat *cerebrum*, non *cere* et *brum*; sin disiunctum est, non est unum, ut ἀπό et δόμεναι, sed duo verba. At, inquiunt, tmesis in iis tantum verbis locum habet, quae quia facta sunt e duobus verbis, distrahi possunt in ea verba, e quibus facta sunt, ut ἀποδόμεναι, factum ex ἀπό et δόμεναι: est ergo tmesis distractio verbi compositi in ea verba, e quibus compositum est. Verum haec quoque definitio subindicat, eiusmodi verbum non debere distrahi. Nam nisi ita esset, ne foret quidem ulla usquam tmesis. Quodsi non debet distrahi, qui fit, ut distrahatur? sin autem distrahitur, quid est, quare distrahi non debeat?

Scilicet *debere* illud nihil est aliud, quam usitatius esse. Ex quo consequitur, tmesin nihil esse, nisi inanem grammaticorum fictionem. Nam duo vocabula si coniuncta sunt, unum; si disiuncta, duo sunt. Quae si alia dictione in medio posita separantur, difficilius ea quis in unam vocem coniungat, quam olim duas continentes a Xerxe coniunctas accepimus. Atque omnino nescio, utrum tmesis, ἀπὸ πατρὶ δόμεναι, an magis σύνθεσις, ἀποδόμεναι πατρί, adnotanda fuerit. Quam enim tmesin vocant grammatici, ea et natura et usu prior fuit, quam σύνθεσις. Sed nimirum, quoniam recentior consuetudo, ad quam omnia exigebant, σύνθεσιν usurpabat, tmesin istam ut discessionem a communi usu animadvertere iubebant. Oportebat autem contrarium facere. Nec quidquam verius atque aptius de hac re dici potuit, quam quod Wolfius scripsit in praefatione ad Odysseam p. XXV: *universe autem de tmesi verborum aliter apud Homerum, aliter in lingua regulis adstrictiore statuendum censeo, quoniam multa eorum, quae posterior usus composita usurpat, prisco aevo nondum plane coaluisse frequentissimae et liberrimae distractiones ostendunt.* Enimvero Homero tmesin tribuere absurdum est: in recentioribus autem eam adnotare, id est observare, ubi prisco more σύνθεσιν spreverint. Quod si in hoc, ἀπὸ πατρὶ φίλῳ δόμεναι, et in similibus exemplis (sunt autem omnia huius similia) nulla est tmesis, quomodo explicandus erit iste loquendi modus, ἀπὸ πατρὶ φίλῳ δόμεναι? Ex ea re, puto, in qua posita est natura praepositionum. Atqui praepositiones natura sua casum requirunt, quem regant. Qui quum omitteretur, ubi sensus ea omissione nihil detrimenti caperet, remansit nuda praepositio, adverbi fungens munere:

σύν τε δύ' ἐρχομένω, καί τε πρὸ ὃ τοῦ ἐνόησεν,

id eſt, σὺν ἀλλήλοις:

ἐν μὲν γαῖαν ἔτευξ', ἐν δ' οὐρανόν, ἐν δὲ θάλασσαν,

id eſt ἐν τῷ σάκει. Sic igitur etiam ἀπὸ πατρὶ δόμεναι dicebatur, quod plene dici debuiſſet, ἀφ' ἑαυτοῦ πατρὶ δόμεναι. Eademque caeterorum, quotquot afferri poſſunt, exemplorum ratio eſt.

Sed dicatur nunc de accentu praepoſitionum adverbii vicem ſuſtinentium. Ac patet primum,

πρίν γ' ἀπο πατρὶ φίλῳ δόμεναι ἑλικώπιδα κούρην,

omiſſo accentu ſcribi non poſſe, quia tmeſin reiecimus. Quod ſi ſic ſcribamus,

πρίν γ' ἀπὸ πατρὶ φίλῳ δόμεναι ἑλικώπιδα κούρην,

haud rectius fecerimus. Nam ἀπό cum accentu in ultima ſcribitur, ubi praepoſitio eſt, quo ipſe accentus praepoſitionem cum ſequentibus iungendam eſſe indicet. Quod ſi nihil ſequitur, quo referatur praepoſitio, anaſtrophen patiatur neceſſe eſt. Accedit quod ſignificatio mutatur, quam ſupra in aliis exemplis cauſſam anaſtrophes eſſe oſtendimus.

Clarius haec res patebit in monoſyllabis praepoſitionibus, quae ſine accentu ſcribuntur, ut ἐν et εἰς et ἐξ. Hae carent accentu, quia eum tramittunt ad ſequentia: quod ſi nihil ſequitur, quo referantur, recuperare debent accentum. Ac, quidquid obloquantur grammatici, vel inviti cogimur has praepoſitiones, ubi adverbiorum loco ſunt, cum quadam vocis contentione proferre:

ἒν δ᾽ ὁ πυρφόρος θεὸς
σκήψας ἐλαύνει, λοιμὸς ἔχθιστος, πόλιν.
ἒν μὲν γαῖαν ἔτευξ᾽, ἒν δ᾽ οὐρανόν, ἒν δὲ θάλασσαν.
ἒς δ᾽ ἐρέτας ἔκρινεν ἐείκοσιν, ἒς δ᾽ ἑκατόμβην
βῆσε θεῷ.
ἒν δὲ τρήρωνας πέλειαν
λεπτῇ μηρίνθῳ δῆσεν ποδός.

Redeo ad praepositiones bisyllabas. Has supra dixi simili comparatione, ut ἔστιν et alia, quum adverbia factae sunt, ob mutatam significationem anastrophen pati debere:

ἄνα δὲ Χρυσηΐδα καλλιπάρῃον
εἶσεν ἄγων.
πέρι δ᾽ ἄντυγα βάλλε φαεινήν.
μέλανες δ᾽ ἄνα βότρυες ἦσαν.

Nunc ostendam, id etiam grammaticorum decretis consentaneum esse, qui quum in quibusdam exemplis anastrophen admittant, eo tantum nomine reprehendendi sunt, quod non constantes fuere. Et fuissent, arbitror, si caussam suorum decretorum ipsi perspexissent. Supra ex Etymologo M. haec attuli:

πάρ᾽ ἔμοιγε καὶ ἄλλοι.

τὴν παρὰ πρόθεσιν κατὰ τὴν ἀρχὴν ὀξύνουσι. καὶ καθόλου, ὅτε σημαντικαὶ εἰσι τῶν ῥημάτων αἱ προθέσεις, τοῦτον τὸν τόνον ἀντέχονται, οἷον,

ἐπεὶ οὔ τοι ἔπι δέος.

οὕνεκα καλὸν
εἶδος ἔπ᾽, ἀλλ᾽ οὐκ ἔστιν.

οὐ γὰρ ἔπ᾽ ἀνὴρ,
οἷος Ὀδυσσεύς.

At umquamne praepositionem pro verbo quisquam adhibuerit? Id quidem tam absurdum foret, quam quod maxime. Immo omissum est verbum in his omnibus, et quidem ἐστὶ, quod saepissime omittitur. Itaque praepositio non pro verbo posita est. Cur ergo anastrophe adhibetur? Propterea quidem, quod, ubi nihil sequitur, quod praepositio regat, adverbii instar est. Hoc si animadvertissent grammatici, non tradidissent in aliis exemplis contraria. Scholiastes Venetus ad illa Iliad. XXIII. 718.

τρίποδος πέρι ποιητοῖο,

δύναται μέντοι ἐνθάδε ἡ περὶ ἰσοδυναμεῖν τῷ περισσῶς· τουτέστιν ἐξαιρέτως, πεποιημένου· διὸ οὐκ ἀναστρεπτέον. Sic grammatici scribunt,

παρὰ δὲ χρυσόθρονος Ἥρη,

non,

πάρα δὲ χρυσόθρονος Ἥρη,

ut,

πάρ' ἔμοιγε καὶ ἄλλοι.

Scilicet praepositio ista, inquiunt, in altero exemplo pro πάρεστι posita est, in altero non est pro πάρεστι posita. Quasi vero quidquam intersit, utrum ἐστίν, an ἐκαθεῦδεν omittatur. Quamobrem absurdum est, si scribas,

πάρ' ἔμοιγε καὶ ἄλλοι,

idem nolle facere in altero exemplo, atque in similibus omnibus.

Satis arbitror clarum esse, grammaticos in reddenda ratione erravisse. Quod si anastrophe adhibetur propterea, quod adverbii significationem induunt praepositiones, perinde est, utrum

omittatur verbum, an adiiciatur. Scribi ergo debebit,

> πρὶν γ' ἄπο πατρὶ φίλῳ δόμεναι ἑλικώπιδα κούρην,

si quidem, ut supra ostendi, hic quoque ἄπο adverbium est, non praepositio.

LIBER II.

CAP. I.

De ratione explicandae grammaticae.

Nulla re magis arbitror levitatem huius aetatis cognosci, quam eo, quod etiam grammatici, severissima alias hominum natio, istam elegantis cuiusdam culturae speciem, quae nunc reliquas disciplinas omnes occupavit, non dubitarunt induere. Quod hominum genus quum olim plurimarum rerum scientiam memoriter comprehendere summam eruditionem putaret, nunc, postquam philosophiae lumen omnibus artibus ac disciplinis admoveri coepit, in eam traducti sunt sententiam, ut sola cogitationis pervestigatione omnia perfici posse existiment. At vero quamquam contemnendi sunt isti, qui nihil sciunt aut credunt, nisi quod ab antiquis auctoribus confirmatum intellexerint: multo magis tamen spernendi videntur hi, qui quum probabiliter disputare summam laudem putent, id ipsum, de quo disputant, cognoscere negligunt. Nempe nihil facilius est, quam discendi molestias levitate coniecturarum evitare: multoque magis commodum inertibus est, quid esse debeat, suo arbitrio definire, quam, quid sit, e multiplici

rerum varietate ingentique experientiae apparatu eruere. In qua re illud inprimis dolendum est, quod, simulatque aliquis eorum, quorum magna apud omnes auctoritas est, aliquid novi protulit, continuo ingens accurrere solet imitatorum ostentatorumque multitudo, qui ut vetustatis reprehensionem ab se arceant, quae ille dixit, avide arripiunt, repetunt, divulgant, ac, dum ipsi aliquid addere cupiunt, saepenumero rem corrumpunt. Haec omnia planissime evenerunt in iis, quae inde ab aliquot annis multi de Graecae grammaticae ratione disputarunt. Nam quum magnus ille Tib. Hemsterhusius novam indicasset viam ad origines Graecae linguae investigandas, eamque rationem amplius persequutus esset Valkenarius, Hemsterhusii discipulus: novitate rei atque admirabili specie captus Lennepius ita coniecturis indulsit, ut, in quas ipse se difficultates implicaret, ne animadvertisse quidem videatur. Dum enim totum se ad persequendam analogiae probabilitatem dederet, oblitus est ea conquirere, quae isti analogiae repugnarent, eamque aut labefactarent, aut everterent. Quae quidem plurima sunt. Nihil tamen harum rerum animadvertit editor atque interpres Lennepii, Everardus Scheidius: in quo homine si quid esset dicacitatis, facilius putaretur iis, quae ad Lennepium adnotavit, traducere sectam Hemsterhusii, quam se eius asseclam profiteri voluisse. Commota deinde inter Germanos studia sunt emendandae Graecae grammatices tanta quidem vehementia, ut intra paucos annos plurimi existerent, qui in hoc genere elaborandum putarent. Quorum quidam, Hemsterhusii disciplinam sequuti, eo maiore usi sunt coniecturarum audacia, quo minorem habebant Graecae linguae peritiam. Caeteri, quibus etiam audacia deerat, nihil egerunt, nisi

ut, si quas grammaticae particulas paullo commodius, quam ante, tradi posse existimarent, continuo omnem grammaticae doctrinam, repetitis plerisque omnibus superiorum erroribus, exponerent. Equidem duos tantummodo novi excellentes viros, quorum longe alia, quam caeterorum omnium, mens fuit ac disciplina; unum Ioannem Primisserum, qui quum insignem Graecae linguae peritiam magno cum ingenii acumine coniungeret, tam docte ac subtiliter Trendelenburgii commenta impugnavit, ut maxime dolendum videatur, quod ille vir non sit etiam alias Graecae grammaticae partes persequutus. Alter est Frider. Volg. Reizius, praeceptor meus, qui si, quod instituerat, grammaticam Marchicam ab se emendatam edidisset, tantum accessisset Graecae linguae lumen, ut vix optare quidquam melius, nedum sperare, licuisset. Quanta enim Reizii in hisce rebus exponendis vel doctrinae ubertas, vel cogitationis subtilitas, vel denique explicationis perspicuitas fuerit, documento sunt ea, quae de inclinatione accentus et de modis ac temporibus verbi Graeci scripsit: quibus scriptis nescio an ille omnes omnium temporum grammaticos longe superaverit. Sed hunc quidem virum doctis omnibus et bonis iusto citius mors eripuit. Vna vero supererat, sed ea admodum ambigua, spes refingendae Graecae grammatices. Etenim quum recentissima philosophiae commutatione factum esset, ut, qui Kantii sectae se addixissent, prope omnium artium ac disciplinarum rationem immutare conarentur, facile licebat coniicere, fore, qui etiam Graecam grammaticam ad suae regulam philosophiae conformare instituerent. Idque factum est. Edidit enim in ipsa natali sede istius philosophiae a. CIↃIↃCCXCII. Graecam et Latinam grammatologi-

eam Hassius: cuius etsi non nego laudabile studium esse, accidit tamen ei idem, quod Kantianis prope omnibus, ut male intellecta summi magistri disciplina male abuteretur. Quo magis miror fuisse, qui hunc librum multis laudibus ornarent, quem ego arbitror admodum incogitanter scriptum esse, minimeque ita, ut quis vel levissima verae in eo philosophiae vestigia invenire possit. Nam, ut exemplis sententiam meam comprobem: quod Hassius dicit, quae necessariae notionum formae animo humano inditae sint, eas etiam in linguarum conformatione cerni, id quamquam verissimum est, longe aliter tamen istae linguarum formae ab eo describi debebant. Earum hunc ponit ordinem et hanc rationem. Primum, quod ad relationem notionum attineat, substantiam, quam dicunt philosophi, exprimi nomine; actionem verbo, eoque activo, si caussa, passivo, si effectus designetur; communionem denique coniunctione nominis et verbi per personas et particulas. Deinde si quantitas notionum spectetur, unum numero singulari, plura plurali, omnia infinitivo notari. Porro modos notionum sic declarari, ut veritatem indicativus, possibilitatem coniunctivus, necessitatem imperativus indicet. Denique quod attineat ad qualitatem notionum, affirmationem gradu positivo, negationem et limitationem gradibus comparationis designari. In hac descriptione partium, quibus linguae constant, ut de innumeris erroribus aliquos tantum commemorem, quid hoc est, quod numero singulari et plurali adiungit infinitivum, tamquam quo multa in unum, quod deinde omne dicitur, consociata sint? Eane vero infinitivi vis est? Immo hic nihil aliud, quam conditionem alicuius rei cum temporis notitia coniunctam notat, neque aut unitatis aut multitudinis additam habet

significationem, sed de una, de multis, de omnibus rebus aeque usurpatur, atque adverbia, quorum eadem, quae infinitivorum, ratio est, ut, quoniam numeri significationem non habent adiunctam, promiscue de omni numero adhiberi queant. Denique quomodo tandem illud sibi potuit in animum inducere, negationem exprimi gradu comparationis? Nam quae haec negatio est, quae maiore vel minore gradu contineatur? Ea vero limitatio est, non negatio, in quam ne potest quidem cadere gradus. Multo etiam imperitius deinde addidit hoc, ad illas notionum formas linguarum notis expressas accedere etiam spatii ac temporis animadversionem: ac spatii quidem indicia ubique in linguis reperiri, ut in locorum notatione, in verbis *mittere*, *ire*, et similibus; tempus autem temporibus verbi designari. Adeone igitur ille praecepta magistri oblitus fuit, ut non meminisset, temporis tantummodo animadversionem omnibus animi cogitationibus necessario adhaerere, quia, quidquid cogitatur, non cogitatur nisi in tempore; spatium autem ad res externas solum pertinere, cuius accessio ad animi cogitationes quia fortuita est, praeteriri hic quidem debebat ab eo, qui se vellet philosophum praebere. Sed alia multa in isto libro sunt, quae minime prodant philosophum, ut quod generis nominum diversitatem inde ortam putat, quod linguarum repertores alias res validiores, alias debiliores esse animadvertissent. Ex eodem genere illud quoque est satis memorabile vitium, quod partium orationis expositionem a verbo orditur, quia non solum nomina pleraque e verbis orta sint, et verbi natura explanata melius explicari nomina queant, sed etiam verborum origo prior fuerit caeteris orationis partibus. Quasi vero hoc philosophi sit, temporis ordinem malle,

quam naturae, sequi, et ea ponere rerum elementa, quae non sint prima, sed prima apparuerint.

Dixi de Hassii libro copiosius, ne mirarentur, qui hunc probant, quod ego longe aliam in sententiam abiissem. Idem enim, quod illi fuit, mihi quoque consilium est, ut Graecae linguae rationem ex iis, quae omnium linguarum elementa sunt ac fundamenta, repetam atque explanem. In qua re est sane philosophia opus, sed absint a nobis partium studia, unde nihil, nisi dissensiones contentionesque de rebus inutilibus nasci solent. Illud unum iure nostro postulare nobis videmur, ut categoriarum, quae vocantur, partitionibus uti liceat, quibus informatae animo ante omnem experientiam leges formaeque notionum intelliguntur.

Cap. II.

De partibus orationis.

Ordienda est autem naturae linguarum explicatio a partibus orationis. Earum antiquiores grammatici magnum numerum posuerant, quem deinde, qui rem clarius perspexissent, ad tres partes orationis revocarunt. Scilicet quum omne linguarum officium eo contineatur, ut animi cogitationes signis quibusdam declarentur, totidem quaeque lingua signorum formas habeat necesse est, quot sunt partes cogitationum. Atque unaquaeque cogitatio, quae nunc iudicium, nunc enunciatio, nunc aliis nominibus vocatur, tribus omnino constat iisque necessariis partibus: prima, quam subiectum philosophi vocant, quo significatur res, de qua quid dicitur; secunda, quam praedicatum

appellant, quo indicatur id, quod de aliqua re dicitur; tertia denique, quae copulae nomen habet, quo praedicati et subiecti exprimitur consociatio. Quae quum ita sint, tres etiam erunt orationis partes, quae illis cogitationum partibus respondeant. Ac subiecti nota dicitur NOMEN, quo significatur res, de qua aliquid enunciari queat; praedicati nota PARTICVLA est, qua indicatur conditio, quae per se nulla est, nisi si rei alicui assignetur; copulae denique nota VERBVM vocatur, cuius ope praedicatum tribuitur subiecto, conditioque intelligitur esse rei alicuius conditio. Itaque nulla reperiri potest enunciatio, qua non contineantur tres istae orationis cogitationumque partes. Nam si quae sunt enunciationes, quae duabus tantum, aut una etiam orationis parte videantur constare, ut, *sol oritur*, *vivo*, iis videtur tantum aliquid deesse, non vere deest. Significantur enim istis exemplis haec, *sol oriens est*, *ego vivens sum*. Neque vero hoc debet offensioni esse, quod in hisce atque aliis plurimis exemplis, si Graeca Latinaque lingua exprimuntur, particulae loco nomen adiectivum occurrit. Id enim vitio istarum linguarum, non rei necessitate fit. Id quod clarissime e Germanica lingua cognoscitur, cuius in hac quidem re admirabilis veritas est atque simplicitas. Nos enim non nomen adiectivum iungimus substantivo, sed adverbium, ut in his, *das pferd ist gut*, *besser*, *am besten*, plane, ut rei natura postulat, simplici conditionis nota cum subiecto copulata. Quanto operosius Latini et Graeci, *equus bonus est*, *melior*, *optimus*, *ὁ ἵππος ἀγαθός ἐστι*, *κρείσσων*, *βέλτιστος*. Quo quid aliud significant, quam hoc, *equus est equus bonus*, *equus melior*, *equus optimus*?

Cap. III.

De pronomine.

Sed ut ad ipſam ſingularum orationis partium explicationem aggrediamur, primo loco de nomine dicemus. Ac nomine quum illud, quod ſubiectum vocatur, ſignificari debeat, debet id tamen aliquam habere notam, quo cognoſci poſſit. Poteſt autem omne ſubiectum quatuor modis conſiderari, pro quantitate ſua, pro qualitate, pro relatione, pro modalitate. Quantitatem autem intelligimus, qua quid ſit id, de quo loquimur, conſtet; qualitatem, qua cognoſcamus, utrum ſit, an non ſit; relationem, qua diſcamus, an aliunde eius natura pendeat; modalitatem denique, qua vere illud animadvertimus, aut ut poſſibile ponimus, aut ut neceſſarium agnoſcimus. Sed ad harum rerum inveſtigationem non ſunt nomina propria, aut appellativa, aut adiectiva adhibenda, ut *Alexander*, *rex*, *magnus*. Continent enim illa remotiores notas. Quare quaeri poteſt, quis ſit Alexander, quis rex, quis magnus. Quod ſi, ut par eſt, eas tantum notas ſpectamus, quae primae ſunt et neceſſariae, ea inveniemus, quae pronomina non ſatis recte dicuntur. Sunt enim multo magis nomina, quam quae nominum appellationem habent, quia his ſemper ut fundamenta ſubiecta ſunt. Quippe nullum nomen cogitari poteſt, niſi quod et unius pluriumve nomen ſit, et aut in aliquem aut in neminem expetat, et habeat, quod de eo praedicari poſſit, et denique vel primae vel ſecundae vel tertiae perſonae ſit.

Atque ad quantitatem quod attinet, ea continetur pronominibus numeralibus, ut *unus*, *duo*, *tres*.

Qualitatem ea pronomina indicant, quibus esse aliquis, aut non esse dicitur, ut *aliquis*, *nemo*.

Relationem significant illa pronomina, quae ut intelligi possint, alius notae accessionem requirunt, ut *idem*, *qui*, *ipse*.

Modalitatem denique pronomina ea exprimunt, quibus personae distinguuntur, ut *hic*, *tu*, *ego*. Nimirum tertia persona si utimur, ut *hic*, neque in nobis eam ponimus, neque ad nos referimus, sed extra nosmet ipsos collocamus, tamquam quae sit et exstet per se, neque e nobis pendeat. Secundam autem personam, *tu*, non possumus cogitare nisi relatam ad nosmet ipsos. Eo igitur eam personam non ponimus ut per se exstantem, sed ut quae possit exstare. Nam quatenus secunda persona est, unice per nos nostramque cogitationem exstat. Atqui quae cogitantur esse, quatenus cogitantur, possibilia tantum sunt. Vere enim exstantia etiam absque nostra cogitatione exstant. Prima denique persona quae vocatur, licet numero tertia sit, eo ut necessaria ponitur, quod hoc ipso, quia cogitatur, etiam exstat. Necessaria enim sunt, quae propter ipsam possibilitatem suam exstant, id est, quae ab ipsa cogitatione veritatem accipiunt. Veluti bis quatuor esse octo eo ipso, quod hanc rationem cogitamus, verum esse facimus. Quamobrem *ego* necessaria est persona: quippe est illa eo, quod ab se ipsa cogitatur, nec posset sese cogitare, nisi esset.

CAP. IV.

De nomine.

Nominum diversitates grammatici et multas posuere valde inutiles, neque eae, quae merito adhibendae erant, quo discrimine diiudicarentur, satis explicarunt. Nam quale hoc est, quod nomine substantivo res ipsas, nomine adiectivo adiunctam aliquam conditionem indicari aiunt? Num minus expressa conditio aliqua est in his, *vir*, *mulier*, *virgo*, quam in illis, *virilis*, *muliebris*, *virgineus*? Discrimen sane inter utrumque genus nominum est, sed longe aliud, quam quod isti nimis leviter tetigere. Scilicet tria tantum proprie sunt nominum genera, prout aut una certa res, aut multae, aut multae in unum genus coniunctae designantur. Nam quum nomen subiecti signum sit, subiecto autem id contineatur, quod quantitatem cogitationum philosophi vocant, id est, rem et materiam ipsam, de qua quid dicitur: facile patet, nominis naturam divisionesque e quantitatis ratione petendam esse. Non sum nescius fore, quibus haec initio aut falsa, aut mira certe videantur. At nimirum non est hic de numero cogitandum, qui quidem in omni nominum genere locum habet, sed sola spectanda est notio, quae cuiusque generis nominum propria est. Hoc enim contendo, aliorum nominum notionem eiusmodi esse, ut non nisi de una possint ac certa definitaque re intelligi, quod genus vocatur NOMINA PROPRIA, ut *Cicero*, *Cicerones*; aliorum porro nominum eam esse notionem, quae quia incertum ambitum habet, natura sua ad multas res pertinet, quarum non est definita multitudo; eaque sunt NOMINA ADIECTIVA, ut

utile, *utilia*. Intelligitur enim aliquid utile, aliqua utilia, sed, nisi aliud nomen accesserit, non constat, utrum una tantum res utilis, an quaedam, an omnes isto nomine notentur. Alia denique nomina hanc habere dico notionem, quae multas res in unum genus collectas significet: quae NOMINA APPELLATIVA sunt, ut *scriptor*, *scriptores*. His enim nominibus neque una quaedam singula res, neque incerta rerum multitudo, sed finita et ab omni parte absoluta notio significatur, quae quum e pluribus rebus collecta sit, eas res, unde collecta est, comprehendit omnes.

Hae vero nominum differentiae non prohibent, quo minus aliud nominis genus pro alio adhibeatur. Nam in hac nominum permutatione unumquodque nomen significationem induit eius nominis, cuius locum sustinet, ut in his: *hic est Cicero*, *utilia sunt exoptanda*, *Cicero fuit scriptor*. In quorum exemplorum primo et tertio nomen substantivum *Cicero* et appellativum *scriptor* conditionem tantummodo indicant, quae possit alicuius hominis, vel aliquorum hominum esse conditio, quae est nominum adiectivorum vis. In secundo autem exemplo nomen adiectivum *utilia* appellativi vice fungitur, eoque non incertam rerum multitudinem, sed certam definitamque complectitur. Quare Graecorum lingua in tali permutatione nominum, ut Germanorum aliorumque populorum linguae, adiectivo nomini addit articulum: *τὰ ὠφέλιμα αἱρετά*.

Nominibus adnumerari debent participia, quae quum notionem conditionis alicuius contineant, quae quarum rerum conditio sit, per se non intelligatur, in nominibus adiectivis ponenda sunt, sic quidem, ut a caetera adiectivorum multitudine eo differant, quod significationem adiunctam habe-

ant temporis, quo quid aliqua conditione sit prae-ditum.

Cap. V.

De numero, genere, casu et personis generatim.

Non est obscurum, multa in linguarum conformatione originem debere subtili hominum animadversioni, quae etiam illa, quae minus necessaria sunt, commoditatis caussa formis quibusdam et flexionibus vocum studuerit exprimere. Ex eo genere in nominibus quidem quatuor maxime res sunt, numerus, genus, casus, personae. Scilicet haec quoque formarum nominis divisio quamdam habet idoneam rationem. Nam quum in omni notione haec quatuor spectentur, quantitas, qualitas, relatio, modus cogitandi, unicuique harum rerum sagax mentis indagatio suas destinavit formas, quantitati numerum, qualitati genus, relationi casum, modis personas.

Cap. VI.

De numero.

Ac numerus quidem quantumvis videatur necessarius esse, quis tamen negare ausit, carere eo linguas potuisse, si numeri nota peculiari vocabulo comprehensa cuique nomini adderetur? Sed com-

modius fore atque aptius visum est, si ipsa nominum forma numerum indicaret. In ea re autem hoc merito quaeri potest, quid sit, quod, quum numerus triplex sit, unius, plurium, et omnium, duae tantum in plerisque linguis reperiantur numeri notae, singularis et pluralis. Eius rei duae potissimum videntur caussae exstitisse: prima, quod, quae sint omnia, pro multiplici rerum cogitandarum ratione, admodum incertum est atque ambiguum. Nunc enim omnia intelligimus cuncta, quae sunt in aliquo rerum genere; nunc horum quaedam tantummodo, quae certa quadam ratione spectentur; nunc ea solum, de quibus loquimur; et sic alia aliter. Quae quum non viderentur satis commode una quadam et constante nominum forma exprimi, factum puto; ut mallent linguarum inventores ipsum hoc nomen *omnia* addere, cui si deinde alia quaedam adiicerentur vocabula, facillime poterat et aptissime intelligi, quae quoque in loco omnia dicerentur. Alteram caussam omissi numeri omnium hanc fuisse arbitror, quod etiam sine isto additamento *omnia* plures reperiebantur atque aptissimae rationes istius exprimendi numeri. Ex quo genere sunt nomina, quae collectiva vocantur, ut quum pro hoc, *omnes homines*, dicitur *genus humanum*; deinde apud Graecos quidem et Germanos aliasque gentes usus articuli, ut ἄλλοι et ἄνθρωποι *alios aliquos* et *homines aliquos* significat, οἱ ἄλλοι autem et οἱ ἄνθρωποι *caeteros omnes* atque *homines omnes* notat.

Graeci tamen aliquod certe genus formae nominum habent, quo numerus omnium indicetur: isque dualis est. Nam numerus dualis quum et plurium sit quam unius, nec possit plura recipere quam duo, absolutam quamdam continet et unitate

quadam comprehensam multitudinem, quae ipsa est notio numeri omnium. Omnia enim dicuntur multa in unum coniuncta, ita ut plura esse nequeant. Sed sane iste numerus dualis mancus quidam numerus omnium est, quia non quamcumque, sed definitam tantum multitudinem complectitur. Eodemque modo aliae effingi formae potuissent, quae tria, quatuor, et quamcumque certam multitudinem unitate quadam comprehenderent.

Cap. VII.

De genere.

Multo minus, quam numeri formas, necessarium esse genus nominum vel ex eo patet, quod nulla in re magis non solum diversae linguae, quam in genere nominum, dissentiunt, sed una etiam eademque lingua fluctuat. Quin quaedam linguae, ut Lapponica et Hungarica, generis discrimine omnino carere dicuntur. Est autem generis nominum origo minime, ut Hassius existimat, in valentiae rerum ac debilitatis observatione quaerenda: quod vel eo clarum est, quod haec ipsa valentiae, virium, fortitudinis et similium rerum nomina in plerisque linguis eo genere sunt, quo istarum rerum omissio detractioque, si vera esset illius sententia, significari debuissent. Immo haud dubie primam caussam generis nominum distinguendi hominum sexus praebuere caeterorumque animantium. Quorum quum mares alia nominum forma ac feminae notari coepissent, fieri non potuit, quin deinde caetera nomina omnia aut iisdem for-

mis insignirentur, aut, si alias formas haberent, hae ipsae formae quum nec marem nec feminam significarent, neutrius generis haberentur. Sed ista nomina, quae masculini sunt et feminini generis, quum sexus non cadat in res istis nominibus notatas, quis tam sit inficetus, ut putet consilio et quadam subtili cogitatione potius hac quam illa generis forma praedita esse? Immo credibile est, initio omnes nominum formas generis significatione caruisse, quam serius demum, sexuum observata diversitate et in linguas introducta, accessisse probabile est. Id certe arguere videntur tum ea nomina, quae formam eamdem, genus autem diversum habent, tum illa, in quibus forma alii generi destinata cum diverso genere coniuncta est, ut ἡ ὁδός, tum denique multae nominum diversi generis consociationes, in quibus alterum genus susque deque habetur, ut τύχη σωτήρ, πυραὶ τελεσθέντες, θεαὶ ἔχοντες, et alia huiuscemodi. Ac quis negabit genus nominum prope superfluum esse, quandoquidem iis rebus, in quibus sexuum diversitas nulla cernitur, genere non est opus, iis autem, in quibus cernitur, non magis opus est, quia, vir sit an femina, de quo quis loquitur, ex ipsa nominis vi et significatione, etiam absque notatione generis, pateat necesse est?

Sed, quod supra dictum est, qualitati notandae inservire genus, id est huiusmodi. Qualitatem notionum dicunt philosophi consociationis praedicatorum cum subiectis vel affirmationem, vel negationem, vel limitationem. Itaque nominum qualitas posita est vel in accessione, vel in detractione, vel in limitatione praedicati alicuius. Id quidem quale praedicatum esse debeat, ex ipsa nominum notione non potest intelligi. Sed sup-

peditavit hoc experientia. Itaque masculinum genus quum ubique primum locum teneat, nomina masculina accessionem huius praedicati significabunt; feminina autem, ut masculino generi contraria, detractionem eius; neutra denique, ut quae neutrum horum sint, limitationem generis indicabunt.

Cap. VIII.

De casibus.

Declinationem nominum quaedam linguae per additas particulas faciunt: magnum documentum, flexionibus verborum non esse opus, nisi ad commoditatem. Sed hae quoque linguae quosdam certe casus ipsa nominum forma designant. Graecorum vero Romanorumque linguae omnem declinationem casibus faciunt: in qua re hoc merito mirum est, dignumque subtiliori pervestigatione, quid sit, quod casus reperiantur omnino sex, si quidem sextum casum recentior Latinorum sermo adiecit. Etenim ne hoc quidem videtur sine ratione evenisse, ut, quum utraque lingua initio quinque tantum casus habuisset, numerus tamen non cresceret ultra sextum casum. Sed in appellationes quidem istorum casuum intuenti vix quidquam apparebit, unde, quae vera eorum ratio sit atque natura, liceat colligere. Quippe nomina rudi observatione indita fuere ex eo, quod in quoque casu aut frequentissimum videretur esse aut primarium; exemplaque significationum continentur istis appellationibus, non caussae atque origines. Servanda tamen sunt nomina, multarum

aetatum usu trita et confirmata, dum veram casuum vim potestatemque clare liceat perspicere. Atque equidem arbitror, obscuram illam veri praesagitionem, cuius ubique in linguarum conformatione vestigia apparent, vel maxime etiam in casuum inventione esse conspicuam, quandoquidem nec plures esse, quam sex casus, possunt, nec pauciores esse debent. Id quod ex accurata naturae casuum pervestigatione manifestum fore arbitror. Nam casibus, ut supra dictum est, relatio indicatur notionis eius, quae nomine comprehensa est. Relationem autem philosophi vocant eam rationem, qua notiones inter se copulatae sunt atque consociatae. Eaque triplex est, prout aut inhaerentia continetur, aut consequutione, aut communione. Inhaerentia dicitur, qua quid aut substantia est, aut accidens; consequutio, qua quid aut caussa est, aut effectus; communio denique, qua partes mutuo efficientiae nexu coniunctae sunt. Hae igitur relationum diversitates quum essent casibus exprimendae, duo tamen praeterea modi erant, quibus quaeque notio relationis habita ratione spectari posset. Qui modi quia primi sunt maximeque omnium simplices, ab iis ordienda videtur casuum explicatio. Quare autem tres modi sint, qui in casibus spectari debeant, caussa similis est, ut quam supra in personarum ratione indicavimus. Nam quaeque res aut ut per se exstans cogitatur, aut ut possibilis, id est, ut eo exstans, quod cogitatur ab aliquo, aut ut necessaria. Talis igitur etiam relatio notionum est. Nam quatenus aliquid non ad alias res refertur, tamquam per se constans cogitatur; quatenus autem ad cogitantem aliquem refertur, cogitatur ut pendens ex huius cogitatione; quatenus denique refertur ad alias res, necessitas

quaedam cogitatur, qua ab aliis rebus quamdam conditionem accipiat.

Igitur primum quaeque notio, quae aliquo nomine comprehensa est, nuda per se cogitari potest. Isque modus exprimitur casu NOMINATIVO, quo nihil nisi ipsa nominis notio, eaque omnis relationis expers, indicatur.

Deinde quaevis notitia referri potest ad mentem sensumque eius, qui de ea cogitat loquiturve: quam subiectivam relationem philosophi vocant. Ea vero exprimitur casu VOCATIVO, quo nihil significatur praeter sensum quemdam loquentis notione aliqua cogitanda commotum.

Tertio denique loco sequuntur illae, de quibus supra diximus, ipsarum notionum inter se relationes: quod genus obiectivam relationem appellant philosophi. Huic assignati sunt reliqui casus hoc ordine.

Primum substantia designatur casu GENITIVO, ut quum dicimus, *Atheniensium respublica.* In quibus verbis genitivus *Atheniensium* Athenienses ut substantiam cogitare iubet, cuius, quod deinde additur, *respublica*, accidens est. Illud vero in hac re magnopere cavendum est, ne quis obscura quadam et morosa subtilitate adhibenda ad inutiles disputatiunculas delabatur; ut si quis ex nostra genitivi explicatione non recte dici putaret hoc, *Philippi filius Alexander*, quia Philippus pro caussa quidem, qua natus esset Alexander, haberi posset, pro substantia autem, cuius quasi accidens esset filius, non posset. Enim vero in sermone non semper spectanda est rei ipsius, de qua loquimur, natura atque conditio, sed illud in primis videndum est, qua ratione quaeque notio quoque in loco

et sermone considerari debeat. Nam sane re ipsa nihil interest utrum Alexandrum Philippi filium, an creatum Philippo dicas. Verum qui Philippo creatum dicit, caussam exstitisse Philippum significat, quare nasceretur Alexander; qui autem Philippi filium vocat, hoc tantum indicat, in iis rebus, quae Philippi sint, atque ad Philippum tamquam accidentes pertineant, esse Alexandrum. Quamobrem qui genitivi casus vim recte perspicere vult, ad hoc potissimum debet animum advertere, quod, quotiescumque aliquod nomen genitivo casu adhibetur, semper res ita cogitatur, ut ex ea pendeat alia res tamquam aliquid accessorium, ipsa autem ex nulla re pendeat, sed sola per se constet.

Plane contraria ratio cernitur in eo casu, quo accidentia, quae dici solent, notantur. Isque est ACCUSATIVVS. Ut in hoc exemplo, *teneo librum.* Quo significatur, librum esse accidens eius, qui tenet. Est autem in hoc quoque casu, ut in caeteris omnibus, eadem illa cautio adhibenda, de qua diximus in genitivi explicatione. Neque enim res ipsa, de qua quis loquitur, qualis sit, quaerimus, sed quo pacto cogitetur. Atque accusativum consideranti pateat necesse est, quotiescumque hic casus adhibetur, rem ita cogitari, ut nulla sui parte libera sit et suapte quadam vi ac potestate constet, sed penitus atque omnino pendeat ex alia re. Sic etsi re ipsa nihil differunt, *donare alicui aliquid*, et, *donare aliquem aliqua re*, longe diversa tamen ratione utrumque cogitatur. Nam cui aliquis aliquid donat, is etsi, quatenus ei aliquid donatur, quodammodo pendet ex donante, simul tamen in ipso illo donandi negotio ut liber ab alieno arbitrio cogitatur. Quem vero ali-

quis aliqua re donat, is, quatenus eum aliquis donat, penitus fingitur huius arbitrio et voluntati subiectus.

Sequitur ordine casus ABLATIVVS, cuius haec vis est, ut caussam notet. Sic in hoc exemplo, *occidere ferro*, quo significatur, ferrum caussam esse atque instrumentum, cuius vi aliquis occidatur. Atque huius quidem casus significatio adeo videtur clara esse, ut uberiore explicatione non indigeat.

Simillima est DATIVI casus ratio, qui postremum locum tenet. Hic quidem casus effectum notat, ita ut rem designet, in qua cernatur effectus: ut in hoc exemplo, *scribere alicui*. Nam ei, cui scribitur, accidit aliquid, quod ille patiatur necesse est, eoque is effici in se aliquid sentit. Atque ita se res habet in omnibus dativi casus exemplis. Sed fortasse mirum videbitur, quod neque ablativus casus caussam ipsam, nec dativus ipsum effectum notet, sed uterque casus rem tantum significet, qua aliquid fiat, aut in qua aliquid fiat. At vero hoc quare ita sit, facile potest demonstrari. Nam ipsa caussae atque effectus nomina quum nihil aliud, quam mutationem, significent, quae neque oritur, nisi ex re aliqua, neque cernitur, nisi in re aliqua: id ipsum necessario exigunt, ut verborum formae, quibus caussa atque effectus indicantur, non nisi rem, cuius vi aliquid fiat, et rem, cuius conditio mutetur, designent.

Iam vero etiam intelligere licet, qui factum sit, ut ablativus casus et dativus in Graeca lingua et vetere Latina nullum formae discrimen habeant. Nam vim quidem isti formae, quae utriusque casus communis est, diversissimam inesse facile

patet. Nimirum quia uterque casus ad efficientiae rationem pertinet, manserat hoc ex rudiore necdum satis culto sermone, ut et efficientia et effecta eadem nominum flexione exprimerentur. Quarum rerum discrimen quum sero tandem Romani animadvertissent, in quarumdam declinationum numero singulari casum restituerunt eum, qui antea desiderabatur. Ita culturae incrementa brevi antecessere totius linguae interitum.

Deinde hoc quoque iam clarum est, quare hi quatuor casus, genitivus, accusativus, ablativus, dativus, regi dicantur, nominativus autem et vocativus non possint regi. Etenim regi dicuntur ea nomina, quae certa quadam ratione ex aliorum verborum vi et significatione pendent. Ista autem ratio, qua ad alia verba referuntur, quum indicetur casibus, regi dicuntur casus ii, quorum adhibendorum necessitas in aliis verbis posita est. Id vero facile intelligitur in his tantum casibus locum habere, quibus notionum ipsarum mutua inter se necessitudo atque coniunctio exprimitur, non in illis casibus, qui quia ad alias notiones aliaque verba non referuntur, non habent, unde pendere ac regi possint. In his igitur casibus primo nominativus est, qui quia nudam tantummodo continet nominis notionem omni vacuam relatione, regi nullo pacto potest. Deinde autem etiam vocativus casus ex hoc genere est. Qui quidem etsi refertur ad animum sensumque loquentis, non magis tamen, quam nominativus, regi potest, idque propter hoc ipsum, quod ad sensum loquentis animique affectionem, non ad notitias cogitationesque, et verba, quibus hae comprehendi possint, refertur, ex iisque pendet. Quod si is, qui loquitur, quem subiectum philosophi vocant, sui

ipsius sibi notitiam animo informat, ea re sibi ipse obiectum fit. Quare qui ante ad eum, ut ad subiectum, referebatur vocativus, nunc, ubi obiectum factus est loquens, non potest amplius vocativus esse, sed debebit in aliquem eorum casuum transformari, qui obiectivam relationem indicant. Id autem denique est regi.

Porro ex nostra casuum explicatione intelligi potest, quare eorum casuum, qui notionum ipsarum inter se relationem indicant, tres tantum possint cum nominibus construi, genitivum dico, et ablativum, et dativum; quartus autem, accusativus, non possit. Nam tres illi casus, quos dixi, eiusmodi sunt, ut substantiae notionem aut integram habeant, ut genitivus; aut eius partem certe aliquam conservent, ut ablativus, quo substantiam, quatenus eius vi aliquid efficitur, et dativus, quo substantiam, quatenus aliquid perpetitur, indicamus. Quo fit, ut hi casus per se constent, et, si aliud iis nomen addatur, cum eo unam notionem etiam absque copulae accessione constituant, ut *Atheniensium civitas*; *bello clarus*; *alicui auctor*. In his exemplis genitivus, ut substantiam significans, rem eo casu expressam per se constare postulat, ita quidem ut ei aliquid aliud tamquam accidens adiunctum significetur: *Atheniensium civitas*; ablativus autem quum vim notet substantiae, efficientem aliquid, non minus patitur rem hoc casu expressam, ut quae substantia sit, per se constare, ita quidem ut eius vi aliquid effici indicetur: *bello clarus*; denique dativus, qui mutationem notat accidentium substantiae, ipse quoque rem hoc casu expressam per se constare patitur, ita quidem ut accidentia eius aliena vi definiantur: *alicui auctor*. Accusativus contra, quo unice accidentia

significantur, non potest cum nomine solo construi, quia, quum substantiae notione destituatur, per se constare non potest, sed verbi accessione indiget. Nam quum accidentia rerum nihil nisi praedicata sint, praedicatum autem non nisi copulae, i. e. verbi auxilio cum subiecto coniungi queat, clarum est, accusativum ab solo verbo regi posse. Cum quo casu si quando nomen coniunctum reperitur, ut apud Plautum, *celatum indagator*, et apud Graecos etiam frequentius, facile intelligitur, ea accusativo adiecta nomina non fungi nominum, sed participiorum officio. Nec sane possunt cum hoc casu ea nomina coniungi, in quibus non est aliqua faciendi significatio.

Sed redeo ad tres reliquos casus. Ex iis genitivus non nisi cum nominibus appellativis coniungi potest. Id quod intelligitur ex iis, quae supra de nominum divisione disputavimus. Nam quum id nomen, quod genitivo additur, accidens aliquod significare debeat, id primo debet definitum esse. Pars enim est eius rei, cui adhaeret. Definitus autem ambitus est nominum propriorum et appellativorum. Sed debet etiam indefinitum esse, quia, ut accidens, conditionem aliquam notare debet, quae esse potest etiam aliarum rerum conditio. Atqui nomina propria nullam notant conditionem. Nam etsi plerumque ducta sunt ab aliqua conditione, simulatque tamen nomina propria fiunt, continuo eam significationem deponunt: quippe nihil iis indicatur, quam hunc esse aliquem, non alium. Itaque sola nomina appellativa remanent, quae addi possint genitivo. Nam haec et conditionem indicant, quia infinita significatione sunt, et partem notant, quia infinitam istam significationem in unam notionem collectam habent, ut *Athenien-*

ſium civitas. *Civitas* enim et civile aliquid notat, ideoque infinitae ſignificationis eſt, et illud civile una notione comprehendit, quo definitum fit, et partem ſignificare poteſt. Quare nec dici poteſt *Athenienſium civilis*, nec *Spartanorum Lycurgus*, ſed addendum eſt aliquid, quo aut infinitae ſignificationis nomen certis finibus includatur, *Athenienſium civilis conditio*, aut definito nomini aliquid indefiniti, quo accidens ſignificetur, accedat, *Spartanorum legislator Lycurgus*. Hinc patet illa, *artium peritus*, *animi impotens*, et ſimilia eodem abuſu nominum dici, ut *celatum indagator*. Proprie enim ſic dicenda ſunt, *artium peritiam habens*, *animi potentia deſtitutus*.

Ablativus autem et dativus neceſſario nomen adiectivum requirunt. Nam uterque caſus quum ad ſolam accidentium mutationem ſpectet, fieri non poteſt, quin ad ſola nomina adiectiva referatur. Haec enim quia infinitae ſignificationis ſunt, nihil niſi conditionem notant, nec per ſe conſtare poſſunt, niſi addito nomine proprio aut appellativo. Conditio autem eſt accidentium. Itaque ablativus cauſſam ſignificat, unde aliqua orta ſit conditio, ut *bello clarus*. Dativus autem rem indicat, in qua effecta ſit aliqua conditio, ut, *alicui benignus*. Illud autem in hac re meminiſſe oportet, quod ſupra iam obſervatum eſt, nominum, de quibus loquimur, vim et ſignificationem ſpectandam eſſe, non formas. Patet enim in huiusmodi exemplis, *indole rex*, *afflictis adiutor*, *eloquentia mihi Cicero*, nomina appellativa et propria *rex*, *adiutor*, *Cicero* vim habere adiectivorum.

Denique ex illa, quam expoſuimus, caſuum natura explicari poteſt etiam accuſativi cum infini-

tivo ufus. Nam in illa conftructione res ea, quae accufativo cafu exprimitur, femper aliquod accidens, i. e. conditionem aliquam notat, ut, *bonum esse*, *confulem esse*, *Ciceronem esse*. Atque hic accufativus neque ex infinitivo pendet, quod ex his ipfis exemplis patet, in quibus verbum *esse*, nullum cafum regens, additum eft; neque pendet aliunde, quia tota formula nominativo cafu exprimi poteft, ut, *laus eft*, *fortem esse*;

ὡς ἀργαλέον πρᾶγμ᾽ ἐστίν, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί,
δοῦλον γενέσθαι παραφρονοῦντος δεσπότου.

Hinc licet intelligere, cafum accufativum propterea ad hanc loquutionem adhiberi, quia hic folus ex reliquis cafibus facit, ut res eo cafu expreffa tamquam accidens cogitetur. Illud nemo puto obiiciet, quod in illa formula etiam fubiectum accufativo cafu nominetur, ut *hunc esse bonum*, *fuisse Troianos*. Manifeftum eft enim, accufativum praedicati cauffa, non cauffa fubiecti adhiberi, quia dici poteft etiam hoc modo, *opinio eft de hoc*, *bonum esse*; *fama eft de Troianis*, *fuisse*, i. e. *exftantes fuisse*. Verbo enim continetur praedicatum. Igitur concinnitatis cauffa obtinuit, ut fubiectum eodem cafu proferretur, quo praedicatum. Similiter reliqui modi, quibus ifta formula variari folet, ufu paullatim ab fua origine deflexerunt: *λέγεται καλὸς εἶναι*; *αὐτὸς ποιῆσαί φησιν*;

ὦ φίλτατ᾽ ἀνδρῶν προσπόλων, ὡς μοι σαφῆ
σημεῖα φαίνεις ἐσθλὸς εἰς ἡμᾶς γεγώς.

Quorum Latini primum ubique, reliquos non nifi in verfibus fequuti funt: *dicitur pulcer esse*; *ipse fecisse dicit*;

Senfit medios delapfus in hoftes.

Quae ſi ad originem ſuam revocentur, hanc vim habebunt: ὁ καλὸς λέγεται εἶναι καλόν; αὐτός φησι, ποιῆσαι αὐτόν; ἐσθλὸς εἰς ἡμᾶς γεγὼς σαφῆ σημεῖα φαίνεις, ἐσθλὸν εἰς ἡμᾶς γεγονέναι; *pulcer dicitur pulcrum eſſe; ipſe dicit, ipſum feciſſe; medios delapſus in hoſtes ſenſit, delapſum in hoſtes eſſe.*

Sed tres poſuimus ſupra relationis notionum modos; primum inhaerentiae, cuius ſunt partes ſubſtantia et accidens, caſusque genitivus et accuſativus; ſecundum conſequutionis, ad quam cauſſa et effectus pertinent, et caſus ablativus ac dativus; tertium denique communionis, quae continetur mutua partium in unum quiddam totumque conſpiratione et coniunctione. Huic vero nullum caſum linguae aſſignarunt. Quod tantum abeſt ut mirum videri cuiquam debeat, ut, qui cauſſam eius rei indagare voluerit, recte ac neceſſario factum fateri cogatur. Nam ſi plures notiones in unam coguntur, clarum eſt, facta coniunctione iſtas notiones unius vicem notionis ſuſtinere. Ea vero quum per caſus illos, quos ſupra commemoravimus, et poſſit et debeat flecti, fieri non poſſet, ſi communio aliquo caſu exprimeretur, quin hic ipſe communionis caſus ſimul etiam reliquis caſibus eſſet flectendus, caſusque in caſu reperirentur. Recte igitur tantae cauſſa evitandae incommoditatis particulas eas, quae coniunctiones vocantur, ad communionem deſignandam linguae adhibuerunt. Quarum coniunctionum uſu hoc efficitur, ut plures notiones in unam coactae ſine ulla difficultate eodem modo, quo ſingula quaeque notio, tractari queant. Sic quum dicitur *ſenatus populusque Romanus*, nuda indicatur et relationis expers notio coniuncta e duabus aliis notitiis: cuius ſi aliae relationes ſignificandae ſunt, ca-

ſus adhibentur alii, ut, *ſenatum populumque Romanum*, *ſenatui populoque Romano.*

CAP. IX.

De perſonis.

Denique ſi modalitatem nominum ſpectamus, perſonae in iis conſpiciuntur: quae tantum abeſt ut verbis potiſſimum tribuendae ſint, in his ut non niſi propterea reperiantur, quod nominum, quae ſimul verbis continentur, propriae ſunt. Ac ſupra, quum de pronominibus diceretur, demonſtratum eſt, hanc eſſe propriam perſonarum vim, ut ſubiectum, de quo quis loquitur, aut ut vere exſtans ponant, quae tertiae perſonae natura eſt, aut, tamquam quod poſſit exſtare, ſumant, quod ſecundae perſonae eſt officium, aut denique ut neceſſario exſtans cogitare iubeant, quae primae perſonae ratio eſt. Sed Apollonius Dyſcolus in lib. III. de ſyntaxi p. 219. ea, quae proprie nomina vocantur, omnia dicit per ſe tertiae perſonae eſſe. Id ille et vere et docte adnotavit. Nam quum omnia nomina praeter alicuius conditionis notationem ſimul ſubiectum aliquod ſignificent, non poteſt illud ſubiectum non aliquam habere rationem ad animum cogitantis. Ea vero ratio nihil eſt aliud niſi perſonae notatio, aut vere exſtantis, aut poſſibilis, aut neceſſariae. Atqui quomodo prima aut ſecunda perſona nominibus per ſe contineri poterit? Prima quidem propterea non poterit, quia nihil cauſſae eſt, quare omnino aliquod ſubiectum praedicati alicuius acceſſione praeditum neceſſario cogi-

tempus. Secunda autem persona non magis poterit adhiberi, quia nihil potest antea tamquam possibile cogitari, quam vere aliqua eius notitia animo impressa fuerit. Remanet igitur necessario tertia persona, qua aliquid vere cogitari indicatur. Nam cuiuscumque nominis notitiam animo concipiamus; id quum facimus, vere facimus. Atqui id proprium est tertiae personae, ut vere ponatur. Quamobrem in unoquoque nomine intelligitur pronomen tertiae personae, ut *Alexander*, *rex*, *magnus*, id est, *aliquis Alexander*, *aliquis rex*, *aliquis magnus*. Quod si dicimus *tu Alexander*, *ego Alexander*, id nihil est tamen aliud, quam *tu aliquis Alexander*, *ego aliquis Alexander*. Hanc enim notitiam, *Alexander*, ponimus ita, ut ea sit aliquid etiam sine cogitatione nostra. Personam autem non ita ponimus: nam quem *tu* vocamus, is *tu* dici non posset, nisi esset aliquis, qui eum appellaret. Quare quatenus *tu* dicitur, non exstat sine cogitatione alterius, sed huius cogitationi illud debet, ut exstet, id est, possibilis est. Possibilia enim sunt, quae exstant tantum in cogitatione nostra. Quem autem vocamus *ego*, is pariter non, ut quem dicimus *Alexandrum*, sine cogitatione nostra exstat, sed quia eum cogitamus, eo ipso exstat, qui cogitare se non posset, nisi exstaret. Id est, necessario exstat.

Cap. X.

De particulis generatim.

Secundum genus partium orationis particulae sunt, de quibus obscurius etiam et perversius

expoſuerunt grammatici, quam de nomine. Etenim hoc quidem intellexerunt, quatuor eſſe particularum genera, adverbia interiectiones, praepoſitiones, coniunctiones: verum quae cuiusque horum generum natura, quodque diſcrimen eſſet, adeo videntur ignoraſſe, ut non modo definitiones proferrent minime claras aptasque, ſed etiam multas particulas in aliis, quam in quibus debebant, generibus numerarent. Quo magis operae pretium facturus mihi videor, ſi hunc locum omnem clare ac perſpicue pertractavero.

Ac ſupra dictum eſt, particulas ſigna eſſe praedicatorum, ob eamque rem conditionem tantummodo exprimere. Poterunt autem voces, quibus rerum conditiones indicantur, quatuor modis conſiderari, prout aut conditionem quantitatis notitiarum, aut qualitatis, aut relationis, aut modalitatis ſignificant.

Ac primum quam diximus quantitatis conditionem, ea fortaſſe notio ipſa ſecum pugnare videbitur, quandoquidem quantitatis conditio aut nihil eſt, aut ipſa quantitas. Enimvero ſi ita haec conditio quantitatis intelligeretur, perabſurda exiret ſententia. Verum longe aliud eſt, quod volumus. Nam ſi qua vocabula conditionem alicuius quantitatis ſignificant, id patet non poſſe aliam vim habere, niſi hanc, ut conditione indicanda ſimul res ipſa indicetur, cuius ea conditio ſit. Atqui id non poteſt aliter fieri, niſi ſi ea res ipſa ſit aliqua conditio. Et ſane occurrit hoc genus conditionis in ipſis animi humani affectionibus, quibus commoti quum in vocem aliquam certa notione carentem erumpimus, ſimul et modum affectionis, et ipſam affectionem indicamus, ut ὦ, φεῦ, ἰὼ. Quo fit, ut huiuscemodi voces

ſine aliorum auxilio vocabulorum intelligi queant, quod non ita eſt in reliquis particularum generibus, quae quia non incluſam in ſe habent notitiam quantitatis, id eſt rei, cuius ſit illa, quam ſignificant, conditio, non poſſunt intelligi, niſi alicuius rei nomen adiungatur. Iſtae igitur voces, quae animi affectiones ſine explicata quapiam notione indicant, INTERIECTIONES appellantur.

Deinde quod ad qualitatis conditionem attinet, haec in eo poſita eſt, ut earum notionum conditio eſſe cenſeatur, quae ſolam qualitatis ſignificationem habent. Hae autem ſunt, quae praedicata rerum appellantur. Ac praedicatorum conditionem quae particulae ſignificant, eae vocantur ADVERBIA.

Porro relationis notitiarum inter ſe conditio quibus particulis indicatur, eae rationem ſignificare debent, qua diverſae notitiae inter ſe cohaereant, ita quidem, ut iſte notitiarum nexus rebus ipſis, non animo notitias coniungenti, tribuatur. Eae vero particulae PRAEPOSITIONES appellantur.

Denique modalitatis cogitationum conditionem particulae exprimunt illae, quibus ratio indicatur inter cogitationes et animum cogitantis intercedens. Neque enim pertinent ad nexum rerum ipſarum inter ſe, ſed ad conſociationem notionum eam, quam mens cogitando inſtituit, alia ut vera, alia ut probabilia, alia ut neceſſaria ponens. Atque hunc uſum quae praeſtant particulae, CONIVNCTIONES nominantur.

CAP. XI.

De adverbiis.

Dicam nunc de ſingulis particularum generibus. Atque interiectiones quum nihil difficultatis habeant, ſtatim ad adverbia transgrediendum videtur. Horum plurimas diverſitates poni videmus ab iis, qui de Graeca grammatica expoſuerunt. Quarum diverſitatum prorſus temere et ſine conſilio facta eſt collectio atque enumeratio. Nam non ſolum cauſſa diviſionum nulla ab iſtis allata reperitur, ſed etiam quae unius generis adverbia ſunt, diverſorum, quae diverſorum ſunt, unius fecerunt. Ea vero perturbatio ſic videtur tollenda eſſe, ut, ſi quidem omnino aliqua opus eſt adverbiorum diviſione, primum eam, quam materiam cogitationum philoſophi vocant, a forma diſtinguamus. Materiam enim cogitationum intelligimus res ipſas, quae cogitantur, formam autem modum, quo cogitantur. Itaque alia adverbia ad conditionem rerum ipſarum, alia ad conditionem iudiciorum enunciationumque ſpectabunt.

Atque illa quidem adverbia, quae conditionem rerum ipſarum continent, duorum ſunt generum. Quoniam enim omnis experientia colligitur loci ac temporis notatione, alterum genus horum adverbiorum ad ipſas loci ac temporis deſcriptiones ſpectabit, alterum autem conditiones rerum complectetur, quarum notitias in ſpatio ac tempore accipimus.

Igitur primum genus eſt adverbiorum loci ac temporis, in quo mira cernitur grammaticorum inconſtantia ac perverſitas. Nam quum adverbia

ἐνταῦθα, ἐκεῖ, atque alia, merito adverbiis loci adnumerarent, alia temere aliis titulis donarunt, ut ὧδε, ἐνθάδε, quae vocant adverbia demonstrandi, vel πόθεν, πῦ, ποῖ, πῆ, quae interrogandi adverbia dixerunt. Quasi vero aliquid ad significationem naturamque adverbiorum conferat interrogationis accessio detractiove. Nam qui minus adverbium loci sit ἐνταῦθα, sive eo demonstres locum simpliciter, sive interroges, hiccine locus sit? Eodem modo πότε, πηνίκα, atque alia inter adverbia temporis numerari debent. Contra ex his alia deleri debent, quae pessime sunt inter temporis adverbia collocata, quum non tempus, sed longe aliam conditionem indicent, ut ἀκαίρως, εὐκαίρως, quae sunt qualitatis adverbia.

Alterum genus ea complectitur adverbia, quae rerum aliquam in tempore ac spatio occurrentium conditionem indicant. Eaque adverbia qualitatis vocantur, ut εὖ, καλῶς. Horum quoque ingens copia a grammaticis alieno loco collocata est, ut πολλαχῶς, ποσαχῶς, μοναχῶς, διχῆ, ἄνδιχα, διάνδιχα et similia, quae isti vocant adverbia numeri; porro πανοικί, πανστρατί, quibus etsi collectio quaedam significatur, unde ab istis dicuntur adverbia congregandi, tamen qualitatis adverbia existimari debent, quia non simpliciter aliquam collectionem, sed certarum rerum consociatione ortam conditionem notant. Eodem modo, quae similitudinis adverbia a grammaticis dicuntur, ὡς, ὥς, καθώς, ὥσπερ, καθάπερ, τῶς, οὕτως, οἱονεί, πῶς, et alia, manifesto qualitatis adverbia sunt. Denique ad idem genus adverbiorum referendae sunt, quae perperam a quibusdam dicuntur praepositiones inseparabiles, ἀρι, ἐρι, βε, βρι, δα, ζα, λα, λι, νε, νη, δυς, ἀ: e quibus λα et λι

tolli vult Ruhnkenius in epist. crit. p. 86. seqq. Has quidem isti particulas a praeponendo praepositiones dixere, quod nomen servandum erat tertio generi particularum, quod relationis conditionem notat, casumque regit. Ab aliis vero hae voces merito adverbia inseparabilia dicta sunt. Eamdem enim prorsus, quam adverbia, vim habent, ut conditionem aliquam rebus adhaerentem significent.

Sequitur illud genus adverbiorum, quod pertinet ad formam cogitationum. Eiusque quadripartita divisio est pro quatuor partibus cuiusque cogitationis atque enunciationis, quantitate, qualitate, relatione, modalitate. Haec igitur adverbia, quae ipsarum cogitationum rationem et formam declarant, hanc vim habebunt, ut eorum ope intelligatur, quae singulares enunciationes sint, quae particulares, quae universales, deinde quae affirmantes, quae negantes, quae limitantes, tum quae declarantes, quae conditionales, quae copulativae ac disiunctivae, denique quae asserentes, quae dubitantes, quae cogentes ac vincentes.

Ac primum quod ad quantitatem attinet, ea declaratur adverbiis numeri, ut ἅπαξ, δίς, τρίς, πολλάκις, πάντως.

Deinde quae qualitatem enunciationum adverbia definiunt, eorum, quod affirmationem notet, unum tantummodo Graeca lingua habet, ναί, quod quidem ea vi non nisi in responsionibus praeditum est. Nam si μά additur, iam non simpliciter affirmat, verum fortius asserit, atque in coniunctionibus numeratur, de qua re dicetur suo loco. Negandi porro adverbia sunt οὐ et οὐχί, quae simpliciter negant, non οὐδαμῶς et alia, quibus asserendi vis inest. Denique adverbia limitandi, quorum

magna copia est, ut μόλις, λίαν, ἄγαν, σφόδρα, μᾶλλον, ἧσσον, μάλιστα, ἥκιστα, ὡς, quod quidem *quam* significet. Nam omnia adverbia, quae gradum aliquem notant, limitationem continent, quia omnis gradus ex affirmatione et negatione constat. Quae vis etiam in superlativo gradu, ut in μάλιστα, ἥκιστα, inest, qui quia semper ad aliquid refertur, quod minus sit, non est sine negatione. Etenim ut re ipsa multis in locis perinde sit, utrum *maxime*, an *omnino* dicatur: longe diversa tamen utriusque vocabuli vis et potestas est. Nam *omnino* quum dicimus, gradum omnem excludimus; *maxime* autem qui dicit, gradum significat, maiorem quidem caeteris gradibus cunctis, sed gradum tamen. Inde fit, ut, quod omnino est, non possit magis omnino esse; quod autem maxime est, id, si quid hoc maximo maius accedat, minus iam esse existimetur. Fluxum enim est et vagum, neque aliam ob caussam maximum putatur, quam quod alia omnia minora sunt.

Sequuntur adverbia relationem, quae in cogitationibus atque enunciationibus inest, indicantia. Horum quoque tria genera sunt pro triplici relationis diversitate. Ac primum quidem genus, quod pertinet ad enunciationes eas, quae categoricae a philosophis vocantur, declarandi adverbia continet. Scilicet harum enunciationum haec vis est, ut significent aliquid in aliqua re inesse eique inhaerere, ut, quum hac nota, quae rei alicui inhaeret, natura conditioque rei contineatur, nota possit rei vicem sustinere. Id igitur exprimitur declarandi adverbiis, ut ἤγουν, δηλαδή. Porro alterum genus spectat enunciationes hypotheticas, quae dicuntur, id est, conditionales, atque ad-

verbia complectitur consequutiva, ut πρῶτον, εἶτα, ἔπειτα, ἑξῆς, ἐφεξῆς, αὖψ, πάλιν. Horum enim omnium adverbiorum ea ratio est, ut adhiberi non possint, nisi si aliquid aut praecessisse, aut successurum esse sumatur, quo id, de quo quis loquitur, aut ut ad caussam suam, aut ut ad consequentiam, referatur. Denique tertium genus spectat ad consociationem disiunctionemque, quae in aliqua enunciatione insit. Atque hoc genus adverbia congregandi et separandi, quae dicuntur, comprehendit, ut ἅμα, ὁμοῦ, ὁμῶς, συλλήβδην, ἄνευ, ἄτερ, χωρὶς, δίχα, πλήν. Nam perinde esse, utrum de coniunctione hic an de disiunctione cogitemus, iam supra adnotatum fuit, quia quaecumque disiunguntur, separari non possent, nisi essent una quadam communi notione comprehensa.

Postremo loco numerantur adverbia ea, quae ad modalitatem spectant, id est, quibus ratio ea indicatur, quae cuiusque cogitationis atque enunciationis est ad mentem ipsam persuasionemque cogitantis. Est enim omnium cogitationum enunciationumque haec ad cogitantis mentem ratio, ut aut verae habeantur, aut possibiles, aut necessariae. Ac veritas exprimitur adverbiis asserendi, ut ὄντως, πάνυ, πάντως, ἀληθῶς, κομιδῆ, οὐδαμῶς. Haec quidem adverbia probe secernenda sunt ab affirmandi adverbiis. Nam quae affirmant, iis nihil praeter negationis detractionem continetur; illud autem minine spectatur, utrum vera sit enunciatio, an possibilis, an denique necessaria. Asserendi vero adverbia veritatem tantummodo enunciationum declarant, sive affirmatio, seu negatio, seu limitatio insit. Inde οὐδαμῶς non minus asserendi adverbium est, quam πάντως. Enunciatio-

num possibilitas nullam habet difficultatem, quae exprimitur adverbiis dubitandi, ut ἴσως, τάχα, ὡς, quum quidem ὡς *circiter* significat. Denique vero necessitas enunciationum cogendi vincendique adverbiis designatur, ut πάντως, cuius adverbii varia et multiplex vis est. Nam et numerum indicat, et veritatem, et necessitatem, unde ter a nobis est diversis in locis commemoratum. Ad idem genus adverbiorum etiam adhortandi prohibendique adverbia referenda sunt, quibus necessitas non sane ex argumentis orta, sed voluntatis decreto constituta significatur, ut μάλιστα, μηδαμῶς.

Illud praeterea adnotandum est, quaedam verba, quae adverbiis vulgo adnumerantur, consulto ab nobis praetermissa esse, propterea quod non sunt adverbia, sed coniunctiones, ut ἦ, ναὶ μά, οὐ μά, νή, δήπου, δήπουθεν, ἦ μήν, εἴθε, μῶν, ἆρα, ἦ: de qua re dicetur in disputatione de coniunctionibus.

Cap. XII.

De gradibus comparationis.

Sed antequam ad reliqua particularum genera accedamus, breviter dicendum videtur de gradibus comparationis. Hi enim proprii sunt adverbiorum. Nam quum adverbia conditionem qualitatis rerum notent, qualitatis autem sit gradibus distingui, in adverbiis quoque graduum comparationes reperiri necesse est. Nimirum gradus continetur limitatione praedicati, magis minusve in aliquam rem expetentis. Sunt autem merito tres tantum gradus,

primus positivus, ita dictus propterea, quod pro arbitrio cuiusque ponatur; secundus comparativus, eo, qui ante positus erat, maior; tertius denique superlativus, coniunctus ille e positivo et comparativo. Comparativus enim est, quoniam maior est aliis gradibus; positivus autem, quia cuiusque arbitrio ponitur, dum ne inferius ponatur. Quo fit, ut non plane supremum, sed omnino magnum aliquem gradum significet. Scilicet qualitas enunciationum in eo posita est, ut aut affirmatio alicuius rei ponatur, aut negatio, aut id, quod compositum est ex affirmatione et negatione, id est, limitatio. Sed erunt fortasse, qui hanc explicationem qualitatis non putent congruere cum significatione graduum comparationis, quandoquidem comparativus gradus non negationem, sed limitationem, superlativus autem affirmationem vel maxime continere videatur. At vero facile patet negationem et limitationem, quae in adverbiis est, non posse ad ipsam conditionem, quam adverbia significant, spectare. Nam haec si negaretur, periret vis et significatio adverbiorum, et alia essent substituenda adverbia. Quare necesse est, ut ad modum dumtaxat, quo aliqua conditio ponatur, spectent negatio et limitatio. Igitur positivus modus, quo aliqua conditio cum affirmatione ponitur, erit is, quo eam conditionem totam sine ulla detractione intelligimus, ut quum dicimus *bene*. Comparativus modus autem, quo conditio aliqua ponitur cum negatione, eam conditionem non debere totam intelligi indicat, ut quum dicimus *melius*. Nam quod melius se habet, id bene se habet, si ad alia minus bona, non item, si ad magis bona comparetur. Superlativus denique modus, qui et affirmationem et negationem continet, simul aliquam conditionem ut totam, simul ut non to-

tam ponit; non totam, quia refertur ad alia inferiora, totam autem, quia simul expers est relationis, ut quum dicimus *optime*. Optima enim sunt, quae quum sint meliora aliis, tum etiam sine comparatione aliarum rerum bona sunt. Inest ergo optimis limitatio, quia bona sunt eo, quod alia omnia minus bona sunt: quae si nulla essent, optima illa non essent optima; sin meliora, optima ne recte quidem bona forent. Quamobrem saepe multo maior vis positivo, quam superlativo inest. Sic in illo Odysseae XXIV. 39.

σὺ δὲ στροφάλιγγι κονίης
κεῖσο μέγας μεγαλωστί, λελασμένος ἱπποσυνάων.

Vbi nemo non sentiet, μέγιστος pro μέγας non potuisse sine magna sententiae debilitatione dici.

Sed supra diximus, Germanorum linguam saepe adverbiis uti, ubi Graeci Romanique nomina adiectiva usurpant. Hanc permutationem diversarum orationis partium patet e significationis affinitate nasci. Etenim nomina adiectiva eo tantum ab adverbiis differunt, quod praeter conditionis alicuius notationem simul rem aliquam, cuius ea conditio sit, indicant. Quamobrem sicuti in adverbiis comparationes graduum esse videmus, ita similis est nominum adiectivorum ratio.

Sed neque omnia adverbia, neque omnia adiectiva graduum comparationem admittunt. Quod quidem an temere et sine idonea ratione fieri putabimus? Minime vero. Etenim diligentius rem considerantibus perspicuum erit, quae adverbia et adiectiva comparationem graduum possint recipere, quae non possint. Erit autem haec quoque

disputatio ad ordinem illum quantitatis, qualitatis, relationis, et modalitatis instituenda.

Alia enim adverbia propterea nullam habent graduum comparationem, quia ipsa conditio, cuius notionem comprehendunt, expers est graduum. Cuiusmodi sunt numeralia, *semel*, *bis*, *ter*, *unice*.

Alia adverbia quia nihil nisi aut praesentiam aut absentiam alicuius conditionis significant, non magis possunt graduum notationem habere, ut haec duo, *ναί* et *ού*.

Aliis porro adverbiis conditio quidem aliqua exprimitur, sed quae non possit aliter, qualis sit, intelligi, nisi si ad aliam referatur conditionem. Quare quum prorsus incerta sit, non potest gradibus distingui. Talia sunt haec adverbia, *ὡς*, *πῶς*, *οὕτως*, et alia similia.

Denique ea adverbia, quae veritatis, possibilitatis, et necessitatis signa sunt, si comparationem graduum admitterent, non possent non suam naturam, quae omnem gradum ab se segregat, excludere. Eiusmodi haec sunt, *ὄντως*, *ἴσως*, *πάντως*, *μηδαμῶς*.

Adverbiorum rationem sequuntur nomina adiectiva. Nam ea tantum adiectiva graduum comparatione carent, quae formata sunt e pronominibus. Pronomina enim ab his adverbiis, quae modo enumeravimus, eo tantum differunt, quod ad notas illas, quae his adverbiis continentur, subiectum aliquod addunt. Quare quae hinc derivantur adiectiva, quum easdem notas significent, pariter carebunt comparatione graduum.

Huiusmodi igitur sunt primum adiectiva e pronominibus quantitatis formata, ut *primus*, *unicus*, *secundus*, *secundarius*, *multesimus*.

Deinde adiectiva, quae nascuntur e pronominibus qualitatis, ut *ποῖος*, quum dicitur *ποῖός τις*, quasi Latine dicas *aliqualis*.

Porro adiectiva, quae fiunt e pronominibus relationis, ut *qualis*, *talis*.

Denique adiectiva e pronominibus modalitatis orta, ut *suus*, *tuus*, *meus*.

Cap. XIII.

De praepositionibus.

Supra dictum est, praepositiones eo differre ab adverbiis, quod non conditionem rebus inhaerentem, sed rationem eam, qua quid ex alio pendeat, significent: quam rem relationem notitiarum appellamus. Igitur praepositiones quum relationem notionum indicent, facile intelligetur, quare casum regant. Etenim casuum vis et virtus similem usum, ut praepositiones, habet: quippe casus diversas notionum inter se relationes indicant, quarum ratio quum accuratius definiatur praepositionum accessione, clarum est, quare praepositiones non possint casu carere. Idque sic debet verum existimari, ut etiam adverbia, si quando casum regant, veluti *πρόσθεν*, *ὄπισθεν*, *χωρίς*, praepositionum loco, non adverbiorum, habenda sint; praepositiones autem ubi sine casu sunt, veluti *ἐν*, *σύν*, *πρός*, *intus* et *simul* et *praeterea* significantes, adverbia, non praepositiones, censere oporteat. Neque enim adverbiorum praepositionumque vis ac potestas forma verbi, sed usu et significatione,

continetur, ut idem verbum nunc adverbium existimari, nunc praepositio debeat.

Divisio autem praepositionum necessario tripartita est, propter tres modos relationis, quibus significandis inserviunt. Nam aut aliquid cum aliqua re ut accidens nexum esse ex eaque pendere indicant, quae vis est verbi caussa praepositionum ἐν, ἐπί dativo iunctae, ἀνά, ἀμφί, περί dativo iunctae et accusativo; aut caussae significant vel effecti consequutionem, ut ἀπό, ἐξ, ὑπό et πρός cum genitivo, ἕνεκα, ἐπί et μετά cum accusativo; aut denique communionem notant disiunctionemue, ut σύν, μετά cum genitivo et dativo, ἀμφί, περί, παρά et πρός cum dativo, παρά cum accusativo, quum significat *praeter*, πλήν, ἄνευ, et alia simili significatione casibus iuncta adverbia.

Caeterum in hac re non est obscurum, quare praepositiones non possint pro casuum, quos regunt, diversitatibus dividi. Quamquam enim casus eidem notitiarum relationi indicandae inserviunt, ad quam praepositiones adhibentur, praepositionum tamen vis non e casibus, quos regunt, sed e verbis, e quibus ipsae praepositiones pendent, explicanda est. Pertinet enim proprie praepositionum significatio ad conditionem relationis, quae est inter praedicatum et subiectum, id est ad copulam, quae verbum vocatur. Rem exemplo illustrabo.

Πολλὰ δ' ὅγ' ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμόν.

In his ἐν πόντῳ praepositio pertinet ad πάθεν: πάθεν ἐν πόντῳ. Ergo is, qui mala in mari perpessus est, cogitatur propter eam rem ut accidens aliquod maris, quae est vis praepositionis ἐν. Πόντῳ

autem, sive is dativus sive ablativus est, non potest mare ut substantiam describere, quia haec nec dativi neque ablativi vis est. Ergo hic casus aliter erit explicandus. Ac patet, et dativum adhiberi potuisse, et, ut in Latino sermone fit, ablativum. Nam si dativus est, mare cogitatur, ut cui aliquid accidat: accidit autem ei hoc, ut aliquis in eo iactetur; sin est ablativus, caussa significabitur, qua aliquid fiat: fit autem hoc maris ope, ut in eo aliquis esse, iactarique possit. Similis ratio illorum est, ἐν κατὰ θυμόν. Nam κατά proprie de loco dicitur, ut, quod ad summam sententiae attinet, perinde sit κατὰ θυμόν et ἐν θυμῷ: sed cogitatur tamen aliter. Nam quum accusativus accidentibus indicandis destinatus sit, κατά ita dicetur cum accusativo, ut hic casus descriptionem alicuius spatii locique, tamquam accidens aliquod, adiungat. Ita ergo πάθει ἐν κατὰ θυμόν animum ut accidentem notam eius, qui aliquid perpetitur, cogitare postulabit.

Non sum nescius, huiuscemodi explicationes non posse non subtiliores, quam veriores videri. At aut nihil omnino est casus, aut obscura animadversione continetur relationis cuiusdam notitiarum. Quae animadversio rectene ubique processerit, an secus, id quidem nunc non quaero: sed hoc tamen certum habere licebit, qui primi auctores exstiterunt, ut aliis verbis vel praepositionibus alii casus, aut iisdem verbis et praepositionibus diversi casus adiungerentur, id non facturos fuisse, nisi aliquid ad sensum interesse existimassent. Id igitur quale fuerit, eruendum est, etiamsi, ut fit, non satis vere discrimina notata reperias.

CAP. XIV.

De coniunctionibus.

Postremum inter particulas locum tenent coniunctiones, quarum ea natura est, ut modos, quibus quaeque notitiae cogitentur, significare debeant. Modi autem sunt tres, veritatis, possibilitatis, necessitatis. Sed cavendum est in hoc genere, ne coniunctiones confundantur cum adverbiis iis, quae simili indicando discrimini inserviunt. Nam adverbiorum, quae veritatis, possibilitatis, et necessitatis notiones complectuntur, ea ratio est, ut conditionem aliquam ipsarum enunciationum significent, ut ὄντως, ἴσως, πάντως. Quo fit, ut intelligamus, qualis quaeque enunciatio sit, utrum affirmans, an dubitans, an vincens: sed illud his adverbiis non continetur, quo pacto quaeque enunciatio ab eo, qui eam proloquitur, cogitata fuerit, utrumne is id, quod dicit, affirmet, an ambigat, an necessarium esse velit. Huic vero rei coniunctiones destinatae sunt, quae, qualiscumque proferatur enunciatio, id tantum indicant, utrum quis ea, quae dicit, affirmet, an dubitet, an spondeat. Quamobrem diversae significationis adverbia et coniunctiones uno orationis membro recte coniunguntur, ut in Hecuba Euripidis v. 805.

καὶ μὴν ἴσως μὲν τοῦ λόγου κενὸν τόδε
Κύπριν προβάλλειν· ἀλλ' ὅμως εἰρήσεται.

Ἴσως in his ad ipsam sententiam spectat, a quocumque ea, et quomodocumque cogitetur: *fortasse vanum sit Venerem commemorare*: καὶ μὴν autem rem nunc vere et serio ab Hecuba dici ostendit. Itaque sententiam, quam adverbium docet dubi-

tantem esse, eam coniunctio vere cogitari ab aliquo affirmat.

Praeterea vero in ipsis coniunctionibus differentia quaedam reperitur, qua aliae orationis partes carent. Etenim quum coniunctiones modos cogitationum significent, pro duplici genere cogitationum, quarum aliae ad intellectum, aliae ad rationem pertinent, duo sint necesse est coniunctionum genera. Ac primum genus, quod proprium est intellectus, ad singularum enunciationum sive iudiciorum naturam spectat. Intellectus enim est, coniungere subiectis praedicata, eoque enunciationes efficere. Alterum genus, quod ad rationem pertinet, vim suam et usum habet in ratiocinationibus, quandoquidem rationis est concludere sententias ex aliis praemissis sententiis.

Primo igitur loco dicetur de iis coniunctionibus, quae intellectus propriae sunt. His continetur simplex significatio affirmationis, dubitationis, et decreti, ita ut non spectentur aliae sententiae, quae aut ut rationes praegressae sint, aut ut conclusiones consequantur.

Igitur in hoc genere primum locum tenent eae coniunctiones, quae simpliciter indicant, vere aliquid dici. Eiusmodi sunt hae: δή, δῆτα, νή, ναὶ μά, οὐ μά. Sic δή plerumque additur particulis εἰ, ὅτε, ἐπεί, non τοί, quod destinatum est necessitati significandae. Quod si additur his τοί, aliam vim habet. Nimirum rebus e conditione aliqua pendentibus, quam particulae εἰ, ὅτε, ἐπεί designant, veritatis nota recte addi potest, necessitatis non potest, quia conditione destituta est necessitas. Eodem modo coniunctiones νή, ναὶ μά, οὐ μά, veritatis esse, non necessitatis signa, ex eo cognoscitur, quod proprie testimonii caussa istae formulae

usurpantur, non promittendi gratia, cui usui ἦ μὴν inservit. Quod si quando etiam in sponsionibus νὴ, ναὶ μὰ, οὐ μὰ adhibentur, veritatem magis perficiendae sponsionis, quám necessitatem videntur significare.

Sequuntur coniunctiones eae, quae posse aliquid cogitari indicant, id est, quae vim habent dubitandi. Huiusmodi coniunctiones sunt ἄν, κέν, ἄρα, quod quidem *fortasse* notet, δήπου, δήπουθεν, εἴθε, μῶν, ἆρα, ἦ interrogativae. Atque harum quidem coniunctionum tam plana atque aperta natura est, ut vix quidquam de iis admonere necesse sit, nisi quod interrogandi coniunctiones propterea sunt in hoc genere numerandae, quia quaeque interrogatio cogitationem continet incertam, dubitationique obnoxiam.

Denique de iis dicendum est coniunctionibus, quae necessitatis significationem continent. Ac facilé intelligitur, necessitatem, quae in animi cogitationibus insit, omnino duplicem esse, alteram, quae rationum conclusione efficiatur, alteram, quae voluntatis constituatur decreto. Quarum necessitatum eam, quam priore loco commemoravi, hic omittendam esse patet, ubi de iis coniunctionibus sermo est, quae ad intellectum spectant. Est enim illa necessitas, quae ratiocinando efficitur, rationis, non intellectus, propria. Intellectus autem ipse per se nullam habet adiunctam necessitatem, quia omne eius officium in eo positum est, ut ex quacumque oblata materia notiones conficiat. Quae notiones aut verae sunt, si eae res, quarum eae notiones sunt, quas res obiecta philosophi vocant, vere exstant; aut probabiles sunt, si res, quarum notiones sunt, possunt quidem exstare, sed utrum exstent necne, incertum est. Necessitas autem no-

tionibus intellectus non potest aliter comparari, nisi si eo ipso, quod cogitantur, fit, ut res, quae notionibus respondeant, incipiant exsistere. At id sponte patet non posse cogitando fieri, sed voluntatis ad eam rem decreto opus esse. Nihil aliud enim voluntatis decreta sibi volunt, quam ut animo necessitatem imponant, rem, quae alicui cogitationi respondeat, ratam habendi. Haec ipsa definitio ostendit, id fieri posse dupliciter. Nam aut faciendae alicuius rei, aut cogitandae necessitatem nobis imponimus; faciendae, quum spondemus aliquid; cogitandae, quum aliquid decernimus et ut ratum probamus. Atque sponsionibus maxime inserviunt coniunctiones ἦ, ἦ μήν; decretis autem τοί.

Sed de illo τοί explicatius dicendum arbitror, quia paullo obscurior eius ratio est. Dixi supra, δή veritatis, τοί necessitatis signum esse. Ac τοί quidem, vel si originem eius spectemus, (putatur enim ex τῷ, *igitur*, ortum) necessitatis quamdam significationem adiunctam habet. Sed obliterata propria significatione mansit tamen ea vis huic coniunctioni, ut indicet necessitatem alicuius rei cogitandae vel non cogitandae, quam nobismet ipsi imponimus. Sic in hoc versu:

οἴμοι. τί δ' οἴμοι; θνητά τοι πεπόνθαμεν.

Quae si quis sic exprimeret, θνητὰ δὴ πεπόνθαμεν, is diceret, *vere, quae perpessi sumus, mortalia sunt mala*. Sed qui θνητά τοι πεπόνθαμεν dicit, hoc sibi vult: *non est conquerendum: nam mortalia perpessi sumus mala*. Perinde enim est, ac si diceret: παυέσθω τοι τὸ οἰμώζειν· θνητὰ γὰρ πεπόνθαμεν. Sic Prometheus Aeschyli in fabula, quum queri sortem suam coepisset, ita se revocat:

καί τοι τί φημι;

Id est, si sensum spectes, qui his verbis subest, ne haec amplius a me dicuntor. Caussam statim addit, quia, quae in fatis sint, clare praevideat. Similis interdum videtur particularum ἦ μήν ratio esse, ut in illo Iliad. II. 291.

ἦ μὴν καὶ πόνος ἐστὶν ἀνιηθέντα νέεσθαι.

Quod equidem sic explicaverim: ἔςω τοῦτο, πόνον εἶναι, ἀνιηθέντα νέεσθαι.

Sed supra dixi, duplicem esse cogitationum necessitatem, unam, quae voluntatis decreto constituatur, quae quibus coniunctionibus indicetur, modo expositum est; alteram, quae ratiocinando efficiatur, eoque propria sit rationis. Haec quas sibi coniunctiones postulet, nunc explicabo. Etenim quum duo supra posita fuerint coniunctionum genera, alterum quod esset intellectus proprium, alterum quod ad rationem pertineret, facile intelligetur, qualis esse debeat earum coniunctionum conditio, quae ratiocinationibus inserviant. Nam quum rationis officium sit, ex aliis praemissis sententiis alias colligere, quae ex illis necessitate quadam quasi prodeant, necesse est, ut quidquid coniunctionum ad haec ratiocinationum negotia adhibeatur, necessitatis quadam significatione praeditum sit. Quamobrem hoc quidem genus coniunctionum si quam partitionem admittit, ea non poterit non longe alia esse, quam qua usi sumus in iis coniunctionibus, quibus notionum, quas intellectus format, conditio exprimitur. Ac quoniam omnis ratiocinatio e diversis notionum inter se relationibus efficitur, patet differentias coniunctionum, quae ad hanc rem adhibentur, e relationis diversitatibus depromendam esse. Est autem tri-

plex relationis natura, nunc, ut aliquid tamquam accidens alii rei inhaereat, nunc ut tamquam caussa praegrediatur, aut tamquam effectus consequatur aliam rem, nunc denique ut mutuo nexu aliae res cum aliis tamquam partes unius rei coniunctae sint.

Primum igitur coniunctionibus opus est, quibus aliquam cogitationem alia cogitatione comprehensam esse indicetur. Id in primis fit coniunctionibus ὅπου et ὅτε, ut apud Latinos coniunctionibus *quum* et *tum*, *ubi*, *quando*, *quandoquidem*. Ita Aristophanes in Nubibus v. 33.

> ἀλλ᾽, ὦ μέλ᾽, ἐξήλικας ἐμέ γ᾽ ἐκ τῶν ἐμῶν,
> ὅτε καὶ δίκας ὤφληκα, χἄτεροι τόκου
> ἐνεχυράσεσθαί φασιν.

Nam in hac ipsa notione aeris alieni hoc inest, non habere aliquem, quod suum sit. Sic in illo Ciceronis pro domo sua: *quum multa divinitus, pontifices, a maioribus nostris inventa atque instituta sunt, tum nihil praeclarius, quam quod vos eosdem et religionibus deorum immortalium, et summae reipublicae praeesse voluerunt.* Nam in his multis praeclare inventis hoc quoque est, quod pertinet ad officia pontificum.

Deinde aliae coniunctiones pertinent ad rationes reddendas et consequutiones colligendas. Eius generis plurimae coniunctiones exstant, ut ἐπεί, ἵνα, ὡς. i. e. *ut*, ὄφρα, οὕνεκα, γάρ, εἰ, ἐάν εἴπερ, ἄρα, i. e. *igitur*, τοὔνεκα, τοίνυν, οὖν, τοιγαροῦν, τοίγαρτοι, εἰ καί, καίπερ, ὅμως, ἔμπας, πέρ. Earum nonnullae rationis conclusionisque significationem aperte prae se ferunt; quaedam autem obscurius indicant, ut εἰ καί, καίπερ, ὅμως, ἔμπας, πέρ. Sed nihilominus eadem his quoque vis inest. Nam hae coniunctiones, εἰ καί, καίπερ,

ὅμως, ἔμπας, πέρ, et si quae sunt eiusdem significationis, sane quidem rationem consequentiamque exprimunt, sed repugnantes inter se. Sic in hoc Sophoclis in Oedipo Rege v. 302.

> πόλιν μέν, εἰ καὶ μὴ βλέπεις, φρονεῖς δ' ὅμως,
> οἵᾳ νόσῳ ξύνεστιν.

Caecitas enim Tiresiae caussa et ratio idonea est, quare mala civitatis ignorare videatur. Consequitur tamen contrarium: quippe novit ille civitatis calamitatem. Eam igitur rationem non respondentem consequutioni designat coniunctio εἰ καί. Contra, ut sciret Tiresias, quibus malis conflictaretur civitas, id integro videbatur oculorum usui deberi. Atqui caecus ille est. Igitur consequutio effectusque exponitur minime respondens rationi caussaeque, quae requiri videbatur. Idque indicatur coniunctione ὅμως.

Tertium denique genus coniunctionum eam partem relationis complectitur, quae in consociatione et disiunctione cogitationum posita est. Eo pertinent hae coniunctiones, καί, τέ, ἠδέ, ἰδέ, quae simpliciter consociationem cogitationum notant; deinde μέν et δέ, quibus collectio simul et segregatio indicatur; porro ἤ, ἀλλά, et γέ, quae solam disiunctionem significant. Nam coniunctioni γέ vim inesse separandi, facile licet perspicere. Sic in illo Homeri in Iliadis libro V. v. 288.

> ἀτὰρ οὐ μὲν σφῶΐ γ' οἴω
> πρίν γ' ἀποπαύσεσθαι, πρίν γ' ἢ ἕτερόν γε πεσόντα
> αἵματος ἆσαι Ἄρηα, ταλαύρινον πολεμιστήν.

Nam σφῶΐ γε quum dicit, hos indicat tam pertinaces esse, alii utrum eodem animo sint, necne,

id sese nescire; ὃ πρὶν γε et πρὶν γ' ἢ quum addit, numquam omissuros, si fieri possit, certamen significat; sed, id quum fieri nequeat, non nisi alterutro caeso discessuros; denique ἕτερόν γε quum ait, aut utrumque caesum iri, aut certe alterutrum, ostendit. Hinc patet coniunctionis γὲ hanc vim esse, ut de aliquo rerum numero aliquam rem eximat, deque ea re pro certo affirmet id, quod de reliquis in dubio relinquit.

Haec quidem de coniunctionibus. Sed duas praeterea adiiciemus observationes, quarum prima de iis est coniunctionibus, quas nonnulli adverbiis adnumerarunt, ut ἤ, ναὶ μά, ὂ μά, νή, δήπε, δήπεθεν, ἦ μήν, εἴθε, μῶν, ἆρα, ἦ. Hic enim error inde ortus est, quod hisce particulis non minus, quam adverbiis, quaedam cogitationum conditiones exprimi videbantur. Verum ex iis, quae ab nobis de natura adverbiorum coniunctionumque disputata sunt, clarum sit necesse est, quo indicio adverbia a coniunctionibus discerni possint. Etenim quum adverbia conditionem aliquam rebus inhaerentem designent, necesse est, ut unumquodque adverbium non modo solum per se intelligi, sed etiam in oratione ac sermone hominum solum disiunctumque ab aliis verbis adhiberi possit, dummodo sit aliquid, quo referatur. Sic in responsionibus uti εὖ, καλῶς, et alia, recte ponuntur sine aliorum vocabulorum societate, ita etiam ναί, ὃ sola per se intelliguntur. Excipienda sunt ea tantummodo, quae quia natura sua incertam et aliunde definiendam conditionem notant, alius vocabuli societatem requirunt, ut ὡς, sive illud *quomodo*, seu *circiter* significet. Coniunctionum vero haec ratio est, ut solae per se intelligi nullo pacto queant, sed necessario consociatione

aliqua cogitationum indigeant, qua vis earum et potestas eluceat. Quis enim καί aut ἀλλά aut γάρ, et alia, intelligat, quorum verborum nulla prorsus significatio est, nisi in compositione et coniunctione cogitationum, unde ipsa est coniunctionum ducta appellatio?

Deinde autem hoc quoque observandum est, quas grammatici coniunctiones expletivas vocant, quasque a poetis maxime nullo ad sententiam usu adhiberi aiunt, nihil esse nisi commenta eorum, qui veram vim potestatemque harum coniunctionum ignorabant. De qua re quum iam olim a viris doctis saepe admonitum sit, mirum tamen est, non modò infimae eruditionis homines, ut Heathium istum, qui magnam auctoritatem eo consequutus est, quod, quae caeteri nescire se ingenue faterentur, is scire se non dubitabat, sed etiam viros ingenii pariter ac doctrinae laude celeberrimos, ut Valkenarium, isti opinioni sic fuisse deditos, ut importuno quarumdam coniunctionum usu, dum labantia poetarum metra fulcire sibi videbantur, praeclarissimos locos vi, pulcritudine, immo saepe omni sensu privarent. In quibus viris hanc negligentiam hoc aegrius toleramus, quo maius damnum antiquis scriptoribus ab imitatorum opprobriosa natione imminet, quidvis impune tantis auctoribus se ausuros sperantium.

CAP. XV.

De verbo generatim.

Tertia pars orationis verbum est, quod in cogitationibus fungitur vice eius, quam philosophi copulam dicunt. Est enim haec verbi vis, ut praedicatum subiecto tribuat atque adiungat. Hinc facile colligitur, proprie unum tantummodo esse verbum: idque est verbum *esse*. Caetera enim, quaecumque praeter hoc verbum verba reperiuntur, hanc naturam habent, ut, praeterquam quod illud *esse* contineant, quo fit, ut verba sint, adiunctam habeant etiam praedicati alicuius notationem. Sic *ire*, *stare*, ut aliqua certe exempla afferamus, significant *euntem*, *stantem esse*. Eo fit, ut enunciationes reperiantur e duobus aut uno etiam verbo constantes, quum nihilominus, ut par est, tres notiones complectantur subiecti, praedicati, et copulae, ut quum dicimus, *currit equus*, quod est, *equus currens est*, vel quum dicimus *scribo*, in quo verbo quia personae notatio inest, significatur *ego scribens sum*. Quamobrem haud absurde quidam in eam opinionem adducti sunt, ut formas Graeci verbi omnes e verbo illo, quod *esse* significat, repeterent, ita ut exempli caussa τύπτω factum putarent ex ἔω, quod est *sum*, primis autem litteris conditionem, quae cuiusque rei esset, indicari censerent.

Verbi autem tres partes sunt, quas non satis accurate distinxerunt grammatici, participium, infinitivus, coniugatio. Nam qui infinitivum inter modos verbi retulerunt, non intellexerunt, quid esset modus. De qua re infra, quum de

modis loquemur, explicabimus. Eius vero, quam nunc adhibuimus, divisionis verborum haec caussa est. Ea notio, quae quoque verbo continetur, triplici modo considerari potest, prout aut cum aliqua re, quae subiectum vocatur, coniuncta est, aut praedicati, quod alicui subiecto tribui possit, vices gerit, aut denique rationibus iis continetur, quibus subiectum praedicatumque inter se consociari queant.

Igitur PARTICIPIVM natura sua nomen est, cui praedicatum tale accessit, quale proprium verborum est, id est, et agendi patiendique, et temporis significatione praeditum. Nomen autem est participium, quia subiectum aliquod indicat, quae propria est nominum vis.

INFINITIVVS ipsam continet ac solam verbi notionem, nihilque aliud notat, quam ipsum illud agendi patiendique et temporum significatione instructum praedicatum, quod possit nominibus adiungi. Vnde clarum est, infinitivum natura sua inter particulas, in iisque inter adverbia numerandum esse. Fallitur ergo Apollonius Dyscolus de syntaxi I. 8. infinitivum nomen esse dictitans. Differt autem a caeteris adverbiis eo, quod haec nudam tantummodo conditionem indicant, infinitivus autem praeter hanc conditionem, quae verbi cuiusque significatione continetur, etiam conditionem habendi illam alteram conditionem complectitur. Nam quoniam in infinitivo etiam copula inest, qua aliquid aliqua ratione comparatum esse indicatur, non potest non duplex conditio infinitivis exprimi. Sic εὐτυχεῖν unam conditionem indicat εὖ, alteram τυχεῖν, quae est conditio habendi priorem conditionem. Atque ipse infinitivus εἶναι, non habens additum adiectivum

aut adverbium, est ἀντὶ εἶναι. Alterum enim, quod in hoc infinitivo inest, conditionem hanc, esse, notat, quae possit esse alicuius rei conditio; alterum conditionem significat vere habendi illud prius esse.

CONIVGATIONIS denique vocabulo eas verbi partes intelligimus, quibus ipsa coniunctio consociatioque subiecti et praedicati continetur. Vnde ei et personarum notatio, et numerus, et modi proprii sunt, quibus rebus cunctis infinitivus, ex parte participium caret.

CAP. XVI.

De coniugatione.

Sed discedendum hic nobis est ab eo ordine, qui in rebus ipsis inest: dicendumque primo loco de coniugatione putamus, propterea quod in huius expositione multa uberius explicanda sunt, quorum quum aliqua tantum pars in participio atque infinitivo occurrat, hae verbi partes facilius intelligentur coniugationis explicatione praegressa.

Coniugationis vocabulo omnia, quae praeter participium atque infinitivum in verbis occurrunt, comprehendimus. Quorum quum ea natura sit, ut consociationem subiecti praedicatique contineant, eaque re compleant enunciationes, ratio in iis habenda erit et subiecti, et praedicati, et consociationis horum, et totius inde confectae enunciationis. Quamobrem coniugationis quadripartita divisio est, pro quantitate subiectorum, de quibus verbum adhibetur; pro

qualitate praedicati, quod ei inest; pro relatione inter subiectum praedicatumque, quae eo exprimitur; denique pro modo et gradu necessitudinis, qua subiectum praedicatumque coniuncta sunt.

CAP. XVII.

De personis et numero.

Primum omnium in coniugatione spectandae personae sunt, quibus coniugatio propterea carere non potest, quia aliquid in ea inesse debet, quod ad subiectum, de quo adhibetur verbum, referri queat. Nam si coniunctio subiecti praedicatique exprimenda est coniugatione, ex utroque aliquid in eam transierit necesse est, quo possit ad utrumque referri. Illud vero, quod linguarum repertores trium personarum, primae, secundae, tertiae, notationem verbis addiderunt, commoditate rei magis quam necessitate adducti fecere. Namque, ut in sermone infantium puerorum videmus, tertia persona etiam primae secundaeque designandae inservire poterat. Vnde fuere, qui tertiam personam putarent primam exstitisse verborum formam. Quorum quidem sententia si de personarum origine intelligatur, non magnopere repugnaverim; sin vero omnino de verborum primordiis hoc contendunt, nullam ego quidem antiquiorem formam infinitivo esse arbitror. Eaque videtur etiam opinio fuisse doctissimi grammatici, Apollonii Dyscoli, in lib. III. de Syntaxi cap. 13. p. 230. Nam illa necesse est prima linguarum rudimenta fuisse, quae notionem aliquam simpliciter atque

omni destitutam accuratiore definitione exprimerent; quod quidem est in infinitivo. Eoque pueri quum loqui incipiunt, ut par est, primo utuntur. Personae enim accessio cuiuscumque iam maiorem quamdam cogitandi subtilitatem requirit.

Personae autem quoniam ad subiecta, vel quae horum signa sunt, ad nomina referuntur, ac saepius horum omissorum vices gerunt, numerum habere non minus, quam nomina, debent. Est igitur numeri eadem prorsus in verbis, quae in nominibus, ratio. Quare, quae supra de nominum numero dicta sunt, quum eodem modo in verbis se habeant, nihil attinet ea hic repetere.

Cap. XVIII.

De generibus verbi.

Alia verborum conditio e praedicati accessione nascitur, quam rem grammatici genus verborum dixere, quo activum intelligunt, et passivum, et medium. Nimirum quum verbis omnibus, praeter verbum *esse*, aliquod praedicatum insit, ut supra demonstravimus, pro huius praedicati ratione diversa constituantur verborum genera necesse est. A quibus quidem exemptum est verbum *esse*, quod quia praedicato caret, neque activum est, neque passivum, neque medium. Praedicatorum vero conditio triplex est, prout aut affirmationem aliquam, aut negationem, aut limitationem continent. Facile enim patet, quam hic affirmationem, negationem, ac limitationem dicimus, eas non posse in ea parte verbi, quae proprie verbum est, id est, qua *esse* significatur, reperiri, sed in ipsa

praedicati, quod quoque in verbo inest, naturā positam esse debere. Nam si ad ipsum verbum pertinerent, non verbi diversa genera, sed enunciationes nascerentur aut affirmantes, aut negantes, aut limitantes, ut si verbo τύπτω negatio accederet, quae ipsius praedicati non esset, non *verberor* significaretur, sed *non verbero*. Quamobrem quum affirmationem, negationem, limitationemque ad ipsam praedicati naturam spectare dicimus, hoc intelligimus, praedicati notionem esse, ut philosophi loquuntur, aut positivam, aut negativam, aut limitatam. Nimirum quaeque conditio necessario cogitanda est aut ut propria vi eius rei, cuius conditio est, orta, aut ut alius rei vi atque efficientia nata. Inde quo praedicato eiusmodi conditio, quae propria cuiusque rei vi orta est, significatur, id praedicatum positivum, notioque eius praedicati affirmans dicitur. Itaque verba ea, quae huiuscemodi praedicatum continent, quia vim quandam rerum efficientem aliquid significant, ACTIVA dicuntur. Sic quum aliquid *album esse* dicimus, non indicamus, unde natus color iste sit; sed idem quum dicimus *albicare*, colorem ostendimus rei, cuius est color, vi et efficientia ortum esse.

Alterum genus praedicatorum complectitur conditiones aliena vi ortas, id est effectus. Ac quaecumque res aliena vi mutatur, hoc ipso arguit, non esse sibi tantum virium, ut alienam vim ab se propulsare possit. Quapropter hoc totum, pati, detractionem continet et negationem virium eius rei, quae aliquid patitur. Illud igitur genus praedicatorum, quod conditionem aliena vi natam significat, negativum est. Cui designando quae verba inserviunt, PASSIVA dicuntur.

Limitatorum denique praedicatorum facillima intellectu ratio est. Haec enim conditionem signi-

ficant, propria quidem rei vi ortam, sed ita ut effectus in ipsam rem redeant, eoque res simul et efficiat aliquid et patiatur, ut *ἐστεφανώσατο*, *coronavit se*, quo idem ostenditur et coronans esse et coronatus. Eaque verba vocantur MEDIA.

Praeterea vero commemorari solent verba NEUTRALIA. Sed haec natura sua nihil nisi aut activa, aut passiva sunt, hoc tantum discrimine, quod, si activa sunt, vim per se agentem indicant, ideoque nullam rem, in qua huius actionis effectus cernatur, admittunt, ut *sto*, *eo*; sin passiva sunt, perpessionem aliquam per se spectari postulant, non etiam vim, unde illa nascatur perpessio, ut *gaudeo*, *doleo*. Illud quidem in his exemplis nihil interest, utrum forma activa an passiva sit, dum sit significatio. Haec verba patet inverti non posse, ut simul et activum et passivum habeant. Neque enim aut *stor*, *eor*, dici potest, aut *gaudeo aliquem*, *doleo aliquem*, id quidem ut sit *facio*, *ut quis gaudeat*, *doleatve*. Sunt tamen quaedam horum verborum ex verbis transitivis, quae vocantur, orta, ut *laetor*, quod recentior Latinorum sermo tamquam neutrale usurpat, quum antiquitus passivum fuerit a *laeto*, quo quidam veterum usi sunt, ut Livius Andronicus in Aegistho,

iamne oculos specie laetavisti optabili?

et Attius in Pelopidis,

et te ut triplici laetarem bono.

Sponte autem intelligitur, in verbis neutralibus nulla inveniri, quae significationem mediam habeant. Media enim significatio quum ex activae et passivae significationi coniunctione nascatur, non potest locum habere in iis verbis, quae non nisi alterutram horum significationem recipiunt.

CAP. XIX.

De temporibus.

Propria soli e partibus orationis verbo tempora sunt. Nam quum verbi natura inprimis in eo posita sit, ut relatio, quae est inter subiectum et praedicatum, indicetur, id ea re fieri necesse est, in qua maxime posita est relatio. Atque quum verbum *esse* caeterorum verborum omnium, ut supra docuimus, fundamentum sit, fieri non potest, quin, quae in eo relatio occurrit, eius longe alia ratio sit, quam illius, quae est in nominibus et particulis. Nomina enim et particulae quum subiecti praedicatique signa sint, si quae in iis relationis notae sunt, eae hanc vim habent, ut rem substantiam vel accidens, caussam vel effectum, partes consociatas vel disiunctas esse significent. In hoc autem verbo *esse*, quod solius copulae signum est, nec per se quidem ullam aut subiecti aut praedicati cuiuspiam notionem complectitur, relatio sic tantum potest cogitari, ut ad solum esse, non ad ea, quae sunt, spectet. Atqui hoc esse nullas habet, nisi temporis notas, quia, quidquid est, aliquo tempore esse cogitatur. Quamobrem omnis verbi relatio ad temporum inter se rationem comparationemque pertineat necesse est.

In ea temporum comparatione nonnihil discedemus a Stoicorum sententia, quam docte ac subtiliter persequutus est Reizius in scripto eo, quod Lipsiae a. CIↃIↃCCLXVI. de temporibus et modis verbi Graeci et Latini edidit. Quamquam enim ita probabilis est Stoicorum ratio, ut verear ne plurimis satisfaciat, tamen comparanti eam cum

nostra temporum expositione spero clarum fore, quaedam tempora, quorum peculiares formae nullae exstant, omissa ab illis esse, aliis autem non esse eum, quem par erat, locum atque ordinem assignatum.

Ante omnia igitur hoc est observandum, tria omnino esse tempora, praeteritum, praesens, futurum, sed ex ea differentia nullam peti posse relationis temporum divisionem. Nihil enim interest, utrum praeterierit aliquod tempus, an praesens sit, an futurum, quia, nisi unum ex his tribus esset, (quodnam autem sit, in quaque re experientia docet) non foret omnino tempus. Atqui non quaerimus, ut sit tempus, sed, seu praeteritum, seu praesens, seu futurum sit, quale sit, i. e. quo pacto ad alia tempora referatur. Est autem unius cuiusque temporis triplex relatio. Nam aut per se constans definitumque est, aut ex alio tempore pendet, aut denique utrumque simul est, ita ut et certum per se sit ac definitum, et simul consequutionem complectatur aliorum temporum, id est, ut aut omne aut quodvis tempus sit. Dicetur de singulis ordine.

Primum igitur genus relationis, quod in temporibus cernitur, in eo positum est, ut aliquod tempus certum sit ac definitum, id est, ut a continua temporum perpetuitate seiungatur, certoque in loco constituatur, ac per se constet. Id hisce formis exprimitur, PRAETERITO PERFECTO, PRAESENTI, FVTVRO, ut γέγραφα, γράφω, γράψω, *scripsi*, *scribo*, *scripturus sum*. His enim verbi formis tempus certum definitumque notatur, ut non sit alius temporis commemoratione opus, unde, quando quid factum sit, fiat, futurum sit, cognoscatur.

Secundum genus temporum relationis illud est, quo tempus aliquod ex alio tempore pendere indicatur, ita ut in isto alio tempore caussa posita sit, qua ei tempori, quod ex hoc pendet, locus suus destinetur. Ac quum omne tempus aut praeteritum sit, aut praesens, aut futurum, alia tempora e praeterito, alia e praesenti, alia e futuro pendeant necesse est. Sunt autem non solum haec tempora, e quibus alia pendent, triplicia, sed illa quoque, quae ex aliis pendent, tripartitam habent divisionem. Nam aut praecedunt illi tempori, unde pendent, aut una sunt cum eo, aut sequuntur. Quibus quartum accedit hoc genus, in quo et antecedendi et consequendi significatio coniuncta est, ita quidem ut ista tempora praecedant tamquam futura. Nam contraria ratio, ut tamquam praegressa sequantur, cogitari non potest, quia praecedere quidem aliquid tamquam futurum potest, si deinde etiam non evenit, sequi autem nihil potest tamquam praegressum, quia, si praegressum est, non potest sequi, sin autem sequitur, non potest praegressum esse. Iam haec videbimus in singulis temporibus qualia sint.

Igitur e PRAETERITO tempore quod tempus ut praegressum pendet, PLVSQVAMPERFECTVM dicitur, ut ἐγεγράφειν, *scripseram.* Nam hoc tempore quae facta dicuntur, non potest, quando facta sint, intelligi, nisi definiantur ex alio eoque perfecto tempore, cui praecesserint, ut *ὅτε ἐγεγράφειν, παραγέγονέ τις, quum scripseram, advenit aliquis.* Nunc enim intelligitur, quando quis scripserat, quod aliter mansisset incertum.

Deinde e praeterito tempore aliud tempus, tamquam quod una cum illo sit, pendet, idque IMPERFECTVM vocatur, ut ἔγραφον, *scribebam*

Quo tempore quae fieri dicuntur, ea sic fieri intelliguntur, ut praesentia sint tempore perfecto; veluti, ὅτε ἔγραφον, παραγέγονέ τις, *quum scribebam, advenit aliquis.* Nam, quo tempore aliquis advenit, eo is, qui scribebat, neque absolverat scribendi negotium, neque nondum inceperat, sed in eo erat occupatus.

Porro e praeterito tempore tempus etiam pendet, quod isto tempore futurum sit. Id vocatur FVTVRVM IMPERFECTI, ut ἔμελλον γράφειν, *scripturus eram.* Hoc tempore significatur aliquid futurum fuisse praeterito tempore, ut ὅτε ἔμελλον γράφειν, παραγέγονέ τις, *quum scripturus eram, advenit aliquis.* Ex quo exemplo colligitur, ut aliquis scriberet, tum fuisse futurum, quum aliud quid fiebat.

Denique tempus etiam, in quo coniuncta praeteriti et futuri significatio est, e praeterito tempore pendet. Id tempus dicitur FVTVRVM PLVSQVAMPERFECTI, ut γράψων ἐτετυχήκειν, *scripturus fueram.* Hoc tempore significatur, rem futuram ante aliquod praeteritum tempus iam praeteriisse, ita ut, quum illud praeteritum tempus advenisset, non esset amplius futura, veluti, ὅτε γράψων ἐτετυχήκειν, παραγέγονέ τις, *quum scripturus fueram, advenit aliquis.* Quod qui dicit, non erat scripturus, quum quis advenit, sed praeterlapsum iam erat hoc tempus, quo ille scripturus erat.

Eadem illorum temporum ratio est, quae e PRAESENTI tempore pendent. Ac primum pendere aliquod tempus e praesenti potest tamquam perfectum. Idque exprimitur PERFECTO definito, propterea quod ante praesens tempus nullum antecedit tempus, nisi praeteritum definitum. Recte

igitur praeteritum definitum hic fungitur officio relativi temporis, quoniam propter hanc ipsam rem praeteritum definitum est, quia praesentis successione finitur. Veluti *ὅτε γέγραφα, παραγίνεταί τις, quum scripsi, advenit aliquis.*

Deinde e praesenti tempore aliud tempus, ut quod simul cum illo sit, pendet. Idque PRAESENS est definitum. Nam quum praesens definitum significet continuationem temporis, fieri non potest, quin, quae hoc continuato tempore continuari dicantur, eodem exprimantur tempore, ut, *ὅτε γράφω, παραγίνεταί τις, quum scribo, advenit aliquis.*

Tum vero aliud tempus ut futurum pendet e praesenti tempore. Atque hoc quoque est definitum tempus illud, quod FVTVRVM vocatur, propter eamdem caussam, quae allata est in perfecto, quod e praesenti pendeat. Nam quum praesenti tempori quod tempus succedit, non aliis, quam definiti praesentis, finibus terminetur, fieri non potest, quin, quae e praesenti tempore ut futura pendent, futuro exprimantur definito, ut *ὅτε μέλλω γράφειν, παραγίνεταί τις, quum scripturus sum, advenit aliquis.*

Denique vero etiam istiusmodi tempus, quod e futuro atque praeterito coniunctum sit, e praesenti tempore pendet, idque est FVTVRVM PERFECTI, ut *γράψων τετύχηκα, scripturus fui.* Hoc enim tempore indicatur aliquid, quod futurum fuerit, ita praeteriisse, ut non praeterito aut futuro, sed praesenti tempore praeterierit, veluti, *ὅτε γράψων τετύχηκα, παραγίνεταί τις, quum scripturus fui, advenit aliquis.*

Postremo e FVTVRO tempore tempus aliquod pendere, ut praeteritum, potest, quod vocatur

FVTVRVM EXACTVM, ut γεγραφὼς ἔσομαι, *scripsero.* Hoc tempore significatur aliquid neque praeterito nec praesenti, sed futuro tempore praeteriisse, ut ὅτε γεγραφὼς ἔσομαι, παραγενήσεταί τις, *quum scripsero, adveniet aliquis.*

Deinde aliud tempus e futuro tempore ut tum quidem praesens pendet, idque FVTVRVM INFECTVM dicitur, ut γράψω, *scribam.* Qua forma, ut infra dicetur, etiam aoristus futuri significatur. Huius igitur futuri infecti haec vis est, ut futuro tempore aliquam rem praesentem esse continuarique notet, veluti, ὅτε γράψω, παραγενήσεταί τις, *quum scribam, adveniet aliquis.*

Porro e futuro tempore aliud tempus ut futurum succedensque pendere potest, quod INSTANS FVTVRVM appellabimus, ut γράψων ἔσομαι, *scripturus ero.* Hoc tempus significat futuro tempori definito aliud successurum esse tempus, quod quando sit futurum, ex isto definito futuro cognosci debebit, ut, ὅτε γράψων ἔσομαι, παραγενήσεταί τις, *quum scripturus ero, adveniet aliquis.* Quod qui dicit, non erit scribendo occupatus, quum quis adveniet, sed parabit et componet se eo tempore ad scribendum.

Denique e futuro tempore etiam tempus coniunctum e praeterito futuroque pendet, quod FVTVRI EXACTI FVTVRVM dicendum est, ut γράψων τετυχηκὼς ἔσομαι, *scripturus fuero.* Huius temporis ea vis est, ut aliquam rem significet futuro tempore non esse amplius, sed ante illud tempus fuisse futuram, veluti, ὅτε γράψων τετυχηκὼς ἔσομαι, παραγενήσεταί τις, *quum scripturus fuero, adveniet aliquis*, id est, adveniet aliquis eo tempore, quo hoc, ut scripturus essem, iam erit praeterlapsum.

Postremum genus relationis temporum illud est, quo nec per se definitum, neque ex alio tempore pendens tempus, sed aut universa temporis cuiusque series, aut quaecumque temporis cuiusque pars significatur. His temporibus AORISTORVM nomen est, quia indefinita sunt. Sed nondum quisquam de his satis perspicue ac plene exposuit. Quin omnes, quum unam tantum reperirent aoristis destinatam verbi formam, quae ad praeteritum tempus spectat, ne animadverterunt quidem, etiam praesenti futuroque suos esse aoristos.

Atque omnium aoristorum duplex, ut diximus, vis est. Nam illud genus relationis, quod communionem disiunctionemque temporum complectitur, hanc vim habet, ut eo aut coniunctae cuiusque temporis partes omnes, aut ex omnibus cuiusque temporis partibus aliqua certa pars, quaecumque demum illa sit, significetur. Hanc significationem, quam posteriore loco posuimus, in unoquoque tempore explicando primam facere placet, quia frequentior ferme in hac est ac notior aoristorum usus.

Igitur PRAETERITVM TEMPVS quum AORISTO exprimitur, primo significatur aliqua certa praeteriti temporis pars, quaecumque illa sit, ut ἔγραψα, quod Latini perfecto notant, *scripsi*, Itali recentiores autem et Galli, pariter ac Graeci, peculiari forma indicant, *scrissi*, *j' écrivis*. Ac nos quoque Germani unum habemus aoristum, *ich ward*, quum in caeteris verbis aoristi vim tribuamus imperfecto. Interest autem hoc inter aoristum ἔγραψα et perfectum γέγραφα, quod γέγραφα tempus significat praeteritum terminatum praesenti tempore, ita ut res, quae perfecto exprimitur, nunc peracta dicatur, illudque iam, peractam rem esse, praesens sit; aoristus

autem ἔγραψα tempus notat aliqua, quaecumque illa sit, praeteriti temporis parte comprehensum, ita ut, quod aoristo tempore factum dicitur, aeque nunc possit atque olim aliquando peractum esse, illudque tempus, quo peractum sit, incertum indefinitumque relinquatur. Apte ad hoc discrimen explicandum Primisserus haec exempla attulit, ἐκτίσθη ἡ πόλις, et ἔκτισται ἡ πόλις: quorum hoc, ἔκτισται ἡ πόλις, condendae urbis laborem nunc absolutum esse, urbemque exstare indicat; illud autem ἐκτίσθη ἡ πόλις, aliquando, quocumque demum tempore, conditam esse urbem significat, sive ea exstet nunc, sive iam pridem diruta fuerit.

Altera significatio huius aoristi ea est, quae omnes praeteriti temporis partes complectitur, quod quidem facile intelligitur aliter fieri non posse, quam ut aliquid significetur promiscue quacumque parte praeteriti temporis factum esse. Id autem nihil aliud est, quam fieri aliquid solitum esse. Hinc aoristorum secunda significatio est iterationis, frequentationis, moris, consuetudinis. Vt apud Pindarum Olymp. XII. 14.

πολλὰ δ' ἀνθρώποις παρὰ γνώμαν ἔπεσεν
ἔμπαλιν μὲν τέρψιος· οἱ δ' ἀνιαραῖς
ἀντικύρσαντες ζάλαις
ἐσλὸν βαθὺ πήματος ἐν μι-
κρῷ πεδάμειψαν χρόνῳ.

Vide Valkenarii diatribam p. 163. et Fischerum ad Welleri grammaticam spec. II. p. 261.

Ex hac vero significatione oritur alia, qua posse aliquid fieri indicatur. Nam quae saepius variis temporibus evenisse dicuntur, ea facile patet in simili caussa rerumque conditione rursus eventura

existimari, ita ut inter illud, solere aliquid fieri, et hoc, posse aliquid fieri, nihil intersit, quam quod posse aliquid fieri ex eo, quod quid fieri soleat, probabili ratiocinatione concludimus. Haec igitur vis aoristorum, qua posse aliquid fieri indicatur, tertius quidam significatus est, ex secunda ortus significatione, cuius quodammodo pars est. Est autem hic in aoristo quidem praeterito paullo rarior significatus. Exemplum habet Homerus Iliad. IX. 318.

> *ἴση μοῖρα μένοντι, καὶ εἰ μάλα τις πολεμίζῃ·*
> *ἐν δὲ ἰῇ τιμῇ ἠμὲν κακὸς, ἠδὲ καὶ ἐσθλός·*
> *κάτθαν᾽ ὁμῶς ὅ τ᾽ ἀεργὸς ἀνὴρ, ὅ τε πολλὰ ἐοργώς.*

Quorum versuum postremo si Achilles diceret pariter ignavos ac strenuos mori solere, sententia nasceretur prorsus inepta, iisque, quae dici debebant, contraria. Nam quum Achilles caussas exponat, quare a bello abstinere malit, excitari magis ad pugnam debebit, si segnes et inertes pariter ac fortes bellicososque mori solere reputat, quam a pugnando deterreri. Quis enim, si semel moriendum est, inglorius mori, quam nobili leto occumbere malit? Notum est illud:

> *ἀλλ᾽, ἔμπης γὰρ κῆρες ἐφεστᾶσιν θανάτοιο,*
> *ἴομεν, ἠέ τῳ εὖχος ὀρέξομεν ἠέ τις ἡμῖν.*

Indé factum est, ut Koeppenius, qui vim aoristi non perspexisset, interpolatione locum corruptum arbitraretur. At vero *κάτθανεν* hic est *mori potest.* Ergo hoc dicit Achilles: eadem cessantis est et fortiter pugnantis sors; idem ignavi honor et strenui; nec minus mori potest, qui bello abstinet, quam qui in praeliis versatur. Id vero longe aliud quid est, quam si mori solere inertes pariter ac bellico-

set diceret. Nam si solent mori, mors certa ponitur, ut sane pugnandum magis, quam bello abstinendum videatur; sin vero posse dumtaxat mori dicuntur, incerta est mors, ut consultius videatur moriendi periculum evitare. Quamobrem haec est Achillis mens: si praemium pugnae mors est, quid dimicare attinet, siquidem vel abstinens praeliis satis mature mortem oppetere potero? Id breviter sic expressit: potest segnis pariter mori ac bellicosus, nimirum, ut stultum sit, pugnae se immiscere, quo citius quis pereat, quum obire etiam sine pugna satis mature queat.

Praeterea vero paucis dicendum est de illorum opinione, qui aoristum, id est, aoristum praeteriti temporis, de quocumque tempore adhiberi contendunt. Qui si hoc tantum intelligerent, aoristum praeteriti, quatenus solere aliquid fieri significet, quodammodo omnia tempora complecti, aliquid certe dicerent, quamquam nec perspicue neque accurate. Sin autem modos intelligunt aoristi alios, quam indicativum, peius etiam et negligentius loquuntur, quia in Graeco quidem verbo ad significationem cuiusque temporis propriam indicativus tantum adhiberi potest. Reliquorum enim modorum admodum varia est ac multiplex significatio, quae quoniam constructione verborum constituitur, in syntaxi est explananda. Quod si denique, ut videtur, ipsum aoristi praeteriti indicativum, etiam quatenus fieri aliquid solere non significat, de quocumque tempore putant usurpari, prorsus falluntur, nec quisquam potest gravior in hoc genere error reperiri. Mihi quidem fateor unum tantummodo notum esse exemplum, de quo merito dubitari queat, an aoristus habeat significationem futuri. Nam ineptas quorumdam gram-

maticorum adnotationes, ut scholiastae Thucydidis ad I. 23. quem copiose refutavit H. Stephanus, hoc magis praetereundas arbitror, quo minus refutatione indigent. Illud autem, quod dixi, exemplum Homeri est in quarto libro Iliadis v. 161. Sed quo rectius de eo iudicari queat, integrum locum adscribam. Sic igitur Agamemno Menelaum alloquitur, quem rupto foedere vulneraverat Pandarus:

φίλε κασίγνητε, θάνατόν νύ τοι ὅρκι' ἔταμνον,
οἶον προστήσας πρὸ Ἀχαιῶν Τρωσὶ μάχεσθαι·
ὥς σ' ἔβαλον Τρῶες, κατὰ δ' ὅρκια πιστὰ πάτησαν.
οὐ μέν πως ἅλιον πέλει ὅρκιον, αἷμά τε ἀρνῶν,
σπονδαί τ' ἄκρητοι καὶ δεξιαί, ᾗς ἐπέπιθμεν.
εἴπερ γάρ τε καὶ αὐτίκ' Ὀλύμπιος οὐκ ἐτέλεσσεν,
ἔκ τε καὶ ὀψὲ τελεῖ· σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν
σὺν σφῇσιν κεφαλῇσι γυναιξί τε καὶ τεκέεσσιν.
εὖ γὰρ ἐγὼ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
ἔσσεται ἦμαρ, ὅταν ποτ' ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρή,
καὶ Πρίαμος καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο,
Ζεὺς δέ σφιν Κρονίδης, ὑψίζυγος, αἰθέρι ναίων,
αὐτὸς ἐπισσείῃσιν ἐρεμνὴν αἰγίδα πᾶσιν,
τῆσδ' ἀπάτης κοτέων.

In quo loco quis non haereat in aoristo ἀπέτισαν, quo manifestum est rem futuram designari? Atque Eustathius quidem p. 458. l. 37. ὅρα δὲ καί, inquit, ὅτι ἐν τῷ, ἔκ τε καὶ ὀψὲ τελεῖ, καὶ ἐν τῷ, σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν, χρόνοι ἀντὶ χρόνων συνήθως λαμβάνονται, ἤγουν ἐνεστὼς καὶ παρῳχημένος ἀντὶ ἀληθοῦς μέλλοντος. τὸ γὰρ ἐκτελεῖ ἀντὶ τοῦ πάντως ἐκτελέσει, καὶ τὸ ἀπέτισαν ὁμοίως ἀντὶ τοῦ ἐξ ἅπαντος ἀποτίσουσιν. At quod ille συνήθως dicit, de praesente quidem ἐκτελεῖ recte monet. Nam quum

nullum sit tempus quin possit fingi praesens esse, factum est, ut praesente tempore nunc praeterita nunc futura exprimi solerent. Verum aoristi praeteriti significationem quod futuri temporis notatione augeri solere existimat, id quidem non nisi idoneam exemplorum copiam afferenti credemus. Aptiorem huius difficultatis explicandae viam, sed non meliore successu, alios ingressos esse grammaticos e scholiis Venetis cognoscitur: in quibus leguntur haec: ἡ διπλῆ, ὅτι Ζηνόδοτος γράφει τελέσει, καί, σύν τε μεγάλῳ τίσουσιν, ἐπὶ τῶν Τρώων δεχόμενος τὸν λόγον. οὐκ ἔχει δὲ οὕτως, ἀλλὰ καθολικῶς ἐπὶ τῶν παραβαινόντων τὰ ὅρκια. Zenodotus quidem quare τελέσει scriberet, nulla erat, ut supra ostendimus, idonea ratio: quin omnino qualis haec emendatio sit, non satis perspicio, quandoquidem, nisi etiam ὀψὲ mutetur, metrum ea perimi necesse est. Illud vero etsi audacius, aptius certe, quam Eustathius, fecit, quod ἀπέτισαν in τίσουσιν mutavit. Scholiastes denique quamquam propterea laudandus est, quod aoristi significationem violari noluit, male tamen difficultatem loci sic explicavit, ut non de Troianis, sed de quibusvis foederum ruptoribus loqui Agamemnonem putaret. Etenim quoniam non solum omnia, quae praecedunt, maximeque illa, quae proxima sunt,

> εἴπερ γάρ τε καὶ αὐτίκ' Ὀλύμπιος οὐκ ἐτέλεσσεν,
> ἔκ τε καὶ ὀψὲ τελεῖ,

sed etiam haec ipsa,

> σὺν σφῇσιν κεφαλῇσι γυναιξί τε καὶ τεκέεσσιν,

et quae deinceps sequuntur, manifesto ad Troianos pertinent, fieri non potest, quin de iisdem etiam ἀπέτισαν intelligi debeat. Quod si genera-

tim de omnibus loqueretur Agamemno, qui foedus aliquod violassent, nominis accessione carere verbum ἀπέτισαν non poterat. Quae quum ita sint, videtur mihi locus hic sic esse explicandus, ut ἀπέτισαν et ad Troianos referatur, et vim aoristi retineat. Id autem facile consequemur tollenda maiore interpunctione post τελεῖ. Sic enim interpungendum arbitror:

ἄπερ γάρ τε καὶ αὐτίκ' Ὀλύμπιος οὐκ ἐτέλεσσεν,
ἔκ τε καὶ ὀψὲ τελεῖ, σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν,
σὺν σφῇσιν κεφαλῇσι γυναιξί τε καὶ τεκέεσσιν.

Nam respondent sibi haec, ἔκ τε τελεῖ, et, σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν, ita ut utraque sententia per has copulas coniungatur, et posterior consequutio sit prioris. Hoc enim dicit Agamemno: si non statim Troianos punivit Iuppiter, at et puniet eos postea, et illi tum poenas dederint eo graviores. Id igitur aoristo exprimit, quo rem futuram non ut futuram, sed ut praeteritam narrat: nimirum postquam Troianos punierit Iuppiter, tum illi poenas dederunt. Quae quidem dicendi ratio eo est aptior, quo magis in commotum animum cadit, qui futura ut acta iam cernere sibi videtur.

Hoogeveenius, qui pariter ac Vigerus et Zeunius, andabatarum more de Graecae linguae legibus digladiari solet, p. 210. aoristi praeteriti pro futuro positi locum protulit ex Epicteto cap. 59. ἂν ὑπὲρ δύναμιν ἀναλάβῃς τι πρόσωπον, καὶ ἐν τούτῳ ἠσχημόνησας, καὶ ὃ ἠδύνασο ἐκπληρῶσαι, παρέλιπες. Ibidemque aliud ex euang. Ioannis XV. 6. affert: ἐὰν μή τις μείνῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω, ὡς

τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη. Qui aoristi quia Latine optime possunt futuro transferri, putat iste vim eos habere futurorum. Vtrumque exemplum simile est Homerico, cui inde aliquantum lucis accedet, si modo Epictetus Ioannesque recte explicantur. Nimirum nec futuri vim aoristus in horumce scriptorum locis habet, nec solere aliquid fieri significat, sed de uno eoque singulo eventu adhibitus est, qui quidem cui tempori tribuendus sit, non est definitum. Eaque est, quam primam posuimus aoristorum significationem. Rem autem ita esse, uti dixi, ex eo cognoscitur, quod, quum utroque in loco addita sit lex quaedam et conditio eiusmodi, ex qua quid non probabiliter, sed necessario consequi dicatur, debebit id, quod consequitur, unum dumtaxat certumque esse. Nam duplex omnino genus conditionum est, unum, e quo quid probabiliter consequitur, ut, *si per hiemem magnum frigus fuit, aestate erit ingens calor*, quod recte sic dicetur, *si per hiemem magnum frigus fuit, aestate calor ingens esse solet*, quia evenire etiam contrarium potest. Alterum genus hoc est, e quo quid necessario consequi dicitur, ut, *si quis sapiens est, mortem contemnit*: quod non potest recte sic dici, *si quis sapiens est, is mortem solet contemnere*, quia, si solet mortem contemnere, fieri potest, ut aliquis tamen aliquando id non faciat: atqui qui mortem non contemnit, is non est sapiens. Ex hoc autem genere ista duo exempla sunt, Ioannis propterea, quia interdictum continet; Epicteti, quia hic loquitur de iis, quae quis ultra vires suas esse sentiat. Atqui quod vires alicuius excedit, id necessarium est recte ab illo geri non posse. Igitur utriusque scriptoris locus unum tantummodo certum casum continet. Nam sive dicas, *quum quis maiorem conditione sua personam in se*

suscipit, tum male eam agit, sive dicas, *quoties quis maiorem conditione sua personam in se suscipit, toties eam male agit*, utroque modo tamen unum tantummodo factum ponitur et commemoratur. Illud autem factum quum non sit definitum quando fiat, facile patet collocari posse quocumque in tempore, dum ne collocetur in tempore aut per se aut aliunde definito. Itaque si modo res aoristo exprimatur, pariter et praeterito poterit et praesente et futuro aoristo designari, quia, dum aliquo in tempore ponatur conditio cum consequutione sua, perinde est utrum in praeterito, an in praesente, an denique in futuro tempore ponatur. Ergo haec omnia idem significant: *personam non congruentem conditioni tuae si indues, male eam ages*; *si induis, male agis*; *si induisti, male egisti*. Eodem igitur modo in Homeri versibus ἀπέτισαν e conditione pendet, quae quum posset in quocumque tempore collocari, ab Homero collocata est in praeterito tempore. Quae res propterea tantum aliquid offensionis habet, quia reliqua omnia in isto loco futuri temporis sunt. Sed placuit Homero, hoc, vindicem periurii esse Iovem, tamquam conditionem, quam poenae Troianorum consequantur, ponere in tempore praeterito: *si vindex fuit periurii Iuppiter, scelus luerunt Troiani*. Idem vero sic dici poterat: *si vindex est periurii Iuppiter, scelus luunt Troiani*; aut, *si vindex erit, scelus luent*.

Denique alius est aoristi praeteriti usus, quo videtur praesentis loco adhiberi, ut apud Sophoclem in Aiace v. 536.

ἐπῄνεσ' ἔργον καὶ πρόνοιαν, ἣν ἔθου.

Scholiastes: ἀντὶ τοῦ ἐπαινῶ. Sed hic proprie manet vis aoristi, quamquam vix commode potest

in aliam linguam transferri. Nam quod notarunt grammatici, ut Apollonius de ſyntaxi p. 251. imperativis aoriſtorum praeteritorum ſignificari ea, quae celeriter abſolvi velimus, id etiam in reliquis modis ita ſe habet: qua quidem obſervatione male uſus eſt Euſtathius ad Iliad. I. 3. p. 19, 25. Igitur qui ἐπῄνεσα dicit, ubi de re praesente loquitur, hoc vult, probare ſe ſane ea, quae alter dixerit vel fecerit, ſed nolle his laudibus tempus terere, immo eſſe alia potiora, de quibus dicendum ſibi ſit. Propterea reſpondet Tecmeſſa ſic, ut quaerat ab Aiace, quid illud ſit, quod magis curae habeat:

τί δῆτα δρῶσ' ἐκ τῶνδ' ἂν ὠφελοῖμί σε.

Similis eſt apud Latinos futuri perfecti uſus; ut quum dicunt, *id ego videro*, *tu iſtuc feceris*.

Sequitur PRAESENTIS TEMPORIS AORISTVS, qui quia peculiarem verbi formam non habet, praesenti exprimitur. Vnde factum eſt, ut grammatici, cuius temporis formam nullam reperirent, id ipſum ne exſtare quidem animadverterent. At multum intereſt inter eam, quae definiti praesentis eſt, et utriusque aoriſti praesentis ſignificationem. Nam definitum praesens indicat aliquid eo ipſo tempore agi, quo dicitur agi, ut quum quis, dum ſcribit, dicit *ſcribo*. Aoriſti autem praesentis, ut omnium aoriſtorum, duplex vis eſt, prima, quae aliquam certam partem praesentis temporis, quaecumque illa ſit, indicat; altera, quae promiſcue omnes complectitur praesentis temporis partes.

Prioris ſignificationis ſatis perſpicua illa exempla ſunt, quae vulgo dici ſolent, *dicunt*, *ferunt*, *perhibent*, *dicitur*, *fertur*, *perhibetur*. Quibus verbis minime ſignificatur aliquid perhiberi hoc

ipſo tempore, quo quis hoc verbo *perhibent* utitur, ſed omnino indicatur aliqua eaque certa quidem praeſentis temporis pars, ſed una tamen de multis, neque ita, ut, quae illa pars ſit, conſtet.

Altera ſignificatio praeſentis aoriſti quoniam omnes praeſentis temporis partes complectitur, eodem modo, quo aoriſtus praeteriti, frequentationem et conſuetudinem ac morem indicat, ut illud Homeri,

ἐπιμὶξ δέ τε μαίνεται Ἄρης,

quo non definitum praeſens indicatur, ſed quocumque tempore praeſens eiusdem rei iteratio ac repetitio.

Ex hac autem ſignificatione eodem modo, ut ſupra in praeterito aoriſto vidimus, derivatur ea praeſentis aoriſti poteſtas, qua aliquid poſſe fieri indicatur. In quo ſignificatu quum nihil ſit difficultatis, ſatis habeo, unum ex ingenti, quae ubique occurrunt, exemplorum copia depromere:

valet ima ſummis
mutare, et inſignem attenuat deus,
obſcura promens.

In quo loco *attenuat* idem eſſe, quod *attenuare poteſt*, vel ea, quae praecedunt, docent, *valet mutare.*

Tertius denique FVTVRI AORISTVS eſt, quem a grammaticis neglectum eſſe hoc magis mirum eſt, quod futurorum duae in verbo Graeco et Latino formae exſtant, quarum altera futuro definito, altera proprie futuro aoriſto deſtinata eſt. Nam μέλλω γράφειν, *ſcripturus ſum*, quum dicimus, definito utimur futuro, quippe cuius initium fiat fine praeſentis temporis. Quare in iſtis futuri definiti notis ineſt praeſentis ſignificatio μέλλω et *ſum*,

quo clarius indicetur, hinc statim futuri fore initium. Aoristus autem futuri his formis exprimitur, γράψω, *scribam*, quarum, ut praeteriti et praesentis aoristorum, duplex vis et potestas est.

Nam primum aoristus futuri omnino aliquam designat certam futuri temporis partem, quaecumque illa sit, ut qui dicit γράψω, *scribam*, non nunc se scripturum demonstrat, quod dici deberet μέλλω γράφειν, *scripturus sum*, sed omnino aliquando fore, ut scribat, ostendit. Eiusmodi est illud Homeri, Africani minoris voce repetitum,

ἔσσεται ἦμαρ, ὅτ᾽ ἄν ποτ᾽ ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρή,
καὶ Πρίαμος καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο.

Quorum verborum non est hic sensus, ut nunc interitura dicatur urbs, sed ut aliqua, eaque certa quidem, sed non definita, futuri temporis parte fore, ut urbs cadat, significetur.

Deinde etiam illa vis inest futuri aoristo, quae quoniam ad omnes promiscue futuri temporis partes spectat, iterationem consuetudinemque designat. Vt apud Homerum,

ὡς δ᾽ ὅτε κινήσει Ζέφυρος βαθὺ λήϊον.

Vide Fischerum ad Welleri grammaticam spec. II. p. 263.

Quae denique ex hac significatione eius, quod fieri soleat, nascitur significatio eius, quod fieri possit, ea merito apud Graecos aliquanto est in futuri aoristo, quam in reliquis aoristis, frequentior. Etenim quae promiscue in quacumque parte alicuius temporis collocari possunt, si id tempus futurum est, longe incertiora sint necesse est, quam quae aut praesenti aut praeterito tempore quantumvis indefinito notentur. Nam quum nec facta

nec fieri dicantur, ea non ante constabit contingere, quam quum reipsa evenerint. Quod quia incertum est quando futurum sit, perinde est, utrum, quae sic futura sunt, futura esse, an fieri posse dicantur. Bacchylides de ebrio:

> αὐτὸς μὲν πόλεων
> κρήδεμνον λύει,
> πᾶσι δ' ἀνθρώποις μοναρχήσειν δοκεῖ.

Vide Fischerum l. l. et, quem hic commemoravit, Abreschium in auctario dilucid. Thucyd. p. 331.

Sed ne forte videamur aoristis tantummodo tribuisse, quae etiam aliorum temporum sunt, dicendum est de iis temporibus, quae quum non sint aorista, tamen iterationis et consuetudinis significatione praedita putantur.

Ac primo quidem praeteritum perfectum ista significatione frequenter occurrere constat, ut in illo notissimo,

> ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας.

Cuiusmodi alia attulit Fischerus p. 259. Verum sponte quisque intelligit, in hisce exemplis omnibus perfecti non esse aliam vim, quam praesentis, atque ut praesens tempus definitum ad aoristi praesentis indicandam significationem adhibetur, ita eumdem esse etiam perfecti usum. Quamobrem perfectum quidem non videtur repugnare iis, quae de repetitionis consuetudinisque significatione, quae proprie aoristis insit, supra ab nobis dicta sunt.

At vero eamdem significationem etiam imperfecto tribuunt grammatici. Quorum si vera sententia est, vereor ne omnis temporum ratio in magnas atque inextricabiles difficultates incidat. Nam etsi fortasse merito videatur imperfecto tempori con-

suetudinis significatio tribui posse, propterea quod, quum imperfectum referatur ad aliud tum quidem praesens tempus, natura sua aliquam continuationem ac perpetuitatem notet: tamen ex eadem re magnam nasci de isto significatu dubitationem necesse est, quia, si imperfectum semper ad aliquod aliud tempus refertur, ita tantum aliquam frequentationis notationem continere poterit, ut non omnino, sed certo quodam tempore aliquid fieri consuevisse dicatur. Id vero sic est. Quare facillime diiudicari potest, quid sit discriminis, utrum aliquid fieri solere aoristo praeterito, an imperfecto dicatur. Nam quae aoristo praeterito fieri consuevisse dicuntur, ea quocumque praeterito tempore fieri solita indicantur, unde merito colligitur, et etiamnum fieri solere, et posthac fieri posse; quae autem imperfecto tempore fieri consuevisse significantur, ea ad certam tantummodo partem praeteriti temporis, quae quidem ex alio tempore pendeat, pertinent, neque illa, quae ante aut post istam temporis partem fieri consueverint, comprehendunt. Exemplis res declarabitur. Pindarus in principio secundi carminis Isthmici sic scribit:

οἱ μὲν πάλαι, ὦ Θρασύβουλε,
φῶτες, οἳ χρυσαμπύκων
ἐς δίφρον Μοισᾶν ἔβαι-
νον κλυτᾷ φόρμιγγι συναντόμενοι,
ῥίμφα παιδείους ἐτόξευ-
ον μελιγάρυας ὕμνους,
ὅστις ἐὼν καλὸς εἶχεν Ἀφροδίτας
εὐθρόνου μνάστειραν ἁδίσταν ὀπώραν.

In hoc loco ἔβαινον et εἶχεν communem habent et vulgatam imperfectorum vim, quoniam simpliciter continuationem significant tempore quodam, quod ex alio tempore pendeat, durantem. Ἐτόξευον au-

tem adiunctam habet consuetudinis significationem, sed non omnino per omnem praeteriti temporis ambitum extensam, verum in quoddam certum tempus coangustatam, cuius termini alio tempore definiuntur. Nam quum hoc dicat Pindarus, qui olim carminibus faciendis operam dabant, si quem formosum puerum nossent, eum carmine celebrare solebant, aut hoc significat, quando carmina faciebant, canere solebant formosos pueros, aut omnino, quo tempore isti poetae vivebant, formosos pueros solebant canere. Nam illud ipsum, *dum aliquis vivebat*, in plerisque huius generis locis intelligi debere ex eo clarum est, quod imperfectum consuetudinis notione adiuncta, de certis personis adhibetur, quarum vita quum sit certis circumscripta limitibus, numquam imperfecto deest tempus, ex quo pendere possit. Ita Aeschylus in Prometheo de hominum genere:

> *οἱ πρῶτα μὲν βλέποντες ἔβλεπον μάτην,*
> *κλύοντες οὐκ ἤκουον, ἀλλ' ὀνειράτων*
> *ἀλίγκιοι μορφαῖσι τὸν μακρὸν χρόνον*
> *ἔφυρον εἰκῇ πάντα.*

Et sic saepius in iis, quae sequuntur, imperfecto usus est, quod quidem ubique in isto loco refertur ad illud tempus, quo nondum Prometheus culturam hominibus adhibuerat. Contra ubi non significatur tempus ex alio pendens tempore, imperfectum, quantumuis consuetudinis significatione praeditum, adhiberi nullo pacto potest, ut in iis, quae Euripides in Phoenissis v. 543. de aemulatione dicit:

> *πολλοὺς δ' ἐς οἴκους καὶ πόλεις εὐδαίμονας*
> *ἐσῆλθε, κἀξῆλθ' ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν χρωμένων·*

et paullo post de mediocritate:

καὶ γὰρ μέτρ' ἀνθρώποισι καὶ μέρη σταθμῶν
ἰσότης ἔταξε, κἀριθμὸν διώρισεν.

In quibus locis neque ἐσήρχετο et ἐξήρχετο, neque ἔτασσεν et διώριζε dici poterat, quae imperfecta rem ad certum tempus relatura fuissent, ita ut neque ante illud tempus, nec postea idem evenire potuisse significarent. Similiter quum Latini praeteritum perfectum pro aoristo adhibent, non potest illud permutari cum imperfecto, ut in hoc Horatii,

fecundi calices quem non fecere disertum?

Vbi quis dicere vellet *faciebant*?

Illud vero in hoc aoristi praeteriti imperfectique usu diligenter observandum est, ne quis aoristos secundos cum imperfectis confundat, quod accidit Fischero p. 258. ubi in his versibus Homeri,

ὅς κε θεοῖς ἐπιπείθηται, μάλα τ' ἔκλυον αὐτοῦ,

et,

ἠΰτε βοῦς ἀγέληφι μέγ' ἔξοχος ἔπλετο πάντων ταῦρος,

imperfecta putat adhibita esse, qui sunt aoristi secundi. Quamquam enim hoc genus aoristorum nihil videatur aliud esse, quod quidem ad originem et formam attinet, quam imperfectum, diversam tamen ab imperfectorum potestate significationem usu paullatim et consuetudine sermonis adeptum est. Recte vero Fischerus attulit Iliad. XXIV. 340. et Odyss. I. 96. in quibus locis haec leguntur:

ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
ἀμβρόσια, χρύσεια, τά μιν φέρον ἠμὲν ἐφ' ὑγρὴν,
ἠδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν, ἅμα πνοιῇς ἀνέμοιο.

Hic ſane φέρον eſt imperfectum, ſignificatque rem fieri ſolitam, ſed ſic demum, ut aliquem portare ſolitae dicantur ſoleae tum, quum eas pedibus ſubligatas gereret.

Denique addidit Fiſcherus p. 258. plusquamperfectum, quo aliquid fieri ſolere indicetur. Id tempus quum ſit ex eo genere temporum, quae ex alio tempore pendent, eamdem prorſus ſignificationem conſuetudinis habeat neceſſe eſt, quae reperitur in imperfecto. Quamobrem male attulit Fiſcherus locum Platonis in Cratylo, cap. 5. vol. III, p. 237. ed. Bip. Ibi Socrates ita loquitur: οὐκοῦν καὶ ἐὰν κάειν τι ἐπιχειρήσωμεν, οὐ κατὰ πᾶσαν δόξαν δεῖ κάειν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ὀρθήν; αὕτη δ' ἐστίν, ᾗ ἐπεφύκει ἕκαστον κάεσθαί τε καὶ κάειν, καὶ ᾧ ἐπεφύκει. At quis tandem putabit hic plusquamperfecto conſuetudinem indicari, quum id non ſolum perfecto recte fieri poſſit, ſed per temporum neceſſariam conſequutionem ne locus quidem ſit plusquamperfecto, aut imperfecto, cuius vice plusquamperfectum poſitum videtur Fiſchero. Immo nihil certius eſt, quam ſcribi hic bis debere πέφυκεν, quo tempore Plato ante et poſt ſaepius, ut par eſt, utitur, nusquam plusquamperfecto. Quaerenda eſt autem corruptionis origo in ν paragogico cum ι permutato, quod quum ſemel receptum eſſet, addi deinde coepit augmentum. Huiusce corruptionis exemplorum aliquot millia ex antiquis ſcriptoribus colligi poſſent.

Caeterum, ne quis forte haeſitet, ſi qua occurrere tempora videat definita aut indefinita, quae ab nobis non ſunt commemorata, operae pretium facturi nobis videmur, ſi paucis viam rationemque indicaverimus, qua tempora quaeque quo referenda

sint, intelligi queat. Vtemur autem aoristis tantum ad hanc rem: nam definitorum temporum eadem plane ratio est.

Atque ut a praesenti initium faciamus, facile colligitur, hoc quidem nullis augeri temporibus posse. Omnes enim praesentis temporis partes praesentes sunt, neque ulla est, quae tamquam praeterita possit aut futura cogitari. Quod si quid praeteritum aut futurum tamquam praesens cogitatur, id ipsum patet praeteritum futurumque definitum esse. In praeterito autem futuroque tempore nihil obstat quo minus alia tamquam praeterita aut futura aut ex utroque hoc genere coniuncta cogitentur.

Igitur sicut aoristus praeteriti is, quo aliquid certa quadam sed indefinita praeteriti temporis parte ut perfectum, atque idcirco ipsa absolutio et perfectio rei ut praesens ponitur, veluti ἔγραψα, praesens dici poterit aoristi praeteriti, ita aliud ut praeteritum praeteriisse dicetur, velut γεγραφὼς ἔτυχον; aliud ut futurum, velut, γράψων ἔτυχον; aliud ut praeteritum futuri, velut, γράψων γεγονὼς ἔτυχον; aliud denique ut futurum praeteriti, velut, γεγραφέναι μέλλων ἔτυχον. Dabitur enim hoc nobis in huiuscemodi disputatione, ut formulis verborum uti liceat, quae etsi nusquam occurrant, rem tamen claram et perspicuam reddunt.

Eodem modo aoristus futuri simplex γράψω, hoc, scripturum aliquem esse, ut praesens ponit in aliqua parte futuri temporis. Sed eadem illa scribendi actio poni poterit in futuro tempore ut praeterita, velut γεγραφὼς ἔσομαι; vel ut futura, γράφειν μελλήσω, vel ut quae tamquam futura praeterierit, γράψων τετυχηκὼς ἔσομαι; vel denique

ut quam perfectam esse futurum sit, γεγραφέναι μελλήσω.

Hac igitur via temporum diversitates multimodis inter se coniungi consociarique possunt. Sed cuiusque horum compositorum temporum ea natura est, quae est illius temporis, in quo coniuncta ista tempora collocantur. Quod si formae verborum satis commodae interdum desint, id ipsi temporum naturae nihil detrahit, quae debet ex significatione, non e forma verborum iudicari. Quare easdem formas saepius adhiberi necesse est, nunc ad definita, nunc ad relativa, nunc ad indefinita tempora indicanda. Ita futurum γράψω nunc definiti temporis vim habet, quae proprie sic exprimitur, μέλλω γράφειν, nunc relativum tempus continuatumque alio futuro tempore significat, nunc denique futurum notat indefinitum sive aoristum.

CAP. XX.

De modis.

Postremo loco in coniugatione spectandi sunt modi, quibus indicatur, utrum aliquid vere fiat, an fieri possit, an denique fieri debeat. Vnde cum tres omnino modi sint, indicativus, subiunctivus, imperativus, mirum fortasse videbitur, quod omnium gentium grammatici quartum addiderint, infinitivum, Graeci etiam quintum, optativum. Ac de optativo quidem infra dicetur. Infinitivus vero, quo nihil nisi nudam verbi cuius-

que ſignificationem contineri ſupra adnotavimus, propterea videtur a grammaticis inter modos numerari, quia, quum praeter infinitivum nulla ſit verborum in univerſa coniugatione pars, quin flexione ſua et terminatione modum indicet, infinitivorum formae eatenus certe ad modorum notationem trahi poterant, quatenus detractionem ſignificant modorum. Idem factum videmus in caſibus, inter quos quum nominativus, qui nullam relationem notet, iniuria referatur, tamen propterea caſibus adnumerari ſolet, quia, quum caeteri caſus terminatione ſua aliquam relationem indicent, huius terminatio certe omiſſionem contineat relationis. Infinitivus quidem utrum modis verborum adnumerandus eſſet, necne, iam dubitavit Apollonius Dyscolus, grammaticus admodum ſubtilis atque eruditus, cuius de ea re disputatio legitur in lib. III. de Syntaxi cap. 13.

Qui igitur veri ſunt in verbis modi, eorum primus pertinet ad veritatis ſignificationem, isque ὁριστικὸς a Graecis, INDICATIVVS a Latinis vocatur. Eius quidem tam plana eſt atque aperta ratio, ut explicatione nulla indigeat.

Alter modus eſt is, quo fieri aliquid poſſe indicatur, isque CONIVNCTIVVS a Latinis vel SVBIVNCTIVVS dicitur. Graeci autem hunc modum in duos diſtribuerunt modos, quorum unum ὑποτακτικὸν vocarunt, cui deſignando Latini ſua coniunctivi vel ſubiunctivi nomina adhibent; alterum dixerunt εὐκτικόν, quem OPTATIVVM Latini appellant. Atque admodum ſubtilis et erudita in hoc conſtituendo diſcrimine cernitur Graecorum obſervatio et ſagacitas. Nam duplex omnino ratio eſt, qua quid fieri poſſe dicatur, altera, quam

obiectivam philosophi vocant, quum quid per ipsarum rerum conditionem fieri potest; altera, quam subiectivam dicunt, quum sola rei alicuius cogitatio sibi ipsa non repugnat, sive reipsa fieri possit id, quod cogitatur, sive non possit. Igitur modo coniunctivo ea, quae per ipsam cuiusque rei naturam fieri possent, Graeci notarunt, optativo autem, quae possent cogitari.

Vltimum denique locum tenet modus IMPERATIVVS, quo necessitatis continetur significatio, in quo idem discrimen, quod inter coniunctivum et optativum est, infra declarabimus.

CAP. XXI.

De coniunctivo et optativo.

Igitur ut ordine procedat disputatio nostra, omisso indicativo, in quo nihil difficultatis est, primo loco de coniunctivi et optativi ratione dicatur. Ex illo modi coniunctivi atque optativi discrimine, quod supra indicavimus, multa possunt explicari, quae aliter obscura forent. Ac primum hinc intelligitur, quare coniunctivus non nisi ita, ut ex alio verbo pendeat, optativus autem etiam nudus et sine aliorum societate verborum adhibeatur. Nam si coniunctivi haec propria vis est, ut, quae per ipsam rei naturam fieri possint, indicet, necessarium erit, ut, quare quid fieri possit, in unaquaque enunciatione expressum sit. Hoc enim nisi fiat, non poterit diiudicari, utrum aliquid ipsa rei natura fieri possit, an cogitetur dumtaxat fieri

posse. Itaque pleraeque loquutiones, in quibus abest verbum, e quo pendeat coniunctivus, merito videntur sic explicari a grammaticis, ut id ipsum verbum, quo regatur coniunctivus, figura illa, quae ellipsis vocatur, omissum dicant, veluti in hoc exemplo, ἴωμεν, quod plene si dicitur, est ἄγε ἵνα ἴωμεν. Atque consimili modo equidem omnes coniunctivi usus, verbo, quo regantur, destitutos explicari debere contenderim. E quibus hic quidem facillimus est, τί φῶ; τί δρῶ; quod plene sic dicetur, σήμηνον, vel οὐκ οἶδα, τί φῶ, τί δρῶ, ut θέλεις, μένωμεν; Aliud exemplum est hoc, οὐ μὴ εἴπω, quod est sic explicandum, οὐ, φυλακτέον, μὴ εἴπω. Denique illa ratio, qua Homerus maxime uti solet, ut coniunctivus cum particula ἂν coniunctus futuri habeat significationem, in qua re alii scriptores fere optativo et particula ἂν uti solent; ea igitur ratio licet fortassis eo excusari possit, quod Homeri aetate sermo Graecus nondum satis cultus et perpolitus fuerit, nescio tamen an non minus, quam aliae coniunctivi constructiones, ex omissione aliqua nata sit. Vt in his,

πληθὺν δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ὀνομήνω,

et,

εἰ δέ κε μὴ δώωσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι.

Quae sic explicanda arbitror, ut intelligatur, ἔχοιμ' ἄν, ὅπως ὀνομήνω, ὅπως ἕλωμαι.

Contra optativus solus per se adhibetur, et recte quidem. Nam quum nihil aliud notet, quam cogitari aliquid sine repugnantia posse; non est alio verbo opus, quo indicetur, quare aliquid recte cogitari queat. Quippe ad hanc rem ipsa tantum cogitatione usus est. Igitur illa, λέγοιμ' ἄν, ἴοις ἄν, proprie significare videntur, *dicere possim*,

ire possis, vel, omissa particula, λέγοιμι, ἴοις, *dicere possum*, *ire potes*. Ex hac autem significatione orta est optandi vis, e qua nomen huic modo accessit. Nam quum nihil optemus, nisi quod aliquo modo fieri posse videatur, quia hoc ipsum, optare, velle est, ut aliquid fit, quod esse si non posset, optari non posset: tamen, qui aliquid optant, non quaerunt, utrum aliquid re vera fieri possit, sed utrum fieri illud cogitari queat: propterea quia saepe fit, ut optemus ea, quae re vera fieri nequeunt. Ita optare aliquis, ut numquam moriatur, potest, quamvis re ipsa, ut non moriatur, fieri non possit. Quapropter merito Graeci non eum verbi modum, quo aliquid re vera fieri posse significatur, sed illum, quo indicatur, aliquid cogitari posse tamquam quod fiat, optandi potestate instruendum censuere.

Sed quando optativus modus non adhibetur optandi caussa, sane plerumque refertur aeque ut coniunctivus ad ea, quae non solum cogitari, sed etiam re vera fieri possunt. Quem quidem optativi usum inde natum esse patet, quod pleraque propterea cogitantur tamquam quae fieri possint, quia caussa aliqua sit, ex qua colligamus, ea fieri re vera posse.

Illud denique in modo coniunctivo atque optativo investigandum est, quare factum sit, ut e praesente ac futuro tempore plerumque coniunctivus, e praeteritis temporibus optativus pendeat, ita quidem, ut utriusque modi eadem prorsus vis videatur et significatio esse. Id quidem plerumque fieri dico: nam qui semper factum contendit, Dawesius, et qui hunc sequuntur, vehementer errant, quod alio loco copiosius demonstrabo. Quod si quis forte, quoniam temporum significatio in modo

optativo et coniunctivo aut nulla aut perparva insit, temporum discrimina a Graecis modorum diversitate indicata esse censeat, vereor sane, ne omissio significationis temporum in illis modis magis e modorum significatione, quam modorum significatio ex omissione significationis temporum orta sit.

Sed aliquid tamen de hac re nunc quoque dicendum arbitror. Atque ut supra dictum est, quum ad singula facta referantur modi, non possunt non omnium temporum adiunctam significationem habere. Nullum enim cogitari factum potest, quin quocumque in tempore collocari queat, quandoquidem facta omnia non stabilem perpetuamque conditionem, sed certis inclusam temporis limitibus indicant. Partem igitur temporis implent, quae aut certa ac definita, aut indefinita, aut ex alia temporis parte suspensa esse potest. Neque vero in hac re quidquam interest, utrum factum aliquod vere fieri, an fieri posse, an fieri debere cogitetur. Quidquid enim horum sit, manet facti natura, id est actio certis inclusa temporis finibus. Quamobrem necessarium est, ut non solum indicavus modus, quo ipsa eventuum veritas significatur, sed etiam reliqui modi, qui possibilitati ac necessitati indicandae destinati sunt, temporum omnium notationem admittant. Sed in hac re dissentiunt ferme gentium linguae. Vt in Graecorum lingua plura, quam in aliis linguis, reperiuntur imperativi modi tempora, nec tamen omnia. Contra coniunctivi atque optativi temporibus Graeci multo sunt, quam alii, pauperiores. Quod quidem non potest non vitio verti Graecae linguae, quae hanc ipsam ob caussam multa obscurius exprimat necesse est, quam aut Latina, aut Germanica, et quae ex his ortae sunt linguae. Nam isti quidem

perabsurdi homines sunt, qui in Graecorum coniunctivo atque optativo relativorum temporum significationem simul definitorum temporum formis contineri putant. Nam qui tandem fieri potest, ut tempora non solum diversa, sed etiam plane contrariae naturae iisdem verborum formis indicentur? Sic coniunctivum et optativum praesentis simul etiam imperfecti coniunctivum atque optativum esse existimant. Atqui imperfectum dupliciter contrarium est praesenti, primo, quod praeteritis temporibus adnumerari debet, deinde quod, quum praesens certum definitumque sit, ipsum ex alio tempore pendet. Qui ergo tam repugnantia iisdem formis comprehendere cuiquam in mentem venerit? Immo nihil amplius dubitabimus, quin Graeci relativorum temporum coniunctivis atque optativis careant. Sed eorum tamen notatio ab nulla lingua commode abesse potest. Nam si quis dicat, ἦλθον, ἵνα παρῶ, quis diiudicet, utrum id sit, *veni, ut adsim*, an, *veni, ut adessem*? Qui autem dicat, ἦλθον, ἵνα παρείην, non magis forma quidem temporis indicaverit, utrum horum velit. Peropportune tamen Graecis contigit, ut, quum relativorum temporum in coniunctivo et optativo notatione careant, modum tamen duplicem habeant, coniunctivum atque optativum. Quorum altero ferme definita tempora, altero relativa indicant. Id primus, nisi fallor, observavit Dawesius: sed hic quum caussam huius rei non intelligeret, totam rem non intellexit. Itaque, ut solet, ferox invento, legem putavit ferendam esse, quam quum Attici scriptores semper, tum, qui aliis usi sunt dialectis, plerumque servaverint. Atque quum nullis, nisi poetarum exemplis, in quibus metri ratio veram lectionem argueret, refutari se posse censeat, prosae orationis scriptores prorsus

ſectatorum ſuorum libidini expoſuit. In Thucydide quidem nulla erit pagina, quin aliquot locis ex iſta Daweſii lege corrigenda ſit. At ſane quidem ille hoc vere obſervavit, definita tempora coniunctivo, relativa optativo indicari. Verum non illud tam late patet, quam ipſe putat: neque omnino, ſi quis ex vero rem aeſtimare velit, temporum aliorum in iſtis coniunctivis atque optativis notatio ineſt, quam quorum illi temporum coniunctivi ſunt atque optativi. Nimirum quoniam coniunctivus, ut ſupra dictum eſt, poſſibilitatem obiectivam notat, fieri non poteſt, quin is modus de eo ipſo tempore, cuius eſt, intelligatur: ἦλθον, ἵνα παρῶ; *veni, ut adſim.* Qui ſi quando a Graecis ſic adhibetur, ut relativum tempus indicare videatur, primo videndum eſt, ne huiusmodi loci explicatione adiuvandi ſint; deinde, ut iſta ſignificatio non poſſit evitari, vitio id linguae potius dandum erit, relativis coniunctivorum temporibus carenti, quam facienda emendatio, quae non ſcriptorum, ſed linguae foret correctio. Quod autem dixi, poſſibilitatem obiectivam poſtulare, ut coniunctivus de eo tempore, cuius eſt coniunctivus, intelligatur, id huiusmodi eſt. Coniunctivo indicatur, non cogitari aliquid, tamquam quod fieri poſſit, ſed revera fieri poſſe. Id igitur ſi, quo tempore fieri poſſit, ſignificandum eſt, quodnam tempus adhibeamus? Num illud, quo non debere fieri, an illud, quo poſſe fieri cenſemus? Igitur ἦλθον, ἵνα παρῶ, non poterit ſignificare, *veni, ut adeſſem* ſed ſignificabit, *veni, ut adſim.* Diverſiſſima enim ex his temporibus conſequutio naſcitur: qui venit, ut adeſſet, adfuit; qui venit, ut adſit, adeſt. Optativi alia ratio eſt. Is enim quoniam poſſibilitatem ſubiectivam indicat, totus ad mentem cogitantis de aliqua re refertur. Itaque qui dicit, ἦλθον, ἵνα παρείην, hoc

sibi consilium fuisse indicat, ut adesset, id autem incertum relinquit, utrum id consilium vere effectum dari potuerit, necne. Euripides in Hecuba:

πολὺν δὲ σὺν ἐμοὶ χρυσὸν ἐκπέμπει λάθρα
πατὴρ, ἵν' εἴ ποτ' Ἰλίου τείχη πέσοι,
τοῖς ζῶσιν εἴη παισὶ μὴ σπάνις βίου.

Εἴη dicit, quia volebat quidem hoc Priamus; sed an vere eventurum esset, ignorabat. Neque evenit. Occidit enim Polydorum Polymestor, et potitus est auro. Sed ex hac ipsa vi optativi intelligitur, quare hic modus possit etiam de aliis temporibus adhiberi, quam quorum proprie temporum modus est. Nam quae optativo modo dicuntur, quum non significent ea, quae revera fieri possint, sed quae fieri posse cogitentur, consequens est, ut optativus non referatur ad id tempus, quo fieri possit aliquid, sed quo cogitatur fieri posse. Is igitur modus si praesentis temporis est, non significabit possibilitatem alicuius rei nunc praesentem, sed praesentem tum, quum quis eam cogitaret. Et ita etiam in aliis optativi temporibus. Quare qui dicit, ἦλθον, ἵνα παρείην, proprie hoc indicat, venisse se eo consilio, ut adesset: quod consilium quia eo ipso tempore, quo venit, praesens ei erat, praesentis optativo utitur: eoque incertum relinquit, utrum hoc consilium effectum eatur hoc ipso tempore, quod nunc praesens est, an ante hoc itum fuerit effectum. Quod quum animadvertissent Graeci, defectum relativorum coniunctivi temporum optativo compensarunt, non quod optativus natura sua relativa ista indicaret tempora, sed quod non, ut coniunctivus, rem ipsam in definitis temporibus collocaret. Illustrabo rem Homeri loco in Odyss. III. 76. quem ipsum Dawesius attulit.

αὐτὴ γὰρ ἐνὶ φρεσὶ θάρσος Ἀθήνη
θῆχ', ἵνα μιν περὶ πατρὸς ἀποιχομένοιο ἔροιτο,
ἠδ' ἵνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχῃσιν.

Vltimum versum Dawesius, quod regulae suae repugnet, spurium pronunciavit: quo nihil facere potuit imperitius. Ἔρηται dicere Homerus recte non poterat. Eo enim significasset, de patre non tunc percontandum fuisse Telemacho, sed nunc, quo tempore ipse poeta hoc narraret. Itaque ἔροιτο dixit, quod etsi praesens est, indicat tamen consilii tantum in animo Minervae praesentiam, illud autem non definit, quo tempore eventurum hoc consilium sit. In altero versu vero ἔχοι sane poterat dicere, quippe pariter animo concipiebat Minerva futuram Telemachi famam. Sed eamdem rem recte poterat etiam coniunctivo ἔχῃσιν exprimere, quandoquidem non famam indicat tunc tantummodo florentem, quum patrem quaereret Telemachus, sed durantem illo adhuc tempore, quo ista ipse Homerus referebat. Quod si haec aut Dawesius, aut qui huius auctoritatem temere sequi consueverunt, satis perspecta habuissent, multos veterum locos non corrupissent perversis emendationibus.

Praeterea observandum est, coniunctivo futuri Graecos non esse usos. De qua re quum alii hic illic dixere grammatici, tum optime omnium Apollonius lib. III. de syntaxi cap. 30. p. 271. seq. Confer praeterea Abreschium in Misc. Obss. novis vol. III. p. 12 seqq. Nec Latini hunc modum habent, nisi quum circumscriptione utuntur. Quamquam caussa nulla fuit, quare hic modus omitteretur. Nam etsi, ubi eo usus est, vel coniunctivum aliorum temporum, vel indicativum futuri adhibent

Graeci, id saepe tamen negligentius, quam rectius, faciunt. Nam neque aliorum temporum coniunctivi habent futuri temporis significationem, neque futuri indicativus possibilitatis notionem continet, sed rem ut vere futuram notat. Quare non defensione, sed excusatione indigent. Ac λέξομεν, ἵνα εἰδῆτε, quum dicunt, id ferri propterea potest, quia intelligere aliquem id, quod ei quis dicturus sit, ut praesens poni in futuro tempore potest. Quum autem dicunt λέξομεν, ἵνα εἰδήσετε, sic censuerunt, ea, quae futura sint, propterea ut possibilia cogitari posse, quia nondum facta sint. Similis est constructio particularum ὡς, ὅπως, ἵνα, ὄφρα cum indicativis praeteritorum temporum, quam ubique male intellexit Brunkius, id quod in syntaxeos explicatione demonstrabimus.

Cap. XXII.

De imperativo.

Sed dicatur denique etiam de MODO IMPERATIVO. Is in nulla lingua, quantum equidem sciam, reperitur integer. Ac primum quidem quod ad personas attinet, primam imperativi personam nulla lingua agnoscit, Germanica aliaeque ne tertiam quidem, quam Graeci tamen et Romani habent. Primam quidem personam vulgo putant ab imperativi natura prorsus abhorrere, quia nemo sibi ipse imperare possit. Et ita videtur Apollonio in lib. III. de syntaxi cap. 25. Ac profecto qui sibi ipse imperaret, is ea re duplicem personam in se susciperet, alteram imperantem, alteram, cui imperaretur.

Quae quum non posset non esse a priori diversa, etiam qui ipse sibi imperaret, secunda deberet persona uti. Sed ista disputatio sic demum vera foret, si totum illud imperare proprium esset modi imperativi. Atqui id non minus fortuitum est in hoc modo, quam optare in optativo. Nihil enim nisi omnino aliquam necessitatem imperativo modo declarari, vel ex tertia persona colligi potest: quippe non possumus absentibus imperare. Itaque *esto* exempli caussa necessitatem tantum alicuius rei indicat, minime imperium. Propemodum enim idem est, ac si quis dicat, *debet esse*, hoc tantum discrimine, quod in his, *debet esse*, necessitas continetur verbi significatione, in hoc autem, *esto*, in modi natura posita est. Scilicet quemadmodum is modus, quo possibilitas indicari debet, duplex est, alter obiectivam, alter subiectivam possibilitatem significans, ita simile quid in imperativo licet animadvertere. Etenim etiam necessitas duplex est, altera obiectiva, quae ex rei cuiusque natura argumentis colligitur, ut, *qui sapiens est, mortem contemnat necesse est*; altera autem subiectiva, quae non ex rerum, de quibus loquimur, natura, sed ex nostro arbitrio, nostraque voluntate oritur, ut, *morere.* Vtrique necessitati suae quaedam verborum formae destinatae sunt; obiectivae necessitati adiectiva verbalia, quae in Latinis verbis gerundia dicuntur, ut ἰτητέον ἐστίν, *eundum est.* Eaque nunc activam vim habent, ut ταῦτα φυλακτέον, *agitandum est vigilias*, aut passivam, ut οὗτος φυλακτέος, *hic cavendus est.* Subiectivae necessitati autem imperativus, qui proprie dicitur, assignatus est, ποίει, ποιείτω, *fac*, *facito.* Nunc sicut secunda et tertia persona huius imperativi hanc vim habent, *impono tibi*, *impono illi necessitatem aliquid faciendi*, quidni etiam

prima persona recte adhiberi possit, quae significet, *impono mihi eam necessitatem*? Nimirum patet, hanc personam propterea non esse ab linguarum inventoribus additam, quia rarior eius usus erat, quum, qui sibi ipse aliquam necessitatem imponat, nihil agat aliud, nisi ut velit aliquid facere. Id igitur etiam dici poterat *volo*. Eadem caussa est, quare quaedam linguae etiam tertiam imperativi personam praeterierunt. Nam quum nequeamus absentibus voluntatem nostram significare, satis visum est, si quis eos facere quid vellet, dicere, *debet ille hoc facere*: propterea quod, quum subiectivam necessitatem absenti imponere non possimus, obiectiva utendum est, sic, ut dicamus fieri aliquid debere, sed id ut fiat, non posse nos efficere. Sed quum ea res, quam alloqui aut non possumus, aut nolumus, in nostra potestate posita est, maxime desideratur tertia imperativi persona. Quare quod Latini dicunt, *hoc positum nobis esto*, Germani non possunt satis apte exprimere, quos aut, *dieses soll so seyn*, aut, *dieses sey so*, dicere necesse est.

Sed videndum nunc est de temporibus imperativi: de quibus duobus in locis disputavit Apollonius Dyscolus, in lib. I. cap. 36. et in lib. III. cap. 24. Verum is rem minime exhausit. Non enim imperativi naturam satis perspexerat. Dixi supra subiectivam necessitatem exprimi imperativo. Id huiusmodi est, ut imperativus non possit non semper ad personam eius, qui loquitur, referri. Hoc ipso enim cernitur subiectiva vis imperativi, quod is, qui loquitur, ipse necessitatem alicuius rei sua voluntate constituit. Atqui persona loquentis semper in praesenti tempore collocatur, propterea quod ex hac persona omnis oratio pendet, ad eamque refertur. Neque enim ullas

aut praesentium aut praeteritorum aut futurorum temporum distinctiones fieri possent, nisi ex aliquo certo penderent tempore, in quo esset is ipse, qui eas facit. Qui quae de se et suis cogitationibus dicit, ea praesentia sunt, quibus alia ut praeterita, alia ut futura adnectuntur. Ad hanc igitur loquentis personam quum necessario referantur omnes imperativi, praesentis aliquam significationem comprehendant necesse est. Eoque factum est, ut quaedam linguae solum praesentis temporis imperativum adsciscerent. Porro quoniam necessitas illa, quae imperativo indicatur, ex voluntate loquentis, ut ex caussa sua, prodeat, qua quod efficiatur, non potest non posterius hac caussa esse, visum est Apollonio aliisque etiam futuri significationem tribuere imperativis, ita ut imperativos, qui formam futuri habent, ut γραψέτω, εἶσε, aliorum magis temporum, quam futuri esse imperativos censerent. Quod illi non satis recte videntur fecisse. Nam etsi hoc verissimum est, imperativos necessario et praesentis habere significationem, quia referuntur ad personam loquentis, et futuri, quia posteriores caussis effectus sunt: nihilo tamen minus omnium temporum et cogitari et formari imperativi potuerunt. Nimirum ea res, cuius necessitatem voluntate nostra constituimus, quoniam etiam extra nos posita esse potest, quocumque poterit in tempore collocari. Quae si est in praesenti tempore, difficultatem explicationis nullam prorsus habet. Sin est in futuro, certe non magnam, quia quocumque demum tempore futuram esse velimus, posterior erit caussa sua. Paullo maiorem habet difficultatem, si est in praeterito tempore, quoniam repugnare hoc sibi videtur, effectum caussae praecedere. Verum hoc minime sic est. Nam omnium imperativorum praeteriti temporis haec vis est, ut

ad solas cogitationes praeteritarum rerum referantur. Atqui cogitationes praesentes sunt. Apollonius haec exempla affert: κεκλείσθω ἡ θύρα, et γεγράφθω. Patet, si ianua non sit clausa, frustra esse eum, qui κεκλείσθω ἡ θύρα dicat. Si ianuam non clausam claudi vult, dicendum est, κλειέσθω ἡ θύρα. Quod si illud praeteritum, ut clausa sit ianua, imperativo modo exprimere vult, non potest hoc aliter facere, nisi si rem cogitet ut praesentem, non, *clauditor ianua*, sed, *clausa esto*. Videndi Priscianus lib. VIII. p. 806. et Macrobius de differentiis et societatibus Graeci Latinique verbi p. 735. Id magis etiam elucet ex iis exemplis, in quibus res, quam imperativo exprimimus, prorsus praeteriit, nec durat adhuc, ut, ἐκπεπορθήσθω ἡ Τροία ἐννέα ἔτεσι πρότερον. In talibus enim plane manifestum est, imperativum non nisi ad cogitationem rei praeteritae spectare, ut nihil aliud dicatur, quam, *sumptum hoc nobis esto*, *Troiam novem annis prius expugnatam esse*. Sed quoniam frequentissimus imperativorum usus in iis rebus est, quas nunc effectum dari volumus, factum est, ut in praeteritis, de quibus commode etiam aliis formulis dici potest, rarius imperativi adhibeantur, ac rarius etiam in futuris, quia, ut supra dictum est, quocumque imperativo continetur res futura. Sed facile intelligitur, οἶσε non minus aptam imperativi formam esse, si eo res olim futura significetur, quam φέρε, quo eam rem nunc statim fieri debere indicamus.

Reperiuntur autem apud Graecos non solum in definitis temporibus imperativi, sed etiam in aoristis. Idque merito. Eorum eadem vis est, quae proprie est aoristorum. Atque in praeterito quidem tempore qui sunt aoristi, eorum imperativus

indicat, rem aliquam perfectam esse debere, non addito tempore certo, quo debeat esse perfecta, ut in his, quae affert Apollonius, γράψον, σκαψάτω τὰς ἀμπέλους. Ea ille observavit hoc differre a praesentis imperativis γράφε et σκαπτέτω τὰς ἀμπέλους, quod, quum imperativis praesentis aliquis iubeatur istis negotiis occupatus esse, aoristi praecipiant ea absolvere. Praesentis aoristus in imperativo, ut in reliquis modis, eamdem cum definito et relativo praesente formam habet; significatione tamen diversus est. Sic ἄκουε si cui acclamamus, definito utimur praesente: nunc enim eum audire iubemus. Ἱππεύων μάχου autem quum dicimus, tum pugnare aliquem iubemus, quum equo insideat. Denique si dicimus, πείθου τοῖς σοφωτέροις, neque definitum, nec relativum tempus, sed aoristum intelligi volumus, et, quod praecipimus, faciendum censemus quocumque tempore. Eadem aoristi futuri ratio est. Μέλλε φέρειν definiti futuri est, quo iubemus aliquem se nunc ad portandum aliquid parare. Ὁδοιπορῶν οἶσε relativi futuri est, quo ferendum quid indicamus tum, quum quis iter faciat. Denique vero οἶσε τὰ προσερχόμενα κακά qui dicit, aoristo utitur, ut eo quamcumque futuri temporis partem comprehendat.

Imperativorum relativi praesentis et futuri exempla modo attulimus. In praeteritis autem temporibus nullas his formas reperimus destinatas esse. Nihilo tamen secius horum quoque temporum imperativi sunt. Nam si quis diceret, *sumptum hoc nobis esto*, *nos adfuisse*, *quum Troia caperetur*, aut, *discessisse nos*, *antequam caperetur*, is, si modo formae horum imperativorum exstarent, imperativis imperfecti et plusquamperfecti uti deberet. Nam ista si ut vere facta narrantur,

his temporibus usus est: *aderamus, quum Troia expugnaretur; discesseramus, quum expugnaretur.*

Ex his, quae de imperativis disputata sunt, iam denique etiam adiectivorum verbalium et gerundiorum ratio clarius elucescet. Iis obiectivam necessitatem significari diximus. Atque huius quoque non potest non ea ratio esse, ut aliquid propter aliquam praecedentem caussam futurum esse indicetur. Continent ergo adiectiva verbalia pariter atque imperativi futurae rei significationem, ut, ποιητέον ἐςίν, *faciendum est.* Huius autem rei necessitas quum in quocumque tempore collocari possit, adiuncta habere potest omnium temporum verba, ut *faciendum est, fuit, erit, fuerat, fuit, fuerit.* Sed quoniam haec obiectiva necessitas est, habet longe aliam vim, quam imperativi horum temporum. Quod si exempli caussa praeteritae rei necessitas designanda sit, ea necessitas si obiectiva est, in ipsa rerum conditione posita fuerit necesse est, ut, *faciendum fuit*; sin subiectiva tantum est, non poterit in ipsa re quaeri, tamquam quae per se fuerit facienda, sed in animi nostri cogitatione posita erit, rem fuisse iubentis. Id igitur dicetur πεποιήσθω, *factum esto*, quo aliquid iubemus tamquam factum cogitari, seu factum illud sit, seu non sit factum.

CAP. XXIV.

De participio.

Nunc vero de participio dicatur, quam disputationem propterea differendam putavimus, quo cla-

riorem praegreſſa temporum explicatio ei lucem praeberet. Ac ſupra, quum de partibus verbi exponeretur, participium diximus nomen eſſe. Eſt autem nomen adiectivum, quo quae continetur qualitas, ea quum ſit e verbis petita, facile intelligitur, ſicuti verborum, ita participiorum quoque triplex genus eſſe, activum, paſſivum, et medium. De quorum diſcrimine quoniam ſupra ſatis explicatum eſt, nihil attinet iſta nunc repeti. Sed quum praedicatum illud, quod in verbis eſt, etiam temporum neceſſariam adiunctionem habeat, temporum quoque notatio participiis adhaeret. De qua re eſt accuratius dicendum. Etenim participium et praeteriti temporis reperitur, et praesentis, et futuri, ſive definita haec tempora, ſive aoriſta ſint. In iis autem temporibus, quae ex alio tempore pendent, imperfecto plusquamperfectoque, nulla non ſolum apud Graecos, ſed ne in caeteris quidem linguis invenimus participia. Scilicet hic quoque comprobari videmus id, quod ſupra iam adnotatum fuit, ubique in linguarum conformatione veſtigia reperiri diligentiſſimae obſervationis, qua mens humana et ratio etiam ſui ſibi minus conſcia omnia perveſtigare ſoleat. Etenim participia quum ſint nomina, fieri non poteſt, quin, quod proprium eſt nominum, conſtantem aliquam permanentemque rerum conditionem ſignificent. Cui ſi temporis notatio adiicitur, qua participia a caeteris nominibus differunt, id neceſſario tempus eſt conſtans atque perpetuum, ſive praeteritum illud ſit, ſive praesens, ſeu denique futurum. Illa vero permanens tempore quopiam conditio, quae participio exprimitur, poteſt aut definitis temporibus, aut indefinitis, id eſt aoriſtis, permanens cogitari. Vnde haec planiſſime intelliguntur definitorum temporum participia γεγραφώς, γράφων, μέλλων

γράφειν, indefinitorum autem γράψας, γράφων, γράψων. Omnia enim ſtabilem indicant conſtantemque conditionem eorum, de quibus dicuntur. Nam qui γεγραφὼς et γράψας dicitur, ſemper et ubique hac nota cognoſcitur, quod aut nunc aut aliquando ſcripſit; qui γράφων definito et indefinito tempore vocatur, hac, quod aut nunc, aut quacumque in parte praeſentis temporis ſcribit; qui denique μέλλων γράφειν et γράψων, hac, quod aut nunc eſt aut omnino aliquando ſcripturus. Quod ſi qua eſſent pendentium ex alio tempore temporum participia, ea non conſtantem ac perpetuam, ſed fluxam ſibique ipſi repugnantem conditionem ſignificatura forent. Ita ſi quod eſſet imperfecti participium, quo verbi cauſſa nominaretur is, qui ſcribebat: id participium non eum eſſet ſignificaturum, qui aliqua omnino praeteriti temporis parte ſcribebat, (id enim exprimeretur participio aoriſti γράψας) ſed eum, qui ſcribebat certa quadam parte praeteriti temporis, qua aliud quid fiebat. Atqui non eſt aliud quidquam indicatum, quod factum ſit, quum quis ſcribebat. Ergo iſtiusmodi participium non poſſet non eum ſignificare, qui illo tempore ſcribebat, quo aliquid fiebat, quod non fiebat. Id igitur perinde eſſet ac ſi diceretur eodem tempore ſcripſiſſe, quo non ſcribebat.

Sed ne quis forte deeſſe exiſtimet participia, quae ad tempus referantur ex alio tempore pendens, ea temporum relativorum conditio neceſſario exprimitur definitorum temporum participiis, ut γράφων, γεγραφώς. Scribens enim quum is dicatur, qui in continuanda hac ſcribendi actione occupatus eſt, facile patet, eius actionis continuationem quocumque in tempore collocari poſſe, ut, *ſum ſcribens*, *eram ſcribens*. Nam ſcribentis

eadem manet notio, sive ille nunc est scribens, sive erat scribens, quo tempore aliud quid fiebat. Eodem modo γεγραφώς, vel *fatus* is est, cuius haec est permanens et stabilis conditio, ut scripserit, ut fatus sit. Quae conditio nihil mutatur, sive is nunc esse dicatur γεγραφὼς vel *fatus* esse, sive nunc fuisse, seu denique, quo tempore aliud quid fiebat factumve erat, fuisse. Cavendum est autem, ne quis putet, quemadmodum γράφων sic explicari possit, *is, qui scribit*, γεγραφώς, *is, qui scripsit*, ita etiam haec, *is, qui scribebat, qui scripserat*, exprimi posse suis quibusdam et propriis participiis. Nam ut exstarent huiuscemodi participia, non alia tamen iis tribui potuisset vis, quam quae est in praesentis perfectique participiis. Etenim qui scribebat, γράφων, *scribens*; qui scripserat, γεγραφώς, vel qui dixerat, *fatus* intelligitur, ita ut in istis participiis istud, *scribere* vel *scripsisse* vel *fatum esse*, tamquam permanens conditio insit: quae quum possit quocumque in tempore collocari, qui scribebat, intelligetur scribens, tempore quidem eo, quo aliud quid fiebat; qui autem scripserat, vel fatus erat, γεγραφὼς et *fatus* dicetur atque erit, ante quidem, quam aliud quid factum erat. Quamobrem recte dicimus, *stans verba fecit, facit, faciet, fecerat, faciebat, fecerit; sic fatus abiit, abit, abibit, abierat, abibat, abierit; moriturus dixit, dicit, dicet, dixerat, dicebat, dixerit.*

Sed erunt fortasse, qui mirentur, quod nullam mentionem fecerimus participii futuri exacti. Quod tempus quum habeatur in iis, quae ex alio tempore pendent, non poterit sane nostra quidem sententia participio instructum esse. Nec sane occurrit eius temporis participium in quaquam lingua,

nisi quis huc referendum putet participium futuri Graeci eius, quod vulgo a grammaticis paullo post futurum appellatur. Ac grammatici quidem in ea opinione sunt, ut istam tertii vel paullo post futuri formam minime existiment futuri exacti significatione praeditam esse. Quo facilius, si huic sententiae accederemus, omnem illam quaestionem liceret profligare. Verum ego quidem quum non dubitem, quin vera et genuina istius formae significatio futurum exactum notet, de qua re alio loco dicetur, diligentius debebo de huius futuri participio exponere, ne ipse mecum pugnare videar.

Nimirum quamvis futurum exactum primo quidem adspectu eiusmodi tempus esse videatur, quod pendeat ex alio tempore, at nihilominus idem futurum aoristi significationem recipit. Nam sicut aliquid simpliciter indefinita aliqua parte futuri temporis eventurum dici potest, ita nihil impedit, quo minus in parte aliqua indefinita futuri temporis aliquid ut praeteritum collocari queat. Ita qui dicit *faxo*, hoc dicit, *effectum dabo*. Quo non indicat, se operam daturum, ut aliquid fiat, aut occupatum in aliqua re facienda fore, sed effecturum, aliqua res ut facta iam absolutaque sit futuro tempore. Nunc tertium illud Graeci verbi futurum non futurum exactum relativum, sed futurum exactum aoristum esse contendo, cui rei argumenta dicentur infra. Quapropter non est mirum, si hoc futurum participio praeditum est, quia hoc participium non est relativum, sed aoristum.

CAP. XXIV.

De infinitiva.

Transeo ad infinitivum, qui quum solam ac nudam contineat praedicati, quod in verbis inest, significationem, ea tantum adiuncta habeat necesse est, quae propria istius praedicati sunt, qualitatis rationem activam, passivam, et mediam, deinde temporum notationem. Ac de activa, passiva, et media verborum significatione satis supra expositum est. Temporum vero eadem in infinitivo, quae in participio, ratio est. Nam quae tempora participium non habent, eadem carent etiam infinitivo. Nimirum coniugatio, quae et personarum praedita est, et veritatis, possibilitatis, ac necessitatis notatione, quum referatur ad singula facta, necesse habet non solum definitorum atque indefinitorum, sed etiam relativorum temporum indicationem. Infinitivus autem, qui nudam praedicati notionem contineat, relativorum quidem temporum adiunctionem eadem caussa, qua participium, repudiat. Nam si quod tempus praedicato alicui adiicitur, id eiusmodi tempus sit necesse est, quod sibi constet, eoque certam et stabilem praedicati notionem reddat. Quod si tempus sit secum ipso pugnans, praedicatum et esse et non esse significabitur, eoque penitus tolletur. Merito igitur definitorum et indefinitorum temporum reperti sunt infinitivi, ut γεγραφέναι, γράφειν, μέλλειν γράφειν, γράψαι, γράφειν, γράψειν, exclusi autem infinitivi temporum relativorum, ut imperfecti et plusquamperfecti. Nam quos commemoravimus definitorum temporum infinitivos, γεγραφέναι,

γράφειν, μέλλειν γράφειν, indefinitorum autem, γράψαι, γράφειν, γράψειν, hi omnes conditionem notant firmam constantemque eius, qui aut nunc aut aliquando scripsit, scribit, scribet. Quod si qui essent relativorum temporum infinitivi, ut imperfecti et plusquamperfecti, quibus indicaretur conditio scribendi quodam praeterito tempore, quo aliud quid fiebat, necessarium foret, ut istiusmodi infinitivi, quoniam nihil indicant, quod eodem tempore cum ista scribendi conditione fuerit, conditionem significarent scribendi eo tempore, quo aliquid fiebat, quod non fiebat. Conditionem ergo notarent scribendi eo tempore, quod nullum esset tempus.

Neque vero desunt infinitivi, qui relativis temporibus designandis inserviant. Necessario enim ad eam rem finitorum temporum infinitivi adhibentur, qui quoniam perpetuum constantemque indicant statum eius, qui aliqua in conditione fuit, est, erit, possunt quocumque in tempore collocari. Quare si depositae alicuius conditionis status in praeterito aliquo relativo tempore collocandus est, quae est plusquamperfecti significatio, infinitivum Graeci adhibent perfecti definiti, ut, ἔτος λέγεται γεγραφέναι, ὅτε τις παρεγένετο, id est, *scripserat, quum quis advenit*; sin autem durans aliquo relativo praeterito tempore conditio indicanda est, quod imperfecti officium est, praesentis definiti infinitivo utuntur, ut, ἔτος λέγεται γράφειν, ὅτε τις παρεγένετο, id est, *scribebat, quum quis advenit.* Id Latini negligentius et parum apte dicunt, *scripsisse dicitur, quam quis advenit.* Quae loquutio servanda plusquamperfecto erat, quod iam quum non habeant quo infinitivo exprimant, ad alias verborum formulas confu-

giunt, ut, *scriptum ab eo fuisse dicitur, quum quis advenit.* Par ratio est, quum quid futuro in tempore ita tamquam praeteritum collocatur, ut ex quadam futuri temporis parte pendeat. In quo casu futuri exacti infinitivus, γεγράψεσθαι, aliique similes infinitivi non relativorum temporum sunt, sed aoristorum. Id quod tum ex eo cognoscitur, quod relativorum temporum non possunt ulli esse infinitivi, tum infra in Graecae coniugationis expositione, quum de tertio futuro agetur, argumentis aliis exemplisque illustrabitur. Latinorum autem infinitivos eos, qui fortasse relativorum temporum videri queant, ut *scriptum fore*, *scripturum fuisse*, aut aoristorum esse, ut hunc, *scriptum fore*, aut utroque, et ad aoristos et ad tempora definita, referri debere, ut hunc, *scripturum fuisse*, ipsa haec verba *fore* et *fuisse* declarant, quorum alterum aoristi proprium, alterum commune aoristi definitique temporis est.

Cap. XXV.

De Graeca coniugatione generatim.

Explicata partium orationis natura ad ipsas earum in Graeco sermone formas accedimus. Atque de nomine quidem et particulis ita iam pridem ab iis, qui Graecae grammaticae rationem exposuerunt, disputatum est, ut nihil videatur hic locus nostris indigere adnotationibus. Sed de verbo, quod maximas omnibus grammaticis difficultatas creavit, eo dicendum est accuratius, quo minus nostra quidem sententia ista res virorum do-

ctorum disceptationibus exhausta est. Atque quum Tib. Hemsterhusius, vir summa et ingenii et doctrinae laude clarissimus, verborum Graecorum coniugationes multis magnisque laborare vitiis intellexisset, est is novam aggressus earum explanandarum rationem; quam illustratam a Lennepio in eo libro, quem scripsit de analogia linguae Graecae, et animadversionibus Everardi Scheidii auctam, alii deinceps plurimi sequuti sunt. Est autem huius sectae ea potissimum sententia, de plurimis variorum temporum formis, quae nunc in verbo Graeco reperiuntur, alias aliis esse originibus assignandas, aliquantoque plura, quam vulgo putetur, olim primitiva verba in Graeco sermone exstitisse. Quae sententia quamquam verissima est, si modestos intra limites sese contineat, a plerisque tamen eousque amplificata est, ut, quidquid explicatu difficilius iis videretur, id ex obsoletis verborum, quae numquam exstiterunt, formis derivandum existimarent. In qua re nullius maior fuit temeritas, quam Hezelii, qui partem grammaticae Graecae, signis exclamandi, quam accurata doctrina pleniorem, ante paucos annos edidit. Scilicet scindere nodum, quem solvere nequeas, facillimum est. Quo magis laudanda est Ioannis Primisseri modestia, qui in eo libello, quem contra Trendelenburgium edidit, ita adversus istorum sententiam disputavit, ut eam haud parum videatur labefactasse. Sed mittam ego alios, et, quid mihi de hac re omni videatur, dicam.

Ac nemo sane dubitare potest, quin longe maior olim in Graeco sermone exstiterit verborum copia, quam quae illis aetatibus, quarum ad nos monumenta pervenerunt, in usu fuere. Id enim tum quaedam exempla talium verborum hic illic

servata monstrant, tum grammaticorum auctoritas docet, quamquam non illa ubique satis certa, tum vero etiam verborum inter se comparatio manifestum reddit. Sed illud in hac re maxime videndum est, ut hac ipsa verborum comparatione eas analogiae leges eruamus, quae et exemplis adhuc exstantibus apta sint, et repugnantia ex grammaticorum observationibus tollant.

Atque disputatio nostra initium capiat a divisione Graecae coniugationis. Duae enim omnino coniugationis formae exstant, altera, quae in prima praesentis persona syllaba ω, altera, quae syllabis εμι terminatur. Vtra earum antiquior sit, nescio an multum dubitari queat. Si quid tamen in tali re coniecturis assequi licet, eam, quae in ω exit, equidem antiquiorem putaverim. Nam et illae verborum formae, quas summa earum simplicitas antiquissimas esse arguit, ad hanc coniugationem pertinent, et tempora, quae maxime necessaria sunt, in hac omnia reperiuntur. Contra quae in εμι exit coniugatio, neque nisi ex derivatis verborum formis orta est, et temporibus quibusdam maxime necessariis, ut futuro, caret. Quod si quis frequentissime utentium hac coniugatione Doriensium et Aeolensium morem obiiciat, quos plurimum antiquitatis conservandae studiosos fuisse scimus, vereor ne iste non satis magnum habere momentum possit, quandoquidem in tanta antiquitate quis quaerat utrum quid paullo sit magis, an paullo minus antiquum? Immo qui antiqua magis amant, magis etiam amant rariora, ut, si rarior ista coniugatio fuit, quod negari non potest, non sit mirum, quod ea Doriensibus atque Aeolensibus in primis placuerit.

CAP. XXVI.

De prima coniugatione.

Iam igitur videamus de prima coniugatione. Atque ut via quadam et ordine nostra procederet disputatio, quae sunt huius coniugationis tempora, eorum terminationes hac quasi tabula descriptas exhibui.

	Activum		*Passivum.*
Praesens	ω	- -	ομαι
Imperfectum	ον	- -	όμην
Futurum	έσω	- -	έσομαι
Aoristus	εσα	- -	εσάμην
Perfectum	εκα	- -	εμαι
Plusquamperfectum	εκεα	- -	έμην

In his temporibus primo loco FVTVRVM occurrit, cuius aliter paullo, ac vulgo fieri solet, terminationem descripsi. Etenim litteram futuri characteristicam, quae vocatur, σ ponere solent, et futuri terminationem facere σω, ut ἄρω, ἄρσω; λέγω, λέξω. Quod non satis accurate fieri, multis argumentis cognoscitur. Primum enim parum verisimile est, Graecos, qui omnem sonorum asperitatem tantopere evitare studuerunt, maluisse duas consonantes, easque saepe satis molestas ad pronunciandum, coniungere, quam interposita vocali emollire soni duritiem. Quod si in quibusdam verbis consonantium vicinitatem tolerandam putarunt, ut in his, ἄρσω, λέξω, id tantum abest ut pro regula haberi possit, ut haec ipsa verba, quoniam non magnopere displicitura erant omissa vocali, ce-

leritate pronunciationis ex his, ἀρέσω, λεγέσω, nata videantur. Deinde illud medium ε inter consonantem verbi propriam et σ futuri in antiquissimis quibusdam verbis servatum videmus, ut in ὄλω, ὀλέσω, quo verbo equidem nullum puto aptius reperiri posse primae coniugationis exemplum. Porro longe gravissimum pro forma futuri έσω argumentum e futuro secundo, quod vocare solent, petere licet. Iam pridem enim viri docti intellexerunt, hoc secundum, quod dicitur, futurum minime a primo diversum esse, sed quum quaedam dialecti σ futuri omisissent, natam inde esse duarum vocalium έω contractionem in ῶ, quae futuri secundi nomen acceperit. Atqui unde tandem in illo futuro contractio nasceretur, nisi propria esset futuri vocalis ε? Itaque si futurum τυπῶ natum est ex τυπέω, necessarium est ut τύψω nihil sit aliud, nisi brevior propter pronunciationis celeritatem forma futuri legitimi τυπέσω: ex quo nunc litterae ε omissione τύψω, nunc littera σ eiecta τυπέω, quod in τυπῶ contrahitur, fieri coepit. Ea clare monstrat verbum ὄλω, cuius futurum est ὀλέσω, ὀλέω, ὀλῶ. Nam ὄλσω displicebat, quoniam asperius esse videbatur. Neque vero obiici hoc nobis poterit, si futurum secundum natura sua idem, quod primum, esset, non debere in eo longam vocalem, si quando ea in secunda a fine syllaba sit, in brevem mutari; quod quoniam fiat, futurum secundum non posse non ipsa natura et origine sua a primo diversum esse. Iure enim videmur nobis ad haec respondere posse, quum omnino magna libertate vocales in verborum coniugatione suavioris pronunciationis caussa mutari, tum eam mutationem in illa futuri conformatione percommode excusari posse. Nam quo magis eiecto σ ultimae syllabae corripiuntur, eo magis vox sese

etiam a prima syllaba proripit: ut e praesenti αἴρομαι quum satis commode dicatur αἰρέσομαι, omisso tamen σ facile patet suavius dici ἀρέομαι, quo Pindarus utitur, quam αἰρέομαι. Idque clarius etiam elucescit ex contractione duarum vocalium, in quam quum omne pondus vocis inclinet, molestissima est longa ante eam vocalis. Quare non αἰρεῦμαι, σπειρῶ, sed ἀρεῦμαι, σπαρῶ, dici placuit. Denique si quis verba contracta, quae vocantur, spectet, in his quoque magnam sententiae nostrae confirmationem reperiet. Nam ex φιλέω, χρυσόω, futurum esse deberet φιλέσω, χρυσόσω, si futuri forma esset σω. Atqui φιλήσω, χρυσώσω dicitur: quae quum manifesto nata sint ex φιλεέσω, χρυσοέσω, forma futuri έσω sit necesse est. Non sum nescius aliquot posse in contrariam sententiam exempla afferri, ut τρέω, τρέσω, ἀρόω, ἀρόσω. At quum omnino multa in linguarum constitutione fortuita sunt atque arbitraria, ut non sit mirum, si ε in talibus eodem modo atque in τύψω, γράψω aliisque omissum fuit, tum longe maxima istorum verborum pars futura sua videtur ex obsoleto praesenti, in quo ε nullum erat, servasse. Sic ipsum ὀλέσω, quod ex ὀλέω, cuiusmodi verbum numquam exstitit, natum putant, ex ὄλω factum est. Eiusdemmodi est αἰδέσομαι ex αἴδομαι, Homeri auctoritate confirmato, nec dubium, quin eadem ratio sit futurorum ἀκέσομαι, ἀλέσω, ἀρκέσω, ἐμέσω, νεικέσω, τελέσω. Vide Fischeri animadversiones ad Wellerum spec. II. p. 303. seq. et 323. seq.

Transeo nunc ad AORISTVM. Is ut formationis modo cognatus cum futuro est, ita similem etiam mutationem admittit. Placuit enim Graecis eum saepius litteris εσ abiectis solo α terminare. Quod qua caussa fecerint, non est obscurum. Vi-

debatur enim in multis verbis asperiorem habiturus pronunciationem esse, si omisso propter vocis celeritatem ε duae consonantes sese contingerent. Id quod maxime cernere licet in verbis, quorum propriae ante terminationem sunt litterae λ, μ, ν, ρ, στέλλω, ἔστελσα, νέμω, ἔνεμσα, φαίνω, ἔφανσα, καθαίρω, ἐκάθαρσα. Quae ut commodius pronunciari possent, visum est etiam σ eiicere, servata tamen mensura syllabarum. Quamobrem syllabae, quae deleto σ breves futurae erant, longam vocalem accepere: ἔστειλα, ἔνειμα, ἔφηνα, ἐκάθηρα. Eidem caussae debentur ἤνεγκα et εἶπα, quum ἤνεγξα et εἶψα displicuissent. Quin etiam semel inuenta hac forma quaedam verba, quae facile σ servare poterant ad illorum, quae eo carebant, similitudinem conformari coeperunt, ut ἔχευα, ἔκηα.

Sed dicendum hic est de trium verborum aoristis, qui prorsus contra morem et legem formati videntur, ἔθηκα, ἔδωκα, ἧκα. At enim vero hos equidem plane nego aoristos esse. Ac primum quidem si aoristi essent, id optime perspici deberet ex reliquis praeter indicativum modis. Quibus quum careant, magis augeatur dubitatio necesse est. Deinde aperte formam habent perfecti: adeo quidem, ut vitandae similitudinis caussa in his duobus ἔθηκα, ἧκα, perfectum Boeoticum obtinuerit, τέθεικα, εἷκα: quae perfecta si communi lingua proferrentur, τέθηκα forent et ἧκα. Vnde clarum esse arbitror, aoristos ἔθηκα et ἧκα nihil esse aliud, nisi perfecta, quae quum aoristorum significatione ferme acciperentur, fieri non poterat, quin, si quando perfecto usus esset, id ex alia dialecto adscisceretur. Nec mirum debet videri ἔθηκα neglecta duplicatione primae consonantis dictum. Haec

enim etiam in aliorum perfectis verborum negligitur. Exempla attulit Fischerus ad Wellerum in spec. II. p. 287. seqq. et p. 306. Quod si quis obiiciat formam ἐθηκάμην, cuius exempla quaedam commemoravit Fischerus ad Wellerum spec. II. p. 467. ea nihil nos morabitur. Quamquam enim ex perfecto deduci non potest, sed aperte ex aoristo formata est, tamen, quum et unica sit, et in solo indicativo modo occurrat, vix poterit dubitari, quin tum demum ex ἔθηκα orta sit, quum hoc perfectum iam penitus aoristi potestatem nactum esset, eoque posset aoristi instar haberi. Eiusdemmodi ratio est tertiae pluralis ἔδωκαν, ἔθηκαν, ἧκαν, quae propterea maxime ad aoristorum exemplum formata videtur, quia aoristi significationem hoc perfectum induerat. Quin constat, Alexandrinam maxime dialectum in perfectis eadem forma usam esse, ut πέφρικαν, ἔοργαν. Vide Fischerum in spec. II. p. 370. et Maittarium de dialectis p. 227.

Sequitur PERFECTVM. Quod quum syllabis κα terminetur, omissa ob celeritatem pronunciationis littera ε non minus asperum saepe futurum erat, quam aoristus. Itaque ne γέγραπκα, δέδρεμκα, dicere cogerentur, placuit etiam κ interdum omittere, ut γέγραφα et δέδρομα dici posset. Qua forma semel recepta factum est, ut quaedam verba utramque terminationem haberent, ut ἔσπαρκα, ἔσπορα, πέφαγκα, πέφηνα. In ea autem forma, quae non habet κ, saepius consonans verbi propria cum alia cognata consonante permutata reperitur, ut πέπηχα et πέπηγα. Itaque hac maxime re adducti sunt grammatici, ut eas perfecti formas, quae consonantem verbi propriam, quam litteram characteristicam vocant, conservarent, perfecta medii esse vellent. Favet sane huic opi-

nioni quodammodo illud, quod plurima huius formae perfecta passivam significationem habent, ut πέπηγα, πέφηνα, πέποιθα. Verum recte iam pridem doctiores animadverterunt, quae vulgo medii formae in verbis putantur, eas omnes natura sua aut passivas esse aut activas, sed significationem paullatim aut neutralem induisse aut reciprocam. Atque si ista essent perfecta medii, non activi, divisio omnino falsa foret. Etenim medio non solum ea perfecta adnumeranda essent, quae servant litteram characteristicam, verum etiam illa, quae eam cum cognata littera permutant. Quare τέτυφα, λέλεχα, et similia nihil forent aliud, nisi illa ipsa medii perfecta, in quibus littera characteristica suavioris pronunciationis caussa in aliam mutata esset. Deinde vero, quae medii perfecta dici solent, nihil nisi activa esse, maximo argumento sunt verba contracta, hisce perfectis prorsus carentia. Quare enim iis careant, caussa aperta est. Nam quoniam vocalis terminationem antecedit, numquam poterat ingrata pronunciatio nasci, quae terminationem εκα abesse iuberet. Quod si qua tamen in his verbis essent istiusmodi perfecta, in iis propria verborum vocalis deberet terminationem α praecedere, non consonans. Quare perabsurdo errore vulgo in grammaticis leguntur perfecta πέφιλα, τέτιμα: quae si exstarent, certe πεφίλεα, τετίμαα esse deberent.

Pergimus ad PASSIVVM, quod ultimarum syllabarum levi mutatione ex activo natum est. Neque opus est, ut in huius explicatione copiosi simus. Id dumtaxat repetendum est, quod iam alii monuerunt, futurum atque aoristum medii, quae dici solent, natura sua, id quod ipsa horum temporum terminatio docet, passiva esse. Aliud, idque gravissimum,

ex eorum ſignificatu argumentum accedit. Nam futurum quidem medii, quod vocatur, paſſiva, id eſt, antiqua ſignificatione ſaepiſſime reperiri conſtat. Idem in aoriſtis medii quidam fieri putarunt, cuiusmodi aliquot exempla proferre ſibi viſus eſt Abreſchius in Miſc. Obſſ. Vol. X. p. 216. Sed idem in novis Obſſ. vol. III. p. 34. iſta exempla ſic eſſe intelligenda vidit, ut ſervarent vim verbi medii. Nec ſane, puto, quisquam aoriſti medii ullum poterit exemplum proferre, quod vere habeat ſignificationem paſſivam. Nam ex omnibus, quae in hanc rem a viris doctis congeſta ſunt exempla, duo tantum aliquam auctoritatis ſpeciem habent, unum ex epigrammate incerti auctoris CLXXXIV. de Epaminonda,

ἡμετέραις βουλαῖς Σπάρτη μὲν ἐκείρατο δόξαν.

ſic Latine redditum a Cicerone,

conſiliis noſtris laus eſt attonſa Laconum;

alterum Xenophontis Epheſii I. 13. p. 24. κἀνταῦθα οἱ μὲν ἔῤῥιπτουν ἑαυτοὺς ὑπ᾽ ἐκπλήξεως εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπώλλυντο, οἱ δὲ ἀμύνεσθαι θέλοντες ἀπεσφάζαντο. Verum in epigrammate iſto quid eſt, cur ἐκείρατο non poſſit ſignificationem mediam habere; quaſi quis dicat, *noſtris conſiliis Sparta gloriam exuit*? In Xenophonte autem miror quod Locella lectionem codicis Flor. ἀπεσφάζοντο vitioſam pronunciavit, quae certe propius ad veram lectionem, quam vulgata, accedit. Ἀπεσφάζοντο enim ſcribendum eſſe, quum temporum ratio et praecedentia imperfecta docent, tum ea oſtendunt, quae in principio ſequentis capitis leguntur: ἀκούσας ὁ Κόρυμβος, εὐθὺς ἐκέλευσε φείσασθαι φονεύοντας.

CAP. XXVII.

De secunda coniugatione.

Accedo ad secundam coniugationem, quae quo melius uno conspectu comprehendi queat, omnia eius tempora, ut in prima coniugatione factum est, terminationibus suis indicanda putavi.

	Activum	Passivum
Praesens - -	εμι - - -	εμαι
Imperfectum -	α (αν) -	έμην

Sed hanc coniugationem Buttmannus non putat peculiaris coniugationis loco habendam esse. Quod ille qua ratione intelligi velit, non satis clare indicavit. Nam quod verba in μι exeuntia omnimodis dicit anomala esse, id et verum esse potest, et falsum: verum, si de tota hac coniugatione intelligitur; falsum, si ad singula verba spectat, quae videtur Buttmanni opinio esse. Nam coniugatio ista firmas quidem habet constantesque regulas: sed quoniam non omnia tempora complectitur, haud multum refert, si ea, quae habet tempora, dicantur exceptiones esse ab regulis iis, quae alteram coniugationem constituunt. Verum singula verba in μι terminata si quis irregularia esse censet, is in eo fallitur, quod neglectas putat leges coniugationis in μι terminatae, quum verius negligantur leges coniugationis in ω exeuntis. Quod si aliqua exempla verborum occurrunt, quae non de more flectantur, ut εἰμί, εἶμι, κεῖμαι, ea quis non videt quam facile ad coniugationis huius rationem accommodari possint origine eorum indicata, quae est

ἔεμι, ἔεμι, κέεμαι. Eodem modo Boeoti dicebant νόειμι, νενόειμι. Vide Maittarium de dialectis p. 237. Caeterum haec omnis coniugatio, quae praesens tantummodo et imperfectum complectitur, Doricae videtur originis esse. Quare eam ab Aeolensibus maxime usurpatam accepimus.

Sed in hac coniugatione tempori praesenti terminationem feci εμι, non μι, ut vulgo solet. Nam quum haec coniugatio nata sit e verbis puris, ut θέω, στάω, πίω, δόω, δύω, fieri non posset, quin, si terminatio esset μι, syllaba, quae ante terminationem est, brevis esset, τίθεμι, δίδομι. Quae quum longa sit, terminatio huius coniugationis εμι sit necesse est. Nam τίθημι, δίδωμι non potuerunt nasci, nisi ex τιθέεμι, διδόεμι. Eadem imperfecti ratio est, quod e verbo ἔα, unde est ἦν, terminari debebat litteris εα. Sed omitti coepit ex his litteris prior, ita ut α sequeretur statim vocalem verbi propriam, ut ἐτίθεα, ἐδίδοα, quae Ionum lingua usurpabantur. Postea coalescentibus hisce litteris additum est ν, ut in plusquamperfecto primae coniugationis, ἐτίθην, ἐδίδων. Atque omnino littera ε in forma secundae coniugationis non nisi in singulari numero praesentis necessario servatur. In duali autem et plurali numero praesentis, totoque imperfecto plerumque abiicitur ε, ut nuda maneat vocalis verbi propria. Nam tertia persona pluralis, τιθεῖσιν, ἱστᾶσι, διδοῦσι, ζευγνῦσι non potest in contrariam partem afferri. Etenim haec propterea longa est, quia nata est ex ἔασιν, abiecta ε, unde τιθέασιν, ἱστέασι, διδόασι, ζευγνύασιν Ionicae formae, quarum contractione communes formas oriri vel accentus docet. Ἔασιν autem ex ἐντί, vel magis ex ἐαντί exstitit, quod deleta consonante, ut mensura eadem verbo constaret, longam vocalem

requirebat. Eodem modo in prima coniugatione πεφρίκαντι, ὄλοντι, τύπτοντι, φιλέοντι in πεφρικάσιν, ὄλεσι, τύπτεσι, φιλέεσι mutatum fuit. Similis et maior etiam contractio est in dativis nominum tertiae declinationis pluralibus, ut γέρεσιν, ἱμᾶσι, χαρίεισιν, e γερόντεσιν, ἱμάντεσι, χαριέντεσιν. Atque aliud exemplum praebet aoristus primae coniugationis, in quo quum ἐκάθαρσα et similia syllabam, quae ante ultimam est, positione longam habeant, omissa consonante longa vocalis successit ἐκάθηρα.

In passivi secundae coniugationis praesente et imperfecto omissio litterae ε propemodum in omnibus verbis usitata est, ut brevi vocali dicatur τίθεμαι, ἵσταμαι, φθίμαι, δίδομαι, ζεύγνυμαι. Nec tamen hoc nisi licentia quadam fieri, ea verba ostendunt, quae istam litteram servant, ut δίζημαι. Fuit enim hic mos Aeolensium, ut etiam in passivis longam syllabam adhiberent: ex quo colligi posse existimo, antiquiorem hanc formam fuisse. Etymologicum M. p. 45, 53. ἀκάχημι, ὁ παθητικὸς ἐνεστώς, ἀκάχημαι. οἱ γὰρ Αἰολεῖς τὴν παραλήγουσαν οὐ συστέλλουσιν. Vide etiam p. 56, 47.

Haec nunc quidem sufficiant ad explicationem secundae coniugationis. Nam reliqua, quae vulgo in ea constitui solent tempora, manifesto ex prima coniugatione deprompta sunt. Nunc quidem hoc tantum agere volui, ut origines coniugationum et antiquissimas formas exponerem. Sed infra aliam utriusque coniugationis descriptionem exhibebo, postquam de illis dixero temporibus et formis, quae serius inventae et coniugationibus additae sunt.

CAP. XXVIII.

De feriore coniugationm conforumatione.

Primae coniugationis paſſivi futurum atque aoriſtum poſuimus, quae vulgo medii futurum atque aoriſtum appellant. Haec enim tempora quum et formatio et ſignificatus proprie paſſiva eſſe oſtendant, merito poterimus concludere, ſerius demum ſignificationem reciprocam vel activam iis acceſſiſſe Nam omnino reciproca illa ſignificatio, unde activa nata eſt, ſerioris eſt obſervationis. Atque haud dubium eſt, quin illa ex paſſivo ſignificatu deducta ſit. Iam vero poſtquam haec tempora ferme induiſſent reciprocam activamque ſignificationem, deſiderari coeperunt aliae formae, quibus paſſivum exprimeretur.

Atque AORISTVM quidem PASSIVI unde ſumerent, inveniebant in ſecunda coniugatione. Ex hac enim adſciverunt terminationem imperfecti activi eam, quae aetate poſterior erat, id eſt ην pro εα. Itaque pro ὠλεσάμην adhibuerunt ὠλέθην, pro ἐτυψάμην ἐτύφθην, id eſt ἐτυπέθην, littera σ mutata in cognatam ϑ. Ac ſerioris originis eſſe hanc paſſivi aoriſti formam ſatis inde perſpici poteſt, quod antiqua forma εα nusquam in eo occurrit. Neque enim ἐτύφθεα et ſimilia, quod equidem ſciam, a quoquam ſcriptore adhibita ſunt. Eſt autem aoriſti paſſivi forma εθην, non, ut vulgo exiſtimant, θην. Inde ὠλέθην, ἐτυπέθην, ἐφιλέθην. Ac placuit in reliquis perſonis longam vocalem η ſervare, quae in imperfecto ſecundae coniugationis activo ſaepe brevis eſt, abiecta altera brevi ex iis, e quibus η conſtat.

Sed quum in plerisque verbis, in quibus consonans istam formam praecederet, celeritate pronunciandi ε omitteretur, factum est ut ferme θην solum servaretur, ut ἐτύφθην. Quare ridiculi sunt, qui ut hunc aoristum explicent, novam et inauditam praesentis formam τυφθέω excogitarunt. Vbi autem vocalis praecederet, aut contractio consequuta est, si ea vocalis esset α, ε, et ο, ut ἐφιλήθην, ἐτιμήθην, ἐχρυσώθην, nisi in paucis quibusdam verbis, aut omissum est ε ex forma aoristi, si vel υ praecederet, ut ἐλύθην, quod, ut omnia verba in ύω, breve υ aoristi passivi habet, vel quaedam verba ab regula deflecterent, ut ἐῤῥέθην. Vide Fischeri animadversiones ad Wellerum spec. II. p. 411. Eiusmodi sunt ἐτέθην, ἐστάθην, ἐφθίθην, ἐδόθην, ἠρέθην, et alia.

Fvtvri passivi autem nulla poterat ex secunda quidem coniugatione depromi forma. Quare quum nova formanda esset, commode visa est ex ipso illo secundae coniugationis aoristo passivo deduci. Itaque addita huic futuri primae coniugationis forma natum est aliud futurum hac terminatione, εθήσομαι. Id eodem modo, ut aoristi passivi secundae coniugationis, ad primae coniugationis verba aptatum est. Itaque aut eiectum est ε, ut in τυφθήσομαι pro τυπεθήσομαι, λυθήσομαι pro λυεθήσομαι, aut servatum, ut in φιληθήσομαι ex φιλεεθήσομαι.

Progredimur nunc ad aoristvm secvndvm, quo nullum tempus maioribus implicitum est difficultatibus. Quas quo melius liceat perspicere, ordine et communem opinionem et Hemsterhusianae sectae placita exponam. Ac vulgo quidem aoristus secundus propter tres caussas putatur peculiare quoddam et ab reliquis temporibus diver-

sum tempus esse, primo, quia significationem habeat aoristi; deinde, quia formatus sit ex futuro contracto, quod secundum vocant, sicut ex futuro non contracto, quod primum dicitur, aoristus primus formetur; denique quia reliquos modos habeat, quae non sunt in imperfectis, quibuscum alioqui confundi posset. Hemsterhusii vero secta aoristum nihil nisi imperfectum esse contendit. Primum enim formam esse imperfecti; deinde in plurimis verbis non posse omnino aoristum ab imperfecto discerni; porro, in quibus verbis ab imperfecto diversus sit, natum esse ex obsoletis praesentibus; denique qui ei praeter indicativum modi tribuantur, praesentis esse modos, a grammaticis discriminis caussa alio accentu notatos. Ad haec respondere licet, primum, significationem aoristi secundi aperte ab imperfecti significatione distare; deinde terminationem ex imperfecto magis, quam ex aoristo primo petitam esse propterea, ne, si ex aoristo primo ducta esset, in plurimis verbis cum perfecto medii, quod vocatur, aoristus secundus confunderetur, ut ἤλυθα: atque haec quidem iam Primisserus attulit; porro obsoleta praesentia, unde isti derivent aoristum, saepe ea esse, quae numquam exstiterint; denique modos aoristi secundi reliquos praeter indicativum nullo modo posse praesentis esse, quia non solum accentu, verum etiam ipsis litteris a praesentis modis recedant. Etenim τυπεῖν non posse a τύπω esse, unde isti aoristum ἔτυπον deducunt, ex eo patet, quod aoristi infinitivus est τυπέειν, ex quo per contractionem fit τυπεῖν. Atqui ex τύπω necessario infinitivus esset τύπειν. Wellerus quidem etiam participium aoristi secundi commemorat τυπέων: quem pessimum errorem esse casus obliqui arguunt. Ad ista omnia nihil animum adverterunt Lennepii se-

ctatores, homines adeo omnis doctrinae, diligentiae, iudicii expertes, ut vix inveneris, quos minus esse ad corrigendam Graecae grammaticae rationem idoneos censeas.

Sed hanc obscuritatem, qua premitur secundus aoristus, ego quidem non videor mihi aliter posse dispellere, nisi si neutram ex istis sententiis unice probans, ex utraque meliora seligam. Ac primum quidem non puto dubitandum esse, quin aoristus secundus origine et natura sua imperfectum sit. Id non solum terminatio atque omnino similitudo, quae est inter aoristum secundum et imperfectum, docet, sed ipsa etiam significationis ratio arguit. Namque etsi negari non potest, aoristum secundum vix alia, quam aoristi significatione occurrere, imperfectum tamen saepius aoristi significatione adhiberi videmus. Hanc rem necesse est exemplis quibusdam confirmemus. Homerus Iliad. I. 414.

> ὤ μοι, τέκνον ἐμόν, τί νύ σ' ἔτρεφον, αἰνὰ τεκοῦσα;

II. 107. de sceptio Agamemnonis,

> αὐτὰρ ὁ αὖτε Θυέστ' Ἀγαμέμνονι λεῖπε φορῆναι,

quod patet idem esse debere, ac quod praecedit ἔλιπεν in hoc versu:

> Ἀτρεὺς δὲ θνήσκων ἔλιπεν πολύαρνι Θυέστῃ.

Aeschylus in Persis v. 476.

> σὺ δ' εἰπέ, νηῶν αἳ πεφεύγασιν μόρον,
> ποῦ τάσδ' ἔλειπες.

Sophocles in Oedipo Rege v. 68.

> ἣν δ' εὖ σκοπῶν ηὕρισκον ἴασιν μόνην,
> ταύτην ἔπραξα.

Euripides in Oreste v. 379.

βρέφος γὰρ ἦν τότ' ἐν Κλυταιμνήστρας χε-
ροῖν,
ὅτ' ἐξέλειπον μέλαθρον ἐς Τροίαν ἰών.

ubi Brunkius non opus habuisset propter temporum rationem malum anapaestum ἐξέλιπον servare. Veram lectionem retinuit Porsonus, licet Brunkium, quem non intellexerat, male refutans. Euripides in Phoenissis v. 1437.

ὡς γὰρ πεσόντε παῖδ' ἐλειπέτην βίον.

Sic eum versum non solum Valkenarii Leidenses membranae, sed etiam alter codicum Augustanorum exhibent. Theocritus IV. 29.

ἐπεὶ ποτὶ Πῖσαν ἀφέρπων
δῶρον ἐμὶν νιν ἔλειπε.

Ita ἦν et ἔφην ubique aoristi significatione occurrunt. Quod si omnino imperfecta aoristorum vim interdum habuerunt, facile intelligitur, significatum non obstare, quominus aoristus secundus proprie imperfectum sit. Quin ex hac ipsa re clarum est, cur inventus fuerit. Videbatur enim utraque significatio, quam imperfecta haberent, aliquo certe discrimine indicanda esse. Idque sic factum est, ut imperfecta, ubi aoristorum vim haberent, magis ad futuri contracti normam conformarentur, id est, ut syllabam, quae ante ultimam est, corriperent, velut ἔτυπον, ἔλιπον, pro ἔτυπτον, ἔλειπον, nec tamen in omnibus verbis, cuiusmodi εὗρον est. Quod si ista syllaba natura brevis esset, nunc nihil mutata fuit, ut ἔτεκον, nunc aliam brevem vocalem accepit, ut ἔτραπον. Iam non potest obscurum esse, quare aoristus secundus, quamvis natura sua et origine imperfectum sit, non habeat

tamen significationem imperfecti. Nam quum hoc demum consilio distinctus fuerit ab imperfecto, unde ortus est, ut hac distinctione facta ei aoristi significatio tribueretur, non potuit iam imperfecti rursus vim accipere. Imperfectum contra, quod initio et imperfecto et aoristo tempori significando destinatum erat, non est mirum, si, etiam invento iam aoristo secundo, interdum veteri consuetudine huius locum sustinet. Denique vero etiam modi praeter indicativum reliqui quare aoristo secundo accesserint, iam poterit clare intelligi. Nam quum imperfectum apud Graecos coniunctivo, optativo, atque imperativo carere soleat, infinitivo autem et participio, ut tempus relativum, necessario careat, id contra evenire necesse est, simulatque aoristi significationem nanciscitur. Hinc factum est, ut aoristus secundus hisce omnibus modis instructus appareat. Sed isti modi quoniam non poterant ex imperfecto, quod iis caret, depromi, casu magis et fortuito arbitratu, quam certa quadam comparatione et proportione inventi sunt. Id quod omnium maxime ex infinitivo et participio elucet. Nam infinitivus aoristi secundi activi terminatur syllabis έειν, quae undenam ortae sint, nullo pacto intelligi potest. Neque enim ε, quod ante ultimam syllabam est, reperitur in indicativo, in quo omnis origo huius aoristi posita est. Quod si tamen infinitivum syllabis έειν terminare placuit, debebat etiam participii terminatio esse έων, ac magis etiam infinitivi passivi έεσθαι. Sed quantumuis τυπέειν dicatur in activo, obtinuit tamen in passivo τυπέσθαι, et in utroque participio τυπών et τυπόμενος, ut aperte dominantem in his rebus arbitrii libertatem videas.

Denique ut conficiamus hanc disputationem de aoristo secundo, nec quidquam patiamur dubi-

tari, quin is natura sua sit imperfectum, exemplis utemur verborum contractorum et secundae coniugationis. Atque verba contracta nullum neque activi, neque passivi, nec medii aoristum secundum habent. Cuius rei caussa haec est, quod, si quis esset in his verbis aoristus secundus, is quoniam non posset vocalem propriam horum verborum amittere, prorsus imperfecti formam habiturus esset. Nullo enim pacto potest intelligi, quo modo ex φιλέω abiecto ε fieri possit ἔφιλον aoristus; immo ε, quod proprium huius verbi est, servari oportet: sed tum aoristus foret ἐφίλεον, quod est imperfectum. Scilicet hoc minus indigebant haec verba aoristo secundo, quod primum habent omnia. Solet enim ferme in iis maxime verbis secundi aoristi usus requiri, quorum primus aoristus propter molestiorem pronunciationem neglectus fuit. Nec puto erunt, qui, Steinbrüchelii miram opinionem sequuti, aoristum secundum, etiam ubi primus exstet, necessarium putent. Huic enim aoristi secundi ad primum eadem comparatio visa est esse, quae est plusquamperfecti ad perfectum. Verum id sibi prorsus repugnat. Nam aoristus si fieret tempus relativum, non esset aoristus. Etenim nihil interest utrum relativum tempus ad aliud definitum, cuiusmodi est perfectum, an ad indefinitum, qualis aoristus est, referatur: quia si, relativum est, eo ipso necesse est incertum sit, ad quodnam tempus referatur. Sed quod dixi, verba contracta carere aoristis secundis, erunt haud dubie, qui id falsissimum putent, exemplorum, quae afferri solent, multitudine adducti. At enim haec exempla infra in emendatione indicis verborum irregularium omnia ostendam e verbis non contractis petita esse. Deinde vero ne secunda quidem coniugatio aoristum secundum habet. Hoc quoque secus esse vulgo

putatur. Afferunt enim usitatissimos aoristos ἔθην, ἕστην, ἔδων. At num ii aoristi sunt? Non magis, puto, quam ἐτίθην, ἵστην, ἐδίδων. Nimirum verba secundae coniugationis alia nihil in initio augentur, alia accipiunt syllabam vel e duplicatione primae syllabae, vel ex sola vocalis alicuius accessione natam, ut ex θῆμι, δῶμι, στῆμι, quae facta sunt e θέω, δόω, στάω, fit τίθημι, δίδωμι, ἵστημι. Igitur quae verba secundae coniugationis duplicem formam, alteram auctam syllaba, alteram non auctam, haberent, ea quum duplici etiam imperfecto instructa essent, ita visum est hac commoditate uti, ut longior imperfecti forma significationem imperfecti retineret, ἐτίθην, ἵστην, ἐδίδων, brevior autem aoristi significationem indueret, ἔθην, ἔστην, ἔδων. Iam quum aoristus etiam reliquis modis indigeret, additi ei sunt modi praesentis brevioris, quod in usu esse desierat. Quae vero verba secundae coniugationis non augentur duplicatione primae syllabae, ea ne aoristum quidem secundum habent, sed aut eorum imperfectum munere fungitur aoristi, ut ἦν, ἔφην, aut aoristum petunt a prima coniugatione, ut ἦσα.

Ad exemplum aoristi secundi activi primae coniugationis formatus est AORISTVS SECVNDVS PASSIVI ex imperfecto passivo, ut ἐτυπόμην, ἐλιπόμην. Qui quum eodem modo, ac primus passivi aoristus, ad reciprocam vel activam significationem deflecteret, ad similitudinem eius aoristi passivi, quem ex secunda coniugatione in primam traductum vidimus, conformari coepit, ut ἐτύπην, ἐκρύβην. Atque uti ex eodem illo passivi aoristo, qui ex secunda coniugatione ad primam accessit, futurum passivi factum est, ita ex secundo passivi aoristo aliud futurum fieri coepit, quod SECVNDVM PASSIVI FVTVRVM dici solet, κρυβήσομαι.

In secunda autem coniugatione eadem AORISTI SECVNDI PASSIVI ratio est, quam in activo esse diximus. Nam quum a duplici praesente duo imperfecta passiva essent nata, ἐτιθέμην, ἐθέμην, ἐδιδόμην, ἐδόμην, correptior forma aoristi loco adhiberi coepit, significatione autem reciproca atque activa.

Denique ex praeterito perfecto plerumque quum omnino quaevis alia tempora, tum maxime futurum passivum solet oriri. Nam quum pleraque omnia, quae hactenus commemorata sunt tempora, actionem aliquam perpessionemve quodam tempore vel durasse, vel durare, vel duraturam esse significent, visae sunt formae desiderari, quibus is status, qui finita actione vel perpessione succederet, durasse, vel durare, vel duraturus esse indicaretur. Itaque e perfecto, quod finitam actionem esse significat, hae formae erant hauriendae. Nova igitur verba exstitere, duplicationem primae syllabae, perfecti propriam, tum etiam in fine formam perfecti habentia, ut δεδοίκω, πεποίθω. Vide Fischeri animadversiones ad Wellerum spec. II. p. 248. seq. Sed nullo magis in tempore frequentior perfecti usus est, quam in futuro passivo, ut τεθνήξομαι, κεκλήσομαι. Quae quidem futuri formae quum et infinitivos et participia habeant, non possunt relativis temporibus adnumerari: id quod supra iam, quum de infinitivis et participiis diceretur, adnotatum fuit. Sunt igitur futura aorista, et aliquid quacumque in parte futuri temporis perfectum fore significant. Ostendam id exemplis quibusdam. Aeschylus in Prometheo v. 845.

χρόνον δὲ τὸν μέλλοντα πόντιος μυχὸς,
σαφῶς ἐπίστασ', Ἰόνιος κεκλήσεται,
τῆς σῆς πορείας μνῆμα τοῖς πᾶσιν βροτοῖς.

Sophocles in Oedipo Rege v. 410.

οὐ γάρ τι σοὶ ζῶ δοῦλος, ἀλλὰ Λοξίᾳ.
ὥστ' οὐ Κρέοντος προστάτου γεγράψομαι.

Ariſtophanes in Pluto v. 1028.

τί γὰρ ποιήσει, φράζε, καὶ πεπράξεται.

Atque grammatici adnotare ſolent, hoc futurum pro futuro medii vel paſſivi uſitato ab Atticis adhiberi: quo magis neceſſe eſt aoriſti vim habeat, ut illud futurum, cuius locum tenet. Caeterum adnotatio iſta grammaticorum non ab omni parte vera eſt. Servat enim hoc futurum ex perfecto natum ſignificationem perfecti, ſed quum ſaepe non multum interſit, utrum perfecti ſignificatus adhaereat futuro, an ab eo abſit, non eſt mirum, ſi hoc futurum, etiam ubi communis forma locum habitura eſſet, reperitur. Sic apud Sophoclem in Antigona v. 91.

ἐκοῦν, ὅταν δὴ μὴ σθένω, πεπαύσομαι.

Id ſimiliter Latine et *quieſcam* et *quievero* dici poteſt. Theocritus XVIII. 47.

γράμματα δ' ἐν φλοιῷ γεγράψεται, ὡς παριών τις
ἀννείμῃ, Δωριστί· σέβευ μ'· Ἑλένας φυτὸν ἐμμί.

Caeterum perabſurda opinio illorum, qui hoc futurum ex ſignificatione ei ab ſe ipſis affi cta paullo poſt futurum vocarunt, iam pridem a viris doctis reprehenſa eſt ac repudiata.

CAP. XXIX.

Descriptio utriusque coniugationis.

Hac absoluta disputatione utriusque coniugationis formam, qualis exstitit adiectis iis temporibus, quorum originem supra explicavimus, hac quasi in tabula describendam rati sumus.

CONIVGATIO PRIMA.

Activum.

Praesens — ω.

Ὄλω, τύπτω, σπείρω, φιλέω.

Imperfectum ἐ — ον.

ὦλον, ἔτυπτον, ἔσπειρον, ἐφίλεον.

Futurum — έσω.

ὀλέσω, ὀλέω, ὀλῶ, τύψω, τυπέω, τυπῶ, σπαρῶ, φιλήσω.

Aoristus primus ἐ — σα, α.

ὤλεσα, ἔτυψα, ἔσπειρα, ἐφίλησα.

Aoristus secundus ἐ — ον.

ὦλον, ἔτυπον, ἔσπαρον.

Perfectum — ε — εκα, α.

ὤλεκα, τέτυφα, τέτυπα, ἔσπαρκα, ἔσπορα, πεφίληκα.

Plusquamperfectum ε — ε — έκεα, εα.

ὠλέκεα, ἐτετύφεα, ἐτετύπεα, ἐσπάρκεα, ἐσπόρεα, ἐπεφιλήκεα.

Passivum.

Praesens — ομαι.

Ὄλομαι, τύπτομαι, σπείρομαι, φιλέομαι.

Imperfectum ἐ — όμην.

ὠλόμην, ἐτυπτόμην, ἐσπειρόμην, ἐφιλεόμην.

Futurum primum — έσομαι.

ὀλέσομαι, τύψομαι, τυπέομαι, τυποῦμαι, σπαροῦμαι, φιλήσομαι.

Futurum secundum — εθήσομαι.

ὀλεθήσομαι, τυφθήσομαι, σπαρθήσομαι, φιληθήσομαι.

Futurum tertium — ήσομαι.

ὀλήσομαι, τυπήσομαι, σπαρήσομαι.

Futurum exactum - ε — έσομαι.

ὠλέσομαι, τετύψομαι, πεφιλήσομαι.

Aoristus primus ἐ — έθην.

ὠλέθην, ἐτύφθην, ἐσπάρθην, ἐφιλήθην.

Aoristus secundus ἐ — ην.

ὤλην, ἐτύπην, ἐσπάρην.

Perfectum - ε — εμαι.

ὤλεμαι, τέτυμμαι, ἔσπαρμαι, πεφίλημαι.

Plusquamperfectum ἐ - ε — έμην.

ὠλέμην, ἐτετύμμην, ἐσπάρμην, ἐπεφιλήμην.

Medium.

Praesens et imperfectum passivi.

Futurum primum passivi.

Aoristus primus ἐ — εσάμην, άμην.

ὠλεσάμην, ἐτυψάμην, ἐσπειράμην, ἐφιλησάμην.

Aoristus secundus ἐ — όμην.

ὠλόμην, ἐτυπόμην, ἐσπαρόμην.

Perfectum - ε — α.

ὦλα (ὄλωλα).

Plusquamperfectum ἐ - ε — εα.

ὤλεα (ὀλώλεα).

CONIVGATIO SECVNDA.

Activum.

Praesens — ημι.

τίθημι, ἵστημι, φθῖμι, δίδωμι, ζεύγνυμι.

Imperfectum ἐ — α (αν).

ἐτίθεα, ἐτίθην, ἵστην, ἔφθιν, ἐδίδων, ἐζεύγνυν.

Aoristus secundus ἐ — α (αν).

ἔθην, ἔστην, ἔφθιν, ἔδων, ἔφυν.

Passivum.

Praesens — εμαι.

τίθεμαι, ἵσταμαι, φθίμαι, δίδομαι, ζεύγνυμαι.

Imperfectum ἐ — έμην.

ἐτιθέμην, ἱστάμην, ἐφθίμην, ἐδιδόμην, ἐζευγνύμην.

Medium.

Praesens et imperfectum passivi.

Aoristus ἐ — έμην.

ἐθέμην, ἐδόμην.

Descripsi formas solorum indicativorum. Quoniam enim non hoc mihi consilium est, ut universam grammaticae rationem exponam, in hac quoque parte multa licebit omittere. Sed qui omnes coniugationis partes explicare instituent, etiam in reliquis modis animadvertere debebunt, quid e secunda coniugatione in primam transierit. Eiusmodi sunt optativi in ειην, οιην, ωην, et εια terminati. Vide Fischeri animadversiones ad Wellerum spec. II. p. 345. seq. 383. seq. 386. Quin nescio an etiam terminatio optativi εια e secunda coniugatione in primam traducta sit. Certe illud εια Aeolenses maxime retinuerunt, qui verbis

in εμι exeuntibus delectabantur. Eadem ratio est coniunctivorum ἐλθῃσιν, et similium, de quibus vide quae congessit Fischerus ibidem p. 347. Coniunctivus enim secundae coniugationis omnino sequebatur indicativi exemplum. Quare etiam prima persona singularis in ωμι terminabatur, cuius exemplum infra afferam in indice verborum irregularium ad ἄγω.

Cap. XXX.

De verbis irregularibus.

Pleraque omnia Graecae linguae verba quibusdam temporibus carere constat, cuius rei caussa maxime quaerenda est in asperiore horum temporum pronunciatione. Itaque quae cuiusque verbi tempora non usurpantur, eorum loco adhiberi solent aliorum tempora verborum. Atque sumuntur haec tempora aut ex absoletis cuiusque verbi formis, aut ex aliis omnino verbis, aut fiunt denique nova aurium iudicio. Sed haec omnis formarum permutatio non fit temere: immo sunt certae quaedam regulae, ex quibus, quae temporum cuiusque verbi formae adhibitae fuerint, cognoscere liceat. Quae quidem regulae hanc tantummodo vim habere poterunt, ut aut principes formas investigare doceant, aut eam rationem monstrent, qua singulae formae ut origines sumantur, etiamsi numquam in usu fuerint. Nam in eo maxime tum a veteribus, tum ab recentioribus grammaticis erratum est, quod verborum formas numquam hominum Graecorum sermone usurpatas ita commemorarunt, tam-

quam si exstiterint aliquando, temporis autem longinquitate perierint. Quamquam incerta atque anceps est in hoc genere disputatio, quum earum formarum, quas in multis verbis non reperimus adhibitas, in aliis ubique exempla occurrant. Verum tamen, si, ut par est, modesti volumus esse in eiusmodi re, quae auctoritate dumtaxat et experientia continetur, non licebit novas verborum formas fingere, nisi ubi earum manifestissima exstant documenta. Immo in plerisque verbis satis erit caussas indicasse, cur quaedam tempora tamquam ab aliis formis facta sint, quae formae numquam fuerint in usu.

CAP. XXXI.

De investigatione primarum formarum.

Sed haec disputatio ut quasi via quadam et ratione procedat, primo loco dicendum est de iis, quae vere principes formae haberi debent. Quam rem hisce complectemur regulis.

I. Nullum verbum pauciores, quam duas syllabas, habet; sed si primitivum est, raro plures.

II. Verba pura, quae plures duabus syllabis habent, non sunt primitiva.

III. Pleraque verba, quorum littera characteristica est δ, ϑ, ν, omnia, quorum est τ, si ante has litteras vocalis est, non sunt primitiva.

IV. Omnia verba, quae ante terminationem habent duas consonantes, vel unam duplicem, non sunt primitiva.

Quae autem derivatae formae sunt, eae ad quas origines referri debeant, ex hoc indice cognoscetur.

I. Formae αιω et αυω natae sunt ex αω, ut καίω, ψαύω.

II. ευω ex εω et υω, ut ἀλεύομαι, σεύω. Inde ad horum similitudinem alia de integro verba efficta sunt, ut παρθενεύω. Id quod in plurimis aliis formis accidit.

III. μβ ex β, ut λαμβάνω.

IV. γγ ex γ et ν, ut κλάγγω, πλάγγω.

V. δ plerumque e verbis puris, ut ἔδω, δείδω.

VI. νδ e δ et verbis puris, ut ἁνδάνω, κυλίνδω.

VII. ζ proprie e δ, addita σ, ut in multis verbis fieri consuevit. Vide Fischeri animadv. ad Wellerum spec. I. p. 207. Sic ἕζω, φράζω. Deinde pro formis γ, et γγ, et κ, et χ, adhibitum, ut κράζω, πλάζω, στενάζω. Sic στενάχω exstat adhuc in Iliad. XXIV. 639. Hinc αζω et ιζω frequentes formae, quibus verba productiora fierent, ut νεμεσίζομαι. Ac Dorienses futura per ξ terminarunt, ad similitudinem eorum verborum, quorum praesens γ habet. Vide Maittarium de dialectis p. 215. seq.

VIII. θ reperitur in formis αθω, εθω, υθω, quibus prolongari verba solent, ut κιάθω, τελέθω, φθινύθω. Hae formae futuro carent: vide Etymologicum M. p. 231, 51. Ex εθω verbis puris in αω et εω exeuntibus addito forma ηθω, quae permultis in verbis occurrit, nata est, ut μήθω e μάω, πήθω e πάω, νήθω e νέω, ex οω autem ωθω, ut κλώθω e κλόω, βρώθω e βρόω. Similis origo est verborum in ηκω finitorum: nam ut ab ὄλω e perfecto fit ὀλέκω, ita a δάω est δήκω.

IX. νθ e θ, ut λανθάνω, μανθάνω, πανθάνω.

X. σθ e verbis puris, ut αἴσθομαι, et e δ, ut ἔσθω, nisi forte hoc quoque ex puro ἔω natum est. Grammatici quidem falluntur, qui αἴσθω ex αἰστός, ἔσθω ex ἐςὶς derivant. Vide quae de verbo ἐγέρθω, quod grammaticorum inventum est, habet Etymologus M. p. 43, 27. 309, 53. 383, 5. Verbum illud est ἐγερέθω. Ἔσθω autem et αἴσθομαι pro ἔθω et αἴθομαι dicta sunt, addito σ, ut in plurimis verbis.

XI. χθ e γ et κ, ut ἄχθομαι ab ἄγω, et ἐρέχθω ab ἐρείκω. Proprie haec verba ad formam εθω pertinere videntur, e qua propter pronunciationis celeritatem omissum est ε.

XII. γκ e κ, ut ἐνέγκω ab ἐνείκω.

XIII. σκ e verbis puris. Nimirum quum productiores formas in κω fingere vellent, addidere σ, ut βάσκω, ἀρέσκω, θνήσκω, ἀλίσκω, ἀλύσκω, γιγνώσκω. Lacones propius ad horum originem dicebant διδάκκη. Vide Scalig. ad Manil. p. 427. et interpretes Hesychii ad ἄκκορ. Hinc factum, ut futurum horum verborum habeat ξ, θνήξω, ἀλύξω. Caeterum huc referendae sunt formae imperfectorum ασκον et εσκον, frequentissimae apud poetas et scriptores Ionicos: in quibus formis hoc notabile est, quod augmento destituuntur. Vide quae congessit Fischerus in animadversionibus ad Wellerum spec. II. p. 340.

XIV. αινω et αυνω ex αω, ut βαίνω, ἐλαύνω. Forma αινω etiam ad prolongationem verborum barytonorum adhibetur, ut ἰσχναίνω.

XV. ανω ex ω, ut ἱκάνω, θιγγάνω.

XVI. εινω ex αω et ω, ut τείνω, ἐρεείνω, φαείνω.

XVII. ινω ex ιω et ω, ut πίνω, ὀρίνω.

XVIII. υνω ex υω, ut δύνω.

XIX. γν e γ, ut μιγνύω.

XX. κν e κ, ut δάκνω, δεικνύω.

XXI. μν e μ et ν, ut τέμνω, μίμνω.

XXII. νν e ν, ut τίννυμι.

XXIII. ϱν ex ϱ, ut πταϱνυμαι.

XXIV. χν e χ, ut ἄχνυμαι.

XXV. σχν e σχ, ut ἰσχναίνω.

XXVI. ξ e futuris formarum γ, κ, χ, ut κύζω. Huiusmodi putatur ἵξον esse, de quo disputat Etymologus M. p. 472, 10.

XXVII. σπ e π, ut ἕσπομαι, ἐνίσπω.

XXVIII. αιϱω ad prolonganda verba barytona adhibetur, ut ἐχθαίϱω.

XXIX. στϱ e verbis puris, ut βωστϱέω. Vide Koenium ad Gregor. de dial. p. 131.

XXX. σσ et ττ e γ, ut πϱάσσω, ἀμύσσω, ὀϱύσσω; e κ, ut φϱίσσω; e χ, ut ταϱάσσω; e πτ, ut πέσσω, de quibus videnda grammaticorum loca allata a Fischero ad Wellerum spec. I. p. 214. II. 329. e τ, ut ἐϱέσσω, λίσσομαι; v. Etymologum M. p. 567, 22. inde in futuro unum σ est; e verbis puris, ut πλάσσω, ἱμάσσω, ἰνάσσω, πάσσω; atque haec quoque, ut par est, in futuro habent unum σ. Vide notata a Fischero ad Wellerum spec. II. p. 329. Deinde haec forma addi solet, ut verba prolongentur cum quadam significationis mutatione, ut ὀνειϱώττω.

XXXI. τ e verbis puris, ut ἀτάω, ἀνύτω.

XXXII. κτ e κ, ut τίκτω.

XXXIII. πτ e β, π, φ, ut βλάπτω, κλέπτω, ἅπτω.

XXXIV. σχ e χ et verbis puris, ut ἴσχω, πάσχω.

XXXV. ψ e futuris formarum β, π, φ, ut ἕψω.

XXXVI. σειω e futuris, ut δρασείω, ἀλλαξείω, ὀψείω, de quibus Etymologus M. p. 231, 49. 750, 52.

His denique addendus est alius index, quo ostendatur, quae ex quaque praesentis forma reliquorum temporum formae prodeant. In quarum descriptione ea tantum tempora commemorari opus est, quae insigniorem habent diversitatem, id est, futurum, perfectum utrumque, et aoristum passivi eum, qui ex secunda coniugatione ad primam accessit. Nam haec qui sciat qualia in quoque verbo sint, caetera sponte inveniet.

Verba pura: Futurum σ. Perfectum activi κ. Perfectum passivi, μ, et si diphthongus et interdum si ω praecedit, σμ. Aoristus passivi θ, et post diphthongum, interdum etiam post ω, σθ. Φιλέω, ἀκέω, γνώω.

B. Fut. ψ. Perf. act. β et φ. Perf. pass. μμ. Aor. pass. φθ. Στείβω, λείβω, τρίβω.

Γ. Fut. ξ. Perf. act. γ et χ. Perf. pass. γμ. Aor. pass. χθ. Ἄγω, φεύγω, λέγω.

Δ. Fut. σ, propterea quod litterae δ, θ, τ cognatae sunt consonanti σ, eoque in eam mutantur. Perf. act. δ, vel κ, quod inde obtinet, quia δ, ut mollis consonans facile eliditur. Perf. pass. σμ. Aor. pass. σθ. Ἐρείδω, εἴδω, ἔδω.

Z. Haec forma si ex verbis puris nata est, in futuro σ, in perfecto activi κ habet. Perf. pass. σμ. Aor. pass. σθην. Νομίζω, σώζω. Sin ex γ, δ, χ, γγ natum est ζ, horum rationem sequuntur derivata tempora.

Θ. Fut. σ, propter cognationem harum litterarum. Perf. act. θ, vel κ, quoniam θ, ut mollis littera, facile opprimitur. Perf. passivi σμ, inter-

dum μ: vide Fischeri animadversiones ad Wellerum spec. II. p. 402. Aor. pass. σθ. Πείθω, νήθω, πλήθω, ἀλήθω, κνήθω.

K. Fut. ξ. Perf. act. κ et χ. Perf. pass. γμ. Aor. pass. χθ. Λήκω, διώκω, δείκω.

Λ. Fut. σ, sed plerumque contracta forma praefertur. Perf. act. λ et λκ. Perf. pass. λμ. Aor. pass. λθ. Θήλω, στέλλω, ὄλω.

M. Fut. σ, sed adhibetur forma contracta. Perf. act. μ et ηκα. Perf. pass. ημαι. Aor. pass. ήθην. Δέμω, δρέμω.

N. Fut. σ, sed plerumque forma contracta obtinet. Perf. act. ν, γκ, et e verbis puris κ. Perf. pass. μμ et μ. Aor. pass. νθ et θ. Φαίνω, κρίνω, φθαίνω.

Ξ. Asperitatis vitandae caussa formantur tempora tamquam e verbis puris έω. Fut. ήσω. Perf. act. ηκα. Perf. pass. ημαι. Aor. pass. ήθην. Αὔξω.

Π. Fut. ψ. Perf. act. π et φ. Perf. pass. μμ. Aor. pass. φθ. Λείπω, τρέπω.

P. Fut. σ, sed plerumque forma contracta praefertur. Perf. act. ρκ et ρ. Perf. pass. ρμ. Aor. pass. ρθ. Ἄρω, ὄρω, ἐγείρω, σπείρω.

T. Haec, si vocalis praecedit, orta est e verbis puris, et in futuro σ, in perfecto activi κ habet. Perf. pass. σμ. Aor. pass. σθ. Ἀνύτω. Sin consonans praecedit, tamquam e verbis puris έω tempora formantur. Ἁμαάρτω.

Φ. Fut. ψ. Perf. act. φ. Perf. pass. μμ. Aor. pass. φθ. Γλύφω, στέφω, στρέφω.

X. Fut. ξ: sed, ubi forma contracta occurrit, ea ex ήχω et έχω est αχῶ, ex ίχω et ύχω autem

ιγῶ et υγῶ. Perf. act. χ. Perf. pass. γμ. Aor. pass. χθ. Λήχω, ψήχω, βρέχω, βρύχω.

Ψ. Asperitatis vitandae caussa formantur tempora tamquam e verbis puris έω. Fut. ήσω. Perf. act. ηκα. Perf. pass. ημαι. Aor. pass. ήθην. Ἕψω.

In hoc indice quasdam formas consulto omisimus, ut σσ. Sequuntur enim eas formas, ex quibus natae sunt. Has autem suppeditabit superior index: in quo quum inventae erunt, ad hunc posteriorem indicem exigi poterunt.

CAP. XXXII.

De indice verborum irregularium.

Persequar nunc indicem verborum irregularium, qui ab aliis ferme alius exhibetur, sed a plerisque tamen sic, ut multis magnisque plenus sit erroribus. In eo corrigendo operam ponere decebat Fischerum, sed ille si usquam alias, hic ea attulit, quae hominem sanae mentis legere taedeat, scribere autem pigeat pudeatque. Invenit tamen hic quoque, a quo divini ingenii laudem reportaret. Scilicet adeo facile est hac aetate laudari, ut saepenumero in laude insit contemptio. Hoc vero magis laudari se volunt homines. Omnium autem primus Buttmannus bene de hoc indice mereri coepit, qui quum intellexisset, multa verba, quae vulgo ut antiqua commemorarentur, numquam in usu fuisse, omittenda ea censuit, modo ne ipse alia quaedam, quae multo minus umquam exstiterunt, excogitasset. Ex illo indice igitur ea tantum verba

ponam, quorum formatio non satis recte a vulgaribus grammaticae explicatoribus exposita est.

ΑΩ. Huius verbi afferunt vulgo formas ἀάω, ἀάσκω. Debebat vero ἄω poni, quod primam syllabam brevem habet, ut et poetarum loci ostendunt, et Eustathius docet p. 1625, 58. Ex hoc verbo formant ἄτω, unde ἄσαι et ἄσθην derivant. Ἄτω memorat Etymologus M. p. 162, 51. Sed in Aldi Hortis Adonidis fol. 25. a. ubi eadem adnotatio legitur, ἀτῶ scriptum. Sed inde cur ἄσαι et ἄσθην deducantur, non video: quae recte fiunt ex ἄω. Ita Etymol. M. p. 1, 20. 25. Ἄτω certe equidem vereor ut usquam exstiterit. Nam ἀτάω ab ἄτη factum, ut e longa α cognoscitur. Ac quod pro illa forma, ἄτω, afferri posset ἀτάω prima brevi ex Etymologo M. p. 162, 15. et, qui ex hoc corrigendus est, ex Eustathio p. 1881, 18. id ipsum dubiae auctoritatis est, quippe e quorumdam sententia pro ἀγαιομένου in Homero repositum. Eodem modo nihili est ἄσω, τὸ βλάπτω apud Etymologum tum editum p. 39, 42. tum scriptum, quod ille effinxit, ut inde derivaretur ἄσυλος. Paullo melius grammaticus in Hortis Adonidis p. 217. a. ἄζω, ὅθεν ἀόριστος πρῶτος ἄσθην καὶ ἀάσθην. Res ita se habet. Ἄω princeps forma est, *spiro* significans. Hinc aliae et significationes et formae ortae sunt. Ac primum *satiandi* significatio, non illa propria, sed ducta ab eo, quod qui labore fatigati sunt, anhelant. v. Etym. M. p. 16, 48. Hinc ἄσεν, ἄσαι, ἄσεσθε apud Homerum. Hesiodus in Scuto Herculis v. 101.

ἦ μὴν καὶ κρατερός περ ἐὼν ἄαται πολέμοιο.

Scholiastes: ἄημι γὰρ τὸ ἐκπνέω καὶ τὸ παθητικὸν ἄαμαι, ἄασαι, ἄαται. Idem est ἄδην prima

longa apud Etymologum M. p. 164, 51. Hesychius aptissime ad veram verbi vim declarandam: ἄδεται, πίμπλαται, κοπιᾶται. Idem: ἀδηκότες, ἄδην ἔχοντες, καὶ πεπληρωμένοι ὕπνῳ. Vide Apollonii Lex. Hom. p. 44. Indidem ἄδος, *satietas* v. Etym. M. p. 16, 50 et Hesych. et ἀδινός: v. Apollonii Lex. Hom. p. 40. seq. et ἀδαῖος Sophronis apud Eustathium p. 1394, 36. Caeterum ἀδεῖν scripsit Apollonius in Lexico Homer. p. 8. quod ἀδεῖν scribere debebat: interpretationes autem adiecit, quae ad ἄδειν pertinent. Deinde *calido halitu spirare*, quod dicebatur hac forma ἄζειν. Etymologus tum editus p. 22, 52. tum MS. ἄζειν, τὸ στόμα ἀθρόως προσπνεῖν. Quae corrigi debent ex his verbis Eustathii p. 983. extrema: ψιλοῦται δέ ποτε ἄλλως ἡ λέξις, οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ ἄζειν τὸ ξηραίνειν, ἀλλὰ καὶ ὅτε ἆσθμά τι δηλοῖ κατὰ τὸν εἰπόντα, ὅτι ἄζειν τὸ ἀθρόως προσπνεῖν τῷ στόματι θερμόν. Hinc ἄζειν etiam ξηραίνειν significat, cuius falsam originem posuit Etymologus M. p. 22, 27. Hinc ἀζαλέος: Etymol. M. p. 22, 51. Hac demum significatione factum, ut ἄειν etiam *nocere* esset: quod vel αὖος et αὐαίνειν, quae eiusdem originis sunt, demonstrant. Eademque verbi ἄζειν vis est. Hesiodus in Theogonia v. 98.

> εἰ γάρ τις καὶ πένθος ἔχων νεοκηδέϊ θυμῷ
> ἄζηται κραδίην ἀκαχημένος.

ΑΓΩ, *duco*. Recte faciunt, qui aoristum ἤγαγον ab antiqua forma ἀγάγω deducunt, quae ut aliae multae duplicatione primarum litterarum orta est. Sed Suidas: ἀγάγης, αὐθυπότακτον, καὶ ἀγάγωμεν. Verbum αὐθυπότακτον autem, quod vocabulum commemoravit, non explicavit, H. Stephanus, significat coniunctivum aoristi in iis verbis, quae reliquis temporibus carent. Vide Eu-

ſtathium p. 684, 18. 983, 42. 1253, 52. et Etymol. M. p. 304, 37. Thomam M. in v. ἀεὶ p. 267. et Fiſcherum in proluſ. de vitiis lex. N. T. p. 646. et ad Wellerum ſpec. II. p. 390. Ἀγάγω tamen memorat Etymologus M. p. 54, 43. ἄγω βαρύτονον, ἐξ ἧ ἀγάγω, καί, ἐπὴν ἀγάγωμι πόλιν. εἰς μι. Etymologicum MS. παρὰ τὸ ἄγω βαρύτονον. ἐξ ἧ ἀγάγω καὶ ἀγάγωμι, εἰς μι. Locus, quem editus Etymologus affert, legitur in Illiad. XXIV. 716. ubi nunc ita editum:

αὐτὰρ ἔπειτα
ἄσεσθε κλαυθμοῖο, ἐπὴν ἀγάγοιμι δόμονδε.

Schol. Venetus ibi: γράφεται, πόλινδε. At ἀγάγοιμι optativum, qui alibi recte cum ἐπὴν coniungitur, ut Iliad. XIX. 208. XXIV. 227. hic quidem ferri non poſſe, temporum ratio docet. Quo minus dubitandum, quin vera ſit lectio Etymologi ἀγάγωμι, cuius veſtigia ſunt etiam in Homeri codice Lipſienſi, qui ἀγάγωμαι habet. Nimirum inſolentia formae adducti fuere librarii, ut ἀγάγοιμι ſcriberent. Grammatici enim verborum in μι exeuntium tertiam tantum coniunctivi perſonam ſingularem ad indicativi regulam formari tradiderunt, ut Gaza p. 117. τὸ δὲ δῶσιν ἐπὶ τῦ τρίτυ καὶ δώησι ποιητικά, πρὸς παράδειγμα τοῦ τρίτου τῶν ἑνικῶν. Scripſit, puto, πρὸς τὸ παράδειγμα τοῦ τρίτου τῶν ὁριστικῶν. Sicuti igitur tertiam perſonam coniunctivi ad indicativi ſimilitudinem veteres flexerunt, ita iam eos etiam primam in μι formaſſe exiſtimabimus. Quam rem non dubito quin aliquando plura exempla comprobatura ſint.

ΑΝΔΑΝΩ. Huius verbi memorant aliam formam ἀδέω. Heſychius ἀδῶ, ἀρέσκω. Etymologicum M. p. 16, 37. Euſtathius p. 1721, 60. καὶ ὅτι ἀδεῖν λέγεται ἄλλως τὸ ἀρέσκειν, ὡς ἀπὸ δευτέρυ μέλ-

λοντος, οὗ ἐνεστὼς θεματικὸς τὸ ἥδω, ἤτοι εὐφραίνω, δασυνομένε αὐτοῦ, εἰ καὶ τὸ ἀδεῖν ψιλοῦται Αἰολικῶς, ἡ χρῆσις ἐν Ἰλιάδι. ὅτι δὲ τὸ ἀδῶ, ἀδήσω, καὶ αὐτόχρημα τὸ ἥδεσθαι δηλοῖ ποτὲ, δῆλον ἀπὸ χρήσεως Ἱππώνακτος, ἣν Ἡρακλείδης προφέρει, εἰπόντος, ἄδηκε βουλὴ, ἤγουν ἤρεσκε τὸ βούλευμα. καὶ εἴη ἂν τοιούτου παρακειμένου μετοχὴ ἀδηκὼς, ὁ ἡδυνθεὶς, ἀπεναντίας τῷ Ὁμηρικῷ. Idem p. 400, 22, quem locum mox afferam. Aliam deinde formam ἄδω commemorat Etymologus M. p. 420, 40. Sic etiam cod. MS. in eo loco, unde modo ἀδεῖν commemoravi, p. 16, 37. ἀδεῖν, τὸ ἀρέσαι, ἀπὸ τοῦ ἄδω. ἄσω, ὁ β' ἀόριστος ἄδον. ἄδε δ' Ἕκτορι μῦθος. Vtrumque verbum, et ἄδω sive ἀδῶ, et ἀδέω, a grammaticis fictum arbitror. Verbum, unde ἁνδάνω sua tempora sumit, ἥδω fuit. Etym. M. p. 420, 40. 16, 37. Eustathius p. 539, 7. 1400, 36. Idem p. 400, 22. ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ ἥδω τὸ εὐφραίνω δεύτερος μέλλων ἐνεργητικὸς ἀδῶ· οὗ Ἰωνικῶς καὶ Αἰολικῶς, ἤδη δὲ καὶ Δωρικῶς ψιλωθέντος καὶ ἀνελθόντος, γίνεται ἀπ' αὐτοῦ ἀδεῖν. In quibus hoc falsum videtur, quod ἀδεῖν infinitivum praesentis esse dicit. Idem p. 958, 30. τοῦ δὲ ἄδεν συστέλλεται μὲν ἡ παραλήγουσα, τὸ δὲ αὐτῆς πνεῦμα οὐ πάνυ δῆλον. δύναται γὰρ καὶ δασύνεσθαι ἀπὸ τοῦ ἥδω, ἵνα δηλοῖ τὸ ἡδὺς ἔδοξε, καὶ ψιλοῦσθαι δὲ, ὡς ἀπὸ τοῦ ἀδεῖν, ὅ ἐστιν ἀρέσκειν. ἀμφοτέρως δὲ τὸ τοιοῦτον ῥῆμα δεύτερός ἐστιν ἐνεργητικὸς ἀόριστος. Immo, ut supra dixi, verba contracta nullos habent secundos aoristos. Quare ἄδε necessario aoristus est secundus verbi ἥδω, ut e πήθω ἔπαθον fit, e γήμω ἔγαμον. θήπω ἔταφον, λήθω ἔλαθον, μήθω ἔμαθον. Atque omnino neque ἄδω, neque ἀδέω umquam exstitisse arbitror. Nam alterius quidem formae, ἀδῶ, nulla plane vestigia exstant: pro altera autem, ἀδέω,

quae argumenta afferri possunt, aliquam tantum speciem veritatis habent. Ea autem sunt futurum, ἀδήσω, et perfectum ἄδηκα, quod cum leni spiritu scriptum supra ex Hipponacte apud Eustathium commemoravi. At hae quoque formae ex ἥδω ductae videntur, quoniam correpta vocalis magis, quam producta placebat. Sic ex μήθω μαθήσομαι et μεμάθηκα, e πήθω παθήσω et πεπάθηκα, e τεύχω τυχήσω et τετύχηκα, ex ἐρεύθω ἐρυθήσω et ἠρύθηκα. Ex hoc verbo ἥδω ductum est etiam nomen ἄδος, ἡ εὐφροσύνη, teste Etymologico M. p. 18, 12. ut a πήθω πάθος. Quamquam, si istud vocabulum ex Homero petitum est, satietatem significat, ab ἄδειν deductum. Nam Aristarchus id cum aspero spiritu scribebat: vide scholiasten Venetum ad Iliad. XI. 88. et Eustathium p. 539, 3. Quamquam etiam ἄδος cum leni spiritu ex ἄδε, *placuit*, derivat Eustathius p. 893, 46.

ΑΙΡΩ. Hinc ἄωρτο in Iliad. III. 272. quidam derivant apud Etymologum M. p. 116. extrema et in Aldi Hortis Adonidis fol. 27. a. Ex ἄρω autem deducebat Herodianus, ut ex iisdem locis et e scholiis Venetis constat. In Suida negligentissimus iste Kusterus edidit ἄωρτο, ἐκρέματο, omissis, quae sequuntur in edd. vett. ὄρω, ὀρσω, ὦρκα, ὦρμαι, ὦρσο, ὦρτο, καὶ ἄωρτο. Emendanda haec sunt ex Herodiano: ἄρω, ἄρσω, ἦρκα, ἦρμαι, ἦρσο, ἦρτο, καὶ ἄωρτο. Denique Eustathius p. 413, 31. aut ex ἠώρητο factum censet, aut ab ἀείρω derivatum. Recte vero ab ἀείρω. Neque opus, ut alteram scripturam ἄορτο, memoratam Eustathio, cum H. Stephano in indice Thesauri praeferamus.

ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ. Huius tempora deducunt a verbo αἰσθέω vel αἰσθέομαι, quod numquam exstitit. Αἰσθῶ memorat Etymologicum M. p. 40,

14. αἰσθέομαι inusitatum grammaticus in Aldi Hortis Adonidis fol. 217. a. Αἰσθῶν male scriptum apud Hesychium pro ἀΐσθων. Illud ἀΐσθω, quod Homerus habet Iliad. XVI. 468. XX. 403. male ab ἀΐω ductum putant Etymologus M. p. 43, 22. Phavorinus in v. ἄϊον, (vid. etiam Hort. Adòn. fol. 6. a.) Eustathius p. 1037, 37. 1071, 25. qui p. 1214, 31. ἄσθμα ex ἀΐσθω factum putat. Error hic grammaticorum inde natus est, quod in Homeri Iliad. XV. 252. verba ἐπεὶ φίλον ἄϊον ἦτορ non intelligebant. Quare quum plerique ἄϊον putarent esse *exspirabam*, ἀΐσθειν inde derivarunt, quod eamdem vim haberet. Perversam illam verbi ἀΐειν significationem tum in locis grammaticorum modo allatis, tum apud Hesychium in ἄϊον invenire licet. Veram explicationem loci Homerici habent scholia Veneta et Apollonius in Lexico. Vtramque Etymologicum M. p. 43, 3. quem locum afferam, ut in scripto codice legitur: φίλον ἄϊον ἦτορ. ἀπέπνευσα τὴν ψυχήν· ἢ ᾐσθόμην ἀλγήσας τὴν ψυχήν. ἀΐω γὰρ τὸ αἰσθάνομαι καὶ ἀκούω. Ἀΐσθειν originem habet in nomine ἄϊστος, quod recte observavit scholiastes Venetus ad Iliad. XIII. 809. XV. 676. Est enim ἀΐσθειν *animo deficere*. Ab hoc longe diversum est αἴσθομαι, factum ex ἀΐω, quod proprie est sentio, ut πληγῆς ἀΐοντες apud Homerum. Huius verbi αἴσθομαι aoristus secundus est ᾐσθόμην, qui ab αἰσθέομαι deduci nullus poterat. Futurum autem necessario sic formari debuit, ac si praesens esset αἰσθέομαι, quia consonantium, quae in hoc verbo sunt, natura alias formas recusabat.

ΑΚΑΧΩ. Grammatici commemorant verbum ἀκαχέω. Eustathius p. 898, 57. ἰστέον δὲ ὡς οὐ μόνον ἀκάχω ῥῆμα βαρύτονον, ἀλλὰ καὶ ἀκαχῶ.

Inde ἀκαχήμην, ἀκαχείατο, quod in XII. Iliadis v. 179. legitur, derivat. Rectius alii grammatici ἀκάχημι originem faciunt harum formarum, ἀκαχήμενος, ἀκαχείατο: conf. Etymol. M. p. 45. extrema et seq. Hort. Adon. fol. 7. a. Phavorin. in ἀκάχμενος. Ἀκαχέω numquam exstitit. Nam ἀκάχησε et similia fiunt, ut ἠθέλησε, suavioris pronunciationis caussa. Ἀκαχεῖν autem apud Hesychium infinitivum aoristi esse adiectae interpretationes docent συσχεῖν, λυπῆσαι. Est autem ἀκάχω non ab ἄχος ductum, ut placet Apollonio in Lex. Hom. p. 92. sed ab ἄκη, ut proprie sit *pungere*. Indidem ἀκάζω factum, unde participium perfecti est ἀκαχμένος. Vid. schol. Venet. ad Iliad. X. 135. et Phavorin. in h. v. Sed idem cum Etymologo, cuius verba etiam in Hortis Adonidis l. l. leguntur, commemorat Herodiani sententiam, ἀκάχμενος ex ἀκαχήμενος factum putantis. Sic etiam Eustathius p. 1395, 34. quam opinionem merito improbavit H. Stephanus in ἀκάζω. Hinc factum, ut ἀκάχμενος scribant grammatici, quod debebat scribi ἀκαχμένος.

ΑΛΔΗΣΚΩ. Memoratum ab Eustathio p. 720, 21. 1837, 59. ἀλδέω numquam exstitit. Ἀλδήσω forma futuri est arbitraria, ut θελήσω, τυπτήσω.

ΑΛΕΞΩ. Ἀλεξέω inusitatum memoratur in Hortis Adonidis fol. 217. a. Excogitatum hoc a grammaticis. Etymologicum M. p. 59, 15. Is locus ita legitur in scripto codice: ἀλέξω. κυρίως τὸ τῇ γυναικὶ βοηθῆσαι. παρὰ τὸ ἀλέγω, ἀλέξω, καὶ μετάγεται εἰς ἐνεστῶτα καὶ παρακείμενον. Vltimum verbum librarius non eo, quo debebat, litterarum compendio scripsit. Recte enim edi-

tum Etymologicum καὶ περισπᾶται habet. Idem p. 501, 54. χωρὶς τοῦ ἀλέξω ῥήματος· οὐ γὰρ φύσει βαρύτονον· ὁ μέλλων γὰρ αὐτοῦ ἀλεξήσω. Patet ex hoc loco, cur grammatici ἀλεξέω finxerint 'Αλέξω non poterat aliter formatum habere futurum, vel aoriſtum primum, vel perfectum, niſi tamquam ab ἀλεξέω.

ΑΛΥΣΚΩ. Sunt qui futurum ἀλύξω ab ἀλύσσω fieri cenſeant, quod equidem ab nullo veterum traditum novi. Etymologicum M. p. 231, 38. τὰ γὰρ εἰς σκω λήγοντα ῥήματα μέλλοντα οὐκ ἔχει, πλὴν τοῦ θνήσκω θνήξω, ἀλύσκω ἀλύξω. τὸ γὰρ διδάσκω οὐκ ἐκ τοῦ διδάσκω, ἀλλ' ἐκ τοῦ διδάχω, ἀφ' οὗ καὶ διδαχή. Immo quae verba in σκω exeuntia ξ in futuro habent, id habent, ut mihi videtur, propterea quod proprie in κω terminantur, cui terminationi additum eſt σ, quod multis in formis adiici ſolet. Eſt autem ſane quaedam cognatio inter ἀλύσκω et ἀλύσσω. Vtrumque enim ab ἀλύειν factum eſt, quod quidem de ἀλύσκω negatur in Etymologico M. p. 72, 18. et in Hortis Adonidis fol. 10. b. probante Stephano in Theſ. vol. I. p. 311. Enimvero ex ἀλύω non poterant ἀλύσκω deducere grammatici, qui ἀλύω e λύω factum putarent. At ἀλύειν cum ἀλέειν, ἀλᾶσθαι et aliis eamdem habet originem, *vagari* proprie ſignificans. Inde ἀλύσκειν, ut ἀλεείνειν, ἀλεύεσθαι, ſignificat *evitare*, ἀλύσσειν autem *abripi animi perturbatione*, ut πλανᾶσθαι quoque adhibetur. Etymologicum p. 72, 34. apte ad hanc ſignificationem explicandam, de verbo ἀλύω: δηλοῖ καὶ τὸ χαίρω, ὡς τό,

ἦ ἀλύεις, ὅτι Ἶρον ἐνίκησας τὸν ἀλήτην;

καὶ τοῦτο παρὰ τὸ ἀλῶ τὸ πλανῶ. πλανῶνται γὰρ καὶ τῶν χαιρόντων αἱ ψυχαί.

ΑΜΑΡΤΑΝΩ. Futurum et perfectum caussam praebuerunt grammaticis, ut fingerent praesens ἁμαρτέω inusitatum: v. Hort. Adon. fol. 217. a. Etymol. M. p. 79, 6. At aoristus secundus ἥμαρτον praesens fuisse ἁμάρτω docet: cuius formae nescio an meminerit Etymologus eodem loco: ἁμαρτῶ καὶ ἁμαρτάνω ἐκ τοῦ ἁμαρτῶ τὸ ἀποτυγχάνω, ὡς ἥδω ἁνδάνω. Quae verba sensu apto carent, nisi scribatur ἐκ τοῦ ἁμάρτω. Caeterum in codice scripto haec, ἐκ τοῦ ἁμαρτῶ τὸ ἀποτυγχάνω, omissa sunt. Ineptum coniunctivum ἁμάτω excogitavit Heraclides. Eustathius p. 1525, 10. ῥητέον δὲ καὶ ἐνταῦθα τὰ τοῦ Ἡρακλείδου, ᾧ δοκεῖ ἀπὸ τοῦ ἅδω γενέσθαι αὐτό, (verbum ἁνδάνω) καθ' ὁμοιότητα τοῦ λάβω λαμβάνω καὶ τῶν ὁμοίων. οὗ δὴ ἅδω χρῆσις καὶ παρ' Ὁμήρῳ ἐν τῷ,

ἇδε δ' Ἕκτορι μῦθος ἀπήμων,

ἤγουν ἤρεσκεν. εἰπὼν γὰρ ὅτι τὸ δάκνω συγκοπὴν τινές φασιν εἶναι τοῦ δαγκάνω, ἐπάγει ὡς τὸ δάκω, μάθω, λάχω, ἅδω, φύγω, καὶ ὅσα τοιαῦτα ὑποτακτικά, τρισὶ γράμμασιν ὑστερεῖ καὶ μιᾷ συλλαβῇ τῶν ἐξ αὐτῶν ὁριστικῶν, ὧν τὸ ἄλφα παρατέλευτον. τοιοῦτον γὰρ τὸ φύγω ὑποτακτικὸν πρὸς τὸ φυγγάνω, καὶ ἐρύγω πρὸς τὸ ἐρυγγάνω, καὶ τὸ δάκω, μάθω, λάχω, ἅδω πρὸς τὸ δαγκάνω, μανθάνω, λαγχάνω, ἁνδάνω. ταύτῃ καὶ τοῦ ἁμαρτάνω ὑποτακτικόν φησιν εἶναι, φαμὲν ἁμάτω δίχα τοῦ ρ, ὅπως καὶ αὐτὸ τρισὶ γράμμασιν ἐκείνου λείπηται. διὸ ἀναλογώτερον τὸ κιγχάνω καὶ ἱγκάνω τοῦ κιχάνω καὶ ἱκάνω, ἵνα καὶ αὐτὰ λείπωνται τρισὶ γράμμασι τοῦ κίχω καὶ ἵκω.

ΑΝΑΙΝΕΣΘΑΙ. Ἀνήνημαι recentiores ductum putant ab ἀναινέω, quod equidem apud antiquos non inveni. Fischerus ad hanc rem pro-

bandam p. 32. tria adſcripſit Euſtathii loca, in quorum nullo verbi ἀναλύω mentio fit.

'ΑΝΘΕ'Ω. Vix poteſt dubitari, quin ἀνθέω exſtiterit ex ἥθω, idque ab ἄω, cuius veſtigia ſunt in nomine ἄωτος, vel ἄωτον. Ad ἥθω pertinet ἄνηθον, cuius originem male explicat Etymol. M. p. 107, 13. his verbis: ἄνηθον, παρὰ τὸ ἄνω θεῖν, διὰ τὴν ἐν τάχει αὔξησιν. Lexic. MS. Auguſtanum: ἄνηθον, παρὰ τὸ ἄνω θεῖν. Scilicet grammatici ſic etiam ἄνθος putant ab ἄνω θεῖν dici. Ab eodem ἥθω videtur ἠθείη factum, quod Heſychius et Phavorinus explicant ὡραία. Ac neſcio an indidem ſit ἦθος, *morem* a florendo et vigendo ſignificans. Nam ἤθεα, ut in illo,

μετά τ' ἤθεα καὶ νομὸν ἵππων,

non ſignificat florentia pabula, ſed conſuetam commorationem, ut non ab ἥθω, ſed ab ἦθος, *mos*, ducta videatur ſignificatio. Id clare oſtendit locus in XIV. Odyſſeae v. 411. de ſuibus,

τὰς μὲν ἄρα ἔρξαν κατὰ ἤθεα κοιμηθῆναι·
κλαγγὴ δ' ἄσπετος ὦρτο συῶν αὐλιζομενάων.

ΑΝΩΓΩ. Male Etymologus M. p. 115, 31. aoriſtum ſecundum ἤνωγον ab ἀνωγέω repetit, cuius origo eſt ἀνώγω.

ΑΠΕΧΘΟΜΑΙ. Vide ἔχθομαι.

ΑΠΟΛΑΥΩ. Vide ὀλαύω.

'ΑΡΕΣΚΩ. Nihil frequentius apud grammaticos, quam veteris cuiusdam verbi ἀρέω mentio, v. c. in Aldi Hortis Adonidis fol. 118. a. apud Etymol. M. p. 134, 44. 138, 49. Eiusmodi verbum equidem numquam exſtitiſſe arbitror. Nam

quae inde tempora deducuntur, ἀρέσω, ἤρεσα, ἤρεκα, omnia sunt ex ἄρω formata, ut ex ὄλω ὀλέσω et ὤλεσα fit. Nec sane alia horum significatio est, si quis probe rem perpendat, quam formarum ἄρσω, ἦρσα, ἦρκα. Sed placuit leve discrimen significationis indicare litterae ε aut accessione aut detractione.

ΑΡΩ. Verbum duplicatione primae syllabae ortum ἀραρῶ commemoratur in Etymologico M. p. 144, 42. 145, 2. in Hortis Adonidis fol. 23. a. Rectius id Eustathius barytonum facit p. 1055, 57. τοῦ δὲ ἀράρῃ καὶ ἄραρον ἐνεστὼς ἀράρω, γεγονὼς ἀπὸ τοῦ ἄραρα παρακειμένου, ὡς ἐκ τοῦ πέπληγα τὸ πεπλήγω, καὶ πέφυκα πεφύκω, καὶ τὰ ὅμοια. Nam ἀράρῃ et ἄραρον in Iliadis XVI. 212, 213. imperfecta sunt. Indidem ἀρήρω est, unde προσαρήρεται adhibuit Hesiodus in Op. et D. 429.

ΑΥΞΩ. Recentiores αὐξέω invenerunt. Antiqui recte tantummodo αὔξω norunt. Etymologicum M. p. 232, 13. Eustathius p. 698, 31. Herodianus MS. περὶ ἡμαρτημένων λέξεων: ζητεῖται πότερόν ποτε ἡ αὔξη καλεῖται περισπωμένως, ἢ βαρυτόνως. οἱ μὲν οὖν ἀξιοῦσι περισπᾶν αὐξῆ, ὡς αὐλῆ, αὐδῆ. λέγομεν οὖν ὅτι οὐ δύναται· οὐδὲ γὰρ τὸ ῥῆμα ἐστὶν αὐξῶ.

ΑΧΘΟΜΑΙ. Male repetunt futurum ab inusitato ἀχθέομαι, ut in Hortis Adonidis fol. 218. a. Non exstitit alia forma, quam ἄχθομαι. In his Etymologi M. verbis p. 405, 41. καὶ ὡς ἀπὸ τοῦ ἐκτὸς γίνεται ἀχθῶ καὶ ἄχθος, οὕτως ἀπὸ τοῦ ἔκτος ἔχθω ἔχθομαι γίνεται ἔχθος, scribendum videtur ἄχθω, quam formam habet p. 231, 54. et 645, 24. ὀχθήσας, δεινοπαθήσας, στενάξας, παρὰ τὸ ἄχθω βαρύτονον, ἀφ' οὗ περισπώμενον ἀχ-

θῶ, καὶ ὀχθήσας κατὰ τροπὴν τοῦ α εἰς ο. Ex hac adnotatione, quam paucis mutatis habet Aldus etiam in Hortis Adonidis fol. 122. a. clare intelligitur, formam in έω terminatam ineptae grammaticorum ſubtilitati deberi.

ΒΑΙΝΩ. Vulgo ἔβην aoriſtum ſecundum a βίβημι eſſe tradunt. At ex iis, quae ſupra de ſecunda coniugatione disputata ſunt, patet ἔβην eſſe imperfectum verbi βῆμι. Et idem etiam Etymologus docet p. 192, 11. Similiter vulgo erratur in βρῶμι, βλῶμι.

ΒΑΛΛΩ. Formae huius verbi ſunt βάλλω, βλέω, et βλῆμι. Quibus male quidam addidere βαλέω, unde futurum βαλήσω et aoriſtus ſecundus ἔβαλον eſſet. At ἔβαλον ne poteſt quidem aliunde, quam a βάλλω, deduci: βαλλήσω autem Attica licentia factum eſt, ut τυπτήσω. Non enim, ut iſti ſcribunt, βαλήσω eſt, ſed βαλλήσω, prima producta. Vid. Ariſtoph. Veſp. 1491. Βλέω male Euſtathius p. 731, 42. e βολέω factum putat.

ΒΛΑΣΤΑΝΩ. Futurum βλαστήσω et aoriſtum ſecundum ἔβλαστον a βλαστέω derivant cum grammatico vetere in Hortis Adonidis fol. 218. a. Numquam exſtitit βλαστέω.

ΒΟΣΚΩ. Βοσκέω Euſtathius p. 1832, 7. affert, inde dictum βοσκήσω putans, quod e βόσκω eſt.

ΒΟΥΛΟΜΑΙ. Βουλέομαι inuſitatum memoratur in Hortis Adonidis fol. 218. a. quod nihili verbum eſt. Etymologus M. p. 193, 40. ἀπὸ τοῦ βούλω βαρυτόνου ὁ μέλλων βουλήσω, ὡς μέλω μελήσω, θέλω θελήσω. ὁ παρακείμενος βεβούληκα. ὁ μέσος βέβουλα.

ΓΑΜΕΩ. Memorant verbum γάμω, unde putant esse ἔγημα, et alia. Nihil, quod equidem sciam, de hac re veteres. Nec satis probabile videtur praesens brevi vocali fuisse. Immo similium verborum comparatio praesens γήμω suadet ponere.

ΓΙΓΝΟΜΑΙ. Perineptas formas excogitarunt γένω et γενέω. Duae omnino huius verbi antiquae formae sunt, γάω, et γείνω, ut κτάω κτείνω, τάω τείνω. Ex hoc γείνω est futurum γενήσομαι, aoristus primus ἐγεινάμην, secundus ἐγενόμην, et passivus ἐγενήθην, et perfecta γεγένημαι atque γέγονα.

ΔΑΙΩ. Placuit grammaticis formam δαέω futuri et aliorum temporum caussa excogitare. Etymologicum M. p. 122, 41. τὰ εἰς ω λήγοντα ῥήματα κατ' ἔνδειαν χρόνου εἰς πλεονασμὸν μεταγόμενα καὶ φωνήεντι ἐλλείπουσι· διχρόνῳ βραχεῖ παραληγόμενα, οἷον στείχω διὰ τῆς ει διφθόγγου, καὶ στιχῶ διὰ τοῦ ι· φείδω φιδῶ, ἐξ οὗ πεφιδήσεται· δαίω δαῶ· κείρω κερῶ. εἰ γὰρ καὶ μὴ ᾖ δίχρονον, ἀλλ' ὅμως εἰς βραχὺ φωνῆεν γέγονεν ἡ συστολή. οὕτως οὖν καὶ ἀπὸ τοῦ πείθω γέγονε πιθῶ· ὁ μέλλων πιθήσω, ὁ ἀόριστος ἐπίθησα. Haec ita in codice scripto leguntur: τὰ εἰς ω λήγοντα ῥήματα διφθόγγῳ παραλήγοντα συστέλλουσι τὴν παραλήγουσαν, πλὴν κρατοῦσι τὸ δίχρονον, οὗ στείχω στιχῶ, φείδω φιδῶ, ὅθεν τὸ πεφιδήσεται· δαίω δαῶ· μόνον δὲ τὸ κείρω κερῶ οὐ φυλάσσει τὸ ι, ἀλλὰ τὸ ε: πείθω, πιθῶ, πιθήσω. Sed cur tandem tot praesentium formas adsciscamus, quarum nusquam exempla occurrunt, quum ista tempora, quae ex his praesentibus ducta putantur, etiam sine illis recte nasci potuerint? Nam quoniam in multis verbis forma futuri ήσω Graecis placuit, adhibuerunt

eam sic, ut corripienda syllaba, quae praecederet, suaviorem redderent pronunciationem. Quin, ut supra adnotavimus, verba in αιω desinentia ex αω facta sunt. Quare antiquissimam formam δάω fuisse necesse est, unde est δάσασθαι, et alia.

ΔΑΚΝΩ. Omisere vulgo formam δαγκάνω, qua veteres non videntur usi esse. Eam commemorant Etymologicum M. p. 245, 28. 450, 15. 471, 39. Eustathius p. 28, 42. 1525, 12. 15. quem locum supra adscripsi in ἁμαρτάνω. Caeterum non debebat Buttmannus δάκω afferre, sed δήκω tantum, ut antiquissimam formam.

ΔΑΜΝΩ. Multa inepta de hoc verbo leguntur in Etymologico M. p. 246, 44. et sequente, cuiusmodi illud est, quod ἔδαμον aoristum putat e δαμέω nasci. Formae huius verbi sunt δάμνω, δαμάω, δαμάζω, δαμνάω, δάμνημι. Atque e δάμνω est ἔδαμον, ἐδάμην, ut e κάμνω ἔκαμον. Δέδμημαι autem extrusa α dictum ab eadem forma, ut κέκμηκα. Sic etiam ἐδμήθην. Quod si analogiae aliquid tribuendum putamus, (atque huius aliquanto maiorem equidem puto, quam grammaticorum, auctoritatem esse) antiquissimam formam δήμω fuisse veri est simillimum. Sic etiam κήμω, unde κάμνω. Firmant enim hanc suspicionem similia verba duplicem consonantem post brevem vocalem habentia, quae ex longa orta est, ἄρνυμαι, δάκνω, κλάγγω, λαγχάνω, λαμβάνω, μανθάνω, πανθάνω, πέρθω, πτάρνυμαι.

ΔΑΡΘΑΝΩ. Principem formam δρήθω affert Etymologicum M. p. 253, 33. 286, 1. Ex ea natum δάρθω, non δαρθέω, quod recentiores excogitarunt, ut e πρήθω πέρθω.

ΔΕΙΔΩ. Inepte quidam δέδια a δέδοικα, quod male putant pro δέδοιδα dici, deducunt. Est illud perfectum antiqui verbi δίω. Etymolog. M. p. 263, 3. Sed afferunt grammatici quatuor antiquas formas, δέω, δείω, δίω, διέω. Δέω memorat Etymologus M. p. 260, 4. 315, 46. δείω iisdem in locis et p. 253, 9. 256, 43. 260, 7. 263, 6. δίω p. 263, 3. 273, 18. διῶ denique affert p. 280, 37. Harum una tantum διῶ repudianda videtur. Neque ea aliam ob caussam ab Etymologo commemorata est, quam ut inde δίημι deduceret. Nam verba in ημι desinentia aut e formis εω, aut tamquam e formis εω facta sunt. Sed δέω videtur princeps forma fuisse, ex qua duae aliae exstiterunt, δίω, cuius frequens in Homero usus est, et δείω, unde δεῖμα est et δέος, δεῖος, ut a κλείω κλέος, κλεῖος. Caeterum δίω prorsus mira ratione cum activa forma passivam significationem, cum forma passiva significationem activam coniunctam habet.

ΔΕΜΩ. Grammaticorum inventum est δμέω, ut apud Etymolog. M. p. 389, 46. Neque enim asperitas pronunciationis aliter evitari poterat, nisi si δέδμηκα, δέδμημαι tamquam a verbo contracto dicerentur. Atque ipse Etymologus p. 501, 18. et 606, 49. δέδμηκα a δέμω ducit. Vide ad νέμω.

ΔΕΟΜΑΙ. Δεέω, unde δεήσομαι et alia sint, grammatici invenerunt. Vide Etymologicum M. p. 253, 37. 315, 56.

ΔΕΡΚΩ. Videndum ne antiquissima forma fuerit δρήκω. Vide ad δαρθάνω.

ΔΙΔΑΣΚΩ. Duas afferunt formas, quae numquam exstiterunt, διδάχω et διδασκέω. Etymologus M. p. 231, 40. τὸ γὰρ διδάξω οὐκ ἐκ τοῦ διδάσκω, ἀλλ' ἐκ τοῦ διδάχω, ἀφ' οὗ καὶ διδαχή.

Sic etiam in Hortis Adonidis fol. 218. b. At hoc nomen e perfecto ductum. Διδάξω a διδάσκω est. Vide ad ἀλύσκω. Indidem διδασκήσω.

ΔΟΥΠΕΩ. Eustathius p. 604, 41. ἔστι δὲ τὸ ἔμυκον δεύτερος ἀόριστος τοῦ μυκῶ ῥήματος, κατὰ τὸ χραισμῶ ἔχραισμον, δουπῶ ἔδουπον, κτυπῶ ἔκτυπον, ληκῶ ἔλακον. At aoristus ἔδουπον et perfectum δέδουπα manifesto indicant, verbum fuisse δουπῶ. Idque vel praesens arguit, quandoquidem contracta verba e barytonis originem habere constat. Eodem modo ἔκτυπον, ἔλακον, ἔχραισμον a praesentibus κτύπω, λήκω, χραίσμω sunt.

ἜΔΩ. Grammaticorum inventum est ἔδω. Etymol. M. p. 315, 34. 316, 27. Eustath. p. 1403, 32. et ἐδόω, cuius Eustathius mentionem facit p. 1918, 61. Caeterum ἔδομαι putatur futurum esse, insolenti formatione pro ἐδοῦμαι. Eiusdemmodi duo alia futura afferuntur πίομαι et φάγομαι, pro πιοῦμαι et φαγοῦμαι. Frequens horum mentio apud grammaticos, eos maxime, qui Atticae linguae propria tractarunt. Sed nunc satis esto locum Etymologi M. attulisse p. 786, 23. Φάγομαι, τὸ θέμα φήγω, τὸ ἐσθίω· ὁ δεύτερος ἀόριστος ἔφαγον· ὁ μέλλων β΄ φαγῶ, ὅθεν καὶ τὸ ἀποφαγεῖν· ὁ μέσος μέλλων β΄ φαγοῦμαι ὤφειλεν εἶναι· ἀλλὰ σεσημείωται τὸ φάγομαι, πίομαι, ἔδομαι. τὰ δὲ δεύτερα φάγῃ, πίῃ, ἔδῃ. Conf. Hortos Adonidis fol. 168. b. Phavorinum in φάγομαι, et Fischeri animadv. ad Well. spec. II. p. 436. Enimvero significationem futuri habent ista, at futura non sunt, nisi omnem coniugationis rationem perditum ire volumus. Etenim obtinuit consuetudo, ut pro futuris illorum verborum praesentia passiva usurparentur. Id quod omnium clarissime ostendit verbum πίομαι. Hoc enim si pro πιοῦμαι diceretur, certe pri-

mam syllabam deberet corripere. Atqui producit eam, ut manifestum sit praesens esse. Aristophanes in Equitibus v. 1288.

> ὅστις οὖν τοιοῦτον ἄνδρα μὴ σφόδρα βδελύττεται,
> οὔποτ᾽ ἐκ ταὐτοῦ μεθ᾽ ἡμῶν πίεται ποτηρίου.

Quem locum affert Athenaeus p. 446. Idem Aristophanes in eadem fabula v. 1400.

> μεθύων τε ταῖς πόρναισι λοιδορήσεται,
> κἀκ τῶν βαλανείων αὖ τὸ λουτρὸν πίεται.

Athenaeus l. l. quae exempla correptae illius syllabae affert, non futuri, sed aoristi sunt. Vt igitur πίομαι praesens passivum significationem accepit futuri activi, sic idem accidit in ἔδομαι et φάγομαι. Eaque Valkenarii et aliorum fuit doctorum hominum sententia. Vide Scheidium ad Lennepium de analogia p. 430. Sed aliquantum tamen dubitationis excitat φάγομαι, quod quomodo praesens esse possit, non sane in promptu est, quandoquidem praesens passivum φήγομαι est. Nolo enim hanc difficultatem sic expedire, ut cum Etymologo M. p. 40, 30. et cum Eustathio p. 1784, 40. 1859, 40. etiam φάγω exstitisse sumam, quod mea quidem sententia numquam exstitit. Repugnat enim analogia, nullum verbum offerens, quod in syllaba ea, quae ante ultimam est, et η et α breve habuerit. In Etymologi quidem loco melius etiam scriberetur φήγω, quamquam φάγω etiam in scripto codice est. Strabo lib. VIII. p. 524. offert Hipponactis verba: Κυπρίων βέκος φαγοῦσι καὶ Ἀμαθουσίων πυρόν. Ex eo eadem retulit Eustathius p. 305, 32. sed omisso φαγοῦσι. Id Albertius ad Hesychium in v. βέκος scribit φάγουσι, nihil mo-

nito lectore. At recte legitur φαγῦσι, quod quidem male vertunt *edunt*, quum videatur magis dativus esse participii. Est autem versus Hipponactis trochaicus claudus, qui nomen habet ab Hipponacte:

Κυπρίων βέκος φαγῦσι κάμαθουσίων πυρόν.

Sed duae restant aliae viae. Nam quum φάγομαι, quod equidem sciam, non apud antiquos et probae notae scriptores reperiatur, unde et ab Atticistis improbatum est, et, qui eius formae exempla attulere, LXX. interpretibus et Novo Testamento usi sunt, ut Fischerus l. l. et Maittarius de dialectis p. 48. in mentem fortasse alicui veniat, φάγομαι formam esse praesentis per errorem usurpati, postquam φήγομαι ex hominum memoria iampridem excidisset. Verum hoc parum probabile videtur. Quamobrem alterum equidem praetulerim. Scilicet ut a κλήγω factum est κλάγγω, ita a φήγω credibile est formatum esse φάγγω, unde praesens passivum φάγγομαι adhiberi solitum est pro futuro activo. Quod verbum si sic pronunciabatur, ut duplex γ propriam suam vim retineret, de quare supra dixi lib. I. cap. XII. p. 59. nihil mirum est, si deinde scribi coepit cum uno γ. Certe idem factum est in verbo κιγχάνω, quod scribi solet κιχάνω etiam in Atticis scriptoribus. De eo verbo in eodem loco explicavi: ac propiorem vero scripturam κιγχάνω Eustathio memoratam protuli in verbo ἁμαρτάνω. Dirimerent dubitationem de φάγγομαι poetarum loci, eorum quidem, qui nondum essent grammaticos magis, quam usum et consuetudinem sequuti.

ΕΙΔΩ. Εἰδέω grammaticis memoratum, ut Etymologo M. p. 296, 42. 618, 50. et in Hortis Adonidis fol. 219. a. numquam videtur in usu fuisse.

Nam coniunctivus εἰδῶ, de quo dixere Etymologus M. p. 296. et Phavorinus in εἰδῇς, et optativus εἰδείην, de quo disputat Suidas in εἰδείην, tamquam ab εἴδημι formati sunt. Sed infinitivus εἰδέναι perfecti est ab εἴδω, non praesentis ab εἴδημι. Praeterea autem et εἴδοιμι in usu est, et εἰδῶ coniunctivus, unde illud Homericum, ἵνα εἴδομεν ἄμφω, quod propter accentum in prima syllaba mediam corripit. Ἰδέω, quod Aristarchus in Iliad. XIV. 235. posuit, nescio an sit deterius quam εἰδέω, quod populares recensiones, teste scholiasta Veneto, habebant. Ἰδησῶ autem Theocriti III. 37. Doricum est futurum ab εἴδω, prima correpta.

ΕΛΑΤΝΩ. Ab ἐλάω non debebat ἔλσαι cum Etymologo M. p. 333, 17. et aliis derivari, quod vel sensus locorum Homericorum, in quibus id verbum occurrit, vel in quibusdam etiam metrum ostendit, nullam afferens contractionis necessitatem, ut,

νῆ' ἔλσας ἐκέασσεν.

Habet Homerus hoc verbum Iliad. I. 409. XI. 413. XVIII. 294. XXI. 225. Odyss. V. 132. VII. 250. Recte vero H. Stephanus in indice Thesauri ἔλσαι ab ἔλλειν esse censuit. Vide notas ad Hesych. in ἔλσαι.

ΕΝΟΘΩ. Magna est inter veteres et recentiores grammaticos dubitatio de verbis ἀνήνοθεν, ἐπενήνοθε, κατενήνοθε, παρενήνοθεν. Ac veteres quid de his senserint, ipsis eorum verbis afferam. Hesychius: ἀνενήνοθεν, ἀνῆγεν ἢ ἀνέβη. Sic etiam Phavorinus. Hesychius: ἀνήνοθεν, ἀνεφέρετο, ἀνεπήδα ἐξ ἀρχῆς. Idem: ἐπενήνοθεν, ἐπῆνθει, ἐπέστη, ἐπῆν. Suidas: ἀνήνοθεν, ἀνήρχετο. Idem: ἐπενήνοθεν, ἐπήνθει, ἐπέκειτο. Apollonius in Le-

xico Homerico p. 334. ἐπενήνοθεν, ἐπῆν ἐπέκειτο. Scholiastes minor ad Iliad. II. 219. et X. 134. ἐπενήνοθεν, ἐπήνθει, ἐπέκειτο. Idem ad XI. 266. ἀνήνοθεν, ἀνεφέρετο. Idem ad Odyss. XVII. 270. ἀνήνοθεν, ἀνέρχεται. Etymologicum M. p. 106, 9. ἀνήνοθεν, ἀνῄει, ἀνεφέρετο. μέσος παρακείμενος, ὡς δηλοῖ τὸ θ. ὁ γὰρ ἐνεργητικὸς παρακείμενος οὐδέποτε διὰ τοῦ θ ἐκφέρεται. ἔστιν οὖν θέω, καὶ ἐν συνθέσει ἀναθέω καὶ ἀνθέω, καὶ ὑπερβιβασμῷ τοῦ ε ἀνέθω. τούτου ὁ μέσος παρακείμενος ἤνοθα, συνήθως τραπέντος τοῦ ε εἰς ο, καὶ Ἀττικῷ ἀναδιπλασιασμῷ ἀνήνοθα. ἢ οὕτως. ἕω τὸ πέμπω, ἔεθω, ὡς φλέγω, φλεγέθω. καὶ τροπῇ τῶν δύο εε εἰς η ἤθω, καὶ ἐν συνθέσει ἀνήθω. ὁ μέσος παρακείμενος ἄνηθα, καὶ ὁ Ἀττικὸς ἀνήνηθα. καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἀττικὸς παρακείμενος τὴν τρίτην ἀπ' ἀρχῆς συλλαβὴν βραχεῖαν θέλει ἔχειν, συστολὴ γίνεται τοῦ η εἰς ε, καὶ τροπῇ τοῦ ε εἰς ο, ἀνήνοθεν

ὄφρα οἱ αἷμ' ἔτι θερμὸν ἀνήνοθεν.

ἢ ἐκ τοῦ θέω τὸ τρέχω. Eadem habet Phavorinus. Etymologicum M. p. 354, 41. ἐπενήνοθε. κάλλιόν ἐστιν ἀντὶ τοῦ ὑπῆρχεν. εἰ γὰρ ἐψιλωμένην καὶ μαδῶσαν καὶ ὀλιγότριχον σημαίνει, πῶς ἂν ἁρμόζοιτο τὸ ἐπανθεῖν, ὃ σημαίνει μᾶλλον τὸ δασύ; ἔστι δὲ μέσος παρακείμενος. οἱ μὲν παρὰ τὸ ἔθω, τὸ ἐξ ἔθους ἐπιμελοῦμαι. ὅθεν καὶ ἔθειρα, ἡ θρίξ, γίνεται ἐνέθω, ὁ μέλλων ἐνέσω, ὁ παρακείμενος ἤνεκα, ὁ μέσος ἤνεθα καὶ Ἀττικῶς ἤνοθα, ὡς πέπεμφα, πέπομφα. ἤνοκα οὖν καὶ ἤνοθα, καὶ Ἀττικῶς ἐνήνοθα. ἔστι καὶ ἄλλως. ὄθω τὸ κινῶ ὁ μέλλων ὄσω· ὁ παρακείμενος ὦκα, ὁ μέσος ὦθα, καὶ μετὰ ταῦτα προσθέσει, ἐνόθω, ἐνόσω, καὶ Ἀττικὸς παρακείμενος ἐνήνοκα, ἐνήνοθα. ἄλλως. ἐκ τοῦ ἔω, τὸ ὑπάρχω, γίνεται ἔεθω, καὶ κατὰ συναίρεσιν καὶ σύνθεσιν ἐνήθω· ὁ μέσος παρακεί-

μενος ἔνηθα, καὶ Ἀττικῶς ἐνένηθα. εἶτα ὑπερθέσει καὶ τροπῇ ἐνήνοθα. ζήτει εἰς τὸ ἀνήνοθεν. Haec quoque habet Phavorinus. Idem Phavorinus: ἐπενήνοθε σημαίνει ἐνίοτε τὸ ἐπέθεεν καὶ ἐπέτρεχεν. καὶ ἐπενήνοθεν ἀπὸ τοῦ θέω, κατὰ μετάθεσιν ἔθω, καὶ μετὰ τῆς ἐν ἐνέθω, ὡς ἐννέπω, ἀφ' οὗ μέσος παρακείμενος ἤνοθα, καὶ Ἀττικῶς ἐνήνοθα. γράφεται μετὰ τῆς παρά, παρενήνοθεν, ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ παρελήλυθεν, καὶ μετὰ τῆς ἀνά, ἀνήνοθεν ἀντὶ τοῦ ἀνέβραχεν. Scripsisse videtur ἀνέτρεχεν. Horti Adonidis fol. 56. a. ἐπενήνοθε, τινὲς ἐπήνθη. ἔστι δὲ ἀντὶ τοῦ ὑπῆρχεν· εἰ γὰρ τὴν ἐψιλωμένην καὶ μαδῶσαν καὶ ὀλιγότριχον σημαίνει, πῶς ἂν ἁρμόζοιτο τὸ ἐπανθεῖν, ὃ σημαίνει τὸ δασύ; καὶ γίνεται ἐκ τοῦ ἔω τοῦ σημαίνοντος τὸ ὑπάρχω, ἔω, ἐέθω, ὡς ῥέω, ῥεέθω, φλέγω, φλεγέθω, νέμω, νεμέθω· εἶτα κατὰ συναίρεσιν τῶν δύο εε εἰς η ἤθω, καὶ ἐν συνθέσει ἐνήθω. τούτου ὁ μέσος παρακείμενος ἔνηθα, ὁ Ἀττικὸς ἐνένηθα, καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἀττικὸς βραχεῖαν θέλει ἔχειν τὴν τρίτην ἀπὸ τέλους (scribere debebat ἀπ' ἀρχῆς, ut in Etymologico edito scriptoque est) συλλαβήν, γίνεται μετάθεσις τοῦ ε εἰς η, καὶ τοῦ η εἰς ε, καὶ γίνεται ἐνήνεθα, καὶ τροπῇ τοῦ ε εἰς ο ἐνήνοθα. ἢ οὕτως. ἔστιν ἀνθῶ τούτου τὸ ἐντελὲς ἀνθέω, καὶ ὑπερθέσει τοῦ ε ἀνέθω. ὁ μέσος παρακείμενος ἤνοθα, καὶ μετὰ τῆς ἐν προθέσεως ἐνήνοθα. ἢ οὕτως. ἔστιν ἔθω, τὸ ἐξ ἔθους ἐπιμελοῦμαι. μετὰ τῆς ἐν ἐνέθω, ὁ μέσος παρακείμενος ἤνεθα, καὶ μετὰ τῆς ἐν προθέσεως ἐνήνεθα. καὶ οἱ Ἀττικοὶ τὸ ε τῶν παρῳχημένων τρέπουσιν εἰς ο, ὡς πέπεμφα, πέπομφα, κέκλεφα, κέκλοφα. καὶ γίνεται ἤνοθα καὶ ἐνήνοθα Ἀττικῶς, ὅπερ ἄμεινον. Scholiastes Venetus ad Iliad. II. 219. τὸ δὲ ἐνήνοθεν ἀπὸ τοῦ ἔθω, ἐνέθω, ἤνοθα, καὶ ἐπενήνοθα, ὅθεν καὶ ἔνοσις· (male legitur ἐνῶσις) ἢ ἀπὸ τοῦ θέω

ὑπερβιβασμός, ἔθω, ὡς ῥέω, ἔρω, ἐν συνθέσει ἐνέθω, ἤνοθα, καὶ Ἀττικῶς ἐνήνοθα. Scholiastes Wassenberghii ad eumdem locum: ἐπενήνοθεν, ἐπήνθει, ἐπέκειτο. τινές φασιν, ὅτι οὐκ ἔστι διπλασιασμὸς Ἀττικός· ἀπὸ γὰρ τοῦ ἕω, τοῦ σημαίνοντος τὸ ὑπάρχω, γίνεται παράγωγον ἔθω, ὡς φλέγω, φλεγέθω, ῥέω, ῥέθω, ἦθα, ἤθαθα, καὶ τροπῇ τοῦ θ εἰς ν, καὶ πλεονασμῷ τοῦ εν ἐνήνοθα. ἢ κατὰ Φιλόξενον ἐκ τοῦ ὄθω, τὸ κινῶ, γίνεται ἐνόθω, ἐξ οὗ καὶ ἐνοσίχθων. ἐνόθω, ὁ μέλλων ἐνόσω, ὁ παρακείμενος ἤνοκα, ὁ μέσος ἤνοθα, καὶ διπλασιασμῷ Ἀττικῷ ἐνήνοθα, ὅπερ ἄμεινον. Eustathius p. 207, 30. τὸ δὲ ἐνήνοθεν εἰς μὲν γραφὴν πεζὴν πάντη ἐστὶν ἀσυντελές. σημαίνει δὲ τὸ ἐπέθεε καὶ ἐπέτρεχεν. ὥσπερ δέ φασιν ἀπὸ τοῦ ἄχος ῥέειν ποταμὸς ἐν ᾅδου ἀχρέων, καὶ κατὰ μετάθεσιν τοῦ ε Ἀχέρων, οὕτω καὶ τὸ θέω, τὸ τρέχω, ὑπερβιβασθέν, καὶ γενόμενον ἔθω, πεποίηκε τὸ ἐπενήνοθεν, ὅπερ ἐστὶ χρόνου μέσου. παρακειμένου. ἔστι γὰρ ἔθω, καὶ μετὰ προθέσεως ἐνέθω. οὗ μέσος παρακείμενος ἤνοθα, ἐξ οὗ τὸ ἐνενήνοθα τῆς πρώτης ἐκείνης προθέσεως τῆς ἐν τῷ ἐνεστῶτι αὐξηθείσης, καὶ μὴ προσλογισθείσης εἰς πρόθεσιν, διὰ τὸ καθ' ἕξιν συγκεῖσθαι, ὁποῖόν τι καὶ ἐν τῷ καμμύω γέγονε. κἀνταῦθα δὲ ἡ κατά πρόθεσις καθ' ἕξιν σύγκειται, καὶ οὐ λογίζεται παρακεῖσθαι τῷ μύω ῥήματι. καὶ διὰ τοῦτο λογιζόμενον ὡς ἁπλοῦν οὐκ αὐξάνει ἔσωθεν, ὡς τὰ ἐκ προθέσεως συγκείμενα ῥήματα, ἀλλὰ καὶ ἔξωθεν. οὐ γὰρ μόνον κατέμυσε φαμέν, ἀλλὰ καὶ ἐκάμμυσεν. ἰστέον δὲ ὅτι καθ' ὁμοιότητα τοῦ ἤνοθα κανονίζεται καὶ τὸ ἔολπα καὶ ἔοργα, μέσου καὶ αὐτὰ ὄντα παρακειμένου. τινὲς δὲ ἐπενήνοθε φασὶν ἀντὶ τοῦ ἐπεκινεῖτο, ἀπὸ τοῦ ὄθω, τὸ κινῶ, κατὰ κλίσιν ὁμοίαν μέσου παρακειμένου. Idem ad Iliad. X. p. 794, 23. remittit lectores ad eum locum, quem adscripsi.

Idem p. 843, 30. ad Iliad. XI. καὶ ὅτι τὸ ἀνήνοθεν ἀγωγὴν μὲν ἔχει ὁποίαν ἐν τῇ βῆτα ῥαψῳδίᾳ τὸ ἐνήνοθεν. ἐκ τοῦ ἔθω γὰρ ἢ οθω γίνεται. ταυτὸν δὲ ἐστι τῷ ἀνηκόντιζεν, ὅπερ ἀλλαχοῦ κεῖται. Idem ad Odyss. VIII. p. 1600, 37. καὶ ὅρα τὸ ἐπενήνοθεν ἄλλην μὲν ἐνταῦθα σημασίαν εχον παρὰ τό,

ψεδνὴ δ᾽ ἐπενήνοθε λάχνη.

ὅμως δὲ καὶ αὐτὸ ἐπιπόλασίν τινα δηλοῦν ἐλαίου, ὥσπερ ἐκεῖνο λάχνης. ἐκείνη τε γὰρ ἐπιπολάζει, καὶ τὸ χριόμενον ἔλαιον. καὶ ἔστιν ἡ αὐτὴ ἐτυμολογία καὶ κίνησις τοῦ ἐπενήνοθεν ἐνταῦθά τε καὶ ἐκεῖ. ἑρμηνεία δὲ αὐτοῦ τὸ ἐπικινεῖται. ἔπεστιν, ἐπανθεῖ, ἤ τι τοιοῦτόν. ἐκφύγοι (legitur ἐκφύγῃ) ἰδὲ ὢν καὶ ταύτην τὴν λέξιν ῥήτωρ ἐν τῇ καταλογάδην γραφῇ. Idem p. 1819, 35. ἐπεὶ κνίσση μὲν ἀνήνοθεν ἢ ἐνήνοθε, τουτέστιν ἀναβαίνει, ἀνέρχεται: et ibidem mox l. 42. τοῦ δὲ ἀνενήνοθεν ἡ παραγωγὴ ἐν τῇ Ἰλιάδι κεῖται ἐν τῷ ψεδνὴ δ᾽ ἐπενήνοθε λάχνη. Ioannes Diaconus ad Hesiodi Scut. Herc. v. 269. κατενήνοθε, τὸ θέμα θέω, τὸ τρέχω, καὶ μετὰ τῆς ἐν προθέσεως ἐνθέω, καὶ κατὰ μετάθεσιν ἐνέθω. ὁ μέλλων ἐνέσω, ὁ παρακείμενος ἤνεκα, ὁ μέσος ἤνοθα, καὶ Ἀττικῶς ἐνήνοθα, ἐνήνοθας, ἐνήνοθεν, ἤγουν ἐπέτρεχεν. Ita vero veteres grammatici, quae magno documento sunt, nihil tam esse absurdum, quin illis in mentem venire potuerit. Recentiores alia commentati sunt non aptiora, e quibus optimum certe est, quod H. Stephanus in Indice Thesauri v. ἀνήνοθα protulit, Doricam formam esse ἐνήνοθα pro ἐλήλυθα. At quid tum, si illa est ex eo genere, quo Homerus non utitur? Sed quo certius de hoc verbo iudicari queat, afferam ipsos poëtarum versus. Igitur Homerus Iliad. II. 219.

ψεδνὴ δ' ἐπενήνοθε λάχνη.

X. 134.

οὔλη δ' ἐπενήνοθε λάχνη.

Odyff. VIII. 364.

καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ
ἀμβρότῳ, οἷα θεοὺς ἐπενήνοθεν αἰὲν ἐόντας.

Eadem leguntur in Homerico hymno Veneris v. 61. Apollonius Argon. IV. 276.

πουλὺς γὰρ ἄδην ἐπενήνοθεν αἰών.

Homerus Iliad. XI. 266.

ὄφρα οἱ αἷμ' ἔτι θερμὸν ἀνήνοθεν ἐξ ὠτειλῆς.

Odyff. XVII. 270.

ἐπεὶ κνίσση μὲν ἀνήνοθεν, ἐν δέ τε φόρμιγξ
ἠπύει, ἣν ἄρα δαιτὶ θεοὶ ποίησαν ἑταίρην.

In Homerico hymno Cereris v. 279.

ξανθαὶ δὲ κόμαι κατενήνοθεν ὤμους.

Hefiodus in Scuto Herculis v. 269.

πολλὴ δὲ κόνις κατενήνοθεν ὤμους.

Apollonius Rhodius Argon. I. 664.

ἡμετέρη μὲν νῦν τοίη παρενήνοθε μῆτις.

Horum locorum primus ex Iliad. II. fecundus e X. quintus ex XI. feptimus ex hymno Cereris, octavus Hefiodi neceffario imperfectum poftulant: in quarto autem ex Odyffeae VIII. et hymno Veneris, in fexto ex Odyffeae XVII. et in utroque Apollonii praesens requiritur, vel perfectum. Quod fi formam verbi fpectamus, vix poteft il-

lud aliunde, quam ab ἐνόθω deduci. Nec sane quidquam caussae est, cur hanc derivationem aliis posthabeamus. Nam ἐνόθω, quod factum est ex ἄθω, unde ὄθομαι, *moveor*, et ὀθόνη, significat *incutio*. Hinc ἔνοσις, *incussus tremor*, *quassatio*, apud Hesiodum in Theogonia v. 681.

ἔνοσις δ' ἵκανε βαρεῖα
Τάρταρον ἠερόεντα.

et v. 848.

θῦε δ' ἄρ' ἀμφ' ἀκτὰς πέρι τ' ἀμφί τε κύματα μακρὰ
ῥιπῇ ὑπ' ἀθανάτων· ἔνοσις δ' ἄσβεστος ὀρώρει.

Indidem ἐνοσίχθων, ἐννοσίγαιος, εἰνοσίφυλλος. Illud igitur ἐνόθω, unde ἐννοσέμεν Hesychius et Phavorinus explicant ἐκπλήττειν, quum primo significatu sit *incutio*, *quatio*, aliam deinde cognatam significationem adsciviſse videtur, *adspergo*, *spargo*. Sed videamus iam illam adspergendi vel spargendi notionem, quomodo in allatis exemplis insit. Perfectum ἤνοθα vel ἐνήνοθα si media significatione est *adspergor*, *spargor*, primum recte dicetur αἷμα, κνίσση ἀνήνοθεν, *sursum spargitur sanguis*, *nidor*. Deinde eodem modo ἐπενήνοθε λάχνη, *super capite sparguntur comae*; θεοὺς ἐπενήνοθεν ἔλαιον, *conspergit deos oleum*; πολὺς ἐπενήνοθεν αἰών, *post aliquam rem sparsum vel extensum est longum tempus*; κόμαι, κόνις κατενήνοθεν ὤμους, *per humeros sparsi sunt crines*, *pulvis*; βουλὴ παρενήνοθεν, *adspersum vel allatum est consilium*. Denique vero nihil videtur caussae esse, quare quis magnopere haereat in eo, quod ἐνήνοθε nunc perfecti, nunc imperfecti vim habeat. Etenim ἐνήνοθε nunc est perfecti ἐνήνοθα tertia persona, nunc autem imperfecti ἐνήνοθον, quod est ab ἐνη-

νέθω, vel ἠνέθω, ficuti multa verba e perfectis nafcuntur. Similis ufus eft verborum ὤρορε et ὑπώρορε. Odyff. XIX. 200.

> ἔλει γὰρ Βορέης ἄνεμος μέγας, οὐδ' ἐπὶ γαίῃ
> εἴα ἵςασθαι· χαλεπὸς δέ τις ὤρορε δαίμων.

et XXIV. 60.

> Μοῦσαι δ' ἐννέα πᾶσαι ἀμειβόμεναι ὀπὶ καλῇ
> θρήνεον· ἔνθα κεν οὔτιν' ἀδάκρυτόν γ' ἐνόησας
> Ἀργείων· τοῖον γὰρ ὑπώρορε Μοῦσα λίγεια.

ΕΠΩ. Haec quidem forma in compofitis tantum occurrit. Sed praeter hanc alia commemorari debebat, quam neglexere grammatici, praeter Buttmannum, εἴπω. Nam fine hac forma origo illorum modorum obfcura maneret, quae augmento carent, ut εἰπέ, εἰπόν, εἴποιμι, εἴπῃς, εἰπεῖν, εἰπών. Atque Homericus fermo hanc formam eo confirmat, quod in eo frequenter occurrunt ἔειπον, προσέειπον, et alia, addito augmento, numquam ἐειπών et reliqua, quae augmento deftitui neceffe eft.

A verbo ἔπω autem eft ἐνίσπω, v. Euftath. p. 1562, 44. non ἐνισπέω, quod idem p. 1525, 55. et Etymologus p. 342, 55. commemorant. Id enim grammatici propter futurum ἐνισπήσω invenerunt.

ΕΡΙΖΩ. Inepte ab ἐριδέω deducunt ἐριδήσω, ab ἐρίζω autem ἤρικα vel ἐρήρικα. Nam ἐριδέω ne exftitit quidem, fed ἐρίδω, commemoratum Etymologo M. p. 373, 27. 32. Inde σ addito eft ἐρίζω, ut ἕζω pro ἕδω. Ab ἐρίδω autem futurum ἐριδήσω, et extrufa leni littera δ perfectum ἐρήρικα.

ΕΡΡΩ. Grammaticorum eft ἐῤῥέω, ut Etymologi M. p. 377, 19.

ΕΡΥΘΑΙΝΩ. Futurum ἐρυθήσω et perfectum ἠρύθηκα non ab ἐρυθέω, quod numquam exstitit, sed ab ἐρεύθω sunt.

ΕΥΔΩ. Hinc futurum εὑδήσω, non ab εὑδέω.

ΕΥΡΙΣΚΩ. Εὑρέω invenerunt grammatici, ut in Hortis Adonidis fol. 219. a. et in Etymologico M. p. 452, 43. ut inde futurum εὑρήσω et perfectum εὕρηκα deduci possent. At utrumque ab εὕρω est.

ΕΧΘΑΝΟΜΑΙ. Verbum est ἔχθομαι, unde sunt ἐχθήσομαι futurum, et ἤχθημαι perfectum. Ἐχθέομαι nihili est.

ΕΧΩ. Futuri σχήσω caussa a grammaticis inventum videtur σχέω. At inde non potuisset ἔσχον aoristus secundus formari. Propius verum est, quod apud Gellium VI. 15. legitur: *Graecaeque vocis ἔσχον καὶ ἔσκον Jonice* (scribendum videtur, καὶ ἴσχον *Jonice*) *a verbo ἔσχω ἴσχω et modum et originem verbum illud habere demonstravit.* Nam ab ἔχω addito σ ductum est ἴσχω, ut ab ἐνέπω ἐνίσπω. Deinde in aliis temporibus omissa fuit prima vocalis, ut in σπέσθαι pro ἑσπέσθαι. Ac prorsus simile est ἕσπετον apud Homerum. Est enim σπεῖν omissa ε dictum, ut σχεῖν, non a σπέω, ut placet Etymologo M. p. 364, 20. Inde ἐπισπεῖν, ἐπέσπον, ἐπισπῇς. Caeterum de imperativis σχές et σπές, qui tamquam a σχῆμι et σπῆμι formati sunt, disputatio longa exstat in Etymologico M. p. 740, 6.

ΕΨΩ. Propter futurum ἑψήσω praesentis forma ἑψέω numquam usitata inventa est a grammaticis. Vid. Etymologicum M. p. 403, 44. et Eustath. p. 1482, 34. Veram rationem docte exposuit Herodianus περὶ ἡμαρτημένων λέξεων, sect. XXXVII.

ΘΕΛΩ. Inepte recentiores θελέω afferunt, ex quo fit θελήσω. At praesens non nisi θέλω est.

Vide Etymologum M. p. 444, 31. et supra ad βούλομαι.

ΘΕΩ. Verba bisyllaba in έω pleraque omnia videntur etiam aliam formam in εύω habuisse. Vide Etymologum M. p. 809, 33. Hinc θεύσομαι, νεύσω, πλεύσω, πνεύσω, ῥεύσω, χεύσω. Tale etiam σεύω est, et e verbis in άω καύσω et κλαύσω.

ΘΝΗΣΚΩ. Formas grammatici invenerunt θάνω et θανέω, quarum neutra umquam exstitit. Vide, ut alios locos omittam, Hortos Adonidis fol. 219. b. Θανέω quidem quare fingeretur, nulla prorsus caussa erat. Θάνω autem si exstitisset, ea derivata forma fuisset a θάω. Atqui littera ν huius verbi propria est. Quare non videtur dubitari posse, quin verbum fuerit θήνω, ut ἥδω, μήθω, et alia, quae retuli ad ἀνδάνω. Hinc de more ἔθανον formatus aoristus et futurum θανοῦμαι. Indidem θνάω, θνήσκω, τέθνημι. De futuro θνήξω vide ad ἀλύσκω.

ΘΟΡΝΥΩ. Aoristus ἔθορον praesens θόρω fuisse ostendit. Idque verbum memorat Eustathius p. 242, 33. 796, 45. Θορέω, cuius frequentem mentionem fecit Etymologus, non nisi in compositis adhibitum fuit.

ΙΖΑΝΩ. Nihil est, quod recentiores invenerunt, ἰζέω.

ΚΑΖΩ. Vide ad χανδάνω.

ΚΑΛΕΩ. Nescio quid in mentem venerit recentioribus, ἄγκαλον, quod Hesychius cum explicatione ἀνοῖξον habet, ad inauditum aoristum ἔκαλον pertinere, cuius iste sit imperativus. Perfecta autem κέκληκα, κέκλημαι, et aoristus ἐκλήθην ac futura κεκλήσομαι, κληθήσομαι facilius puto extrusa brevi vocali a καλέω, quam ab inusitato κλέω exstitisse, quod frequenter citant grammatici.

ΚΑΜΝΩ. Absurdum est καμέω memorare, tamquam a quo sit κέκμηκα. Κάμω ut principem formam affert Etymologus p. 488, 27. quam debebat κήμω dicere. Vide ad δάμνω.

ΚΕΛΟΜΑΙ. Neque κελέομαι umquâm exstitit.

ΚΕΡΔΑΙΝΩ. Κερδήσω putatur a κερδέω esse. Poterit fortasse verius etiam a κέρδω derivari, quod e κείρω factum sit, ut ἔρδω ex εἴρω.

ΚΙΧΑΝΩ. Aoristus ἔκιχον monstrat κίχω esse verbum, a quo est κιχήσω, non κιχέω. Vtrumque et genuinum κίχω, et inventum a grammaticis κιχέω commemorat Etymologus M. p. 515, 54.

ΚΛΑΖΩ. Recte Phavorinus κλήγω memorat in κεκληγώς, unde haec perfecti forma deducta sit.

ΚΛΑΙΩ. Inepte recentiores κλαέω vel κλαιέω finxere, ut inde derivarent κλαήσω vel κλαιήσω, quod est a κλάω vel κλαίω.

ΚΡΑΖΩ. Hoc verbum α longam habet, ut recte observavit Etymologus M. p. 737, 26. Falsa enim sunt, quae idem habet p. 535, 45. Est enim a κράγω, unde κέκραγα, media producta, et aoristus ἔκραγον, correpta.

ΚΤΕΙΝΩ. Memorata grammaticis sunt κτάω, unde κτείνω est, ut a τάω τείνω. A κτάω perfectum ἔκτακα est, a κτείνω ἔκταγκα.

ΚΤΥΠΕΩ. Hinc ἔκτυπον formatum putat Eustathius, cuius locum attuli in δέπω. At id non potuit nisi a κτύπω fieri.

ΛΑΓΧΑΝΩ. Ex antiquo λήχω vel nescio quo λέγω non potest λέλογχα derivari, quod voluere veteres grammatici: vid. Etymologicum M. p. 560, 46. Eustath. p. 1663, 11. 1687, 11. et Phavorinum, et Hortos Adonidis fol. 98. a. 220. a. Recte vero recentiores, quos commemorat Fi-

ſcherus p. 123. ab λέγχω id deducunt. Eſt enim λέγχω a λήχω eadem comparatione factum, ut πένθω a πήθω.

ΛΑΜΒΑΝΩ. Λαβέω neſcio an ſit ſolius Fiſcheri inventum.

ΛΗΚΩ. Hinc eſt ἔλακον et λέληκε, λέλακε, quod perinepte Etymologus M. p. 560, 9. 48. nunc ab λέγω, nunc ab λαλῶ deducit. Vide ad δέπω.

ΜΑΝΘΑΝΩ. Μαθήσομαι et μεμάθηκα, ut aoriſtus ἔμαθον, a μήθω ſunt, non a μαθέω, quod repererunt grammatici.

ΜΕΛΛΩ. Numquam exſtitit μελλέω, ſed μελλήσω a μέλλω eſt.

ΜΕΛΩ. Ignorant veteres μελέω, quod recentioribus futuri cauſſa invenire placuit. Vide ad βέλομαι.

ΜΕΝΩ. Hic quoque recentiores μενέω excogitarunt, ut perfectum μεμένηκα inde derivarent, quod a μένω originem ducit. Vide ad νέμω.

ΜΙΓΝΥΩ. Μιγήσομαι e μίγω ductum.

ΜΟΛΩ. Hinc eſt aoriſtus ἔμολον. Sed etiam μολέω, memoratum Etymologo M. p. 129, 55. 578, 34. 592, 37. in uſu fuit, ex quo μολεῖσθαι eſt in Aeſchyli Prometheo v. 694.

ΜΥΚΑΩ. Ex hoc verbo derivarunt aoriſtum ἔμυκον et perfectum μέμυκε, ut Euſtathius, cuius locum in verbo δέπω attuli, et Etymologus M. p. 579, 5. 599, 15. 624, 39. Vtraque forma manifeſto arguit praeſens fuiſſe μύκω.

ΝΕΜΩ. Perfectum recentiores falſiſſime a νεμέω, quod numquam exſtitit, derivant. Eſt id a νέμω. Vide Etymologum M. p. 501, 17. Idem p. 606, 44. ὁ παρακείμενος ὤφειλεν εἶναι νένεμκα. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ μ πρὸ τοῦ κ οὔτε κατὰ σύλληψιν

ἐστιν, ὅτε κατὰ διάστασιν, ἐξέλειψε, καὶ ἐγένετο ὡς ἀπὸ περισπωμένου νενέμηκα. ὅμοιόν ἐστι καὶ τὸ μεμένηκα. ἐξ εἰσι τὰ ἡμαρτημένα· νέμω νεμῶ νενέμηκα, δέμω δεμῶ δεδέμηκα, βρέμω βρεμῶ βεβρέμηκα, τρέμω τρεμῶ τετρέμηκα, τέμω τεμῶ τετέμηκα. Conf. de hoc loco Fischeri animadversiones ad Wellerum spec. I. p. 88.

ΟΖΩ. Inepte de hoc verbo disputant Etymologus M. p. 615, 45. et Eustathius p. 1523, 38. Ὄζω addito σ dictum ab ὄδω, ut ἕζω ab ἕδω, ἐρίζω ab ἐρίδω. Ab ὄδω est ὄσω, ὄδωδα, ab ὄζω ὀζήσω et ὀζέσω.

ΟΙΔΑΙΝΩ. Vide Etymologicum M. p. 617, 4. 10. Occurrunt sane οἰδέω et οἰδάω, sed utrumque ab οἴδω est, unde οἶδμα, quod male existimant pro οἴδημα dici.

ΟΙΟΜΑΙ. Nihil est οἰέομαι, quod futuri οἰήσομαι caussa excogitarunt. Οἰῶ Laconum est, de quo supra dixi p. 54.

ΟΙΧΟΜΑΙ. Hic quoque οἰχέομαι nulla idonea ratione inventum est.

ΟΛΙΣΘΑΙΝΩ. Aoristus ὤλισθον docet ὀλίσθω antiquam formam fuisse, a qua est etiam ὀλισθήσω.

ΟΛΛΥΜΙ. Ὀλέω Eustathio commemoratum p. 1523, 41. et saepius Etymologo atque aliis grammaticis, numquam exstitit. Immo ὀλέσω, ὀλοῦμαι, ὤλεσα, ὤλεκα, ὄλωλα, omnia haec ab ὄλω sine ulla difficultate deducta sunt, ut mirum sit, cur grammatici aliud verbum excogitare maluerint.

ΟΡΩ. Invenerunt grammatici praesens ὄρσω, ut inde imperativum ὄρσεο derivarent. Vide Etymologicum M. p. 111, 12. 232, 16. ubi ὄρσεο pro ὄρσε e scripto codice legendum, et p. 633, 49. Schol. Venet. ad Iliad. III. 250. Sed quandoquidem recta futura imperativum habere possunt, quid est, qua-

re ὄρσεο futuri imperativum esse nolimus? Ὄρσο autem non videtur ab ὄρσεο abiecta littera factum, sed imperativus iste perfecti est, omisso augmento.

ΟΣΦΡΑΙΝΟΜΑΙ. Errant, qui ab ὀσφρᾶσθαι aoristum ὠσφρόμην repetunt, qui non potuit nisi ex ὄσφρομαι formari.

ΟΦΕΙΛΩ. Non exstitere formae ὀφλέω, ὀφλέω et ὀφειλάω, sed ab ὄφλω est ὀφλήσω et ὤφληκα, et ab ὀφείλω ὀφειλήσω.

ΠΑΣΧΩ. Ineptissimas formas excogitarunt πείθω, unde esset πείσομαι, et παθέω: unde παθήσω. Formae huius verbi sunt πήθω, saepe memoratum a grammaticis, unde πήσας apud Aeschylum in Agamemnone v. 1637. πήσομαι futurum, quod saepius invenitur pro πείσομαι: vide Fischerum p. 152. Ac πείσομαι poterit pro forma Boeotica haberi: vide Etymologicum M. p. 668, 43. Indidem παθήσω, πεπάθηκα, ἔπαθον. Vide Hortos Adonidis fol. 221. a. Deinde πένθω, unde futurum πείσομαι, ut a σπένδω σπείσω, et perfectum πέπονθα. Vide Hortos Adonidis l. l. Alias grammaticorum disceptationes congessit Fischerus. Denique πανθάνω, memoratum Etymologo M. p. 566, 26. quae forma apud scholiastas occurrit.

ΠΕΡΔΩ. Hinc παρδήσομαι, non a παρδέω.

ΠΕΡΘΩ. Ἔπραθον pariter a πέρθω atque a πρήθω, unde πέρθω natum videtur, derivari potest. Vide ad δαρθάνω.

ΠΙΝΩ. De futuro πίομαι vide ad ἔδω.

ΠΙΠΤΩ. Afferunt grammatici verbum πεσέω, ut Etymologus M. p. 665. extrema et seq. propter πεσήσω. At hoc non magis a πεσέω est, quam πεσοῦμαι a πέτω. Duae fuere antiquitus formae, una Dorica πέτω, unde apud Pindarum πετοῖσαι Olymp. VII. 126. et πετόντεσσιν Pyth. V. 65.

et *κάπετον* Olymp. VIII. 50. altera forma *πέσω*, unde aoristus, vel antiquum imperfectum *ἔπεσον*, et *πεσοῦμαι*, et *ἐπέσησα*. Perfectum autem *πέπτωκα* nescio an rectius a *πέτω* derivetur, quam a *πτόω*, cuius quidem non alia exstant vestigia. Videtur enim hoc dictum pro *πέπτηκα*, unde *πεπτηώς*, *πεπτηῶτες* apud Homerum est, eodem modo quo *συνοχωκότε* Iliad. II. 218. de quo videndus Etymologus M. p. 735, 46. A perfecto formata deinde *πτωτός*, *πτῶμα*, *πτῶσις*, *πτώσσω*, ut ab altera perfecti forma *πτήσσω*.

ΠΛΑΖΩ. Etymologus M. p. 516, 39. 674, 14. *πλάζω* a *πλανάζω* factum censet, quod facile ei relinquimus. Futurum *πλάγξω* est a *πλάγγω*, quod ortum a *πλάνω*. Inde reliqua etiam, *ἔπλαγξα*, *ἐπλάγχθη*, in quo Eustathius p. 1382, 34. *ν* insertum putat, qui rectius dixisset in hoc verbo *γ* inseri. Quae in Halensi grammatica memorantur ex hoc verbo, *πλαγῶ*, *ἔπλαγον*, *ἐπλάγην*, ego nescio quis auctor adhibuerit: illud video, repetiisse haec alios.

ΡΕΖΩ. Perobscure de hoc verbo disputant grammatici. Vide Etymologicum M. p. 149, 44. 351, 27. 370, 16. 701, 37. Eustathium p. 226, 7. 441, 38. 773, 23. 984, 1. Duae necesse est antiquitus formae exstiterint, *ἔργω* et *ἔρδω*, quod grammatici quia ab *ῥέζω* deducunt, spiritu aspero notandum censuere: vide Etymologum M. p. 134, 19. Ab *ἔργω*, unde *ἔργον* est, factum *ἔοργα*, *ἐρξῶ*, *ἔρξα* et mutato litterarum ordine *ῥέξω*, *ἔρεξα*. Ab altera forma *ἔρδω* alia exstitit litterae *σ* accessione aucta, quae in plurimis verbis addi solet. Sed ea quum addi non posset, si *ρ* praecederet, mutatus litterarum ordo fuit, *ῥέζω*, *ἔρεζον*.

ΣΟΩ. Inde *σοῦ*, *σοῦσθε*, *σούσθω* formari non est obscurum. Sed qui *σόω* et *ἔσωσα* afferunt,

exempla harum formarum addere debebant. Quae veror ne sint effictae ad mentem Eustathii, qui p. 1792, 5. σούω exstitisse censet, inde ut explicetur Laconicum ἀπεσσούα. At falsus est Eustathius. Nam ἀπεσσούα est Laconum dialecto, quod communi foret ἀπεσύθη. Est enim aoristus secundus pro ἀπεσύη, uti nunc quoque Lacones ȣ retinuere pro υ: vide Villoisoni prolegomena ad Hom. p. XLIX. Quare perperam apud Eustathium scribitur accentus in tertia a fine syllaba. Eamdem formam Eustathius memorat p. 63, 1. hoc allato exemplo: ἔῤῥει τὰ καλά. Μίνδαρος ἀπεσσούα. Quae verba sunt epistolae Hippocratis, de qua nota est disputatio Valkenarii ad Theocriti Adoniazusas p. 263. seqq. Sed hic non satis tamen accurate de ἀπεσσούα dixit, qui tamquam diversam formam posuerit σούω, σοῦμι, quae non nisi Laconum pronunciationi debentur. Itaque quum ἀπεσσούα syllabam, quae ante ultimam est, productam habere censeret, versus scazontes confecit, quorum alter pessimus est, alter ne est quidem omnino scazon. Epistola Hippocratis hos complectebatur trimetros,

> ἔῤῥει τὰ καλά· Μίνδαρος δ' ἀπεσσούα.
> πεινῶντι τὤνδρες· ἀποριῶμες ὅττι δρῶν.

Ἀπεσσούα etiam in corrupto Hesychii ἀπεσία latere, iam alii viderunt. Sed indidem alia Hesychii adnotatio corrigenda: ἀπεσουτήρ, ἀπεσώθη, Λάκωνες. Scribendum videtur: ἀπεσούτηρ, ἀπεσούθης, Λάκωνες.

ΣΠΕΝΔΩ. Heraclides principem formam σπείδω esse censebat, qua utebantur Siculi, quum Argivi et Rhegini dicerent σπένδω. Vide Eustathium p. 722, 61. 1726, 25. Etymologicum M. p. 135, 45. 302, 3. Hortos Adonidis fol. 222. a. ubi

σπείδω inusitatum vocatur. Nomen σπονδὴ arguit, verbum fuisse σπένδω. Quod qui σπείδω dixere, non principem formam adhibuerunt, sed eadem usi sunt licentia, qua futurum σπείσω factum est. Similiter πένθω, πείσομαι. Eiusdem originis participium τιθεὶς est, et similia. Conf. Fischer. animadv. ad Wellerum spec. I. p. 186.

ΤΕΙΝΩ. A τάω, quod proprie videtur *porrigere* esse, unde τῆ, perfectum est τέτακα. Inde τείνω, ut a κτάω κτείνω. Τεταγὼν autem et ἔταγον a τάγω est, ut recte observavit scholiastes Venetus ad Iliad. I. 591. non a τάζω, ut Etymologus M. p. 753, 40. et Eustathius p. 157, 12. 1003, 32.

ΤΕΜΝΩ. Grammaticorum inventa sunt ταμῶ, τμῶ, unde sit τμήσω, quod est a τέμω, ut τέτμηκα. Vide ad νέμω.

ΤΡΕΧΩ. Ineptum Herodiani inventum est δραμέω, unde fit δεδράμηκα et, quod multo minus fieri potuit, ἔδραμον. Vide Etymolog. M. p. 316, 45. Eustathium p. 682, 36. Hortos Adonidis fol. 222. b. Immo δρέμω adnumerare illis verbis debebant grammatici, de quibus supra ad νέμω eorum observationem protuli.

ΤΥΓΧΑΝΩ. Τυχέω invenere grammatici propter τυχήσω, τετύχηκα, quae a τεύχω sunt, correpta prima syllaba, ut παθήσω, πεπάθηκα, et alia. Errorem istum grammaticorum habent Etymologicum M. p. 755, 32. Eustathius p. 682, 38. Horti Adonidis fol. 222. b.

ΦΕΡΩ. Ex grammaticorum adnotationibus patet ἐνέγκω fuisse verbum, unde sunt ἤνεγκα, ἤνεγκον, ἐνήνοχα, ἐνήνεγμαι: quod Ionice et Boeotice quum diceretur ἐνείκω, aoristus primus ἤνεικα Ionice est: non item secundus ἤνεικον: nam hic ἤνεγκον mansit. Confer Etymologicum M. p. 120, 15. 339, 32. 393, 32. 691, 24. Eustathium p. 983,

35. 1145, 60. 1183, 42. 1435, 63. Porro ab οἴω imperativus futuri est οἶσε, quem grammatici, quia futuri imperativos improbabant, praesentis cuiusdam οἴσω imperativum perhibuere. Disputationes de hac re vide apud Apollonium Dyscolum de syntaxi I. 36. p. 77. apud Etymologum M. p. 472, 10. 562, 10. 619, 1. apud Eustathium p. 1887, 63. 1934, 59. Grammaticus MS. de syntaxi: οἴσω τὸ κομίζω.

ΦΗΓΩ. De futuro φάγομαι vide ad ἔδω.

ΦΡΑΣΣΩ. Praesens antiquum fuit φράγω.

ΦΡΙΣΣΩ. Praesens antiquum φρίκω.

ΧΑΖΩ. Vide mox ad χανδάνω.

ΧΑΙΡΩ. Excogitavere grammatici χαρέω, ex quo esset κεχαρηώς: vide Etymologicum M. p. 507, 41. Eustathium p. 682, 35. At ex χαίρω est χαρήσομαι, κεχάρηκα, κεχάρημαι.

ΧΑΝΔΑΝΩ. Grammaticorum est χαδέω: v. Etymologicum M. p. 482, 53. 499, 26. Verbum fuit χάζω, addito σ factum e χήδω, quam formam non reperi apud grammaticos. Ita κήδω, κάζω. Sed haec duo verba, κάζω et χάζω turpiter a grammaticis permutata sunt, quandoquidem κεκαδήσω, κεκαδών, κεκάδοντο et similia plerique e χάζω derivant. Vide Eustathium p. 502, 21. 847, 50. Suidam, Phavorinum. Sed mittam et horum errores, et quae recentiores de his disseruere, ut Hemsterhusius ad Pollucem p. 1233. et quos praeterea commemorant interpretes Hesychii ad κεκαδησόμεθα, et similes voces. Etenim, ut mihi quidem videtur, a κήδω, quod *laedo* significat, est aoristus ἔκαδον, quem Homerus κέκαδον dicit, ut Iliad. XI. 333.

τοὺς μὲν Τυδείδης δουρικλειτὸς Διομήδης
θυμοῦ καὶ ψυχῆς κεκαδὼν, κλυτὰ τεύχε' ἀπηύρα.

id est βλάψας, *privans*. Et Iliad. IV. 497.

ὑπὸ δὲ Τρῶες κεκάδοντο,
ἀνδρὸς ἀκοντίσσαντος.

Quod non est, ut solent interpretari, *cesserunt*, sed *perculsi sunt*. Nam multo demum post cessisse dicuntur Troiani, v. 505.

χώρησαν δ' ὑπό τε πρόμαχοι καὶ φαίδιμος Ἕκτωρ.

Quin ne omnino quidem cessere Iliad. XV. ubi v. 574. κεκάδοντο dictum erat. Ex hoc igitur aoristo ductum est futurum κεκαδήσω, Odyss. XXI. 153. 170. et κεκαδήσομαι Iliad. VIII. 352. qui locus eam, quam attuli explicationem, egregie confirmat. Iuno enim, misere afflictis Troianorum rebus, haec dicit Minervae:

ὢ πόποι, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, οὐκέτι νῶϊ
ὀλλυμένων Δαναῶν κεκαδησόμεθ', ὑστάτιόν περ;

Id hic non potest aliam vim habere, quam κηδησόμεθα, *curam geremus*. Lexicon MS. Augustanum: κεκαδησόμεθα, φροντίσομεν.

A κήδω autem factum κάζω, κάζομαι. Atque κάζω quidem, τὸ κοσμῶ, frequenter commemorant grammatici. Verum haec non est propria verbi vis, quod, nisi fallor, itidem ut κήδω, significabat *sollicito*. Inde κάζομαι est *de me sollicitus sum, curo memet ipsum, orno me ipsum*. Odyss. XIX. 81.

τῷ νῦν μή ποτε καὶ σύ, γύναι, ἀπὸ πᾶσαν ὀλέσσῃς
ἀγλαΐην, τῇ νῦν γε μετὰ δμωῇσι κέκασσαι.

Sed eadem verbi forma etiam activam quandam vim retinuit, quae haec videtur fuisse, *invidiam alicui movere*; inde *antecellere*. Hinc accusativus huic verbo iungitur, ut Iliad. XIII. 431.

πᾶσαν γὰρ ὁμηλικίην ἐκέκαστο
κάλλεϊ καὶ ἔργοισιν ἰδὲ φρεσίν.

Ab his diversissimum est χάζω vel χήδω, unde est aoristus secundus ἔχαδον. Homerus Iliad. IV. 24. VIII. 461.

Ἥρῃ δ' οὐκ ἔχαδε στῆθος χόλον.

Ac nisi fallor hinc corrigendi sunt Hesychius et Phavorinus, apud quos legitur ἐκεκήδει, ὑπεχωρήκει, quod debebat scribi ἐκεχήδει. Ex hoc autem verbo κάδος ortum videtur, χ mutato in κ.

HERODIANI FRAGMENTVM περὶ ἡμαρτημέ-
νων λέξεων.

FRAGMENTVM LEXICI GRAECI.

LIBELLVS DE CONSTRVCTIONE VERBO-
RVM.

REGVLAE DE MENSVRA SYLLABARVM ET
ACCENTIBVS.

ΑΙΛΙΟΥ ΗΡΩΔΙΑΝΟΥ

ΠΕΡΙ ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΛΕΞΕΩΝ.

1. Πολλῶν σφαλλομένων κατὰ τὴν κλίσιν τῆς δοτικῆς πτώσεως, τοῦ ὀνόματος, καὶ τῶν μὲν λεγόντων τοῖς συγγενεῦσι, τῶν δὲ τοῖς συγγενεῖσιν, ἀναγκαῖον εἰπεῖν ὅπως κλιτέον. οὔτε οὖν συγγενεῦσιν, ἐπεὶ μὴ ἔστιν ἡ ὀνομαστικὴ ὁ συγγενεύς. μόνα γὰρ τὰ διὰ τῆς ευ διφθόγγου ἐκφερόμενα ἐπὶ τῆς ὀνομαστικῆς, ταῦτα τηρεῖ τὴν ευ δίφθογγον καὶ ἐπὶ τῆς δοτικῆς, οἷον ὁ ἱππεύς, τοῖς ἱππεῦσι, καὶ ὁ ἀριστεύς, τοῖς ἀριστεῦσιν. ἐνταῦθα δὲ οὐκ ἔστι συγγενεύς· διὰ τοῦτο οὔτε τοῖς συγγενεῦσι. συγγενεῖσι πάλιν οὐ δύναται. μόναι γὰρ αἱ ἀπὸ τῶν εἰς μι ληγόντων ῥημάτων μετοχαὶ διὰ τῆς ει κλίνονται, οἷον, τίθημι, τοῖς τιθεῖσι, σύνειμι, τοῖς συνεῖσιν. οὔτε οὖν τοῖς συγγενεῖσιν. οὐ γάρ ἐστιν ἀπὸ ῥήματος, ὥσπερ τὸ τίθημι, τοῖς τιθεῖσι. μόνως κλιτέον τοῖς συγγενέσι λόγῳ τοιούτῳ. ὅσα τῶν ὀνομάτων ἐστὶ σύνθετα παρὰ οὐδέτερον ὄνομα συγκείμενα, τὴν αὐτὴν ἔχει κλίσιν, ἥνπερ καὶ αὐτὰ τὰ οὐδέτερα. τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ συγγενὴς παρὰ 1) τὸ γένος συγκείμενον. ὥσπερ οὖν ἀπὸ

1) Codex περί.

τοῦ γένους ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ τοῖς γένεσιν ἐστὶ [2]), οὕτω καὶ ἀπὸ τοῦ συγγενὴς τοῖς συγγενέσι.

II. Τί ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες τὸ θηλυκὸν τὴν εὐγενίδα καὶ συγγενίδα, δέον, ὥσπερ ὁ συγγενὴς καὶ ἡ συγγενής, καὶ ὁ εὐγενὴς καὶ ἡ εὐγενής, κοινοῦ ὄντος τοῦ ὀνόματος, καὶ ὥσπερ ὁ εὐτυχὴς καὶ ἡ εὐτυχής, τὸν εὐτυχῆ καὶ τὴν εὐτυχῆ, οὐ τὴν εὐτυχίδα, οὐκ ἄρα οὐδὲ τὴν εὐγενίδα, ἀλλὰ μόνως τὴν εὐγενῆ καὶ συγγενῆ, καθάπερ καὶ τὸ ἀρρενικόν, ὥς που ὁ Μένανδρος,

Κρωβύλη [3])
τῇ μητρὶ πείθου, καὶ γάμει τὴν συγγενῆ.

III. Ὁμοίως ἁμαρτάνουσιν οἱ τὰ ἥμιση λέγοντες, δέον τὰ ἡμίσεα, λόγῳ τοιούτῳ. τὰ τριγενῆ τῶν ὀνομάτων ἐπὶ τῶν οὐδετέρων διαιρεῖται, οἷον οἱ γλυκεῖς, αἱ γλυκεῖαι, τὰ γλυκέα. καὶ οἱ ὀξεῖς, αἱ ὀξεῖαι, τὰ ὀξέα. οὕτως ἔδει καὶ οἱ ἡμίσεις, αἱ ἡμίσειαι, τὰ ἡμίσεα. καὶ τὸ ἑνικὸν οὖν μόνως τοῦ ἡμίσεος, ὡς τοῦ ὀξέος καὶ γλυκέος. ἁμαρτάνουσιν οὖν οἱ λέγοντες τοῦ ἡμίσους καὶ τὰ ἡμίση, δέον λέγειν τοῦ ἡμίσεος καὶ τὰ ἡμίσεα.

IV. Εἰσὶν οἱ σφάλλονται [4]) περὶ τὴν γενικὴν λέγοντες τῆς ξύστρης καὶ τῆς γεφύρης, δέον διὰ τοῦ α τῆς [5]) ξύστρας καὶ τῆς γεφύρας λόγῳ τοιούτῳ. πάντα ὅσα τῷ ρ παραλήγεται ὀνόματα, φυλάττει τὸ α ἐπὶ πασῶν τῶν πτώσεων, οἷον σφαῖρα, σφαίρας,

2) Codex τοῖς γένεσιν ἔσται.

3) Codex Κωβύλη. Non videtur vera lectio esse cod. Reg. Κρώβυλε, quae placet Piersono. Κρωβύλη, mulieris nomen, occurrit in fragmentis e Menandri Plocio apud Gellium II. 23. ex qua fabula si hic versus, quem Herodianus affert, sumptus est, bene ille consentiet cum fragmentis a Gellio servatis.

4) Codex οἱ σφάλλοντες.

5) Abest in codice articulus.

ἑταίρα, ἑταίρας· οὕτως ἐστὶ ξύστρα, ξύστρας, καὶ γέφυρα, γεφύρας· συμβέβηκε καὶ ἐπὶ τῶν διὰ καθαροῦ τοῦ α ἐκφερομένων. καὶ γὰρ ταῦτα φυλάττει τὸ α ἐπὶ πασῶν τῶν πτώσεων, οἷον Μήδεια. Μηδείας, Σθενέβοια, Σθενεβοίας. τὰ δὲ μήτε διὰ τοῦ α ἐκφερόμενα καθαροῦ, μήτε τῷ ρ παραληγόμενα, ἀλλὰ ἄλλῳ τινὶ συμφώνῳ, πάντως τρέπεται εἰς τὸ η. μέλισσα μελίσσης, θάλασσα θαλάσσης.

V. Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων ζητεῖται, πῶς ἡ Λήδα διὰ τοῦ α κλίνεται. καίτοι οὔτε διὰ καθαροῦ τοῦ α ἐκφέρεται, οὔτε τῷ ρ παραλήγεται· ἀλλὰ τῷ δ. πῶς οὖν ἐφύλαξε τὸ α, τῆς Λήδας; λέγομεν οὖν ὅτι ἐκτείνεται ἡ τελευταία συλλαβὴ τοῦ Λήδα. πάντα δὲ τὰ ἐπὶ τῆς τελευταίας συλλαβῆς ἐκτεινόμενα πάντως φυλάττει τὸ α, ὁποίῳ ἂν συμφώνῳ παραλήγωνται, οἷον Φιλομήλα.

VI. Ἔτι ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες ταμία, δέον τοῦ ταμίου. μόνως γὰρ τὰ ὑπὲρ δύο συλλαβὰς εἰς ας λήγοντα ἢ εἰς ρας πάντως τὴν γενικὴν εἰς ου τρέπουσιν, ὁ Μειδίας, τοῦ Μειδίου. Διαγόρας, Διαγόρου. οὕτως ἐστὶ καὶ ταμίας, ταμίου [6].

VII. Εἰσὶν οἱ σφάλλονται [7] τὴν γενικὴν λέγοντες τοῦ νοός καὶ τοῦ ῥοός, δέον τοῦ νοῦ καὶ τοῦ ῥοῦ. οὐ γάρ ἐστιν ὅμοια τῷ ὁ βοῦς, τοῦ βοός, καὶ ὁ πούς, τοῦ ποδός. ὅθεν σφάλλονται. ἔστιν οὖν ὁ λόγος τοιοῦτος. ὅσα τῶν ὀνομάτων διαίρεσιν ἐπιδέχονται ἐν τῇ ὀνομαστικῇ, ταῦτα ἐν ταῖς ἄλλαις πτώσεσιν οὐκέτι διαιρεῖται, οἷον ὁ νοῦς· νόος γάρ ἐστι. καὶ ὁ ῥοῦς· ῥόος γάρ ἐστι. οὐκοῦν ταῦτα ἐπὶ τῶν ἄλλων πτώσεων οὐκέτι διαιρεθήσεται, ἀλλὰ συσταλήσεται, οἷον ὁ νοῦς, τοῦ νοῦ, ὁ ῥοῦς, τοῦ ῥοῦ. ὁ δὲ βοῦς ἐπεὶ μὴ δύναται ἐπὶ τῆς

6) Codex ταμείας, ταμείου.
7) σφαλλόνται, Codex σφάλλουσι.

ὀνοματικῆς διαιρεῖσθαι, (ὁ βόος γὰρ οὐ λέγεται) διὰ τοῦτο ἐπὶ τῶν ἄλλων πτώσεων διαιρεῖται, τοῦ βοός, τῷ βοΐ. ὁμοίως καὶ ὁ ποὺς ἐπεὶ μὴ διαιρεῖται, (ὁ πόος γὰρ οὐ λέγεται) διὰ τοῦτο ἐπὶ τῶν ἄλλων πτώσεων διαιρεῖται, τοῦ ποδός, τῷ ποδί.

VIII. Ἔτι ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες νήστης εἰμί, δέον λέγειν νῆστις. συμβαίνει γὰρ ὅμοιον ὂν αὐτῷ νήστης, ὁ κλώστης, 8) ἀπὸ τοῦ νήθω, τὸ κλώθω. μόνως οὖν ὁ νῆστις. κοινὸν γὰρ τὸ ὄνομα. λόγῳ δὲ τοιούτῳ· πρῶτον μὲν ὅτι οὐκ ἔστιν ὅμοιον ἐκείνοις, ἀπὸ τοῦ νήθω νήστης, ἀπὸ τοῦ κλώθω κλώστης. νήστω γὰρ οὐκ ἔστιν. ἐπεὶ ἦν ἂν καὶ ὁ νήστης, εἰ τοιαύτη χρῆσις ἦν. μόνως γὰρ ὁ νῆστις οἱ Ἀττικοὶ λέγουσι. καὶ Ὅμηρος δὲ εἰπών, 9)

νήστιας ἀκμήνους,

ἔδειξεν ὅτι νῆστις ἐστίν. εἰ γὰρ ἦν νήστης, εἶπεν ἂν νήστας, τοῦ μέτρου ἐγχωροῦντος.

IX. Ζητεῖται πότερόν ποτε ἡ αὔξη καλεῖται περισπωμένως ἢ βαρυτόνως. οἱ μὲν οὖν ἀξιοῦσι περισπᾶν αὐξῆ, ὡς αὐλὴ καὶ αὐδή. λέγομεν οὖν ὅτι οὐ δύναται. οὐδὲ γὰρ τὸ ῥῆμα ἐστὶν αὐξῶ. λέγομεν οὖν ὅτι τρία ταῦτα ὁμοίως λέγεται, αὔξη, καὶ βλάστη, καὶ ἄνθη, ἐπεὶ παρεσχημάτισται αὐτοῖς αὔξησις, ἄνθησις, βλάστησις. τὸν αὐτὸν οὖν ἕξει καὶ ταῦτα τόνον, οὐ περισπώμενα, ἀλλὰ καὶ αἱ ἀβιβαζόμενα αὔξη, ἄνθη, βλάστη.

X. Ὁμοίως πλημμελοῦσιν οἱ λέγοντες ἀπὸ τοῦ τὰ ἄνθη τὴν γενικὴν τῶν ἀνθῶν, ὡς τὰ βέλη τῶν βελῶν, καὶ τὰ γένη τῶν γενῶν. ἀλλὰ τὰ μὲν ἄλλα περισπᾶται ὁμολογουμένως, τὰ δὲ ἄνθη οὐκέτι τῶν ἀνθῶν, ἐπειδὴ ἄλλο τι ἐμφαίνει, οἷον ἀνθ᾽ ὧν ἔδω-

8) Codex: ὅμοιον αὐτῷ νήστης καὶ κλώστης.
9) Iliad. XIX. 207. Mox codex ἐγχωροῦντος.

κας, ἀνθ᾽ ὧν ἔγραψας. ὅθεν τοῦτο μόνον διαιρεῖται, τῶν ἀνθέων, ὡς καὶ οἱ πολλοὶ κέχρηνται.

XI. Ὁμοίως σφάλλονται περὶ τὴν γενικὴν πτῶσιν τοῦ Ὀλυμπιονίκου καὶ τοῦ Πολυνείκους, ὅτι μὴ ὁμοίως κλίνεται, ἀλλ᾽ ὁ μὲν Πολυνείκης μετὰ τοῦ σ, Πολυνείκους, ὁ δὲ Ὀλυμπιονίκης ἄνευ τοῦ σ, Ὀλυμπιονίκου. λέγομεν οὖν ὅτι δοκεῖ μὲν ὅμοια αὐτῷ σύνθετα εἶναι ἀμφότερα, οὐ μὴν ὁμοίως συγκεῖται. ὅθεν οὐδὲ ὁμοίως κλίνεται· ὁ μὲν γὰρ Πολυνείκης, ἐπειδὴ παρὰ τὸ νεῖκος συγκεῖται, ὡς τὸ νεῖκος τοῦ νείκους, οὕτω καὶ Πολυνείκης Πολυνείκους. ὁ δὲ Ὀλυμπιονίκης οὐκέτι παρ᾽ οὐδέτερον ὄνομα συγκεῖται, ἀλλ᾽ ἐστι θηλυκὸν, τὴν νίκην. ὅθεν οὐκέτι προσλαμβάνει ἐπὶ τῆς γενικῆς τὸ σ. πῶς οὖν οὐχ᾽ Ὑπερίδους λέγομεν τὴν γενικὴν, ἀλλ᾽ ἄνευ τοῦ σ Ὑπερίδου, καίτοι τὸ εἶδος, τοῦ εἴδους, λέγοντες; φαμὲν οὖν ὅτι, εἰ καὶ τὰ μάλιστα παρ᾽ οὐδέτερον σύγκειται, τὸ εἶδος, ὅμως οὐ προσλήψεται τὸ σ, ἐπειδὴ τύπον ἔχει πατρωνυμικοῦ, Ὑπερίδης, ὡν Ἀτρείδης καὶ Πηλείδης. ὥσπερ οὖν τὰ πατρωνυμικὰ πάντα ἐπὶ τῆς γενικῆς ἄνευ τοῦ σ κλίνεται, οὕτως καὶ τοῦτο τύπον ἔχων πατρωνυμικὸν, ὡς Ἀτρείδης Ἀτρείδου, καὶ Πηλείδης Πηλείδου.

XII. Ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες νῆσσους διὰ τῶν δύο σσ, ἅτινα μεταβάλλεται, οἷον θάλαττα. ἃ δὲ μὴ δύνανται μεταβάλλεσθαι εἰς τὰ δύο ττ, δηλονότι οὐδὲ διὰ τῶν δύο σσ γραπτέον, ὥσπερ καὶ Ὀδυσσεύς. δῆλον μὲν ὅτι ἔχει ἐκφώνησιν διὰ τῶν δύο σσ, καὶ γράφεται δὲ καὶ διὰ τοῦ ἑτέρου.

XIII. Ζητεῖται πῶς γραπτέον τὸ Σμύρνα, ἐπειδὴ πολλοὶ ἁμαρτάνουσι, γράφοντες διὰ τοῦ ζ. οὐδέποτε γὰρ πρὸ τοῦ μ τὸ ζ γραπτέον δι᾽ αἰτίαν ταύτην. διπλοῦν γὰρ ὂν τὸ ζ καὶ συνεστηκὸς ἐκ δύο συμφώνων, τοῦ τε σ καὶ δ, οὐ δύναται μετὰ τοῦ μ πίπτειν. τρία γὰρ ὁμοῦ σύμφωνα τάττεσθαι ἀδύνα-

τον, εἰ μὴ ἔστι μετὰ τοῦ ρ, ὃ ἔχει τινὰ πλείονα πρὸς τὰ φωνήεντα οἰκειότητα, οἷον βάκτρον.

XIV. Ζητεῖται πῶς σχῆμα λέγομεν χωρὶς τοῦ ι, ἰσχὺς δὲ λέγεται καὶ ἰσχὰς μετὰ τοῦ ι· λέγομεν οὖν ὅτι οὐδὲν μονοσύλλαβον ὄνομα εἶναι δύναται ἀπὸ δύο συμφώνων στερρῶν ἀρχόμενον. ὅθεν οὔτε σχύς οὔτε σχάς [10]) μονοσυλλάβως, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ι ἰσχύς καὶ ἰσχάς. πῶς οὖν γρύψ λέγομεν καὶ κλώψ μονοσυλλάβως; καίτοι καὶ ταῦτα ἀπὸ δύο συμφώνων ἄρχεται. λέγομεν οὖν ὅτι οὐκ ἀπὸ στερρῶν συμφώνων ἄρχεται ταῦτα, ὡς ἔφαμεν. συνέζευκται δὲ αὐτοῖς πάντως τι τῶν ὑγρῶν καὶ ἀμεταβόλων, οἷον τῷ μὲν γρύψ τὸ ρ, τῷ δὲ κλώψ τὸ λ. δοκεῖ δὲ ἀντιπίπτειν τῷ κανόνι τὸ πτώξ. τοῦτο γάρ φασι καὶ μονοσύλλαβόν ἐστι καὶ ἀπὸ στερρῶν ἄρχεται συμφώνων, τοῦ τε π καὶ τοῦ τ. λέγομεν δὲ πρὸς τοῦτο, ὅτι οὐκ ἔστιν οὐδὲ αὐτὸ μονοσύλλαβον, ἀλλὰ συνήρηται ἀπὸ δισυλλάβου, τοῦ πτόωξ, ὃ εἴρηται [11]) παρὰ τὸ πτοεῖσθαι. εἰ δὲ ἀντιπίπτει πολλά, οἷον φθείρ, φθοῖς, διὰ τοῦτο ἄμεινον, λέγειν τὰ ἀπὸ τοῦ σ καὶ χ ἀρχόμενα μονοσύλλαβα οὐ δύνασθαι εἶναι, ἀλλὰ προσλαμβάνειν τὸ ι, οἷον ἰσχύς, ἰσχάς.

XV. Ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες τὴν δοτικὴν ταῖς χειρσί, δέον ἄνευ τοῦ ι ταῖς χερσί λέγειν. καίτοι τῆς ἄλλης πάσης κλίσεως τοῦ ὀνόματος τὴν δίφθογγον ἐχούσης, οἷον ἡ χείρ, τῆς χειρός, τῇ χειρί, τὴν χεῖρα. καὶ τῶν δυϊκῶν ὁμοίως καὶ τῶν πληθυντικῶν ἐχόντων τὴν δίφθογγον, μόνη ἡ δοτικὴ πληθυντικὴ οὐκ ἔχει τὴν δίφθογγον, ἀλλὰ διὰ τοῦ ε μόνου κλίνεται, ταῖς χερσί. λέγομεν οὖν, ὅτι αἱ μὲν ἄλλαι πτώσεις ἐφύλαξαν τὴν ει δίφθογγον διὰ τὸ φωνῆεν ἐπι-

10) Codex: ὅθεν σχύς οὐδὲ σχάς.
11) Codex: δισυλλάβων. πτόωξ. ἄρηται.

φέρεσθαι μετὰ τοῦ ρ, χερί, χεῖρα, χειρῶν· ἐνταῦθα δὲ συμφώνου ἐπιφερομένου τοῦ σ, οὐκέτι ἡ δίφθογγος ἔμεινε χειρσίν, ἀλλ' ἀφαιρεθέντος τοῦ ι ἐῤῥέθη χερσίν. ἀντίκειται τῷ κανόνι τὸ φθειρσὶν, ὅτι καὶ τοῦ σ ἐπιφερομένου ἡ δίφθογγος ἔμεινε 12). μόνως οὖν ῥητέον ταῖς χερσί.

XVI. Ἔτι πλημμελοῦσιν οἱ λέγοντες ὑγεία τρισυλλάβως δέον ὑγιεία τετρασυλλάβως. μόνως γὰρ οὕτως καὶ οἱ ἀρχαῖοι εἰρήκασιν. ὡς ἐν τῇ κωμῳδίᾳ,

αὗται γὰρ ἐπιθυμοῦσιν ὑγιείας τυχεῖν.

XVII. Ἔτι ἁμαρτάνουσιν οἱ διαιροῦντες τὸ μυῖα, υἱὸς, ὡς τρισύλλαβον· καὶ αἴθυια, ὡς τετρασύλλαβον. δεῖ γὰρ ἀμφότερα συναιρεῖν λόγῳ τοιούτῳ· ὅτι τὸ ι μετὰ τοῦ υ ταττόμενον οὐδέποτε διαιρεῖται· οὐδὲ χωρίζεται καθ' ἑαυτό, ἀλλὰ τῷ υ συνεκφωνεῖται καὶ γίνεται μία δίφθογγος ἡ υι. οὐκοῦν αἴθυια μὲν τρισύλλαβον, καὶ ἅρπυια, μυῖα δὲ καὶ υἱὸς δισύλλαβον.

XVIII. Ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες Ἀπελλοῦς καὶ Ἑρμοῦς, Ἀπελλῆ καὶ Ἑρμῆ τὴν αἰτιατικήν, δέον τὸν Ἀπελλῆν καὶ τὸν Ἑρμῆν, καὶ τὴν γενικὴν χωρὶς τοῦ σ, Ἀπελλοῦ καὶ Ἑρμοῦ, λόγῳ τοιούτῳ· ὅτι πάντα τὰ εἰς ης λήγοντα δισύλλαβά τε καὶ τρισύλλαβα μόνον κύρια καὶ ἁπλᾶ πάντως ἀποβάλλει τὸ σ ἐπὶ τῆς γενικῆς, οἷον Ἑρμῆς, Ἑρμοῦ, Ἀπελλῆς, Ἀπελλοῦ· ἐπὶ δὲ αἰτιατικῆς προσλήψεται τὸ ν, οἷον τὸν Ἑρμῆν, τὸν Ἀπελλῆν. τὸν εὐτυχῆ μέντοι χωρὶς τοῦ ν· σύνθετα γάρ ἐστι καὶ οὐ πάντως κύρια. μόνως οὖν 13) ἐροῦμεν τὸν Ἀπελλῆν καὶ τὸν Ἑρμῆν.

XIX. Ἔτι ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες Σεράπειον, ὡς Ἀσκληπεῖον. οὐ γάρ ἐστιν ὅμοια. ὅθεν Ἀσκλη-

12) Videtur hic aliquid excidisse.
13) Pro οὖν in codice est ἐστίν.

πεῖον μὲν ἐροῦμεν, Σεραπεῖον δὲ οὔ, ἀλλὰ Σεραπίδιον λόγῳ τοιούτῳ· ὅσα ἐπὶ τῆς γενικῆς διὰ τοῦ δος κλίνονται, ταῦτα καὶ ἐπὶ τοῦ κατηχητικοῦ 14) σχήματος τὸ δ φυλάξει. ἔστιν οὖν Σέραπις, Σεράπιδος. διὰ τοῦτο καὶ Σεραπίδιον ἐροῦμεν· καὶ Ἶσις Ἴσιδος Ἰσίδιον οὖν ἐροῦμεν, ὡς καὶ Εὐριπίδης ἀπὸ τῆς Θέτιδος Θετίδιον εἶπε· 15)

Θετίδιον αὐδᾷ.

XX. Ὁμοίως ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες Διονυσεῖον, ὡς 16) Ἀσκληπεῖον. ὅσα ἐπὶ τῆς γενικῆς ὀνόματα περισπᾶται, ταῦτα καὶ τοπικῶς σχηματιζόμενα περισπᾶται. ἐπεὶ οὖν Ἀσκληπιός Ἀσκληπιοῦ, Διόνυσος δὲ Διονύσου, καὶ Θησεὺς Θησέως, ἐπεὶ οὐ περισπᾶται, διὰ τοῦτο οὐκ ἐροῦμεν Θησεῖον οὐδὲ Διονυσεῖον, ἀλλὰ Διονύσιον καὶ Θήσειον. τὰ μέντοι διὰ τῆς αι διφθόγγου ἐκφερόμενα οὐκέτι περισπᾶται, ἀλλ' ἀναβιβάζεται μόνον, Ἕρμαιον, Νύμφαιον.

XXI. Ἔτι ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες τοῖς πρόβασιν, ὡς ἅρμασι, τὴν δοτικὴν πτῶσιν, σφαλλόμενοι τῇ ὁμοιότητι. ὡς γὰρ ἀπὸ τοῦ ἅρματα, τῶν ἁρμάτων, τοῖς ἅρμασιν, οὕτως φασὶ καὶ ἀπὸ τοῦ πρόβατα, τῶν προβάτων, τοῖς πρόβασιν. οὐκ ἐν-

14) Codex, ut edidimus, κατηχητικα, sine accentu. Sponte se offert κατοχητικοῦ: quamquam eo magis de huius verbi usu dubitari potest, quod vix alibi occurrit.

15) Euripides in Andromacha v. 19.

Θεσσαλὸς δέ νιν λεὼς
Θετίδειον αὐδᾷ, θεᾶς χάριν νυμφευμάτων.

Hinc codicis scriptura corrigenda. Praeterea etiam et Σεραπίδειον et Ἰσίδειον scribendum. Ac sane hoc rectius formatum quam Ἴσειον, unde Ἴσεια, festi Cereris dies, quum apud alios, tum apud Diodorum Sic. I. 14. ubi v. Wesseling. Ἀσκληπεῖον in codice properispomenon est; apud Suidam in Ἀσκληπιάδης proparoxytonon.

16) Pro ὡς in codice est καί.

νοήσαντες ὅτι ἀνόμοια εἰσὶν αὐτῶν τὰ ἑνικά. τὸ μὲν γὰρ ἐστι τὸ ἅρμα, ὅθεν γίνεται τοῖς ἅρμασι, ὡς τὰ πράγματα, τοῖς πράγμασιν· ἀπὸ δὲ τοῦ πρόβατον τοῖς προβάτοις γίνεται, ὡς [17]) ἀπὸ τοῦ κάρυον τοῖς καρύοις.

XXII. Ὁμοίως ζητεῖται καὶ ἡ δοτικὴ πῶς ῥηθήσεται τοῖς ὤτοις, ἢ τοῖς ὠσί. πάλιν γὰρ σφάλλονταί τινες τῇ ὁμοιότητι. ὥσπερ ἀπὸ τοῦ τὰ πλῆκτρα, τῶν πλήκτρων, τοῖς πλήκτροις, οὕτω φασὶ καὶ ἀπὸ τοῦ τὰ ὦτα, τῶν ὤτων, τοῖς ὤτοις· ἁμαρτάνουσι δὲ, δέον ἀπιδεῖν εἰς τὴν ὀρθὴν τοῦ ὀνόματος, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλλήλοις ὅμοια. ὅθεν οὐδὲ ὁμοίαν ἔχειν ὀφείλει τὴν κλίσιν, ἀλλ᾽ ἀπὸ μὲν τῆς τὸ πλῆκτρον εὐθείας τοῖς πλήκτροις ἡ δοτικὴ γίνεται, ἀπὸ δὲ τῆς οὖς τοῖς ὠσί.

XXIII. Ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες ἐπὶ τῶν τάφων ἡρῷον, δέον λέγειν ἠρίον, ὡς ὁ Καλλίμαχος,

παρὰ τίνος ἠρίον ἵστατε τοῦτο. [18])

ἡρῷον δὲ λέγεται ἡ τοῦ ἥρωος εἰκὼν, ἢ τὸ τέμενος, ὡς Εὔπολις,

ἡρῷον εἴπως μοι κομίσαιο τοῦ Λύκου.

Λύκος γὰρ ἥρως Ἀθηναῖος.

XXIV. Ἔτι ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες φακὴν πρίασθαι, ἢ φακὴν σπείρειν, δέον λέγειν φακοῦς. οὕτω γὰρ καλεῖται ὠμὸν τὸ ὄσπριον, ὡς Εὔπολις.

τῇ νῦν κατέδεσθαι τοὺς φακοῦς.

τὸ δὲ ἑφθὸν μόνον ῥητέον φακήν.

17) Pro ὡς codex habet καί.

18) Codex παρὰ τινὲς. ἠρίον. τά γὰρ τούτων. Fragmentum Callimachi, primo verbo excepto, emendavi ex Etymologico M. unde verba τίνος ἠρίον ἵστατε τοῦτο in Bentleiana fragmentorum Callimachi collectione est n. CCLI. Sed παρὰ, quod Herodianus habet, equidem non intelligo qua ratione corrigendum sit.

φακῆν ῥοφήσομαι. 19)

XXV. Παραπλησίως ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες ἐκτεταμένως τοὺς ὄρτυγας, δέον βραχέως ὄρτυγας, λόγῳ τοιούτῳ· ὧν γὰρ αἱ ὀνομαστικαὶ συνεσταλμένον ἔχουσι τὸ δίχρονον, τούτων καὶ αἱ αἰτιατικαὶ συσταλήσονται, οἷον ὄνυξ, ὄνυχας. οὕτως ἐστὶ καὶ ὄρτυξ, ὄρτυγας, καὶ πέρδιξ, πέρδικας, καὶ Ἄραψ, Ἄραβας συνεσταλμένως ῥητέον.

XXVI. Ὁμοίως σφάλλονται οἱ λέγοντες πινακίς καὶ κεραμίς ἐκτεταμένως, δέον συνεσταλμένως λόγῳ τοιούτῳ· πάντα, ὅσα παρ' ὄνομα γέγονε θηλυκὰ εἰς ις λήγοντα, συστέλλεται, οἷον θύρα, θυρίς, πίναξ, πινακίς, κέραμος, κεραμίς, πύξος, πυξίς, μόνως οὖν ἐροῦμεν συνεσταλμένως πινακίδα καὶ κεραμίδα, ὡς πυξίδα καὶ θυρίδα.

XXVII. Ἔτι ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες κορυφαιότατος, δέον λέγειν μόνως κορυφαῖος, λόγῳ τοιούτῳ· πρῶτον μὲν τῶν ἀρχαίων οὐδεὶς εἶπε κορυφαιότατος, ἀλλὰ κορυφαῖος. ἄλλως τε καὶ ὁ κορυφαῖος ἐστὶν ὄνομα ὑπερθετικόν. οὐκ ἄρα ἐροῦμεν οὔτε κορυφαιότατος, οὔτε κορυφαιότερος, ἀλλὰ μόνως κορυφαῖος.

XXVIII. Ἔτι ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες φιλοπότης, δέον φιλοπώτης· διαφέρει δὲ ταύτῃ· φιλοπότης μὲν ὁ φιλῶν πότους καὶ συμπόσια, φιλοπώτης δὲ ὁ φιλῶν πολλὰ πίνειν.

XXIX. Ζητεῖται τὸ πῶυ πῶς κλίνεται. φαμὲν οὖν ὅτι ἀκολούθως τῷ μέθυ, μέθυος, μέθυϊ, οὕτως καὶ πῶυ, πώυος, πώυϊ. τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος ζητεῖται πῶς ὁ ποιητὴς τὴν ὀνομαστικὴν εἶπε πῶυ

19) Verba haec sumpta sunt ex Aristophis Vespis v. 814.
αὐτοῦ μένων γὰρ τὴν φακῆν ῥοφήσομαι.

μετιῶν, [20]) ὡς τὸ μέθυ, ἐκέτι μέντοι ἐπὶ τῆς πληθυντικῆς αἰτιατικῆς ἐφύλαξε τὸ υ μόνον, ἐδὲ εἶπε καὶ πώϋα, καί τοι τῦ μέτρε χωρῦντος, ἀλλ' εἶπε,

καὶ πώεα καλά. [21])

Φαμὲν ἐν ὅτι ἀφ' ἑτέρας εὐθείας πεποίηκε τὴν αἰτιατικήν, ἀπὸ τῆς τὸ πῶας, οἷον τὸ κῶας.

παρ δ' ἐτίθει δίφρον τε μέγαν καὶ κῶας ἐπ' αὐτῦ. [22])

ὥσπερ ἐν ἀπὸ τῆς τὸ κῶας ὀνομαστικῆς ἡ αἰτιατικὴ πληθυντικὴ γίνεται τὰ κώη, [23]) εἶτα κατὰ διαίρεσιν κώεα, καὶ παρ' αὐτῷ,

κώεα καστόρνυσα θρόνοις ἔνι, [24])

ἕτως καὶ ἀπὸ τῆς τὸ πῶας γίνεται τὰ πώη, εἶτα κατὰ τὴν συνήθη διαίρεσιν αὐτῦ πώεα. ὥς πε ἔφη καὶ πώεα μήλων. [25])

XXX. Εἰσὶν οἱ σφάλλονται [26]) λέγοντες δεδώκειν, ὡς ἐπεποιήκειν. παντὸς γὰρ παρακειμένε ῥήματος ἀπὸ συμφώνε ἀρχομένε ὁ ὑπερσυντέλικος προσλαμβάνει τὸ ε. οἷον νένυχα, ἐνενύχειν, καὶ βέβληκα, ἐβεβλήκειν· ἕτως καὶ ἀπὸ τῦ δέδωκα ἐδεδώκειν.

XXXI. Ἔτι ἁμαρτάνεσι [27]) ζέζηκα καὶ ψέψυχα, δέον διὰ καθαρῦ τῦ ε, λόγῳ τοιέτῳ· τριῶν ὄν-

20) Spectavit Iliad. III. 198.
ἔστ' οἰῶν μέγα πῶϋ διέρχεται ἀργεννάων,

21) Iliad. XVIII. 528.
22) Odyff. XXI. 177. Codex παρετίθει.
23) Codex κῶα.
24) Odyff. XVII. 32.
25) Odyff. IV. 413.
λέξεται ἐν μέσσῃσι, νομεὺς ὣς πώεσι μήλων.
26) Codex σφάλλοντες.
27. Excidiffe videtur οἱ λέγοντες.

τῶν διπλῶν, ζ, ξ, ψ, πάντα τὰ ἀπό τινος τούτων ἀρχόμενα· οἷον, ζῶ, ξηραίνω, ψύχω, ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρακειμένου ἀποβάλλοντα τὸ διπλοῦν στοιχεῖον ἀπὸ τοῦ ε ἄρχεται. οἷον ἀπὸ τοῦ ζῶ ἔζηκα, τοῦ ζ ἀποβληθέντος· καὶ ἀπὸ τοῦ ξηραίνω ἐξήρακα, καὶ ἀπὸ τοῦ ψύχω ἔψυχα διὰ καθαροῦ τοῦ ε.

XXXII. Ὥσπερ δὲ ταῦτα ἀπὸ διπλῶν ἀρχόμενα καὶ ἀποβάλλει τὸ διπλοῦν ἐπὶ τοῦ παρακειμένου, καὶ διὰ καθαροῦ τοῦ ε ἐκφέρεται, οὕτως καὶ τὰ ἀπὸ συμφώνων στερεῶν ἀρχόμενα, ὥσπερ τὸ πτύσσω, ἀπὸ τοῦ π καὶ τ ἀρξάμενον, ἐπὶ τοῦ παρακειμένου ἄρχεται ἀπὸ τοῦ ε μόνου, οἷον ἔπτυχα, καὶ φθονῶ, ἐφθόνηκα, καὶ οὐ πεφθόνηκα, καὶ γὰρ αὐτὸ ἀπὸ δύο συμφώνων ἄρχεται τοῦ φ καὶ τοῦ θ.

XXXIII. Τούτων οὕτως ἐχόντων ζητεῖται πῶς τοῦ πλήσσω καὶ κρίνω ἀπὸ δύο συμφώνων καὶ αὐτῶν ἀρχομένων, τοῦ μὲν πλήσσω ἀπὸ τοῦ π καὶ λ, τοῦ δὲ κρίνω ἀπὸ τοῦ κ καὶ ρ, οὐκέτι ὁ παρακείμενος ἀπὸ καθαροῦ τοῦ ε ἄρχεται· ἀλλὰ μετὰ συμφώνου τοῦ κ, οἷον κέκρικα, καὶ τοῦ π, οἷον πέπληχα. λέγεται οὖν ὁ λόγος, ὅτι τὰ ἀπὸ δύο συμφώνων στερεῶν ἀρχόμενα, ταῦτα ἀποβάλλει τὸ σύμφωνον ἐπὶ τοῦ παρακειμένου, καὶ ἀπὸ τοῦ ε ἄρχεται. τὸ δὲ πλήσσω καὶ κρίνω εἰ δοκεῖ ἀπὸ δύο συμφώνων ἄρχεσθαι, ἀλλ' οὐ στερρῶν ἀμφοτέρων. τὸ γὰρ λ ὑγρόν ἐστι καὶ ἀμετάβολον. ὁμοίως καὶ τὸ ρ. διὰ τοῦτο ὁ παρακείμενος οὐκέτι διὰ καθαροῦ τοῦ ε κλίνεται, ἀλλὰ μετὰ συμφώνων, οἷον κέκρικα, πέπληχα.

XXXIV. Ὁμοίως ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες ῥέρανται καὶ ῥέρευκε, δέον ἔῤῥανται καὶ ἔῤῥευκε. τὸ γὰρ ρ οὐδέποτε ἀναδιπλασιάζεται.

XXXV. Πλημμελοῦσιν οἱ λέγοντες ἠνέῳξην, δέον ἀνέῳξην μόνως. ὁ δὲ λόγος οὗτος. ὅσα τῶν ῥημάτων ἀπὸ προθέσεως ἄρχεται, φυλάττει τὴν πρόθεσιν

ἐν πᾶσι τοῖς χρόνοις. οἷον καθίζω, ἀπὸ τῆς κατὰ προθέσεως ἀρξαμένου τοῦ ῥήματος, μένει ἡ πρόθεσις καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις χρόνοις, οἷον καθεζόμην, οὐκ ἐκαθεζόμην. καὶ καθέζοντο, οὐκ ἐκαθέζοντο [28]). οὕτως καὶ τὸ ἀνίσταμαι ἀπὸ τῆς ἀνὰ προθέσεως ἀρχόμενον φυλάττειν ὀφείλει, ἀνέστην, οὐκ ἠνέστην. [29])

XXXVI. Ὁμοίως ζητεῖται ἀπὸ τοῦ περιπατῶ καὶ περισσεύω τίς ὁ παρατατικός. λέγομεν ὅτι ἀπὸ τοῦ περιπατῶ περιεπάτουν γίνεται, φυλαττομένης τῆς περὶ προθέσεως, ὡς ἔφαμεν. τὸ δὲ περισσεύω οὐκέτι ἐστὶ σύνθετον, οὐδὲ ἐκ προθέσεως ἤρξατο. ἐὰν γὰρ αὐτὸ διαλῦσαι παραθῶμεν, οὐδέν ἐστι, οὔτε αὐτό, οὔτε τὸ σεύω. ὅθεν ἐπεὶ μὴ ἔστι πρόθεσις, οὐκ ἔμεινεν ἐν τῇ κλίσει τοῦ ῥήματος. οὐδὲ ῥηθήσεται περιέσσευον, ἀλλὰ ἐπερίσσευον ἀπὸ τοῦ ε. περιεπάτουν δὲ ἀπὸ τῆς περὶ προθέσεως, οὐχ ὡς οἱ διαμαρτάνοντες ἐπεριπάτουν, [30]) ἢ περιέσσευον.

XXXVII. Ζητεῖται τὸ ἕψω ῥῆμα πότερον περισπώμενόν ἐστιν, ἢ βαρύτονον. λέγουσιν οὖν ὅτι ἁμαρτάνουσιν οἱ περισπῶντες τὸ ῥῆμα, ἑψῶ. εἰ γὰρ ἦν περισπώμενον τὸ ῥῆμα, ἦν ἂν ὁ παρατατικὸς ἤψουν, ὡς ἀπὸ τοῦ νοῶ ἐνόουν, καὶ κρατῶ, ἐκράτουν. οὐδεὶς δὲ τῶν ἀρχαίων εἶπεν ἤψουν, ἀλλ' ἧψον, ὡς ἀπὸ τοῦ ἔχω εἶχον, καὶ ἀπὸ τοῦ ἄγω ἦγον. οὐκοῦν βαρύτονον γίνεται τὸ ἕψω, ὥσπερ τὸ ἔχω καὶ τὸ ἄγω. δοκεῖ δὲ ἀντιπίπτειν τῷ κανόνι τῷ τὸν μέλλοντα περιττοσυλλάβως μιᾷ συλλαβῇ [31]) ** ἑψήσω γάρ ἐστιν.

28) Confirmatur hac obſervatione ſcriptura καθέζετο, quam in multis tragicorum locis conſenſu habent codices. Vide quae ſcripſi in praefatione ad Euripidis Hecubam p. LVII. ſqq.

29) Codex ἀνέστην.

30) Codex ἐπεριεπάτουν.

31) Lacunae ſigna hic poſui, etſi in codice omnia continuantur.

οὐκοῦν φασὶν ἀπὸ τοῦ ἑψῶ ἑψήσω, ὡς ἀπὸ τοῦ κρατῶ κρατήσω. πρὸς τοῦτο φαμέν· ὅτι βαρύτονον μέν ἐστι τὸ ῥῆμα, δῆλον ἐκ τοῦ παρατατικοῦ τοῦ ἧψον, ὡς εἶχον καὶ ἦγον. ὁ δὲ μέλλων διελύθη εἰς περισσοτέραν συλλαβήν, οὐχ ὡς ἀπὸ τοῦ περισπωμένου ῥήματος, ἀλλὰ δι' αἰτίαν τοιαύτην. οἱ μέλλοντες κατὰ τὸ πλεῖστον διὰ τοῦ ξ ἢ ψ προφέρονται, οἷον ἀπὸ τοῦ λέγω λέξω, καὶ ἀπὸ τοῦ γράφω γράψω. ἐνταῦθ' ἐν τῷ ἕψω προειλημμένου τοῦ ψ ἐξ ἀνάγκης ὁ μέλλων διελύθη εἰς πλείονας συλλαβάς. μόνως δὲ λέγεται ἕψω καὶ οὐχ ἑψῶ.

XXXVIII. Ἔτι ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες ηὐξάμην καὶ ηὐχόμην, λόγῳ τοιούτῳ· ὅσα ἀπὸ τῆς ευ διφθόγγου ἄρχεται ῥήματα, ταῦτα τηρεῖ τὴν ευ δίφθογγον καὶ ἐπὶ πάντων τῶν χρόνων. οὕτως ἐστὶ καὶ τὸ εὐχόμην φυλάξαν 32) τὴν ευ δίφθογγον. τὰ δὲ ἀπὸ τῆς αυ ἀρχόμενα τρέπεται εἰς τὸ ηυ, αὐλῶ, ηὔλουν, αὐχῶ, ηὔχουν. εὔχομαι δὲ εὐχόμην.

XXXIX. Ἔτι ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες ἀφειλάμην καὶ ἀφείλατο, δέον λέγειν διὰ τοῦ ο ἀφειλόμην, καὶ διὰ τοῦ ε ἀφείλετο. τοῦ γὰρ ἁπλοῦ ῥήματος ὄντος εἱλόμην καὶ εἵλου, ἐξ ἀνάγκης τὸ σύνθετον ἐφύλαξε τὰ βραχέα, τό τε ε καὶ τὸ ο. μόνως οὖν ῥητέον ἀφειλόμην καὶ ἀφείλετο. 33)

32) Codex φυλάξαν.

33) Revocat haec Herodiani adnotatio nobis in mentem Simonidis fragmentum XV. in quo legitur:

ὁ δὲ σηκὸς οἰκετᾶν εὐδοξίαν
Ἑλλάδος εἵλατο.

Hic non ſolum forma Alexandrina εἵλατο male ab librariis adhibita eſt, quod in multis veterum ſcriptorum locis factum notavit Dorvillius ad Charitonem p. 402. ed Lipſ. ſed οἰκετᾶν etiam ſenſum praebet ineptum. Scribendum:

ὁ δὲ σηκὸς οἰκήταν
εὐδοξίαν Ἑλλάδος εἵλετο.

XL. Ὁμοίως πλημμελοῦσιν, οἱ λέγουσιν ἀπήλαυσα καὶ ἀπήλαυσε, δέον μόνως διὰ τοῦ ε ἀπέλαυσα καὶ ἀπέλαυσεν, ἐπὶ γὰρ τῶν ἀπὸ προθέσεως ἀρχομένων ῥημάτων ὅταν μετὰ τὴν πρόθεσιν α ᾖ προαρχόμενον [34]) τῶν ῥημάτων, τότε μετατραπήσεται εἰς η. οἷον ἀπὸ τοῦ ἀπάγω ἀπῆγον. ὅταν δέ τι σύμφωνον ᾖ μετὰ τὴν πρόθεσιν, τότε πάντως εἰς τὸ ε τρέπεται. οἷον ἀποβάλλω, ἀπέβαλλον, ἀποπέμπω, ἀπέπεμπον, ἀπολαμβάνω, ἀπελάμβανον. οὕτως ἐστὶ καὶ ἀπολαύω, ἀπέλαυον, καὶ ἀπέλαυσα διὰ τοῦ ε μόνως ῥητέον.

XLI. Ζητεῖται πῶς ἀπὸ τοῦ ἀκούω ῥήματος ὁ παρακείμενος ἀκήκοα λέγεται. Φαμὲν οὖν ὅτι ἡ μὲν ἀναλογία ἀπὸ τοῦ ἀκούω τὸν παρακείμενον ἤκουκα ποιεῖ, ὡς ἀπὸ τοῦ ἀλείφω ἤλειφα, καὶ ἀλέθω ἤλεκα. οἱ δὲ Ἀττικοὶ εἰώθασιν ἐν τοῖς τοιούτοις [35]) πολλάκις ἀναδιπλασιάζειν τὸ ῥῆμα ἐπὶ τοῦ παρακειμένου, οἷον ἤλειφα, ἀλήλιφα, καὶ ἤλεκα ἀλήλεκα. οὕτω καὶ τὸ ἤκουκα αὐτοὶ κατὰ ἀναλογίαν ἀναδιπλασιάζοντες ἀκήκοα λέγουσι. τὸν μέντοι ὑπερσυντελικὸν ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων διὰ τοῦ α, ἀληλέκειν καὶ ἀληλίφειν, ἐπὶ δὲ τούτου διὰ τοῦ η, ἠκηκόειν [36]). μόνως οὖν [37]) ῥητέον ἀκήκοα, ἠκηκόειν.

XLII. Ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες ἔζων ἐγώ, δέον λέγειν ἔζην. μόνως γὰρ οὕτως ἡ χρῆσις εὑρίσκεται. ἐπεὶ καὶ τὸ δεύτερον καὶ τὸ τρίτον πρόσωπον ἐφύλαξε τὸ η. οἷον ἔζης, ἔζη, εὑρίσκεται παρὰ τῷ Ἀριστοφάνει τὸ ω.

Hic locus, inquit Simonides, habitatorem fibi cepit Graeciae gloriam,

34) Codex προαρχομένων.
35) Codex εἰώθασι τοῖς τοιούτοις.
36) Codex hic et mox habet ἀκηκόειν, fed alia manus α videtur in η mutare voluiffe.
37) Codex pro οὖν habet ἐστί.

καί τοι τότε ἦν ἐγὼ ζῶν. 38)

καὶ δῶμεν καὶ αὐτὸ λόγον ἔχειν. εἰ γὰρ διαιρούμενον ἔζωον, καὶ συναιρούμενον ἕξει τὸ ω, οἷον ἔζωον, ἔζων, ὡς ἐπὶ τοῦ ἔπλωον ἔπλων, καὶ τὸ σύνθετον,

ἐπέπλων εὐρέα πόντον. 39)

XLIII. Ὁμοίως πλημμελοῦσιν οἱ λέγοντες τὸ προστακτικὸν ζῆθι καὶ πλεῖθι, δέον λέγειν σὺ ζῆ καὶ σὺ πλεῖ. εἰ καὶ δοκεῖ συνεμπίπτειν τῷ τρίτῳ προσώπῳ τοῦ ὁριστικοῦ, ἐκεῖνος πλεῖ καὶ ἐκεῖνος ζῇ. ὁμοίως γὰρ καὶ τὸ προστακτικὸν ῥητέον λόγῳ τοιούτῳ· πάντα τὰ προστακτικὰ ῥήματα ἀπὸ τοῦ τρίτου προσώπου γίνεται ἀφαιρουμένης μόνης μιᾶς συλλαβῆς. εἰ οὖν ἐστι πεμπέτω, τὸ δεύτερον πρόσωπον ἐγένετο πέμπε. ὁμοίως καὶ κρατείτω ἐκεῖνος, κράτει σύ, ἀφαιρεθείσης μόνης τῆς τω συλλαβῆς. οὕτως οὖν 40) εἰ πλείτω λέγομεν τὸ τρίτον πρόσωπον, καὶ ζήτω, καὶ δράτω, ἀφελόντες τὴν τελευταίαν συλλαβήν, ἐροῦμεν τὸ δεύτερον πρόσωπον σὺ πλεῖ, καὶ σὺ ζῆ, καὶ σὺ δρᾶ.

XLIV. Ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες ἐκτεταμένως βαδίζειν, δέον λέγειν συνεσταλμένως βαδίζειν, καὶ ἐβάδιζον, λόγῳ τοιούτῳ. τριῶν γὰρ ὄντων διπλῶν ζ, ξ, ψ, καὶ τριῶν διχρόνων, α, ι, υ, πᾶν δίχρονον διπλοῦ ἐπιφερομένου συστέλλεται. μάλιστα τοῦ ζ ἐπιφερομένου, οἷον φροντίζω, αὐγάζω, κουφίζω,

38) Aristophanis verba corrupta esse inde patet, quod ἔζων in iis non invenitur. Nescio, quem locum comici spectaverit Herodianus, nisi forte Lysistratae v. 614.

κατέλαβεν τὰ χρήματ' ἡμῶν,
τόν τε μισθόν,
ἔνθεν ἔζων ἐγώ.

Sic metra huius loci describi debent, quae non satis accurate digessi in lib. II. de metris p. 358.

39) Hesiodus Op. et D. 648.

40) Codex ἐστιν pro οὖν.

ἀκοντίζω· οὕτως καὶ βαδίζω, ἐβάδιζον, συνεσταλμένως, ὡς φροντίζω.

XLV. Ζητεῖται τοῦ οἰκῶ ῥήματος ὁ παρατατικὸς καὶ ὁ ἀόριστος πότερον φυλάξει τὴν οι δίφθογγον, ἢ τραπήσεται εἰς τὸ ω, οἷον ὤκουν καὶ ᾤκησα, καὶ τὸ σύνθετον κατῴκουν, κατῴκησα. ὡς καὶ ὁ Μένανδρος ἀπὸ τοῦ οἰδῶ τὸν παρατατικὸν μετέβαλεν εἰς τὸ ω, εἰπών,

ᾤδουν τ' ἐν ἐμαυτῷ.

ἐροῦμεν οὖν ἐπὶ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου διὰ τῶ ω κατῴκουν καὶ κατῴκησα. Ὅμηρος μόνον ἐφύλαξεν,

οἴκεον ἐν Πλευρῶνι καὶ αἰπεινῇ Καλυδῶνι. [41])

εἶπε δὲ Ἰακῶς, οὐκ Ἀττικῶς.

XLVI. Εἰσὶν οἱ σφάλλονται [42]) γεγράφηκα λέγοντες, καὶ γεγραφήκειν, ὡς δεδράμηκα καὶ δεδραμήκειν. οὐ γάρ ἐστιν ὅμοια. τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ περισπωμένου ῥήματος ὂν τοῦ δραμῶ, ὡς κρατῶ, ἐῤῥήθη δεδράμηκα, ὡς κεκράτηκα. τὸ δὲ γράφω βαρύτονον ὂν οὐκέτι δύναται ἐπὶ τοῦ παρακειμένου δύο συλλαβαῖς πλεονεκτεῖν, ἀλλὰ μιᾷ. ὅθεν οὐκ ἐροῦμεν γεγράφηκα καὶ ἐγεγραφήκειν. πάντα γὰρ τὰ βαρύτονα ῥήματα ἀπὸ συμφώνου ἀρχόμενα ἐπὶ τοῦ παρακειμένου μιᾷ συλλαβῇ πλεονεκτεῖ. ὥσπερ οὖν ἀπὸ τοῦ δέρω δέδαρκα, καὶ τρέχω τέτρεχα, οὕτως καὶ ἀπὸ τοῦ γράφω γέγραφα μόνως ῥητέον.

XLVII. Ἁμαρτάνουσιν οἱ λέγοντες πεῖν βούλομαι μονοσυλλάβως, δέον λέγειν πιεῖν δισυλλάβως. μόνως

41) Ita codex. Homerus Iliad. XIX. 116. ᾤκεον δ' ἐν Πλευρῶνι καὶ αἰπεινῇ Καλυδῶνι.

42) Codex σφάλλοντες, sed fupra ultimam fyllabam fcriptum ται.

γὰρ οὕτως καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις πᾶσιν εἴρηται, καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ,

πιεῖν ὅτε θυμὸς ἀνώγοι.43)

XLVIII. Σφάλλονται οἱ λέγοντες ἐπὶ τῶν μαντειῶν ἔθυσε τὸ,44) ἐσκέψατο, ἐθύσατο 45) προσῆκον. θῦσαι μὲν γὰρ τὸ ἄνευ μαντείας ἁπλῶς σφάξαι· τὸ δὲ καὶ τὰ ἱερεῖα ἐπισκοπῆσαι καὶ σκέψασθαι, θύσασθαι λέγεται. κἀγὼ ἐθυσάμην, κἀκεῖνος ἐθύσατο ἐπὶ τῆς μαντείας. μόνως οὕτως ῥητέον. καὶ τὸ τῶν ἱερείων μὴ καλῶς φανθέντων, δεύτερον ἱερεῖον ἀνατεμεῖν, 46) * * *

43) Codex ἀνώγα. Leguntur haec verba Iliad. VIII. 189. Odyss. VIII. 70.

44) Codex pro articulo habet καί.

45) Codex ἐθύσαντο.

46) Sic finitur hic libellus in ima pagina recta: versa vacua est.

FRAGMENTVM LEXICI GRAECI.

1. Βούλησις ἐπὶ ἀγαθοῦ. προαίρεσις δὲ ἐπὶ ἀμφοτέρων, ἀγαθοῦ τε καὶ κακοῦ.

2. Εἰκὼν καὶ ὁμοίωμα ἐπὶ τῶν φύσει ὄντων παρὰ πᾶσιν ὅπερ εἰσίν. οἷον ἐπὶ ἀνθρώπου καὶ ἵππου, καὶ λέοντος, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὅσα εἰσὶ φύσει παρὰ πᾶσιν ἔθνεσι τὰ αὐτὰ, εἰκόνας λέγομεν καὶ ὁμοιώματα αὐτῶν τὰ παρὰ τῶν ζωγράφων γραφόμενα ἢ τῶν λιθοξόων. σύμβολον δὲ καὶ σημεῖον λέγεται ἐπὶ τῶν θέσει ὄντων ὅπερ εἰσὶν, ἅπερ οὐδὲ παρὰ πᾶσιν ἔθνεσιν εἰσὶ τὰ αὐτά. οἷον σύμβολον καὶ σημεῖον εἰρήνης ἢ πολέμου τὸ τοιῶσδε μὲν παρὰ Ῥωμαίοις ἀνατεῖναι τὸ δόρυ καὶ σαλπίσαι, τοιῶσδε δὲ παρὰ Πέρσαις, ἢ ἄλλο τι ποιῆσαι ἔθιμον.

3. Μορφὴ ἐπὶ ἐμψύχων, σχῆμα δὲ ἐπὶ ἀψύχων.

4. Ὑγιεινὸν σῶμα τὸ μὴ ῥᾳδίως τρεπόμενον πρὸς νόσον, ὑγιὲς δὲ τὸ ἤδη μὴ νοσοῦν.

5. Μνήμη λέγεται, ὅτε κατὰ συνέχειαν μέμνηται τῶν θεωρηθέντων τις. ἀνάμνησις δὲ ὅταν ἐπι-

λάθηται μὲν τῶν θεωρηθέντων, ὕστερον δὲ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν προτέραν μνήμην αὖθις.

6. Ὠχρὸς λέγεται ὁ ἕξιν ἔχων τῆς ὠχρότητος· καὶ ὠχρότης ὄνομα τῇ ποιότητι. ὁ δὲ διὰ φόβον ὠχριάσας οὐ λέγεται ὠχρός, εἶδε ὠχρίας. ταχὺ γὰρ μεταβάλλεται.

7. Μανθάνει τις, ἃ οὐκ οἶδε· γνωρίζει δέ, ἃ εἰδὼς πρότερον ἐπελάθετο.

8. Σοφοκλῆς τὸ σύαγρος ἐπὶ κυνὸς τάσσει ἀπὸ τοῦ σῦς ἀγρεύειν· παρ' Ἡροδότῳ δὲ ὄνομα κύριον, τὸ Σύαγρος. ἕτεροι δ' ἐπὶ συὸς ἀγρίου τάττουσιν αὐτό.

9. Τὸ μὲν λαγὸς κοινὸν ὂν εὕρηται παρὰ Σοφοκλεῖ, γλαῦκες, ἰκτῖνοι καὶ λαγοί. ὥσπερ δὲ ναὸν καὶ λαὸν λεγόντων τῶν κοινῶν οἱ Ἀττικοὶ νεὼν καὶ λεὼν φασίν, οὕτω καὶ τὸν λαγὸν λαγὼν φασίν καὶ Εὔπολις βατίδες καὶ λαγῷ καὶ γυναῖκες εἰλίποδες. τὸ δὲ λαγωὸς Ἰωνικόν ἐστιν.

10. Πάντες οἱ ἀρχαῖοι ἀντὶ τοῦ ο στοιχείου τῷ ου ἐχρῶντο, ἀντὶ δὲ τοῦ ε τῷ ει. καὶ δῆλον κἀκ τοῦ ει τοῦ ἐν Δελφοῖς ἀντὶ τοῦ ε λαμβανομένου.

11. Κόνδυ ποτήριον Ἀσιατικόν. Στρούθιον ποτήριον Περσικόν. Κώθων ποτήριον Λακωνικόν. ὅθεν κωθωνισμὸς ἡ πολυποσία, καὶ κωθωνίζῃ ἀντὶ τοῦ μεθύεις. Ἀντιγονὶς καὶ αὐτὸ εἶδος ποτηρίου, ἀπὸ τοῦ βασιλέως Ἀντιγόνου τὴν ἐπωνυμίαν εἰληφός. Κοτύλη δὲ τὸ λεπτὸν ποτήριον. κοτύλη λέγεται καὶ ἰσχίου·

8. Σοφοκλῆς) In Ἀχιλλέως ἐρασταῖς fragm. V. Vide Brunkii lexicon Sophocleum v. σύαγρος.

9. ἰκτῖνοι) Sic codex cum circumflexo in media syllaba. De Sophoclis et Eupolidis loco supra disputatum p. 26. Vide Brunkii Lexicon Sophocleum v. λαγός, et H. Stephanum de dialecto Attica p. 148. et seq.

10. ἀντὶ δὲ τοῦ ε τῷ ει) Codex ἀντὶ δὲ τοῦ ει τῷ ε.

κοιλότης. καὶ παραγώγως κοτυληδόνες, αἱ τοῦ πολύποδος ἐν ταῖς πλεκτάναις ἐπιφύσεις.

12. Τὸ πίομαι ἄνευ τοῦ υ λεκτέον, ἐκτείνοντας τὸ ι. εὕρηται δὲ καὶ τὸ πιοῦμαι παρ' Ἀριστοφάνει,

28 πικρότατον οἶνον τήμερον πιῇ,

καὶ παρὰ Συνεσίῳ, ταχὺ τὸ κώνειον πιεῖται. ἐνίοτε δὲ καὶ συστέλλεται τὸ ι, ὡς παρ' Ὁμήρῳ,

τῆ, πίε οἶνον.

13. Γρῖφος ὁ αἰνιγματώδης καὶ ἀσαφὴς λόγος.

14. Τὰ ῥηματικὰ σύνθετα καὶ εἰς ψ λήγοντα ἐκ τοῦ διὰ δύο μμ παρακειμένου γινόμενα βαρύνονται, λέλειμμαι αἰγίλιψ, τέτριμμαι, οἰκότριψ, κέκλεμμαι, βοόκλεψ, βέβλεμμαι, κατώβλεψ. ἐντεῦθεν καὶ τὴν χέρνιβα τινὲς χέρνιβα φασίν, Ἀττικοὶ δὲ χερνίβιον.

15. Τῆς ἐγχέλυος τὰς ἑνικὰς πτώσεις διὰ τοῦ υ προφέροντες Ἀττικοί, τὰς πληθυντικὰς οὐκέτ' ἀκολούθως ἐπάγουσιν· Ἀριστοφάνης οὖν ἐν Ἀχαρνεῦσι φησί,

σκέψασθε παῖδες τὴν κρατίστην ἔγχελυν,

καὶ πάλιν,

λεῖος ὥσπερ ἔγχελυς.

τὰς μέντοι πληθυντικὰς οὐχ οὕτως, ἀλλὰ διὰ τοῦ ε. φησὶ γὰρ ἐν Ἱππεῦσιν,

ὅπερ γὰρ οἱ τὰς ἐγχέλεις θηρώμενοι, πέπονθας.

12. πικρότατον) Afferunt Athenaeus p. 446. E. Eustathius p. 1253, 51.

παρ' Ὁμήρῳ) Odyss. IX. 347.

15. ἐν Ἀχαρνεῦσι) V. 889. Haec et plura memorat Athenaeus p. 299.

λεῖος) In Δαιταλεῦσιν fragm. IX. apud Athenaeum p. 299.

καὶ αὖθις,

οὐδὲ χαίρω βατίσιν, οὐδ' ἐγχέλεσι.

καὶ ἐν Νεφέλαις τὰς εἰκοὺς φησὶ τῶν ἐγχέλεων. ὁ δὲ ποιητὴς ὅτε ἐβουλήθη δηλοῦν, ὡς διὰ βάθους ἐκαίετο ὁ ποταμὸς,

τείροντ' ἐγχέλυές τε καὶ ἰχθύες.

φησὶν διὰ τοῦ ἐκ τοῦ ἰλύς ἰλύος.

16. Ἑφθὸν λέγεται τὸ δι' ὑγροῦ ἑψόμενον. ὀπτὸν δὲ τὸ διὰ τῶν ἀνθράκων.

17. Ξενία ἡ φιλοφροσύνη, καὶ ξενισμός· ὡς καὶ Λιβάνιος, ἥσθη, φησί, Φιλόστρατος ἐπὶ τῷ ξενισμῷ.

18. Κρεῖττον λέγειν κίχλην ἢ κίχλαν. τὰ γὰρ εἰς λα λήγοντα θηλυκὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ἕτερον λ προσλαμβάνει πρὸ τοῦ λ, καὶ οὐχ ἕτερον σύμφωνον, οἷον Σκύλλα, Κίλλα, κόλλα, βδέλλα, ἅμιλλα· τὰ δὲ εἰς λη οὐχ ὁμοίως ἔχουσι. οἷον ὁμίχλη, φύτλη, γενέθλη, αἴγλη, τρώγλη, τρίγλη, κίχλη.

19. Ὄψον κυρίως πᾶν τὸ διὰ πυρὸς εἰς ἐδωδὴν κατασκευαζόμενον.

20. Πολύπους, πολύποδος, ἡ αἰτιατικὴ τὸν πολύπουν, ὡς Ἀλκίνουν· Ἀριστοτέλης δὲ πολύποδα φη-

ὅπερ γὰρ οἱ) In Equit. v. 864. Codex ὥσπερ οἱ, et πέπομφας. Athenaeus ὥσπερ γὰρ οἱ, sed idem mox recte ὅπερ.

οὐδὲ χαίρω) In Vespis v. 510. Codex οὐ χαίρω. Athenaeus οὐ χαίρω δέ. Ἐγχέλεσιν et codex et Athenaeus habet: in Aristophane editum ἐγχέλυσιν.

τὰς εἰκοὺς) Codex τὰς πλείους. Nubium versus est 559.

τείροντ') Codex τείροντο δ' ἐγχέλυες. Iliad. XXI. 353.

20. φησίν) Codex φασίν. Caeterum vide Athenaeum p. 316. et Brunkium ad Aristophanis Daedalum.

σιν. ὅ γε μὴν Ἀριστοφάνης καὶ πολύπες πολύπε κλίνει.

21. Τὸ βρέχειν λέγεται καὶ ἐπὶ τε πίνειν, οἷον βεβρεγμένος ἥκω, ὥς φησιν Εὔβελος.

22. Ὅτι ἐκ ἐπὶ θηρίων λέγει Ὅμηρος δαῖτα, ἀλλ' ἐπὶ μόνων ἀνθρώπων.

23. Ἀναξαγόρας ἐν τοῖς Φυσικοῖς αὐτε ὀρνίθων γάλα τὸ ἐν τοῖς ᾠοῖς λευκὸν εἶναί φησιν.

24. Τὸ ἀναπίπτειν κυρίως ἐπὶ ψυχῆς λέγεται ἀντὶ τε ἀθυμεῖν. ὡς καὶ Θεκυδίδης φησί, νικώμενοι ἀναπίπτεσιν.

25. Τὸ πάσασθαι οἱ παλαιότεροι ἐπὶ τε ἀπογεύσασθαι ἐλάμβανον, οἱ δὲ νεώτεροι ἐπὶ τε κορεσθῆναι.

26. Τὰ συκάμινα Ἀλεξανδρεῖς καὶ Πελοποννήσιοι μόρα ὀνομάζεσιν.

27. Μαλάχη κοινόν. μολόχη Ἀττικόν.

28. Τραγήματα λέγονται τὰ εὐτελῆ βρώσιμα, οἷον ἐρέβινθοι, κύαμοι, ἰσχάδες, φάσηλοι, μῆλα, μύρτα, φηγοί, καὶ ὅσα τοιαῦτα.

29. Ἀκρόδρυα καταχρηστικῶς λέγονται καὶ τὰ μῆλα καὶ τὰ Κυδώνια.

30. Ὅπερ Ἀττικοὶ θριδακίνην καλεσιν, Ἐπίχαρμος θρίδακα φησίν, ἀπὸ τῆς θρίδαξ εὐθείας.

31. Παρατετήρηται τῷ Ἀπολλοδώρῳ, ὅτι ἐδὲν ὄνομα ἐδέτερον παρὰ τοῖς Ἕλλησιν εἰς ι λήγει, εἰ

21. ἥκω) Codex ἥκει. Plenius hoc Eubuli fragmentum exstat apud Athenaeum p. 23. B.

23. φυσικοῖς) Codex ἠθικοῖς. Correxi ex Athenaeo p. 57. D.

24. Θεκυδίδης) I. 70. p. 47.

26. Vide Athenaeum p. 51. B.

μὴ μόνον τὸ μέλι. τὸ γὰρ πέπερι καὶ κόμμι καὶ κοῖφι Ἀσιατικά.

32. Ἰστέον ὅτι κώνειον καὶ ἀκόνιτον τὸ αὐτὸ φασίν.

33. Τὸ ὀψωνεῖν καὶ ὠψωνήκει συζυγίας πρώτης τῶν περισπωμένων ἐστί· τὸ δὲ ὀπτᾶν δευτέρας. καὶ πόδα βόειον οὐδεὶς ὀπτᾷ Δίφιλος φησὶν ὁ Ἀθηναῖος. ὀψονόμος μέντοι λέγεται ὁ κοινῶς δομέστικος τῆς τραπέζης. ὀψωνητικὴ δὲ ἡ τούτου τέχνη.

34. Ὃν καλοῦσι Ῥωμαῖοι προγεύστην, τοῦτον Ἕλληνες προτένθην ὠνόμαζον.

35. Ὀνόματα ἰχθύων θρίσσαι, τριχίδες, φαλαῖναι, ὀρφοί, ἀθερῖναι, βατίδες, ἀφύαι, αἱ ἐγγραυλίδες.

36. Ἰστέον ὅτι τὸ ξυρεῖν καὶ τὸ ξύρεσθαι καὶ τὸ ξυρᾶσθαι ἐν χρήσει εἰσὶ παρὰ τοῖς ῥήτορσιν, Ἀριστείδῃ τε καὶ Λουκιανῷ, καὶ τοῖς ἄλλοις.

37. Πατρὶς μέν, καὶ οὐχὶ μητρίς, μητρόπολις δέ, καὶ οὐχὶ πατρόπολις.

38. Νόνναι παρὰ Ῥωμαίοις αἱ μετὰ τὰς καλάνδας ἡμέραι τοῦ μηνός. δοκοῦσι δὲ παρ' αὐτὰς γίνεσθαι αἱ ἀνόνναι, ὡς ἂν εἴποι τις αἱ ἀνὰ τὰς νόννας εἰδόμεναι.

39. Οἱ Ἀττικοὶ οὐδετέρως τὸ τάριχος προφέρουσιν, ὡς καὶ Χιονίδης φησίν,

32. κώνειον) Codex κόνειον.

39. Χιονίδης) Ita codex per ο, non per ω. quae litterae variant in hoc nomine apud Suidam, Athenaeum, Aristotelem, Pollucem X. 43. ubi videndi interpretes. In versu e Πτωχοῖς Chionidis Athenaeus p. 119. E. elegantius repetit ἄν: ἆρ' ἂν φάγοιτ' ἄν.

ἐπίπασα) Codex ἐπίπασα. Athenaeus ἐπέπασ' habet: reliqua, ut hic, scripta sunt; Eustathius p. 73. extr. ἐπίπασα, omissis verbis ἂν οὕτω τύχῃ. Haec vero verba praeteri-

ἆρ' ἂν φάγοιτε καὶ ταρίχους, ὦ θεοί.

καὶ Μένανδρος ὁμοίως φησίν,

ἐπέπασα
ἐπὶ τὸ τάριχος ἅλας, ἂν οὕτω τύχῃ.

ὁ δὲ Ἀριστοφάνης ἀρσενικῶς προφέρει,

οὐκ αἰσχυνοῦμαι τὸν τάριχον τουτονὶ
πλύνων ἅπασιν, ὅσα σύνοιδ' αὐτῷ κακά.

ἀλλὰ καὶ Ἡρόδοτος ἐν Θ' ἀρσενικῶς προφέρει, οἱ τάριχοι ἐπὶ τῷ πυρὶ κείμενοι ἐπάλλοντο καὶ ἤσπαιρον.

40. Ἡ Δημήτηρ πόλεως ἐστὶ καταρκτική, οἱονεὶ ἡ γῆ. ὅθεν καὶ πυργοφόρον αὐτὴν γράφουσι. λέγεται δὲ καὶ Κυβέλη ἀπὸ τοῦ κυβικοῦ σχήματος κατὰ γεωμετρίαν ἡ γῆ, διὰ τὸ βάσιμον καὶ στάσιμον, εἰ καὶ σφαιρικὴν οἱ στοϊκοὶ ταύτην ὁρίζονται.

41. Οἱ Ἀττικοὶ βραχύνουσι τοῦ καρὶς τὴν λήγουσαν. ἕτεροι δὲ ἐκτείνοντες τὴν παραλήγουσαν, ἐκτείνουσι καὶ τὴν λήγουσαν. ὁμοίως τὸ ψηφὶς, κρηπὶς, τευθὶς.

42. Τρύφων ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἄρτων γένη ἐκτίθεται διάφορα, ζυμίτην, ἄζυμον, σεμιδαλίτην, ἐγ-

tum ἐπέπασα corruptum arguunt. Praeteriit hunc locum Bentleius, quem in Ἐπιτρέπουσι Menandri, Casaubono monente, collocavit Clericus. Nisi fallor, ita scripsit poeta:

ἐπιπάσω
ἐπὶ τὸ τάριχος ἅλας ἄν, ἢν οὕτω τύχῃ.

πλύνων) Post hoc verbum codex male addit ἁπᾶν. Versus hos affert Athenaeus e Δαιταλεῦσιν. Pro αὐτῷ, quod et codex et Athenaeus habet, αὑτῷ scripsi, quod sensus exigere videbatur.

Ἡρόδοτος) IX. 120.

42. σεμιδαλίτην) Codex σεμιδαλύτην.

κρυφίαν καὶ κλιβανίτην, ὃν κριβανίτην φασὶν Ἀττικοὶ διὰ τȣ̃ ρ.

43. Κατ' ἀντιστοιχίαν λέγεται ἡ φιάλη. πιάλη γάρ τις ἦν, ἡ τὸ πιεῖν ἅλις παρέχȣσα.

44. Ὁ χρόνος ἐνιαυτός ὀνομάζεται παρὰ τὸ ἐν ἑαυτῷ κινεῖσθαι αὐτόν. κύκλος γάρ οἱονεί τις ἐστὶν ἐφ' ἑαυτὸν εἱλȣ́μενος.

45. Κυρίως ἀγωνία καὶ ἀγὼν ὁ τόπος λέγεται, ἐν ᾧ ἠγωνίζοντο οἱ ἀθληταὶ τῶν Ἑλλήνων, διὰ τὸ κυκλοτερές, παρὰ τὸ μὴ ἔχειν γωνίαν· εἰς τύπον δὲ τȣ́τȣ καὶ στέφανοι κυκλοτερεῖς τοῖς νικῶσιν ἐπετίθεντο.

46. Ἔλαχεν ἀντὶ τȣ̃ ἔτυχε συντάσσεται γενικῇ, ὡς τὸ ἔλαχε τιμῆς. ἔλαχε δὲ ἀντὶ τȣ̃ ἐκληρώσατο αἰτιατικῇ. ὡς Ἀριστείδης, τῆς Ἀθηνᾶς τῆς εἰληχυίας τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων. ἔλαχε δὲ ἀντὶ τȣ̃ ἐκληρώθη δοτικῇ. ὡς τὸ ἔλαχον τῷ βασιλεῖ.

47. Πωλεῖ ἀντὶ τȣ̃ πιπράσκει, συζυγίας πρώτης τῶν περισπωμένων. ἐμπολᾷ δὲ τὸ αὐτὸ συζυγίας δευτέρας τῶν περισπωμένων. καὶ ἡ Ἑλένη, φησὶν Εὐριπίδης,

Ἄργος βαρβάροις ἀπημπόλα.

48. Ἔτι δοκῶ, τὸ νομίζω, καὶ καραδοκῶ, τὸ ἐλπίζω, συζυγίας πρώτης τῶν περισπωμένων, προσδοκῶ δὲ δευτέρας. ὁμοίως καὶ δειπνῶ πρώτης, ἀριστῶ δὲ δευτέρας.

49. Ὀρνιθευτὴς λέγεται ὁ τὰς ὄρνις θηρεύων. ὀρνιθοσκόπος δὲ ὁ μάντις.

50. Λῆμα ἡ ἀνδρία καὶ ἡ φρόνησις. λῆμμα δὲ τὸ κέρδος.

47. Εὐριπίδης) In Troad. v. 973.

51. Ἄλλο κιθάρισις καὶ ἄλλο κιθάρα, ἀφ' ὧν κιθαριστὴς καὶ κιθαρῳδός.

52. Λαμβάνει τις τόδε μηδενὸς διδόντος, δέχεται δὲ παρά τε. ὅθεν καὶ δεξιά.

53. Ἕνεκα ἀντὶ τοῦ χάριν. οὕνεκα ἀντὶ τοῦ διότι.

54. Θεατὴς ἀγώνων καὶ θεάτρων· θεωρὸς δὲ ὁ εἰς θεῶν ἑορτὰς πεμπόμενος. ὅθεν καὶ θεωρικὰ χρήματα τὰ τοῖς τοιούτοις διδόμενα μισθός.

55. Τὸ νυνὶ ἐπὶ μόνου τοῦ ἐνεστῶτος τάττεται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. τὸ δὲ νῦν ἐπὶ τῶν τριῶν χρόνων.

56. Σικελὸς ὁ Σικελίας οἰκήτωρ. Σικελιώτης δὲ ὁ ἐξ ἀλλοδαπῆς εἰς Σικελίαν ἄποικος ἐλθών.

57. Πατρῷα καὶ μητρῷα λέγονται τὰ ἐκ πατέρων καὶ μητέρων ἀποθανόντων καταλειπόμενα τοῖς τέκνοις. πάτρια δὲ τὰ τῆς πατρίδος ἔθη.

58. Μόχθηρος καὶ πόνηρος ὁ διὰ σώματος μοχθῶν καὶ πονῶν. μοχθηρὸς δὲ ὁ τὰ ἤθη φαῦλος. καὶ πονηρὸς ὁμοίως.

59. Αὐχὴν μὲν τὸ ὄπισθεν τοῦ τραχήλου. δέρη δὲ τὸ ἔμπροσθεν, ἔνθα ὁ λάρυγξ.

60. Γεννᾷ ὁ ἀνὴρ κυρίως. τίκτει δὲ ἡ γυνή.

61. Γελοῖος ὁ γελωτοποιός. γέλοιον ὁ γέλως. εὐτράπελον δὲ τὸ ἀστεῖον, ἤγουν τὸ μετὰ σεμνότητος χάριεν.

62. Ἄγγελος μὲν πᾶς ὁ ἀγγέλλων τὰ ἔξωθεν. ἐξάγγελος δὲ ὁ τὰ ἔσωθεν τοῖς ἔξω διαγγέλλων, ὃν Θουκυδίδης διάγγελον εἶπεν. αὐτάγγελος δὲ ὁ αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ ἑαυτῷ κομίζων τὰς ἀγγελίας.

51. κιθάρισις) Codex κίθαρια, quarta syllaba supra scripta.
62. Θουκυδίδης) VII. 73. p. 495. Vide Ammonium p. 2.

63. Ἄγροικος ὁ ἐν ἀγροῖς διατρίβων· ἄγροικος δὲ ὁ ἀπαίδευτος.

64. Τὰ εἰς ας ἀρσενικὰ δισύλλαβα, βαρύτονα ἔχοντα τὸ αὐτὸ σύμφωνον ἐπὶ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας συλλαβῆς διὰ τοῦ ντ κλίνονται, οἷον γίγαντος, Μίμαντος· ὁμοίως καὶ τὸ Κάλχαντος, Φέρβαντος· ἃ διὰ τὴν ἐπαλληλίαν τῶν β΄ δασέων ἔτρεψαν τὸ ἐν δασὺ τὸ μὲν εἰς τὸ κ, τὸ δὲ εἰς τὸ β, ὃ μέσον ψιλοῦ καὶ δασέος ἐστίν.

65. Τὰ εἰς α λήγοντα θηλυκὰ δισύλλαβα ἔχοντα πρὸ αὐτῶν ἓν τῶν διπλῶν ἢ β΄ σσ, βραχυκαταληκτοῦσιν· οἷον δόξα, μάζα, πίσσα, δίψα.

66. Πᾶν τὸ διατεταμένον εἰς εὐθύτητα σχῆμα αὐλὸν καλοῦμεν, ὥσπερ τὸ στάδιον καὶ τὴν περικεφαλαίαν, ὅταν ἐκ τοῦ μέσου πρὸς ὀρθὸν ἀνατείνῃ, αὐλῶπιν· λέγονται δὲ τινὲς καὶ ἱεροὶ αὐλῶνες Ἀθήνησιν· ἔστι δὲ καὶ αὐλὸς ὄργανον μελῳδίας. ὁμοίως καὶ αὐλή.

67. Τέσσαρα εἴδη τοῦ ἐπιθυμητικοῦ μέρους τῆς ψυχῆς, ἐπιθυμία, ἡδονή, φόβος, καὶ λύπη. ἐπὶ μὲν οὖν προσδοκωμένου ἀγαθοῦ λέγεται ἐπιθυμία, ἐπὶ παρόντος δὲ ἡδονή. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ προσδοκωμένου κακοῦ φόβος λέγεται, ἐπὶ δὲ παρόντος λύπη. ἀγαθὸν δὲ καὶ κακὸν νοητέον ἐνταῦθα τά τε κατὰ ἀλήθειαν καὶ τὰ κατὰ δόξαν.

68. Τῆς λύπης δὲ ἔτι εἰσὶν εἴδη τέσσαρα, ἄχος, ἄχθος, φθόνος, καὶ οἶκτος. ὧν τὸ μὲν ἄχος ἐστὶ λύπη ἀφωνίαν ἐμποιοῦσα, ὡς καὶ Ὅμηρος φησί,

Πηλείωνι δ' ἄχος γένετο.

διὰ γὰρ τὴν ἐξαίφνης ἔφοδον τῶν ἀκουσθέντων ἢ θεαθέντων εἰς βάθος χωρεῖ τὸ λογιστικόν. τὸ δὲ

66. Athenaeus p. 189.

ἄχθος ἐςὶ λύπη βαρῦσα καὶ διοχλῦσα τὸν νῦν ἐπ' ἀβυλήτοις συμπτώμασιν. ὁ δὲ φθόνος λύπη ἐπ' ἀλλοτρίοις ἀγαθοῖς. ὁ δὲ οἶκτος λύπη ἐπ' ἀλλοτρίοις κακοῖς.

69. Τῦ φόβυ πάλιν εἴδη ἕξ, ὄκνος, αἰδὼς, αἰσχύνη, κατάπληξις, ἔκπληξις, ἀγωνία. καὶ ὄκνος μὲν ἐςι φόβος μελλύσης ἐνεργείας. αἰδὼς δὲ φόβος ἐπὶ προσδοκίᾳ ψόγυ. αἰσχύνη δὲ φόβος ἐπ' αἰσχρῷ πεπραγμένῳ. κατάπληξις δὲ φόβος ἐκ μεγάλης φαντασίας. ἔκπληξις δὲ φόβος ἐκ δεινῆς ἀκοῆς καὶ μεγάλης, ἀφαιρύσης τὴν αἴσθησιν. ἀγωνία δὲ φόβος ἀποτυχίας. φοβύμενοι γὰρ ἀποτυχεῖν ἀγωνιῶμεν.

70. Ἰςέον ὅτι τὸ Ἀθηνᾶ περισπᾶται, διότι κρᾶσιν ἔπαθε τῶν δύο αα. ἔςι μὲν γὰρ ἡ πρωτότυπος αὐτῆς εὐθεῖα Ἀθήνη, ἐξ ἧς κατὰ συςολὴν Ἀθάνα γέγονεν, ᾧ καὶ Σοφοκλῆς χρῆται καὶ Εὐριπίδης καὶ ἕτεροι πολλοί. ἐπεὶ δὲ πολλὰ τῶν εἰς α καὶ εἰς η θηλυκῶν διὰ τῦ αια προφέρονται, ὡς ἁμαξαία, ἡ ἅμαξα, καὶ σεληναία, ἡ σελήνη, ὕτω κατὰ παραγωγὴν Ἀθηναία ἐλέχθη ἡ Ἀθήνη. ἐξελόντες δ' ἔτι οἱ ὕςερον ἐκ τῦ Ἀθηναία τὸ ι Ἀθηνάα εἶπον, ὥσπερ καὶ τὴν ἐλαίαν ἐλάαν Ἀττικῶς. τῦτο μὲν ὖν ἄχρηςον εἴασαν. κρᾶσιν δὲ ποιησάμενοι τῶν δύο αα, Ἀθηνᾶν καλῦσι περισπωμένως.

71. Τὰ διὰ τῦ ιζω ῥήματα βραχὺ τὸ ι ἔχει, οἷον βαδίζω, δογματίζω.

72. Τὰ εἰς α λήγοντα θηλυκὰ, ὅσα γίνονται ἀπὸ ἐνεςῶτος καὶ μέλλοντος, βραχυκαταληκτῦσιν, οἷον κνίσσα, δόξα.

70. κατὰ συστολὴν) Ita clare exhibet codex. Ἀθηνάα, quod grammaticus inusitatum dicit, adhibuit tamen Theocritus;

γλαυκᾶς, ὦ φιλέριθ' ἀλακάτα, δῶρον Ἀθανάας.

73. Ἰστέον ὅτι παλαιαὶ λέξεις ἀλλοιούμεναι ἐναλλάσσουσι καὶ τόνους καὶ πνεύματα. μεταπίπτουσι γὰρ εἰς ἑτέρους κανόνας, οἷον ἥλιος δασύνεται, ἀπὸ τοῦ ἕλη, ἡ θέρμη. ἠέλιος δὲ γενόμενον ψιλοῦται, διότι τὸ α, ε, η, ι, ο, πρὸ φωνήεντος ὄντα κατὰ διάστασιν ψιλοῦται. ὁμοίως καὶ τὸ ἅλλομαι τὸ πηδῶ δασυνόμενον ποιεῖ μέσον ἀόριστον πρῶτον τὸ ἥλατο, ὅπερ συγκοπτόμενον εἰς τὸ ἅλτο ψιλοῦται. τὸ γὰρ α λῆγον εἰς λ, ἐπιφερομένου ἑνὸς τῶν τῆς τρίτης συζυγίας τῶν βαρυτόνων συμφώνου ψιλοῦται, οἷον ἀλδαίνω, τὸ αὔξω, ἀλθαίνω, τὸ θεραπεύω, καὶ ἅλτο ἀντὶ τοῦ ἐπήδησε. ὁμοίως καὶ τὸ ἕρμα συγκοπτόμενον ἀπὸ τοῦ ἐρείδω, καὶ τὸ ἅρμα γινόμενον ἀπὸ τοῦ αἴρω τὸ ἐπαίρω δασύνονται. τὸ ρ γὰρ ὅτε πρὸ αὐτοῦ μὲν ἔχει βραχὺ ἤγουν α, ε, ο, μεθ' ἑαυτὸ δὲ μ ἢ π, δασύνει τὸ βραχύ, οἷον ἕρμα, ἅρμα, ὅρμος, ἕρπω, ἅρπαξ, ὅρπηξ.

74. Πολλὰ ῥήματα ἀπὸ μελλόντων εἰς ἐνεστῶτας παράγονται κατὰ ἀναδρομήν, καὶ τρέπουσι τὸ σ τοῦ μέλλοντος εἰς χ ἢ εἰς κ, οἷον σμῶ, σμήσω, σμήχω, τὸ καθαίρω· ὄλω, ὀλέσω, ὀλέκω· ὅθεν ὀλέκοντο δὲ λαοί· δείδω, δείσω, δείκω, τὸ φοβοῦμαι· ὅθεν ὁ δέδοικα μέσος παρακείμενος· καὶ εἴδω, εἴσω, εἴκω, τὸ ὁμοιῶ· καὶ ἔτι τὸ ὑπάρχω, ἔσω, ἔσκω ποιητικῶς, τὸ ὑπάρχω.

75. Ἠλύσιον πεδίον παρ' Ἕλλησιν ὁ παράδεισος ἀπὸ τοῦ α στερητικοῦ καὶ τοῦ λύω, ἤγουν τὸ μὴ ἔχον λύσιν καὶ φθορὰν πεδίον.

76. Ὥσπερ τὸ μένω πλεονάσαντος καὶ ἑτέρου συμφώνου ἔτρεψε τὸ ε εἰς ι, καὶ ἐγένετο μίμνω, οὕτω καὶ τὸ γένω ἐγένετο γίγνω, καὶ ῥέπω ῥίπτω, καὶ πέτω πίπτω.

77. Ἀπὸ τοῦ πρωῒ γίνεται πρωΐτερον ἐν χρήσει· καὶ ἀπὸ τῆς πρωΐας πρωϊαίτερον ἐν χρήσει καὶ αὐ-

τό. ἀπὸ δὲ τȣ̃ ὀψὲ ὀψίτερον σπανίως. ἀπὸ δὲ τῆς ὀψίας γίνεται ὀψιαίτερον ἐν χρήσει.

78. Ἑταῖρος ὁ φίλος καὶ ἑταίρα ἡ πόρνη φασί. καὶ ἀμφότερα παράγονται ἀπὸ τȣ̃ ἔθας, ὁ συνήθης, ἐθάρος καὶ ἑταῖρος. ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπὶ μὲν τῶν ἀνδρῶν ἁρμόζει τὸ συνήθεις εἶναι καὶ φίλȣς τοῖς πολλοῖς, ἐπὶ δὲ τῶν γυναικῶν ἁρμόζει τὸ θαλαμεύεσθαι, καὶ μὴ συνήθεις εἶναι τοῖς πολλοῖς, διὰ τȣ̃το ἐπὶ μὲν τῶν ἀνδρῶν ἐπαινεῖται, ἐπὶ δὲ τῶν γυναικῶν κακίζεται.

79. Τὸ ἀλείφω τιθέασι πολλάκις ἀντὶ τȣ̃ διεγείρω. πλὴν ȣ̓χ ὡς τȣ̃το σημαινȣ́σης τῆς λέξεως, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔθος ἦν τοῖς παλαιοῖς κατὰ τȣ̀ς γυμνικȣ̀ς ἀγῶνας ἐλαίῳ ἀλείφεσθαι πρότερον, κἀντεῦθεν τὸ ἀλείφεσθαι σύμβολον ἐγίνετο τȣ̃ μέλλοντος ἀγῶνος. διὰ τȣ̃το ἀντὶ τȣ̃ διεγείρω παρειλήφασι τὸ ἀλείφω.

80. Ὥσπερ ἀπὸ τȣ̃ ἔστιν ἀντὶ τȣ̃ ὑπάρχει καὶ τȣ̃ ὅτε γίνεται ἔσθ' ὅτε ἀντὶ τȣ̃ ποτέ. ȣ̔́τως ἀπὸ τȣ̃ ἔνι ἀντὶ τοῦ ὑπάρχει, καὶ τȣ̃ ὅτε γίνεται ἐνίοτε ἀντὶ τȣ̃ ποτέ. ὁμοίως καὶ ἀπὸ τȣ̃ ἔνι οἱ καὶ τινὲς τὸ ἔνιοι καί τινες.

81. Προϊέμενοι ἀντὶ τȣ̃ προδιδόντες. προσιέμενοι ἀντὶ τȣ̃ προσδεχόμενοι. προέμενοι ἀντὶ τȣ̃ προδόντες. προσέμενοι ἀντὶ τȣ̃ προσδεξάμενοι.

82. Τὸ εἰ συντάσσεται παρεληλυθότι, ἐνεστῶτι, καὶ μέλλοντι ἐν τοῖς ὁριστικοῖς. συντάσσεται δὲ καὶ εὐκτικοῖς χρόνοις.

83. Τὸ εἶναι καὶ τὸ εἶτα ἔστιν ὅτε ὡς παρέλκον τίθεται κατὰ τȣ̀ς Ἀττικȣ́ς.

84. Μέγα ἁπλȣ̃ν, μεῖζον συγκριτικόν, μέγιστον ὑπερθετικόν.

85. Προκινδυνεύω τȣ̃ φίλȣ. προκινδυνεύω τὰς μάχας παρ' Ἀριςείδῃ, ἀντὶ τȣ̃ ἀγωνίζομαι. καὶ προκινδυνεύω πρὸς τȣ̀ς ἐχθρȣ̀ς παρὰ τῷ αὐτῷ.

86. Διαφέρει τὸν πόλεμον ἀντὶ τȣ̃ ἀνύει. διαφέρει μοι τόδε τὸ πρᾶγμα ἀντὶ τȣ̃ ἀνήκει μοι. καὶ διαφέρει ὁ δεῖνα τȣ̃ δεῖνος ἀντὶ τȣ̃ διαφορὰν τινα καὶ διαχωρισμὸν ἔχει.

87. Ἀποδȣ̃ναι τὰ κεχρεωςημένα. ἀποδόσθαι δὲ ἀντὶ τȣ̃ πωλῆσαι.

88. Ὅσα γίνονται ἀπὸ τȣ̃ ἵημι, τὸ πέμπω, ἐπὶ τȣ̃ τρίτȣ τῶν πληθυντικῶν προπερισπῶνται, ὡς τὸ ἀφιᾶσιν. ὅσα δὲ ἀπὸ τȣ̃ εἶμι, τὸ πορεύομαι, ἐπὶ τȣ̃ τρίτȣ τῶν πληθυντικῶν προπαροξύνονται, ὡς τὸ ἀπίασι.

89. Ἀφαιρȣ̃μαί σε τὰ χρήματα. ἀφαιρȣ̃μαί σε τῶν χρημάτων. καὶ ἀφαιρȣ̃μαί σε τὰ χρήματα.

90. Πιςεύω σοι τὰ πράγματα, καὶ πιςεύω σοι εἰς ἃ λέγεις.

91. Θαυμάζω, τὸ δι' ἐπαίνȣ καὶ θαύματος ἄγω, συντάσσεται αἰτιατικῇ. θαυμάζω δὲ ἐπὶ κατηγορίας καὶ μέμψεως γενικῇ, ὡς παρ' Ἀριςείδῃ, θαυμάζω τῶν τὰ Μηλίων καὶ Σκιωναίων τολμώντων προφέρειν τῇ πόλει.

92. Διαγράφω τὸ σκιαγραφῶ διαγράφω καὶ τὸ ἐκβάλλω, ὡς τὸ διαγράφȣσι τὸν Ἰȣ́δαν τȣ̃ κύκλȣ τῶν μαθητῶν.

93. Πυθέσθαι ἀντὶ τȣ̃ ἐρωτῆσαι συντάσσεται γενικῇ. πυθέσθαι δὲ ἀντὶ τȣ̃ ἀκȣ̃σαι αἰτιατικῇ, ὡς παρὰ Λιβανίῳ. δέδοικα γὰρ μὴ διατριβῆς ἐν τῷ λόγῳ γινομένης τὸ πρᾶγμα ἡ γυνὴ πυθομένη τὴν γλῶτταν ἡμῖν ἐκείνην ἐπιςήσῃ.

94. Παρῆλθεν ἀντὶ τȣ̃ παρέδραμε καὶ ἐξῆλθε. καὶ παρῆλθεν ἀντὶ τȣ̃ εἰς μέσον ἦλθεν, ὡς τὸ, παρελθὼν εἰς τὸ δικαςήριον ἔλεξε τοιάδε.

95. Διαιρῦμαι παθητικὸν ἀντὶ ἐνεργητικῆς σημασίας παρ' Ἀριςείδῃ, οἷον, ἐγὼ δὲ ὐχ ὡς ἄν τις Ἕλληνας προσείποι πρὸς βαρβάρυς ἀντιδιαιρύμενος.

96. Μηδίζειν καὶ Ἀττικίζειν σημαίνει μὲν τὸ κατὰ Μήδυς καὶ Ἀττικὺς λέγειν. τυτέςι κατὰ τὴν ἐκείνων διάλεκτον. σημαίνει δὲ καὶ τὸ τὰ ἐκείνων φρονεῖν.

97. Καθαιρῶ τὸ καταβάλλω. καθαίρω δὲ τὸ ἀποπλύνω.

98. Τὸ πλὴν ἀντὶ τῦ χωρὶς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖςον πρὸς γενικῇ συντάσσεται. ὡς τό, ὐκ ἔςιν ἅγιος πλὴν σῦ, κύριε. ἐπακολυθεῖ δὲ καὶ παρὰ τοῖς ῥήτορσι ταῖς συνεζευγμέναις πτώσεσι κατὰ σύνταξιν, ὡς τό, ὐκ ἦλθεν ἕτερος πλὴν ὁ δεῖνα. καὶ ὐκ ἐνέτυχον ἑτέρῳ, πλὴν τῷ δεῖνι. καὶ οὐχ εὗρον ἕτερον, πλὴν τὸν δεῖνα.

99. Ἐτίμησαν οἱ Ἀθηναῖοι τὸν δεῖνα ἀντὶ τῦ ἔντιμον ἐποίησαν. ἐτίμησαν δὲ τῷ δεῖνι θανάτυ ἀντὶ τῦ ἄξιον ἔκριναν θανάτυ.

100. Ῥᾴδιον ἁπλῦν· ῥᾷον συγκριτικόν· ῥᾷςον ὑπερθετικόν. Τὰ δὲ συγκριτικὰ πολλαχῶς προφέρονται, οἷον κρείττων ὁ δεῖνα τῦ δεῖνος. κρείττων ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα. κρείττων ὁ δεῖνα ἢ κατὰ τὸν δεῖνα. καὶ κρείττων ὁ δεῖνα παρὰ τὸν δεῖνα. καὶ κρείττων ὁ δεῖνα ἢ ὥστε παθεῖν τόδε.

101. Πρεσβεύομαι πρὸς τὸν Πέρσην τὸ πρέσβεις πέμπω. καὶ διαπρεσβεύομαι. πρεσβεύω δὲ τὸ πρέσβις πέμπομαι. πρεσβεύω λέγεται καὶ τὸ τιμῶ. ὡς παρ' Ἀριςείδῃ, βυλομένων τῶν θεῶν πανταχῇ τὰς Ἀθήνας πρεσβεύειν. καὶ παρὰ Συνεσίῳ, τὸν θεόν, ὃν φιλοσοφία πρεσβεύει.

102. Θρᾶκες τὸ θρα μακρόν. Θρῇκες γὰρ ἦν τραπέντος τῦ η εἰς α, καὶ μείναντος καὶ τῦ ι προσγεγραμμένυ.

103. Καθήκοντα τὰ ἁρμόζοντα τ *** καὶ ἀκόλουθα. οἷον παρὰ τὰ καθήκοντα λέγεις. καθήκοντα καὶ τὰ κατερχόμενα, οἷον καὶ σιωπῶ τείχη καθήκοντά ποτε ἐπὶ θάλατταν.

104. Βουλὴ λέγεται τὸ βούλευμα καὶ ἡ σκέψις. βουλὴ καὶ τὸ ἄθροισμα τῶν βουλευτῶν. ἀπὸ τούτου καὶ ὁ τόπος, ἐν ᾧ κάθηνται οἱ βουλευταί.

105. Νομίζω τὸ ὑπολαμβάνω. νομίζω τὸ νόμιμον κρίνω νομίζω καὶ τὸ νόμισμα ποιῶ, ὡς τό, ἀργύρῳ νομίζουσιν Ἕλληνες.

106. Πολεμῶ κοινόν, πολεμίζω ποιητικόν.

107. Τὸ δυοῖν ἐπεὶ γενικὴ καὶ δοτικὴ τῶν δυϊκῶν ἐστί, δύο πτώσεις ἐν ταυτῷ δεῖ διαιρεῖν, ἢ ἀπὸ τῆς συντάξεως τῶν ῥημάτων, ἢ ἀπὸ τῆς ἐπαγομένης πτώσεως. ἀπὸ μὲν τῆς συντάξεως τῶν ῥημάτων οὕτως, οἷον, δυοῖν χρήσομαι, ὅπερ ἐστὶ δοτική, καὶ δυοῖν μαθήσομαι, ὅπερ ἐστὶ γενική. ἀπὸ δὲ τῆς ἐπαγομένης πτώσεως, οἷον, δυοῖν πράγμασι καὶ δυοῖν πραγμάτων.

108. Παύω σε τοῦ ἔργου. καὶ παύω ἀντὶ τοῦ παύομαι, ὅπερ οὐ μεταβαίνει εἰς πρόσωπον.

109. Λόγος σημαίνει δώδεκα. λόγος, ὁ ἐνδιάθετος λογισμός, καθ' ὃν λογικοί ἐσμεν. λόγος, ὁ προφορικός. λόγος, ἡ φροντίς, ὡς, οὐ ποιοῦμαι αὐτοῦ λόγον. λόγος, ὁ λογαριασμός, ὡς, ὁ ἡγεμὼν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ ἐπιτρόπους ἔχει λόγον. λόγος, ἡ ἀπολογία, ὡς, ἔδωκα περὶ τούτου λόγον. λόγος, ὁ καθόλου, ὁ περιέχων ἐν ἑαυτῷ πᾶσαν λέξιν, καθὸ σημαινόμενον πᾶν μέρος λόγου. ἤτοι ὄνομα, ῥῆμα, μετοχή, καὶ τὰ ἑξῆς. λόγος, ὁ ὅρος. ὡς λέγομεν, ἀπόδος τὸν τοῦ

103. τ ***) In codice hic vacuum spatium est quatuor vel quinque syllabarum.

κατερχόμενα) Codex κατερχόμενος.

ζῶυ λόγον. λόγος, τὸ ἐγκώμιον, ὡς, ἐποίησε τὶς λόγον εἰς τὸν βασιλέα. λόγος, καὶ ἡ ἀναλογία, ὡς, ὃν λόγον ἔχει τὰ δύο πρὸς τὰ τέσσαρα, τὸν αὐτὸν ἔχει καὶ τὰ τέσσαρα πρὸς τὰ ὀκτώ. λόγος, ἡ ἀντιλογία, ὡς τό, δίχα τινὸς λόγου καὶ προφάσεως. λόγος, καὶ ἡ αἰτία, ὡς τό, κατὰ τίνα λόγον ὕβρισας τὸν δεῖνα; λόγος ἰδίως καὶ κατ' ἐξαίρετον ὁ υἱὸς καὶ λόγος τοῦ θεοῦ.

109. Εἰσὶ ῥήματα παθητικὴν ἔχοντα τὴν προφοράν, ἐνεργητικὴν δὲ τὴν σημασίαν. ὡς τὸ δεδίττομαι ἀντὶ τοῦ ἐκφοβῶ σε. καὶ ἔρχομαι καὶ πορεύομαι καὶ ὅσα ἑξῆς. εἰσὶ δὲ ῥήματα ἐνεργητικὴν ἔχοντα τὴν προφοράν, παθητικὴν δὲ τὴν σημασίαν, ὡς τὸ πονῶ, πάσχω, μοχθῶ καὶ ἕτερα.

110. Ἰστέον ὅτι τὸ λαμβάνομαι κεῖται καὶ ἐπὶ καταγνώσεως γενικῇ συνταττόμενον, ὥσπερ τὸ ἐπιλαμβάνομαι, ὡς Ἀριστείδης φησὶν ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ, οἷον, ὅταν δ' ἐξετάζων διὰ πάντων ἑνὸς καὶ δυοῖν λαμβάνῃ, λέληθας ἐπαινῶν οἷς ἀφίης.

111. Τὸ ἂν ὅτε ἔνι παραπληρωματικὸς σύνδεσμος, συντάσσεται μετὰ εὐκτικοῦ, οἷον ποιήσαιμι ἄν, καὶ μετὰ παρεληλυθότος ὁριστικοῦ, ἐποίησα ἄν, καὶ μετὰ ἀπαρεμφάτου, οἷον παρ' Ἀριστείδῃ, πάντας ἂν ἡγοῦμαι φῆσαι μὴ εἶναι καλλίω τῆσδε λαβεῖν ἀριστοκρατίας εἰκόνα.

112. Προϊστάμενος λαοῦ ὁ ἔμπροσθεν ἱστάμενος. καὶ προϊστάμενος ἀντὶ τοῦ εἰς προστασίαν ἄγων τινὰ ἕτερόν τις. ὡς παρ' Ἀριστείδῃ, οἷον, ὁ δῆμος εἴ τινα εὕροι που τῶν πολλῶν ὑπερέχοντα, ἐθελοντὴς ἑαυτοῦ προϊστάμενος καὶ χρώμενος οἷον ἄρχοντι διηνεκεῖ.

113. Φυλάττω ἐνεργητικῶς τὸ διατηρῶ. Φυλάττομαι δὲ παθητικῶς τὸ ἐκφεύγω, οἷον, φυλάττομαι τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους.

114. Σκοπῶ καὶ σκοπῦμαι τὸ αὐτό, ἀντὶ τῦ βλέπω καὶ διανοῦμαι ἀμφότερα.

115. Γινόμενον τὸ εἰς γένεσιν ἧκον. γινόμενον καὶ τὸ προσῆκον.

116. Πλημμελὴς λόγος, καὶ πλημμελὲς πρᾶγμα, τὸ ἔξω τῦ καθήκοντος μέλυς καὶ ῥυθμῦ. παράγεται δὲ ἀπὸ τῦ πλήν, ἀντὶ τῦ χωρίς, καὶ τῦ μέλος.

117. Τίθεμαι καὶ προστίθεμαι τῷ πλύτῳ, ὡς παρ' Ἀριςείδῃ· καὶ μὴν ἐκεῖνό γε ἡ πόλις πρώτη κατέδειξε, μὴ τίθεσθαι πλύτῳ, μὴ δὲ θαυμάζειν. ἀνατίθεμαι τὸ ἀναβαςάζω, ὡς παρὰ Συνεσίῳ, οἷον, ἡ κάμηλος καὶ ψωριῶσα πολλῶν ὄνων ἀνατίθεται φορτία. ἀνατίθεμαι καὶ τὸ ἀνατρέπω παρὰ Λυκιανῷ, οἷον, εἰ μὴ μεταμέλει σοι καὶ ἀνατίθεσθαι αὖθις τὰ εἰρημένα. κατ' ἐνέργειαν δὲ προφερόμενα ἐναλλάσσυσι τὰς σημασίας, οἷον, προστίθημι ἐπὶ τῷδε τόδε, καὶ ἀνατίθημι τῷ θεῷ τήνδε τὴν προσαγωγήν. ἐξ ὗ καὶ ἀνάθημα.

118. Προφέρω λόγυς ἀντὶ τῦ ἔμπροσθεν καὶ εἰς μέσον φέρω. προφέρω δὲ τῶν πολλῶν, ἀντὶ τῦ κρείττων εἰμί, ὥσπερ καὶ ὑπερφέρω.

119. Κομίζω τὸ φέρω, ἐξ ὗ καὶ κομιδὴ ἄχρηςον παρ' Ἀριςείδῃ ἡ εἰσφορά. κομίζομαι δὲ τὰ κεχρεωςημένα, ἀντὶ τῦ λαμβάνω, ὅπερ παθητικὴν μὲν ἔχει τὴν προφοράν, ἐνεργητικὴν δὲ τὴν σημασίαν. κομίζω καὶ τὸ ἐπιμελῦμαι, ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ φησὶν ὁ Τηλέμαχος πρὸς τὴν Πηνελόπην,

τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε.

ἀφ' ὗ γίνεται τὸ κομιδή, ἡ ἐπιμέλεια.

120. Τὸ καίω καὶ κλαίω κοινόν. Τὸ κάω δὲ καὶ κλάω Ἀττικόν, ἅπερ ἐπὶ τῦ μέλλοντος λαμ-

119. ἐν Ὀδυσσείᾳ) I. 356.

βάνουσι τὸ υ, κατὰ Ἀττικὴν συνήθειαν. οἱ γὰρ Ἀττικοὶ ἐπὶ τῆς ἕκτης συζυγίας τῶν βαρυτόνων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προστιθέασι τῷ μέλλοντι τὸ υ, οἷον κλαίω, κλαύσω, καίω, καύσω, πλέω, πλεύσω, θέω, θεύσω, καὶ θεύσομαι.

121. Γράφω τὸ ἐπιστέλλω, καὶ συντάσσεται δοτικῇ. γράφω καὶ τὸ γράμματα συντίθημι, καὶ τὸ ζωγραφῶ, καὶ συντάσσεται αἰτιατικῇ. γράφομαι δὲ παθητικῶς κατ' ἐνεργητικὴν σημασίαν, ἀντὶ τοῦ κατηγορῶ, συντάσσεται καὶ αἰτιατικῇ. ὡς τὸ ἐγράψατο τὸν Σωκράτην Ἀριστοφάνης. καὶ γράφομαι παρ' Ἀριστείδῃ παθητικῶς ἀντὶ τοῦ ζωγραφῶ, οἷον, ὥσπερ γὰρ οἱ γράφειν ἀγαθοὶ διὰ τῶν πινάκων τῶν ὑπὲρ κορυφῆς μεθ' ὑπερβολῆς δεικνύουσι τὰ γράμματα, ὡς μέγιστα καὶ κάλλιστα γραφόμενοι τοῖς παισὶ μιμεῖσθαι τὸ εἰς δύναμιν τὴν ἑαυτῶν, οὕτω τόδε καὶ τόδε.

122. Εἴργω τὸ κωλύω ψιλοῦται, ἀφ' οὗ ἀπείργω. εἵργω δὲ ἐπὶ εἱρκτῆς δασύνεται, ὅπερ ἐπὶ τοῦ ἐνεστῶτος οὐκ ἐν χρήσει. γίνεται δὲ ἐξ αὐτοῦ καθεῖρξε καὶ κάθειρξις.

123. Πράττω τὸ ἐνεργῶ. πράττω δὲ καὶ τὸ ἀπαιτῶ. ὁμοίως ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας καὶ τὸ εἰσπράττω, καὶ τὸ πράττομαι, καὶ τὸ εἰσπράττομαι.

124. Γραφὴ * καθημένων ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἀνὰ δύο ψήφους λευκὴν καὶ μέλαιναν μετεώρου οὔσης ἔτι τῆς δίκης. οἱ γοῦν καταδικάζοντες τὸν κατηγορούμενον ἔβαλον ἐν τῷ δικαστικῷ καδίσκῳ τὴν μέλαιναν ψῆφον κρυφίως, οἱ δὲ ἀθωοῦντες ἔβαλον τὴν λευκήν. εἶτα ἐκείνου ἐν τῇ τραπέζῃ, καὶ εἰ εὑρίσκον-

124. * καθημένων) Tres ferme ſyllabae legi non poſſunt. Videtur ſcripſiſſe ἐπὶ τῶν καθιεμένων. Mox codex ψῆφας,

το πλεῖυς αἱ λευκαί, ἀπήρχετο ὁ κατηγορηθεὶς ἀθῶος. εἰ δὲ τὐναντίον, ἐκολάζετο.

125. Ἄγω τὸ φέρω, καὶ ἄγω τὸ συντρίβω, ὡς παρὰ Λυκιανῷ· σκληρότερον κατενεγκόντος ὑπ᾽ ἀπειρίας τὸν ἐγκοπέα, κατεάγη ἡ πλάξ.

126. Ὑπερβάλλω ἐνεργητικῶς καὶ παθητικῶς αἰτιατικῇ, ὡς παρὰ Λυκιανῷ, μὴ αὐτὸν ὑπερβάλωμαι κατὰ τὴν τέχνην. ἐνεργητικῶς δέ, ὡς, φρονήσει τὺς πάντας ὑπερέβαλε Θεμιστοκλῆς.

127. Τὸ ὐκέτι ἀναιρετικόν ἐστι τῦ μέλλοντος. ὐκέτι ποιήσω. τὸ δὲ ὔπω παρεληλυθότος.

128. Ἀπέχεσθαι παθητικῶς τὸ ἀφίστασθαι. ἀπέχω δὲ ἐνεργητικῶς τὸ ἀπολαμβάνω, ὡς τό, ἀπέχεις τὸν μισθόν σῦ.

129. Τὸ δοκῶ ἀεὶ ἀπαρεμφάτῳ συντάσσεται, ὡς καὶ παρὰ Λυκιανῷ, τὰ δ᾽ ἡμέτερα μικρά τε ἔδοξεν εἶναι.

130. Ἐφυλαξάμην ἀντὶ τῦ ἐξέφυγον.

131. Ἀπεπέμπετο γράφεται ἐνεργητικῶς καὶ παθητικῶς. καὶ τὸ διελύσατο.

132. Φάσις ἐστὶν ὄνομα δίκης. εἴ τις τὸν ὑπορύττοντα δημόσιον μέταλλον ἢ δημόσιον οἶκον ἢ κακῶς ἐπιτετροπευκότα εἰσῆγεν εἰς δικαστήριον, ὁ τοιῦτος φαίνειν ἐλέγετο τὸν ἁλόντα, καὶ ἡ δίκη ἐντεῦθεν ὀνομαζομένη φάσις παρωνομάζετο.

133. Εἰ δέ τις κατὰ νόμυς ἠτίμωτο παραπεπρεσβευκὼς τῷ δημοσίῳ τὸ ὄφλημα εἰς δικαστήριον

125. τὸν ἐγκοπέα) Verba haec absunt in Luciani Somnio p. 5. Mox codex κατεάγαν.

129. ἔδοξεν) Verbum ἔδοξεν in Luciani Somnio p. 2. non hic, sed in iis, quae praecesserunt, legitur.

133. παραπεπρεσβευκώς) Post hoc verbum quaedam videntur excidisse. Videndus Suidas.

ἤγετο, ἐνδείξει ὑπέκειτο, καὶ ὄνομα τῇ κατηγορίᾳ ἔνδειξις.

134. Εἰ δὲ λειτουργεῖν τινὲς ταχθέντες, ἢ τριηραρχεῖν, ἢ οἰκοδομεῖν, τὸν καιρὸν ὑπερετίθεντο τῆς λειτουργίας, οἱ ἀντικρινόμενοι τούτοις διαδικασίαν κρίνειν κατ' αὐτῶν ἐνομίζοντο.

135. Ἰστέον ὅτι ἡ διάφορος σημασία τῶν ῥημάτων διαφόρους πολλάκις ποιεῖ τὰς συζυγίας, οἷον πολεμῆσαι μὲν τὸ μάχεσθαι, πολεμῶσαι δὲ καὶ ἐκπολεμῶσαι τὸ εἰς μάχην ἑτέρους κινῆσαι κατ' ἀλλήλων· καὶ δηλῶσαι μὲν τὸ φανερὸν ποιῆσαι, δηλῆσαι δὲ καὶ δηλήσασθαι τὸ βλάψαι, ἀφ' οὗ δηλητήριον φάρμακον τὸ βλαπτικόν· καὶ νοῆσαι μὲν ἀντὶ τοῦ εἰς νοῦν λαβεῖν, νοῶσαι δὲ ποιητικὸν ἀντὶ τοῦ ἐμβαλεῖν τινὶ νοῦν· καὶ στατῆσαι μὲν τὸ ζυγοστατῆσαι, σταθμώσασθαι δὲ παρ' Ἡροδότῳ τὸ στοχάσασθαι· καὶ κηλῆσαι μὲν τὸ θέλξαι, κηλῶσαι δὲ τὸ ἀμβλῶσαι ἐπὶ τῶν ἐμβρύων· ἐξ οὗ καὶ κηλωστὰ τὰ πορνεῖα παρὰ Λυκόφρονι· καὶ βοῆσαι μὲν τὸ τρανῶς φωνῆσαι, βοῶσαι δὲ τὸ εἰς βοῦν μεταποιῆσαι· καὶ ζηλῶσαι μὲν τὸ μακαρίσαι, ἀφ' οὗ ζηλωτός, ζηλῆσαι δὲ τὸ ζηλοτυπῆσαι, ἀφ' οὗ ζηλήμων ἐν Ὀδυσσείᾳ· καὶ κυκλῶσαι μέν τινα ἀντὶ τοῦ κύκλῳ αὐτοῦ στῆναι, κυκλῆσαι δὲ τὸ κατὰ κύκλον στρέψαι· καὶ ἀναπολῆσαι ἐπὶ λογισμοῦ, ὡς τό, ἀνεκύκλει τις τὰ εἰρημένα· καὶ κυρόω μὲν κυρῶ τὸ βεβαιῶ, κυρέω δὲ κυρῶ τὸ ἐπιτυγχάνω ποιητικόν· καὶ δεσμέω δεσμῶ τὸ ἐμπεδῶ, δεσμόω δὲ δεσμῶ τὸ εἰς εἱρκτὴν βάλλω, ἀφ' οὗ δεσμωτήριον ἡ εἱρκτή· καὶ ῥέω ῥῶ ῥήσω, ἀφ' οὗ ῥῆμα, ῥῶ δὲ ῥώσω, ἀφ' οὗ ῥῶσις, ἡ ὑγεία· καὶ σκηνῶ μὲν σκηνώσω, ἀφ' οὗ καὶ σκήνωμα, σκηνῶ δὲ

134. ἢ τριηραρχεῖν) Ἢ ante hoc verbum abest in codice.

135. παρὰ Λυκόφρονι) V. 1387.

σκηνήσω, ἐξ ὃ σκηνίτης ὁ πρόσκαιρον ἔχων καὶ αὐτοσχέδιον οἴκημα.

136. Οἱ Ἀττικοὶ τὸ δέον καὶ ἐξὸν ἀντὶ γενικῆς λαμβάνουσι μετοχῆς, οἷον δέον ἀντὶ τοῦ δέοντος ὄντος, καὶ ἐξὸν ἀντὶ τοῦ δυνατοῦ ὄντος.

137. Μνημονεύω τὸ διὰ μνήμην ἔχω τινά, ἀπομνημονεύω δὲ τὸ προφέρω τὰ ἐν τῇ μνήμῃ, ὡς παρὰ Πλάτωνι, οἷον, οἴει με, ἃ Λυσίας ἐν πολλῷ χρόνῳ κατὰ σχολὴν συνέθηκε, ταῦτα ἀπομνημονεύσειν ἀξίως ἐκείνου; καὶ ἀπομνημονεύω τὸ ἔξω βάλλω τῆς μνήμης τινά.

138. Ἀγωνία ὁ ἀγών, καὶ ὁ φόβος, καὶ ἡ λύπη, ἀφ' οὗ καὶ ἀγωνιᾷν ἀντὶ τοῦ λυπεῖσθαι καὶ φοβεῖσθαι.

139. Φεύγω τὸ ἀποδιδράσκω καὶ ἀφίσταμαι πρὸς αἰτιατικὴν συντάσσεται, ὡς παρὰ Λιβανίῳ, φεύγω τὰς ἀρχάς. Φεύγω δὲ τὸ κατηγοροῦμαι πρὸς γενικήν, ὡς τὸ φεύγω φόνου· καὶ διώκω τὸ ἀποπέμπω πρὸς αἰτιατικήν, διώκω δὲ τὸ κατηγορῶ τὸ μὲν πρόσωπον πρὸς αἰτιατικήν, τὸ δὲ πρᾶγμα πρὸς γενικήν, ὡς τὸ διώκω σε φόνου.

140. Οἱ Ἀττικοὶ τοὺς ἄνω τοῦ γένους ἡμῶν, πατέρας φημὶ καὶ προπάτορας, τίμια καὶ τιμίους ἐκάλουν· τοὺς δὲ κάτω τοῦ γένους, υἱοὺς δηλαδὴ καὶ ἐκγόνους, φίλτατα καὶ φιλτάτους· τοὺς δὲ ἐκ πλαγίου, ἀδελφοὺς δηλαδὴ καὶ ἐξαδέλφους, ἐπιτηδείους ἐκάλουν.

141. Μοναυλίαν ἄγει τις ἀντὶ τοῦ μόνος αὐλίζεται ἐν τοῖς ἑαυτοῦ· ξυναυλία δὲ λέγεται ἡ συνάθροισις δύο καὶ πλειόνων. λέγεται δὲ ξυναυλία καὶ ὅταν δύο αὐληταὶ τὸ αὐτὸ ᾄδωσιν.

142. Ἀτιμάζω τὸ περιφρονῶ παρὰ Λιβανίῳ, μὴ ἀτίμαζε τὸν γάμον. ἀτιμόω δὲ ἀτιμῶ τὸ ὑβρίζω.

142. *μὴ ἀτίμαζε*) Tineae *μὴ* devorarunt in codice.

143. Καλῶ τὸ ὀνομάζω, ὡς παρὰ Πλάτωνι, καλῶ δὲ ἐγὼ αὐτῦ τὸ κεφάλαιον κολακείαν. καλῶ καὶ τὸ ἐπικαλῦμαι, ὡς παρ' Ἀριςείδῃ, καλῶ δὲ ἐπὶ τύτῳ τῷ τολμήματι τὸν Ἑρμῆν λόγιον, καὶ Ἀπόλλωνα μυσαγέτην.

144. Τὸ ἐμὸν κτητικὴ ἀντωνυμία ἐςί. γίνεται δὲ ἀπὸ τῆς γενικῆς τῶν ἑνικῶν τῆς πρωτοτύπυ ἀντωνυμίας, οἷον, ἡ εὐθεῖα ἐγώ, ἡ γενικὴ ἐμῦ, ἀφ' ὗ τὸ ἐμόν, οἷον, ἐμὸν πρᾶγμα ἐςι τόδε, τυτέςιν ἐμῦ. τὸ δὲ ἡμέτερον ἀπὸ τῆς γενικῆς τῶν πληθυντικῶν τῆς πρωτοτύπυ ἀντωνυμίας, ὡς λέγομεν τὰ ἡμέτερα αὐτῶν πράγματα, τυτέςιν ἡμῶν. διὰ τῦτο φασί τινες, ὅτι ἐπὶ πλήθυς λαμβάνεται τὸ ἡμέτερον· εὑρίσκεται δ' ὖν καὶ ἐφ' ἑνὸς προσώπυ παρὰ τοῖς ῥήτορσι.

145. Ἀσκῶ τὸ μανθάνω, ὡς τὸ ἀσκῶ σοφίαν· ἀσκῶ καὶ τὸ παιδεύω ἕτερον.

146. Τὸ πρὶν συντάσσεται μετὰ παρεληλυθότος καὶ μετὰ ἀπαρεμφάτυ. προστιθεμένυ δὲ καὶ τῦ ἂν συντάσσεται καὶ μετὰ ὑποτακτικῦ. παραδείγματα τύτων, οἷον, πρὶν ἐποίυν καὶ ἐποίησα τόδε, καὶ πρὶν γενέσθαι τόδε, καὶ πρὶν ἂν ποιήσωμεν τόδε.

147. Τὸ μεθ' ἡμέραν λαμβάνεται ἀντὶ τῦ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἡμέρας. δοκεῖ δὲ ὐχ ὕτως διὰ τὴν μετὰ πρόθεσιν ὑςεροχρονίαν δηλῦσαν. ἐκαινοτομήθη δὲ ὑπὸ τῦ χρόνυ. οἱ γὰρ παλαιοὶ ῥήτορες νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἐτίθυν. ὅπερ ἐδήλυ, ὡς ἂν εἴποι τις μετὰ τὴν νύκτα τὴν ἡμέραν. οἱ δὲ μεταγενέςεροι τὸ παρηλλαγμένον ἀεὶ ζητῦντες τῆς φράσεως, καταλιμπάνοντες τὸ νύκτωρ, μόνον τιθέασι τὸ μεθ' ἡμέραν.

148. Τὸ ἐγὼ καὶ τὸ σὺ πρωτότυποι ἀντωνυμίαι εἰσί. τύτων αἱ γενικαὶ ἐμῦ καὶ σῦ. ἐξ ὧν παράγον-

ται τὸ ἐμόν καὶ τὸ σόν κτητικαὶ ἀντωνυμίαι. τὸ δὲ ἐμαυτȣ̃ καὶ σαυτȣ̃ σύνθετοι ἀντωνυμίαι εἰσί, καὶ χωρὶς ἄρθρων προφέρονται, καὶ εὐθείας ȣ̓κ ἔχȣσι. λέγομεν γȣ̃ν ὅτι ἔβλαψα ἐγὼ ἐμαυτόν. καὶ σὺ σαυτόν, κἀκεῖνος ἑαυτόν. ȣ̓ λέγομεν δὲ ὅτι ἔβλαψα ἐγὼ σαυτόν, ἢ σὺ ἑαυτόν. ἐπὶ δὲ τῶν πληθυντικῶν, ἐπειδὴ ȣ̓ λέγομεν ἐμαυτȣ̀ς καὶ σαυτȣ̀ς, λαμβάνομεν ἀντὶ τȣ́των τὸ τρίτον πρόσωπον, οἷον, ἐβλάψαμεν ἡμεῖς ἑαυτȣ̀ς, καὶ ἐβλάψατε ὑμεῖς ἑαυτȣ̀ς, κἀκεῖνοι ἔβλαψαν ἑαυτȣ̀ς.

149. Ἕρμαιον λέγεται τὸ εὕρημα. παράγεται δὲ ἀπὸ τȣ̃ Ἑρμȣ̃ς ἑρμαῖον καὶ ἕρμαιον. οἱ γὰρ παλαιοὶ τὸν Ἑρμῆν ὡς ἔφορον τῶν ὁδῶν παρὰ ταῖς ὁδȣ̃ς ἔγραφον, ὥστε καὶ εἴ τι εὑρισκόν τινες ἐν ταῖς ὁδοῖς, τὰς αἰτίας τῷ Ἑρμῇ ἀνετίθȣν. καὶ ἀπὸ τȣ̃ Ἑρμȣ̃ παρωνόμαζον ἑρμαῖον καὶ ἕρμαιον.

150. Τὸ ἐκλελῆσθαι συντάσσεται καὶ γενικῇ καὶ αἰτιατικῇ· γενικῇ μέν, ὡς παρὰ Λιβανίῳ, οἷον, ὥσπερ ἐκλαθομένη τῶν μεγίστων αὐτὴν εἰς ἀνάμνησιν κονδυλίζει· αἰτιατικῇ δέ, ὡς παρὰ Λȣκιανῷ, ἔοικάς μοι ὦ φίλε ἐκλελῆσθαι τὴν ὁδόν.

151. Τὸ μέμνημαι συντάσσεται καὶ γενικῇ καὶ αἰτιατικῇ· αἰτιατικῇ μέν, ὡς παρ' Ἀριστείδῃ, οἷον, τὸν προβληθέντα λόγον μέμνημαι· γενικῇ δὲ παρὰ πᾶσι.

152. Φέρω τὸ ἄγω, καὶ φέρω τὸ ὑπομένω.

153. Γράφεται ἡ αὔξη καὶ ἡ αὔξησις.

154. Τὸ ἐνοχλῶ καὶ διενοχλῶ αἰτιατικῇ συντάσσεται παρ' Ἀριστείδῃ· οἱ ποιηταὶ ἀεὶ καὶ περὶ παντὸς τὰς Μȣ́σας ἐνοχλȣ̃σι.

155. Τὸ ἴσμεν ἀντὶ τȣ̃ γινώσκομεν γίνεται ἀπὸ τȣ̃ ἴσημι τὸ γινώσκω. ȣ̓ τὰ πληθυντικὰ μόνα εἰσὶν

148. ἐμαυτȣ̀ς) Codex ἑαυτȣ̀ς.
150. αὐτὴν) Codex αὐτήν.

ἐν χρήσει. τὰ ἑνικὰ δὲ καὶ τὰ δυϊκὰ οὐκ εἰσὶν ἐν χρήσει. λαμβάνονται δὲ ἀντὶ τούτων τὸ οἶδα, οἶδας, μέχρι τῶν πληθυντικῶν. καὶ λέγεται ἀντιχρονισμός. γίνεται δὲ τὸ οἶδα ἀπὸ τοῦ εἴδω τὸ γινώσκω, ὅπερ οὐδ' αὐτό ἐστιν ἐν χρήσει.

156. Βάκχος ἐπίθετον τοῦ Διονύσου, ἀφ' οὗ τὸ βακχεύειν ἀντὶ τοῦ μεθύειν καὶ μαίνεσθαι.

157. Ἐν Δωδώνῃ χαλκοῦς λέβης ἔκειτο ἐφ' ὑψηλοῦ κίονος. ἐφ' ἑτέρου δὲ κίονος πλησίον ἵστατο νεανίας τις ὅμοιος χαλκῆν μάστιγα φέρων. πνεύματος δὲ σφοδροῦ ἐπιόντος φασὶν ἐμπίπτειν τὴν χαλκῆν μάστιγα ἐν τῷ χαλκῷ σκεύει, καὶ πολὺν τὸν ἦχον ἐξακούεσθαι. ὅθεν παροιμία ἐπὶ τῶν πολυλόγων τὸ πλέον τοῦ ἐν Δωδώνῃ χαλκείου λέγειν.

158. Ἀνάστασις λέγεται καὶ ἡ ἀνέγερσις καὶ ἡ ἀναστάτωσις, ὡς παρὰ Δημοσθένει, ὡς τό, οἱ Ὀλύνθιοι ὑπὲρ ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος πολεμοῦσι.

159. Πανοῦργος λέγεται ὁ εἰς πᾶν ἔργον ἐπιβάλλων, ἤγουν ὁ φρόνιμος. νῦν δὲ παρὰ τοῖς νεωτέροις ἐπὶ τοῦ δολίου τίθεται ἡ λέξις.

160. Φράζω ἐνεργητικῶς τὸ λέγω. φράζομαι δὲ παθητικῶς τὸ νοῶ, ὡς παρ' Ὁμήρῳ,

Φράζεο Τυδείδη καὶ χάζεο τυτθὸν ὀπίσσω.

161. Προῆλθεν ἀντὶ τοῦ ἐγεννήθη, ὡς τό, προῆλθεν ἐξ ἁγνῆς παρθένου. καὶ παρ' Ἀφθονίῳ, ὁ μῦθος ποιητῶν μὲν προῆλθε. προῆλθε καὶ ἀντὶ τοῦ

160. τυτθὸν ὀπίσσω) Codex ὀπίσω. Grammaticus memoriter hunc verſum afferens haec verba addidit, quae non habet Homerus Iliad. V. 440.

103. Καθήκοντα τὰ ἁρμόζοντα τ * * * καὶ ἀκόλουθα. οἷον παρὰ τὰ καθήκοντα λέγεις. καθήκοντα καὶ τὰ κατερχόμενα, οἷον καὶ σιωπῶ τείχη καθήκοντά ποτε ἐπὶ θάλατταν.

104. Βουλὴ λέγεται τὸ βούλευμα καὶ ἡ σκέψις. βουλὴ καὶ τὸ ἄθροισμα τῶν βουλευτῶν. ἀπὸ τούτου καὶ ὁ τόπος, ἐν ᾧ κάθηνται οἱ βουλευταί.

105. Νομίζω τὸ ὑπολαμβάνω. νομίζω τὸ νόμιμον κρίνω. νομίζω καὶ τὸ νόμισμα ποιῶ, ὡς τό, ἀργύρῳ νομίζουσιν Ἕλληνες.

106. Πολεμῶ κοινόν, πολεμίζω ποιητικόν.

107. Τὸ δυοῖν ἐπεὶ γενικὴ καὶ δοτικὴ τῶν δυϊκῶν ἐστι, δύο πτώσεις ἐν ταυτῷ δεῖ διαιρεῖν, ἢ ἀπὸ τῆς συντάξεως τῶν ῥημάτων, ἢ ἀπὸ τῆς ἐπαγομένης πτώσεως. ἀπὸ μὲν τῆς συντάξεως τῶν ῥημάτων οὕτως, οἷον, δυοῖν χρήσομαι, ὅπερ ἐστὶ δοτική, καὶ δυοῖν μαθήσομαι, ὅπερ ἐστὶ γενική. ἀπὸ δὲ τῆς ἐπαγομένης πτώσεως, οἷον, δυοῖν πράγμασι καὶ δυοῖν πραγμάτων.

108. Παύω σε τοῦ ἔργου. καὶ παύω ἀντὶ τοῦ παύομαι, ὅπερ οὐ μεταβαίνει εἰς πρόσωπον.

109. Λόγος σημαίνει δώδεκα. λόγος, ὁ ἐνδιάθετος λογισμός, καθ' ὃν λογικοί ἐσμεν. λόγος, ὁ προφορικός. λόγος, ἡ φροντίς, ὡς, οὐ ποιοῦμαι αὐτοῦ λόγον. λόγος, ὁ λογαριασμός, ὡς, ὁ ἡγεμὼν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ ἐπιτρόπους ἔχει λόγον. λόγος, ἡ ἀπολογία, ὡς, ἔδωκα περὶ τούτου λόγον. λόγος, ὁ καθόλου, ὁ περιέχων ἐν ἑαυτῷ πᾶσαν λέξιν, καθὸ σημαινόμενον πᾶν μέρος λόγου, ἤτοι ὄνομα, ῥῆμα, μετοχή, καὶ τὰ ἑξῆς. λόγος, ὁ ὅρος. ὡς λέγομεν, ἀπόδος τὸν τοῦ

103. τ * * *) In codice hic vacuum ſpatium eſt quatuor vel quinque ſyllabarum.

κατερχόμενα) Codex κατερχόμενος.

ζῶν λόγον. λόγος, τὸ ἐγκώμιον, ὡς, ἐποίησε τὶς λόγον εἰς τὸν βασιλέα. λόγος, καὶ ἡ ἀναλογία, ὡς, ὃν λόγον ἔχει τὰ δύο πρὸς τὰ τέσσαρα, τὸν αὐτὸν ἔχει καὶ τὰ τέσσαρα πρὸς τὰ ὀκτώ. λόγος, ἡ ἀντιλογία, ὡς τό, δίχα τινὸς λόγε καὶ προφάσεως. λόγος, καὶ ἡ αἰτία, ὡς τό, κατὰ τίνα λόγον ὕβρισας τὸν δεῖνα; λόγος ἰδίως καὶ κατ' ἐξαίρετον ὁ υἱὸς καὶ λόγος τῦ θεῦ.

109. Εἰσὶ ῥήματα παθητικὴν ἔχοντα τὴν προφοράν, ἐνεργητικὴν δὲ τὴν σημασίαν. ὡς τὸ δεδίττομαι ἀντὶ τῦ ἐκφοβῶ σε. καὶ ἔρχομαι καὶ πορεύομαι καὶ ὅσα ἑξῆς. εἰσὶ δὲ ῥήματα ἐνεργητικὴν ἔχοντα τὴν προφοράν, παθητικὴν δὲ τὴν σημασίαν, ὡς τὸ πονῶ, πάσχω, μοχθῶ καὶ ἕτερα.

110. Ἰςέον ὅτι τὸ λαμβάνομαι κεῖται καὶ ἐπὶ καταγνώσεως γενικῇ συντασσόμενον, ὥσπερ τὸ ἐπιλαμβάνομαι, ὡς Ἀριςείδης φησὶν ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ, οἷον, ὅταν δ' ἐξετάζων διὰ πάντων ἑνὸς καὶ δυοῖν λαμβάνῃ, λέληθας ἐπαινῶν οἷς ἀφίης.

111. Τὸ ἂν ὅτε ἐνὶ παραπληρωματικὸς σύνδεσμος, συντάσσεται μετὰ εὐκτικῦ, οἷον ποιήσαιμι ἄν, καὶ μετὰ παρεληλυθότος ὁριςικῦ, ἐποίησα ἄν, καὶ μετὰ ἀπαρεμφάτε, οἷον παρ' Ἀριςείδῃ, πάντας ἂν ἡγῦμαι φῆσαι μὴ εἶναι καλλίω τῆσδε λαβεῖν ἀριςοκρατίας εἰκόνα.

112. Προϊστάμενος λαῦ ὁ ἔμπροσθεν ἱστάμενος. καὶ προϊςάμενος ἀντὶ τῦ εἰς προςασίαν ἄγων τινὰ ἕτερόν τις. ὡς παρ' Ἀριςείδῃ, οἷον, ὁ δῆμος εἴ τινα εὕροι πϭ τῶν πολλῶν ὑπερέχοντα, ἐθελοντὴς ἑαυτῦ προϊςάμενος καὶ χρώμενος οἷον ἄρχοντι, διηνεκεῖ.

113. Φυλάττω ἐνεργητικῶς τὸ διατηρῶ. Φυλάττομαι δὲ παθητικῶς τὸ ἐκφεύγω, οἷον, φυλάττομαι τὸς κακὸς ἀνθρώπϭς.

114. Σκοπῶ καὶ σκοποῦμαι τὸ αὐτό, ἀντὶ τοῦ βλέπω καὶ διανοοῦμαι ἀμφότερα.

115. Γινόμενον τὸ εἰς γένεσιν ἧκον. γινόμενον καὶ τὸ προσῆκον.

116. Πλημμελὴς λόγος, καὶ πλημμελὲς πρᾶγμα, τὸ ἔξω τοῦ καθήκοντος μέλους καὶ ῥυθμοῦ, παράγεται δὲ ἀπὸ τοῦ πλήν, ἀντὶ τοῦ χωρίς, καὶ τοῦ μέλος.

117. Τίθεμαι καὶ προστίθεμαι τῷ πλούτῳ, ὡς παρ' Ἀριστείδῃ· καὶ μὴν ἐκεῖνό γε ἡ πόλις πρώτη κατέδειξε, μὴ τίθεσθαι πλούτῳ, μὴ δὲ θαυμάζειν. ἀνατίθεμαι τὸ ἀναβαστάζω, ὡς παρὰ Συνεσίῳ, οἷον, ἡ κάμηλος καὶ ψωριῶσα πολλῶν ὄνων ἀνατίθεται φορτία. ἀνατίθεμαι καὶ τὸ ἀνατρέπω παρὰ Λουκιανῷ, οἷον, εἰ μὴ μεταμέλει σοι καὶ ἀνατίθεσθαι αὖθις τὰ εἰρημένα. κατ' ἐνέργειαν δὲ προφερόμενα ἐναλλάσσουσι τὰς σημασίας, οἷον, προστίθημι ἐπὶ τῷδε τόδε, καὶ ἀνατίθημι τῷ θεῷ τήνδε τὴν προσαγωγήν. ἐξ οὗ καὶ ἀνάθημα.

118. Προφέρω λόγους ἀντὶ τοῦ ἔμπροσθεν καὶ εἰς μέσον φέρω. προφέρω δὲ τῶν πολλῶν, ἀντὶ τοῦ κρείττων εἰμί, ὥσπερ καὶ ὑπερφέρω.

119. Κομίζω τὸ φέρω, ἐξ οὗ καὶ κομιδῇ ἄχρηστον παρ' Ἀριστείδῃ ἡ εἰσφορά. κομίζομαι δὲ τὰ κεχρεωστημένα, ἀντὶ τοῦ λαμβάνω, ὅπερ παθητικὴν μὲν ἔχει τὴν προφοράν, ἐνεργητικὴν δὲ τὴν σημασίαν. κομίζω καὶ τὸ ἐπιμελοῦμαι, ὡς ἐν Ὀδυσσεία φησὶν ὁ Τηλέμαχος πρὸς τὴν Πηνελόπην,

τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε.

ἀφ' οὗ γίνεται τὸ κομιδή, ἡ ἐπιμέλεια.

120. Τὸ καίω καὶ κλαίω κοινόν. Τὸ κάω δὲ καὶ κλάω Ἀττικόν, ἅπερ ἐπὶ τοῦ μέλλοντος λαμ-

119. ἐν Ὀδυσσάᾳ) I. 356.

βάνουσι τὸ υ, κατὰ Ἀττικὴν συνήθειαν. οἱ γὰρ Ἀττικοὶ ἐπὶ τῆς ἕκτης συζυγίας τῶν βαρυτόνων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προστιθέασι τῷ μέλλοντι τὸ υ, οἷον κλάω, κλαύσω, κάω, καύσω, πλέω, πλεύσω, θέω, θεύσω, καὶ θευσοῦμαι.

121. Γράφω τὸ ἐπιστέλλω, καὶ συντάσσεται δοτικῇ. γράφω καὶ τὸ γράμματα συντίθημι, καὶ τὸ ζωγραφῶ, καὶ συντάσσεται αἰτιατικῇ. γράφομαι δὲ παθητικῶς κατ' ἐνεργητικὴν σημασίαν, ἀντὶ τοῦ κατηγορῶ, συντάσσεται καὶ αἰτιατικῇ. ὡς τὸ ἐγράψατο τὸν Σωκράτην Ἀριστοφάνης. καὶ γράφομαι παρ' Ἀριστείδῃ παθητικῶς ἀντὶ τοῦ ζωγραφῶ, οἷον, ὥσπερ γὰρ οἱ γράφειν ἀγαθοὶ διὰ τῶν πινάκων τῶν ὑπὲρ κορυφῆς μεθ' ὑπερβολῆς δεικνύουσι τὰ γράμματα, ὡς μέγιστα καὶ κάλλιστα γραφόμενοι τοῖς παισὶ μιμεῖσθαι τὸ εἰς δύναμιν τὴν ἑαυτῶν, οὕτω τόδε καὶ τόδε.

122. Εἴργω τὸ κωλύω ψιλοῦται, ἀφ' οὗ ἀπείργω. εἵργω δὲ ἐπὶ εἱρκτῆς δασύνεται, ὅπερ ἐπὶ τοῦ ἐνεστῶτος οὐκ ἐν χρήσει: γίνεται δὲ ἐξ αὐτοῦ καθεῖρξε καὶ κάθειρξις.

123. Πράττω τὸ ἐνεργῶ. πράττω δὲ καὶ τὸ ἀπαιτῶ. ὁμοίως ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας καὶ τὸ εἰσπράττω, καὶ τὸ πράττομαι, καὶ τὸ εἰσπράττομαι.

124. Γραφὴ * καθημένων ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἀνὰ δύο ψήφους λευκὴν καὶ μέλαιναν μετεώρου οὔσης ἔτι τῆς δίκης. οἱ γοῦν καταδικάζοντες τὸν κατηγορούμενον ἔβαλον ἐν τῷ δικαστικῷ καδίσκῳ τὴν μέλαιναν ψῆφον κρυφίως, οἱ δὲ ἀθωοῦντες ἔβαλον τὴν λευκήν. εἶτα ἐκένουν ἐν τῇ τραπέζῃ, καὶ εἰ εὑρίσκον-

124. * καθημένων) Tres ferme syllabae legi non possunt. Videtur scripsisse ἐπὶ τῶν καθιεμένων. Mox codex ψῆφας.

το πλεῖϛ αἱ λευκαί, ἀπήρχετο ὁ κατηγορηθεὶς ἀθῶος. εἰ δὲ τὐναντίον, ἐκολάζετο.

125. Ἄγω τὸ φέρω, καὶ ἄγω τὸ συντρίβω, ὡς παρὰ Λϐκιανῷ· σκληρότερον κατενεγκόντος ὑπ' ἀπειρίας τὸν ἐγκοπέα, κατεάγη ἡ πλάξ.

126. Ὑπερβάλλω ἐνεργητικῶς καὶ παθητικῶς αἰτιατικῇ, ὡς παρὰ Λϐκιανῷ, μὴ αὐτὸν ὑπερβάλλωμαι κατὰ τὴν τέχνην. ἐνεργητικῶς δέ, ὡς, φρονήσει τϐς πάντας ὑπερέβαλε Θεμιςοκλῆς.

127. Τὸ ϐκέτι ἀναιρετικόν ἐςι τϐ μέλλοντος. ϐκέτι ποιήσω. τὸ δὲ ϐπω παρεληλυθότος.

128. Ἀπέχεσθαι παθητικῶς τὸ ἀφίςασθαι. ἀπέχω δὲ ἐνεργητικῶς τὸ ἀπολαμβάνω, ὡς τό, ἀπέχεις τὸν μισθόν σϐ.

129. Τὸ δοκῶ ἀεὶ ἀπαρεμφάτῳ συντάσσεται, ὡς καὶ παρὰ Λϐκιανῷ, τὰ δ' ἡμέτερα μικρά τε ἔδοξεν εἶναι.

130. Ἐφυλαξάμην ἀντὶ τϐ ἐξέφυγον.

131. Ἀπεπέμπετο γράφεται ἐνεργητικῶς καὶ παθητικῶς. καὶ τὸ διελύσατο.

132. Φάσις ἐςὶν ὄνομα δίκης. εἴ τις τὸν ὑπορύττοντα δημόσιον μέταλλον ἢ δημόσιον οἶκον ἢ κακῶς ἐπιτετροπευκότα εἰσῆγεν εἰς δικαςήριον, ὁ τοιϐτος φαίνειν ἐλέγετο τὸν ἁλόντα, καὶ ἡ δίκη ἐντεῦθεν ὀνομαζομένη φάσις παρωνομάζετο.

133. Εἰ δέ τις κατὰ νόμϐς ἠτίμωτο παραπεπρεσβευκὼς τῷ δημοσίῳ τὸ ὄφλημα εἰς δικαςήριον

125. τὸν ἐγκοπέα) Verba haec abſunt in Luciani Somnio p. 5. Mox codex κατεάγαν.

129. ἔδοξεν) Verbum ἔδοξεν in Luciani Somnio p. 2. non hic, ſed in iis, quae praeceſſerunt, legitur.

133. παραπεπρεσβευκώς) Poſt hoc verbum quaedam videntur excidiſſe. Videndus Suidas.

ἤγετο, ἐνδείξει ὑπέκειτο, καὶ ὄνομα τῇ κατηγορίᾳ ἔνδειξις.

134. Εἰ δὲ λειτουργεῖν τινὲς ταχθέντες, ἢ τριηραρχεῖν, ἢ οἰκοδομεῖν, τὸν καιρὸν ὑπερετίθεντο τῆς λειτουργίας, οἱ ἀντικρινόμενοι τούτοις διαδικασίαν κρίνειν κατ' αὐτῶν ἐνομίζοντο.

135. Ἰστέον ὅτι ἡ διάφορος σημασία τῶν ῥημάτων διαφόρους πολλάκις ποιεῖ τὰς συζυγίας, οἷον πολεμῆσαι μὲν τὸ μάχεσθαι, πολεμῶσαι δὲ καὶ ἐκπολεμῶσαι τὸ εἰς μάχην ἑτέρους κινῆσαι κατ' ἀλλήλων· καὶ δηλῶσαι μὲν τὸ φανερὸν ποιῆσαι, δηλῆσαι δὲ καὶ δηλήσασθαι τὸ βλάψαι, ἀφ' οὗ δηλητήριον φάρμακον τὸ βλαπτικόν· καὶ νοῆσαι μὲν ἀντὶ τοῦ εἰς νοῦν λαβεῖν, νοῶσαι δὲ ποιητικὸν ἀντὶ τοῦ ἐμβαλεῖν τινὶ νοῦν· καὶ στατῆσαι μὲν τὸ ζυγοστατῆσαι, σταθμώσασθαι δὲ παρ' Ἡροδότῳ τὸ στοχάσασθαι· καὶ κηλῆσαι μὲν τὸ θέλξαι, κηλῶσαι δὲ τὸ ἀμβλῶσαι ἐπὶ τῶν ἐμβρύων ἐξ οὗ καὶ κηλωστὰ τὰ πορνεῖα παρὰ Λυκόφρονι· καὶ βοῆσαι μὲν τὸ τρανῶς φωνῆσαι, βοῶσαι δὲ τὸ εἰς βοῦν μεταποιῆσαι· καὶ ζηλῶσαι μὲν τὸ μακαρίσαι, ἀφ' οὗ ζηλωτός, ζηλῆσαι δὲ τὸ ζηλοτυπῆσαι, ἀφ' οὗ ζηλήμων ἐν Ὀδυσσείᾳ· καὶ κυκλῶσαι μέν τινα ἀντὶ τοῦ κύκλῳ αὐτοῦ στῆναι, κυκλῆσαι δὲ τὸ κατὰ κύκλον στρέψαι· καὶ ἀναπολῆσαι ἐπὶ λογισμοῦ, ὡς τό, ἀνεκύκλει τις τὰ εἰρημένα· καὶ κυρόω μὲν κυρῶ τὸ βεβαιῶ, κυρέω δὲ κυρῶ τὸ ἐπιτυγχάνω ποιητικόν· καὶ δεσμέω δεσμῶ τὸ ἐμπεδῶ, δεσμόω δὲ δεσμῶ τὸ εἰς εἱρκτὴν βάλλω, ἀφ' οὗ δεσμωτήριον ἡ εἱρκτή· καὶ ῥέω ῥῶ ῥήσω, ἀφ' οὗ ῥῆμα, ῥῶ δὲ ῥώσω, ἀφ' οὗ ῥῶσις, ἡ ὑγεία· καὶ σκηνῶ μὲν σκηνώσω, ἀφ' οὗ καὶ σκήνωμα, σκηνῶ δὲ

134. ἢ τριηραρχεῖν) Ἢ ante hoc verbum abest in codice.

135. παρὰ Λυκόφρονι) V. 1387.

σκηνήσω, ἐξ ȣ̓ σκηνήτης ὁ πρόσκαιρον ἔχων καὶ αὐτοσχέδιον οἴκημα.

136. Οἱ Ἀττικοὶ τὸ δέον καὶ ἐξὸν ἀντὶ γενικῆς λαμβάνȣσι μετοχῆς, οἷον δέον ἀντὶ τȣ̃ δέοντος ὄντος, καὶ ἐξὸν ἀντὶ τοῦ δυνατȣ̃ ὄντος.

137. Μνημονεύω τὸ διὰ μνήμην ἔχω τινά, ἀπομνημονεύω δὲ τὸ προφέρω τὰ ἐν τῇ μνήμῃ, ὡς παρὰ Πλάτωνι, οἷον, δίει με, ἃ Λυσίας ἐν πολλῷ χρόνῳ κατὰ σχολὴν συνέθηκε, ταῦτα ἀπομνημονεύσειν ἀξίως ἐκείνȣ; καὶ ἀπομνημονεύω τὸ ἔξω βάλλω τῆς μνήμης τινά.

138. Ἀγωνία ὁ ἀγών, καὶ ὁ φόβος, καὶ ἡ λύπη, ἀφ᾽ ȣ̓ καὶ ἀγωνιᾷν ἀντὶ τȣ̃ λυπεῖσθαι καὶ φοβεῖσθαι.

139. Φεύγω τὸ ἀποδιδράσκω καὶ ἀφίσαμαι πρὸς αἰτιατικὴν συντάσσεται, ὡς παρὰ Λιβανίῳ, φεύγω τὰς ἀρχάς. φεύγω δὲ τὸ κατηγορȣ̃μαι πρὸς γενικήν, ὡς τὸ φεύγω φόνȣ· καὶ διώκω τὸ ἀποπέμπω πρὸς αἰτιατικήν, διώκω δὲ τὸ κατηγορῶ τὸ μὲν πρόσωπον πρὸς αἰτιατικήν, τὸ δὲ πρᾶγμα πρὸς γενικήν, ὡς τὸ διώκω σε φόνȣ.

140. Οἱ Ἀττικοὶ τȣ̀ς ἄνω τȣ̃ γένȣς ἡμῶν, πατέρας φημὶ καὶ προπάτορας, τίμια καὶ τιμίȣς ἐκάλȣν· τȣ̀ς δὲ κάτω τȣ̃ γένȣς, υἱȣ̀ς δηλαδὴ καὶ ἐκγόνȣς, φίλτατα καὶ φιλτάτȣς· τȣ̀ς δὲ ἐκ πλαγίȣ, ἀδελφȣ̀ς δηλαδὴ καὶ ἐξαδέλφȣς, ἐπιτηδείȣς ἐκάλȣν.

141. Μοναυλίαν ἄγει τις ἀντὶ τȣ̃ μόνος αὐλίζεται ἐν τοῖς ἑαυτȣ̃· ξυναυλία δὲ λέγεται ἡ συνάθροισις δύο καὶ πλειόνων. λέγεται δὲ ξυναυλία καὶ ὅταν δύο αὐληταὶ τὸ αὐτὸ ᾄδωσιν.

142. Ἀτιμάζω τὸ περιφρονῶ παρὰ Λιβανίῳ, μὴ ἀτίμαζε τὸν γάμον. ἀτιμόω δὲ ἀτιμῶ τὸ ὑβρίζω.

142. *μὴ ἀτίμαζε*) **Tineae** *μὴ* **devorarunt in codice.**

143. Καλῶ τὸ ὀνομάζω, ὡς παρὰ Πλάτωνι, καλῶ δὲ ἐγὼ αὐτοῦ τὸ κεφάλαιον κολακείαν. καλῶ καὶ τὸ ἐπικαλοῦμαι, ὡς παρ' Ἀριστείδῃ, καλῶ δὲ ἐπὶ τούτῳ τῷ τολμήματι τὸν Ἑρμῆν λόγιον, καὶ Ἀπόλλωνα μουσαγέτην.

144. Τὸ ἐμὸν κτητικὴ ἀντωνυμία ἐστί. γίνεται δὲ ἀπὸ τῆς γενικῆς τῶν ἑνικῶν τῆς πρωτοτύπου ἀντωνυμίας, οἷον, ἡ εὐθεῖα ἐγώ, ἡ γενικὴ ἐμοῦ, ἀφ' οὗ τὸ ἐμόν, οἷον, ἐμὸν πρᾶγμα ἐστι τόδε, τουτέστιν ἐμοῦ. τὸ δὲ ἡμέτερον ἀπὸ τῆς γενικῆς τῶν πληθυντικῶν τῆς πρωτοτύπου ἀντωνυμίας, ὡς λέγομεν τὰ ἡμέτερα αὐτῶν πράγματα, τουτέστιν ἡμῶν. διὰ τοῦτο φασί τινες, ὅτι ἐπὶ πλήθους λαμβάνεται τὸ ἡμέτερον. εὑρίσκεται δὲ οὖν καὶ ἐφ' ἑνὸς προσώπου παρὰ τοῖς ῥήτορσι.

145. Ἀσκῶ τὸ μανθάνω, ὡς τὸ ἀσκῶ σοφίαν. ἀσκῶ καὶ τὸ παιδεύω ἕτερον.

146. Τὸ πρὶν συντάσσεται μετὰ παρεληλυθότος καὶ μετὰ ἀπαρεμφάτου. προστιθεμένου δὲ καὶ τοῦ ἂν συντάσσεται καὶ μετὰ ὑποτακτικοῦ. παραδείγματα τούτων, οἷον, πρὶν ἐποίουν καὶ ἐποίησα τόδε, καὶ πρὶν γενέσθαι τόδε, καὶ πρὶν ἂν ποιήσωμεν τόδε.

147. Τὸ μεθ' ἡμέραν λαμβάνεται ἀντὶ τοῦ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἡμέρας. δοκεῖ δὲ οὐχ οὕτως διὰ τὴν μετὰ πρόθεσιν ὑστεροχρονίαν δηλοῦσαν. καινοτομήθη δὲ ὑπὸ τοῦ χρόνου. οἱ γὰρ παλαιοὶ ῥήτορες νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἐτίθουν. ὅπερ ἐδήλου, ὡς ἂν εἴποι τις μετὰ τὴν νύκτα τὴν ἡμέραν. οἱ δὲ μεταγενέστεροι τὸ παρηλλαγμένον ἀεὶ ζητοῦντες τῆς φράσεως, καταλιμπάνοντες τὸ νύκτωρ, μόνον τιθέασι τὸ μεθ' ἡμέραν.

148. Τὸ ἐγώ καὶ τὸ σύ πρωτότυποι ἀντωνυμίαι εἰσί. τούτων αἱ γενικαὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ. ἐξ ὧν παράγον-

ται τὸ ἐμόν καὶ τὸ σόν κτητικαὶ ἀντωνυμίαι· τὸ δὲ ἐμαυτȣ̃ καὶ σαυτȣ̃ σύνθετοι ἀντωνυμίαι εἰσί, καὶ χωρὶς ἄρθρων προφέρονται, καὶ εὐθείας ȣ̓κ ἔχουσι. λέγομεν γȣ̃ν ὅτι ἔβλαψα ἐγὼ ἐμαυτόν, καὶ σὺ σαυτόν, κἀκεῖνος ἑαυτόν· ȣ̓ λέγομεν δὲ ὅτι ἔβλαψα ἐγὼ σαυτόν, ἢ σὺ ἑαυτόν. ἐπὶ δὲ τῶν πληθυντικῶν, ἐπειδὴ ȣ̓ λέγομεν ἐμαυτȣ̀ς καὶ σαυτȣ̀ς, λαμβάνομεν ἀντὶ τȣ́των τὸ τρίτον πρόσωπον, οἷον, ἐβλάψαμεν ἡμεῖς ἑαυτȣ̀ς, καὶ ἐβλάψατε ὑμεῖς ἑαυτȣ̀ς, κἀκεῖνοι ἔβλαψαν ἑαυτȣ̀ς.

149. Ἕρμαιον λέγεται τὸ εὕρημα. παράγεται δὲ ἀπὸ τȣ̃ Ἑρμῆς ἑρμαῖον καὶ ἕρμαιον. οἱ γὰρ παλαιοὶ τὸν Ἑρμῆν ὡς ἔφορον τῶν ὁδῶν παρὰ τὰς ὁδȣ̀ς ἔγραφον, ὥστε καὶ εἴ τι εὑρισκόν τινες ἐν ταῖς ὁδοῖς, τὰς αἰτίας τῷ Ἑρμῇ ἀνετίθεν. καὶ ἀπὸ τȣ̃ Ἑρμȣ̃ παρωνόμαζον ἑρμαῖον καὶ ἕρμαιον.

150. Τὸ ἐκλελῆσθαι συντάσσεται καὶ γενικῇ καὶ αἰτιατικῇ· γενικῇ μέν, ὡς παρὰ Λιβανίῳ, οἷον, ὥσπερ ἐκλαθομένη τῶν μεγίστων αὐτὴν εἰς ἀνάμνησιν κονδυλίζει· αἰτιατικῇ δέ, ὡς παρὰ Λȣκιανῷ, ἔοικάς μοι ὦ φίλε ἐκλελῆσθαι τὴν ὁδόν.

151. Τὸ μέμνημαι συντάσσεται καὶ γενικῇ καὶ αἰτιατικῇ· αἰτιατικῇ μέν, ὡς παρ' Ἀριστείδῃ, οἷον, τὸν προβληθέντα λόγον μέμνημαι· γενικῇ δὲ παρὰ πᾶσι.

152. Φέρω τὸ ἄγω, καὶ φέρω τὸ ὑπομένω.

153. Γράφεται ἡ αὔξη καὶ ἡ αὔξησις.

154. Τὸ ἐνοχλῶ καὶ διενοχλῶ αἰτιατικῇ συντάσσεται παρ' Ἀριστείδῃ· οἱ ποιηταὶ ἀεὶ καὶ περὶ παντὸς τὰς Μȣ́σας ἐνοχλȣ̃σι.

155. Τὸ ἴσμεν ἀντὶ τȣ̃ γινώσκομεν γίνεται ἀπὸ τȣ̃ ἴσημι τὸ γινώσκω. ȣ̓ τὰ πληθυντικὰ μόνα εἰσὶν

148. ἐμαυτȣ̀ς) Codex ἑαυτȣ̀ς.
150. αὐτήν) Codex αὐτὴν.

ἐν χρήσει. τὰ ἑνικὰ δὲ καὶ τὰ δυϊκὰ οὐκ εἰσὶν ἐν χρήσει. λαμβάνονται δὲ ἀντὶ τούτων τὸ οἶδα, οἶδας, μέχρι τῶν πληθυντικῶν. καὶ λέγεται ἀντιχρονισμός. γίνεται δὲ τὸ οἶδα ἀπὸ τοῦ εἴδω τὸ γινώσκω, ὅπερ οὐδ' αὐτό ἐστιν ἐν χρήσει.

156. Βάκχος ἐπίθετον τοῦ Διονύσου, ἀφ' οὗ τὸ βακχεύειν ἀντὶ τοῦ μεθύειν καὶ μαίνεσθαι.

157. Ἐν Δωδώνῃ χαλκοῦς λέβης ἔκειτο ἐφ' ὑψηλοῦ κίονος. ἐφ' ἑτέρου δὲ κίονος πλησίον ἵστατο νεανίας τις ὅμοιος χαλκῆν μάστιγα φέρων. πνεύματος δὲ σφοδροῦ ἐπιόντος φασὶν ἐμπίπτειν τὴν χαλκῆν μάστιγα ἐν τῷ χαλκῷ σκεύει, καὶ πολὺν τὸν ἦχον ἐξακούεσθαι. ὅθεν παροιμία ἐπὶ τῶν πολυλόγων τὸ πλέον τοῦ ἐν Δωδώνῃ χαλκείου λέγειν.

158. Ἀνάστασις λέγεται καὶ ἡ ἀνέγερσις καὶ ἡ ἀναστάτωσις, ὡς παρὰ Δημοσθένει, ὡς τό, οἱ Ὀλύνθιοι ὑπὲρ ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος πολεμοῦσι.

159. Πανοῦργος λέγεται ὁ εἰς πᾶν ἔργον ἐπιβάλλων, ἤγουν ὁ φρόνιμος. νῦν δὲ παρὰ τοῖς νεωτέροις ἐπὶ τοῦ δολίου τίθεται ἡ λέξις.

160. Φράζω ἐνεργητικῶς τὸ λέγω. φράζομαι δὲ παθητικῶς τὸ νοῶ, ὡς παρ' Ὁμήρῳ,

Φράζεο Τυδείδη καὶ χάζεο τυτθὸν ὀπίσσω.

161. Προῆλθεν ἀντὶ τοῦ ἐγεννήθη, ὡς τό, προῆλθεν ἐξ ἁγνῆς παρθένου. καὶ παρ' Ἀφθονίῳ, ὁ μῦθος ποιητῶν μὲν προῆλθε. προῆλθε καὶ ἀντὶ τοῦ

160. τυτθὸν ὀπίσσω) Codex ὀπίσω. Grammaticus memoriter hunc versum afferens haec verba addidit, quae non habet Homerus Iliad. V. 440.

προέλαβε. προῆλθε καὶ ἀντὶ τοῦ ἐξῆλθεν, ὡς παρὰ τῇ θείᾳ γραφῇ, ὅσοι κατηχούμενοι προέλθετε. καὶ παρὰ Λιβανίῳ, προσκαθημένη ταῖς θύραις ἡ γυνὴ ἐπολιόρκησεν ἄν με, προελθεῖν οὐκ ἐῶσα.

162. Μῦθος καὶ αἶνος ὁ λόγος. ἀφ' ὧν προμύθιον καὶ παραίνεσις.

163. Ἀκμὴ λέγεται τὸ μεσαίτατον, ὡς τό, θέρους ἦν ἀκμή. ἀκμὴ καὶ ἡ ὀξύτης τοῦ ξίφους.

164. Ἀναβάλλομαι σημαίνει τρία. τὸ ἀνακρούομαι καὶ προοιμιάζομαι. ὡς τό, οἱ τέττιγες μουσικὴν ἀνεβάλλοντο σύντονον· καὶ τὸ ἐνδύομαι, ὡς παρὰ τῇ θείᾳ γραφῇ, ὁ ἀναβαλλόμενος φῶς, ὡς ἱμάτιον. καὶ τὸ εἰς ἀναβολὰς τίθημι τὸ πρᾶγμα, ὡς τό, ἀναβάλλομαι τὴν ὑπόσχεσιν.

165. Ἐπειδὴ οἱ μαχόμενοι διὰ τῶν χειρῶν ἐκπληροῦσι τὴν ὁρμὴν τοῦ θυμοῦ, διὰ τοῦτο λέγομεν τοὺς κατ' ἀλλήλων ὁρμήσαντας εἰς χεῖρας ἦλθον. ἀπὸ τούτου λέγομεν καὶ ἐκεχειρίαν τὴν ἄδειαν, ὅπερ γίνεται ἀπὸ τοῦ ἑκὰς καὶ μακρὰν εἶναι χειρῶν, τουτέστι μακρὰν τῆς μάχης. λέγομεν καὶ εὐχερὲς πρᾶγμα τὸ εὔκολον εἰς τὸ ἐμβαλεῖν τινὰ χεῖρας αὐτῷ. λέγεται καὶ εὐχερὴς ἄνθρωπος, ὁ εὔκολος εἰς τὸ ἀπατᾶσθαι.

166. Ἔσπεισεν ἀντὶ τοῦ δι' ὑγρῶν ἔθυσεν. ἐσπείσατο δὲ ἀντὶ τοῦ ἐφιλιώθη.

167. Ἀναιρῶ τὸ φονεύω συντάσσεται αἰτιατικῇ. καὶ ἀναιρῶ τὸ μαντεύω, ὡς παρὰ Πλάτωνι, τότε δεῖ ποιεῖν, ἐὰν καὶ ἡ Πυθοῖ συναναιρῇ. ἀναιροῦμαι δὲ παθητικῶς ἀντὶ τοῦ φονεύομαι καὶ ἀντὶ τοῦ ἀναλαμβάνω, ὡς τό, ἀναιροῦνται οἱ Μεγαρεῖς τὰ βρέφη τῶν Ἀθηναίων.

168. Ἀνεῖλεν ἀντὶ τοῦ ἐφόνευσε, καὶ ἀνεῖλεν ἀντὶ τοῦ ἔχρησεν, ὡς τό, ἀνεῖλεν ὁ Πύθιος, ἀνδροφόνοις οὐ χρῶ.

169. Χρῶ λέγεται τὸ μαντεύω ἐνεργητικῶς. χρῶμαι δὲ τὸ εἰς χρείαν ἔχω, καὶ χρᾷ ὁ θεός, μαντεύεται δὲ ὁ ἄνθρωπος.

170. Ἐπαγγέλλομαι τὸ ὑπίσχομαι. ἀπαγγέλλω δὲ τὸ διηγοῦμαι.

171. Μετῆλθεν ἀντὶ τοῦ ἐκόλασεν, ὡς τό, μετέρχεται ὁ παιδαγωγὸς τῶν παίδων τὰ ἁμαρτήματα. μετῆλθε καὶ ἀντὶ τοῦ μετέπεσεν, ὡς, τὸ ῥόδον λευκὸν ὂν τὴν ἀρχὴν εἰς ὃ νῦν ὁρᾶται μετῆλθε. λέγεται καὶ μετελθεῖν ἀντὶ τοῦ διαχειρίσασθαι καὶ κολάσαι.

172. Πορεύομαι ἐγὼ καὶ πορεύω ἕτερον, ὡς παρὰ Λιβανίῳ, μεγάλη τοῖς θεοῖς ἡ χάρις, οἵ σε ἐπόρευσαν πρὸς τὸν βάρβαρον, καὶ πάλιν ἀπέσωσαν.

173. Ἐξετάζω τὸ ἐρευνῶ. καὶ ἐξετάζομαι τὸ συναριθμοῦμαι, ὡς τὸ ἐξετάζομαι τοῖς στρατιώταις, καὶ ἐξετάζομαι τοῖς ἀρχιερεῦσι.

174. Παραβολὴ παραδείγματος διαφέρει, ὅτι ἡ μὲν παραβολὴ λαμβάνεται παρὰ τῶν ἀεὶ γινομένων πραγμάτων, τὸ δὲ παράδειγμα ἐπὶ τῶν ἅπαξ πραχθέντων.

175. Ὑπέχω σημαίνει β', τὸ δίδωμι ὡς τό, νόμοις ὑπεχέτω τὴν κόλασιν, παρ' Ἀφθονίῳ, ὁ μηκέτ' εἶναι τοὺς νόμους ποιῶν. ὑπέχω καὶ τὸ ὑποβάλλω καὶ ὑποκάτω τίθημι, ὡς τό, ὑπέχει τὰ νῶτα ἡ θάλασσα τῇ νηΐ.

170. ὑπίσχομαι) In codice scriptum ὑπόσχομαι.

176. Ἐφ' ὧν τὸ ῥῆμα ἢ ἀφ' ἑνὸς τῶν διπλῶν ἄρχεται ἢ δύο συμφώνων, ὧν τὸ σ ἡγεῖται, οὐκ ἔσθ' ὅπως ἂν γένοιτο ἀναδιπλασιασμὸς διὰ συμφώνου, διά τε τὸ κακόφωνον καὶ τὸ τῆς προφορᾶς δύσχερές.

177. Τῶν ῥημάτων τὰ μὲν προφέρονται ἐνεργητικῶς, ἔχουσι δὲ παθητικὴν τὴν σημασίαν, οἷον πονῶ, κάμνω, καὶ ἕτερα· τὰ δὲ προφέρονται παθητικῶς, ἔχουσι δὲ ἐνεργητικὴν τὴν σημασίαν, οἷον ἔρχομαι, δεδίττομαί σε, καὶ ἕτερα· τὰ δὲ προφέρονται ἐνεργητικῶς καὶ παθητικῶς, ἔχουσι δὲ ἐνεργητικὴν τὴν σημασίαν, οἷον ἀποπέμπω καὶ ἀποπέμπομαί σε, ἀνακαλῶ καὶ ἀνακαλοῦμαί σε, ἀπαριθμῶ καὶ ἀπαριθμοῦμαι, αἰκίζω καὶ αἰκίζομαί σε, ἀσκῶ τὸ μανθάνω καὶ ἀσκοῦμαι τὸ αὐτό, αἰτῶ καὶ αἰτοῦμαι καὶ ἐξαιτοῦμαι, ἀφαιρῶ καὶ ἀφαιροῦμαί σε, σοῦ τάδε, διακονῶ καὶ διακονοῦμαί σοι, διέταξε καὶ διετάξατο, διορθῶ καὶ διορθοῦμαι, διαιρῶ καὶ διαιροῦμαι τόδε, διέλυσε καὶ διελύσατο, δαπανῶ καὶ δαπανῶμαι, ὡς παρὰ Δημοσθένει, ὅσα εἰς ἅπαντα τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον δεδαπάνησθε· ἐξωθῶ καὶ ἐξωθοῦμαί σε, καὶ ἀπωθοῦμαι καὶ διωθοῦμαι ὁμοίως· ἐφύτευσα καὶ ἐφυτευσάμην τὸ φυτόν, ὡς παρὰ Λιβανίῳ, ὥσπερ αὐτὸς ὢν Ὅμηρος ὁ φυτευσάμενος, εἶτα ὁρῶν κείμενον θρῆνον εἰς τὸ ἔρνος ᾄδει· ἐρῶ καὶ ἔραμαί σου, ἐπανατείνω τὰς χεῖρας εἰς εὐχὴν καὶ ἐπανατείνομαι τῷ δεῖνι τὴν ῥάβδον, θύω καὶ θύομαι τῷ θεῷ, θαυμάσω καὶ θαυμάσομαι, καταστρέφω καὶ καταστρέφομαι τὰς πόλεις, καταδουλῶ καὶ καταδουλοῦμαί σε, κρύπτω καὶ κρύπτομαί σε, καὶ μετὰ τῆς ἀπὸ προθέσεως· κατέστησε καὶ κατεστήσατο, λοιδορῶ καὶ λοιδοροῦμαί σοι, σέ,

177. ἀφαιροῦμαί σε, σοῦ τάδε) In codice σου scriptum non iuxta, sed supra σε. Sic etiam infra σε supra σοι post λοιδοροῦμαι.

καὶ μετὰ τῆς διά· μαρτυρῶ ἐγώ, καὶ μαρτύρομαί σε, ἀντὶ τοῦ μάρτυρα προβάλλομαί σε· μερίζω καὶ μερίζομαι ἐμαυτῷ τάδε. ἐπισφραγίζω καὶ ἐπισφραγίζομαι τὰ πράγματα, πράττω καὶ πράττομαι τὸ ἀπαιτῶ, προτρέπω καὶ προτρέπομαί σοι, πορίζω καὶ πορίζομαί σοι τάδε, καὶ μετὰ τῆς ἐκ προθέσεως ὁμοίως· παύω τοῦ ἔργου καὶ παύομαι ὁμοίως· πονῶ καὶ πονοῦμαι περὶ τόδε, καὶ μετὰ τῆς διά προθέσεως· παραστήσει καὶ παραστήσεται τὴν Ὄλυνθον Φίλιππος, παρέχω καὶ παρέχομαί σοι τόδε, συγχωρήσομεν καὶ συγχωρησόμεθα παρ' Ἀριστείδῃ, εἰ τὰ μάλιστα μὴ τέχνην εἶναι δοίημεν ῥητορικήν, τί μᾶλλόν γε αἰσχρὸν εἶναι συγχωρησόμεθα· παραχωρήσει καὶ παραχωρήσεται παρ' αὐτῷ, τί δὲ ἡ συγγενὴς σοι νομοθετικὴ οἶμαι μὲν παραχωρήσεται, μᾶλλον δὲ παρεχώρησε πάλαι· θαυμάσω καὶ θαυμάσομαι, θρύψω καὶ θρύψομαι, ἀκούσω καὶ ἀκούσομαι· παρέξω καὶ παρασχήσομαι, ὡς παρ' Ἀριστείδῃ, ἑνὸς ποιητοῦ τῶν ἀπὸ Βοιωτίας παρασχήσομαι μαρτυρίαν· ἀποβάλλω καὶ ἀποβάλλομαι, ἁρμόζω καὶ ἁρμόζομαι, ὡς παρὰ Φίλωνι, ἁρμοζόμενοι καὶ ἑνοῦντες αὐτῷ τῇ ψυχῇ· ἐκμετρῶ καὶ ἐκμετροῦμαι παρὰ τῷ αὐτῷ, τὴν αὐλὴν τῆς ἱερᾶς σκηνῆς Μωσῆς κατασκευάζει, πήχεσιν ἑκατὸν τὸ πρὸς ἀνατολὰς καὶ δύσεις ἐκμετρούμενος· περιβλέπω καὶ περιβλέπομαι, σπῶ καὶ σπῶμαι παρὰ Φίλωνι, περιβλέπομαι τὰν κύκλῳ, καθαρᾶς καὶ ἀμιγοῦς κακῶν ζωῆς σπᾶσαι γλιχόμενος· ῥαθυμῶ καὶ ῥαθυμοῦμαι παρὰ Λιβανίῳ, ἔμενες, Ἄπολλον, φρουρὸς τῆς Δάφνης καὶ ῥαθυμούμενος· τρέπω καὶ τρέπομαι τοὺς πολεμίους, ὑπηρετῶ καὶ ὑπηρετοῦμαί σοι, ὑποτέμνω καὶ ὑποτέμνομαι, ὡς παρὰ τῷ Μεταφραστῇ, ἡ φθάσασα λύπη τὴν μέλλουσαν ἡδονὴν ὑποτέμνεται· προΐστημι καὶ προΐσταμαί σου ἐμοῦ, ὡς παρ' Ἀριστείδῃ, ὅ τε δῆμος εἴτινα εὕροι που τῶν πολλῶν ὑπερέχοντα, ἐθελοντὴς ἑαυτοῦ προΐστα-

μενος καὶ χρώμενος οἷον ἄρχοντι διηνεκεῖ. Βιάζω καὶ βιάζομαι.

178. Φθήσονται ἀντὶ τοῦ φθάσουσι παρ' Ἀριστείδῃ, οὗ τὸ θέμα φθῶ ἀχρηστον. λαμβάνεται δὲ ἀντὶ τοῦ τοιούτου θέματος τὸ φθάνω, ὅπερ μέλλοντα οὐκ ἔχει. λαμβάνεται δὲ ὁμοίως ἀπὸ τοῦ θίγω τὸ θιγγάνω, καὶ ἀντὶ τοῦ μήθω τὸ μανθάνω, καὶ ἀντὶ τοῦ ἐρεύγω τὸ ἐρυγγάνω.

179. Κατάγεσθαι καὶ καταίρειν ἐπὶ νηός, ὅταν ἀπὸ πελάγους εἰς λιμένα ἔρχηται. ἀνάγεσθαι δὲ καὶ ἀπαίρειν, ὅταν ἀπὸ λιμένος πρὸς πέλαγος. παράδειγμα τοῦ καταίρειν παρ' Ἀριστείδῃ, πολλὰ γὰρ ἂν πελάγη περάσαις, καὶ πολλοὺς ἂν εἰς τόπους καὶ λιμένας κατάραις· τοῦ δὲ ἀπαίρειν παράδειγμα παρὰ τῷ αὐτῷ, οἱ κυβερνῆται καὶ πρὶν ἀπαίρειν κάθηνται στοχαζόμενοι περὶ τῶν πνευμάτων. τὸ δὲ κατάγεσθαι καὶ ἀνάγεσθαι διπλῆν ἔχουσι τὴν σημασίαν, μίαν μέν, ἣν εἴπομεν, δευτέραν δέ, τὸ μὲν κατάγεσθαι ἀντὶ τοῦ ξενίζεσθαι παρά τινος, τὸ δὲ ἀνάγεσθαι ἀντὶ τοῦ ἀναστρέφεσθαι. ἀπὸ τούτων γίνονται ὀνόματα καταγωγὴ ἡ ξενία καὶ ὁ κατάπλους, ἀναγωγὴ δὲ ὁ ἀνάπλους καὶ ἡ ἀναστροφή.

180. Φιλοτιμεῖται ἀντὶ τοῦ ἐπιδείκνυταί τις κατὰ τὸν λόγον. Φιλοτιμεῖται καὶ ἀντὶ τοῦ παρέχει, ὡς παρ' Ἀφθονίῳ, ὁ γάμος φιλοτιμεῖται τὰ γένη μετὰ σωφροσύνης. ἀπὸ τούτων καὶ ὄνομα φιλοτιμία ἡ ἐπίδειξις καὶ ἡ παροχή.

181. Εἰσί τινα ῥήματα, ὧν τὸ θέμα ἔχει εἰς ω τὴν λήγουσαν τὸ καταρχάς, ἔπειτα πρὸ τοῦ ω προστιθεμένου τοῦ ν παράγονται ἕτερα ῥήματα διὰ τοῦ νω, ἔτι δὲ καὶ ἡ τετάρτη συζυγία τῶν εἰς μι, οἷον ζεύγω, ζευγνύω, ζεύγνυμι, ὄρω, τὸ διεγείρω,

ὀρνύω, ὄρνυμι, σβέω, σβεννύω, σβέννυμι, ἕω, τὸ ἐνδύομαι, ἐννύω, ἕννυμι, καὶ ἀμφιέννυμι, ἄχω, ἀχνύω, ἄχνυμι, ῥῶ, ῥωννύω, ῥώννυμι, πήγω, πηγνύω, πήγνυμι. ὁμοίως καὶ τὸ ῥήγνυσθαι, διόμνυσθαι, φράγνυσθαι, ζώννυσθαι, ὀμόργνυσθαι, δαίνυσθαι, πτάρνυσθαι, καὶ ὅσα τοιαῦτα.

182. Χρήζω τὸ χρείαν ἔχω συντάσσεται γενικῇ, χρήζω δὲ τὸ δανείζω δοτικῇ, ὡς παρὰ Πλάτωνι, χρῆσόν μοι τὴν χλαμύδα σου, χρήζω δὲ τὸ θέλω αἰτιατικῇ· ὡς παρὰ Σοφοκλεῖ, οἶσθ' ἃ χρήζεις.

183. Δόρασιν, ἡ εὐθεῖα τὸ δόρας. ἄχρηστος δὲ ἡ τοιαύτη εὐθεῖα. λαμβάνεται δὲ ἀντὶ τούτου τὸ δόρυ.

184. Τὸ κλῦθι γίνεται κατὰ μεταπλασμὸν ἀπὸ τοῦ κλύε. ἔστι δὲ μεταπλασμὸς μετασχηματισμὸς λήξεως ὀνόματος ἢ ῥήματος ἢ ἐπιρρήματος εἰς ὁμοιομερὲς τελικόν, ὀνόματος μέν, ὡς τὸ λέων ἀλκὶ πεποιθώς. ἐνταῦθα γὰρ τὸ ἀλκῇ κατὰ τοὺς κοινοὺς η γραφόμενον μεταπέπλασται κατὰ τοὺς ποιητὰς εἰς τὸ ι, ὅπερ ἐστὶ καὶ αὐτὸ τελικὸν τῆς δοτικῆς. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ ἐρυσάρματες ἵπποι. καὶ τὸ κλαδὶ παρ' Αἰλιανῷ ἐν τῷ περὶ ζώων. ῥήματος δέ, ὡς ἐπὶ τοῦ κλῦθι, καὶ ἴθι, καὶ ἄνωχθι. καὶ φάθι. κἀνταῦθα γὰρ μεταπέπλασται τὸ ε εἰς τὸ θι, τελικὸν ὂν καὶ αὐτὸ τῶν προστακτικῶν, ὡς τὸ τύπηθι. ταυτὸν δὲ κἀπὶ τῶν εὐκτικῶν γίνεται ῥημάτων. τὸ γὰρ δοίην καὶ γνοίην καὶ εἰδείην καὶ ὅσα τοιαῦτα ἀπὸ τῶν εἰς μι τελικῶν μετεπλάσθησαν. τελικὰ γὰρ ἀμφότερα τῶν εὐκτικῶν, ὡς τὸ τύποιμι καὶ τυφθείην. ἐπιρρήματος δέ, ὡς ἐπὶ τοῦ δίχα καὶ τρίχα καὶ τέτραχα. μεταπλασμὸς γὰρ κἀν τούτοις γέγονε τοῦ η εἰς τὸ α. διχῆ γὰρ ἦν,

182. παρὰ Σοφοκλεῖ) In Oedipo Rege v. 655. ubi ἃν codex Aug. omittit, ut noster.

καὶ τριχῆ, καὶ τετραχῆ. ὅτι δὲ καὶ τὸ α τελικόν ἐστι τῶν ἐπιῤῥημάτων, δῆλον ἐκ τοῦ μάλα καὶ σφόδρα καὶ κάρτα καὶ ἅμα καὶ εἶτα. τὸ δὲ τάχα ποτὲ μὲν λαμβάνεται ἐπὶ δισταγμοῦ, ποτὲ δὲ ἀντὶ τοῦ ταχέως. καὶ γίνεται ἀπὸ τοῦ ταχέα τάχα κατὰ συγκοπήν. ὥσπερ δὴ καὶ τὸ σάφα καὶ ὦκα καὶ λίγα, ἀπὸ τοῦ σαφέα καὶ ὠκέα καὶ λιγέα.

185. Πρόγονος ὁ τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρὸς πατήρ, ἢ πάππος. προγονὸς δὲ ὁ υἱὸς τῆς συζυγείσης τῷ δεῖνι, ὃν ἔσχε μετὰ ἑτέρου προτέρου ἀνδρός.

186. Πατρῷος κλῆρος ὁ ἀπὸ τοῦ πατρός. πατρωὸς δὲ τοῦ δεῖνος, ἤγουν ᾧ συνεζύγη ἡ μήτηρ τοῦ δεῖνος, ἀποθανόντος τοῦ ἰδίου πατρός, ὃν τρόπον λέγομεν καὶ μητρυιὰν τοῦ δεῖνος, καὶ νόμος μὲν ὁ τὸ δίκαιον διδούς, νομὸς δὲ ὁ τῆς νομῆς τόπος. καὶ Τύρος πόλις, τυρὸς δὲ ὁ ἀπὸ γάλακτος. καὶ πλείων μὲν ὁ χρόνος κατὰ περιοχήν, πλειὼν δέ, οὐ συγκριτικὸν ὁ περισσότερος. καὶ Ἄργος τόπος, ἀργὸς δὲ ὁ ῥᾴθυμος. καὶ ἄλκος μὲν τοῦ ὄφεως τὰ ἴχνη, ὁλκὴ δὲ τὸ βάρος τοῦ σταθμωμένου. κάλαμος, δι' οὗ γράφομεν, καλάμη δὲ ἡ τοῦ σίτου. θάλαμος ὁ ἐνδότερος οἶκος, θαλάμη δὲ ἡ ὀπή, ἢ καὶ ἡ τῶν ἰχθύων κατοικία.

187. Καταγαγεῖν λέγεται καὶ τὸ καταβαλεῖν ἄνωθεν κάτω. καταγαγεῖν καὶ τὸ ἀνακαλέσασθαί τινα ἐπὶ ἐξορίας, ὡς παρ' Ἀφθονίῳ, Ἀθηναῖοι γὰρ ἐληλαμένον κατήγαγον τὸν Ἀμύνταν.

188. Ἐλπίζω ποιήσειν τόδε ἐμὲ ἀμετάβατον. καὶ ἐλπίζω τινὰ ἀντὶ τοῦ εἰς ἐλπίδας ἄγω. ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ,

188. ἔλπα) Codex ἐλπίζα. Legitur in Odyss. II. 91. XIII. 380.

πάντας μὲν ῥ᾽ ἔλπει καὶ ὑπόσχεται ἀνδρὶ ἑκάστῳ

ἡ Πηνελόπη. καὶ παρὰ τῷ Μεταφραστῇ, ὁ Ἰωάννης τόδε καὶ τόδε ποιεῖ ἀπελπίζων τοῖς γονεῦσι τὴν ἐπάνοδον, ἀντὶ τοῦ ἀπελπισμὸν διδοὺς.

189. Ἀφήγησις ἡ διήγησις καὶ ἔκθεσις πράγματος, τὸ ὡς ἔτυχε διεξέρχεσθαι καὶ διηγεῖσθαι τὰ πράγματα. διήγησις ἡ παραίνεσις. περιήγησις δὲ ἡ λεπτομερὴς τοῦ πράγματος ἀφήγησις.

190. Σοφίζω τὸν δεῖνα ἀντὶ τοῦ σοφίαν διδάσκω. σοφίζομαι δὲ ἀντὶ τοῦ ἀπατῶ.

191. Τὸ τὰ προσήκοντα πρὸς ἀνθρώπους ποιεῖν λέγεται δίκαιον· ὅσιον δὲ τὸ τὰ προσήκοντα πρὸς τὸν θεόν.

192. Προσηγορία λέγεται ἡ ὀνομασία. προσαγορία δὲ ὁ χαιρετισμός.

193. Ἆθλον τὸ α μακρόν. ἀπὸ γὰρ τοῦ ἄεθλον γέγονεν.

194. Οἱ Αἰγύπτιοι τὸν ἐνιαυτὸν ἀπὸ τῆς τοῦ Νείλου ποταμοῦ ἀναβάσεως τεκμαίρονται. διὰ τοῦτό φασιν ὀνομασθῆναι καθ᾽ Ἕλληνας ἔτω. τὸ γὰρ Νεῖλος ἀναλυόμενον εἰς ἀριθμοὺς, τῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ τξε ἡμερῶν ἀποτελεῖ τὴν ποσότητα.

195. Ὁ Μίνως, τοῦ Μίνω, τῷ Μίνῳ, τὸν Μίνων.

196. Ἐλέγχω ἀντὶ τοῦ παρίστημι, ὡς τὸ ἐλέγχω σὲ δύσνουν ὄντα τῇ πόλει. ἐλέγχω καὶ τὸ φαυλίζω παρ᾽ Ἀριστείδῃ, εἶτα Πλάτων ἐλέγχειν μὲν βούλεται ῥητορικήν, κατηγορεῖ δὲ καὶ τῶν τυράννων, τὰ ἄμικτα μιγνύς. ἐλέγχω καὶ τὸ ἐρωτῶ παρὰ

Ξενοφῶντι· οἱ δὲ τοὺς αἰχμαλώτους διαλαβόντες ἤλεγχον, εἴτινα εἰδεῖεν ὁδὸν ἄλλην ἢ τὴν φανεράν.

197. Παραιτοῦμαι τὸ ἀπαγορεύω. παραιτοῦμαι καὶ τὸ συγγνώμην αἰτῶ, ὡς παρ' Ἀριστείδῃ: παραιτεῖσθαι μὲν οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ περὶ τῶν αὐτῶν πολλάκις.

198. Διακοῦσαι τὸ διόλου. ἡ διά γὰρ ἀντὶ τοῦ διόλου κεῖται.

ΑΡΧΗ ΣΥΝ ΘΕΩ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ, ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΣ ΜΕΤΑ ΠΡΟΘΕΣΕΩΝ ΕΝΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ.

Ἀπαγορεύω τὸ ἀρνῦμαι, αἰτιατικῇ· οἷον, ἀπαγορεύω τὴν ἁμαρτίαν, ἀντὶ τῦ ἀρνῦμαι. ἀπαγορεύω τὸ κωλύω, [1]) ὡς τὸ, ἀπαγορεύω σοι τὴν πρὸς ἐμὲ εἴσοδον, ἤτοι ἀποκλείω. ἀπαγορεύω δὲ τὸ ἀποκάμνω καὶ ἐξαπορῶ, αἰτιατικῇ· ὡς παρὰ τῷ Θεκυδίδῃ, ἀπαγορεύοντες τὸν πρὸς Σικελίαν ἀπόπλεν.

Ἄγειν τὸ διεξάγειν τὸ στράτευμα, ὅθεν καὶ ἀγὸς ποιητικῶς ὁ ἡγεμών. καὶ τοσαῦτα πράγματα ἄγει τις, ἤτοι διεξάγει, αἰτιατικῇ. ἄγειν τὸ νομίζειν καὶ τίθεσθαι καὶ ἡγεῖσθαι, αἰτιατικῇ, ὡς παρὰ Συνεσίῳ· ἡμέρα μὲν ἦν, ἥντινα ἄγεσιν οἱ Ἰε-

1) Ita scriptum videtur in codice. Nam verba οἷον usque ad κωλύω in supremo margine adscripta aegerrime legi possunt. Confer Phavorinum.

δαῖοι παρασκευήν. 2) ἄγειν καὶ τὸ φέρειν ἐπὶ ἐμψύχου. καὶ συντάσσεται, τὸ πρόσωπον δοτικῇ, τὸ δὲ πρᾶγμα αἰτιατικῇ.

Ἀναιρεῖσθαι λέγεται μὲν καὶ τὸ φονεύεσθαι, ἐπὶ πάθους, καὶ ἀνατρέπεσθαι ἐπὶ πάθους καὶ αὐτό, ὡς τὸ ἀναιροῦνται οἱ νόμοι. λέγεται δὲ καὶ τὸ ἀναλαμβάνειν ἐπὶ ἐνεργείας, οἷον ἀναιρεῖται στέφανον. τὸ γὰρ αἱροῦμαι, τὸ προκρίνω, προσλαμβανομένων τῶν προθέσεων διαφόρους σημασίας δηλοῖ. αἱρεῖσθαι γὰρ τὸ προκρίνειν, καὶ συντάσσεται ἀπὸ αἰτιατικῆς εἰς γενικήν, οἷον, αἱροῦμαι τόδε τοῦδε. καθαιρεῖσθαι μετὰ τῆς κατὰ προθέσεως, καὶ δηλοῖ τὸ καταβάλλεσθαι ἐπὶ πάθους. μετὰ δὲ τῆς ἀντὶ ἀνθαιρεῖσθαι τὸ ἀντὶ ἄλλων ἄλλο αἱρεῖσθαι, καὶ τρόπον τινὰ προκρίνειν, οἷον, ἀνθαιροῦμαι ζωῆς θάνατον ἀπὸ αἰτιατικῆς εἰς γενικήν. διαιρῶ, τὸ τέμνω, αἰτιατικῇ, καὶ διαιρεῖσθαι, τὸ τέμνεσθαι, παθητικόν. περιαιρεῖν τὸ ἐξαρτᾶν καὶ ἐκκρεμᾶν αἰτιατικῇ. περιαιρεῖσθαι δὲ ἐπὶ πάθους ταυτὸν τῷ καθαιρεῖσθαι. ἀφαιρεῖσθαι τὸ ἀποστερεῖν καὶ ζημιοῦν, διπλῆν ἔχον σύνταξιν, οἷον, ἀφαιρεῖται τὸν ἄνθρωπον τῆς οὐσίας, ἀπὸ αἰτιατικῆς εἰς γενικήν. καὶ ἀφαιρεῖται τὸν ἄνθρωπον τὴν οὐσίαν, ἀπὸ αἰτιατικῆς πάλιν εἰς αἰτιατικήν. οὗ ὁ παρακείμενος ἀφῄρημαι μέσος ὢν καὶ ἐπὶ πάθους καὶ ἐπὶ ἐνεργείας λαμβανόμενος. ὅτε γοῦν λαμβάνεται ἐπὶ πάθους, εἰ μὲν ἀποστεροῦμαι ὃ κέκτημαι, αἰτιατικῇ, οἷον ἀφαιροῦμαι θοιμάτιον. εἰ δὲ οὐκ ἔχω αὐτό, ἦν δέ μοι δυνατὸν ἐπιμελουμένῳ λήψεσθαι αὐτό, συντάσσεται γενικῇ, οἷον ἀφῄρημαι λόγου, ἀφῄρημαι παιδείας. μετὰ δὲ τῶν μονοσυλλάβων· ἐξαιρεῖσθαι τὸ ἐλευθεροῦν, οἷον, ἐξαιροῦμαί σε κινδύνων, ἀπὸ αἰτιατικῆς εἰς γενικήν. συναιρεῖσθαι τὸ συνάγεσθαι καὶ εἰς ἓν γίνεσθαι ἐπὶ πάθους. προσαιρεῖσθαι τὸ προσλαμβάνειν

2) Codex παρασκήνη. Synesius Ep. 4. p. 163. D. Petav. ubi pro ἄγουσιν codex unus λέγουσιν.

καὶ προσδέχεσθαι αἰτιατικῇ, οἷον, ὁ δεῖνα ἄρξας προαιρεῖται καὶ τὸν δεῖνα συνάρχειν· προαιρεῖσθαι τὸ προκρίνειν καὶ τὸ προβάλλειν, ἀπὸ αἰτιατικῆς εἰς γενικήν, οἷον, προαιρεῖται βιβλία τῶν ἱματίων.

Ἀνίασι τὸ ἀνέρχονται, καὶ συντάσσεται μετὰ προθέσεως· καὶ εἰ μὲν ἡ πρόθεσις συντάσσεται δοτικῇ, καὶ αὐτὸ δοτικῇ· εἰ δὲ ἡ πρόθεσις αἰτιατικῇ, καὶ αὐτὸ αἰτιατικῇ. ἀνιᾶσι δέ, τὸ ἀφιᾶσι καὶ ἐνδιδόασι, δοτικῇ. κατίασι, τὸ κατέρχονται, μετὰ προθέσεως, ὡς παρὰ Λιβανίῳ· κατῄει μὲν ὁ βασιλεὺς ἐφ' ἑσπέραν. καθιᾶσι δέ, τὸ χαλῶσι, κυρίως ἐπὶ τῶν ὑγρῶν, αἰτιατικῇ, οἷον, καθιᾶσι τὴν ὁρμιάν, ὡς ἀπὸ τοῦ καθίημι. τὸ καθίημι δὲ σημαίνει καὶ ἐνέδρας, καὶ συντάσσεται αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Συνέσιος· καὶ βαρβαρικὸν μὲν δρᾶμα συνθείς, τὸν σφαγέα δὲ καθεὶς τὸν ὠμότατον, ἤτοι ὑποβαλὼν καὶ εἰς λόχον καθίσας. διιᾶσι τὸ συγχωροῦσι καὶ ἐπιτρέπουσι διελθεῖν, ἤτοι διαβῆναι, αἰτιατικῇ. μετίασι τὸ μετέρχονται καὶ ἐπιτηδεύουσιν, αἰτιατικῇ, οἷον μετίασιν οἱ νέοι τὰ βιβλία, αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Συνέσιος· ἐρρωμένως εὐθυμῶν διαβιώης φιλοσοφίαν ἀδολωτάτην μετιών. καὶ αὖθις τὸ διώκουσι καὶ ζητοῦσιν ὡσαύτως. μετίασι καὶ τὸ τιμωροῦνται καὶ κολάζουσιν, αἰτιατικῇ. μεθιᾶσι τὸ ἀφιᾶσι καὶ συγχωροῦσιν, αἰτιατικῇ. παρίασι τὸ πληθυντικόν, γίνονται διὰ τοῦ ὁδοιπορεῖν, δοτικῇ. παρίασι καὶ ἀντὶ τοῦ εἰς τὸ μέσον ἔρχονται, οἷον, παρίασι πρὸς τὸ δικαστήριον οἱ ἀντίδικοι. παριᾶσι τὸ ἀπολύουσι καὶ ἐῶσιν, αἰτιατικῇ. ἐπίασι διπλῆν ἔχει τὴν σημασίαν, οἷον, ἐπίασι τὸ ἐπέρχονται, αἰτιατικῇ. οἷον, πολὺ μῆκος τῆς γῆς ἐπίασιν, ὡς καὶ Λιβάνιος· καὶ πρὸ τούτων ἣν ἔπεισιν ἄξιον αἰδεσθῆναι. ἐπίασι καὶ τὸ ἀναγινώσκουσιν, ὥσπερ εἴπομεν καὶ τὸ μετίασιν, αἰτιατικῇ. ἐπίασι καὶ τὸ μετ' ἐπιθέσεως ἔρχονται, οἷον, ἐπίασιν οἱ πολέμιοι τῇ πόλει. ἀντὶ τοῦ κατὰ

τῆς πόλεως, συντασσόμενον δοτικῇ. ἐφιᾶσι τὸ ἐπιτρέπουσι καὶ συγχωροῦσι καὶ ἐνδιδόασι, δοτικῇ. περιίασι τὸ περινοστοῦσι καὶ περιέρχονται, αἰτιατικῇ, ὡς Ἀριστοφάνης

περιῄει [3]) τοὺς βωμοὺς ἅπαντας ἐν κύκλῳ.

ἀπίασι τὸ ἀπέρχονται μετὰ προθέσεως συντασσόμενον. ἀφιᾶσι τὸ ἐλευθεροῦσι καὶ πέμπουσιν αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Λιβάνιος, καὶ νῦν δὲ τις ἀφῆκε βέλος κρυπτόμενος. ὑφιᾶσι τὸ ὑποβάλλουσιν αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Σοφοκλῆς; [4])

ὑφεὶς μάγον τοιόνδε μηχανοῤῥάφον.

ἐνίασιν οὐ γράφεται, εἰ μή που σπανίως παρὰ ποιηταῖς· ἐνιᾶσι δὲ τὸ ἐμπνέουσι καὶ ἐμβάλλουσι καὶ ἐντιθέασι, δοτικῇ, ὡς καὶ Συνέσιος· θέλγητρον ἐνιᾶσι τοῖς ἀναγινώσκουσιν· εἰσίασι τὸ εἰσέρχονται μετὰ προθέσεως συντασσόμενον. εἰσιᾶσι δὲ οὐχ εὑρίσκεται. ἐξιᾶσι δὲ τὸ ἐκβάλλουσι κυρίως ἐπὶ ποταμῶν μετὰ προθέσεως συντασσόμενον, οἷον, ἅπαντες ποταμοὶ τὰ ῥεύματα ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐξιᾶσι. συνίασι τὸ συνέρχονται καὶ αὐτὸ μετὰ προθέσεως συντασσόμενον, οἷον, τὰ διαστάντα μέρη τῆς γῆς ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ συνίασιν. συνιᾶσι δὲ τὸ ἐπαΐουσι καὶ αἰσθάνονται. προσίασι τὸ προσέρχονται, δοτικῇ. προσιᾶσι δὲ οὐ. προΐασι τὸ προέρχονται μετὰ προθέσεως. προϊᾶσι δὲ οὐχ εὑρίσκεται, ὥσπερ οὐδὲ τὸ προσιᾶσι.

Ἁμαρτάνω εἰς θεὸν μετὰ τῆς εἰς προθέσεως· μετὰ δὲ τῆς διά δηλοῖ τὸ ἀποτυγχάνειν, συντασσόμενον γενικῇ· μετὰ δὲ τῆς ἐκ τὸ πταίειν, καὶ αὐτὸ μετὰ προθέσεως. οἷον φησὶν ὁ Συνέσιος, ἐξήμαρτεν εἰς θεὸν, ἐξύβρισεν εἰς ἀνθρώπους.

3) In Pluto v. 679. ubi περιῆλθε legitur.

4) In Oedipo Rege v. 387.

Περίειμι τὸ ἐν κύκλῳ ἁπλῶς ἔρχομαι, ὃ καὶ προείρηται. περίειμι καὶ τὸ νικῶ, γενικῇ. ὁμοίως καὶ πάρειμι [5]) καὶ παρέρχομαι, τὸ νικῶ. καὶ ἀμφότερα αἰτιατικῇ. ὁμοίως γράφεται καὶ ἐξαριθμῶ καὶ ἐξαριθμοῦμαι, καὶ ἀπαριθμοῦμαι καὶ ἀπαριθμῶ, ξύμπαντα αἰτιατικῇ.

Ἁλίσκεται γενικῇ, ἀλλὰ καὶ δοτικῇ ἐστιν ὅπου παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς.

Ἀπαντᾶν σημαίνει δύο. λέγεται μὲν γὰρ ἀπαντᾶν ἀντὶ τοῦ ἀφικνεῖσθαι καὶ ἐμβάλλειν αἰτιατικῇ, οἷον, ἀπήντησα εἰς ἀγορὰν ἐπὶ τῷ τὰ ἐπιτήδεια ὠνήσασθαι. καὶ Δημοσθένης, καὶ εἰς τὴν βουλὴν καὶ τοὺς πεντακοσίους ἀπαντήσας, ἀντὶ τοῦ ἀφικόμενος. ἀπαντᾶν καὶ ἀντὶ τοῦ ἐναντιοῦσθαι καὶ μάχεσθαι, δοτικῇ, ὡς καὶ Ξενοφῶν· καὶ μετὰ δυναμένως ἐλθὼν ἀπήντα τοῖς ἀπὸ Σήσου ἥκουσιν.

Ἀμείβειν λέγεται τὰ ἀλλάττειν, καὶ συντάσσεται αἰτιατικῇ, ὡς παρ' Ἰουλιανῷ· πρῶτος εἰσήει Τιβέριος πολλὰ ἀμείβων χρώματα. ἀμείβει καὶ ἀντὶ τοῦ διέρχεται αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Θουκυδίδης· καὶ τὴν ἐν τῷ στενῷ τῶν Κορινθίων θάλασσαν ἀμείψαντες. ἐξαμείβειν δὲ τὸ ἐξάγειν καὶ ἀπέρχεσθαι.

Ἀμφισβητεῖν λαμβάνεται ἀντὶ τοῦ ἀμφιβάλλειν καὶ ἀμφιγνοεῖν, οἷον ἀμφισβητῶ τοῦδε, γενικῇ, καὶ ἀμφισβητῶ περὶ τοῦδε.

Ἀγγέλλω σοι ταῦτα, ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν. διαγγέλλω ὥσπερ λέγεται καὶ τὸ διακρέω καὶ διανοίγω, τῆς διά διόλου καὶ μέχρι τέλους δηλούσης. παραγγέλλω τὸ ἐντέλλομαι καὶ προστάσσω, ἀπὸ δοτικῆς εἰς ἀπαρέμφατον. ὡς Ἀριστοφάνης [6])

> ἐμοὶ δὲ παρήγγειλε καθεύδειν τοῦ θεοῦ
> ὁ πρόσπολος.

5) Codex παρίεμι.
6) In Pluto v. 669. ubi ἡμῖν παρήγγειλεν legitur.

παραγγέλλω εἰς ἄνδρας, ἀντὶ τοῦ μετὰ τῶν ἀνδρῶν τάττομαι καὶ εἰς ἀνδρικὴν ἡλικίαν ἀφικνοῦμαι, μετὰ προθέσεως συντασσόμενον, ὡς καὶ Λιβάνιος· ἐπεὶ δὲ εἰς ἄνδρας παρήγγειλε, τὰ τῶν γερόντων διεπράττετο. ἐπαγγέλλω τὸ χάριν αἰτῶ, ἐνίοτε μὲν πρὸς ἀπαρέμφατον συντασσόμενον, ὡς καὶ Λιβάνιος· ἐγὼ δὲ φιλεῖσθαι μὲν ὑπὸ σοῦ πιστεύων καὶ ἐπέστελλον καὶ ἐπήγγελλον εὖ παθεῖν· ἐνίοτε δὲ εἰς αἰτιατικήν. ἐπαγγέλλομαι δὲ παθητικῶς ἀεὶ λέγεται ἀντὶ τοῦ ὑπισχνοῦμαι ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν. ἀπαγγέλλω τὸ μηνύω καὶ διηγοῦμαι δοτικῇ. ὑπαγγέλλω τὸ ὑπαγορεύω καὶ ὑποφωνῶ, ἀπὸ ἐλάττονος πρὸς μεῖζον λεγόμενον, ὥσπερ καὶ τὸ ἀναγγέλλω, δοτικῇ. ἐξαγγέλλω κυρίως τὸ σαφῶς τι μηνύω, δοτικῇ. προσαγγέλλω τὸ ἀπαγγέλλω καὶ τὸ διαβάλλω καὶ προδίδωμι, αἰτιατικῇ. προαγγέλλω τὸ πρότερόν τι δηλῶ, αἰτιατικῇ. προαγγέλλω τὸ πρότερον τι δηλῶ, δοτικῇ. ἰστέον δὲ ὅτι τὰ γινόμενα ἐκ τοῦ ἀγγέλλω καὶ συντασσόμενα κατὰ τὸ πρόσωπον δοτικῇ, εἴποτε λάβοιεν πρᾶγμα, αἰτιατικῇ συντάσσονται κατὰ τὸ πρᾶγμα.

Αἴρω τὸ ἀνυψῶ καὶ ὑψῶ, αἰτιατικῇ. καὶ αἴρω τὸ ἄγω καὶ προσφέρω, αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Σοφοκλῆς ⁷)

αἶρ' αὐτόν, αἶρε δεῦρο.

καταίρω τὸ κατάγω καὶ εἰς ὅρμον ἔρχομαι κυρίως ἐπὶ νηὸς μετὰ προθέσεως, ὡς καὶ Ἀριστείδης· ἐπιβᾶσα τῶν νήσων εἰς Δῆλον καταίρει. διαίρω τὸ διανοίγω ἐπὶ χειλέων ἢ ὀφθαλμῶν λεγόμενον, αἰτιατικῇ, ὡς Δημοσθένης· διάρας τὰ χείλη. καὶ ὁ θεόλογος· κάτω διάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁρῶ. μεταίρω ἀμετάβατον τὸ κοινῶς μετοικῶ καὶ ἀποδημῶ. καὶ μεταίρω τὴν οὐσίαν αἰτιατικῇ, τὸ μετα-

7) In Aiace v. 545.

τίθημι καὶ μετακομίζω. ἀνταίρω τὸ ἀνθίσαμαι καὶ ἀντιβαίνω δοτικῇ, ὡς καὶ Ἀριστείδης· εἰ δὲ βέλει τίς πρῶτος ἀντῆρε τῷ Ἀγαμέμνονι τῶν Τρώων ἢ τῶν ἐπικέρων αὐτῶν; ἐπαίρω τὸ παρακινῶ καὶ διεγείρω μετὰ αἰτιατικῆς, ὡς καὶ Ἀριστοφάνης· 8)

ἥτις μ' ἐπῆρε γῆμαι τὴν σὴν μητέρα.

ἐπαίρω καὶ τὸ ἀναλαμβάνω καὶ ἀνατίθεμαι, αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Σοφοκλῆς. 9)

ἔπαιρε σὺ θῦμαθ' ἡ παρῦσά μοι.

ἀπαίρω τὸ ἀποδημῶ καὶ ἀπέρχομαι μετὰ προθέσεως, ὡς Λιβάνιος, ἐ ταῦτα μέντοι παρ' ἡμῶν ἀπαίρων ἐπὶ τὴν ἀρχήν. λέγεται δὲ ἁπλῶς καὶ μετὰ γενικῆς, οἷον, τὴν ἐνθένδε ἀπῆρεν. ὑπεραίρω τὸ νικῶ καὶ ὑπερβαίνω καὶ γενικῇ καὶ αἰτιατικῇ συντασσόμενον. αἰτιατικῇ μέν, ὡς παρὰ τῷ θεολόγῳ, πάντας ὑπεραίρειν τῇ εὐτεκνίᾳ· γενικῇ δέ, ὡς παρὰ Ξενοφῶντι, καὶ τῶν μεγίστων δεινῶν ὑπεραίρειν ἐσπέδασαν. εἰς ταυτὸν συντεῖνον τὸ ὑπερέχον, ὅπερ καὶ αὐτὸ γενικῇ καὶ αἰτιατικῇ συντάσσεται. ἐξαίρω τὸ ὑμνῶ καὶ θαυμάζω, αἰτιατικῇ. συναίρω ἐνεργητικῶς μὲν ἐ γράφεται, παθητικῶς δὲ σημαίνει ἐνέργειαν. συναίρομαι ἀντὶ τῦ βοηθῶ, δοτικῇ, καὶ ἀντὶ τῦ ἀναλαμβάνω, αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Δημοσθένης· ἑτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα.

Ἄγω τὸ φέρω συντασσόμενον ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν. ἄγομαι δὲ παθητικῶς ἀντὶ τῦ φέρομαι, ὡς καὶ Ἀριστοφάνης· 10)

8) In Nubibus v. 42.

9) In Electra v. 634. ubi ἔπαιρε δὴ σύ.

10) In Nubibus v. 241.

ἄγομαι, φέρομαι, τὰ χρήματ' ἐνεχυράζομαι. καὶ ἄγομαι παθητικῶς μὲν γραφόμενον, ἐνέργειαν δὲ δηλοῦν, οἷον, ἄγομαι χάριν, καὶ ἄγομαι γυναῖκα, αἰτιατικῇ συντασσόμενον, ὡς καὶ Λιβάνιος, ἣν ἀπολωλυίας αὐτῷ τῆς γυναικὸς γυναῖκα ἄγεται.

Ἄγω τὸ παιδεύω καὶ διδάσκω, αἰτιατικῇ. καὶ ἀνάγει ὁ κυβερνήτης τὴν ναῦν, ὅταν ἀπὸ λιμένος ἐπὶ πέλαγος ἀφῇ. ἀνάγω καὶ τὸ ὑπομιμνήσκω, οἷον, ἀνάγει τῷ βασιλεῖ τὰ περὶ ἑαυτοῦ, δοτικῇ. ἀνάγω καὶ τὸ εἰς ὕψος ἄγω, αἰτιατικῇ. κατάγω τὸ εἰς λιμένα τὴν ναῦν ἐνορμίζω, αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Δημοσθένης· καὶ ἐπὶ Θετταλίας τὰς ναῦς κατάγοντες, ἐνέτυχον Ἡρακλεῖ. κατάγει καὶ τὸ μεταβιβάζει κυρίως ἀπὸ φυγῆς καὶ ὑπερορίας εἰς πατρίδα. διάγει τὸ διατρίβει, ἀμετάβατον, ὡς παρὰ Ξενοφῶντι. μετὰ δὲ τὴν μάχην εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐλθὼν, διῆγεν ἡσυχῇ. διάγει καὶ τὸ διαβιβάζει, μεταβατικῶς αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Λιβάνιος· διῆγε μὲν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοὺς Πέρσας τὸ στράτευμα. μετάγει τὸ μεθίσταται. καὶ μετάγει τὸ [11]) διαβιβάζει καὶ μετακινεῖ, ἀπὸ αἰτιατικῆς εἰς γενικήν, καὶ μετάγει τὸ δεξιὸν κέρας ἐπὶ θάτερα. παράγει τὸ εἰς μέσον ἄγει. καὶ παράγει τὸ φενακίζει καὶ ἐξαπατᾷ. ἐπάγει τὸ ἐπιφέρει μετὰ τὸ πρῶτον καὶ ἄλλο τι, ἢ λόγον, ἢ ἕτερόν τι δευτέραν σχέσιν ἐμφαῖνον. ἐπάγει καὶ τὸ ἐπιτίθησι καὶ προστρίβεται ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν, ὡς καὶ Λουκιανός· ἐπῆγες γάρ μοι πολλὰς πληγὰς ἐν τῷ βίῳ. περιάγει τὸ περιέρχεται καὶ περινοστεῖ, ἀμετάβατον, ὡς καὶ Λιβάνιος, περιῆγε πλανώμενος ἐν Ἀθήναις. περιάγει καὶ τὸ ἐν κύκλῳ ἕτερον ἄγει, αἰτιατικῇ * * * [12]) ὡς καὶ Ἀριστοφάνης,

11) Codex καὶ pro τό.

12) Nulla lacunae vestigia in codice.

ἄπαγε τὸν ἵππον.

καὶ ἀπάγει μετὰ αἰτιατικῆς ἐλλειπτικῶς τῆς αἰτιατικῆς λαμβανομένης, οἷον ἀπάγω τῆς ὁδοῦ ταύτης, ἐμαυτὸν δηλονότι. ὑπάγει ἀμετάβατον, τὸ ἠρέμα καὶ κατὰ μικρὸν ἄπεισιν. ὑπάγει καὶ τὸ ὑποβάλλει καὶ ὑποτίθησιν, αἰτιατικῇ, οἷον ὑπάγει σοι λογισμοὺς ὁ Χρυσόστομος. καὶ ὑπάγει τὴν κρηπῖδα τῷ τοίχῳ ἀντὶ τοῦ ὑποτίθησι. ἐνάγει τὸ κινεῖ καὶ παροξύνει καὶ διεγείρει αἰτιατικῇ. ἐνάγει τὸ ἄγει ἐπὶ δικαστηρίου αἰτιατικῇ. εἰσάγει τὸ ἐμβιβάζει, οἷον, εἰσάγει ὁ δεῖνα τὸν δεῖνα εἰς δικαστήριον. ἐξάγει τὸ ἐκβάλλει, οἷον, ἐξάγει τῆς πόλεως τὸν στρατόν. συνάγει τὸ συναθροίζει, αἰτιατικῇ· ἐπὶ δὲ τῶν ὀφρύων ἐκφαντικώτερον, οἷον, συνάγει τὰς ὀφρῦς, αἰτιατικῇ· καὶ Ἀριστοφάνης 13)

ὅσοι δ' ἐπλούτουν οὐσίαν τ' εἶχον συχνὴν,
οὐκ ἐκ δικαίου τὸν βίον κεκτημένοι,
ὀφρῦς συνῆγον, ἐσκυθρώπαζον δ' ἅμα.

προσάγει τὸ οἰκειοῦται καὶ προσφέρει ἕτερον, ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν, ὡς καὶ Λιβάνιος, πρόσαγε δὲ πᾶσαν μὲν πεῖραν, πάσας δὲ δεήσεις τῷ πατρί. καὶ προσάγει τὸ προσέρχεται, ἀμετάβατον. προάγει τὸ εἰς τοὔμπροσθεν ἄγει ἢ εἰς τοὔμπροσθεν ἔρχεται, αἰτιατικῇ, ὡς τό, προάγει εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

Παρέρχομαι, καὶ παρῆλθον, καὶ παρήνεγκα, καὶ παρέδραμον, καὶ παρήλασα, καὶ παρήλλαξα, ταῦτα ἐπὶ τῆς τοῦ ἑνικοῦ 14) σημασίας αἰτιατικῇ συντασσόμενα. καὶ παρέρχομαι καὶ παρῆλθον, ἀντὶ τοῦ εἰς μέσον ἦλθον, ἀμετάβατον, ὡς καὶ Δημοσθένης, οὐδὲ τότε παρῆλθες, οὐδ' ἐπέδωκας. καὶ μετὰ προθέσεως μεταβατικὸν παρά τισιν, οἷον, παρῆλθον εἰς μέσον.

13) In Pluto v. 754.
14) Ita codex.

ἔστι καὶ παρῆλθεν ἀντὶ τοῦ παρέδραμε καὶ διέβη κοινῶς ἀμετάβατον.

Ἀσκῶ σοφίαν ἀντὶ τοῦ παιδεύομαι, ἢ ἰατρικὴν ἢ ἄλλην τινὰ γυμνασίαν, αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Λιβάνιος, ἴσασιν οἱ στρατιῶται τοὺς ἐμοὺς πόνους, τὰς ἐμὰς ἀγρυπνίας, ἐν ὅσαις μὲν αὐτοὺς ἤσκουν μελέταις. καὶ ἐπασκῶ αἰτιατικῇ, ὡς Ἀριστοφάνης, 15)

ὅτι προήκων
ἐς βαθὺ τῆς ἡλικίας
νεωτέροις τὴν φύσιν αὐ-
τοῦ πράγμασι χρωτίζεται,
καὶ σοφίαν ἐπασκεῖ.

καὶ ἀσκῶ ἕτερον ἀντὶ τοῦ παιδεύω, κυρίως ἐπὶ γυμνασίας λεγόμενον. ἀσκεῖται δὲ ὁ παῖς ἐπὶ πάθους.

Ἀῤῥενῶ τὸ ἐνδυναμῶ αἰτιατικῇ.

Ἀγορεύω τὸ λέγω αἰτιατικῇ. προσαγορεύω δὲ τὸ κοινῶς χαιρετίζω.

Ἀναδῶ τὸ στεφανῶ.

λόγοις ἀναδῶν τοὺς νικῶντας 16).

Ἐφάπτομαι γενικῇ, καὶ ἀνθάπτομαι, ὡς Λιβάνιος, τὰ κοινὰ πράττειν ἀφεὶς ἡσυχίας ἐπιθυμίᾳ, πάλιν αὐτῶν ἐμὴν χάριν ἀνθήψατο.

Παρῄει ἀντὶ τοῦ ἐνίκησεν, ὡς Λιβάνιος, παρῄει γὰρ δὴ πολλοὺς ἐν τῷ φιλεῖν.

Ἀπαιτῶ τὸ κεχρεωστημένον λαμβάνω, αἰτιατικῇ.

Ἀπανθίζομαι αἰτιατικῇ.

15) Codex Ἀριστοτέλης. In Nubibus v. 513.

16) Aristophanes in Pluto v. 589. ubi λήροις.

Ἀρχὴ τοῦ β.

Ἀναβάλλομαι τὸ πρᾶγμα ἀντὶ τοῦ ῥαθυμῶν ὑπερτίθημι, αἰτιατικῇ. ἀναβάλλομαι καὶ τὸ περιβάλλομαι καὶ ἐνδύομαι. ἀναβάλλομαι καὶ τὸ ἀνακρούομαι ἐπὶ μέλους, ὡς τό, ἤπιον ἀναβάλλεται μέλος. καταβάλλω τὸ φθείρω καὶ ἐπὶ πολιορκίας τὴν πόλιν ῥίπτω, αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Λιβάνιος, πρῶτον μὲν γὰρ ἡ κεφαλή με καταβαλοῦσα ἐδέξατο πλῆθος ἰλίγγων, καὶ οὐκ ἦν οὔθ' ἡμῖν οὔτε τοῖς ἰατροῖς θαῤῥεῖν. καὶ καταβάλλομαι ἐπὶ πάθους, ὅταν οὐ δύνωμαι ἐρείδειν πολεμούμενος. διαβάλλω τὸ διαβαίνω, καὶ διαπερῶ, αἰτιατικῇ. διαβάλλω τὸ φαυλίζω καὶ διασύρω καὶ κατηγορῶ τινος μὴ παρόντος, αἰτιατικῇ, ὡς Λιβάνιος, καὶ μὴ διαβαλλέτω τὴν ἐκ τοῦ πολέμου λαμπρότητα. διαβάλλομαι δὲ ἐπὶ πάθους ἀεί. μεταβάλλω τὸ ἀλλοιῶ καὶ μεταποιῶ, αἰτιατικῇ. μεταβάλλομαι δὲ ἐγὼ ἐπὶ πάθους. παραβάλλω τὸ συγκρίνω καὶ παρατίθημι, ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν. παραβάλλω καὶ τὸ ὁρμῶ καὶ πρὸς τὸν δεῖνα πορεύομαι. παραβάλλομαι τὸ συγκρίνομαι, καὶ παραβάλλομαι τὸ μάχομαι, δοτικῇ. ἐπιβάλλω τὸ ἐπιχειρῶ, δοτικῇ συντασσόμενον, ἢ καὶ πρὸς ἀπαρέμφατον ῥῆμα ἀποδιδόμενον. καὶ ἐπιβάλλομαι ὁμοίως ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μετὰ ἀπαρεμφάτου, ὡς καὶ Συνέσιος, ἡμεῖς μὲν οἱ περὶ τῆς δι' ὀνειράτων μαντείας ἐπιβαλλόμενοι λέγειν, ἀντὶ τοῦ ἐπιχειροῦντες. ἐπιβάλλει καὶ τὸ ἁρμόττει καὶ προσήκει δοτικῇ, ὡς καὶ Ἀριστείδης, εὐθὺς μὲν πόλεμοι Φωκικοί, καὶ περὶ τὴν Πύλαιαν ταραχαί, καὶ πράγματα αἰσχύνην ἔχοντα ἀλλήλοις ἐπέβαλλεν. περιβάλλω τὸ ἐνδύω καὶ περιτίθημι συντασσόμενον ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν, ὡς Φιλόστρατος ἡδὺ τὸ σόφισμα τοῦ ζωγράφου· περιβάλλει γὰρ τοῖς τείχεσιν ἄνδρας ὡπλισμένους. καὶ περιβάλλω τινά, αἰτιατικῇ, ἤγουν πλέκομαι. περιβάλλομαι δὲ τὸ ἐνδύομαι ταυτὸ συν-

τεῖνον τῷ 17) ἀναβάλλομαι αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Φιλόστρατος, καὶ ἡ χέλυς μέλαινα μὲν, διηκρίβωται δὲ κατὰ τὴν φύσιν καὶ λαγαροὺς περιβέβληται κύκλους. ἀποβάλλω τὸ ῥίπτω καὶ ἀφίημι αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Λιβάνιος, ποίοις Βοιωτοῖς συγγενόμενος ἀποβέβληκας τὴν περὶ λόγους τέχνην. καὶ ἀποβάλλομαι πολλάκις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ. ἔστι δ' ὅτε καὶ ἀποβάλλομαι λέγεται Ἀττικῶς καὶ τὸ μετὰ βίας στέρομαι τινός, αἰτιατικῇ. ὑποβάλλω τὸ εἰσηγοῦμαι καὶ παραινῶ, ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν. ὑποβάλλεσθαι δὲ οὐχ εὕρηται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς. ἐμβάλλω λέγεται τὸ ἀπαντῶ ἁπλῶς καὶ συμμίγνυμι ἐπὶ πολέμου κυρίως δοτικῇ. καὶ ἐμβάλλω σε εἰς τόδε μετὰ προθέσεως ἀπὸ αἰτιατικῆς, ὡς καὶ Λιβάνιος, εἰ μὲν οὖν ταῦτα εἰργασμένος εἰς φρέαρ ἐνέβαλε τὴν ἠδικημένην, πονηρὸς μὲν ἂν ἦν τῇ μοιχείᾳ. ἐμβάλλειν τὸ ἐντείνειν καὶ ἐμφορεῖν, οἷον ἐμβάλλω πληγὰς τῷ δεῖνι, ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν. εἰσβάλλειν, τὸ εἰσρεῖν, μετὰ προθέσεως συντασσόμενον, καὶ ἐπὶ πολέμου ὁμοίως μετὰ προθέσεως. ἐκβάλλω τὸ ἀποσείομαι καὶ ἐκπέμπω καὶ ἐξορίζω, αἰτιατικῇ. ἐκβάλλω καὶ τὸ ἀποκηρύττω, οἷον, ἐκβάλλω σε τοῦ κλήρου, ἀπὸ αἰτιατικῆς εἰς γενικήν. συμβάλλειν τὸ συννοεῖν καὶ στοχάζεσθαι, τὸ κοινῶς λεγόμενον συντείνειν, αἰτιατικῇ. συμβάλλειν τὸ συναντᾶν, κυρίως ἐπὶ πολέμου ταττόμενον, δοτικῇ. συμβάλλομαι δὲ ἀντὶ τοῦ συναίρομαι καὶ ἐπικουρῶ, παθητικῶς μὲν προφερόμενον, ἐνέργειαν δὲ δηλοῦν, δοτικῇ, ὡς καὶ Συνέσιος, συμβάλλονται δὲ ἡμῖν πρὸς τοῦτο καὶ αἱ τῶν κατὰ κόσμον αἰσθήσεις. λέγεται καὶ ἀντὶ τοῦ ἁρμόττει καὶ προσήκει δοτικῇ. προσβάλλειν τὸ προσαράττειν καὶ συγκρούειν ἐπὶ μάχης, ὃ καὶ συμβάλλειν κοινῶς γράφεται, δοτικῇ. καὶ προσβάλλει τὸ κῦμα τῇ νηὶ δο-

17) Codex τό. Philostrati locus est p. 778.

τικῇ. τοῦτο καὶ πρὸς αἰτιατικὴν λέγεται, οἷον προσβάλλει σε κρόταλα. προβάλλειν τὸ προτείνειν ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν, ὡς καὶ Πλούταρχος, ἀλλὰ μὴν καὶ τοῖς πάλαι Ἕλλησιν ἔθος ἦν τοιαύτας ἀπορίας προβάλλειν· καὶ προβάλλεσθαι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ, ἤτοι τοῦ προτείνειν καὶ προΐσχεσθαι, αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Δημοσθένης, τὴν ἀγαθὴν προβαλλομένους ἐλπίδα. προβάλλεσθαι καὶ τὸ προφασίζεσθαι αἰτιατικῇ, ὃ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς σκήπτεσθαι λέγεται. καὶ προβάλλει ἡ πηγὴ τὸ νᾶμα τοῖς ὁδοιποροῦσιν, ἀντὶ τοῦ προχεῖ, ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν.

Βαίνω ἀμετάβατον χωρὶς προθέσεως· καὶ βαίνω πρὸς τὴν πόλιν μετὰ προθέσεως. ἀναβαίνω τὸν ἵππον αἰτιατικῇ. ἀναβαίνει καὶ τὴν γυναῖκα ἐπὶ ἀφροδισίων. καταβαίνω τοῦ ὑπερῴου, γενικῇ. διαβαίνω κυρίως ἐπὶ ποταμοῦ· ἀπὸ τούτου διάβασις· αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Φιλόστρατος, ἰδοὺ ποταμὸς ὑπεξέρχεται τοῦ ἕλους εὐρὺς καὶ ὑποκυμαίνων· διαβαίνουσι δὲ αὐτὸν αἰπόλοι καὶ νομεῖς. διαβαίνει καὶ τὸ ἁπλῶς ἔρχεται μετὰ προθέσεως, οἷον, τοῦτο τὸ ὑβρίζεσθαί με καὶ πρὸς σὲ διαβαίνει. διαβαίνει καὶ τὸ μεθίσταται, ἀμετάβατον, οἷον, μεταβαίνει τὸ κράτος. παραβαίνει τὰς σπονδὰς καὶ τοὺς νόμους καὶ τὰ συντεθειμένα, αἰτιατικῇ. παραβαίνει καὶ τὸ μεταβαίνει, μετὰ προθέσεως. καὶ παράβασις ἡ ἐξ ὑποθέσεως εἰς ὑπόθεσιν μετάβασις. ἀντιβαίνει τὸ ἀντιτείνει καὶ ἀντερείδει, δοτικῇ. ἐπιβαίνει ταὐτὸ συντεῖνον τῷ ἀναβαίνειν καὶ ἐπὶ ἵππου καὶ γυναικός. Ἀττικώτερον δὲ τὸ ἐπιβαίνει, καὶ συντάσσεται δοτικῇ. ἀποβαίνει τῆς νηός, γενικῇ. ἀποβαίνει καὶ τὸ ἀπέρχεται ἀμετάβατον. ὑποβαίνει τὸ ὑποπίπτει καὶ ἥττων δοκεῖ, δοτικῇ. ὑπερβαίνει [18] λέγεται καὶ ἀντὶ τοῦ παραβαίνειν. λέγεται καὶ ἀντὶ

18) Codex ὑπερβαίνουν.

βαίνω, αἰτιατικῇ. καὶ τὸ σχεδὸν ὁμοῦ πάντας περιλαβὼν γράφω, καὶ οἷον εἰπεῖν ὁμολογῶ, ὡς καὶ Πλούταρχος· πᾶσαν ἀθεότητα κατασκεδάννυσι τῆς οἰκουμένης, τοὺς νομιζομένους θεοὺς πάντας ὁμαλῶς διαγράφων.

Ἀρχὴ τοῦ δ.

Δέω δῶ τὸ δεσμῶ, αἰτιατικῇ. καὶ καταδῶ ὁμοίως αἰτιατικῇ. δεσμόω δεσμῶ ἐπὶ τρίτης συζυγίας τῶν περισπωμένων, ἀντὶ τοῦ εἰς εἱρκτὴν εἰσάγω τινά, αἰτιατικῇ.

Ἐνδύεσθαι ὅταν δηλοῖ τὸ ἐμβαίνειν ἤτοι τὸ εἰσδύεσθαι, ἐφ' οὗ καὶ παραδύεσθαι, δοτικῇ. ὡς καὶ Πλούταρχος· ὥσπερ δραμάτων ὑποκριταὶ ταῖς τῶν στρατηγῶν καὶ βασιλέων τάξεις διατιθέμενοι, καὶ ταῖς ἐκείνων ὑποδυόμενοι μνήμαις. ὅτε δὲ δηλοῖ ἐνδύεσθαι τὸ περιβάλλεσθαι, αἰτιατικῇ.

Τὸ δύναμαι ἀπαρεμφάτῳ συντάσσεται ὑπεμφαῖνον ποτὲ μὲν εὐθεῖαν οἰκείου προσώπου, οἷον, δύναμαι χρηστὸς γενέσθαι. ποτὲ δὲ συντάσσεται ἀπαρεμφάτῳ ἐφελκομένῳ αἰτιατικὴν τοῦ ῥήματος, οἷον, δύναμαι ἐργάζεσθαι καλὰ τὸν νεανίσκον. ἔστι δ' ὅτε καὶ ἀναπόλυτον ἐν τοῖς οὖσιν ἐν ἀρχαῖς καὶ ἐν τέλει, συντασσόμενον αἰτιατικῇ, οἷον, μεγάλα παρὰ βασιλεῖ δύναμαι.

Δυσχεραίνω συντάσσεται Ἀττικῶς μὲν αἰτιατικῇ, καὶ δηλοῖ τὸ ἀποστρέφομαι καὶ μισῶ, καὶ βδελύττομαι· κοινῶς δὲ δοτικῇ, καὶ δηλοῖ τὸ ἀνιῶμαι καὶ ὀργίζομαι, ὡς καὶ Λιβάνιος, καὶ βασιλεὺς μὲν ἦν δυσχεραίνων τοῖς τῶν πόλεων στρατηγοῖς.

Διδάσκω αἰτιατικῇ. Λιβάνιος, εἰ δ' οὖν τι καὶ ἐξηνέχθη, Νικέντιος σε διδάξει καλῶς. καὶ μεταδιδάσκω τὸ ἀναπείθω, αἰτιατικῇ. καὶ ἐκδιδάσκω ὁμοίως αἰτιατικῇ, ὡς Ἀριστοφάνης. [23] ἴθι νῦν κα-

[23]) In Nubibus v. 237. Male codex καὶ ὡς ἐμέ. Verba ὦ Σώκρατες aberrans memoria grammaticus sumpsit e v. [illegible]

τάβηθ᾽, ὦ Σώκρατες, ὦ Σωκρατίδιον, καὶ ὡς ἐμὲ, ἵνα μ᾽ ἐκδιδάξῃς ὧνπερ οὕνεκ᾽ ἐλήλυθα.

Δοκῶ. ἀναπόλυτον, ὡς καὶ Συνέσιος, πῶς δοκεῖτε δέδηγμαι τὴν καρδίαν. καὶ δοκῶ γενέσθαι τόδε μετὰ ἀπαρεμφάτου.

Διατρίβω εἰς τόνδε τὸν τόπον μετὰ προθέσεως. καὶ διατρίβω τὸ κοινῶς παίζω ἀμετάβατον. ὅθεν καὶ διατριβὴ τὸ παίγνιον, καὶ Συνέσιος· ἵνα μὴ διατριβὴ τοῖς ἀπαντῶσι γενώμεθα. ἐνδιατρίβω δὲ δοτικῇ.

Δέχομαι αἰτιατικῇ· Λιβάνιος· πάντα δεῖ τοῦτο δὴ τὸ λεγόμενον προσδοκᾶν, εἴ γε καὶ Ἱεροκλῆς αἰτίας ἐδέξατο. καὶ διαδέχεται ἄλλο πάθος ἄλλο, αἰτιατικῇ. ἀποδέχομαι δέ σε τῆς σπουδῆς ἀπὸ αἰτιατικῆς εἰς γενικήν. καὶ ἀντιστρόφως ἀποδέχομαί σου τὴν σπουδήν.

Δέομαι καὶ προσδέομαι γενικῇ, ὡς Ἀριστείδης· τρίτον γλυκύτατόν τε καὶ ποτιμώτατον· ὃ πίνων οὐκ ἂν οἴνου προσδεηθείης.

Δειπνῶ ἐπὶ τοῦ ἑσπερινοῦ δείπνου ἀμεταβάτως, ὡς Ἀριστοφάνης·

ἀπὸ τῶν ἐμῶν γὰρ ναὶ μὰ Δία δειπνήσετον.

δειπνῶ δὲ ἄρτον ἀντὶ τοῦ ἁπλῶς ἐσθίω, μεταβατικὸν αἰτιατικῇ. καὶ δειπνίζω ἕτερον, αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Πλούταρχος· ὑποδοχὰς δὲ ποιούμενος ἐδείπνιζε τοὺς ὑπατικοὺς καὶ τοὺς ἡγεμονικούς.

Δέδοικα καὶ δειμαίνω καὶ ἔδεισα αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Λιβάνιος. καὶ ὑποδειμαίνω ὁμοίως αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Πλούταρχος· οὕτως ἡμεῖς μήτε φυγὴν Ἀριστείδου, μήτε εἱρμὸν Ἀναξαγόρου, μήτε πενίαν Σωκράτους, ἢ καταδίκην Φωκίωνος ὑποδειμαίνωμεν.

Ἰστέον ὅτι τὸ δοκῶ σημαίνει τὸ οἶμαι, καὶ ὅτε λαμβάνεται ἀντ' αὐτοῦ, συντάσσεται ἀπὸ δοτικῆς εἰς ἀπαρέμφατον. ποτὲ δὲ ἀντὶ τοῦ φαίνομαι, καὶ συντάσσεται δοτικῇ, ἀφ' ἑτέρας εὐθείας ἀπαντώσης εἰς ἀπαρέμφατον, παρεμφαινομένης αὖθις τῆς εὐθείας, οἷον, ἐγὼ χρηστός σοι δοκῶ εἶναι ποιῶν τὰ δέοντα· ὡς Δημοσθένης· χρηστοί μοι δοκοῦσιν ἄνδρες Θηβαῖοι εἶναι μὴ Φιλίππῳ εἴξαντες. ἔστι δέ ποτε καὶ τὸ δοκῶ χωρὶς ἀπαρεμφάτου νοουμένου ἔξωθεν, ὡς καὶ Συνέσιος· νῦν οὖν εἰ δοκοίη σοι τοῦτο ποιεῖν ἐπιτρέπω. ἔστι δοκῶ καὶ τὸ ἀρέσκω, δοτικῇ, ὡς Ἀριστοφάνης· 24)

οὐδ' ἂν οὐδ' εἰ Σωκράτει δοκεῖ.

Ἔχω τὸ κέκτημαι, καὶ συντάσσεται αἰτιατικῇ. ὡς καὶ Ἀριστοφάνης· 25)

ἔχω τιν' ἀγαθὴν ἐλπίδα, ἐξ ὧν εἶπέ μοι
ὁ Φοῖβος αὐτός.

ἔχω καὶ τὸ δύναμαι μετὰ ἀπαρεμφάτου, ὡς καὶ Λιβάνιος. οὐκ ἔσχε μὲν σῶσαι τοὺς Ὀλυνθίους τοῖς πολλοῖς λόγοις ὁ Δημοσθένης· εὐδοκίμει δὲ ὅμως ὡς σεσωκὼς διὰ τὸ προελέσθαι σῶσαι. ἔχω καὶ τὸ φέρω καὶ κρατῶ, ὡς Ἀριστοφάνης· 26)

ἔχων ἀφῖκται δεῦρο πρεσβύτην τιν', ὦ πόνηροι.

καὶ ἔχω τὸ οἰκῶ, αἰτιατικῇ, ὡς ὁ αὐτός· 27)

ἢ Μαιῶτιν λίμνην ἔχετε.

ἔχω τὸ ἀνέχω, ὡς ὁ αὐτὸς Ἀριστοφάνης,

24) In Nubibus v. 1432. οὐδ' ἂν Σωκράτει δοκοίη.]
25) In Pluto v. 212.
26) In Pluto v. 265.
27) In Nubibus v. 273. et 264.

ὦ δέσποτ' ἄναξ, ὃς ἔχεις τὴν γῆν.

ἀντὶ τοῦ ἀνέχεις καὶ ἐξηρτημένην ἔχεις. καὶ ἔχω τὸ περιβέβλημαι καὶ ἐνδέδομαι, αἰτιατικῇ. ἀνέχειν λέγεται μὲν μεταβατικῶς τὸ βαστάζειν, ὡς τὸ ἀνέχουσι τὸν οἶκον οἱ κίονες, αἰτιατικῇ: λέγεται δὲ καὶ ἀμεταβάτως, καὶ δηλοῖ τὸ ἐπέχειν. κατέχειν τὸ σφοδρῶς κρατεῖν καὶ φυλάσσειν, αἰτιατικῇ. διέχειν τὸ διαστατεῖν καὶ διαλείπειν καὶ ἀφίστασθαι τρόπον τινά, ὃ δηλοῖ τὸ ἀπέχειν 28) ἐπὶ τῶν μετεώρων. *** 29) καθά φησι καὶ Λιβάνιος· τὸν Ἀπόλλω μὲν εὐθὺς ἔτι ἀνέχω. ἀντὶ τοῦ στέργω καὶ τιμῶ, αἰτιατικῇ, ὡς Εὐριπίδης· 30)

τῆς μαντιπόλου Βάκχης ἀνέχων
λέκτρ' Ἀγαμέμνων.

μετέχειν τὸ κοινωνεῖν, καὶ συντάσσεται γενικῇ. μετέχειν καὶ τὸ μετά τινος ἔχειν τινὰ τὸ ὅλον, ὥσπερ δὴ καὶ ὁ πρῶτος εἶχεν. ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν, ὅτε μάλιστα τίθεται καὶ ὁμοιότητος ὄνομα, ὡς Ἀριστοφάνης· 31)

οὐ γὰρ μετεῖχες τὰς ἴσας πληγὰς ἐμοί.

καὶ παρὰ Δημοσθένει· μετέχοντες τὴν αὐτὴν δόξαν τοῖς Λακεδαιμονίοις. παρέχειν τὸ διδόναι καὶ ὀρέγειν, ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν. παρέχειν τὸ προίσχεσθαι καὶ προτείνειν, αἰτιατικῇ, ὅπερ καὶ παρέχεσθαι γράφεται αἰτιατικῇ. εἰ δέ που συμβῇ πρόσωπον τεθῆναι, δοτικῇ, ὡς ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν. ἀντέχειν τὸ ἀντιτείνειν καὶ ἀντιβαίνειν καὶ ἀντικρούειν καὶ ἀποδυσπετεῖν, αἰτιατικῇ. ἐπέχειν τὸ

28) Sic codex e correctione; antea ἐπέχειν.
29) Nulla lacunae veſtigia in codice. Mox bis ſcriptum oportebat ἀνέχω, quod ſemel tantum in codice eſt.
30) In Hecuba v. 118.
31) In Pluto v. 1144.

ἐπιλαμβάνειν ἐπὶ τόπου καὶ χώρας, αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Συνέσιος· καὶ τὴν χώραν, ἣν ἔχουσιν οἱ πολέμιοι. ἐπέχειν καὶ τὸ κωλύειν καὶ διείργειν, μεταβατικῶς ἀπὸ αἰτιατικῆς εἰς γενικήν. οἷον ἐπέχω σε τῆς ὁρμῆς. ἐπέχειν ἀμεταβάτως καὶ τὸ ὁρμώμενον τινὰ εἶτ' ἐξεπίτηδες ἵστασθαι. περιέχειν τὸ περιλαμβάνειν αἰτιατικῇ. ἀπέχειν τὸ ἀφεστηκέναι, συντασσόμενον γενικῇ.[32]) ἀπέχειν καὶ τὸ ἀπολαμβάνειν αἰτιατικῇ; ὡς καὶ Συνέσιος· ἀπέχω τὴν χάριν Καρνᾶς ἱκέτης[33]) μου γέγονε. ὑπέχειν σημαίνει δύο, καὶ ἀμφότερα συντασσόμενα αἰτιατικῇ· ὑπέχειν μὲν γὰρ λέγεται καὶ τὸ ἁπλῶς διδόναι καὶ ἐκτίνειν,[34]) οἷον ἐπὶ εὐθύνης καὶ δίκης· οἷον, ὑπέχει τις δίκην ἢ εὐθύνην ἢ λογισμόν. ὑπέχειν καὶ τὸ ὑποτείνειν καὶ ὑπενδιδόναι. ὑπερέχειν τὸ περιεῖναι καὶ νικᾶν, συντασσόμενον γενικῇ καὶ αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Ἀριστείδης· ἀλλὰ καὶ τῶν οἷς τισὶ νῦν πρὸς ἀλλήλους γενομένων ὑπερέχουσα. αἰτιατικῇ, ὡς ὁ Δημοσθένης· ὑπερεῖχον ἐκείνους τῇ ῥώμῃ μὲν οὐδαμῶς. ὃ καὶ προέχω γράφεται Ἀττικῶς. εἰσέχει λέγεται ἐπὶ οἰκοδομῆς κυρίως, οἷον, εἰσέχει πρὸς τὴν οἰκοδομὴν ὁ λίθος. καὶ εἰσέχει ὁ κόλπος ἀντὶ τοῦ ὑφιζάνει, ᾧ ἐναντίον τὸ[35]) ἐξέχει, ἀμετάβατον· συνέχειν τὸ συνάγειν καὶ φυλάττειν καὶ συγκροτεῖν, αἰτιατικῇ. ὡς παρὰ Δημοσθένει· πῶς γὰρ ὅς γε ἀδικεῖς συνέχειν τὴν πολιτείαν τὰ δικαστήρια καὶ τοὺς νόμους καταλύειν. συνέχειν καὶ τὸ συσφίγγειν καὶ συλλαμβάνειν ἐπὶ τῶν ξύλων τῶν συνδεόντων[36]). ἀπὸ τούτου καὶ ἐπ' ἄλλων, αἰτιατικῇ, προσέχειν τὸ προσκεῖσθαι, δοτι-

32) In margine haec adscripta: ἀπέχειν ἐπὶ τῶν μετεώρων, διέχειν ἐπὶ τῶν ἐπιπέδων.

33) Codex οἰκέτης. Synesii locus legitur epist. 14. init.

34) Codex ἐκτείνειν.

35) Codex τῷ.

36) Ita codex.

κῃ. προέχειν τὸ ὑπερέχειν καὶ διαφέρειν, ὃ δὴ καὶ προείρηται, γενικῇ. ἀνέχεσθαι δὲ παθητικῶς λαμβάνεται ἀντὶ τοῦ φέρειν καὶ ὑπομένειν, εἰς μὲν τὸ πρόσωπον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γενικῇ, πρὸς δὲ τὸ πρᾶγμα αἰτιατικῇ. κατέχεσθαι τὸ κωλύεσθαι καὶ κρατεῖσθαι καὶ ἐμποδίζεσθαι, παθητικόν. παρέχεσθαι ταυτὸν τῷ παρέχειν, ὅπερ δὴ καὶ προείρηται. ἀντέχεσθαι δὲ οὐκ Ἀττικὸν καὶ σπάνιον. ἔχομαι δὲ τὸ ἅπτομαι, γενικῇ. καὶ ἔχομαι ἀντὶ τοῦ κρατοῦμαι, παθητικόν. ἐπέχεσθαι τὸ κωλύεσθαι, παθητικόν. περιέχεσθαι τὸ σφόδρα καὶ συντεταμένως ἔχεσθαι τινὸς καὶ ἀντιποιεῖσθαι, γενικῇ. ἀπέχεσθαι τὸ φείδεσθαι καὶ ἀφίστασθαι, γενικῇ. ἐνέχεσθαι τὸ ὑπεύθυνον καὶ ὑπόδικον καθεστάναι, δοτικῇ. ἐξέχεσθαι τὸ ἐξηρτῆσθαι καὶ ἐκκρεμᾶσθαι, γενικῇ, οἷον, ἐξέχεται τῆς φιλίας τοῦ δεῖνος. συνέχεσθαι τὸ φυλάττεσθαι ἐπὶ πάθους. προσέχεσθαι τὸ προσκεῖσθαι, δοτικῇ.

Διεξέρχομαι τὸ διηγοῦμαι, ὁμοίως καὶ ἐπεξέρχομαι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ, τὸ μὲν πρόσωπον δοτικῇ, τὸ δὲ πρᾶγμα αἰτιατικῇ. ἐπεξέρχομαι καὶ ἀντὶ τοῦ τιμωροῦμαι καὶ εἰς εὐθύνην καὶ κρίσιν ἄγω, συνταssόμενον δοτικῇ, ὡς καὶ Συνέσιος. ἀκριβῶς ἐπεξελθὼν τοῖς ἐκείνων ἐγκαταλείμμασι.

Παρίεμαι ἀντὶ τοῦ ἐφίεμαι γενικῇ, ὡς καὶ Πλάτων, καὶ πάνυ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο ὑμῶν δέομαι καὶ παρίεμαι.

Διελκύω αἰτιατικῇ, ὡς Ἀριστοφάνης[37])

διὰ δακτυλίου μὲν οὖν ἐμὲ γ' ἂν διελκύσαις.

Ἐγείρω καὶ ἐξεγείρω αἰτιατικῇ, ὡς ὁ αὐτὸς[38]) Ἀριστοφάνης·

37) In Pluto v. 1036.

38) Codex ὡς αὐτός. Aristophanes in Nubibus v. 78. 79.

ἀλλ' ἐξεγεῖραι πρῶτον αὐτὸν βέλομαι.
καὶ ἐπεγείραι αἰτιατικῇ, ὡς ὁ αὐτός·
πῶς δῆτ' ἂν αὐτὸν ἐπεγείραιμι;

Παρελκύω τὸ νικῶ, αἰτιατικῇ. ὁμοίως καὶ ἐξελαύνω.

Ἐσθίω αἰτιατικῇ. ὁμοίως καὶ πίνω. παρὰ δὲ Ἀττικοῖς γενικῇ, οἷον, ἐσθίω τῦ ἄρτε καὶ πίνω τῦ οἴνε, ὡς καὶ Λεκιανός· ἐγὼ δὲ τότε μὲν ἐκ ἤσθιον τῶν κυάμων. ἐφιλοσόφεν γάρ. νῦν δὲ φάγοιμ' ἄν.

Ἐρυθριῶ καὶ ἀπερυθριῶ ἀμετάβατον, ὡς καὶ Πλέταρχος· δεῖ γὰρ ἐρυθριᾷν ἐπαινέμενον, ἐκ ἀπερυθριᾷν.

Ἀρχὴ τῦ ζ.

Ζητῶ αἰτιατικῇ. ἀλλὰ καὶ ἐπιζητῶ, ἤ, ὅπερ ἐφθάκειν προαποδεδωκώς, ἢ τὸ κεχρεωστημένον· ὡς καὶ Συνέσιος· αἰτιατικῇ καὶ αὐτὸ συντασσόμενον. τὴν δὲ Λυσίδος τῦ Πυθαγορείε πρὸς ὕπαρχον ἐπιστολὴν ἐπιζήτησον.

Ἀρχὴ τῦ η.

Ἡγῦμαι τὸ νομίζω αἰτιατικῇ· Λιβάνιος· λέγεται σὲ ἄνδρα ἀγαθὸν ἡγεῖσθαι, καὶ τὸ συνεῖναι μέγα ποιεῖσθαι. ἡγῦμαι τὸ ἄρχω, γενικῇ, ὡς καὶ Σοφοκλῆς· 39)

ὥστε Αἴαντος ἡγεῖσθαι ποτέ.

ἡγῦμαι δὲ τὸ προσδέποιῶ, δοτικῇ, ὡς καὶ Ἀριστοφάνης· 40)

εἰ γὰρ βλέποντες τοῖς τυφλοῖς ἡγέμεθα.

39) In Aiace v. 1106.

40) In Pluto v. 15.

καὶ ἡγῦμαι σοι τὴν ὁδόν, ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν.

Καθήκειν λέγεται τὸ προσήκειν καὶ ἁρμόζειν καὶ ἐπιβάλλειν, δοτικῇ. καθήκειν καὶ τὸ διαφέρειν. καθήκειν καὶ τὸ διὰ κλίμακος κατέρχεσθαι, ἤτοι καταβαίνειν, ἀμεταβάτως. εἰ δὲ ποτε τύχοι μεταβατικὸν γενέσθαι, μετὰ προθέσεως συντάσσεται.

Διηγῦμαι σοι, ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν, ὡς καὶ Λυκιανός· ὐκ ὀκνῶ δέ σοι καὶ διηγήσασθαι, ἅ μοι Θεσμόπολις ὗτος ὁ στωϊκὸς διηγήσατο.

Στοιχεῖον τὸ θ.

Θηρᾶν καὶ θηρᾶσθαι ταὐτόν, ὥσπερ γε δὴ διερευνᾶν καὶ διερευνᾶσθαι. ταῦτα πάντα αἰτιατικῇ. ἔστι δ' ὅτε τὸ παθητικὸν λαμβάνεται καὶ ἐπὶ πάθυς, ὡς ὁ Ξενοφῶν· θηρώμενον ὑπὸ γυναικῶν.

Θαυμάζω σε τῦ κάλλυς, ἀπὸ αἰτιατικῆς εἰς γενικήν. θαυμάζω σῦ δὲ γενικῇ μόνον, ἀντὶ τῦ καταγελῶ σε, ἐπὶ εἰρωνείας λαμβανόμενον, ὡς καὶ Φάλαρις· ἐθαύμασά σῦ πολλάκις, ὦ Στησίχορε· ἀντὶ τῦ κατεγέλασά σῦ.

Θεραπεύειν λέγεται τὸ ἰᾶσθαι καὶ τὸ μετέρχεσθαι, ἤτοι μεταχειρίζεσθαι καὶ κολακεύειν, ὃ καὶ ὑπέρχεσθαι λέγεται· καὶ συντάσσεται αἰτιατικῇ.

Θέω ἀμεταβάτως τὸ τρέχω. καὶ θέω πρὸς τόδε μετὰ προθέσεως. ὡς καὶ Φιλόστρατος· πάντες ἐπὶ τὴν ᾠδὴν 41) συνθέυσι καὶ γίνονται τεῖχος.

Στοιχεῖον τὸ ι.

Ἵστημι αἰτιατικῇ. συνίστημι δέ σοι τόνδε, ἤτοι μαρτυρῶ, ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν, ὡς καὶ Συν-

41) Ita codex. Vide supra in γίνεται.

ἐσῖος· ἐ γὰρ ὅτι συγγενής ἐστι Ἡρώδης ἐμὸς, διὰ τοῦτό σοι τὸν νεανίσκον συνίστημι. καὶ παρίστημι καὶ ἀνθίστημί σοι τὸν ἄνθρωπον, ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν. παρέστη δὲ λέγεται ἀντὶ τοῦ ἐπῆλθεν, οἷον, παρέστη μοι λογίσασθαι τόδε. καὶ παρέστη μοι τόδε, ἀπὸ δοτικῆς. παρέστη καὶ τὸ πλησίον ἦλθεν ἢ ἔστη, δοτικῇ. παρεστήσατο ἀντὶ τοῦ ἐλεηλάτησε καὶ ᾐχμαλώτισεν, τὸ κοινῶς λεγόμενον παρέλαβεν, ἤτοι ἐπολιόρκησεν, αἰτιατικῇ, ὡς Ἀριστείδης· Αἰγύπτου καὶ ἀποστάτης βασιλεὺς οὐδὲν σπουδάσας ἦν ἐν τοῖς αὐτοῖς· οὕτω ῥαδίως ἐκεῖνα παρεστήσατο, ἀντὶ τοῦ ἐπολιόρκησε καὶ ἠφάνισεν.

Ἀποστατεῖ γενικῇ· ἔστι δ' ὅπου καὶ αἰτιατικῇ. καὶ διαστατεῖ γενικῇ· ἔστι δ' ὅπου καὶ αἰτιατικῇ. καὶ ἐπιστατεῖ γενικῇ· ἔστι δ' ὅπου καὶ αἰτιατικῇ. παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς συντάσσεται τὸ ἐπιστατεῖ γενικῇ. ἀλλ' ἐπὶ τὸ ἵστημι πάλιν ἐπαναγέσθω ὁ λόγος, εἰ καί τι παρεμπεσὸν ἡμῖν τῆς ὁρμῆς ἀνεχαίτισεν.

Διΐστημί σου τόδε, ἀπὸ γενικῆς εἰς αἰτιατικήν. προΐσταμαι δέ σοι παθητικῶς, τὸ ἐναντιοῦμαι. καὶ περιΐσταμαι καὶ ἀνθίσταμαι, ὡς καὶ Λιβάνιος· ἀλλ' ἀληθὲς ἦν τὸ λεγόμενον, ὅτι φθόνος ἀνθίσταται τοῖς καλοῖς καὶ νεμεσᾷ τὸ δαιμόνιον ταῖς ἀπραγίαις ταῖς ἄγαν. καὶ ἐφίσταμαι δοτικῇ. ἐπιστὰς δὲ λέγεται ἀντὶ τοῦ ἐπελθὼν καὶ βαρέως ἐπιδραμὼν τῆς ἐπὶ ἐπίθεσιν δηλώσεως, δοτικῇ. ἐπιστὰς λέγεται καὶ ἀντὶ τοῦ παραστάς, ἤτοι ἀντὶ τοῦ ἐγγὺς ἐλθών, δοτικῇ. ἐπιστὰς λέγεται καὶ ὁ προστασίαν ἐγχειρισθείς, ὅθεν καὶ ἐπιστάτης. ἀφίσταμαι τὸ ἀπέχω, γενικῇ, ὡς καὶ Λιβάνιος· οἱ λέγοντές με πλεῖστον ἀφεστηκέναι λόγων, ἐμοὶ μὲν ταυτὰ [42]) φθέγγονται, σοὶ δὲ ἀντιλέγουσιν. ἀφίσταμαι καὶ τὸ ἐξίσταμαι καὶ παραχωρῶ, συντασσόμενον ἀπὸ δοτικῆς εἰς γενικήν. μεθίσταμαι

42) Codex ταῦτα.

γενικῇ. ἐξίσαμαι γενικῇ, ὡς καὶ Λουκιανός· ἐξίσαμαι τῆς δωρεᾶς. ὑπεξίσαμαι δὲ δοτικῇ, ὡς καὶ Φιλόστρατος· ὑπεκστῶμεν, ὦ παῖ, τῇ νύμφῃ. ἀνίστημι δὲ αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Φιλόστρατος· οἶσθά που τῆς Ἰλιάδος τὴν γνώμην, ἐν οἷς Ὅμηρος μὲν ἀνίστησι τὸν Ἀχιλλέα ἐπὶ τῷ Πατρόκλῳ, κινοῦνται δὲ οἱ θεοὶ πολεμεῖν ἀλλήλοις. περιΐστημι δὲ δοτικῇ, ὡς ὁ αὐτὸς Φιλόστρατος· τὸ δὲ κάλλιστον αὐτῆς, ἡμίκυκλος περιέστηκε τῇ θαλάσσῃ σκιῤῥοειδὴς ὑπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ λίθου. καὶ ὑπεξίσαμαι δοτικῇ.

Ἰσχυρίζεται καὶ διισχυρίζεται, τὸ διατείνεται καὶ ἀποφαίνεται, αἰτιατικῇ, κυρίως ἐπὶ δικαστηρίου καὶ ἀντιλογίας τασσόμενον.

Στοιχεῖον τὸ κ.

Καλεῖν λέγεται τὸ ὀνομάζειν αἰτιατικῇ, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Νεφέλαις·

ὅπως
τὴν καρδόπην, ὥσπερ καλεῖς τὸν Σωκράτην. 43)

καλεῖν ἀντὶ τοῦ εἰσκαλεῖσθαι, αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Λιβάνιος· καλεῖ δήποτε κἀκείνη ταύτην παρ' ἑαυτῇ, ἀντὶ τοῦ εἰσκαλεῖται. καλεῖν καὶ τὸ βοᾶν καὶ φωνεῖν, αἰτιατικῇ, ὡς παρ' Ἀριστοφάνει.

τί με καλεῖς ὦ 'φήμερε. 44)

καλεῖν καὶ τὸ ἐπικαλεῖσθαι Ἀττικῶς, ἤγουν δέεσθαι καὶ εὔχεσθαι, αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Ἀριστείδης· καλῶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ Ἑρμῆν λόγιον καὶ Ἀπόλλω Μουσαγέτην, ἀντὶ τοῦ ἐπικαλοῦμαι. ἄνευ μὲν οὖν τῶν προθέσεων ταύτας δὴ τὰς σημασίας εὕρομεν παρ' Ἀττικοῖς. μετὰ δὲ τῶν προθέσεων παθητικῶς μὲν

43) Ita codex. Locus est v. 677.
44) In Nubibus v. 223.

ἐκφερόμενον, ἐνέργειαν δὲ δηλοῦν, διαφόρους τὰς σημασίας ποιεῖ, οἷον, ἀνακαλοῦμαι ἀντὶ τοῦ ἀναδέχομαι καὶ ἀντὶ τοῦ λαμβάνω, οἷον, ὀργισθεὶς τῷ δεῖνι ὁ βασιλεύς, εἶτ' αὖθις ἀνεκαλέσατο, αἰτιατικῇ. καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπαναγκῶμαι, καὶ αὐτὸ αἰτιατικῇ, οἷον, ἀνακαλεῖται τὴν ἧτταν. μετακαλοῦμαι ταυτὸν τῷ [45]) μεταπέμπομαι, ἀντὶ τοῦ διά τινος εἰς ἐμαυτόν τινα ἄγω, αἰτιατικῇ. παρακαλῶ ἐνεργητικῶς μὲν λαμβανόμενον [46]) ἀντὶ τοῦ ἱκετεύω καὶ δέομαι, αἰτιατικῇ. Ἀττικῶς δὲ ἀντὶ τοῦ παρακινῶ καὶ διεγείρω, αἰτιατικῇ, μετὰ δὲ τὴν αἰτιατικὴν εἰς πρόθεσιν ἀποδιδόμενον, οἷον Λιβάνιος· σὺ μὲν παρεκάλεις με πρὸς παῤῥησίαν. παρακαλοῦμαι δὲ ἐπὶ πάθους τό τε παρακινοῦμαι καὶ τὸ ὑπ' ἄλλου ἱκετεύομαι. ἐπικαλῶ μὲν οὐδαμῶς. ἐπικαλοῦμαι δὲ ἀντὶ τοῦ ἐπιβοῶμαι καὶ ἱκετεύω αἰτιατικῇ. [47]) εἰσκαλοῦμαι τὸ ἐπὶ φιλίᾳ τινὰ δεξιοῦμαι, ὃ καὶ εἰσκαλῶ γράφεται κοινῶς, αἰτιατικῇ· ἐκκαλοῦμαι ἀντὶ τοῦ μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἕτερον ἔξω τῶν οἴκων ἕλκω, αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Ἀριστοφάνης· [48])

ἀλλ' ἐκκάλει τὸν δεσπότην τρέχων ταχύ.

προσκαλοῦμαι τὸ προσλαμβάνω ἤ τινά, ἢ πολλούς· τάττεται δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπικούρων· αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Λιβάνιος· ὡς ἔγωγε ἐπιστελῶ προσκαλούμενος γράμματα σὰ ἀπὸ μέσης μάχης. προκαλοῦμαι κυρίως ἐπὶ πολέμου καὶ μονομαχίας· ἀπὸ τούτου δὲ καὶ ἐπ' ἄλλων· αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Λι-

45) Codex τό.

46) Codex λαμβανόμενον.

47) In margine haec adſcripta: παρὰ τῷ κυρίῳ Μαγίστρῳ τὸ ἐπικαλῶ ἀντὶ τοῦ ἐγκαλῶ λαμβάνεται, ὃ καὶ δοκιμώτερον αὐτὸς κρίνει τοῦ ἐγκαλῶ. καὶ ἐπίκλημα ἀντὶ τοῦ ἐγκλήματος.

48) In Pluto v. 1103.

βάνιος· προκαλούμενος οὖν με φίλον εἶναι, τὸν ἄντα προκαλῇ. ὃ καὶ προκαλῶ ποιητῇ γράφεται·

αὐτὸς δὲ προκάλεσσον [49]) Ἀχαιῶν ὅστις ἄριστος.

Ἀνάκειται λέγεται ἐπὶ ἱερῶν ἀντὶ τοῦ ἀνατίθεται, δοτικῇ. ἀνακεῖται καὶ τὸ ἐπίκειται ἐπὶ κλίνης. κατάκειται ἐπὶ νοσούντων. καὶ ἁπλῶς ἀντὶ τοῦ σιγᾷ, ἀμεταβάτως. διάκειται καὶ τὸ διάθεσιν ἔχει, καὶ ἀντὶ τοῦ συμβαίνει, καὶ ἁπλῶς ἐστὶν ἀμετάβατον, ὡς Ἀριστοφάνης· [50])

ὡς μὲν γὰρ νῦν ἡμῖν ὁ βίος διάκειται.

διάκειται λέγεται καὶ τὸ πρόσκειται, δοτικῇ. παράκειται τὸ πλησίον ἐστί, δοτικῇ, ὡς καὶ Ἀριστείδης· παράκειται δὲ ταύτῃ τῇ χώρᾳ. παράκειται καὶ τὸ ἔξω τοῦ δέοντος διατίθεται, δοτικῇ. ἀντίκειται καὶ τὸ ἁπλῶς ἀντιπρόσωπον κεῖται, δοτικῇ, οἷον, τὸ κάτοπτρον τῷ προσώπῳ ἀντίκειται. ἐπίκειται τὸ βαρέως ἐπιτίθεται καὶ ἐπεμπίπτει, δοτικῇ. ἐπίκειται καὶ τὸ ἐπάνω τῆς κλίνης κεῖται, δοτικῇ. ἐπίκειται ἁπλῶς καὶ τὸ πλησίον ἐστί, δοτικῇ. περίκειται τὸ περιειλεῖται καὶ ἐν κύκλῳ κεῖται, δοτικῇ. περίκειται καὶ τὸ ὡς ἐπέκεινα καὶ περιττόν ἐστι, ἀμετάβατον. ἀπόκειται τὸ ἐν ἀποθήκῃ ἐκ περιττοῦ κεῖται, ἀμεταβάτως. ὑπόκειται τὸ ὑπείκει καὶ ὑποτέτακται, δοτικῇ. ὑπόκειται καὶ ἐπὶ δίκης ἀντὶ τοῦ ἐνέχεται, δοτικῇ, ὥσπερ δὴ καὶ ὑπόκειται θανάτῳ, ἀντὶ τοῦ ἔνοχός ἐστι θανάτου. ἔγκειται τὸ ἐν ἄλλῳ τινὶ ἄλλο κεῖται, δοτικῇ. ἔγκειται καὶ τὸ ἐπιτίθεται καὶ ἐναντίως κεῖται, δοτικῇ. ἔγκειται τὸ ἐλπίζει καὶ ὑποτάσσεται, δοτικῇ, ὡς καὶ Συνέσιος· ἀλλ' ἡμῖν

49) Codex προκάλεσον. Iliad, VII. 50. ubi προκάλεσσαι legitur.

50) In Pluto v. 508.

εἰς ἀντίδοσιν ἀρκεῖ τὸ μὴ ἀγνοεῖσθαι παρὰ σοῦ τὴν ἔνστασιν ἡμῶν, ὅτι μόνῳ σοὶ τῶν ζώντων ἐγκείμεθα. σύγκειται τὸ συμφωνεῖ καὶ συντίθεται, δοτικῇ. πρόσκειται τὸ προσέχει καὶ χαίρει καὶ ἐμμένει, δοτικῇ. πρόκειται λέγεται καὶ ἐπὶ νεκροῦ, καὶ ἐπ' ἀγορᾶς, καὶ ἐπὶ δείπνου, καὶ τῶν τοιούτων.

Κλέπτω αἰτιατικῇ. καὶ Συνέσιος· ἡγοῦμαι δὲ ἀσθενέστερον λόγους κλέπτειν ἀποθανόντων ἢ θαιμάτια. καὶ ἐκκλέπτω αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Λιβάνιος· καὶ ἐκείμην ἂν ὡς δήποτε ἰσχῦσαι, εἰ με ἐξήρπασεν, ὅστις καὶ τὸν Ἄρην δεδεμένον ἐξέκλεψεν.

Κρίνω τὸ δοκιμάζω καὶ βασανίζω, αἰτιατικῇ. κρίνω καὶ τὸ νομίζω. καὶ ἡγοῦμαι, μετὰ ἀπαρεμφάτου. κρίνω καὶ τὸ διαχωρίζω ἀεὶ μετὰ προθέσεως, οἷον, ἀποκρίνω τόδε τοῦδε, ἀπὸ αἰτιατικῆς εἰς γενικήν· ὡς καὶ Λιβάνιος· σὺ δὲ ἀπέκρινας τὰ νόθα τῶν γνησίων.

Κρύπτω αἰτιατικῇ. ἀποκρύπτειν λέγεται τὸ κοινῶς συγκρύπτειν καὶ συσκιάζειν καὶ συγκαλύπτειν, αἰτιατικῇ. ἀποκρύπτειν λέγεται καὶ τὸ νικᾶν, αἰτιατικῇ. ἀποκρύπτειν λέγεται καὶ τὸ ὑπεραίρειν καὶ διαβαίνειν, αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Συνέσιος· ὑφ' οὗ ταχὺ τὴν γῆν ἀπεκρύπτομεν.

Στοιχεῖον τὸ λ.

Ἐκλέγειν τὸ φόρους ἀπαιτεῖν, αἰτιατικῇ. εἰσλέγειν οὐχ εὕρηται. συλλέγειν τὸ συνάγειν καὶ συναθροίζειν αἰτιατικῇ. προσλέγειν οὐχ εὕρηται. προλέγειν σημαίνει δύο. λέγεται γὰρ προλέγειν τὸ μαντεύεσθαι, αἰτιατικῇ, καὶ προλέγειν τὸ ἐπιφωνεῖσθαι, δοτικῇ. ἀναλέγειν κυρίως τὸ κάτωθεν ἄνω ἕλκειν, αἰτιατικῇ. καταλέγειν τὸ ἀπαριθμεῖσθαι καὶ διηγεῖσθαι, αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Ἀριστείδης· καὶ τί δεῖ τοὺς παλαιοὺς καταλέγειν ἢ ποιητὰς ἢ ῥητο-

ρας. καταλέγειν τὸ κατατάττειν καὶ ἐγγράφειν, ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν. ἀντιλέγειν τὸ τοῖς λόγοις ἐναντιοῦσθαι, δοτικῇ. ἐπιλέγειν τὸ ἐπᾴδειν, δοτικῇ.

Ἀναλαμβάνω, τὸ ἀναδέχομαι καὶ ἐπανακτῶμαι, αἰτιατικῇ. ἀναλαμβάνομαι δὲ ἐγώ, ἐπὶ πάθους. καταλαμβάνω λέγεται τὸ φθάνω, αἰτιατικῇ. λέγεται καὶ καταλαμβάνω τὸ κατέχω, αἰτιατικῇ. καταλαμβάνομαι δὲ ἐγώ, ἐπὶ πάθους. διαλαμβάνω προσόμοιον τῷ [51]) περιλαμβάνω, αἰτιατικῇ. καὶ διέλαβε τὸν λειμῶνα τῷ περιβόλῳ, ἀντὶ τοῦ περιέφραξε. διαλαμβάνεται δὲ ἡ ὑπόθεσις καὶ περιλαμβάνεται ὁ λειμών, ἑκάτερον ἐπὶ πάθους. παραλαμβάνω κοινῶς τὸ διαδέχομαι, αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Λιβάνιος· παραλαβὼν τὴν βασίλειον ἀρχήν. ἀντιλαμβάνω μὲν οὐχ εὕρηται αἰτιατικῇ. ἀντιλαμβάνομαι δὲ παθητικῶς μὲν προφέρεται, λαμβάνεται δὲ ἀντὶ τοῦ ὑπερμαχῶ καὶ ἐπικουρῶ, συντασσόμενον γενικῇ, ὡς καὶ Δημοσθένης· ἕως ἐστὶ καιρός, ἀντιλαμβάνεσθε τῶν πραγμάτων. ὁμοίως καὶ ἐπιλαμβάνομαι ἀντὶ τοῦ ἅπτομαί τινος ἁμαρτόντος, γενικῇ. περιλαμβάνω αἰτιατικῇ. ἀπολαμβάνω τὸ κεχρεωστημένον κυρίως, αἰτιατικῇ. ὑπολαμβάνω τὸ νομίζω καὶ ἡγοῦμαι, ἀπαρεμφάτῳ μετὰ αἰτιατικῆς συντασσόμενον, οἷον, ὑπολαμβάνω σε ἀγαθὸν εἶναι. ὑπερλαμβάνω οὐχ εὕρηται. οὐδὲ ἐλλαμβάνω, οὔτε μὴν εἰσλαμβάνω. συλλαμβάνω λέγεται τὸ συγχαίρομαι καὶ βοηθῶ. καὶ συλλαμβάνειν λέγεται ἐπὶ γυναικὸς ἀντὶ τοῦ κύειν. προσλαμβάνω τὸ μεθ' ἑαυτοῦ καὶ πολλῶν καὶ ἕτερον ἄγω, αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Ἀριστείδης· καὶ προσλαβὼν αὐτόθεν ὁπλίτας τε καὶ φρουρόν. προλαμβάνω κυρίως ἐπὶ τῶν δρομέων, ὅταν ἀλλήλους παρελαύνωσιν ἀγωνιζόμενοι καὶ τρέχοντες, γενικῇ.

51) Codex προσόμοιον. τό.

Λυμαίνομαι καὶ ἐπὶ ἐνεργείας καὶ ἐπὶ πάθους, οἷον, λυμαίνομαι ἀντὶ τοῦ λυπῶ καὶ παραφθείρω καὶ βλάπτω, δοτικῇ, ὡς Ἀριστοφάνης·

ἑκάστοτε
λυμαινομένων[52]) τοῖς μειρακίοις.

λέγεται λυμαίνομαι καὶ ἐπὶ πάθους ἀντὶ τοῦ φθείρομαι, ὡς ὁ Θεόλογος, λελυμασμένην τὴν ἐκκλησίαν. Ἀττικῶς δὲ ἀεὶ ἐπὶ ἐνεργείας τίθεται ἀντὶ τοῦ φθείρω καὶ λωβῶμαι.

Ἀπολαύω συντάσσεται γενικῇ. ὡς καὶ Λιβάνιος· βουλοίμην ἂν τῆς ἀρχῆς ἀπολαῦσαι τὸν ἄνθρωπον. ἔστι δ' ὅτε λέγεται καὶ μετὰ αἰτιατικῆς· καὶ ἡ μὲν γενικὴ τότε λαμβάνεται ὡς αἰτία, ἡ δὲ αἰτιατικὴ ὡς πρᾶγμα· ὡς καὶ Λιβάνιος· τοιαῦτα τοῦ παρόντος ἀπολαύομεν καιροῦ. καταπολαύω δὲ τὸ καθ' ὑπερβολὴν καὶ ὑπὲρ χρείαν ἐμφοροῦμαί τινος, γενικῇ. ὥσπερ λέγεται χρῶμαι καὶ καταχρῶμαι καὶ ἀναλίσκω καὶ καταναλίσκω.

Λαγχάνω κλῆρον καὶ λαγχάνω κλήρου, γενικῇ· μεταλαγχάνω δὲ τοῦδε, ἀντὶ τοῦ μεταλαμβάνω, γενικῇ μόνον.

Καταλύω αἰτιατικῇ, ἀντὶ τοῦ ἀφανίζω, τόδε[53]) πρᾶγμα, καὶ καταλύω τὸν βίον, ἀντὶ τοῦ ἀποθνήσκω, αἰτιατικῇ. καταλύω δὲ εἰς πανδοχεῖον ἀμετάβατον, εἰ μήπως συντεθῇ μετὰ προθέσεως. διαλύω τὰ ἡνωμένα ἐπί τε φιλίας καὶ ἐπ' ἄλλων, αἰτιατικῇ. παραλύω ἐπὶ νοσούντων. ἐξ οὗ καὶ παρέλυσεν ἡ νόσος τὰ μέλη. ἀπολύω τὸ ἄδειαν δίδωμι, αἰτιατικῇ.

52) In Nubibus v. 928. ubi est λυμαινόμενον, abest autem ἑκάστοτε.

53) Codex τὸ δέ.

Στοιχεῖον τὸ μ.

Συμμιγνύναι λέγεται τὸ συνέρχεσθαι καὶ συνάπτειν καὶ συμβάλλειν κατὰ νόμον πολέμου, δοτικῇ. λέγεται συμμιγνύναι καὶ τὸ κατὰ φιλοφροσύνην τὰς δεξιὰς προτείνειν.

Μένω ἀμετάβατον. καὶ μένω τινὰ ἀντὶ τοῦ περιμένω, αἰτιατικῇ. οὕτω γράφεται καὶ τὸ ἀναμένω. παρὰ γὰρ τοῖς Ἀττικοῖς ταυτόν. ὁμοίως καὶ περιμένω αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Συνέσιος· βαθύ σε γῆρας καὶ λιπαρὸν περιμένειεν, ἁγιώτατε καὶ σοφώτατε δέσποτα.

Ἀπὸ τοῦ εὐμενοῦς εὐμεναίνω ῥῆμα οὐ λέγεται· ἀπὸ τοῦ δυσμενοῦς δὲ λέγεται δυσμεναίνω τὸ μνησικακῶ, δοτικῇ.

Διαμετρῶ αἰτιατικῇ, ὡς Ἀριστοφάνης· 54)

πῶς δῆτα τοῦτο διεμέτρησε.

καὶ ἀναμετρῶ ὁμοίως ἀντὶ τοῦ διαμετρῶ, αἰτιατικῇ. καὶ ἀναμετρῶ τὸ τὸ μετρηθὲν ἐξ ἀρχῆς ἀναλαμβάνω πάλιν ἐφ' ᾧ γε μετρῆσαι.

Ἀπομνημονεύω αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Λουκιανός· διὰ τιμῆς αὐτὸν ἐκείνη, ὡς τὸ εἰκός, ἦγε καὶ τοὔνομα τῆς κιναίδου ἀπεμνημόνευεν.

Μέμφομαι κοινῶς αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Λιβάνιος· τὸν οὖν οὕτως ἄθλιον μέμφομαι. Ἀττικῶς δὲ δοτικῇ. τὸ δὲ καταμέμφομαι μόνον γενικῇ, οἷον, καταμέμφομαί σου, ἤτοι κατὰ σοῦ μέμφομαι. ὅτε δὲ δηλοῖ ἡ κατὰ πλείω ἔμφασιν, αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Συνέσιος· καθεζομένη γοῦν ἐπ' ἀμφικεφάλου καθέδρας, πολλὰ κατεμέμφετο τὴν ἀκαιρίαν τῆς συμφορᾶς.

54) In Nubibus v. 148.

Ὅτι τὸ ὑπομένω αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Λουκιανός· τὸ δὲ δι' ἡδονῆς ἐλπίδα μόνον πολλὰς ἀηδίας ὑπομένειν, γελοῖον.

Στοιχεῖον τὸ ν.

Νομίζω τὸ ὑπολαμβάνω καὶ ἡγοῦμαι ἐπ' ἀσαφοῦς πράγματος λεγόμενον. νομίζω καὶ τὸ νόμιμον ἄγω, αἰτιατικῇ. νομίζω καὶ τὸ νομίσμασι χρῶμαι, δοτικῇ, ὡς Ἀριστοφάνης· Βυζάντιοι σιδήρῳ νομίζουσιν. 55)

Νοῶ αἰτιατικῇ. ἀλλὰ καὶ ἐννοῶ ὁμοίως αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Λιβάνιος· τί πρῶτον ἐννοήσω, καὶ διατί πρῶτον ὀδύρωμαι; καὶ Λιβάνιος· ἀλλαχόσε τὸ μὲν προσπεσεῖν σοι πολλὰ λυπηρὰ μετὰ τὴν ἀρχὴν λέγων, αὐτὰ δὲ οἷς ἐλυπήθης οὐκ εἰπών, πᾶν εἶδος κακῶν ἠνάγκασας ἐννοεῖν.

Νεύω ἀμετάβατον, ὡς καὶ Φιλόστρατος· συνίσταται δὲ εἰς κολυμβήθραν παγκάλην· διὰ μέσου γὰρ τοῦ ὕδατος ἀμάραντα νεύει, τὰ μὲν ἔνθεν, τὰ δὲ ἐκεῖθεν.

Ἐπινοῶ αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Λιβάνιος. ἀλλὰ καὶ Λουκιανός· καλῶς εἶχε μὴ τοιαύτας τινὰς ἀφορμὰς ἐπινοεῖν.

Στοιχεῖον τὸ ο.

Παρορῶ καὶ ὑπερορῶ τὸ αὐτό. πλὴν τὸ μὲν παρορῶ αἰτιατικῇ, καὶ περιορῶ ὁμοίως αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Λιβάνιος· συμβουλεύω τοῖς ἐμαυτοῦ πολίταις μὴ ταῦτα περιορᾶν, ἀλλ' ἀνακτῆσαι καὶ κωλῦσαι. ὑπερορῶ δὲ παρὰ μὲν τοῖς κοινοῖς γενικῇ, παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς καὶ αὐτὸ αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Συνέσιος· πνεῦμα θεῖον ὑπερορᾷ μικρολογίαν συγγραφικήν.

55) Res, non verba haec, in Aristophanis Nubibus v. 249.

Ὀρθῶ ἕτερον, αἰτιατικῇ. ὀρθοῦμαι δὲ ὑφ' ἑτέρου. ἐπανορθῶ αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Λιβάνιος· ἴσασιν οἱ στρατιῶται τοὺς ἐμοὺς πόνους,[56]) τὰς ἐμὰς ἀγρυπνίας, ἐν ὅσαις αὐτοὺς ἤσκουν μελέταις, ὅπως δ' ἐτίμων τοὺς ἀγαθούς, ὅπως δ' ἐπανώρθουν τοὺς μὴ τοιούτους. καὶ διορθῶ ὁμοίως αἰτιατικῇ.

Ὄλωλα καὶ ἀπόλωλα καὶ ὀλώλεκα καὶ ἀπολώλεκα ἐπὶ παρακειμένου λαμβανόμενα οὐ τὸ αὐτὸ δηλοῦσιν. ἀπόλωλα μὲν γάρ ἐστιν ἀντὶ τοῦ ἐφθάρην ἀμετάβατον, ὡς παρ' Ἀριστοφάνει·[57])

ἀπόλωλα δείλαιος ἐκ τοῦ σκίμποδος.

ἀπολώλεκα δὲ ἕτερον, αἰτιατικῇ, ὡς παρὰ τῷ αὐτῷ Ἀριστοφάνει·[58])

ἀπολωλεκὼς ἅπαντα τὰκ τῆς οἰκίας.

καὶ παρὰ Λιβανίῳ· ἀπολωλεκώς, ὦ θεοί, τὸν ἐμαυτοῦ παῖδα Ἁλιῤῥόθιον. ὄλωλα δὲ καὶ ὀλώλεκα οὐ σύνηθες, εἰ μή πού σπάνιον καὶ παρὰ ποιηταῖς. μετὰ γὰρ προθέσεως γράφεται Ἀττικῶς.

Ὀνειροπολῶ τὸ φαντάζομαι καὶ ἀναπλάττω καθ' ὕπνον, ἀμετάβατον. λαμβάνεται καὶ μεταβατικὸν αἰτιατικῇ συντασσόμενον, ὡς καὶ Λιβάνιος, ἐγὼ δὲ ὀνειροπολῶ τὰ Φοινίκων ἀγαθά.

Τὸ οἶμαι μετὰ ἀπαρεμφάτου, οἷον, οἶμαι γενέσθαι τόδε· καὶ ἀναπόλυτον, ὡς καὶ Συνέσιος, οὐ γὰρ οἶμαι νομίζεται νυμφευτρίαις βαδίζειν ἐπ' ἐκφοράν.

56) Post hoc verbum in codice οἷον additum, quod sustuli. Mox αὐτὸν codex pro αὐτούς. Veram lectionem supra habet in ἀσκῶ.

57) In Nubibus v. 709. ubi ἀπόλλυμαι.

58) In Pluto v. 857.

Στοιχεῖον τὸ π.

Ἀναπέμπειν τὸ ἀναφέρειν, οἷον ἀναπέμπει τῷ κρείττονι ἤτοι τῷ θεῷ εὐχάς. ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν. καταπέμπειν κυρίως ἐκ τῶν ὑπερκοσμίων εἰς κόσμον, οἷον, τὸ θεῖον ἐπ' εὐεργεσίᾳ τοῦ κοινοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους καταπέμπει τοῦ δεῖνος τὴν ψυχήν. ὡς καὶ Συνέσιος, οἶμαί σου τὴν θεσπεσίαν ψυχὴν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο καταπεμφθῆναι, αἰτιατικῇ. λέγεται καταπέμπειν καὶ τὸ ἔγγραφα προστάγματα πέμπειν τοῖς ὑπὸ χεῖρα καὶ τοῖς μακρὰν οὖσι καὶ ἀποδημοῦσιν, ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν. διαπέμπειν τὸ διά τινων πέμπειν εἴδη τινὰ πρὸς πολλοὺς, μετὰ προθέσεως συνταττόμενον. ὡς Ἀριστοφάνης, 59)

εἶτα οὐ διαπέμπεις καὶ πρὸς ἡμᾶς τοὺς φίλους.

μεταπέμπεσθαι παθητικῶς δεῖ ἐκφέρειν, ἤτοι διά τινος προσκαλεῖσθαί τινα, αἰτιατικῇ, ὡς Ἀριστοφάνης 60),

ἔστι δέ μοι τοῦτ' αὐτὸ θαυμαστόν, ὅπως
χρηστόν τι πράττων τοὺς φίλους οὐ μεταπέμπεται.

παραπέμπειν ἐπὶ χρόνου, οἷον ὁ μακρὸς χρόνος ὡς ἡμᾶς παραπέμπει διὰ τῆς ἱστορίας τὰ πρόσθεν γεγενημένα, αἰτιατικῇ. παραπέμπειν καὶ τὸ ἀποπέμπειν καὶ ἀπωθεῖσθαι, αἰτιατικῇ. ἀντιπέμπειν τὸ ἐξεναντίας πέμπειν, ἤτοι εἰς τοὐναντίον καὶ ἐξ ἀντιστροφῆς πέμπειν, αἰτιατικῇ. ἐπιπέμπειν τὸ μετ' ἐπιθέσεως καὶ ἐν ἐπιτιμήσει καὶ σωφρονισμῷ πέμπειν, οἷον, φρικώδη μοι τὸ θεῖον ἐπιπέμπει ὀνείρατα, ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν. περιπέμπειν τὸ ἐν κύκλῳ καὶ πανταχοῦ καὶ ἑκασταχοῦ πέμπειν, αἰ-

59) In Pluto v. 397.

60) In Pluto v. 340. ubi θαυμάσιον, et omissum οὐ.

τιατικῇ. ἀποπέμπειν καὶ τὸ ἀποδιώκειν καὶ ἀπελαύνειν αἰτιατικῇ. ὑποπέμπειν τὸ κρύφα καὶ λαθραίως ἀποστέλλειν, αἰτιατικῇ. ὑπερπέμπειν κυρίως τὸ ὑπερβαίνειν τὸν σκοπὸν· ἐν τῷ ἀφιέναι τὸ βέλος, αἰτιατικῇ. ἀπὸ δὲ τοῦ ὑποπέμπω σύγκειται τὸ ὑπεκπέμπω τὸ λαθραίως πέμπω τινά, συνεφελκομένης τῆς ἐκ προθέσεως, γενικῇ μετὰ τὴν αἰτιατικὴν, ὡς Εὐριπίδης [61]),

λάθρα μ' ὑπεξέπεμψε Τρωϊκῆς χθονός.

εἰσπέμπειν καὶ προσπέμπειν καὶ προπέμπειν ταυτὸ δηλοῖ, κυρίως ἐπὶ τῶν προαγωγῶν, οὓς οἱ ἐρῶντες ἐπὶ τὰ παιδικὰ πειρώμενοι πέμπουσιν ὑπὲρ τοῦ τυχεῖν, αἰτιατικῇ. ἐκπέμπειν τὸ ἁπλῶς ἔξω πέμπειν καὶ ἀποδιώκειν, αἰτιατικῇ. προπέμπειν τὸ προπομπὴν ποιεῖσθαι, ὅμοιον τῷ παραπέμπειν.

Πυνθάνομαι τὸ ἐρωτῶ, γενικῇ. πυνθάνομαι δὲ τὸ μανθάνω καὶ ἀκούω, αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Λιβάνιος, κἀπειδὴ τὴν τελευτὴν ἐπυθόμην, ἀνῴμωξα. συντάσσεται δὲ καὶ ἀπαρεμφάτῳ πολλάκις, οἷον, πυνθάνομαι γενέσθαι τόδε. καὶ τὸ μὲν πυνθάνεσθαι τὸ ἐρωτᾶν ποιεῖ τὴν πεῦσιν. τὸ δὲ μανθάνειν καὶ ἀκούειν ποιεῖ τὴν πίστιν.

Παύω ἐνεργητικῶς αἰτιατικῇ. παύομαι δὲ παθητικῶς γενικῇ, ὡς καὶ Λιβάνιος, κἂν παύσηται τῆς ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ὀργῆς, καὶ ἐγὼ τῶν ἐπαίνων.

Στοιχεῖον τὸ ρ.

Συῤῥεῖν λέγεται τὸ ὁμοῦ τρέχειν ἀμετάβατον. ἐπιῤῥεῖν τὸ πυκνὰ ἔρχεσθαι. ἀλλὰ ἐπ' ἄλλοις δοτικῇ, ὡς καὶ Φιλόστρατος, τὸ δὲ ἀμφὶ τὸν Ἥφαιστον

61) In Hecuba v. 6. ubi λάθρα μ' ὑπεξέπεμψε.

πῦρ ἐπιῤῥεῖ τῷ ὕδατι, καὶ ὁ ποταμὸς ἀλγεῖ καὶ ἱκετεύει τὸν Ἥφαιστον αὐτός.

Ῥιγῶ ἐπὶ ῥίγους συζυγίας γ' τῶν περισπωμένων, ἀμεταβάτως, ὡς καὶ Συνέσιος, εἶτα θαυμάζεις ὁ τοὺς αὐχμώδεις φυκοῦντας οἴκων, εἰ ῥιγοῖς καὶ τὸ σῶμα ἐξεπονήρευσας. ῥιγῶ δὲ τὸ φρίττω καὶ φοβοῦμαι ποιητικὸν συζυγίας α' τῶν περισπωμένων, αἰτιατικῇ. ἐνεῤῥίγωσα δὲ ἀμετάβατον, ὡς Ἀριστοφάνης, 62)

οὐκ. ἀλλ' ἐνεῤῥίγωσα ἔτη τριακαίδεκα.

Ἀποῤῥίπτω αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Λουκιανός, ἐπειδήποτε ὁ καιρὸς ἀφίκετο, πρὸς τάχος ἐμαυτὸν ἀποῤῥίψας ἄπειμι κοσμίως μάλα ἐσχηματισμένος, ἀναστρέψας τὸ τριβώνιον.

Στοιχεῖον τὸ σ.

Διασύρω αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Λιβάνιος, τὸ μὲν τοὺς σοφιστὰς διασύρειν εἰωθός σοι καὶ πάλαι.

Στέρω καὶ στερῶ, ἐνίοτε μὲν γενικῇ, ἐνίοτε δὲ αἰτιατικῇ, πλὴν τὸ μὲν στέρω Ἀττικόν, τὸ δὲ στερῶ κοινόν, τὸ δὲ στερίσκω ποιητικόν. πλὴν εὑρίσκεται καὶ τοῦτο παρὰ Συνεσίῳ γενικῇ. ὥσπερ οὖν καὶ στέρομαι ποτὲ μὲν γενικῇ, ποτὲ δὲ αἰτιατικῇ, καὶ στεροῦμαι ὁμοίως. μετὰ μὲν οὖν τῆς προθέσεως τὸ βαρύτονον, οἷον τὸ στέρω, οὐδαμῶς δεῖ γράφειν. οἷον ἀποστέρω. οὕτω καὶ τὸ ἀποστέρομαι καὶ αὐτὸ οὐ γραφόμενον. τὸ δὲ περισπώμενον μετὰ προθέσεως δεῖ μᾶλλον γράφειν Ἀττικῶς, οἷον ἀποστερῶ καὶ ἀποστεροῦμαι.

Στένω ἀμεταβάτως. Λιβάνιος, ἐγὼ δὲ καὶ αὐτὸς ταῦτά τε ὑπείληφα καὶ ἅμα στένω. καὶ ἀναστένω παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ὁμοίως, ἀμετάβατον.

62) In Pluto v. 846.

Σκευάζω αἰτιατικῇ. παρασκευάζω ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν, ὡς καὶ Συνέσιος, ἀπὸ τούτων οὖν παρασκευάζουσιν αὐτῷ δόξαν, ὡς ἀνδρὶ γενναίῳ. καὶ παρασκευάζομαι ἀντὶ τοῦ ἑτοιμάζομαι, αἰτιατικῇ. κυρίως ἐπὶ πολέμου ταττόμενον, ὡς καὶ Δημοσθένης· ἔστι δὲ ταῦτ' ἐμοὶ δοκοῦντα ψηφίσασθαι μὲν ἤδη τὴν βοήθειαν καὶ παρασκευάσασθαι τὴν ταχίστην. συσκευάζω δὲ ἀντὶ τοῦ κακουργῶ καὶ πανουργεύομαι, αἰτιατικῇ. συσκευάζομαι δὲ τὸ τὰ ἐπιτήδεια κυρίως συλλέγω ἐπ' ἐξόδῳ, ὃ καὶ ἀντὶ τοῦ ὁπλίζεσθαι λαμβάνεται, αἰτιατικῇ, ὡς παρὰ Ξενοφῶντι· ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς συσκευασαμένοις ἃ εἶχον καὶ ἐξοπλισαμένοις προϊέναι εἰς τὸ πρόσθεν. κατασκευάζω ἐπὶ τῶν τεκτόνων τὸ δημιουργῶ, καὶ κατασκευὴ ἐκ τούτου, αἰτιατικῇ. ᾧ ἐναντίον τὸ ἀνασκευάζω. ἐπισκευάζω καὶ ἐπισκευάζομαι ἀντὶ τοῦ ἀνακτῶμαι καὶ ἀνοικοδομῶ. καὶ ἐπισκευὴ ἡ τοῦ πεπτωκότος τείχους ἐπανόρθωσις. λέγεται ἐπισκευάζω καὶ τὸ ἐπιφορτίζω καὶ ἐπιτίθημι αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Θουκυδίδης, ἐπεὶ ἐπεσκεύασαν τὰς ναῦς, παρέπλευσαν εἰς Λοκρούς. μετασκευάζω τὸ τὰ δεδημιουργημένα μεταποιῶ, αἰτιατικῇ, ὡς καὶ ὁ Θεόλογος, πάντα ποιῶν καὶ μετασκευάζων ἐπὶ τὸ βέλτιον. ἀποσκευάζομαι τὸ ἀποσοβῶ καὶ ἀποδιαπομποῦμαι.

Σοφίζομαί τινα ἀντὶ τοῦ ἐξαπατῶ. καὶ σοφίζομαι ἀντὶ τοῦ σοφὸς γίνομαι. καὶ σοφίζομαι τὴν λύπην ἀντὶ τοῦ παραμυθοῦμαι καὶ ψυχαγωγῶ. καὶ σοφίζομαι τὸ ἐφευρίσκω. ταῦτα πάντα αἰτιατικῇ, ὡς καὶ Λιβάνιος, πράττει δὲ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ πλείω σοφίζεται.

Ἐπισκήπτω μὲν λέγεται τὸ ἐντέλλομαι καὶ προστάττω, δοτικῇ. λέγεται ἐπισκήπτω καὶ τὸ ἐπιτιμῶ καὶ ἐπιπλήττω Ἀττικῶς, δοτικῇ συνταssόμενον. ἐπισκήπτομαι δὲ παθητικῶς οὐχ εὕρηται μετὰ

προθέσεως. δίχα δὲ προθέσεως τίθεται ἐπὶ ἐνεργείας, καὶ λαμβάνεται ἀντὶ τοῦ ψευδεῖς προφάσεις προβάλλομαι. ἐπισκέπτομαι δὲ τὸ προμυθοῦμαι καὶ κήδομαί τινος, αἰτιατικῇ συντασσόμενον. δίχα δὲ προθέσεως λαμβάνεται ἀντὶ τοῦ ἀναλογίζομαι καὶ μελετῶ. ἐνσκήπτω δὲ ἐπὶ κεραυνοῦ κυρίως.

Στοιχεῖον τὸ τ.

Τείνω τὸ ἐξαπλῶ. καὶ τείνει τὸ ἀφορᾷ, ὡς παρὰ Φιλοστράτῳ, λόγιον γάρ τι ὁ Τειρεσίας λέγει τεῖνον ἐς Μενοικέα, ἤγουν ἀφορῶν. καὶ μετὰ τῶν προθέσεων ἀνατείνει τὸ ἀνέχει καὶ εἰς ὕψος αἴρει, οἷον, ἀνατείνει τὰς χεῖρας πρὸς τὸν θεόν. κατατείνει τὸ κατεργάζεται καὶ πιέζει καὶ ἐπιτρίβει, οἷον, κατατείνει ἡ νόσος τὸν ἄνθρωπον. καὶ κατατείνει τὸν δεῖνα πληγαῖς καὶ μάστιξιν ὁ δεῖνα. κατατείνει καὶ τὸ εἰς μῆκος ἐκτείνει, ὡς τὸ κατατείνει λόγους καὶ ὁμιλίας. ὅθεν καὶ τείνει δίχα προθέσεως ποιητικῶς ἀντὶ τοῦ ἀποτείνει, κυρίως ἐπὶ τόπου λεγόμενον, οἷον, ἀποτείνει λόγον μακρόν. ὡς παρὰ Σοφοκλεῖ, [63])

μὴ τεῖνε μακρόν, ἀλλ' ὅπως κρύψῃς τάφῳ,

ἀντὶ τοῦ μὴ ἀπότεινε, λόγον μακρὸν δηλονότι. κατατείνει καὶ τὸ σπεύδει καὶ τρέχει, ὡς τὸ κατατείνει δρόμον ἐπὶ λιμένας. διατείνει τὸ διαπλεῖ, ὡς τὸ διατείνει ὁ ἀράχνης τὸ ἴδιον ὕφασμα. παρατείνει τὸ παρέλκει καὶ μέχρι πόῤῥω προάγει, οἷον παρατείνει τὴν ὁμιλίαν, ὡς καὶ ὁ Κύπριος [64]), ὁ μέντοι πότος καὶ ἐς αὐτὸν παρετείνετο τὸν ὄρθρον. ἀντιτείνει τὸ ἀντιβαίνει καὶ ἀντικρούει καὶ ἀντερείδει. ἐπιτείνει τὸ αὔξει καὶ εἰς ἐπίδοσιν ἄγει, οἷον, ἐπιτείνει τοὺς περὶ λόγους ἱδρῶτας. περιτείνει τὸ ἐπὶ

63) In Aiace v. 1040. ubi *μακράν*.

64) Ita Codex.

τινος ἐξαπλοῖ, ἤγουν ἐπάνω τινός, οἷον περιτείνει τὸ σκύτος ὁ σκυτοτόμος τῷ ξύλῳ, παρὰ Λουκιανῷ. ἀποτείνει εἰς ταυτὸν τείνει καὶ φέρει κατὰ θάτερον τῶν σημαινομένων τῷ κατατείνει, οἷον ἀποτείνει διήγησιν, καὶ εἰς μῆκος τὴν ὁμιλίαν ἀποτείνει. ὑποτείνει τὸ ὑποβάλλει καὶ ὑποφαίνει, οἷον ἐλπίδας χρηστὰς ὑποτείνει, παραπλήσιον τῷ ἐμφαίνει. καὶ Συνέσιος· λειπομένῳ δὲ παρὰ πολὺ τῆς ἀξίας ἐλπίδα πικρὰν ὑποτείνει τοῦ μέλλοντος, ἀντὶ τοῦ ὑποφαίνει καὶ ἐμφανίζει. καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ, [65])

μηδενὸς ἄλλου παραπράξαντος
μεγάλας ὀδύνας ὑποτείνει.

ὑπερτείνει τὸ ὑπερβάλλει. ἐντείνει τὸ τὴν χορδὴν καὶ νευρὰν ἐφαρμόζει. ὅθεν καὶ ἐντείνει τὸ τόξον. καὶ ἐντείνει μουσικὴν ἢ κιθάραν. καὶ Ἀριστοφάνης, [66])

ἐντειναμένους τὴν ἁρμονίαν ἣν οἱ πατέρες παρέδωκαν.

ἐκτείνει τὸ ἐξαπλοῖ. συντείνει τὸ συνέρχεται καὶ συννεύει καὶ λυσιτελεῖ. προτείνει τὸ προβάλλεται, ὡς τὸ προτείνει πολλὰ κεφάλαια τοῦ δικαίου. παθητικῶς τὸ πλέον Ἀττικῶς ἐκφερόμενον, ὡς καὶ Δημοσθένης, τοὺς μὲν οὖν ἄλλους, ὅσοι πρὸς τὰ κοινὰ δικαίως προσέρχονται, τὴν ἀειλογίαν προτεινομένους, ἀντὶ τοῦ προβαλλομένους.

* * * [67])

Ὅσα ἀμετάβατα. Βαδίζω, τὸ ἁπλῶς περιπατῶ. βαδίζω δὲ πρὸς τὴν πόλιν μεταβατικῶς αἰτιατικῇ. βακχεύω τὸ μαίνομαι. ἐκβακχεύω δὲ ἕτερον ἀντὶ τοῦ μαίνεσθαι ποιῶ, μεταβατικῶς αἰ-

65) In Aiace v. 261.

66) In Nubibus v. 968.

67) Pagina una in codice vacua est.

τιατικῇ. βαίνω τὸ ἵςαμαι, ἐξ ȣ̓ καὶ βάσις. ποιη-τικῶς δὲ τὸ πορεύομαι, ἐξ ȣ̓ καὶ ποδῶν βήματα. βαρβαρίζω. βαττολογῶ. βιῶ. βιοτεύω. βλαςάνω. βλύζω, τὸ ὕδωρ ἐκ πηγῶν. βȣθυτῶ. βȣκολῶ. ἀποβȣκολῶ δὲ ἕτερον ἀντὶ τȣ̃ πλανῶ, μεταβατικῶς αἰτιατικῇ. βȣλιμιῶ τὸ μεγάλως πεινῶ. βραγχιῶ. βραδύνω. βράζει τὸ ὕδωρ θερμαινόμενον. ἀναβράζω δὲ τὸ ὕδωρ ἐγώ, μεταβατικῶς αἰτιατικῇ. βραχυλογῶ. βρέμει τὸ πῦρ, ἀντὶ τȣ̃ ἠχεῖ. βρενθύομαι. βρέχει ἐπὶ ὑετȣ̃. διαβρέχω δὲ τὰ ἱμάτια ἀντὶ τȣ̃ ὑγραίνω, μεταβατικῶς αἰτιατικῇ. βρίθει ἀντὶ τȣ̃ βαρύς ἐςι. βρίθει δὲ τὸ δένδρον τοῖς καρποῖς. βροντᾷ ἐπὶ βροντῆς. καταβροντᾷ ἀντὶ τȣ̃ καταπλήττει ἄλλος ἄλλον, μεταβατικῶς αἰτιατικῇ.

Ὅσα εἰς αἰτιατικήν. Βασκαίνω. βοηθῶ. βασιλεύω τὸ ἄρχω. βασιλεύω δὲ τὸ βασιλέα ποιῶ, αἰτιατικῇ. βαθύνω. βάλλω καὶ βάλλομαι ἐπὶ νȣ̃ν. καὶ ἀμφότερα μετὰ πασῶν τῶν προθέσεων, οἷον ἀναβάλλω δοτικῇ. ὑποβάλλω δέ σοι τόδε. βάπτω. βαπτίζω. βαρύνω. βασανίζω. βαςάζω. βιάζω καὶ ἐμβιάζω καὶ μετὰ τῶν ἄλλων προθέσεων. ἐμβλέπω δὲ καὶ προσβλέπω καὶ ἀντιβλέπω σοι, δοτικῇ. βόσκω. βȣκολῶ. βȣ́λομαι. βροχθίζω καὶ καταβροχθίζω. βύω τὸ κλείω. βυθίζω. ἰςέον ὅτι τὸ βȣ́λομαι μετὰ ἀπαρεμφάτȣ συντάσσεται, οἷον, βȣ́λομαι ὑπάρχειν παρὰ τοῖς φίλοις.

Στοιχεῖον τὸ γ.

Ὅσα ἀμετάβατα. Γαληνιᾷ θάλασσα. γάνυμαι τὸ χαίρω. γαςρίζομαι. γαςριμαργῶ.[68]) γαυριῶ καὶ γαυριȣ̃μαι. γηπονῶ. γελῶ ἐπὶ τȣ̃ κατὰ φύσιν γέλωτος. γελῶ δὲ ἕτερον μεταβατικῶς. γεωμετρῶ. γεωργῶ. γεωργῶ δὲ τὴν ἀγαθὴν γῆν, με-

68) Codex γαςριμαχῶ.

ταβατικῶς αἰτιατικῇ. γέγηθα. γηρῶ καὶ γηράσκω. γίνομαι. συγγίνομαι τῷ δεῖνι. καὶ περιγίνομαι τῦδε, ἀντὶ τῦ νικῶ. καὶ ἐξεγένετό μοι τάδε, ἀντὶ τῦ ἄδεια μοι ἐδόθη τῦ πράγματος, μεταβατικῶς. γνωσιμαχῶ τὸ μετανοῶ. γοῶ τὸ θρηνῶ. γογγύζω. γυμνητεύω. γέμω. 69) γεύομαι. γεύω σε δὲ μεταβατικῶς τῦ οἴνυ. γειτνιῶ καὶ γειτνιάζω.

Ὅσα εἰς αἰτιατικήν. Γαλυχῶ. γαμῶ. γαμοστολῶ. γαργαλίζω. γεννῶ. γεραίρω. γεφυρῶ. γηροκομῶ. γηροβοσκῶ. γηροτροφῶ. γινώσκω, καὶ διαγινώσκω, καὶ ἐπιγινώσκω, καὶ συγγινώσκω σοι, καὶ καταγινώσκω σου ἁμαρτίαν· καὶ μεταγινώσκω ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις. τὸ δὲ ἀπογινώσκω ποτὲ μὲν γενικῇ, ποτὲ δὲ αἰτιατικῇ. γλυκαίνω. γλύπτω. γνάπτω τὸ ἐπικάμπτω. γοητεύω. γυμνῶ. γυμνάζω.

Στοιχεῖον τὸ δ.

Ὅσα ἀμετάβατα. Δακρύω τὸ δάκρυα χέω. δακρύω δὲ τὸν ἀποθανόντα μεταβατικῶς αἰτιατικῇ. δαρθάνω τὸ ἀποκοιμῶμαι. δειπνῶ ἐπὶ τῦ ἑσπερινῦ δείπνυ. δειπνῶ δὲ ἄρτον ἀντὶ τῦ ἁπλῶς ἐσθίω, μεταβατικῶς αἰτιατικῇ. δημηγορῶ. διανυκτερεύω. διημερεύω. δικαιοδοτῶ. διψῶ ἐπὶ δίψης. διψῶ δὲ τὺς λόγυς μεταβατικῶς αἰτιατικῇ. δύει καὶ δύνει ὁ ἥλιος. ἐνδύω καὶ ἐκδύω καὶ περιδύω σε τὰ ἱμάτια αἰτιατικῇ. δυσπραγῶ. δυστοκῶ. δυστυχῶ. δυσπλοῶ. δυσφορῶ. δωροδοκῶ, τὸ δῶρα δέχομαι.

Εἰς γενικήν. Δεσπόζω. δράττομαι. ἐξυσιάζω.

Εἰς δοτικήν. Δασμοφορῶ. διαιτῶ, τὸ αἱρετῶς κρίνω. καταδιαιτῶ δέ σῦ, ἀντὶ τῦ καταψηφίζομαί σῦ γενικῇ. διακονῶ. διαπληκτίζομαι. δυσαρεστῦμαι. δυσκολαίνω. δωροφορῶ.

69) Minio ſupra ſcriptum γενικῇ.

γω. ἐςιῶ δὲ ἕτερον, τὸ τὸν κεκλημένον τρέφω. ἐτάζω καὶ ἐξετάζω. εὐεργετῶ. ἀθετῶ. εὐθύνω τὸ διορθοῦμαι καὶ εὐθύνω τὸ κολάζω. εὐλαβοῦμαι. εὐλογῶ τὸ ἐπαινῶ. εὐμαρίζω τὴν ὁδόν, ἀντὶ τοῦ εὐχερῆ ποιῶ. εὐνάζω καὶ κατευνάζω τὸ καταπαύω. εὐοδῶ. εὑρίσκω. εὐρύνω, τὸ πλατύνω. εὐτρεπίζω. εὐφημῶ. εὐφραίνω. εὐωδιάζω. εὐωχῶ. ἐφοδιάζω. ἔχω καὶ συνέχω καὶ κατέχω καὶ ἐπέχω καὶ περιέχω. εὖ δὲ ἔχω τοῦ σώματος γενικῇ. ὁμοίως καὶ ἕξω. κατέχω καὶ προέχω καὶ διέχω ἐπὶ διαστήματος. καὶ μετέχω καὶ ὑπερέχω γενικῇ. προσέχω σοι δὲ τὸν νοῦν καὶ παρέχω σοι τόδε ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικὴν ἔχει τὴν σύνταξιν. ὁμοίως τὸ ἅπτομαι καὶ ἐξέχομαί σου καὶ ἀνέχομαι, τὸ ὑπομένω, καὶ ἀντέχομαι, τὸ ἀντιποιοῦμαι καὶ ἀπέχομαι ἀρετῶν γενικῇ. τὸ δὲ ἐνέχομαι δοτικῇ. ἕψω. ἑῶ. ἕλω.

Στοιχεῖον τὸ ζ.

Ὅσα ἀμετάβατα. Ζέω τὸ βράζω. ζῶ. ζωοθυτῶ.

Ὅσα εἰς αἰτιατικήν. ζεύγνυμι. ἀναζεύγνυμι δὲ ἐπ' οἶκον ἢ ἐπ' οἴκου. ζηλῶ. ζηλοτυπῶ. ζητῶ. ζοφῶ. ζυγοστατῶ. ζυμῶ. ζωγραφῶ. ζώννυμι. ζωογονῶ. ζωοτυπῶ.

Στοιχεῖον τὸ η.

Ὅσα ἀμετάβατα. Ἡβῶ. ἡβάσκω. ἥδομαι τὸ εὐφραίνομαι. ἥδομαι δὲ τῷ πράγματι, μεταβατικῶς δοτικῇ. ἥκω τὸ ἔρχομαι. ἥκω δὲ πρὸς τὴν πόλιν. καὶ ἐξήκει μοι ὁ χρόνος ἀντὶ τοῦ διήνυσαι. καὶ προσήκει μοι ἀντὶ τοῦ πρέπει μοι. ἠρεμῶ. ἡσυχάζω. ἠχῶ. ἀντηχῶ δέ σοι καὶ περιηχῶ σε μεταβατικῶς.

Ὅσα πρὸς αἰτιατικήν. Ἡγοῦμαι, τὸ νομίζω, αἰτιατικῇ. ἡγοῦμαι δὲ τὸ ἄρχω, γενικῇ. ἡγοῦμαι δὲ

σαι τὴν ὁδόν, ἀντὶ τȣ̃ προηγȣ̃μαι. ἡδύνω τὸ εὐφραίνω. ἠλυγάζω καὶ ἐπηλυγάζω τὸ ἐπικρύπτω, ἡμερῶ· ἐξημερῶ.

Στοιχεῖον τὸ θ.

Ὅσα ἀμετάβατα. Θάλλω. θανατῶ, τὸ τȣ̃ θανάτȣ ἐρῶ· συζυγίας β΄ τῶν περισπωμένων. θανατῶ δὲ ἕτερον συζυγίας γ΄ τῶν περισπωμένων, μεταβατικῶς αἰτιατικῇ. θαῤῥῶ. καὶ θαῤῥῶ τόδε τὸ πρόβλημά, μεταβατικῶς αἰτιατικῇ. θεολογῶ, θεομαχῶ. θερίζω, τὸ θέρȣς ἔν τινι τόπῳ διάγω. θερίζω τὸ λήϊον, μεταβατικῶς αἰτιατικῇ. θύω τὸ ἁπλῶς θυσίαν ποιῶ. θύω δὲ τῷ θεῷ, μεταβατικῶς δοτικῇ. καὶ ἔτι θύω τῷ θεῷ βȣ̃ν ἢ θυσίαν.

Ὅσα πρὸς αἰτιατικήν. θάλπω. θαμβȣ̃μαι. θείνω τὸ τύπτω ποιητικῶς. ὡς θέλω. θέλγω. θεμελιῶ. θεῶ καὶ ἀποθεῶ, συζυγίας γ΄ τῶν περισπωμένων. θεοποιῶ τὸ αὐτό. θεραπεύω. θερμαίνω. θεσπίζω, τὸ μαντεύομαι. θεωρῶ. θήγω, τὸ ἀκονῶ. θηλάζω. θηλύζω. θηρῶμαι. θηρεύω. θησαυρίζω. θάπτω. θλίβω. θοινῶμαι τὸ εὐωχȣ̃μαι. θολῶ. θορυβῶ. θράττω, τὸ ἐκπλήττω. θραύω. θρηνῶ. θριαμβεύω. θριγκῶ, [71]) τὸ περιφράττω. θροῶ. θροῶ δὲ τὸ ἐκπλήττω. ποιητικῶς δὲ τὸ λέγω. θρυλλῶ τὸ διαφημίζω. θωπεύω. θωρήσσω τὸ καθοπλίζω.

Στοιχεῖον τὸ ι.

Ὅσα ἀμετάβατα. Ἰαύω, τὸ κοιμῶμαι. ἰδιωτεύω, τὸ τὰ ἴδια διαπράττω. ἱδρῶ. ἱδροποτῶ. ἵζω καὶ ἱζάνω, τὸ κάθημαι ἐπὶ δίφρȣ. ἰλιγγιῶ. ἰλισπῶμαι δὲ ἐπὶ τῆς τῶν σκωλήκων πορείας. ἱππάζομαι καὶ ἱππεύω. ἵπταμαι.

71) Codex θρογῶ,

Ὅσα πρὸς γενικήν. Ἱμείρω καὶ ἱμείρομαι. ἱδρεύω καὶ ἱδρύω καὶ καθιδρύω τὸν στρατὸν ἐν τῷδε τῷ τόπῳ. καθιδρύω δὲ τῷ θεῷ ναόν.

Ὅσα πρὸς αἰτιατικήν. Ἵημι καὶ ἀφίημι τὸ πέμπω, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων προθέσεων. ἀφίεμαι δὲ παθητικῶς, καὶ μεθίεμαι, καὶ ἐφίεμαι, τὸ ἐπιθυμῶ, γενικῇ. ἰθύνω τὸ κατευθύνω. ἱκετεύω. ἰκμάζω καὶ ἐξικμάζω τὸ ξηραίνω. ἱλαρύνω. ἱλάσκομαι. ἱλεοῦμαι. ἱμάσσω, τὸ μαστίζω. ἰνδάλλομαι, τὸ φαντάζομαι. ἰξεύω. ἵστημι. συνίστημί σοι τὸν ἄνδρα, καὶ παρίστημι καὶ ἀνθίστημι, ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν. διίστημι δέ σου τὸ πρᾶγμα ἀπὸ γενικῆς εἰς αἰτιατικήν. προσίσταμαι δέ σοι παθητικῶς τὸ ἐναντιοῦμαι, καὶ παρίσταμαι καὶ ἀνθίσταμαι καὶ ἀφίσταμαι [72]), δοτικῇ. περίσταμαι δὲ καὶ περιΐσταμαι καὶ διΐσταμαι, γενικῇ. ἱστορῶ ἐπὶ ἱστορίας. καὶ ἱστορῶ κατὰ τοὺς τραγικοὺς τὸ ἐρωτῶ. ἰσχναίνω, τὸ λεπτύνω. ἰσχύω. ἰσχυρίζομαι καὶ διισχυρίζομαι, τὸ διαβεβαιοῦμαι. ἰχνεύω. ἰῶμαι.

Στοιχεῖον τὸ κ.

Ὅσα ἀμετάβατα. Καχλάζω. κακοδαιμονῶ. κακοπραγῶ. κάμνω. καρηβαρῶ. κατηφιῶ. καγχάζω. κεῖμαι. κελαδῶ. κελαρύζω. κιθαρίζω. κιθαρῳδῶ. κινδυνεύω. κισσᾷ ἡ γυνή. κλαυθμυρίζομαι. κοιμῶμαι. κοιμίζω δὲ ἕτερον, μεταβατικῶς αἰτιατικῇ. κοιτάζομαι. κολυμβῶ. κομῶ, τὸ κόμην τρέφω. κομᾷ τις ἐν ἀγαθοῖς. κορυβαντιῶ. κυρίττω, τὸ κερατίζω. κοριῶ, τὸ κόρας δέομαι. κραιπαλῶ. κύει ἡ γυνὴ ἡ κατὰ γαστρὸς ἔχουσα. κυλοιδιῶ. κύπτω.

Ὅσα εἰς γενικήν. Κατευμεγεθῶ. κήδομαι. κυριεύω.

72) Ita codex.

Ὅσα εἰς αἰτιατικήν. Καθαίρω· καίω. κακίζω, τὸ ψέγω. κακηγορῶ, τὸ κακῶς ἀγορεύω, καὶ λοιδορῦμαι. κακῶ τὸ βλάπτω. κακύνω τὸ κακίαν ἐμποιῶ. κακολογῶ. κακεργῶ. κακεχῶ. καλῶ καὶ μετὰ τῶν προθέσεων. ἐγκαλῶ δὲ δοτικῇ. καλλύνω. καλλωπίζω. καλύπτω. ἐγκαλύπτω. ἐγκαλύπτομαι δὲ τὸ αἰσχύνομαι, ἀμεταβάτως. κάμπτω. κανονίζω. καπηλεύω. καραδοκῶ. καρπῦμαι. καρτερῶ. καταςερίζω. κείρω. κενῶ. κεντῶ. κεραΐζω, τὸ διαφθείρω. κερῶ τὸ κιρνῶ. κερδαίνω. κερτομῶ, τὸ λοιδορῶ. κεραυνῶ. κεφαλαιῶ. συγκεφαλαιῶ. κηδεύω. κηλιδιῶ, τὸ μολύνω. κηλῶ, τὸ θέλγω. κηρύττω καὶ ἀνακηρύττω καὶ ἀποκηρύττω. ἐπικηρυκεύομαι δὲ δοτικῇ. κιβδηλεύω. κινῶ. κλῶ, τὸ συντρίβω. κλαίω. κλείω. κλεΐζω. κληρεχῶ. κληρονομῶ. ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ γενικῆς. κλίνω. κλύζω. κολάζω. κολακεύω. κολάπτω καὶ ἐγκολάπτω. κολαφίζω. κολεύω. κολοβῶ. κομίζω. κονιῶ, τὸ τοῖχον χρίω. κονίομαι δὲ τὸ εἰς μάχην εὐτρεπίζομαι, ἀμεταβάτως. κόπτω, καὶ μεθ' ὧν συνάπτεται προθέσεων. προσκόπτω σοι δὲ δοτικῇ κόπτομαι τὸ ςῆθος. κορύσσω. κορυφῶ καὶ συγκορυφῶ. κοσμῶ. κραδαίνω, τὸ δορυπάλλω. κρατῶ, τὸ ἅπτομαι. ἐνίοτε δὲ γενικῇ. κρατῶ δὲ τὸ ἐξεσιάζω καὶ νικῶ ἀεὶ γενικῇ. κρατύνω. κρεμῶ. κρημνίζω. κρίνω, καὶ μεθ' ὅσων συνάπτεται προθέσεων. καὶ προκρίνω ἕτερον ἑτέρε. ἀποκρίνομαι δέ σοι δοτικῇ. κροτῶ. κρέω. προσκρέω σοι δὲ δοτικῇ. ἀνακρέομαι δέ τι μέλος. ἀποκρέομαί σε αἰτιατικῇ. κτῶμαι. κτείνω. κτίζω. κτυπῶ. κυβερνῶ. κυδαίνω. κυκῶ τὸ ταράσσω. κυκλέω, κυκλῶ, τὸ ςρέφω. κυκλόω δὲ κυκλῶ τὸ περιλαμβάνω. κυλίω καὶ κυλίνδω. κυνηγῶ καὶ κυνηγετῶ. κυρόω κυρῶ τὸ βεβαιῶ. κυρέω δὲ κυρῶ, τὸ ἐπιτυγχάνω, δοτικῇ. κυρέω δὲ κυρῶ, τὸ ὑπάρχω κατὰ τὲς τραγικές, ἀμεταβάτως. κωδωνίζω καὶ διακωδωνίζω, τὸ δοκιμάζω. κωκύω. κωμῳδῶ.

Στοιχεῖον τὸ λ.

Ὅσα ἀμετάβατα. Λαβραγορῶ. λάμπω καὶ ἐκλάμπω. καταλάμπω δὲ ἕτερον μεταβατικῶς αἰτιατικῇ. λοχῶ, τὸ ἐνεδρεύω. λοχεύει ἡ γυνή.

Ὅσα εἰς αἰτιατικήν. Λαγχάνω. λακτίζω. λαμβάνω, καὶ μεθ' ὅσων συνάπτεται προθέσεων. μεταλαμβάνω δὲ τὸ μετέχω, γενικῇ. μεταλαμβάνω δὲ τὸ μετὰ τόδε λαμβάνω, αἰτιατικῇ. λαμβάνομαι δέ σε καὶ ἀντιλαμβάνομαι καὶ ἐπιλαμβάνομαι, γενικῇ. λαμπρύνω. λανθάνω. ἐπιλανθάνομαι δὲ γενικῇ, ἐνίοτε δὲ καὶ αἰτιατικῇ. λαξεύω. λεαίνω. λεηλατῶ. λείπω, τὸ καταλιμπάνω. λείχω καὶ λιχμῶμαι. 73) λεπτύνω. λευκαίνω. ληΐζομαι τὸ λαφυραγωγῶ. ληστεύω. λιγαίνω ποιητικῶς τὸ ὑμνῶ. λιθολευστῶ. λικμῶ. λιμοκτονῶ. λιπαίνω. λίσσομαι καὶ λιτάζομαι ποιητικῶς τὸ ἱκετεύω. λογίζομαι καὶ μεθ' ὅσων συνάπτεται προθέσεων. ἀπολογοῦμαι δὲ δοτικῇ. λοιδοροῦμαι καὶ λοιδορῶ ποτὲ μὲν αἰτιατικῇ, ποτὲ δὲ δοτικῇ. λούω. λυγίζω, τὸ κάμπτω. λυμαίνομαι ἐνίοτε μὲν αἰτιατικῇ, ποτὲ δὲ δοτικῇ. λυπῶ. λωβῶμαι, τὸ βλάπτω.

Στοιχεῖον τὸ μ.

Ὅσα ἀμετάβατα. Μαγεύω. μαγγανεύω. μαθητιῶ, τὸ μαθητὴς γενέσθαι ἐπιθυμῶ. μαίνομαι. ἐκμαίνω δὲ ἕτερον. μεθύω καὶ μεθύσκομαι. μειδιῶ. προσμειδιῶ δέ σοι, μεταβατικῶς δοτικῇ. μένω καὶ συμμένω, 74) τὸ διαρκῶ. μένω δὲ τὸ περιμένω, μεταβατικῶς αἰτιατικῇ. μελαγχολῶ. μοχθῶ καὶ μοχθίζω ποιητικῶς.

Ὅσα πρὸς αἰτιατικήν. Μακαρίζω. μαλάττω. μαλθακίζω. μανθάνω. μαραίνω. μαστιγῶ. μάττω

73) Codex λαχῶμαι.

74) Codex συμμαίνω.

ἐπὶ ζύμης, καὶ μάττομαι. ἀναμάττομαι, τὸ ἀναλαμβάνω. μεγαλύνω. μελίσσομαι καὶ ἐκμελίσσομαι. μειῶ, τὸ ἐλαττῶ. μελαίνω. μελετῶ. μέλπω. μελῳδῶ. μερίζω. μελίζω ἐπὶ μελῳδίας. καὶ μελίζω τὸ κατακόπτω. μέμφομαι ἐνίοτε μὲν αἰτιατικῇ, ἐνίοτε δὲ δοτικῇ. καταμέμφομαι δέ σου, γενικῇ. μερίζω. μετεωρίζω. μετοχετεύω. μετρῶ. μηκύνω. μηρύομαι, τὸ σχοινίον συνάγω. μηχανῶμαι. μιαίνω. μικρύνω καὶ σμικρύνω. μιμοῦμαι. μισῶ. μισθοῦμαι. μνηστεύομαι. μολύνω. μορμολύττομαι. μορφῶ. μοσχεύω τὰ κλήματα. μοχλεύω καὶ ἀναμοχλεύω. μυῶ καὶ μυσταγωγῶ, τὸ τὰ μυστήρια διδάσκω. μυζῶ καὶ ἐκμυζῶ. μυκτηρίζω. μυρίζω. μυσάττομαι, τὸ βδελύττομαι. μυωπίζω. μωκῶμαι.

Στοιχεῖον τὸ ν.

Ὅσα ἀμετάβατα. Ναυαγῶ. νεάζω. νεανιεύομαι. νίφω, ἐπὶ νιφετοῦ. νεωτερίζω. νηπιάζω. νήφω, τὰ ἐκτὸς μέθης εἰμί. νήχομαι. νοσῶ. καὶ νοσῶ τῷ σώματι καὶ τὸ σῶμα.

Ὅσα πρὸς αἰτιατικήν. Νεκρῶ. νέμω, τὸ βόσκω. νέμω σοι δὲ τόδε ἀντὶ τοῦ δίδωμί σοι, δοτικῇ. νέμεται τὴν ὕλην τὸ πῦρ. νεῶ τὴν γῆν, καὶ ἀνανεῶ. νευρῶ τὸ ἐνισχύω. νήθω, τὸ κλώθω. νίζω καὶ νίπτω. νικῶ. νοῶ, καὶ μεθ' ὅσων συνάπτεται προθέσεων. μετανοῶ σοι δὲ δοτικῇ. καὶ μετανοῶ ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις. προνοοῦμαί σου δὲ γενικῇ. νομίζω. νοσφίζω. νοσφίζομαι. νουθετῶ. νίπτω.

Στοιχεῖον τὸ ξ.

Εἰς αἰτιατικήν. Ξαίνω ἐπὶ ἐρίων. ξέω ἐπὶ ξύλων, καὶ ξύω. ξενίζω, τὸ εἰς ξενίαν δέχομαι. ξηραίνω. ξυρῶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν πώγωνα.

Στοιχεῖον τὸ ο.

Ὅσα ἀμετάβατα. Ὁδεύω. καὶ ὁδεύω εἰς τόνδε τὸν τόπον, μεταβατικῶς αἰτιατικῇ. ὁδοιπορῶ. εὐθυ-

νῶμαι. ὄζω. καὶ ὄζω μύρων. οἰδῶ, τὸ ἐξογκοῦμαι, καὶ ἐξῳδηκὼς τὸν πόδα. οἰκοδομῶ. οἰκουρῶ. οἰμώζω. οἰνοφλυγῶ. οἰστροῦμαι. οἴχομαι, τὸ φθείρομαι. καὶ οἴχομαι πρὸς τόνδε τὸν τόπον, ἀντὶ τοῦ πορεύομαι. οἰωνίζομαι. ἀντὶ τοῦ δι᾽ οἰωνῶν μαντεύομαι. οἰωνίζομαι δὲ τὸ πρᾶγμα ἀντὶ τοῦ ἁπλῶς στοχάζομαι καὶ μαντεύομαι, μεταβατικῶς αἰτιατικῇ. ὀκλάζω. ὀλισθαίνω. ὀργῶ. ὀρθρίζω. ὁρμεῖ ἡ ναῦς. ὁρμίζω δὲ τὴν ναῦν, αἰτιατικῇ. ὀφθαλμιῶ.

Ὅσα εἰς αἰτιατικήν. Ὀβελίζω, τὸ διαγράφω. ὀγκῶ καὶ ἐξογκῶ. οἰκονομῶ. οἰκτείρω. οἴσω, τὸ κομίζω. ὀκνῶ. ὀλβίζω, τὸ μακαρίζω. ὀλοφύρομαι. ὁμαλίζω. ὄμνυμι τὸν θεόν, καὶ ὄμνυμί σοι εἰς τὸν θεόν. ὀνειδίζω σε, καὶ ὀνειδίζω σοι τόδε τὸ πρᾶγμα. ὀνίνησιν ἀντὶ τοῦ ὠφελεῖ. ὀνομάζω. ὀξύνω. ὁπλίζω. ὀπτῶ κρέας. ὁρῶ, καὶ μεθ᾽ ὅσων συνάπτεται προθέσεων. ὀρέγω, τὸ ἐκτείνω. ὀρέγομαι δὲ τὸ ἐπιθυμῶ, γενικῇ. ὀρθῶ καὶ ἀνορθῶ. ὁρίζω καὶ ἐξορίζω. ὀῤῥωδῶ τὸ φοβοῦμαι. ὀρύσσω. ὀτρύνω, τὸ διεγείρω. οὐτάζω ποιητικῶς τὸ τιτρώσκω. ὀφέλλω τὸ αὔξω ποιητικῶς. ὀχλῶ καὶ ἐνοχλῶ, ἐνίοτε μὲν δοτικῇ, ἐνίοτε δὲ αἰτιατικῇ. ὀχυρῶ. ὄψομαι τὸ θεάσομαι.

Στοιχεῖον τὸ π.

Ὅσα ἀμετάβατα. Παγκρατιάζω. παίζω. παίζω δὲ τὰ πράγματα καὶ προσπαίζω σοι μεταβατικῶς. παλαίω. προσπαλαίω σοι δὲ καὶ καταπαλαίω σε μεταβατικῶς. πάσχω. πατρώζω. παφλάζω. πεζεύω, τὸ πεζῇ περιπατῶ. πειρῶ. πέλω τὸ ὑπάρχω ποιητικῶς. πενθῶ τὸ πένθους καιρὸν διανύω. πενθῶ δὲ τὸν πατέρα. περιαυτολογῶ. περιττεύω. πέτομαι. πηδῶ ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος. πηδῶ δὲ τὴν τάφρον. καὶ ὑπερπηδῶ τὴν δίκην μεταβατικῶς αἰτιατικῇ. πίπτω. καὶ πίπτω εἰς γῆν. προσπίπτω δέ σοι, μεταβατικῶς δοτικῇ. ἐκπίπτω δὲ τῆς ἀρ-

χῆς, γενικῇ. πλεονάζω. ἐνίοτε δὲ καὶ αἰτιατικῇ μεταβατικῶς. πλεονεκτῶ. πλημμελῶ. πλουτῶ. καὶ πλουτίζω ἕτερον μεταβατικῶς. πνέω καὶ ἀναπνέω. πνέω δὲ μάχην, καὶ ἐπιπνέω σοι προθυμίαν, μεταβατικῶς. πνευστῶ. πολιτεύομαι. πρωτεύω. πρωτεύω δὲ τοῦ δήμου, μεταβατικῶς γενικῇ. πτερύσσομαι. πτώσσω, ὅθεν καὶ κατεπτηχώς.

Ὅσα πρὸς αἰτιατικήν. Παιδαγωγῶ. παιδοτριβῶ. παιδεύω. παίω, τὸ τύπτω. παλαίω. παλαμῶμαι, τὸ μηχανῶμαι. πάλλω, τὸ κινῶ. παραγκωνίζομαι. πατάσσω, τὸ τύπτω. πατῶ. πάττω. πείθω, πειρᾷ ἀνὴρ γυναῖκα. πειρῶμαι δὲ ἀντὶ τοῦ πεῖραν λαμβάνω, μετὰ γενικῆς. πειράζω. πείρω, τὸ σουβλίζω. πολεμῶ τὸ μάχομαι, δοτικῇ. πολεμῶ, τὸ καταβάλλω, αἰτιατικῇ. πελεκῶ, τὸ διὰ πελέκεως φονεύω. πέμπω, καὶ μεθ' ὅσων συνάπτεται προθέσεων. περατῶ καὶ περαίνω. περιέπω. περιαγκωνίζω, τὸ εἰς τοὐπίσω δεσμῶ τὰς χεῖρας. πέττω. πυνθάνομαι, τὸ ἀκούω. πυνθάνομαι δὲ τὸ ἐρωτῶ, γενικῇ. πηγάζω. πηρῶ. πημαίνω τὸ βλάπτω. πήττω, τὸ πηγνύω. πιαίνω. πιέζω. πικραίνω. πιλῶ, τὸ συσφίγγω. πιμπρῶ, τὸ καίω. πίνω, Ἀττικῶς δὲ γενικῇ. πλανῶ. πλάττω καὶ πλάττομαι τὸν μὴ εἰδότα, ἀντὶ τοῦ ὑποκρίνομαι. πλατύνω. πλέκω. πλήττω. πληθύνω. πλύνω. πνίγω. ποθῶ. ποιῶ. μεταποιοῦμαι δὲ καὶ ἀντιποιοῦμαι, γενικῇ. ποικίλλω. ποιμαίνω, τὸ βόσκω. πολίζω, τὸ κτίζω. πολιορκῶ. πολυπραγμονῶ. ποντίζω καὶ καταποντίζω. πορθμῶ. πορθμεύω. πράττω. συμπράττω σοι δὲ καὶ ἀντιπράττω σοι, δοτικῇ. εἰσπράττομαι δέ σε τὰ χρήματα, ἀντὶ τοῦ ἀπαιτῶ, αἰτιατικῇ. πραΰνω. πρίω τοὺς ὀδόντας. πρίζω τὸ σχίζω. προνομεύω. προπηλακίζω. προσδοκῶ. προσκυνῶ, ἐνίοτε δὲ δοτικῇ.

Στοιχεῖον τὸ ρ.

Ὅσα ἀμετάβατα. Ῥαθυμῶ. ῥαστωνεύω. ῥέγχω. ῥέει τὸ ὕδωρ. ῥέμβομαι. ῥητορεύω. ῥιγῶ, ἐπὶ ῥίγους, συζυγίας γ΄ τῶν περισπωμένων. ῥιγῶ δὲ τὸ φρίττω καὶ φοβοῦμαι, ποιητικῶς αἰτιατικῇ.

Ὅσα πρὸς αἰτιατικήν. Ῥαβδίζω. ῥαπίζω. ῥάπτω. ῥήγνυμι. συῤῥήγνυμι δέ σοι καὶ προσρήγνυμι δοτικῇ. ῥιζῶ καὶ ἐκριζῶ. ῥινῶ, ὅθεν καὶ διεῤῥινημένος[75]. ῥιπίζω. ῥίπτω, καὶ μεθ' ὅσων συνάπτεται προθέσεων· προσρίπτω δὲ καὶ ἐπιῤῥίπτω σοι τόδε. ῥοφῶ. ῥυθμίζω. ῥυπῶ καὶ ῥυπαίνω. ῥύπτω τὸ καθαίρω. ῥώννυμι.

Στοιχεῖον τὸ σ.

Ὅσα ἀμετάβατα. Σαλπίζω. διασαλπίζω δὲ τὰ πεπραγμένα ἀντὶ τοῦ διαφημίζω, μεταβατικῶς αἰτιατικῇ. σιγῶ καὶ σιωπῶ τὰ ἀπόῤῥητα, μεταβατικῶς αἰτιατικῇ. σκάζω, τὸ χωλαίνω. σκαίρω, τὸ σκιρτῶ. σκάπτω. σκάπτω δὲ τὴν γῆν, μεταβατικῶς αἰτιατικῇ. σκαρδαμύττω. σκιαμαχῶ. σκιρτῶ. σκοτοδινιῶ. σκυθρωπάζω. σοβαρεύομαι. σολοικίζω. σοφιστεύω. σπίρω. στενάζω, τὸ στεναγμὸν ἀναπέμπω. στενάζω δὲ τὸν τεθνηκότα. στίλβω, τὸ στιλβηδόνα πέμπω. στιλβῶ δὲ τὸ ξίφος, μεταβατικῶς αἰτιατικῇ. στομφάζω, τὸ λαβραγορῶ. στρατεύω. στρατοπεδεύω. στρηνιῶ. συγνάζω. στωμύλλομαι. συρίζω καὶ συρίττω. συρίττω δὲ ἕτερον ἐπὶ χλευασμοῦ. σφύζω. σχολάζω. σωφρονῶ. σωφρονίζω δὲ ἕτερον, μεταβατικῶς αἰτιατικῇ.

Ὅσα πρὸς αἰτιατικήν. Σαγηνεύω. σαθρῶ. σαίνω. σαίρω. σαρῶ. σαφηνίζω καὶ διασαφῶ. σβέννυμι. σέβω καὶ σεβάζομαι. σεμνύνω. σήθω, τὸ κο-

75) Codex διεῤῥινυμένος.

σκηνίζω. σημειῶ καὶ σημειοῦμαι. σήπω. σιγάζω. σιτοῦμαι ἄρτον. σιτίζω δὲ ἕτερον. σιτεύω. σκάλλω καὶ σκαλεύω. σκεδάζω καὶ διασκεδάζω κατασκεδάζω δέ σου λοιδορίαν. σκελίζω καὶ ὑποσκελίζω. σκέπω καὶ σκεπάζω. σκέπτομαι. σκήπτομαι, τὸ προφασίζομαι. σκιάζω καὶ συσκιάζω. ἐπισκιάζω δὲ δοτικῇ. σκληρύνω. σκοπῶ. σκορπίζω. σκοτῶ καὶ σκοτίζω. σκορπιῶ [76] καὶ σκορπίζω. σκυλεύω. σκώπτω. σμήχω τὸ καθαίρω. σμύχω τὸ καίω. σοβῶ τὸ ταράσσω. σοφίζω ἕτερον καὶ σοφίζομαί σε, ἀντὶ τοῦ παραλογίζομαι. στῶ τὸ λαμβάνω. καὶ μεθ' ὅσων συνάπτεται προθέσεων. σπαθῶ καὶ κατασπαθῶ. σπαθᾷν τὸ σπαταλᾷν, καὶ τὸ ἀφειδῶς ἀναλίσκειν. σπαργανῶ. σπαράττω. σπείρω. σπέρχω καὶ ἐπισπέρχω, τὸ κατεπείγω. σπιλῶ, τὸ μολύνω. σπογγίζω. στέγω τὸ ὑπομένω. στεγάζω. στέργω. στέφω. στεφανῶ. στηλῶ καὶ ἀναστηλῶ. στηλογραφῶ. στηρίζω. στίζω τὸ κεντῶ. στοιβάζω. στολίζω. στομῶ ἐπὶ μαχαίρας. στορέννυμι καὶ στρωννύω. στρεβλῶ. στρέφω, καὶ μεθ' ὅσων συνάπτεται προθέσεων. σφάττω καὶ σφαγιάζω. σφάλλω. σφάλλομαι δὲ τῆς ἐλπίδος γενικῇ. σφενδονῶ καὶ ἀποσφενδονῶ. σφετερίζομαι. σφηκῶ τὸ δεσμεύω. σφηνῶ. σφίγγω. σφραγίζω. σχάζω ἐπὶ κώπης. καὶ σχάζω τὴν φλέβα, ἀντὶ τοῦ τέμνω. σχεδιάζω καὶ αὐτοσχεδιάζω. σχίζω. σχηματίζω. σώζω. σωρεύω.

Στοιχεῖον τὸ τ.

Ὅσα ἀμετάβατα. Ταλαιπωρῶ καὶ ταλαιπωροῦμαι. ταχύνω καὶ ἐπιταχύνω τὸ ἔργον. τελευτῶ, ἀντὶ τοῦ τέλος λαμβάνω. τελευτῶ δὲ τὸ ἔργον, ἀντὶ τοῦ τελειῶ. τοξεύω, τὸ ἁπλῶς βέλη πέμπω. τοξεύω δὲ ἐπὶ σκοπόν. καὶ τοξεύω κατὰ τοῦ δεῖνος.

76) Codex σκορπῶ.

τρέμω ἐπὶ τρόμε. τρέμω δὲ τὸν θάνατον ἀντὶ τῶ φοβῶμαι. τρέχω ἐπὶ δρόμε. τρέχω δὲ ἐπὶ τὸ βραβεῖον. καὶ τρέχω τὸν περὶ ψυχῆς. τρυφῶ τὸ ἐν τρυφῇ διάγω. τρυφῶ τὰς λόγες. κατατρυφῶ δέ σε [77]).

Ὅσα πρὸς αἰτιατικήν. Ταινιῶ. ταλανίζω. ταλαντεύω καὶ ταλαντεύομαι τὴν γνώμην, ἀντὶ τῶ διστάζω. ταμιεύω. ταπεινῶ. ταράττω. ταρβῶ ποιητικῶς τὸ φοβῶμαι. ταριχεύω. τάττω, καὶ μεθ' ὅσων συνάπτεται προθέσεων. προστάττω σοι δὲ καὶ ἐπιτάττω καὶ διατάττομαι καὶ ἀντιτάττομαι, δοτικῇ. προτείνω καὶ ὑποτείνω σοι τόδε τὸ πρᾶγμα. τείρω τὸ δαμάζω. τειχίζω. τεκμαίρομαι. τεκταίνω. τελῶ, τὸ ποιῶ καὶ ὑπάρχω. τελειῶ. τέμνω. τέρπω. τερσαίνω, τὸ ξηραίνω. τεφρῶ. τεχνῶμαι. τήκω. προστέτηκα δὲ τοῖς μαθήμασι, δοτικῇ. τηρῶ. τιθασσεύω, τὸ ἡμερῶ. τιθηνῶ, τὸ τρέφω. τίθημι καὶ μεθ' ὅσων συνάπτεται προθέσεων. * * * [78]) ἐπιτρέπω δέ σοι δοτικῇ. τρέφω. τρίβω. προστρίβω σοι δὲ μέμψιν. καὶ ἀποτρίβομαι τὴν κατηγορίαν. ἀντὶ τῶ ἀπολύομαι. τροπῶμαι τὸ νικῶ. τρυγῶ. τρυπῶ. τρύχω. τρώγω, Ἀττικῶς δὲ γενικῇ. τυλίττω καὶ ἀνατυλίττω. τυμβεύω. τυπῶ καὶ ἀνατυπῶ. τύπτω. τυρεύω, τὸ μηχανῶμαι. τυφλῶ. τωθάζω τὸ λοιδορῶ.

Στοιχεῖον τὸ υ.

Ὅσα ἀμετάβατα. Ὑλομανῶ. ὑπνῶ.

Ὅσα πρὸς γενικήν. Ὑστερίζω τῆς ἑορτῆς. Φείδομαι. φροντίζω.

Ὅσα πρὸς αἰτιατικήν. Ὑγιάζω. ὑγραίνω. υἱοθετῶ. ὑμνῶ. ὑπωπιάζω. ὑφαίνω. ὑψῶ καὶ ἀνυψῶ.

77) In margine: σημείωσαι, ὅτι τὸ μὲν τρυφῶ αἰτιατικῇ, τὸ δὲ κατατρυφῶ γενικῇ.

78) Quaedam exciderint necesse est: quamquam nulla lacunae vestigia in codice.

Στοιχεῖον τὸ Φ.

Ὅσα ἀμετάβατα. Φεύγω ἐπὶ ἐξορίας. Φεύγω σε δὲ, καὶ φεύγω τὴν δίκην, μεταβατικῶς αἰτιατικῇ. Φεύγω δὲ φόνȣ ἀντὶ τȣ̃ κατηγορȣ̃μαι, γενικῇ. Φλεγμαίνω. Φλυαρῶ. Φονῶ, τὸ φονικῶς πνέω. Φριμάσσω. Φρυάττομαι.

Ὅσα εἰς αἰτιατικήν. Φαιδρύνω. Φαυλίζω καὶ ἐκφαυλίζω. Φενακίζω. Φημίζω καὶ διαφημίζω καὶ εὐφημῶ. τȣ̃το δὲ ἐνίοτε καὶ ἀμετάβατόν ἐςι, ὡς τὸ εὐφήμει ἀντὶ τȣ̃ σιώπα. Φθάνω. Φθείρω. Φιλῶ. Φιλοφρονȣ̃μαι. Φλέγω. Φλογίζω. Φοβῶ καὶ ἐκφοβῶ. Φοβȣ̃μαι περὶ σȣ̃ ἢ περὶ σοί. Φοινίσσω τὸ φοινικȣ̃ν βάπτω. Φονεύω. Φορτίζω καὶ ἐπιφορτίζομαι. Φράττω ἐπὶ φραγμȣ̃. Φράζω, τὸ λέγω. Φράζομαι δὲ ποιητικῶς τὸ νοῶ. Φρίττω ἐπὶ φρίκης. Φρύττω δὲ ἐπὶ τῶν φρυγομένων ἐν πυρί. Φρονῶ. καταφρονῶ δέ σȣ, γενικῇ. Φρȣρῶ. Φύω τρίχας ἢ ὀδόντες. ἐνίοτε δὲ καὶ ἀμεταβάτως. ὡς ὅταν λέγωμεν φύȣσιν αἱ τρίχες ἢ οἱ ὀδόντες. προσφύομαι δέ σοι καὶ ἐκφύομαι καὶ ἐπιφύομαι δοτικῇ. Φυλάττω, τὸ τηρῶ. Φυλάττομαί σε ἀντὶ τȣ̃ φεύγω σε. Φιλονεικῶ. Φύρω, τὸ συγχέω. Φυρῶ δὲ ἄρτȣς. ἐξ ȣ̃ καὶ φύραμα. Φυσῶ. Φυτεύω. Φωνῶ. Φωτίζω.

Στοιχεῖον τὸ Χ.

Ὅσα ἀμετάβατα. Χαίρω τὸ εὐφραίνομαι. χαίρω δὲ τῷ πράγματι ἀντὶ τȣ̃ προστέτηκα, μεταβατικῶς δοτικῇ. Χαίνω. Χορεύω. Χρέμπτομαι. Χωλαίνω καὶ χωλεύω τὸν πόδα. Χαλῶ τὸ ἐνδίδωμι.

Ὅσα εἰς αἰτιατικήν. Χαλινῶ. Χαράττω. Χαρακτηρίζω. Χαριτῶ. Χαυνῶ. Χέω. Χειραγωγῶ. Χειρίζω καὶ διαχειρίζω, τὸ διοικῶ. καὶ προχειρίζομαι καὶ διαχειρίζομαι, τὸ φονεύω. ἐγχειρῶ τῷ ἔργῳ, καὶ ἐπιχειρῶ τοῖς πολεμίοις, δοτικῇ. καὶ ἐγχει-

ρίζω σοι τόδε τὸ πρᾶγμα ἀντὶ τοῦ δίδωμι. χειροτονῶ. χειροῦμαι. χλευάζω. χλιαίνω. χραίνω. χρίω. χρώζω, τὸ βάπτω. χρωματίζω. χωνεύω χρυσὸν ἢ ἄργυρον. χωρίζω.

Στοιχεῖον τὸ ψ.

Ὅσα ἀμετάβατα. Ψυχορραγῶ. ψωριῶ.

Ὅσα μεταβατικά. Ψεύδομαί σε, μεταβατικῶς αἰτιατικῇ. καταψεύδομαι δέ σου, γενικῇ. ψαύω γενικῇ. προσψαύω δὲ δοτικῇ.

Ὅσα εἰς αἰτιατικήν. Ψέγω. ψηφίζω, ἐπὶ λογισμοῦ. καταψηφίζομαι δέ σου θάνατον. ψηλαφῶ. ψήχω. ψιλῶ, τὸ ἀπογυμνῶ. ψύχω καὶ καταψύχω. ἀποψύχω δὲ τὸ ἀποθνήσκω, ἀμεταβάτως. ψυχαγωγῶ, τὸ παραμυθοῦμαι. ψυχραίνω. ψωμίζω.

Στοιχεῖον τὸ ω μέγα.

Ὠρακιῶ. ὠρύομαι. ὠχριῶ.

Ὅσα πρὸς αἰτιατικήν. Ὠθῶ. ὡραΐζω. ὠφελῶ.

Ταῦτα μὲν τὰ πρὸς ἓν μόνον πρόσωπον τὴν μετάβασιν ἔχοντα. νυνὶ δὲ ἤδη ῥητέον καὶ περὶ τῶν ἐχόντων μὲν τὴν μετάβασιν εἰς ἕτερον πρόσωπον, συναγόντων δὲ καὶ ἕτερον ἢ πρᾶγμα ἢ πρόσωπον. τούτων τοίνυν ἀπὸ μὲν γενικῆς εἰς γενικήν, ἢ ἀπὸ γενικῆς εἰς δοτικήν, ἢ ἀπὸ δοτικῆς εἰς δοτικὴν μεταβαῖνον οὐδὲν εὑρίσκεται, ἀλλ' ἢ ἀπὸ γενικῆς εἰς αἰτιατικήν, ἢ ἀπὸ δοτικῆς εἰς γενικήν, ἢ ἀπὸ αἰτιατικῆς εἰς γενικήν, ἢ ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν, ἢ ἀπὸ αἰτιατικῆς εἰς δοτικήν, ἢ ἀπὸ αἰτιατικῆς πάλιν εἰς αἰτιατικήν.

Ἀπὸ μὲν οὖν γενικῆς εἰς αἰτιατικὴν ταῦτα. Ἀκούω σου τοὺς λόγους. ἐπακούω δέ, σου γενικῇ. ἐπα-

κέω σοι δὲ δοτικῇ μόνον. ἀποδέχομαί σου τόδε. καὶ ἀποδέχομαί σε τοῦδε. δέομαί σου τόδε. διΐσημί σου τὸν φίλον. κατηγορῶ σου φόνον. καταδικάζω σου θάνατον. καταψηφίζομαί σου ζημίαν. καταγινώσκω σου ἀμαθίαν. προτιμῶ καὶ προκρίνω του νόθου τὸ γνήσιον.

Ἀπὸ δὲ δοτικῆς εἰς γενικὴν ταῦτα. Ἀμφισβητῶ σοι τῆς ἀρχῆς. δεῖ μοι χρημάτων. μετέχω καὶ συμμετέχω σοι τοῦ πάθους. καὶ μετέχω σοι τὸ ἴσον πάθος, ὡς ὁ Ἀριστοφάνης, [79])

οὐ γὰρ μετεῖχες τὰς ἴσας ἐμοὶ πληγάς.

κοινωνῶ σοι τῆς δόξης. μέτεστί μοι τοῦ κλήρου. μέλει μοι τοῦ ἀνθρώπου, ἀντὶ τοῦ φροντίς μοί ἐστι. καὶ μέλει μοι ὁ ἄνθρωπος, ἀντὶ τοῦ διὰ φροντίδος ἐστί. μεταμέλει μοι τῆς ἀποδημίας. φθονῶ σοι τῆς εὐτυχίας. συγγινώσκω σοι τῆς ἀναισθησίας. ἵλαθί μοι τῆς παροινίας. ἐν γὰρ τούτοις ἔξωθεν τὸ ἕνεκεν λαμβανόμενον ἀναπληροῖ τὴν σύνταξιν, πλὴν τοῦ δεῖ μοι χρημάτων καὶ μετέχω καὶ κοινωνῶ καὶ μέτεστιν.

Ἀπὸ δὲ αἰτιατικῆς εἰς γενικὴν ταῦτα. Ἄγαμαί σε τοῦ φρονήματος, καὶ θαυμάζω σε τῆς συνέσεως, καὶ ἐκπλήττομαι καὶ ἐπαινῶ καὶ ἐγκωμιάζω καὶ ζηλῶ καὶ ὀλβίζω καὶ εὐδαιμονίζω καὶ φιλῶ καὶ ἀγαπῶ καὶ ἀποδέχομαι. ὁμοίως καὶ μισῶ σε τῆς ἀναιδείας, καὶ στυγῶ καὶ βδελύττομαι καὶ ἀποστρέφομαι καὶ ταλανίζω καὶ κακίζω καὶ μέμφομαι. νοεῖται γὰρ ἐν ἅπασι τούτοις τὰ ἕνεκα, οἷον ἄγαμαί σε ἕνεκα τοῦ φρονήματος. τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ αἰτιῶμαί σε τῆς ζημίας. καὶ ἐλεῶ καὶ οἰκτείρω σε τῆς ταλαιπωρίας, καὶ θρηνῶ καὶ κλαίω καὶ ὀλοφύρομαί σε τῆς συμ-

79) In Pluto v. 1144.

φορᾶς, καὶ δακρύω σε τῆς ἀναισθησίας. ταῦτα δὲ πάντα καὶ ἀντιστρόφως ἀπὸ γενικῆς εἰς αἰτιατικὴν συντάσσεται, οἷον, ἄγαμαί σου τὸ σῶφρον, καὶ θαυμάζω καὶ ἀποδέχομαί σου τὸ γενναῖον. τὸ δὲ αἱροῦμαι καὶ προαιροῦμαι ζωὴν τοῦ θανάτου, καὶ ἀλλάττομαι χρύσεια χαλκῶν [80]) οὐκ ἀντιστρέφεται. τὸ δὲ ἐξαιροῦμαί σε τοῦ θανάτου, καὶ λύω σε τοῦ δεσμοῦ, καὶ ἀπολύω καὶ παραλύω σε τῆς ἀρχῆς, καὶ ἀμβλύνω σε τῆς ὁρμῆς, καὶ διώκω σε τῆς οἰκίας, καὶ ἐκδιώκω καὶ ἀποδιώκω καὶ κωλύω σε τῆς ὁρμῆς, καὶ παύω καὶ ἀνακόπτω καὶ ἀναχαιτίζω καὶ ἀναστέλλω καὶ ἐπέχω καὶ εἴργω σε τῆς πορείας, καὶ ἐλαύνω σε τῆς χώρας, καὶ ἐξελαύνω καὶ ἀπελαύνω καὶ ἀπωθοῦμαι καὶ ἀποπέμπω καὶ ἐκκλείω σε τῆς οἰκίας, καὶ ἐλαφρύνω καὶ κουφίζω σε τοῦ βάρους, καὶ ἐλευθερῶ σε τῆς δουλείας, καὶ ῥύομαι καὶ λυτροῦμαι καὶ ἀπαλλάττω καὶ μακρύνω σε τῆς πόλεως, καὶ ἁρπάζω σε τοῦ πυρός, καὶ ἐγείρω καὶ ἐξεγείρω σε τοῦ ὕπνου, καὶ ἰῶμαί σε τοῦ νοσήματος, καὶ καθαίρω σε τοῦ ῥύπου, καὶ κρεμῶ σε τοῦ ποδός, καὶ μετεωρίζω σε τῆς γῆς. ἔχουσι γὰρ ἔξωθεν λαμβανομένην τὴν ἐξ καὶ τὴν ἀπὸ πρόθεσιν.

Ἕτερα δὲ εἰσι ῥήματα ἀπὸ αἰτιατικῆς εἰς γενικὴν ὁμοίως συντασσόμενα, ἐν οἷς οὔτε τὸ ἕνεκα οὔτε τις πρόθεσις ἔξωθεν λαμβάνεται, ἀλλ᾽ αὐτὰ τὰ ῥήματα εἰς ὄνομα καὶ ῥῆμα διαλύονται, οἷον ἀξιῶ σε τιμῆς, τουτέστιν ἄξιόν κρίνω σε τιμῆς. γυμνῶ σε τῆς ἀρχῆς, ἀντὶ τοῦ γυμνὸν ποιῶ. ἐλαττῶ σε τοῦ ἑτέρου, ἀντὶ τοῦ ἐλάττονα ποιῶ. ἀθῳῶ σε τοῦ ἐγκλήματος, ἀντὶ τοῦ ἀθῷον ποιῶ. κενῶ σε τοῦ πλούτου, ἀντὶ τοῦ κενὸν ποιῶ. τὸ γὰρ γεμίζω τὸ πλοῖον σίτου, καὶ κορέννυμί σε τροφῆς, καὶ ἐμπιπλῶ σε ἀγαθῶν, καὶ πληρῶ τὸν οἶκον εὐωδίας, φύσει τὴν τοιαύτην

80) In textu χαλκῶ: in margine γρ. χαλκῶν.

σύνταξιν κέκτηνται. τὸ δὲ ἐπριάμην δῆλον εἴκοσι μνῶν, καὶ ὠνοῦμαι οἶνον σίτου, καὶ πωλῶ, καὶ πιπράσκω, τὴν διὰ πρόθεσιν ἔξωθεν ἔχει λαμβανομένην.

Ἀπὸ δὲ δοτικῆς εἰς αἰτιατικὴν ταῦτα. Ἀγγέλλω σοι τὰ πεπραγμένα, καὶ παθητικῶς ἐπαγγέλλομαί σοι εὐδαιμονίαν. ἀγορεύω σοι λόγον. προσαγορεύω σε δὲ αἰτιατικῇ μόνῃ. λέγω σοι τὰ μέλλοντα. ὁμοίως καὶ προλέγω καὶ καταλέγω. ἐκλέγω δὲ καὶ συλλέγω αἰτιατικῇ μόνῃ. ἀντιλέγω δὲ δοτικῇ μόνῃ. καὶ παθητικῶς μεθ᾽ ὅσων συνάπτεται προθέσεων, αἰτιατικῇ μόνῃ. λαλῶ καὶ ἐκλαλῶ σοι τὰ ἀπόῤῥητα. καταλαλῶ δέ σου γενικῇ μόνῃ. Φημίζω σοι ταῦτα. Φθέγγομαί σοι λόγον. ἀποφθέγγομαι δὲ αἰτιατικῇ μόνῃ. Φράζω σοι τὸ ζητούμενον. ἑρμηνεύω σοι τὸν νοῦν. διασαφῶ σοι τὰ γεγραμμένα. ἄγω σοι τὸν ἄνθρωπον, καὶ μεθ᾽ ὅσων συνάπτεται προθέσεων. καὶ ἄγω σε εἰς τόνδε τὸν τόπον. καὶ ὅσα σημαίνει τὸ ἄγω, οἷον, ἤνεγκά σοι τὸ ζητούμενον. καὶ ἤνεγκά σε εἰς τόνδε τὸν τόπον. ὑπήνεγκά σε δὲ ἀντὶ τοῦ ὑπέμεινα, αἰτιατικῇ μόνῃ. κομίζω καὶ προσκομίζω σοι τὸ δῶρον. κομίζομαι δὲ τὸ λαμβάνω, αἰτιατικῇ μόνῃ. Φέρω σοι δῶρα, ἢ εἰσφέρω σε εἰς τὴν πόλιν. καὶ μεθ᾽ ὅσων συνάπτεται προθέσεων. ὑποφέρω σε δὲ τὸ ὑπομένω, αἰτιατικῇ. παθητικῶς δὲ ἐκφέρομαι τοῦ καθεστηκότος καὶ καταφέρομαι τοῦ ἐχθροῦ, γενικῇ μόνῃ. συμφέρομαι δὲ καὶ προσφέρομαι καὶ διαφέρομαι καὶ ἀντιφέρομαι, τὸ ἐναντιοῦμαι, δοτικῇ μόνῃ. ἀποφέρομαι δὲ κλέος, αἰτιατικῇ. δίδωμί σοι τὸ αἰτούμενον, καὶ μεθ᾽ ὅσων συντάσσεται προθέσεων. μεταδίδωμί σοι τοῦ πλούτου ἀπὸ δοτικῆς εἰς γενικήν. παθητικῶς δὲ ἀποδίδομαί σοι τὸν ἵππον τοσούτων, ἀντὶ τοῦ πιπράσκω. ὁμοίως καὶ ὅσα τὸ δίδωμι ἢ δωροῦμαι σημαίνει, οἷον, ἀφίημί σοι τὴν οὐσίαν. ἀφίημι δέ σε τοῦ χρέους ἀντὶ τοῦ ἀπολύω, ἀπὸ αἰτιατικῆς εἰς γενικήν. βραβεύω σοι

τὸ ἔπαθλον. δανείζω σοι χρήματα. ὁμοίως καὶ παρέχω καὶ προτείνω ἢ ὑποτείνω. καὶ ἐγχειρίζω. καὶ ὑπέχω σοι δίκην. πέμπω σοι γράμματα. μεταπέμπομαί σε δὲ καὶ ἀποπέμπομαι αἰτιατικῇ. πορίζω σοι τροφήν. πορίζομαι δὲ βοήθειαν αἰτιατικῇ μόνῃ. προξενῶ σοι κέρδος. χορηγῶ σοι χρήματα. ἐπιτρέπω σοι τὸν υἱόν. νέμω καὶ διανέμω τοῖς πτωχοῖς τὰ προσόντα. δωροῦμαί σοι χρυσίον, καὶ ἀντιστρόφως δωροῦμαί σε χρυσίῳ. ἀφοσιοῦμαί σοι τὸ χρέος. ᾄδω σοι μέλος. προσᾴδω σοι δὲ δοτικῇ μόνῃ. περιᾴδω σε δὲ αἰτιατικῇ. κατεπᾴδω σοῦ δὲ γενικῇ μόνῃ. ἀπειλῶ σοι φόνον. ἀπεμπολῶ σοι τὸν ἵππον εἴκοσι νομισμάτων. ὁμοίως καὶ πωλῶ καὶ πιπράσκω καὶ ἀποδίδομαι καὶ ὠνοῦμαι καὶ ἐπριάμην. ἀρῶμαί σοι τὰ χείριστα. γινώσκω σοι χάριν. ὁμοίως καὶ οἶδα καὶ ἐπίσταμαι καὶ ὁμολογῶ. γνωρίζω σοι τὴν ἐμαυτοῦ βουλήν. γράφω σοι τὰ πραχθέντα. καὶ ἀντιστρόφως γράφω σε τοῖς πολίταις. διαγράφω σε δὲ τοῦ τάγματος, ἀπὸ αἰτιατικῆς εἰς γενικήν. περιγράφω σε δὲ αἰτιατικῇ. καὶ παθητικῶς γράφομαί σε ἀδικίας ἀντὶ τοῦ κατηγορῶ. παραγράφομαί σε δὲ καὶ ἐπιγράφομαι αἰτιατικῇ μόνῃ. δείκνυμί σοι τὸν ἄνθρωπον. ὁμοίως καὶ δηλῶ καὶ παραδηλῶ καὶ ἐμφανίζω καὶ φανερῶ καὶ σημαίνω. σημαίνω δὲ τὸ ἄρχω καθ᾽ Ὅμηρον γενικῇ μόνῃ. ὁμοίως καὶ φαίνω καὶ ἐκφαίνω σοι τὰ κεκρυμμένα. ἀποφαίνομαι δὲ τόδε αἰτιατικῇ μόνῃ. ἐκπολεμῶ σοι τὸν ἀδελφόν. ἑτοιμάζω σοι δεῖπνον. εὐαγγελίζομαί σοι νίκην. ζευγνύω σοι τόνδε, καὶ ὅσα τῆς αὐτῆς ἐστι διανοίας, οἷον, μίγνυμι λίθοις ξύλα. καὶ ἑνῶ καὶ συνάπτω καὶ ἁρμόζω. κοινοῦμαί σοι τὴν βουλήν. προσέχω τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν. θύω τῷ θεῷ ἑκατόμβην. λαγχάνω σοι δίκην. ὀφείλω σοι χρήματα. σπένδω τῷ τεθνεῶτι χοάς. σπένδομαί σοι δὲ ἀντὶ τοῦ καταλλάττομαι, δοτικῇ. συνάπτω σοι μάχην. στέλλω καὶ ἀποστέλλω σοι τὸν ὑπηρέτην. ἀναστέλλω σε δὲ τῆς ὁρμῆς, ὡς τὸ κωλύω. καὶ διαστέλλω

τόδε τῦδε, ἀντὶ τῦ χωρίζω. συςέλλω δὲ καὶ καταςέλλω καὶ περιςέλλω, καὶ παθητικῶς μεταςέλλομαι αἰτιατικῇ μόνῃ. σύνοιδά σοι φόνον. ὑποβάλλω σοι τόδε ἀντὶ τῦ ὑποτίθημι. ἡγῦμαί σοι τὴν ὁδὸν. καθιδρύω τῷ θεῷ ναόν. συνίςημι σοι τὸν ἄνθρωπον.

Ἀπὸ αἰτιατικῆς εἰς δοτικὴν ταῦτα. Ἀμείβομαί σε δώροις. δεξιῦμαί σε τραπέζῃ. ἐθίζω σε τῇ γεωργίᾳ. ἐξισῶ σε τῷ Ἡρακλεῖ. ὁμοιῶ σε τῷ Ἀχιλλεῖ. ἡ δὲ τοιαύτη σύνταξις σχεδὸν ἡ αὐτή ἐςι τῇ προειρηθείσῃ ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν. καὶ γὰρ κἀκεῖ δυνάμεθα προτιθέντες τὴν αἰτιατικήν, εἶτα ἐπιφέρειν τὴν δοτικήν.

Ἀπὸ αἰτιατικῆς εἰς αἰτιατικὴν ταῦτα. Γυμνάζω καὶ διδάσκω σε τὰ τῦ πολέμυ. καὶ παιδεύω καὶ παιδοτριβῶ καὶ νυθετῶ. ἐνδύω καὶ ἐκδύω καὶ ἀποδύω καὶ περιδύω τινὰ τὰ ἱμάτια. ἐρωτῶ σε τὰ πεπραγμένα. ζημιῶ σε χρυσίον καὶ χρυσία. κλέπτω σε τὰ χρήματα. κρύπτω σε τὴν ἐμαυτῦ βυλήν. μυῶ καὶ τελῶ σε τὰ ἀπόῤῥητα. πείθω σε τόδε τὸ πρᾶγμα. ποτίζω σε οἶνον. πράττομαι καὶ εἰσπράττομαί σε τὸν φόρον. ςερῶ καὶ ἀποςερῶ σε τὰ χρήματα ἢ τῶν χρημάτων.

Τὰ δὲ εἰς ἀπαρέμφατον ποιύμενα τὴν μετάβασιν ταῦτα. Ἀδυνατῶ γράφειν. αἰδῦμαι γυμνὸς βαδίζειν. αἰσχύνομαι καὶ ἐρυθριῶ. ἀκύω καὶ πυνθάνομαί σε νοεῖν. ἀναγκάζω σε τρέχειν. βιάζομαι παρὰ τὴν γνώμην πονεῖν. ἀξιῶ σε ἐλθεῖν. διισχυρίζομαί σοι ταῦθ᾽ ὅτως ἔχειν. ἀρῶμαι, καὶ εὔχομαι τῷ θεῷ, εὐφορίαν γενέσθαι. ἀρκῶ καὶ αὐταρκῶ μόνος διαιτᾶσθαι. συνέβη γενέσθαι τόδε. βραδύνω ἐλθεῖν. δεῖ βαδίζειν. ὁμοίως καὶ χρή. ἐνδέχεται περιπατῦντα προσπταίειν. δοκῶ σε χαίρειν, καὶ ἡγῦμαι καὶ νομίζω. καὶ λογίζομαι καὶ ὑποτοπάζω καὶ οἶμαι. δύναμαι τρέχειν, καὶ εὐκαιρῶ καὶ εὐπορῶ καὶ ἔχω

καὶ ἰσχύω. εἵμαρται καὶ πέπρωταί μοι κακοδαίμονα γενέσθαι. ἐπισκήπτω σοι ἠρεμεῖν, καὶ ἐντέλλομαι καὶ προστάσσω καὶ κελεύω. ἔοικας μηδὲν ἐμοῦ φροντίζειν. κατεπείγω σε ἐργάζεσθαι. ἔπεταί μοι σιγᾶν. ἀφίημι καὶ ἐῶ σε βαδίζειν. κινδυνεύω ἀποθανεῖν. μεριμνῶ θρέψαι τοὺς παῖδας. νεύω σοι πρᾶξαι τόδε.

Τὰ δὲ ποτὲ μὲν εἰς ὄνομα, ποτὲ δὲ εἰς ἀπαρέμφατον, ἐστι ταῦτα. Αἱροῦμαι καὶ προαιροῦμαι ζωὴν θανάτου. καὶ αἱροῦμαι ἀναγινώσκειν μᾶλλον ἢ γράφειν. ἀναίνομαι καὶ ἀρνοῦμαι τὴν στρατείαν. ἁρμόζει μοι ἡ δεσποτεία. καὶ ἁρμόζει μοι δεσπόζειν. ἄρχομαι τῆς γραφῆς καὶ ἄρχομαι γράφειν. βούλομαι καὶ θέλω τὰ τοιαῦτα. καὶ βούλομαι πλεῦσαι. χρήζω πλούτου καὶ χρήζω πλουτεῖν. συμβουλεύω σοι τὴν ἡσυχίαν, καὶ συμβουλεύω σοι ἡσυχάζειν. γινώσκω τὴν γραφὴν καὶ οἶδα καὶ ἐπίσταμαι, ἀντὶ τοῦ τέχνην ἔχω. καὶ γινώσκω γράφειν. ὅταν δὲ τὸ ἁπλῶς εἰδέναι σημαίνῃ, πρὸς μετοχὴν ἡ σύνταξις γίνεται, οἷον, οἶδά σε γράφοντα, γινώσκω σε χρηστὸν ὄντα. γλίχομαι καὶ ἐπιθυμῶ καὶ ἱμείρομαι καὶ ὀρέγομαι ἡγεμονίας. καὶ γλίχομαι ἡγεμονεῦσαι. δέδοικα νυκτὸς βαδίζειν καὶ φοβοῦμαι καὶ εὐλαβοῦμαι καὶ ὀκνῶ. καὶ φρίττω καὶ φυλάττομαι τὴν θάλασσαν. διδάσκω καὶ νουθετῶ σε τὴν ταπεινοφροσύνην. καὶ διδάσκω σε ταπεινοφρονεῖν. δίδωμί σοι θάῤῥος καὶ δίδωμί σοι θαῤῥεῖν. εἴργω καὶ κωλύω καὶ ἐπέχω σε τῆς μάχης. καὶ εἴργω σε μάχεσθαι. ζητῶ τὴν φιλοσοφίαν. καὶ ζητῶ φιλοσοφεῖν. κρίνω καὶ διακρίνω τόδε. καὶ κρίνω μηδένα δεῖν ἐχθρὸν ἔχειν. λήγω καὶ παύομαι τῆς γραφῆς. καὶ παύομαι γράφειν. καὶ ἔτι παύομαι γράφων μετοχῇ. μανθάνω τὴν γεωργίαν καὶ μανθάνω γεωργεῖν. μαντεύομαι τὰ μέλλοντα καὶ μαντεύομαι δεινὸν τὸν πόλεμον ἔσεσθαι. ὀφείλω πολὺ χρυσίον. καὶ ὀφείλω τὰ δίκαια ποιεῖν. πειρῶ-

μαι τῶν πολεμίων, καὶ πειρῶμαι νικήσειν τοὺς πολεμίους. πλάττομαι καὶ ὑποκρίνομαι τὸν φίλον. καὶ πλάττομαι φίλος εἶναι. στέγω σε καὶ ἀνέχομαί σου. καὶ στέγω τὰ τοιαῦτα ἀκούειν καὶ ἔτι ἀνέχομαι ἀκούων μετοχῇ. συμφέρει μοι ἡ ἀπραγμοσύνη. καὶ συμφέρει μοι μηδὲν πολυπραγμονεῖν. ἐπαγγέλλομαι καὶ ὑπισχνοῦμαι καὶ ὁμολογῶ καὶ ἀπειλῶ σοι φόνον. καὶ ἀπειλῶ φονεῦσαι τὸν δεῖνα.

Τὰ δὲ εἰς ἓν μὲν ὄνομα ποιούμενα τὴν μετάβασιν, οὐκ ἄνευ μέντοι μέσης προθέσεως, ταῦτα. Ἀμφιβάλλω καὶ διστάζω καὶ ἐνδοιάζω περὶ τούτου. κάθημαι ἐπὶ θρόνου. ἀπαντῶ πρὸς τὸ δικαστήριον. αὐτομολῶ πρὸς τοὺς πολεμίους. ἀφικνοῦμαι καὶ βαδίζω πρὸς τὴν πόλιν ἢ εἰς τὴν πόλιν. καὶ ὅσα τῆς αὐτῆς ἔχονται σημασίας, οἷον, πορεύομαι, ἔρχομαι, φοιτῶ, παραγίνομαι, τρέχω, ὁρμῶ. βουλεύομαι περὶ εἰρήνης. ἐγκρατεύομαι ἀπὸ οἴνου. θαμίζω περὶ τὴν ἀγοράν. θρασύνομαι κατὰ τοῦδε. μεριμνῶ περὶ τροφῆς. μετοικῶ καὶ μετανασεύω ἐκ τῆσδε τῆς πόλεως εἰς ἑτέραν. μικρολογοῦμαι περὶ φαύλων. νοστῶ καὶ ἀπονοστῶ ἀπ᾽ οἴκου ἢ ἐπ᾽ οἶκον. οἰκῶ ἐν τῷ ἀγρῷ. οἰκίζω δὲ ἕτερον. ἐξώκειλεν ἡ ναῦς εἰς ῥαχίας. ὀχοῦμαι ἐφ᾽ ἵππου. παροικῶ εἰς τοὺς συμπότας. ῥέπω πρὸς ναυτιλίαν. σαλεύει ἐπ᾽ ἀγκύρας ἡ ναῦς. ὑβρίζω καὶ ἐξυβρίζω εἰς τὴν ἀρχήν. χωρῶ πρὸς ἔργον. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως.

Ἰστέον δὲ ὅτι πάντα τὰ ῥήματα μεταβατικὰ καὶ ἀμετάβατα τῇ σὺν προθέσει συναπτόμενα καὶ ἕτερον προσλαμβάνουσι πρόσωπον μετὰ δοτικῆς ἐκφερόμενον, μεταβατικὰ μέν, οἷον, συναδικῶ σοι τὸν δεῖνα. συναθωῶ. συνθρηνῶ. ἀμετάβατα δέ, οἷον, συναθλῶ σοι. συμπαίζω σοι. συνακμάζω σοι.

Ἔτι πάντα τὰ ἀμετάβατα ῥήματα, ὅσα τῇ ἀντὶ προθέσει συνάπτονται, μεταβατικὰ γίνονται

καὶ δοτικῇ συντάσσονται, οἷον, ἀντίκειμαί σοι. ἀντιῤῥητορεύω σοι.

Ἔτι πάντα τὰ ῥήματα καὶ μεταβατικὰ καὶ ἀμετάβατα προσηγορικοῖς ὀνόμασι συντασσόμενα, ἐξ αὐτῶν τῶν ῥημάτων παραγομένοις, αἰτιατικῇ προφερόμενον ἔχουσι τὸ τοιοῦτον ὄνομα, προσλαμβανομένων δηλονότι τοῖς τοιούτοις προσηγορικοῖς καὶ ἐπιθέτων· μεταβατικὰ μὲν, οἷον, ἀδικῶ σε ἀδικίαν μεγάλην. ἐρῶ σοῦ ἔρωτα δριμύν. ἰδοὺ γὰρ ἡ μὲν ἀδικία ἐκ τοῦ ἀδικῶ, καὶ ἔστι προσηγορικὸν μὲν ἡ ἀδικία, ἐπίθετον δὲ τὸ μεγάλη. ἀπειθῶ σοι ἀπείθειαν ἀθεράπευτον. καὶ ἐν τοῖς παθητικοῖς, ἀδικοῦμαι ἀδικίαν περιφανῆ. ἀμελοῦμαι ἀμέλειαν οὐ μικράν. ἀμετάβατα δὲ, οἷον, γηρῶ γῆρας ταλαίπωρον. δυστυχῶ δυστυχίαν ἀνήκεστον. βιῶ βίον φιλόσοφον. εἰ δὲ ὡς ὀργάνῳ χρώμεθα τῷ τοιούτῳ προσηγορικῷ, κατὰ δοτικὴν αὐτὸ τότε προφέρομεν, οἷον, ῥάβδῳ ῥαβδίζω. ὅπλοις ὁπλίζομαι.

Ἔτι πάντα τὰ ῥήματα μεταβατικὰ καὶ ἀμετάβατα, ὧν αἱ ἐνέργειαι ὀργάνοις τισὶ γίνονται, ἐάνπερ καὶ τὰ ὄργανα ἔχωσιν ἐν τῇ συντάξει, δοτικῇ ταῦτα ἔχουσι προφερόμενα· μεταβατικὰ μὲν, οἷον, βλέπω σε τοῖς ὀφθαλμοῖς. τύπτω σε τῇ χειρὶ ἢ τῇ ῥάβδῳ. ἰατρεύω σε φαρμάκοις. ἀμετάβατα δὲ, οἷον, ἀγάλλομαι τῇ ψυχῇ. ἀστράπτω πυρί. μεθύω οἴνῳ.

Ἔτι πάντα ῥήματα μεταβατικὰ, τὰ παθητικὴν σημασίαν ἔχοντα, δοτικῇ προφερόμενον ἔχει τὸ πρόσωπον τὸ τὴν ἐνέργειαν ποιοῦν, νοουμένης τῆς δοτικῆς ἀντὶ γενικῆς μετὰ τῆς ὑπὸ προθέσεως, οἷον, τύπτομαί σοι, ἀντὶ τοῦ ὑπὸ σοῦ. γέγραπται τῷ δεῖνι λόγος, ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ δεῖνος.

Ἔτι πάντα τὰ ῥήματα καὶ μεταβατικὰ καὶ ἀμετάβατα, ὅταν ἔξωθεν ἐμφαίνηται πρόσωπον, οὗ

τινὸς πρὸς χάριν ἡ ἐνέργεια γίνεται, δοτικῇ τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο ἐκφέρεται· μεταβατικὰ μέν, οἷον, τύπτω σοι τὸν δεῖνα, τουτέστι σὴν χάριν. ἀρδεύω σοι τὸν κῆπον. ἅπτω σοι πῦρ. ἀμετάβατα δέ, ὡς ὅταν λέγωμεν, ὁ ἥλιος ἡμῖν ἀνατέλλει. καὶ ἄνεμοι ἡμῖν πνέουσι, τουτέστι χάριν ἡμῶν. εὔχομαι πλούσιος εἶναι ἐγώ, καὶ εὔχομαι πλούσιον εἶναι ἕτερον, μεταβατικῶς αἰτιατικῇ.

Διδοὺς· τὸ θέμα δίδωμι. συζυγίας γ΄ τῶν εἰς μι. οὗ ὁ παρατατικὸς ἐδίδων. ἡ μετοχὴ ὁ διδούς. καὶ ἔχει τὴν ἀπόδοσιν τῆς συντάξεως ἀπὸ δοτικῆς εἰς αἰτιατικήν. ὡς τὸ δός μοι λόγον λόγε, μὴ σιγῶν παρέλθῃς με. καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον οἶνον πιεῖν. τὸ δὲ μεταδίδωμι ἀπὸ δοτικῆς εἰς γενικήν, ὡς τὸ μετάδος ἡμῖν τῆς λαμπρότητος. εὑρίσκεται δὲ καὶ εἰς αἰτιατικὴν τῆς μετὰ προθέσεως ὑστεροχρονίαν δηλούσης, ἢ περιττῶς κειμένης κατὰ Ἀττικούς, ὡς τὸ εἶδε τὸ μεταδοῦναι τὸν υἱὸν σεαυτῆς τῷ γεγεννηκότι. τοιοῦτόν τι πάσχει καὶ τὸ μεταλαμβάνω καὶ πρὸς γενικὴν καὶ αἰτιατικὴν συνταττόμενον, οἷον, τί τὸ περὶ ἐμὲ τοῦτο μυστήριον μετέλαβον τῆς εἰκόνος καὶ οὐκ ἐφύλαξα; καὶ πάλιν σῶμα Χριστοῦ μεταλάβωμεν.

Ὄλλυμι ἐνεστὼς καὶ ὀλλύω. ὤλλυον παρατατικός. ὀλέσω μέλλων καὶ ἀπολῶ. ὤλεσα ἀόριστος. ὀλώλεκα παρακείμενος. ὄλλυμαι ἐνεστώς. ὠλλύμην παρατατικός. ὀλοῦμαι μέλλων. ὄλωλα παρακείμενος. Ἰστέον δ' ὅτι ταῦτα πάντα χωρὶς μὲν τῆς ἀπὸ προθέσεως ποιητικῶς γράφεται, μετὰ δὲ τῆς ἀπὸ κοινῶς.

Οἴω ποιητικῶς καὶ ὀίω. οἶμαι τὸ αὐτὸ κοινῶς καὶ οἴομαι. ᾤμην παρατατικός, καὶ ᾠόμην καὶ ὠιόμην ποιητικῶς. ᾠήθην ἀόριστος.

Γινώσκω ἐνεστώς. ἐγίνωσκον παρατατικός. γνώσομαι μέλλων. καὶ εἰδήσω καὶ εἴσομαι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς. ἔγνων ἀόριστος. ἔγνωκα παρακείμενος, ὅπερ

Ἀττικώτερον οἶδα γράφεται. τούτου τὸ β' οἶδας, καὶ πλεονασμῷ τῆς θα συλλαβῆς καὶ συγκοπῇ οἶσθα. ᾔδειν ὑπερσυντελικός, καὶ ἐγνώκειν. εἰδὼς μετοχὴ ἀπὸ τοῦ εἰδηκὼς ἀχρήστου κατὰ συγκοπήν. ἀπὸ τοῦ τοῦ εἴδοιμι εὐκτικόν, καὶ τροπῇ τοῦ μι εἰς ην εἰδοίην [81]), καὶ ἵνα μὴ συνεμπέσῃ τῷ ἐὰν δοίην, τῷ παράσχοιμι γίνεται τὸ δει ε καὶ ι.

Τὸ δεῖν οὐκ ἀπὸ τοῦ δέον συναλείφεται. διότι οὐκ ἐπὶ πάντων λέγεται, ἐφ' ὧν τὸ δέον. ἀντὶ μὲν γὰρ τοῦ δεῖν ᾠήθην γράψαι λέγεται. καθὰ καὶ δέον ᾠήθην γράψαι. δεῖν δὲ ὂν γενέσθαι τόδε, ἐγένετο τόδε, οὐ λέγεται, ὥσπερ τὸ δέον γενέσθαι τόδε, ἐγένετο τόδε. καὶ τὸ πλεῖν ἐξ ἀνάγκης οὐκ ἀπὸ τοῦ πλέον γίνεται, ἐπεὶ καὶ αὐτὸ οὐκ ἐπὶ πάντων λέγεται, ἐφ' ὧν τὸ πλέον. πλέον μὲν γὰρ δύναται τόδε τοῦδε λέγεται, πλεῖν δὲ δύναται οὐ λέγεται.

Ἀδικοίης. κανών. ἀδικέω ἀδικῶ. καὶ ἡ μετοχὴ ὁ ἀδικέων ὁ ἀδικῶν. τοῦ ἀδικέοντος τοῦ ἀδικοῦντος. καὶ τὸ εὐκτικὸν ἀδικέοιμι ἀδικοῖμι. καὶ τροπῇ τῆς μι εἰς ην ἀδικοίην. τὸ β' ἀδικοίης. τοιοῦτον καὶ τὸ εὐδρομοίης, εὐδαιμονοίης, καὶ πολλὰ ἕτερα.

Γινώσκω γινώσκεις γινώσκει. τὰ δυϊκὰ ἴστον, ἴστον, κατὰ συγκοπήν. τὰ πληθυντικὰ ἴσμεν, ἴστε, ἴσασιν.

Χράω χρῶ ἐνεστώς, τὸ δανείζω καὶ τὸ μαντεύω. ἔχραον ἔχρων παρατατικός. χρήσω μέλλων, ἔχρησα ἀόριστος. χράομαι χρῶμαι ἐνεστώς, ἐπὶ χρείας. ἐχραόμην ἐχρώμην παρατατικός. χρήσομαι μέλλων. ἐχρησάμην ἀόριστος. κέχρημαι παρακείμενος.

Ἁλίσκομαι ἐνεστώς. ἡλισκόμην παρατατικός. ἁλώσομαι μέλλων. ἑάλωκα παρακείμενος. ἑάλων ἀόριστος β'.

80) Codex εἰδάην, sed supra mediam syllabam scriptum ει.

Ὀρύσσω ἐνεςώς. ὤρυσσον παρατατικός. ὀρύξω μέλλων. ὤρυξα ἀόριςος. ὀρώρυχα παρακείμενος. ὀρύσσομαι ἐνεςὼς παθητικός. ὠρυσσόμην παρατατικός. ὀρυγήσομαι μέλλων. ὠρύγην ἀόριςος, ὀρώρυγμαι παρακείμενος.

Δέω δῶ, τὸ δεσμεύω, ἐνεςώς. ἔδεον ἔδουν παρατατικός. δήσω μέλλων. ἔδησα ἀόριςος. δέομαι δοῦμαι ἐνεςὼς παθητικός. ἐδεόμην ἐδούμην παρατατικός. δεθήσομαι μέλλων. ἐδέθην ἀόριςος. δέδεμαι παρακείμενος.

Ὀνίνημι ἐνεςώς. ὠφέλουν παρατατικός. ὀνήσω μέλλων. ὤνησα ἀόριςος. ὀνίναμαι ἐνεςὼς παθητικός. ὠνινάμην παρατατικός. ὀνήσομαι μέλλων. ὠνάμην ἀόριςος, ἀφ᾽ οὗ τὸ ὀναίμην.

Ἄγω ἄξω. ἀγήοχα. ἦγμαι ἦκται. ἀκτόν, ὄνομα.

Πιπράσκομαι ἐνεςώς. ἐπιπρασκόμην παρατατικός. πεπράσομαι μέλλων, καὶ πραθήσομαι. ἐπράθην ἀόριςος. πέπραμαι παρακείμενος. πέπρασαι. πέπραται. καὶ τὸ ἀπαρέμφατον πεπρᾶσθαι.

Θύω ἐνεςώς. ἔθυον παρατατικός. τέθυκα παρακείμενος. ἐτύθην ἀόριςος. τροπῇ τοῦ θ εἰς τ.

Πάσχω ἐνεστώς. ἔπασχον παρατατικός. πείσομαι μέλλων. ἔπαθον ἀόριςος. πέπονθα παρακείμενος.

Ἀπὸ τοῦ μερίζω γίνεται τὸ μέρδω ποιητικῶς, τὸ παρὰ τοῖς κοινοῖς μέρω, ἐκβολῇ τοῦ ι καὶ τοῦ σ τοῦ ἐν τῷ ζ. τὸ λευκὸν γὰρ καὶ λαμπρὸν μερίζει τὴν ὄψιν εἰς τὰ ὁρατά. καὶ μετὰ τοῦ ςερητικοῦ α, ἀμέρδω τὸ ἀμαυρῶ καὶ τῆς λαμπρότητος ἀποςερῶ. ἤμερδον παρατατικός. ἀμέρσω μέλλων. ἤμερσα ἀόριςος.

Κείρομαι ἐνεςώς. ἐκειρόμην παρατατικός. κερῦμαι μέλλων. ἐκειράμην ἀόριςος. καὶ ἐκάρην ἐπὶ β' ἀορίςυ, ὃ τάττεται ἐπὶ ἀτίμυ κυρᾶς.

Θνήσκω ἐνεςώς. ἔθνησκον παρατατικός. τεθνήξομαι μέλλων ἢ θανῦμαι. τέθνηκα παρακείμενος. ἔθανον ἀόριςος.

Ἄγω ἐνεςώς. ἦγον παρατατικός. ἄξω μέλλων. ἀγήοχα παρακείμενος. ἤγαγον β' ἀόριςος. ἄγομαι ὑπό τινος ἐπὶ παθητικῆς σημασίας. καὶ ἄγομαι γυναῖκα ἀντὶ τῦ λαμβάνω. ἠγόμην παρατατικὸς ἐπὶ τῶν δύο τύτων σημαινομένων. ἄξομαι μέλλων ἐπὶ τῆς σημασίας τῦ ἐνεργητικῦ. ἀχθήσομαι δὲ ἐπὶ πάθυς. ἠγόμην [82]) ἐπὶ β' ἀορίςυ ἐπὶ ἐνεργείας. ἤχθην δὲ ἐπὶ πάθυς.

Φεύγω ἐνεςώς. ἔφευγον παρατατικός. φεύξομαι μέλλων. πέφευγα μέσος παρακείμενος. ἔφυγον β' ἀόριςος.

Πυνθάνομαι ἐνεςώς. ἐπυνθανόμην παρατατικός. πεύσομαι μέλλων. πέπυσμαι παρακείμενος.

Φαίνω ἐνεςώς. ἔφαινον παρατατικός. φανῶ μέλλων. φαίνομαι ἐνεςώς. ἐφαινόμην παρατατικός. φανήσομαι καὶ φανῦμαι μέλλων.

Ἄσμενος. [83]) κανών. ἥδω τὸ εὐφραίνω. ὁ μέλλων ἥσω. ὁ παρακείμενος ἧκα, ὁ παθητικὸς ἧσμαι. ἡ μετοχὴ ὁ ἡσμένος, καὶ τροπῇ τῦ η εἰς α, καθ' ὑπερβιβασμὸν τῦ τόνυ ἄσμενος. διὰ δὲ τὴν τῦ χρόνυ συστολὴν καὶ ὁ τῦ τόνυ ὑπερβιβασμὸς γέγονε, καὶ ἡ τῦ πνεύματος ἄμειψις. τὸ ὅμοιον δὲ γίνεται καὶ εἰς τὸ ἐτάμενος καὶ ἐληλάμενος καὶ

82) Ita Codex.

83) Haec usque ad finem recentiore atramento ſcripta ſunt, etſi ab eadem manu, quae ſuperiora ſcripſit, videntur profecta.

φθάμενος. καὶ γὰρ καὶ ἐκεῖνα ȣ̓τασμένος, καὶ ἐληλασμένος, καὶ ἐφθημένος ἦσαν. διὰ δὲ τȣ̃ μὲν τὴν συστολήν, τȣ̃ φθάμενος, τῶν δὲ τὴν ἀφαίρεσιν καὶ ὑπερβιβασμὸς τȣ̃ τόνȣ γέγονε. κανονίζεται δὲ τὸ μὲν ȣ̓τάμενος ἀπὸ τȣ̃ ȣ̓τάω, ȣ̓τῶ, τὸ τιτρώσκω. ἀπὸ δὲ παθητικȣ̃ παρακειμένȣ τȣ̃ ἐληλαμένος τὸ ἐληλάμενος. ἀπὸ τȣ̃ ἐλάω, ἐλῶ τὸ ἐλαύνω. καὶ φθάω τὸ φθῶ τὸ φθάνω, εἰς παθητικὸν καὶ αὐτὸ παρακείμενον. ἔςι γὰρ ȣ̓ μόνον φθάνω, ἀλλὰ καὶ φθάω, φθῶ, φθῆμι. ὡς ἱςάω, ἱςῶ, ἵςημι, ȣ̃ καὶ ὁ παρατατικὸς ἔφθην.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΥΝ ΘΕΩ ΠΕΡΙ ΣΥΛΛΑΒΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΟΛΗΣ ΔΙΑΛΑΜΒΑΝΟΝΤΕΣ, ΑΛΛΑ ΔΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΝΩΝ, ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΗΣ ΦΗΜΙ ΚΑΙ ΟΞΕΙΑΣ.

1. Τ****** πρὸ μιᾶς συλλαβῆς ἔχοντα τὸν τόνον, ἅπαντα ******** Αἴας, Αἰνείας.

2. Ἕτερος κανών. Τὰ εἰς ας ὀνόματα ***** μακρὸν ἔχουσι τὸ ας, πλὴν τῶν οὐδετέρων· κέρας κρέας. σὺν τούτοις καὶ γῆρας, καὶ οὖδας, καὶ τὰ ὅμοια.

3. Καὶ ἄλλως. Τὰ εἰς ας μόνως ἀρσενικὰ μακροκαταληκτοῦσι, πλὴν τοῦ μέγας καὶ λᾶας. αἱ δὲ κλητικαὶ τῶν εἰς ας μακρὸν ἀρσενικῶν ὀνομάτων ἰσοχρονοῦσι ταῖς εὐθείαις, ἤγουν μακροκαταληκτοῦσι καὶ αὐταί, καὶ παροξύνονται, οἷον, ὦ Αἰνεία, ὦ Ἑρμεία. τὰ εἰς ας γὰρ ἰσοσυλλάβως κλινόμενα ἀποβολῇ τοῦ σ ποιεῖ τὴν κλητικήν. ἂν δὲ ἡ γενικὴ τὴν φύσει μακρὰν τῆς εὐθείας εἰς θέσιν μεταποιῇ, ὡς τὸ Θόας, Θόαντος, τηνικαῦτα τὸν ἐλάττονα χρόνον ἔχει ἡ κλητική, ἤγουν βραχυκαταληκτεῖ καὶ προπερισπᾶται. ὡς ὦ *** καὶ ἐπὶ τῶν ῥημάτων, ὁ προφήτης, ὦ προφῆτα.

4. Ὅσα ὑπὲρ δύο συλλαβάς εἰσι καὶ καθαρὸν ἔχουσι τὸ α, ταῦτα πάντα μακροκαταληκτοῦσι καὶ παροξύνονται, κοχλίας, Αἰνείας, Ἑρμείας. Φυλάττουσι δὲ τὸν χρόνον καὶ αἱ κλητικαί.

5. Ὡσαύτως καὶ αἱ εἰς ας μετοχαὶ μακροκαταληκτοῦσι καὶ αὐταὶ καὶ παροξύνονται, καὶ ἐπὶ τῆς κλητικῆς τὸν ἴσον φυλάττουσι χρόνον, ὁ ποιήσας, ὁ νείμας, ὦ ποιήσας, ὦ νείμας. λέγει γὰρ ὁ κανών, αἱ μετοχαὶ καὶ τὰ μετοχικὰ ὀνόματα τὰς αὐτὰς ἔχουσιν ὀρθὰς καὶ κλητικάς. τὰ οὐδέτερα δὲ τούτων, τὸ ποιῆσαν, τὸ λαλῆσαν, προπερισπῶνται.

6. Τὰ εἰς αξ ἐπὶ μὲν ἀρσενικῶν μακροκαταληκτοῦσι καὶ παροξύνονται, ὁ θώραξ ὁ οἴαξ. ἐπὶ δὲ θηλυκῶν βραχυκαταληκτοῦσι καὶ προπερισπῶνται, ἡ αὖλαξ, ἡ μεῖραξ. τούτοις ἀκολουθοῦσιν αἱ οἰκεῖαι κλητικαί. λέγει γὰρ ὁ κανών· τὰ εἰς διπλοῦν λήγοντα τὴν αὐτὴν ἔχει ὀρθὴν καὶ κλητικήν. Θρὰξ ὀξύνεται, λαίλαψ παροξύνεται.

7. Τὰ διὰ τοῦ ανος κλινόμενα μακρὸν ἔχουσι τὸ α καὶ προπερισπῶνται, Παιάν, Παιᾶνος, μαστιγάν, μαστιγᾶνος. ὡσαύτως καὶ αἱ λοιπαὶ βραχυκατάληκτοι πτώσεις, τῷ Παιᾶνι, τὸν Παιᾶνα.

8. Τὰ εἰς ος τῷ α παραληγόμενα ἐπ' αὐτῷ τὸν τόνον ἔχοντα, παροξύνονται, κάρος, βάδος, ἡ πορεία. πρᾶος μόνον προπερισπᾶται.

9. Τὰ εἰς ιξ βραχυκατάληκτα ὄντα προπερισπῶνται· φοῖνιξ. * * * * * σὺν τούτοις καὶ κῆρυξ διὰ τοῦ υ ψιλοῦ.

10. Τὰ διὰ τοῦ ιλος * * * * παροξύνονται, φίλος, σπίλος, κτίλος, πίλος προ * * π * * * ποικι-

8. πορεία) Codex πορνεία.

λος, ἀργίλος. ἔν τισι δὲ τὸ σπῖλος καὶ πῖλος
****

11. Τὰ διὰ τοῦ ινος ἅπαντα προπερισπῶνται· Κωνσταντῖνος ** αντῖνος, Πλωτῖνος, δῖνος, ἡ συστροφή. σὺν τούτοις ἐργαστῖνος. **** ἀργυροδῖναι προπερισπῶνται. πῖνος ὁ ῥύπος παροξύνεται **

12. Τὰ διὰ τοῦ ιτης ἅπαντα μακρὸν ἔχουσι τὸ ι, πολίτης, ὁπλίτης. ὅθεν καὶ αἱ εὐθεῖαι τῶν πληθυντικῶν προπερισπῶνται, οἱ πολῖται, οἱ ὁπλῖται, οἱ ὁδῖται, οἱ μεσῖται, οἱ Θερσῖται, καὶ τὰ ὅμοια. καὶ ἡ χρῆσίς τε τῇ θηλ **

13. Τὰ διὰ τοῦ ιος παροξύνονται, ἐναντίος, νυμφίος, πλὴν τοῦ δῖος.

14. Τὰ εἰς ος μὴ καθαρὸν ἔχοντα τὸ ι παραληγόμενον αὐτῷ, παροξύνονται, Λίτος κύριον, κρίκος, πλὴν τοῦ σῖτος, ἶσος, μῖσος, γρῖφος. ἡ συνήθεια δὲ ὀξύνει τὸ γρίφος.

15. Τὰ εἰς ιν δικατάληκτα εἴτε ἀρσενικά, εἴτε θηλυκά, μακρὸν ἔχουσι τὸ ι καὶ ἐν τῇ εὐθείᾳ καὶ ἐν τῇ γενικῇ, καὶ προπερισπῶνται ἐν τῇ γενικῇ, καὶ ταῖς λοιπαῖς πτώσεσι, τοῦ δελφῖνος, οἱ δελφῖνες, οἱ θῖνες, αἱ ἀκτῖνες. εὔριν, εὔρις μακροκατάληκτα, καὶ κοινὰ τῷ γένει. διὸ καὶ παροξύνονται.

16. Κύβος, λύγος, Κύρος κύριον, πλὴν τοῦ κῦρος, ἡ ἐξουσία, ὃ καὶ οὐδέτερόν ἐστι, μῦθος, θῦμος, τῦφος. ἡ δὲ συνήθεια ὀξύνει τὸ τυφός.

17. Τὰ διὰ τοῦ υνος προπερισπῶνται, θῦνος, φρῦνος.

18. Τὰ διὰ τοῦ αια θηλυκά, εἰ μὲν ἐξ ὀνόματος γίνονται, ἐκτείνουσι τὸ α καὶ παροξύνονται, οἷον δίκη, δικαία, σελήνη, σεληναία, ἀκταία, ἀπευκταία ἀπὸ τοῦ εὐχή, περικεφαλαία ἀπὸ τοῦ κεφαλή, δειλαία ἀπὸ τοῦ δειλός, κεραία ἀπὸ τοῦ

κέρας. σὺν τούτοις καὶ ἐλαία καὶ νεολαία, ἡ πληθύς. εἰ δὲ μὴ ἐξ ὀνομάτων παράγονται, βραχυκαταληκτοῦσι καὶ προπερισπῶνται, μαῖα, γαῖα, αἶα, γραῖα. καὶ Μαῖα τὸ κύριον. Ἕτερος κανών. Καθόλου τὰ διὰ τοῦ αια δισύλλαβα προπερισπῶνται. τούτοις ἀκολουθοῦσι καὶ αἱ οἰκεῖαι κλητικαί. λέγει γὰρ ὁ κανών, τὰ εἰς α θηλυκὰ τὴν αὐτὴν ἔχει ὀρθὴν καὶ κλητικήν. παροξυνομένης οὖν τῆς εὐθείας παροξύνεται καὶ ἡ κλητική, προπερισπωμένης δὲ προπερισπᾶται. ἡ δὲ γενικὴ καὶ δοτικὴ μακρὸν ἔχουσι τὸ α ἐν πᾶσι τοῖς τοιούτοις ὀνόμασι, καὶ παροξύνονται. συγγένειαν γὰρ ἔχουσιν αἱ δύο αὗται πτώσεις.

19. Ἁπλῶς ὅσα ἀπὸ ῥήματος γίνονται, βραχὺ ἔχουσι τὸ α καὶ προπερισπῶνται, εἰ μακρᾷ παραλήγονται. οἷον ἐστι καὶ τὸ Μοῦσα· ἐκ τοῦ μῶ γὰρ τὸ ζητῶ· καὶ βῆσσα ἐκ τοῦ βῶ, καὶ νῆσσα ἐκ τοῦ νῶ, καὶ ἧσσα ἐκ τοῦ ἡσσῶ, καὶ παῦλα ἐκ τοῦ παύω, καὶ χλαῖνα ἐκ τοῦ χλιαίνω, καὶ πεῖνα ἐκ τοῦ πεινῶ. σὺν τούτοις καὶ τὰ μετοχικά, ὡς ἀπὸ ῥήματος καὶ αὐτά, δεῦσα, σχοῦσα, τετυφυῖα, πεποιηκυῖα. σὺν αὐτοῖς στᾶσα, βᾶσα καὶ τὰ ὅμοια προπερισπῶνται. τούτοις ἠκολούθησε καὶ τὸ πᾶσα.

20. Ἕτερος κανὼν λέγει· τὰ εἰς α λήγοντα θηλυκὰ εἰ ἔχει τὴν παραλήγουσαν διὰ διχρόνου, ἐκτείνει αὐτό. διὸ καὶ προπερισπῶνται, πᾶσα, στᾶσα, τλᾶσα, ζευγνῦσα, δεικνῦσα. πρύμνα δὲ καὶ πυράγρα ὀξεῖαν ἔχουσιν· ὡσαύτως καὶ τὰ εἰς διπλοῦν λήγοντα, ῥίζα, σχίζα, μύξα.

21. Τὰ εἰς ρα θηλυκὰ πρὸ μιᾶς ἔχοντα τὸν τόνον, εἰ μὲν διφθόγγῳ παραλήγεται, προπερισπῶνται, σφαῖρα, μαῖρα, στεῖρα, μοῖρα. εἰ δὲ μονοφθόγγῳ παραλήγεται, παροξύνεται, Ἥρα, χήρα, ὥρα, χώρα, ὀπώρα. καὶ τὰ διχρόνῳ πα-

ραληγόμενα, λύρα, θύρα, σφύρα, πορφύρα. ἔτι παροξύνονται καὶ τὸ ὀρῆθρα, δακτυλῆθρα.

22. Τὰ τῇ αυ διφθόγγῳ παραληγόμενα παροξύνονται, σαύρα, λαύρα, σὺν τούτοις καὶ τὸ Φαίδρα κύριον.

23. Τὰ διὰ τοῦ ια θηλυκὰ παροξύνονται, οἷον κοιλία, καρδία. καὶ τὰ διφθόγγῳ παραληγόμενα θεία, χρεία. καὶ τὰ ἀπὸ τῶν διὰ τοῦ ευω, πρεσβεύω, πρεσβεία, δουλεύω, δουλεία, ἰατρεύω, ἰατρεία.

24. Τὰ δὲ ἀπὸ τῶν εἰς υς ἀρσενικῶν διὰ τοῦ εια γινόμενα θηλυκὰ περισπῶνται, ταχύς, ταχεῖα, βραδύς, βραδεῖα. λέγει γὰρ ὁ κανών, τὰ εἰς α θηλυκὰ παρεσχηματισμένα ἀρσενικῶν τῇ γενικῇ τούτων ἰσοχρονοῦσι. ὀξύς, ὀξέος, ὀξεῖα. θεῖος, θείου, θεία. ἄξιος, ἀξίου, ἀξία. τούτοις ἕπεται καὶ τὸ σπουδαία, γενναία, παντοία, ὡς ἀπὸ τοῦ σπουδαίου, γενναίου, καὶ παντοίου.

25. Τὰ εἰς ις διὰ τοῦ ι θηλυκὰ πρὸ μιᾶς ἔχοντα τὸν τόνον καὶ μακρᾷ παραληγόμενα προπερισπῶνται. μῆνις, ῥῆσις, καῦσις. καὶ ἡ αἰτιατικὴ τὴν μῆνιν, τὴν ῥῆσιν, τὴν καῦσιν. λέγει γὰρ ὁ κανών· πᾶσα αἰτιατικὴ εἰς ν λήγουσα τῇ ἰδίᾳ εὐθείᾳ ὁμοτονεῖν φιλεῖ καὶ ὁμοχρονεῖν. καὶ αἱ κλητικαί, ὦ μῆνις, ὦ ῥῆσις.

26. Τὰ εἰς ις διχρόνῳ παραληγόμενα παροξύνονται, τάσις, βάσις, πλὴν τοῦ λῦσις, ῥῦσις, πρᾶξις, χῦσις, καὶ πρᾶσις. τοῦτο δὲ ἡ συνήθεια παροξύνει. εὗρον καὶ τὸ μῦσις παρά τισι προπερισπώμενον.

27. Ἡ Χίος * ος παροξύνονται. Χῖος ὁ ἀνὴρ περισπᾶται.

26) μῦσις) Ita, nisi fallor, codex. Adeo enim evanuerunt litterae, ut vix acerrima oculorum acie cerni queant.

28. Τὰ διὰ τοῦ ινη θηλυκὰ ἐκτείνουσι τὸ ι, ὑσμίνη, δωτίνη, τὰ κύρια, Στρατονίκη, Βερενίκη. αἱ γοῦν πληθυντικαὶ τούτων εὐθεῖαι, ὡς βραχυκατάληκτοι, προπερισπῶνται, αἱ ὑσμῖναι, αἱ κλῖναι, αἱ ἡρῶϊναι, καὶ τὰ ὅμοια.

29. Τὰ διὰ τοῦ ινος γενικά, ἀκτῖνος. Σαλαμῖνος, προεγράφησαν ἐν τοῖς ἀρσενικοῖς ἤγουν ἐν τῷ Δελφῖνος, ἑρμῖνος. ταῦτα δὲ περισπῶνται.

30. Τὰ εἰς ις ὀξύτονα διὰ τοῦ δος κλινόμενα δισύλλαβα ὄντα καὶ παραληγόμενα τῷ η, μακροκατάληκτά εἰσι καὶ προπερισπῶνται ἐν τῇ γενικῇ. παροξύνονται δὲ ταῦτα· ῥανίς, ῥανίδος, βολίς, βολίδος, αἰγίς, αἰγίδος, ὡς ἀπὸ δοτικῆς τῆς αἰγί. καὶ γὰρ καὶ τῶν ὑπὲρ δύο συλλαβὰς ὅσα ἀπὸ δοτικῆς, συστέλλονται, Αἰθίοπι, Αἰθιοπίς, Πέλοπι, Πελοπίς, Πελοπίδος. κἀκεῖνα δὲ τὰ τρισύλλαβα, ὧν ἡ παραλήγουσα βραχεῖα, κοινῶς μὲν καὶ Ἰωνικῶς ἐκτείνονται, Ἀττικῶς δὲ συστέλλονται.

31. Τὰ εἰς ις ὀξύτονα καὶ ἐπ' εὐθείας καὶ ἐπὶ γενικῆς ἐκτείνονται, δελφίς, δελφῖνος, κρηπίς, κρηπῖδος, κνημίς, κνημῖδος· Ἀττικῶς δὲ τὸ αἰγίς, αἰγῖδος διφορεῖται. οἱ καθ' ἡμᾶς δὲ γραμματικοὶ μόνα τὰ τὴν παραλήγουσαν ἔχοντα φύσει μακράν, εἴπομεν τοῦτο, διὰ τὸ ἀτμίδος, βαλβίδος, οὕτω καὶ σὺ τόνιζε.

32. Τὰ διὰ τοῦ υνη δισύλλαβα μακρὸν ἔχουσι τὸ υ: αἱ φρῦναι λοιπὸν περισπᾶται, καὶ τὰ ὅμοια, τῶν δὲ ὑπὲρ δύο συλλαβὰς ὅσα μὲν ἔχει πρὸ τοῦ υ τὸ σ, μακρὸν αὐτὸ ἔχει. βριθοσῦναι, δικαιοσῦναι. εἰ δὲ μή, ἀδιάφορον, αἱ κορῦναι, αἱ ἀμῦναι, αἱ εὐφροσῦναι, παρά τισιν. αἱ ἀμῦναι καὶ αἰσχῦναι περισπῶνται. [καὶ ὁ κανών· ἡ γενικὴ τοῦ ἀρσε-

32) Quae uncis inclusi, in codice punctis supra et infra positis deleri iubentur.

νικοῦ τὴν ἰδίαν παραλήγουσαν θέσει μακρὰν οὖσαν εἰς φύσει μακρὰν εἰς α τὸ θηλυκὸν ποιεῖ.]

33. Αἱ χλαμύδες παροξύνονται. καὶ ὁ κανών· τῶν εἰς υς ὀξυτόνων τὰ εἰς ος κλινόμενα βραχὺ ἔχει τὸ υ ἐπὶ τῆς γενικῆς, ἰσχύς, ἰσχύος, ἐριννὺς, ἐριννύος, ὀσφύος, πληθύος. παροξύνονται. καὶ ὁ κανών. τὰ εἰς υς ἐπὶ τέλους ἔχοντα τὸν τόνον καὶ διὰ καθαροῦ τοῦ ος κλινόμενα, ἐπὶ τῆς γενικῆς συστέλλουσιν ἀεὶ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πτώσεων, ἔν τε μονοσυλλάβοις καὶ ἐν ταῖς ὑπὲρ δύο συλλαβάς. σῦς, συός, οἱ σύες. δρῦς, δρυός, οἱ δρύες. ὀσφύες, καὶ τὰ ὅμοια.

34. Βῆμα, μνῆμα, δῶμα, καὶ τὰ ὅμοια περισπῶνται. καὶ ὁ κανών, πᾶν οὐδέτερον εἰς α λῆγον συστέλλει αὐτό, νᾶμα, κρᾶμα, δρᾶμα. διὸ καὶ προπερισπῶνται. κλῖμα, κρίμα παροξύνονται.

35. Τὰ εἰς μα δισύλλαβα τῷ υ παραληγόμενα συστέλλει αὐτά, καὶ παροξύνονται, * ὗμα, πλῦμα, πλὴν τοῦ κῦμα, θῦμα, φῦμα.

36. Γῆρας καὶ οὖδας, οὖας, καὶ τὰ ὅμοια προπερισπῶνται. καὶ ὁ κανών· τὰ εἰς ας οὐδέτερα συστέλλει τὸ α πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἀρσενικῶν ὀνομάτων.

37. Τὰ εἰς αρ οὐδέτερα περισπῶνται, ἧπαρ, οὖθαρ, εἶλαρ, πῖαρ, καὶ τὰ ὅμοια. σὺν τούτοις καὶ εἶθαρ ἐπίρρημα ἀντὶ τοῦ εὐθύς. καὶ αἱ μετοχαί, τὸ λαλῆσαν, τὸ πρᾶξαν. τὸ στάν καὶ τὸ ἱστάν ὀξύνονται. κατὰ ἀποκοπὴν γὰρ γίνονται τῶν ἀρσενικῶν, τοῦ βάντος, στάντος, καὶ τῶν ὁμοίων. διὸ καὶ τὸν τόνον τῆς γενικῆς ἐφύλαξαν.

33. παροξύνονται) Excidit καί.
ib. συστέλλουσιν ἀεί) Excidit τὸ υ.

38. Τὰ εἰς ος δισύλλαβα τῷ α παραληγόμενα συστέλλει αὐτὸ καὶ παροξύνεται, φάος, πάθος, βάθος, νάπος, χάος, καὶ τὰ ὅμοια. πλὴν τοῦ πρᾶγος· τοῦτο γὰρ μακρὸν ἔχει τὸ α ἐκ τοῦ πράσσω.

39. Τὰ εἰς ος τῷ ι παραληγόμενα παροξύνονται, στίφος, ξίφος, πλὴν τοῦ σῖνος, πνῖγος, νῖκος, κλῖτος, μῖσος, σῖτος, λῖπος, καὶ μῦσος διὰ τοῦ υ ψιλοῦ. τὸ ῥίγος ἡ συνήθεια παροξύνει, κἂν οἱ ἀρχαῖοι προπερισπῶσι.

40. Πῶϋ, μῶλυ, προπερισπᾶται. καὶ ὁ κανών· τὰ εἰς υ λήγοντα οὐδέτερα συστέλλει αὐτό.

41. Τὰ διὰ τοῦ υλον οὐδέτερα προπερισπῶνται, σκῦλον, φῦλον, τὸ γένος. σῦλον, τὸ κλέμμα, πλὴν τοῦ ξύλον παροξυνομένου, καὶ φύλλον τὸ τοῦ δένδρου, διὰ τὸ θέσει μακρὸν ἔχειν τὸ υ.

42. Τὰ εἰς ος τῷ υ παραληγόμενα προπερισπῶνται· κῦτος, σκῦλος, σκῦτος, φῦκος. ψύχος δὲ καὶ τρύχος παροξύνονται.

43. Τὰ ἀπὸ τῆς αι διφθόγγου δίχρονα, οἷον τὸ κλᾶον, τὸ κᾶον μακρά εἰσι καὶ περισπωμένην ἐπιδέχονται.

44. Τῶν διὰ τοῦ ανω τὰ ὑπὲρ δύο συλλαβὰς ὄντα βραχύνεται, μανθάνω, τυγχάνω. ὥστε τὰ οὐδέτερα τὸ μανθάνον, τυγχάνον καὶ τὰ ὅμοια παροξύνονται. τὸ δὲ ἱκᾶνον καὶ το κιχᾶνον μόνα παραλόγως μακρὰν ἔχουσι τὸ α, καὶ περισπῶνται. τὸ φθάνον καὶ τὰ λοιπὰ δισύλλαβα παροξύνονται. φᾶναι δὲ καὶ λιπᾶναι προπερισπῶνται. λέγει γὰρ ὁ κανών· εἰ μέν τοι περισπωτοῦ μέλλων, καὶ τὴν παραλήγουσαν αὐτοῦ ἐκτείνει ὁ ἀόριστος, οἷον φαί-

43. κλᾶον) Codex λᾶον.

νω, φαίνω, ἔφανα, λιπαίνω, λιπανῶ, ἐλίπανα, καὶ τὰ ἀπαρέμφατα τούτων προπερισπῶνται· φᾶναι, λιπᾶναι, δρᾶναι, καὶ τὰ ὅμοια. ὁμοίως καὶ τὸ ὑποδρᾶναι. Φάναι ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν παροξύνεται, καὶ τὸ ἱστάναι· τὸ στα γὰρ βραχύ ἐστι κατὰ τὴν ἀκολούθειαν τοῦ τιθέναι· διδόναι· ὡς γὰρ ἐκεῖνα βραχεῖ παραλήγονται, οὕτω καὶ τὸ ἱστάναι. ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ ζευγνύναι, δεικνύναι.

45. Ἐγέραρα μακρὰν ἔχει τὴν παραλήγουσαν· λέγει γὰρ ὁ κανών· ὁ ἀόριστος τῆς ε συζυγίας φύσει μακρᾷ παραλήγεσθαι θέλει, ὥστε τὰ ἀπαρέμφατα προπερισπῶνται, γεραῖραι, ἆραι. δῆλον δὲ ἐκεῖθεν· εἰ μέντοι περισπῷτο ὁ μέλλων, καὶ τὴν παραλήγουσαν αὐτοῦ ἐκτείνει ὁ ἀόριστος. αἴρω γὰρ ὁ μέλλων ἀρῶ.

46. Τὸ γελάω, γελάσω, βραχέα τὰ δίχρονα· διατί; ἡνίκα ἔχει ὁ ἐνεστὼς τὸ λ, τότε καὶ ὁ μέλλων διὰ βραχέος τοῦ α ἐκφέρεται· γελάω, γελάσω, πελάω, πελάσω. ἐκ τοῦ μέλλοντος λοιπὸν καὶ ὁ ἀόριστος βραχύνεται, καὶ παροξύνεται ἐν τοῖς ἀπαρεμφάτοις, ἐγέλασα, γελάσαι. ἔθλασα, θλάσαι. λέγει γὰρ ὁ κανών· καθόλου ὁ ἀόριστος μακρᾷ παραλήγεται, εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ μέλλοντος ἔχει τὸ βραχύ, ὡς καὶ τὸ τελέσω, ἐτέλεσα.

47. Ἕτερος κανών. Τὰ καθαρεύοντα μακρὸν ἔχουσι τὸ α καὶ προπερισπῶνται, ἐρυθριᾶσαι, ἆσαι, ἐᾶσαι. τὰ δὲ μὴ καθαρεύοντα βραχὺ ἔχουσιν αὐτὸ καὶ παροξύνονται, κεράσαι, ὀκλάσαι. γηράσαι. ἀλλ' ἡ συνήθεια καὶ τὰ καθαρεύοντα παροξύνει. τὸ ἆσαι δικαίως προπερισπᾶται, ἐπεὶ ὁ ἀόριστος ἦσα. καὶ τὰ τοιαῦτα δὲ πάντα ἀπαρέμφατα τῷ οἰκείῳ ἀορίστῳ ἀκολουθοῦσι.

48. Τὰ διὰ τοῦ αζω βραχύνεται ἐπὶ μέλλοντος, φράζω φράσω, ἑτοιμάζω, ἑτοιμάσω. ὥστε τὰ ἀπα-

ρέμφατα παροξύνονται, ἑτοιμάσαι, ἐτάσαι, φράσαι, καὶ τὰ ὅμοια. ἡ τοῦ ἀορίστου γὰρ παραλήγουσα ἀκολουθεῖ τῇ τοῦ μέλλοντος. καὶ ἔδει τὸν τῶν τοιούτων ῥημάτων μέλλοντα βραχέα παραλήγεσθαι ἐκ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου, ἔχοντος τὸ σ, ἡτοίμασμαι, ἤτασμαι. λέγει γὰρ ὁ κανών· βραχείας οὔσης τῆς παραληγούσης τοῦ μέλλοντος, παραλαμβάνει ὁ παθητικὸς παρακείμενος τὸ σ.

49. Κρίνω, ὁ μέλλων κρινῶ, ὁ ἀόριστος ἔκρινα, καὶ τὸ ἀπαρέμφατον κρῖναι, μετὰ περισπωμένου τοῦ τόνου. οὕτω καὶ τὸ κλῖναι, φθῖναι, σῖναι. καὶ ὁ κανών· εἰ μέν τοι περισπῷτο ὁ μέλλων, καὶ τὴν παραλήγουσαν αὐτοῦ ἐκτείνει ὁ ἀόριστος. ὡσαύτως περισπῶνται καὶ τὰ προστακτικά, κλῖνον, σῖνον. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ὁριστικοῦ ἐνεστῶτος μακρόν ἐστι τὸ ι. ὡς τὸ κρῖνε, κλῖνε, σῖνε. διὸ καὶ προπερισπῶνται.

50. Φωτίσαι, ἁγιάσαι, ὑβρίσαι παροξύνονται. βραχεῖα γὰρ ἐν τούτοις ἡ παραλήγουσα τοῦ ἀορίστου ἀπὸ τοῦ μέλλοντος. καὶ δῆλον ἐκ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου ἔχοντος τὸ σ, ἡτοίμασμαι, πεφώτισμαι, λέγει γὰρ ὁ κανών, ὃν καὶ προεγράψαμεν· βραχείας οὔσης τῆς παραληγομένης τοῦ μέλλοντος, προσλαμβάνει ὁ παθητικὸς παρακείμενος τὸ σ. ὥστε καὶ τὸ φωτίσαι, τὸ ἁγιάσαι παροξύνονται.

51. Τὰ διὰ τοῦ ιω ῥήματα ὑπὲρ δύο συλλαβὰς ντα συστέλλουσι το ι, κυλίω, ἐσθίω. τὸ κυλίον ὖν καὶ τὸ ἐσθίον καὶ τὰ τοιαῦτα παροξύνονται, αὶ τὸ κυλίσαι, καὶ τὸ μηνίσαι. τίω δὲ δισύλλαβον αὶ μακρὸν ἔχει τὸ ι ὅθεν καὶ τὸ τῖον καὶ τὸ τῖαι προπερισπῶνται.

52. Τὰ ἀπὸ τῶν διὰ τοῦ ύζω, βλύσαι, κλύσαι, αροξύνονται. ὁ ἀόριστος γὰρ ἀπὸ τοῦ μέλλοντος ἔχει

τὸ βραχύ. τὸ δὲ τοῦ μέλλοντος βραχὺ δῆλον ἐκ τοῦ παρακειμένου, ἔχοντος τὸ α. κέκλυσμαι γάρ. περὶ τῶν τοιούτων προγέγραφη.

53. Ὀτρύνω, ἀλγύνω, καὶ τὰ ὅμοια μακρὸν ἔχει τὸ δίχρονον. ὥστε τὸ ὄτρῦνον, ἄλγῦνον, προπερισπῶνται. ὀτρύνω, ὁ μέλλων ὀτρυνῶ, ὁ ἀόριστος ὤτρυνα, καὶ τὸ ἀπαρέμφατον ὀτρῦναι. ὃ καὶ προπερισπᾶται κατὰ τὸν κανόνα· εἰ μέν τοι περισπῶτο ὁ μέλλων, καὶ τὴν παραλήγουσαν αὐτοῦ ἐκτείνει ὁ ἀόριστος. οὕτως οὖν καὶ τὸ ἀλγῦναι, μολῦναι, ὀξῦναι. σὺν τούτοις καὶ τὸ δῦναι. ὀρύξαι, ἀμύξαι, καὶ τὰ ὅμοια παροξύνονται.

54. Τὰ διὰ τοῦ υω ῥήματα, κωλύω, μηνύω, μύω, θύω, λύω, ῥύω, καὶ τὰ ὅμοια, κατὰ μὲν τὸν ἐνεστῶτα ἔχουσι καὶ μακρὸν καὶ βραχὺ τὸ υ, κατὰ δὲ τὸν μέλλοντα ἀεὶ μακρόν, ὥστε τὸ θῦσαι, λῦσαι, ῥῦσαι, καὶ τὰ τοιαῦτα προπερισπῶνται. ἀλλὰ καὶ τὰ ὀνόματα, λῦσις, ῥῦσις.

55. Τὰ ἀπὸ κράσεως δίχρονα ἐκτείνονται, καὶ περισπωμένην ἐπιδέχονται. δίιος, δῖος, δρύας, δρῦς.

56. Καθόλου τὰ τρία δίχρονα τὰ ἐκ συναλοιφῆς ἐκτείνεσθαι θέλει, ἀέκων, ἄκων, κρέαρα, κρέα. εἰ μέντοι ἀποκοπὴν ἐκδέξεται τῆς συλλαβῆς τοῦ κρεάταα, καὶ κρέᾶτα, συνεσταλμένον ἔχει τὸ δίχρονον. Θέτιι, Θέτι.

πάντα Θέτι καλλιπλοκάμῳ.

μήτιι, μήτι.

μήτι δ' ἡνίοχος περιγίνεται ἡνιόχοιο.

ἱερεύς, ἱρεύς, βότρυες, βότρυς, νέκυες, νέκῦς.

56) τοῦ κρεάταα, καὶ κρέατα) Ita codex. Scribendu n erat τοῦ κρέατα καὶ κέρατα. Loci Homerici leguntur in Iliad. XVIII. 407. XXIII. 318. Codex ἡνιόχοιο περιγίνεται.

57. Πᾶν ὄνομα μονοσύλλαβον ἀπαθὲς εἰς ν λῆγον, ἢ εἰς ρ, ἢ εἰς σ, ἀρσενικὸν, ἢ θηλυκὸν, ἢ οὐδέτερον, ἀπαρασχημάτιστον, εἰ ἔχει δίχρονον, ἐκτείνειν αὐτὸ θέλει, ὡς ἔχει τὸ πᾶς, γραῦς, κρᾶς, κῖς, μῦς, σῦς, δρῦς, πῦρ. διὸ τὸ πᾶς σεσημείωται, συστέλλον τὸ ι. τὸ δὲ στᾶδα λίμνην ἢ κλᾶδα χρυσεοκαρπον.

58. Πᾶν εἰς αν λῆγον ὄνομα ἀρσενικὸν ἐπ' εὐθείας ἐκτείνεσθαι θέλει· Παιὰν, Τιτὰν, Ἀλκμὰν, καὶ ὅσα τοιαῦτα.

59. Πᾶν εἰς ας ἀρσενικὸν βαρύτονον ἐπ' εὐθείας ἐκτείνεσθαι θέλει, εἴτε ὄνομα εἴη, εἴτε μετοχή, Αἴας, Δρύας, Θόας, λέξας, ποιήσας, γράψας. διὸ σημειούμεθα ποιητικὸν τὸ λᾶας.

60. Τὰ εἰς ας ὀξύτονα δισύλλαβα ὄντα διὰ τοῦ δος κλινόμενα συστέλλεσθαι θέλει, Ἀρκὰς, Φυγὰς, Θὰς, πολυδειράς.

61. Τὰ εἰς ᾶς περισπώμενα ἀναγκαίως ἔχει τὸ α μακρόν. ἀλλᾶς, ἠρᾶς, βορρᾶς, πελεκᾶς, Φλασκᾶς.

62. Τὰ εἰς ας λήγοντα οὐδέτερα καὶ βαρύνεται καὶ συστέλλει τὸ α. κρέας, τέρας, δέπας, κέρας.

63. Τὰ εἰς αξ λήγοντα ἐκτείνει τὸ α καὶ συστέλλει. ὅσα μὲν οὖν δισύλλαβα ὄντα ἔχει πρὸ τέλους μὴ Φύσει μακράν, ἀλλ' ἤτοι βραχεῖαν ἢ θέσει μακράν, ἀδιάφορον ἔχει τὸ δίχρονον. κόραξ, Φύλαξ, ἄναξ, βόαξ, νέαξ, ὄμφαξ, Φόρταξ. εἰ δὲ ἡ μὲν πρὸ τέλους Φύσει μακρὰ εἴη, ἡ δὲ τελευταία συστέλλεται, τὸ γένος θηλυκὸν ἐρᾶται πίδαξ, λεί-

57. πρᾶς) Ita codex. Mox syllabae καρπον cum interpunctione incipiunt ultimam paginae lineam, cuius reliqua pars vacua est.

61. ἠρᾶς, — Φλασκᾶς) Ita codex, nisi quod in priore vocabulo incertum, utrum asper an lenis spiritus sit.

μαξ, βῶλαξ. μεῖραξ, τὸ μειράκιον ἐπὶ θηλυκοῦ τεθειμένον, εὖ ἂν ἔχοι. ἔσθ᾽ ὅτε οἱ κωμικοὶ καὶ ἀρσενικῷ γένει τὴν σύνταξιν ποιοῦνται· ἀλλ᾽ εἰκὸς καὶ αὐτοὺς θηλυκῇ προσηγορίᾳ σκώπτειν τοὺς πασχητιῶντας. ὅσα μέντοι ἔχει πρὸ τέλους φύσει μακρὰν, ἀρσενικὰ ὄντα, καὶ τὸ α θέλει ἔχειν ἐκτεταμένον, ὡς ἔχει τὸ φάλαγξ, θώραξ, οἴαξ, λούταξ, βῶμαξ, νώδαξ. σημειούμεθα τὸ κύαξ, καὶ σῦλαξ, ἔχοντα φύσει μακρὰν τὴν παραλήγουσαν, καὶ συστέλλοντα τὸ α. σαύσαξ. φασὶ δὲ τοῦτο λύειν τὸ ὄσπριον. καὶ καύαξ διφορούμενον. τοῦτο γὰρ ποτὲ μὲν ἐκτείνει τὸ α, ποτὲ δὲ συστέλλει αὐτό. ἔστι δὲ ὄρνεον. τὰ μέντοι ὑπὲρ δύο συλλαβὰς ἐκτείνει τὸ α μὴ ὄντα σύνθετα. ἱέραξ, ἐπιδαύραξ, ἱεθίαξ, θορύμελαξ. τὰ δὲ σύνθετα βαρύνεται καὶ τὸν τῶν ἁπλῶν χρόνον φυλάσσει. ἀχαρνοφαίαξ, Ἱππῶναξ, ἀρχαιάναξ, ἐριβῶλαξ, πολυπίδαξ. ἐπιρρήματα δὲ τὰ σύνθετα συστέλλει τὸ α, διαμπάξ, βλεφαροσπάξ. τὰ μέντοι μονοσύλλαβα θηλυκὰ ὄντα θέλει συστέλλειν τὸ α. σάξ. οὕτως ὁ κύων παρὰ Πέρσαις. κλάγξ, πλάγξ, γλάγξ, δράξ. ἡ δὲ ῥὰξ ἐκτείνεται. τὰ δὲ ἐκτείνοντα τὸ α ἀρσενικά ἐστι, κλάξ, κράξ, πτάξ. τὸ δὲ Πράξ ἰσορεῖται μὲν ἐκτείνεσθαι, ἐγένετο δὲ Ἀχιλλέως ἀπόγονος, ἔνθεν οἱ Πρᾶκες.

64. Τὰ μέντοι εἰς ιξ μονοσύλλαβα συστέλλει τὸ ι, ἔχοντα δύο σύμφωνα πρὸ τοῦ ι, σίξ, φρίξ, θρίξ. τὸ μέντοι ἴξ καὶ φῖξ ἐκτείνονται. τὰ μέντοι εἰς ιξ λήγοντα ὑπὲρ μίαν συλλαβὴν πάντα μὲν συστέλλει τὸ ι. ἐπὶ μέντοι γενικῆς πῆ μὲν φυλάσσει τὸ ι συνεσταλμένον, πῆ δὲ ἐκτείνει, καί φασι τήρησίν τινα

63. *πασχητιῶντας*) In margine: *ἤτοι τοὺς θηλυδρίας, τὰ πάσχοντας τὰ τῶν ἐξώρων.*

λέταξ) Scribendum *πλέταξ.*

αι τοιαύτην, ὡς τὰ ἔχοντα πρὸ τέλους μακρὰν
ει ἐν τῇ γενικῇ ἐκτεινόμενον τὸ ι. φοίνιξ, βέμβριξ,
νιγξ, τέττιξ, σκάνδιξ, χοίνιξ, πέρδιξ. Πτολε-
ιὸς δὲ ὁ Ἀσκαλωνίτης φησὶν, ὡς τῆς πέρδικος καὶ
ίνικος γενικῆς ἡ μέση συστέλλεται, πεισθεὶς Ἀρι-
φάνει τῷ γραμματικῷ, καὶ τοῖς ὅτω χρησαμέ-
ς ποιηταῖς διὰ τὸ μέτρον. ἀλλ' ἔστιν αὐτὰ καὶ
τεταμένα πολλάκις εὑρεῖν. τὸ μέντοι Θρήϊκος συ-
έλλει τὸ ι, ἔχον διαλλαγήν. λέγεται γὰρ καὶ
ιαίκος καὶ Θρηΐκός, καὶ κατὰ συναλοιφὴν Θρῃκός.
δὲ ἧλιξ συνεξῆλθε τοῖς ἔχουσι τὸ λ πρὸ τοῦ ι, χά-
ιος, ἕλικος, κύλικος. τὸ σύμμιγος σύνθετόν ἐστι.

65. Τὰ εἰς υξ μονοσύλλαβα συστέλλει τὸ υ, καὶ
λάσσει μὲν τὸ υ συνεσταλμένον, ὁπότε τὸ χ ἢ
γ ἐπὶ τῆς γενικῆς ἔχει, στόνυχος, ὄνυχος, ὄρ-
γος, ὄλυγος, δίζυγος, φάρυγγος. τὸ δὲ κόκκυ-
ς, καὶ συστέλλουσι καὶ ἐκτείνουσιν. εἰ μέντοι διὰ
κ ἡ κλῆσις ὑπάρχει, πῇ μὲν φυλάσσει τὸ υ συν-
ταλμένον, πῇ δὲ ἐκτείνει. εὔρυκος γὰρ συνεσταλ-
ιον, ἄμβυκος, Βέβρυκος, κάλυκος, σάνυκος, ἔβυ-
. ἐκτεταμένον δὲ ἐπὶ τοῦ κήρυκος. τὰ μέντοι εἰς
ὑπὲρ δύο συλλαβάς, ἤτοι σύνθετα ἢ καὶ ἁπλᾶ,
όδηλον ἔχει τὸν χρόνον, ὡς ἐν τῇ κλίσει παρα-
ὅται.

66. Τὰ εἰς ιψ μονοσύλλαβα ἐκτείνεται. ὁμοίως
ἐπὶ γενικῆς. διὸ ἡ λιβὸς γενικὴ μακρὸν ἔχει τὸ
τὰ δὲ ὑπὲρ μίαν συλλαβὴν συστέλλεται. θέλουσι
τὸ παιδοτρίβης ἐκτείνειν, πλανώμενοι ἐκ τοῦ τα-
χιλόχω ἄνδρες εἰς ἀμφίτριβας.

6. ἐκ τοῦ ταραχιλόχω ἄνδρες εἰς ἀμφίτριβας) Ita codex. Scripsisse videtur: ἐκ τοῦ παρ' Ἀρχιλόχῳ, ἄνδρας εἰς ἀμφιτρίβας, Ἀμφιτρίβαν habent Hesychius et Phavorinus.

67. Τὰ εἰς αψ λήγοντα ὑπὲρ μίαν συλλαβὴν φαμὲν συστέλλειν τὸ α. λαίλαψ. ἐν δὲ τοῖς μονοσυλλάβοις τὸ δράψ ἐκτείνεται, κείμενον παρ' Ἀριστοφάνει. καὶ τὸ λάψ παρὰ Ταραντίνοις. ἡ δὲ γράψ καὶ φάψ θηλυκῷ γένει συστέλλεται.

68. Τὰ διὰ τοῦ άνω ὑπὲρ δύο συλλαβὰς βαρυνόμενα συνεσταλμένον ἔχει τὸ α. λανθάνω, λαμβάνω. τὸ μέντοι ἱκάνω καὶ κιχάνω παραλόγως μακρὸν ἔχουσι τὸ α.

69. Τὰ εἰς πτω λήγοντα ῥήματα εἰ ἔχει πρὸ τέλους τὸ ι, συνεσταλμένον ἔχει αὐτό. λίπτω, ἴπτω, χρίπτω. διὸ σημειούμεθα καὶ τὸ ῥίπτω καὶ ῥίπτω.

70. Τὰ εἰς νος λήγοντα ἐπ' εὐθείας δισύλλαβα καθαρεύοντος τοῦ ν, εἰ ἔχει πρὸ τέλους τὸ ν, ἐκτείνει αὐτό. ὡς ἔχει τὸ φρυνὸς, θῦνος, τρῦνος, καὶ βαρυνόμενον τὸ κῦνος. τὸ μέντοι πλυνὸς οὐχ οὕτως ἔχει.

71. Τὰ εἰς ος λήγοντα ὑπὲρ δύο συλλαβὰς, εἰ παραλήγοιτο τῷ υ, πῇ μὲν συστέλλει αὐτό, ἐπὰν τὸ σ προηγῆται αὐτοῦ, ὡς ἔχει τὸ δεσπόσυνος, πίσυνος, θάρσυνος. τὸ δὲ μόσυνος ἐκτεταμένον ἀπὸ γενικῆς ἐστὶ γενόμενον. αἱ δὲ γενικαὶ διὰ τοῦ νος ὑπὲρ δύο συλλαβὰς ἄρχουσαι εἰ παραλήγοιντο τῷ υ, ἐκτεταμένῳ παραλήγονται. φόρκυνος, πόλτυνος. αἱ μέντοι εὐθεῖαι αὐτῶν συστέλλουσι τὸ υ. τὰ μέντοι διὰ τοῦ νος ἐπ' εὐθείας μὴ ἔχοντα τὸ * πρὸ τοῦ υ ὑπὲρ δύο συλλαβὰς ὄντα ἐκτείνειν θέλει τὴν πρὸ τέλους. κίνδυνος, εὔθυνος, πάχυνος, λάγυνος. διὸ καὶ τὸ βόθυνος ἀναλόγως Ἀττικοὶ ἐκτείνουσι. κἂν ὀξύνηται τὰ τοιαῦτα, ὡς Μαριανδυνός, Βιθυνός. τὸ ἄγυνοι

67. φάψ) Codex φάξ.

68. βαρυνόμενα) Codex βαρυνόμενον.

71. παραλήγοιντο) Codex παραλήγοντο.

ἀνδρόγυνος οὐ μάχεται. σύνθετα γάρ ἐστι. καὶ δέ-
εται τὸν τοῦ ἁπλοῦ χρόνον, λέγω δὴ τοῦ γυνή, ὅπερ
καὶ αὐτὸ συνέσταλται κατὰ χρόνον. τὰ γὰρ εἰς ν
ιθαριεύοντα δισύλλαβα εἰ ἔχει πρὸ τέλους τὸ υ,
τεταμένον αὐτὸ ἔχει, ὡς ἔχει τὸ βύνη, μύνη,
ῥύνη, ὑπεσταλμένου δηλονότι τοῦ γυνή. προσέθηκε δὲ
σύλλαβα, ἐπεὶ τὰ ὑπὲρ δύο συλλαβὰς διὰ μὲν τοῦ
υνη ὄντα ἀεὶ συστέλλει τὸ υ, βριθοσύνη, ὑποθημοσύ-
. εἰ δὲ μὴ ἔχει τὰ σ πρὸ τοῦ υ, ἀδιάφορον ἔχει τὸν
ρόνον. δελφύνη γὰρ καὶ χελύνη ἐκτεταμένως, κορύνη
καὶ ταμύνη συνεσταλμένως.

72. Πᾶν εἰς α λῆγον θηλυκὸν ὄνομα ἔχον πρὸ
α ἕν τι τῶν διπλῶν, ἢ τὸ σ, ἢ τὸ ν, μὴ κατὰ
άθος ἢ διάλεκτον, ἔχει τὸ α συνεσταλμένον, χά-
ιζα, ἅμαξα, ἀμφίσβαινα, Λάκαινα, χαρίεσσα,
οῦσα. τὸ δὲ Ἀθηνᾶ, καὶ ὠνᾶ, καὶ δανᾶ, καὶ ὅσα
ιαῦτα, ἐστι κατὰ πάθος.

73. Τὰ εἰς ρα λήγοντα θηλυκὰ καθαρά, εἰ
ραλήγοιτο τῷ υ, ἀμοιβαῖον ποιεῖ τὸν χρόνον. εἰ
ὲρ ἐκτείνει τὸ υ, τὸ α συστέλλεται, καὶ προπα-
ξύνεται, ὡς ἔχει τὸ Κέρκυρα, ὄλλυρα. εἰ δὲ συ-
έλλει τὸ υ, τὸ α ἐκτείνεται, καὶ παροξύνεται τὰ
ηλυκὰ ὑπὲρ δύο συλλαβὰς ὄντα, οἷον πορφύρα.
οῦν κάλλυρα κατ' ἀμφότερα τὰ δίχρονα ἐκταθὲν
μειῶδες. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ δισυλλάβων. πύρα
τείνει τὸ α, συστέλλει δὲ τὸ υ. τό τε λύρα καὶ
ρα βαρυνόμενον. τὸ δὲ σφῦρα ἐκτεῖνον τὸ υ συ-
έλλει τὸ α.

74. Τὰ εἰς ρα λήγοντα μετ' ἐπιπλοκῆς συμ-
ώνου ἐκτείνει τὸ α. τὸ πίστρα, κολυμβήθρα, Ἠλέ-
ρα, καλύπτρα. σημειῶδες οὖν τὸ Τάναγρα, καὶ
ολόπενδρα.

75. Τὰ εἰς α λήγοντα ὁπότ' ἔχει πρὸ τοῦ α δι-
λοῦν σύμφωνον, πάντως συνεσταλμένον αὐτὸ ἔχει.

χάλαζα, γάζα, μύξα, ὄνυξα, φῦζα, σχίζα, ῥίζα, ὅθεν σημειῶδες τὸ μάζα, ἐκτεῖνον πρὸ τοῦ διπλοῦ τὸ α.

76. Τὰ παρώνυμα διὰ τοῦ αια παραληγόμενα ἐκτεταμένον ἔχει τὸ α, σεληναία, ἁμαξαία, ἀναγκαία, ἀρχαία. ὅθεν ἔχρην καὶ τὸ γαῖα ἐκτείνεσθαι. χωρὶς εἰ μὴ ἡ ποσότης τῶν συλλαβῶν ἐποίει συνεσταλμένον ἔχειν τὸ α. τοιαῦτα γὰρ καὶ τὰ ἄλλα.

77. Τὰ εἰς α λήγοντα καθαρὸν συνεσταλμένον ὁπότ' ἐστὶν ὑπὲρ δύο συλλαβάς, τὴν ἀπὸ τέλους ἔχει φύσει μακράν. Μήδεια, Θάλεια, Πηνελόπεια, εὔνοια, εὔχροια. ὑπεσταλμένων τῶν πρὸ τέλους ἐχόντων τὴν τρισυλλαβίαν διὰ τὰ τοιαῦτα. ποιήτρια. ὀρχήστρια. παραλόγως οὖν ὁ πρὸ τέλους χρόνος τοῦ πότνια, Ὄμπνια, Πολύμνια, λάμνια.

78. Ὅσα ἔχει πρὸ τέλους τὸ ι ὑπὲρ δύο συλλαβὰς ὄντα, καὶ καθαρεῦον ἔχει τὸ α, οὐκ ἐν συστολῇ αὐτὸ ἔχει, ἀλλ' ἐν ἐκτάσει, κακία, φιλία, σκοπία, ἐσχατία. τῶν οὖν πότνια, καὶ Ὄμπνια, καὶ τῶν τοιούτων καὶ ἡ πρὸ τέλους ἠλάττωται, καὶ ἡ ἐπὶ τέλους.

79. Πᾶν οὐδέτερον εἰς α λῆγον ἑνικὸν συνεσταλμένον ἔχει τὸ α, βῆμα, αἷμα, ποίημα, νόημα. τὸ τοίνυν κάρα ἐκτεινόμενον ἐξ ἀποκοπῆς ἐστὶ γενόμενον τοῦ * * *.

80. Τὰ εἰς αρ λήγοντα ὑπὲρ μίαν συλλαβὴν ἐπὶ παντὸς γένους συστέλλει τὸ α, μάκαρ, δάμαρ, ἔαρ, θέναρ, φρέαρ. στέαρ. Ἀττικοὺς δέ φασιν ἐκτείνειν τὸ στέαρ καὶ τὸ φρέαρ.

81. Τὰ εἰς α λήγοντα θηλυκὰ εἴτ' ἐπ' ὀνομάτων εἴτ' ἐπὶ μετοχῶν, εἰ ἔχει τὴν πρὸ τέλους συλλαβὴν

79. τοῦ * * *) Spatium in codice vacuum.

80. θέναρ, φρέαρ, στέαρ) Codex θῦναρ, φρέαρ, γέαρ.

ις δίχρονον λήγουσαν, πάντως ἐκτεταμένον αὐτὸ χει, πᾶσα, πτᾶσα, φῦσα, δῦσα, τῖσα, κῖσα, νῖσα. οὐκ ἀγνοῶ δὲ ὅτι Πίσαν εἶπε τὴν πόλιν κατὰ υστολὴν Πίνδαρος. εἰ μέντοι εἰς σύμφωνον λήγει ἡ ρὸ τέλους συλλαβή, τὸ δίχρονον συστέλλεται· θά-ασσα, ἄνασσα, πίσσα, νύσσα, λύσσα.

82. Πᾶν εἰς α λῆγον οὐδέτερον, τὸν χρόνον ἔχει οῦ α τοῦ κατὰ γενικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ, τάλανος, τά-αν, μέλανος, μέλαν, σάντος, σάν, βάντος, βάν. πεὶ οὖν παντὸς φαμὲν κατὰ συστολήν, καὶ τὸ πᾶν ατὰ συστολὴν ὠφείλομεν λέγειν. ἡ μέντοι παρ' ἡμῖν κτασις τοῦ α καὶ παρ' Ἀττικοῖς καὶ παρὰ τοῖς Ἴω-ιν ἀφορμὴν ἔχει τοῦ περισπᾶν τὸν τόνον. ὅτε μέν-ρι τὸ πᾶν δισυλλάβως λέγηται, τότε ἕξει τὸ α συν-σταλμένον, σύμπαν, ἅπαν, τὸ δὲ ἅπαν εὕρηται ταρ' Ἀθηναίοις ἐκτεῖνον τὸ α.

83. Τὰ εἰς αν λήγοντα θηλυκὰ παρεσχηματ-ισμένα ἀρσενικῶν, ὁπότε μία συλλαβῇ τοῦ ἀρσενικοῦ λεονάζει, συνεσταλμένον ἔχει τὸ α, ταχύς, τα-εῖα, Κρής, Κρῆσσα, τάλας, τάλαινα, Κίλιξ, ίλισσα, ἱερεύς, ἱέρεια. Ἀττικοὶ δὲ ἐκτεταμένον ρειαν ἀποφαίνονται.

84. Τὰ εἰς ος λήγοντα ὁπότε ἔχει θηλυκὰ εἰς λήγοντα, ἐκτεταμένον ἔχει τὸ α. Ῥόδιος, Ῥο-ία, Κνίδιος, Κνιδία.

85. Αἱ εἰς ος λήγουσαι μετοχαὶ ἀρσενικαὶ ἤτοι ραχυκατάληκτοί εἰσιν, ὡς τυπτόμενος, λεγόμενος, μακροκατάληκτοι, ὡς πεποιθώς, διδούς, βιούς. εἰ εἰς δίχρονον λήγουσιν, ἐκτεταμένον αὐτὸ ἔχουσι, τάς, βάς, ζευγνύς, δύς, φύς.

86. Πᾶν εἰς ον λῆγον συγκριτικόν, εἰ ἔχει δί-ρονον ἐν τῇ πρὸ τέλους συλλαβῇ συνεσταλμένον ὐτὸ ἔχει, πάσσων, μάσσων, βράσσων, γλύσσων.

σεσημείωται τὸ θάσσων, καὶ ἐλάσσων, ἐκτείναντα τὸ δίχρονον.

87. Τὰ εἰς ων λήγοντα καθαρὰ συγκριτικὰ ὁπότε παραλήγονται τῷ ι, ἐκτεταμένῳ αὐτῷ παραλήγονται· καλλίων, βελτίων, ἡδίων, γλυκίων, κακίων.

88. Πᾶσα εἰς α λήγουσα αἰτιατικὴ ἀπαθὴς συστέλλεσθαι θέλει· Ἀλκμᾶνα, ποιμένα, Ἀχιλλέα, βασιλέα. Ἀττικοὶ μέντοι ἐκτείνουσι τὸ α ἀπὸ τῶν εἰς ευς, Ἀτρέα λέγοντες καὶ ἱερέα. πρόσκειται ἀπαθές, διὰ τὸ χοᾶ, καὶ Ἐρετριᾶ καὶ Πειραιᾶ καὶ Στειραιᾶ.

89. Τὰ διὰ τοῦ αριον ὑποκοριστικὰ παρὰ τοῖς παλαιοῖς Ἕλλησι συστέλλει τὸ α. ἱππάριον, φελάριον. ἡ μέντοι συνήθεια ἀπὸ τῆς τῶν Ῥωμαίων διαλέκτου πολλὰ ἐπίσταται διὰ τοῦ αριον ἐκτεταμένα, σουδάριον λέγουσα καὶ κελλάριον.

90. Τὰ διὰ τοῦ ινη παράγωγα ὑπὲρ τρεῖς συλλαβὰς μονογενῆ φιλεῖ ἐκτείνειν τὸ ι. μητίνη, ἰατρίνη, θριδακίνη, ἡρωΐνη, ὠκεανίνη. χωρὶς τοῦ εἰλαπίνη καὶ τοῦ μολυβδίνη. ἔστι δὲ καὶ ὄνομα πόλεως. ὑπὲρ τρεῖς συλλαβὰς ἔφην, διὰ τὸ σατίνη· ἔστι δὲ εἶδος ἅρματος· καὶ τὸ Ἀσίνη· ἔστι δὲ ὄνομα πόλεως· καὶ τὸ μυρσίνη· οὐκ ἐκεῖνο ἀποφαινόμενος, ὡς τὰ τρισύλλαβα ἀεὶ συστέλλει τὸ ι· πολλὰ γάρ ἐστι τὰ ἐκτείνοντα τοῦτο, ὡς ἔχει τὸ δωτίνη, ὑσμίνη, ποτίνη.

91. Τὰ εἰς νος λήγοντα δισύλλαβα ὀξύτονα καθαρεῦον ἔχοντα τὸ ν, εἰ ἔχοιεν ἐν τῇ πρὸ τέλους συλλαβῇ τὸ α, ἐκτεταμένον αὐτὸ ἔχουσι, δανός, ὁ ξηρός· τρανός, μανός. τοῦτο δὲ παρ' Ἀττικοῖς συστέλλεται.

90. σατίνη) Codex γατινη.

92. Πᾶν δίχρονον ἔχον διπλῦν ἀμετάβολον ἐπιφερόμενον, συστέλλεσθαι θέλει. Πραξίλλα, Τελεσίλλα, ἴμμος, Κόριννα, θύννος, ἄλλος, πυῤῥός. παραλόγως ἐν ἐκτέταται τὸ μᾶλλον.

93. Τὰ διὰ δύο σσ παράγωγα ῥήματα ὑπὲρ δύο συλλαβὰς βαρύτονα, ὅτ' ἔχει δίχρονον πρὸ τέλους, συστελλόμενον αὐτὸ ἔχει. ἀράσσω, πατάσσω, χαράσσω, ἑλίσσω, ἀφύσσω. δηλονότι καὶ τὸ ἀάσσω ὀφείλει τὸ α συστελλόμενον ἔχειν.

94. Τὰ διὰ τῦ αζω δισύλλαβα συστέλλει τὸ α, ὑπεσταλμένων τῶν Αἰολικῶν, διὰ τὸ πτάζω καὶ πλάζω, ἀντὶ τῦ ἐπιτάσσω. ἔστωσαν παραδείγματα τῦ κανόνος ταῦτα· στάζω, φράζω, βάζω. παράλογον ἄρα τὸ κράζω. καὶ τὰ ὑπὲρ δύο συλλαβὰς ἔχει πάλιν συνεσταλμένον τὸ α, χωρὶς εἰ μὴ ἔχοι πρὸ τῦ α τὸ ι, διὰ τὸ ματαΐζω, σφαδαΐζω. ἔστωσαι παραδείγματα τῦ κανόνος ταῦτα· σκιάζω, ἐξετιάζω, ἐνθυσιάζω, ἐκκλησιάζω, ἀγοράζω. τινὲς δὲ ἐκτείνυσι τό,

ὅδ' ἀγοράζει κλεῖδ' ἔχων.

τυτέστιν, ἐν ἀγορᾷ διατρίβειν, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῦ ἑτέρυ, λέγω δὴ τῦ ὠνεῖσθαι.

95. Τὰ εἰς ζε λήγοντα ἐπιῤῥήματα, ὁπότ' ἔχει πρὸ τῦ τέλυς τὸ α, συνεσταλμένον αὐτὸ ἔχει. Ἀθήναζε, θύραζε, Θήβαζε, ἔραζε. τὸ μέντοι χαμᾶζε ἐκτείνει τὸ α καὶ περισπᾶται.

96. Τὸ α ἔχων ἐν δευτέρᾳ συλλαβῇ τὸ ξ ἢ τὸ ψ μὴ ἐν ῥηματικῇ κλίσει, φιλεῖ συστέλλεσθαι. ἄξων,

92. τὸ μᾶλλον) Codex τὸ μέλλον.

94. ἔστωσαν παραδείγματα τῦ κανόνος ταῦτα· στάζω) Codex ἔστωσαν παρὰ τῦ κανόνος ταῦτα· στάζω.

ἄξιος, ἀξίνη, ἀψίς, ἄψγα, ἄψυχος, ἀψευδής. τὸ κρεῖξον ἐκτεταμένον ἔχει τὸ α. διὸ ἔφην μὴ ἐν ῥηματικῇ κλίσει.

97. Τὸ α πρὸ τοῦ ζ ἐν ὀνόματι συστέλλεται. γάζα, χάλαζα, μαζός. σεσημειωμένου τοῦ μάζα, καὶ ἀλαζὼν, καὶ ἀμαζών.

98. Τὰ εἰς νος λήγοντα δισύλλαβα μετ' ἐπιπλοκῆς συμφώνου, εἰ ἔχει πρὸ τέλους ἕν τι τῶν διχρόνων, συνεσταλμένον αὐτὸ ἔχει, καπνός, θαλπνός, ἀγνός, ἀμνός. τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν ὑπὲρ δύο συλλαβάς· ἀλαπαδνός, ἀκιδνός, ὀλοφυδνός. τὸ μέντοι στρυφνὸς οἱ Ἀττικοὶ ἐκτείνουσι τὸ υ.

99. Τὰ διὰ τοῦ ιμος παράγωγα ὑπὲρ δύο συλλαβὰς συνεσταλμένον ἔχει τὸ ι. νήδιμος, ὠφέλιμος, ὄμβριμος. τὸ μέντοι ἄτιμος. ἐκτεῖνον τὸ ι, σύνθετόν ἐστι. οὕτως ἀξιοῦσι καὶ τὸ βούλιμος ἐκτείνειν κατὰ τὴν β' συλλαβὴν, συνθέτου ὑπάρχοντος τοῦ ὀνόματος. ἀντὶ γὰρ τοῦ μέγας λιμός.

100. Τὰ διὰ τοῦ ινος ὑπὲρ δύο συλλαβὰς ὀξυνόμενα κατὰ καιρὸν ἢ χρόνον παραλαμβανόμενα, συστέλλει τὸ ι, ἐαρινός, χειμερινός, παρὰ μέντοι τῷ ποιητῇ κατὰ ἔκτασιν ἀναγιγνώσκομεν τοῦτο, ἐπιζητοῦντος τοῦ μέτρου· ὡς δ' ὅτ' ὀπωρινὸς βορέης, καὶ πάλιν, ἀστέρι ὀπωρίνῳ ἀλίγκιος.

101. Τὰ εἰς μα δισύλλαβα τῷ υ παραληγόμενα συστέλλειν αὐτὸ θέλει. πλύμα, χύμα, ῥύμα, τὸ λῦμα ἐκτείνει καὶ τὸ φῦμα.

102. Τὰ εἰς ρος λήγοντα ὀξύτονα ὅτε ἔχει τὴν τρίτην ἀπὸ τέλους ἤτοι θέσει μακρὰν ἢ φύσει, πάντως ἔχει τὴν πρὸ τέλους μακρυνομένην. εἰ δὲ ἡ πρὸ τέλους εἴη βραχεῖα, καὶ ἡ ἀπὸ τέλους, βλαβερός, φανε-

ρός, ῥυπαρός, ἐχυρός, καπυρός, ἱερός. τὸ γὰρ ἐκεῖνον τὸ ι ποιητικόν ἐστι. Κρατερός, τὸ γὰρ καρτερὸς ὑπέρθεσιν ἔχει. τὰ μέντοι ἔχοντα τὴν πρὸ τέλους μακράν, πονηρός, ἀλγηρος, πνιγηρός, ἀνθηρός. ὅθεν εἰ τὸ ἁλμυρὸν ἔχει τὴν γ᾽ ἀπὸ τέλους μακράν, ὑγιῶς ἕξει καὶ τὴν πρὸ τέλους μακράν. ἀναλογώτερον οὖν οἱ Ἀττικοὶ ἐκτείνοντες αὐτὸ ποιοῦσι. παρὰ μέντοι τῷ ποιητῇ κατὰ συστολὴν ἀνέγνωμεν, ἁλμυρὸν ὕδωρ. ἀντιπίπτει τὸ πενθερὸς μακρὰν ἔχον τὴν γ᾽ ἀπὸ τέλους καὶ βραχεῖαν τὴν πρὸ τέλους. ἀλλ᾽ οὖν γε εὕρηται πενθηρὸς διὰ τοῦ η, ὥσπερ ἐπὶ ἱματίου μέλανος. ἰδοὺ γὰρ πονηρός, τυχηρός.

103. Ὁ α τῆς στερήσεως συστέλλεσθαι θέλει, ἄκακος, ἄσεμνος, ἄφιλος. τοῦ γὰρ ἀθάνατος, ἀκάματος ἐξέτειναν τὸ α διὰ τὰς ἐπαλλήλους τέσσαρας βραχείας, αἵτινες ἀνευθετοί εἰσιν ἐν ἡρωϊκῷ μέτρῳ.

104. Πᾶν οὐδέτερον εἰς ος λῆγον δισύλλαβον, ἔχον πρὸ τέλους τὸ α, συνεσταλμένον αὐτὸ ἔχει, ὁπότε μὴ κατὰ διάλεκτον εἴη. ἄχος, δάος, φάος, χάος, σάκος, βάρος, πάθος, κράτος, θράσος. ὅθεν τὸ

104. ἐν Κρίσει) Codex ἐγκλίσει. Eadem Brunkius in Lexico Sophocleo v. φάρος ex Herodiano MS. περὶ διχρόνων et Dracone Stratonicensi περὶ μέτρων sic scripta affert: ὅθεν καὶ τὸ φάρος συστέλλον τὸ α, ὡς παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Κρίσει σατυρικῇ, καὶ φάρει τῷδ᾽, ὡς ἐμοί, καλύπτομαι. καὶ ἐν Τηρεῖ, σπεύδουσαν αὐτὴν, ἐν δὲ ποικίλῳ φάρει. ἀναλογώτερόν ἐστι τοῦ ἐκτείνοντος τὸ α, ὡς παρ᾽ Αἰσχύλῳ ἐν Σαλαμινίαις· ἐμοὶ γένοιτο φᾶρος ἶσον οὐρανῷ. Aeschyli versum Porsonus ad Oresten Euripidis v. 9. corruptum putat, quia ἴσος primam apud Atticos brevem habeat. Fortasse οἷον scripsit poeta, si coniecturae locus in tam brevi fragmento. Sed quod ἰσόθεος apud eumdem poetam, ut observat Porsonus, prima longa est, id non eo fit, quod ι anceps sit, sed quod eam syllabam duae breves sequuntur. Quare producitur epicorum poetarum exemplo, ut alia apud tragicos manifesto primam natura brevem habentia, veluti ἀθάνατος, ἀπαράμυθος.

φᾶρος συστέλλει τὸ α, ὡς παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ ἐν Κρίσει σατυρικῇ,

> καὶ δὴ φάρει τῷδ᾽ ὦ ἐμῷ καλύπτομαι.
> ἐν δὲ ποικίλῳ φάρει.

ἀναλογώτερόν ἐστι τὸ ἐκτείνειν τὸ α, ὡς παρ᾽ Αἰσχύλῳ ἐν Σαλαμινίαις,

> ἐμοὶ γένοιτο φᾶρος ἶσον οὐρανῷ.

τὸ πρᾶγος παρὰ τὸ πρήσσω καὶ πράσσω γινόμενον, συνεκτεινόμενον ἔσχε τῷ ῥήματι τὸ α. πρόσκειται μὴ κατὰ διάλεκτον εἴη, διὰ τὸ μῆ, μᾶκος.

105. Τὰ εἰς ος λήγοντα δισύλλαβα ὀξύτονα, ὁπότ᾽ ἔχει πρὸ τέλους δίχρονον, ἢ ἐκτεινόμενον αὐτὸ ἔχει δι᾽ ἑαυτοῦ, ἢ διὰ συμφώνου μεγεθυνόμενον. καὶ τὰ μὲν διὰ συμφώνου μεγεθυνόμενα ταῦτά ἐστι μαλλός, θαλλός. τὰ δὲ δι᾽ ἑαυτῶν τοιαῦτα, ψιλός, χιλός, δαλός, βαλός. οὕτως ὁ Βαθμὸς ἐν τῇ τραγῳδίᾳ καὶ ἐν τῇ κωμῳδίᾳ. ἐχρῆν οὖν καὶ τὸ καλὸς ἢ βοηθεῖσθαι συμφώνῳ, ἢ αὐτόθεν ἐκτείνεσθαι. ὑγιὴς οὖν ἡ ἐπέκτασις παρὰ τῷ ποιητῇ.

106. Τὰ εἰς ι λήγοντα ῥήματα τὴν πρὸ τέλους ἔχει φύσει μακράν, ἑστήκασι, βεβασιλεύκασι, τετύφασι, γεγράφασι, γεγήκασιν. οἱ μέντοι ποιηταὶ πολλάκις ἐπὶ τούτων συστολὴν ποιοῦνται, ὡς παρὰ Ξενοφάνει,

> ἐξ ἀρχῆς καθ᾽ Ὅμηρον ἐπεὶ μεμαθήκασι πάντες.

106. Corripi tertiam pluralis perfecti falso, ut alia multa, tradit. Prior Xenophanis versus, nisi *μεμάθηκαν ἅπαντες* scribendum, non dubito quin certe ex iis, quae sequebantur, emendari posset. In altero scribendum, *ὁππότε δὴ θνητοῖσι πεφήνασ᾽ εἰσοράασθαι.* Tertius videtur Homeri esse ex Odysseae VII. 114. ubi nunc: *ἔνθα δὲ δένδρεα μακρὰ πεφύκει τηλεθόωντα.*

καὶ πάλιν,

ὁπόταν δὴ θνητοῖσι πεφήνασιν εἰσοράασθαι.

καὶ παρ' Ἀντιμάχῳ. τοιοῦτον καὶ τό,

ἀμφὶ δένδρεα μακρὰ πεφύκασι,

καὶ ἕτερα πλεῖστα.

107. Τὸ ἐκτεινόμενον α ἐπὶ πληθυντικῆς αἰτιατικῆς οἱ Δωριεῖς συστέλλουσι. ναύτας, Σκύθας.

108. Τὰ διὰ τοῦ αρος ὀξύτονα συστέλλει τὸ α, καθαρός, χαλαρός, ῥυπαρός. καὶ ὅσα ἄλλα ἐστὶ τοιαῦτα. χρὴ οὖν καὶ τὸ ἀνιαρὸς συστέλλειν τὸ α, δηλονότι τὸ νομιζόμενον Ἰωνικόν. ἀνιηρὸς γὰρ πρότερον ἦν, καὶ τροπὴν δεξάμενον Ἰωνικήν, ἐγένετο ἀνιαρός.

109. Τὸ α πρὸ τοῦ β ἀεὶ θέλει συστέλλεσθαι, εἰ μὴ κατὰ διάλεκτον εἴη γενόμενον ἐκ τοῦ η εἰς α, ὡς ἔχει ἡβήσομεν, ἀβάσομεν, ἄνηβος, ἄναβος. ἔστω οὖν μαρτυρία τοῦ συνεσταλμένου α βλάβος, βλάβη, Ἄβυδος, στράβος, ἄβιος, Λάβδακος, ῥάβδος. μάχεται τὸ ἀβάλε, ἐκτεῖνον τὸ α. δύο γὰρ μέρη λόγου εἰσί.

110. Τὸ α ἐπιφερομένου τοῦ μ συστέλλεσθαι θέλει κατ' ἀρχήν, εἰ μὴ διαλέκτῳ εἴη κατὰ τροπὴν γενόμενα, ὡς ἐπὶ τοῦ ἡμέρα ἀμέρα. ἔστωσαν δὲ παραδείγματα τοῦ κανόνος ταῦτα. ἀμύσσω, ἄμαξα, ἀμνός, ἅμιλλα, ἀμάρα, ἀμύμων. σημειούμεθα τὸ ἀμῶ ῥῆμα ἐκτεινόμενον, καὶ τὸ ἄμητος παρ' αὐτὸ γινόμενον.

111. Τὸ α ἐπιφερομένου τοῦ σ, ᾧ ὑποτέτακται ἄφωνον, συστέλλεσθαι θέλει. ἄσθμα, ἀσπίς, ἄστυ,

109. Λάβδακος) Codex λάμβακος.

Ἀσκληπιὸς, ἀσχάλλω, ἀσβόλη, ἀσκός. οὕτως ἄρα ὤφειλε καὶ τὸ ἀσκήσας καὶ ἀσκηθείς.

112. Ἡ αρ συλλαβὴ ἄρχουσα καὶ ἀσυνάλειπτος οὖσα ἐπιφερομένου τῶν ἀφώνων ἑνὸς, πλὴν τοῦ δ, συστέλλεσθαι θέλει. ἄρχω, ἀργής, ἀργινός. τὸ ἄργος τό ἐκτεινόμενον ἐκ τοῦ αεργός ἐστὶ συναληλιμμένον. τὸ δὲ δ ἐφυλαξάμην, ἐπεὶ τὸ μὲν ἄρδις συστέλλεται, τὸ δὲ ἄρδω ἐκτείνεται.

τὸν νῦν ἐνάρδω καὶ λέγω τι δεξιόν.

καὶ τὸ ἄρδην ἐκτείνουσι.

113. Τὸ ι πρὸ τοῦ τ κατ' ἀρχὴν συστέλλεσθαι θέλει. ἴτυς, Ἰταλός, ἰππάλιον, ἰτρίον, ἰτέα. τὸ δὲ ἰτέα ἐκτέταται ποιητικῶς, ὥσπερ καὶ τὸ ἴτων. τὸ δὲ ἰτυμονεὺς ἐκτέταται, ὀφεῖλον συστέλλεσθαι.

114. Τὸ ι κατ' ἀρχὴν ἐπιφερομένων δύο συμφώνων καὶ μὴ κατὰ κλίσιν, συστέλλεσθαι θέλει. ἴσχω, ἰστῶ, ἰκρίον, ἴκτινος, Ἴσμαρος, ἴφθιμος. ἐφυλαξάμην δὲ κλίσιν, διὰ τὸ ἴσθανον καὶ τὸ ἰστίον.

115. Τὸ ι κατ' ἀρχὴν ἔχον τὴν β' συλλαβὴν ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ ν μὴ κατὰ κλίσιν ῥηματικήν, ἐκτείνεσθαι φιλεῖ. ἰνῶ, Ἴναχος, ἰνίον· ἀντιπίπτει τὸ ἵνα, εἴτε ἐπίῤῥημα εἴη εἴτε σύνδεσμος. προσέθηκα δὲ μὴ ἐν κλίσει ῥηματικῇ διὰ τὸ ἶναι, καὶ ἐξίναι ἀπαρέμφατα.

116. Τὰ εἰς ω λήγοντα καθαρὸν βαρύτονα ῥήματα ὑπὲρ δύο συλλαβὰς ὑπάρχοντα, καὶ παραληγόμενα τῷ ι μόνῳ, ἐκτεταμένῳ αὐτῷ παραλήγεται, χωρὶς εἰ μὴ σύνθετα εἴη κατ' ἔλλειψιν τοῦ ζ, κυλίω, ἀλίω, μηνίω, δηρίω, κονίω, ἱδίω· τὸ δὲ ἐσθίω συστέλλει τὸ ι. ἐφυλαξάμην δὲ τὰ σύνθετα διὰ τὸ ἀτίω, τήν τε ἔλλειψιν τοῦ ζ, διὰ τὸ μαστίω. τὰ δὲ

115. ἐν κλίσει) Codex ἐγκλίσει.

δοίω ἐ ῥητόν. τὸ δὲ κηκίω ἐκ διπλασιασμȣ̃.

πολλά δ' ἀνεκήκιεν ἅλμη.

117. Τὸ ι ἐπιφερομένȣ ἑνὸς συμφώνȣ ἁπλȣ̃, ὅπερ ἔχει ὑποτασσόμενον τὸ ι, φιλεῖ ἐκτείνεσθαι. ὑπεσταλμένων τῶν κατὰ κλίσιν. ἶβις, ἴβικος, ἰθύς, ἶνις, Ἴλιον, ἰνίον. ἶφιν, Ἰτυμονεύς. τὸ δὲ ἴτυς συστέλλει τὸ ι. τὸ δὲ ἴθι κλίσει ῥηματικῇ.

118. Τὰ εἰς ι λήγοντα βαρύτονα ἀεὶ συστέλλει τὸ ι, εἰ μὲν σύνθετα ὑπάρχει ἐξ ἁπλῶν ἐκτεινόντων τὸ ι, κόνις, δῆρις, μάντις, ὄρχις, ὄφις, λάρις, ὄρνις. Ἀριστοκλῆς δὲ ἐν τῷ περὶ διαλέκτȣ φησὶν Ἀττικȣ̀ς ἐκτείνειν. προσέθηκα δὲ εἰ μὴ σύνθετα εἴη ἐξ ἁπλῶν ἐκτεινόντων τὸ ι, διὰ τὸ κνημίς, ὑκνήμις, ψηφίς, μελαψηφίς. καὶ ὅσα ἐςὶ τοιαῦτα. τὰ μέντοι ὀξύτονα θηλυκὰ εἰς ις λήγοντα, εἰ τὸ πρὸ τέλȣς εἴτε μακρὰ εἴη εἴτε βραχεῖα, συστέλλει τὸ ι. βολίς, ῥανίς, αἰγίς, Δωρίς. ἐκτείνεται δὲ τὸ ι καὶ μάλιςα ἐπὶ δισυλλάβων, εἰ ἡ πρὸ τέλȣς μακρὰ ὑπῆρχεν, ἤτοι φύσει, ἢ θέσει. κηκίς, κηλίς, νηστίς, κρηνίς, ψηφίς, σφραγίς, ἀψίς, βαλίς, φαρκίς. τὸ μέντοι καρίς καὶ ῥιπίς ἡ μὲν κοινὴ συνήθεια ἐκτείνει, ἡ δὲ τῶν Ἀθηναίων διάλεκτος συστέλλει. δισύλλαβα δὲ παρεθέμην, ἐπεὶ ὁρᾶται τρισύλλαβα βραχεία παραληγόμενα, ἃ κατὰ μὲν τὴν συνήθη χρῆσιν καὶ τῶν Ἰώνων ἐκτείνȣσι τὸ ι, κατὰ δὲ Ἀττικȣ̀ς συστέλλονται, πλοκαμίς, κεραμίς, βλεφαρίς, ῥαφανίς. τὸ δὲ ἀγαθίς ἀεὶ συςελλόμενόν ἐστι. καὶ πάντως δὲ τὰ καθαριεύοντα συστέλλεται· θησηίς, δμωΐς, ἡρωΐς, Μινωΐς.

119. Τὰ εἰς ρος λήγοντα καθαρὸν δισύλλαβα ἐὰν ἀρσενικά, κἂν θηλυκά, τῷ α παραληγόμενα μὴ κατὰ Δωρίδα διάλεκτον, συστελλόμενον ἔχει τὸ

118. σφραγίς) Codex σφαγίς.

α, λάρος, γάρος, σκάρος, Σάρος ὁ ποταμός, Πάρος νῆσος, Κάρος ἡ πόλις· τὸ τοίνυν βάρος καὶ ῥάρος παρ' Ἀττικοῖς κατὰ χρῆσιν σημειώδη, τά τε ὑπὲρ δύο συλλαβὰς βαρυνόμενα. παρὰ * * * πολλοῖς ὄντα συνεσταλμένον ἔχει τὸ ι, μὴ ὄντα Δωρικά, μήτε σύνθετα. ἐπίτασιν οὖν ἔχει τὸ ἄγγαρος καὶ κίσσαρος. τὸ δὲ Φλύαρος ὀφείλει συστέλλεσθαι.

120. Τὰ εἰς μ καθαρὸν δισύλλαβα, ἔχοντα τὸ υ, ὀξύνεσθαι θέλει καὶ ἐκτείνεσθαι. χυμός, θυμός, δρυμός, ῥυμός. εἰ δὲ ὑπὲρ δύο συλλαβὰς ὑπάρχει, καὶ προπαροξύνει καὶ συστέλλει τὸ υ, εἰ μὴ σύνθετα ὑπάρχει. ἔρυμος, ὄλυμος, δίδυμος, ἔτυμος, ὁ ἀληθής. τὸ δὲ πρόθυμος καὶ μεγάθυμος καὶ ὀξύθυμος ἀσυνθέτως ἔσχε τὸ υ.

121. Τὰ εἰς ας λήγοντα ὑπὲρ δύο συλλαβὰς προπαροξυνόμενα καὶ ἔχοντα πρὸ τέλους τὸ α, συνεσταλμένον αὐτὸ ἔχει. ταύτῃ μοι δοκεῖ καὶ τὸ ἴασος τὸ α συστέλλειν τῷ χαρακτῆρι πεισθέν; ἐπὶ γὰρ προπαροξυτόνων τῶν ἐχόντων τὸ ὁ ἐρᾶται καὶ ἡ συστολὴ καὶ ἡ ἔκτασις, ὡς ἐν τῷ τάγμασος καὶ ἔμπνασος. ἀλλὰ καὶ κέρασος καὶ ἔρασος.

122. Τὰ εἰς τι λήγοντα ἐπιῤῥήματα εἰ γένοιτο ἀπὸ τῶν εἰς ζω ληγόντων ῥημάτων ἢ ἀπὸ τῶν εἰς ως ἐπιῤῥημάτων, συστέλλειν θέλει τὸ ι, Ἰαστί, Λυδιστί, Φρυγιστί, Δωριστί, μεγαλωστί, δημιωστί, ἱερωστί, νεωστί. τὸ μέντοι ἀπνευστὶ καὶ ἀνοιστὶ παρὰ τὸ ἄπνευστος, καὶ ἀνώιστος, τὰ δὲ ἀπὸ πτωτικῶν, οὕτως μηκύνεται, ὡς ἔχει τὸ ἀκονιτί, ἀναιμωτί, πανθοινί, ἀκριτί. ἔστι δὲ ὅτε ποιητικῇ ἀδείᾳ συνεσταλμένον προφέρεται.

119. ῥάρος) Sic codex cum spiritu aspero.

120. ἐκτείνεσθαι) Codex ἐκτείνειν. In fine scribere debebat ἔσχε τὸ υ μακρόν.

121. προπαροξυτόνων) Sic in margine; in textu ὀξυτόνων.

Νέστωρ δ' ὁ γέρων ἀμογητὶ ἄειρεν.

ἀμισθὶ γάρ σε πάμπαν.

123. Τὰ εἰς ου ἐπιῤῥήματα * * *

124. Αἱ διὰ τοῦ ι μόνου ἐπεκτάσεις ἐν οἱῳδήποτε ...ερει λόγου ἐκτεταμένον ἔχουσι τὸ ι, ὡδί, ἐνθαδί, ...νί, δευρί. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἀντωνυμιῶν, ...εινοσί, οὑτοσί.

125. Πᾶν εἰς ζω λῆγον ῥῆμα ἔχον πρὸ τέλους ... ι, συνεσταλμένον αὐτὸ ἔχει. οἰκίζω, κιθαρίζω, ...ολεμίζω, ἐλπίζω, σκελίζω. τὸ μέντοι δανείζω διὰ ...φθόγγου γράφεται. οὐ μέντοι δι' ἐκτεταμένου τοῦ ι.

Περὶ μονοσυλλάβων.

126. Πᾶν μονοσύλλαβον ὄνομα οὐδέτερον περι...πᾶται, οἷον πᾶν, πῦρ, κῆρ, ἦρ, κρῖ, σκῶρ, ὦς, ...ῦς, σταῖς. καὶ αἱ κλητικαὶ τούτων. τῆς γὰρ εὐ...ίας τῇ παραληγούσῃ ἀκολουθεῖ καὶ ἡ κλητική. ...ρισπᾶται καὶ τὰ μονοσύλλαβα τῶν στοιχείων ὀνό...τα, μῦ, νῦ, ξῦ, πῖ, ρῶ, ταῦ, καὶ τὰ λοιπά. ἐν τοῖς ἀρσενικοῖς περισπᾶται τὸ χᾶς, Θρᾷξ, καὶ τὸ ...ῖξ. ἐκ τοῦ Θρᾴιξ γὰρ Θρᾷξ, καὶ ἐκ τοῦ βόαξ βῶξ.

127. Ἀπὸ τῶν εἰς ας ληγόντων ἀρσενικῶν πε...πᾶται τὸ λᾶς, πᾶς, φθοῖς. τὸ μέντοι δισύλλα... οὐδείς καὶ μηδείς ὀξύνεται. περισπῶνται καὶ ...ντα τὰ διὰ τοῦ υς ψιλοῦ μονοσύλλαβα, μῦς, ..., ὗς. αἱ δὲ πλάγιαι τούτων βραχὺ ἔχουσι τὸ υ ... παροξύνονται, σύες, μύες καὶ τὰ λοιπά. τὰ ...λυκὰ δὲ περισπῶνται ταῦτα, μνᾶ, γῆ, γραῦς, ...ς ἡ νῆσος, βῶς τὸ σκουτάριον κατὰ μεταβολὴν

...3. Spatium in fine lineae vacuum decem ferme syllabarum.

...7. φθοῖς) Excidit ἄς, quod et sequentia, et sectio 129. docent.

τȣ̃ βȣ̃ς. δῶς δὲ ἡ δωρεά, καὶ κλείς, καὶ αἴξ ὀξύνονται· Πάν κύριον, φθείς, Ζεύς, ῥήξ, μήν, χήν, σής, κτείς, θώψ, Τρώς, καὶ φώς, ὁ ἀνήρ, ὀξύνονται. καὶ τὰ μετοχικά, στάς, βάς, στάν, βάν.

128. Τὰ εἰς ας κατ' ἀποβολὴν τȣ̃ σ κλινόμενα ἢ διὰ τȣ̃ ντ περισπῶνται, οἷον Βορᾶς, Βορᾶ, Θωμᾶς, Θωμᾶ, ἀλλᾶς, ἀλλάντος. πλὴν τȣ̃ ἱμάς, ἱμάντος, καὶ ἀνδριάς, ἀνδριάντος. καὶ αἱ μετοχαὶ ἱστάς, ἱστάντος, ἰβάς, ἰβάντος. ὅσα δὲ ȣ̓ κατὰ ἀποβολὴν τȣ̃ σ ȣ̓δὲ διὰ τȣ̃ ντ κλίνονται, ὀξύνονται, ἐθάς, ἐθάδος, φυγάς, φυγάδος, καὶ τὰ θηλυκά, λαμπάς, τριάς. καὶ τὰ εἰς αν ὑπὲρ μίαν συλλαβὴν ὀξύνονται καὶ ἐπὶ τῆς εὐθείας καὶ ἐπὶ τῆς κλητικῆς. ὁ Ἀλκμάν, ὁ παιάν. αἱ δὲ γενικαὶ τȣ́των περισπῶνται, τȣ̃ Ἀλκμᾶνος, τȣ̃ παιᾶνος.

129. Τὰ εἰς εις διφθογγιζόμενα ἅπαντα ὀξύνονται, ȣ̓δείς, μηδείς, καθείς. καὶ αἱ μετοχαί, ὁ τυφθείς, ὁ ποιηθείς, πλὴν τȣ̃ ὁ εἷς μονοσυλλάβȣ. καὶ προείπομεν.

130. Τὰ εἰς ευς ἅπαντα ὀξύνονται, βασιλεύς, Πηλεύς. αἱ κλητικαὶ δὲ ἀποβάλλȣσι τὸ σ καὶ περισπῶνται. τὸ Σοφοκλῆς δέ, Ἡρακλῆς, Τιμοκλῆς συναιρȣ̃νται ἐκ τȣ̃ Σοφοκλέης καὶ τῶν ὁμοίων.

131. Περισπῶνται καὶ ὅσα εἰς ȣ ἔχȣσι τὴν γενικήν, Ἑρμῆς, Ἑρμȣ̃, Ἀπελλῆς, Ἀπελλȣ̃. τὰ δὲ παρ' αὐτὸ ὀξύνονται εἴτε ἀρσενικά, εἴτε θηλυκά, ψευδής, ψευδέος, ἀληθής, ἀληθέος. προβολής, προβολῆτος, καὶ τὰ ὅμοια.

132. Τὰ εἰς ȣς ἁπλᾶ ἅπαντα περισπῶνται, χȣ̃ς, νȣ̃ς, ῥȣ̃ς, ἁπλȣ̃ς, διπλȣ̃ς, πολλαπλȣ̃ς.

133. Τὰ εἰς υς εἴτε ἀρσενικά, εἴτε θηλυκά, ὀξύνονται, ταχύς, βραδύς, ἰχθύς, χλαμύς. τὸ μέντοι ὀσφὺς εὗρον παρὰ τοῖς παλαιοῖς περισπώμενον. ἀλλὰ κατὰ συνήθειαν ὄξυνε.

134. Τὰ εἰς ων ἀρσενικά, εἰ μὲν διὰ τοῦ ντ λίνονται, περισπῶνται, Ξενοφῶν, Ξενοφῶντος, Χαι- ιφῶν, Χαιρεφῶντος, ὅτε ἀπὸ συναιρέτων ταῦτα. δὲ ἑτέρως κλίνονται, ὀξύνονται. Τυφών, Τυφῶ- ς, ἡγεμών, ἡγεμόνος, πλὴν τοῦ Ποσειδῶν, Ποσει- ῶνος. συναιρεῖται γὰρ ἐκ τοῦ Ποσειδάων. περι- τῶνται καὶ αἱ συναιρούμεναι μετοχαί, ὁ ποιῶν, ὁ ιῶν, καὶ οἱ δεύτεροι μέλλοντες τῶν βαρυτόνων, ὁ ιπῶν, ὁ λιβῶν.

135. Τὰ εἰς ως ὀξύνονται, ἱερώς, λαγώς, ἀ- ώς, ὁ ἄγνωστος. τὸ μέντοι ταὼς καὶ τυφῶς παρὰ ῖς παλαιοῖς περισπώμενα εὗρον, ἃ καὶ δικατά- κτά εἰσι. καὶ ὁ ταῶν γὰρ καὶ ὁ τυφῶν. ἀλλὰ ἰ τὸ λαγῶς περισπώμενον εὗρον. σὺ δὲ κατὰ ν συνήθειαν ὄξυνε. ὀξύνονται καὶ αἱ μετοχαί, ὁ ·υφώς, ὁ πεποιηκώς, ὁ ἑστώς. εἰ γὰρ καὶ συναι- ται ἐκ τοῦ ἑσταώς, ἀλλ' οὐκ ἐξ ὀξείας καὶ βα- ιs. διὸ πάλιν ὄξυνε κατὰ τὸν κανόνα.

136. Οὐδὲν θηλυκὸν ἢ οὐδέτερον ὄνομα ὑπὲρ μίαν λαβὴν περισπᾶται ἀσυναίρετον ὄν, ἀλλὰ τὰ πε- πασθέντα ἐκ συναιρέτων περιεσπάσθησαν· ὡς ἡ ἀργυρέα, ἡ ἀργυρᾶ, καὶ ἡ χρυσέα, ἡ χρυ- ἡ φακῆ, ἡ συκῆ, ἡ ἀμυγδαλῆ, ἡ γαλῆ, ἡ ·δαλῆ, ἡ κυνῆ, ἡ γῆ. τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ Ἀθη- μνᾶ, καὶ ἐπὶ τῶν οὐδετέρων, κανέον, κανοῦν, υρέον, ἀργυροῦν. καὶ αἱ μετοχαὶ τὸ ποιοῦν, τὸ ν. τὰ δὲ μὴ ἀπὸ συναιρέτων πάντα ὀξύνονται. λμπάς, ἡ Λητώ, τὸ ζευγνύς τὸ δεικνύν, τὸ ύν. τὸ δὲ πᾶν, ἀπολογίαν ἔχει τὸ θέλειν πε- ᾶσθαι, ὡς τὸ ἀρσενικὸν καὶ ὅσα θηλυκὰ ἢ ·ερα ἀπὸ ἀρσενικῶν λῃγόντων εἰς ους περισπῶν- ἡ ἁπλῆ, τὸ ἁπλοῦν, ὅτι καὶ ἁπλοῦς. ἡ τρι- τὸ τριπλοῦν, ὅτι καὶ τριπλοῦς. καὶ τὰ τοιαῦτα.

Περὶ τῶν ἐθνικῶν ὀνομάτων.

137. Τὰ ἐθνικὰ καὶ Ἑβραϊκὰ ὀνόματα μονόκλιτά εἰσι καὶ ὀξύνονται ἐπὶ πασῶν πτώσεων. οἷον ὁ Σαμψών, τοῦ Σαμψών, ἡ Μαριάμ, τῆς Μαριάμ. ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν πτώσεων καὶ ἀριθμῶν.

Περὶ γενικῆς καὶ δοτικῆς.

138. Πᾶσα γενικὴ καὶ δοτικὴ μακροκατάληκτος ἐπὶ τῆς μακρᾶς ἔχουσα τὸν τόνον περισπᾶται ἐπὶ παντὸς ἀριθμοῦ, τοῦ καλοῦ, τῷ καλῷ, τοῦ ἀληθοῦς, τῷ ἀληθεῖ, τῆς λαμπρᾶς, τῇ λαμπρᾷ. σεσημείωται ἐν ἀντωνυμίαις ἡ ἐμοὶ καὶ σοί δοτική. καὶ τὰ Ἀττικὰ τοῦ νεώ, τοῦ λεώ. τὸν τόνον γὰρ τῆς κοινῆς εὐθείας φυλάττουσιν Ἀττικοὶ ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσιν.

139. Αἱ ἀπὸ τῶν εἰς α βαρυτόνων εὐθειῶν γενικαὶ παροξύνονται, δικαία, δικαίας, μαία, μαίας. πλὴν τοῦ μία, μιᾶς.

Περὶ δοτικῶν ὅσαι λήγουσιν εἰς ι.

140. Πᾶσα δοτικὴ εἰς ι λήγουσα καὶ ἐπὶ τέλους ἔχουσα τον τόνον ὀξύνεται. τῷ βοΐ, τῷ ποδί, τοῖς βουσί, τοῖς ποσί, πλὴν τῆς ἡμῖν ἀντωνυμίας. ἐὰν δὲ ἐν τῇ παραληγούσῃ ἔχῃ τὸν τόνον μακρᾷ οὔσῃ, προπερισπᾶται, οἷον τῷ ἦρι, τῷ ὗι, τῷ ἱδρῶτι, τοῖς ἱδρῶσι, τοῖς πᾶσι, τοῖς στᾶσιν. αἱ δὲ εἰς α λήγουσαι δοτικαὶ μακρὸν αὐτὸ ἔχουσι καὶ παροξύνονται, τῷ λάᾳ, τῇ μαίᾳ, τῇ γραίᾳ, τῇ εὐθείᾳ, τῇ βραχείᾳ. τούτων καὶ αἱ γενικαὶ παροξύνονται, ὡς προεγράφη. ὡσαύτως ἡ γενικὴ μετὰ τῇ δοτικῇ περισπᾶται ἐπ' ἐκείνων, τῆς γραιᾶς, τῇ γραιᾷ, τῆς μακρᾶς, τῇ μακρᾷ. μακροκατάληκτα γάρ ἐστι τὰ τοιαῦτα.

140. παροξύνονται, τῷ λάᾳ) Codex προπαροξύνονται.

141. Πᾶσα αἰτιατικὴ ἑνικὴ εἰς α λήγουσα βραχὺ αὐτὸ ἔχει καὶ περισπᾶται, ἐὰν πρὸ μιᾶς ἔχῃ τὸν τόνον καὶ μακρᾷ παραλήγηται. τὸν ἱδρῶτα, τὸν πτῶκα, τὸν μῆνα, καὶ τὰ τοιαῦτα. ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν αἱ εἰς αι λήγουσαι εὐθεῖαι τῶν πληθυντικῶν ἐκτείνουσι τὸ α τῶν αἰτιατικῶν, καὶ παροξύνουσιν αὐτάς, οἱ Χρῦσαι, τοὺς Χρύσας, αἱ Μοῦσαι, τὰς Μούσας. αἱ δὲ εἰς ες συστέλλουσι καὶ περισπῶσιν, οἷον οἱ μῆνες, τοὺς μῆνας, οἱ σωλῆνες, τοὺς σωλῆνας.

142. Πᾶσα αἰτιατικὴ εἰς ν λήγουσα τῇ ἰδίᾳ εὐθείᾳ ὁμοτονεῖν θέλει καὶ ὁμοχρονεῖν, ὁ βοῦς, τὸν βοῦν, ὁ Ἑρμῆς, τὸν Ἑρμῆν, ὁ Βοῤῥᾶς, τὸν Βοῤῥᾶν. σημείωσαι τὸν ἰχθὺν παρὰ Πινδάρῳ βραχυνόμενον καὶ ὀξυνόμενον, παρὰ δὲ τοῖς ἄλλοις περισπώμενον. καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν πρὸ μιᾶς συλλαβῆς ἐχόντων τὸν τόνον, ὁ Αἰνείας, τὸν Αἰνείαν, ἡ Μοῦσα, τὴν Μοῦσαν, ἡ μαῖα, τὴν μαῖαν, ἡ εὐθεῖα, τὴν εὐθεῖαν, ἡ δικαία, τὴν δικαίαν. καὶ ἁπλῶς τῇ ἰδίᾳ εὐθείᾳ ὁμοτονεῖ ἡ αἰτιατική, ὅτι καὶ ὁμοχρονεῖ. ποῖαι δὲ τῶν εὐθειῶν ἔχουσι τὸ α μακρόν, καὶ ποῖαι βραχύ, μάθοις ἐν τοῖς ἔμπροσθεν κατὰ λεπτόν.

143. Αἱ συναιρούμεναι αἰτιατικαὶ ἐξ ἀνάγκης περισπῶνται, καὶ αἱ εὐθεῖαι ὀξύνονται, ὁ ἀληθής, τὸν ἀληθέα καὶ ἀληθῆ, ὁ ψευδής, τὸν ψευδέα καὶ ψευδῆ. ἐπὶ δὲ τῶν πληθυντικῶν καὶ αἱ εὐθεῖαι καὶ αἱ αἰτιατικαὶ περισπῶνται, οἱ ἀληθεῖς, τοὺς ἀληθεῖς, τὰ ἀληθῆ. αἱ εἰς ω ἀρσενικαὶ αἰτιατικαὶ ἐξ ἀποκοπῆς γίνονται καὶ περισπῶνται. τὸν ἱδρῶ γὰρ ἐκ τοῦ ἱδρῶτα λεγόμενον, τὸν Ποσειδῶ, ἐκ τοῦ Ποσειδῶνα, καὶ οὐδέτερον τὸ δῶ ἐκ τοῦ δῶμα. περισπῶνται καὶ τὰς τῶν θηλυκῶν ὀνομάτων αἰτιατικάς, τὴν ἠόα, τὴν ἠῶ, τὴν αἰδόα, τὴν αἰδῶ. ἠὼς γὰρ καὶ αἰδὼς εἰσὶν αἱ εὐθεῖαι. τὴν μέντοι Σαπφὼ καὶ τὴν Λητὼ καὶ τὴν Ἐρατώ, καὶ τὰ ὅμοια κἂν συν-

χρημένα ὦσιν, ὀξύνονται, διὰ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα, πᾶσα πτῶσις ὁμοφωνήσασα τῇ ἑτέρα πτώσει καὶ τὸν τόνον αὐτῆς ἔχει ὁμοίως καὶ τὸν χρόνον. Σαπφὼ γὰρ καὶ ἡ αἰτιατικὴ ὡς ἡ εὐθεῖα, καὶ τὰ λοιπὰ ὡσαύτως. τὸν εὐκλεᾶ, τὸν εὐφυᾶ, τὸν ἐνδεᾶ Ἀττικά εἰσι καὶ περισπῶνται, κατὰ τροπὴν τȣ̃ α εἰς η γινόμενα.

144. Πᾶσα κλητικὴ ἐπὶ τέλȣς ἔχȣσα τὸν τόνον τῇ ἰδίᾳ εὐθείᾳ ὁμοτονεῖ, ὁ σοφός, ὦ σοφέ, ὁ Ξενοφῶν, ὦ Ξενοφῶν, ὁ Βορρᾶς, ὦ Βορρᾶ. παρὰ τὸν κανόνα τȣ̃τον περισπῶνται τὸ αἰδοῖ, ὦ Λητοῖ, καὶ τὰ ὅμοια.

145. Πᾶσα κλητικὴ τὸν ἴσον χρόνον θέλει ἔχειν τῆς ἰδίας εὐθείας, ὡς τὸ ὁ πλόος, ὦ πλόε, ἡ Μȣ̃σα, ὦ Μȣ̃σα, καὶ πάλιν, ὁ Χρύσης, ὦ Χρύση, ὁ Αἰνείας, ὦ Αἰνεία. πολλάκις δὲ εἰς μακρὸν ληγȣ́σης τῆς εὐθείας ἡ κλητικὴ βραχυκαταληκτεῖ, ὅταν δηλονότι τὴν ἐπὶ τῆς ἰδίας εὐθείας φύσει μακρὰν ἡ γενικὴ εἰς θέσιν μεταποιῇ, οἷον Αἴας, Αἴαντος. τὸ ν γὰρ καὶ τὸ τ ἐκτείνει τὸ α. ἡ κλητικὴ λοιπόν, ὦ Αἶαν, βραχυκαταληκτεῖ καὶ περισπᾶται. καὶ ἐπὶ τῶν ῥηματικῶν ἐλάττονα χρόνον ἔχει ἡ κλητική, ὁ προφήτης, ὦ προφῆτα, ὁ θύτης, ὦ θῦτα. διὸ καὶ περισπᾶται.

146. Οὐδέποτε μείζονα χρόνον τῆς εὐθείας ἔχει ἡ κλητική, ὡς εἶναι αὐτὴν μακροκατάληκτον, τῆς εὐθείας ȣ̓́σης βραχυκαταλήκτȣ.

Περὶ εὐθείας καὶ αἰτιατικῆς τῶν δυϊκῶν.

147. Τὰ εἰς α λήγοντα δυϊκὰ ἀπὸ μὲν ὀξυτόνων ὀξύνονται ἐπὶ τῆς εὐθείας καὶ τῆς κλητικῆς, ὁ αἰχμητής, τὼ αἰχμητά, ὁ ὀλιγοσός, τὼ ὀλιγοσά. ἀπὸ δὲ περισπωμένων εὐθειῶν περισπῶνται, ὁ Ἑρμῆς, τὼ Ἑρμᾶ, ὁ Ἀπελλῆς, τὼ Ἀπελλᾶ, ὦ Ἀπελλᾶ.

148. Τὰ εἰς ω λήγοντα δυϊκὰ ἐπὶ τέλους ἔχοντα τὸν τόνον ὀξύνονται ἐπὶ τῶν ἀρσενικῶν καὶ οὐδετέρων, τὼ σοφώ, τὼ καλώ. τὰ δὲ πρὸ μιᾶς ἔχοντα τὸν τόνον, καὶ εἰς α λήγοντα, οἷον τὼ Αἰνεία, ὢ Ἑρμεία, μακρὸν ἔχουσι τὸ α, καὶ παροξύνονται ὁμοίως τῇ δοτικῇ τῶν ἑνικῶν.

Περὶ γενικῆς καὶ δοτικῆς τῶν δυϊκῶν.

149. Αὕτη εἰς οιν ἢ εἰς αιν λήγουσα καὶ ἐπὶ τέλους ἔχουσα τὸν τόνον περισπᾶται, τοῖν σοφοῖν, τοῖν καλοῖν, ταῖν τιμαῖν, ταῖν Σαπφοῖν. καὶ πᾶσα γενικὴ καὶ δοτικὴ μακροκατάληκτος ἐπὶ τῆς μακρᾶς ἔχουσα τὸν τόνον περισπᾶται. τοῖν Χρύσαιν δὲ καὶ Μούσαιν παροξύνονται.

Περὶ τῶν εὐθειῶν τῶν πληθυντικῶν, ὅσαι ἐπὶ τέλους ἔχουσι τὸν τόνον.

150. Ἐπὶ τέλους ἔχουσαι τὸν τόνον αἱ εὐθεῖαι τῶν πληθυντικῶν ἢ εἰς οι ἢ εἰς αι λήγουσαι, καὶ αἱ τούτων αἰτιατικαὶ καὶ κλητικαὶ τὸν τόνον τῆς εὐθείας τῶν ἑνικῶν φυλάττουσιν ἐπί τε ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν καὶ οὐδετέρων, οἷον ὁ σοφός, οἱ σοφοί, τοὺς σοφούς, ὦ σοφοί. ὁ χρυσοῦς, οἱ χρυσοῖ, τοὺς χρυσοῦς, ὦ χρυσοῖ. ὁ Ἑρμῆς, οἱ Ἑρμαῖ, ὦ Ἑρμαῖ.

151. Αἱ εἰς εις ἀπὸ συναιρέτων περισπῶνται, Πηλεῖς, βασιλεῖς.

152. Αἱ εἰς αι ἢ εἰς οι λήγουσαι εὐθεῖαι τῶν πληθυντικῶν καὶ ἐν τῇ παραληγούσῃ ἔχουσαι τὸν τόνον, οὔσῃ μακρᾷ, περισπῶνται, οἱ Χρῦσαι, οἱ δοῦλοι, αἱ Μοῦσαι. ἡ αι γὰρ καὶ ἡ οι δίφθογγος ἐν τοῖς ὀνόμασι καὶ ἐν τοῖς ἀπαρεμφάτοις ἀντὶ βραχέων λογίζονται.

153. Αἱ εἰς ας λήγουσαι αἰτιατικαί, καὶ πρὸ μιᾶς ἔχουσαι τὸν τόνον, ἂν μὲν ἡ εὐθεῖα τούτων εἰς

αι λήγη, μακρὸν ἔχουσι τὸ α καὶ παροξύνονται, οἱ Αἰνείαι, τοὺς Αἰνείας. αἱ Μοῦσαι, τὰς Μούσας. εἰ δὲ εἰς ες ἡ εὐθεῖα λήγει, βραχὺ τὸ α ἔχει καὶ προπερισπᾶται.

154. Μακρᾶς οὔσης τῆς παραληγούσης, τῆς δὲ ληγούσης βραχείας, ἡ λέξις προπερισπᾶται, οἱ μῆνες, τοὺς μῆνας, αἱ δαῖτες, τὰς δαῖτας.

Περὶ τῶν πληθυντικῶν τῶν οὐδετέρων.

155. Τὰ πληθυντικὰ τῶν οὐδετέρων εἰς α λήγοντα, καὶ ἐν τῇ παραληγούσῃ ἔχοντα τὸν τόνον, οὔσῃ μακρᾷ, προπερισπῶνται. τὰ εὐθεῖα, τὰ δοῦλα. βραχὺ γὰρ ἔχουσι τὸ α.

156. Πᾶσα γενικὴ καὶ δοτικὴ μακροκατάληκτος ἐπὶ τῆς μακρᾶς ἔχουσα τὸν τόνον περισπᾶται. προεγράφη καὶ ἐν τοῖς ἀρσενικοῖς. αἱ μὲν εἰς αι λήγουσαι εὐθεῖαι τῶν πληθυντικῶν περισπῶσι τὰς γενικάς, οἱ Χρῦσαι, τῶν Χρυσῶν, αἱ Μοῦσαι, τῶν Μουσῶν. αἱ δὲ εἰς ες οὐκέτι, ἀλλὰ παροξύνουσι, πλὴν εἰ μὴ μονοσύλλαβόν ἐστι τὸ ὄνομα, ὁ μήν, οἱ μῆνες, τῶν μηνῶν, ἡ δαΐς, αἱ δαῖτες, τῶν δαιτῶν.

157. Αἱ εἰς ι δοτικαὶ πληθυντικαὶ ὀξύνονται, βουσί, Τρωσί, πλὴν τῆς ἡμῖν ἀντωνυμίας.

158. Πᾶν ῥῆμα μακροκατάληκτον ἐπὶ τῆς μακρᾶς ἔχον τὸν τόνον περισπᾶται, ποιῶ, ποιεῖς, βοῶ, βοᾷς. τὰ προστακτικά, νοοῦ, θοοῦ, ποιοῦ. ποιεῖν, βοᾶν, τὰ ἀπαρέμφατα. περισπᾶται καὶ τὸ ἐχρῆν. χρὴ δὲ ἀντὶ τοῦ ἐνδέχεται, καὶ φής, ἀντὶ τοῦ λέγεις, κἂν καὶ μακροκατάληκτα ὦσιν, ὀξύνονται. ποιεῖσθαι, βοᾶσθαι, ποιῆσαι, λαλῆσαι. τὰ Ἀττικὰ παροξύνονται, οἶδας, ὦφας. οἱ παρακείμενοι προπερισπῶνται. ἦσα ἀντὶ τοῦ ἔλεξα, ὦσα ἀντὶ τοῦ ἐδίωξα καὶ τὰ ὅμοια.

159. Πᾶσα μετοχὴ ἀπὸ συναιρέτων οὖσα περισπᾶται, ὁ ποιῶν, τὸ ποιοῦν, τὸ βοῶν. αἱ δὲ μὴ ἀπὸ συναιρέσεως εἰς ω λήγουσαι, κἂν ἐπὶ τέλους ἔχωσι τὸν τόνον, οὕτω διαστέλλονται· ὧν αἱ γενικαὶ φύσει μακρᾷ παραλήγονται, τούτων αἱ εὐθεῖαι περισπῶνται, τοῦ τυποῦντος, ὁ τυπῶν, τοῦ σπεροῦντος, ὁ σπερῶν, τοῦ τεκνοῦντος, ὁ τεκνῶν. μέλλοντες γάρ εἰσι β΄. ὧν δὲ ἐν τῇ παραληγούσῃ τῆς γενικῆς τὸ ο μετὰ τοῦ ντ, θέσει δηλονότι μακρὸν, ὀξύνονται, τοῦ λαβόντος, ὁ λαβὼν, τοῦ δραμόντος, ὁ δραμὼν, τοῦ ἁμαρτόντος, ὁ ἁμαρτών. ἀόριστοι γάρ εἰσι β΄.

160. Αἱ εἰς ας μετοχαὶ ὀξύνονται, ὁ ἱστάς, ὁ ἀναβάς, καὶ τὰ οὐδέτερα, τὸ ἱστάν, τὸ ἀναβάν. αἱ δὲ γενικαὶ παροξύνονται, τοῦ ἱστάντος, τοῦ ἀναβάντος. διὸ καὶ τὸν τόνον αὐτῆς φυλάττουσι.

161. Τὰ θηλυκὰ προπερισπῶνται, ἡ ἱστᾶσα, ἡ ἀναβᾶσα. λέγει γὰρ ὁ κανών· ἡ γενικὴ τοῦ ἀρσενικοῦ τρέπουσα τὸ τ εἰς α καὶ τὴν παραλήγουσαν εἰς φύσει μακρὰν τὸ θηλυκὸν ποιεῖ. τοῦ ἱστάντος, ἡ ἱστᾶσα, ὡς καὶ τοῦ τυποῦντος, ἡ τυποῦσα. ὁ ποιήσας, ὁ λαλήσας, μακρὸν ἔχουσι τὸ α καὶ παροξύνονται. τὸ ποιῆσαν δὲ καὶ τὸ λαλῆσαν βραχυκαταληκτοῦσι καὶ προπερισπῶνται. ὁ τυφθεὶς, ὁ ποιηθεὶς ὀξύνονται. ὁ βιοὺς, ὁ διδοὺς, ὀξύνονται. τὰ δὲ τούτων οὐδέτερα περισπῶνται, τὸ βιοῦν, τὸ διδοῦν. ὁ ζευγνύς, ὁ δεικνύς, καὶ τὰ οὐδέτερα, τὸ ζευγνύν, καὶ τὸ δεικνύν, ὀξύνονται. αἱ γενικαὶ τούτων καὶ αἱ λοιπαὶ πτώσεις προπερισπῶνται, τοῦ δεικνῦντος, τοῦ ζευγνῦντος, τῷ ζευγνῦντι, τὸν ζευγνῦντα, καὶ τοῖς ζευγνῦσι. καὶ τὰ θηλυκὰ τούτων ὡσαύτως, ἡ ζευ-

161. τοῦ δεικνῦντος) In margine: σημείωσαι περὶ τοῦ δεικνῦντος καὶ ζευγνῦντος καὶ τῶν τοιούτων, ὅτι προπερισπῶνται.

γνῦσα, ἡ δεικνῦσα, καὶ ὁ κανὼν ἐν τῷ ἱςᾶσα, βᾶσα.

162. Αἱ εἰς ως μετοχαὶ ὀξύνονται, ὁ τετυφώς, ὁ πεποιηκώς. ἀλλὰ δὴ καὶ ὁ ἑνεςὼς καὶ τὸ ἑνεςώς. κἂν γὰρ καὶ συναιρῆται, ἀλλ᾽ οὐκ ἐξ ὀξείας καὶ βαρείας, ἀλλ᾽ ἐκ βαρείας καὶ ὀξείας. διὸ πάλιν ὀξύνεται. τὰ θηλυκὰ προπερισπῶνται, ἡ τετυφυῖα, ἡ πεποιηκυῖα. αἱ μετοχαὶ δὲ πᾶσαι, διχρόνῳ παραληγόμεναι, περισπῶνται, οἷον βᾶσι, στᾶσι. λέγει γὰρ ὁ κανών, ὅτι κατὰ τὴν παραλήγουσαν ἰσοχρονεῖν θέλει ταῖς ἄλλαις πλαγίαις ἡ δοτικὴ τῶν πληθυντικῶν. ἐνίοτε δὲ καὶ μείζονα χρόνον θέλει ἔχειν, οὐδέποτε δὲ ἐλάττονα, ὥστε καὶ τὸ ἱμᾶσι καὶ ἀνδριᾶσι προπερισπῶνται.

Περὶ τῶν ἄρθρων.

163. Τῶν ἄρθρων τὰ μὲν προτακτικά, οἷον ὁ Αἴας, τοῦ Αἴαντος· τὰ δὲ ὑποτακτικά, ἃ ὑποτεταγμένα τοῖς ὀνόμασι τίθενται καὶ ὕςερα, οἷον, ὁ Αἴας, ὃς ἀνδρεῖος ἦν, τὸ ὃς ὑποτακτικόν ἐςιν ἄρθρον. ὡσαύτως καὶ τὸ οὗ, καὶ τὰ τοιαῦτα. τὰ γοῦν ὑποτακτικὰ ταῦτα ἐκ τῶν προτακτικῶν γίνονται, τὸ ὃς ἀπὸ τοῦ ὁ, τὸ οὗ ἀπὸ τοῦ τοῦ, κατὰ ἀποβολὴν τοῦ τ. καὶ τἄλλα ἀκολούθως. καὶ τοὺς αὐτοὺς τόνους τοῖς προτακτικοῖς ἔχουσι. πᾶν δὲ ἄρθρον ὀξύνεται ἐπὶ ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ καὶ οὐδετέρου γένους, πλὴν τῶν γενικῶν καὶ δοτικῶν. ἐπιδέχονται καὶ δασεῖαν πάντα, ὡς κατὰ ἀφαίρεσιν τούτων γινόμενα. λέγει γὰρ ὁ κανών, τὰ κατὰ ἀφαίρεσιν ψιλοῦ δασύνονται.

164. Πᾶσα πρόθεσις ὀξύνεται. ἐν δὲ τῇ συνεπείᾳ βαρύνονται αἱ δισύλλαβαι, οἷον ἀνὰ τὴν πό-

164. συνεπείᾳ) Codex συνθέσει.

λιν, κατὰ τὴν πόλιν. καὶ τῶν μονοσυλλάβων αἱ ἀπὸ συμφώνȣ ἀρχόμεναι. οἷον πρὸς τὴν πόλιν ἀπέρχομαι, πρὸ τῶν ἄλλων πορεύομαι. ἐν δὲ ταῖς συνθέσεσι πᾶσαι αἱ προθέσεις ἀποβάλλȣσι τὸν τόνον. σύνθεσις δέ ἐστιν, ὅτε ἡ πρόθεσις μεθ' ἑτέρας λέξεως ἓν μέρος λόγȣ γένηται. οἷον περιβολή, ἀναβαίνω, καταβαίνω. ἂν δὲ ἐπάγωνται τοῖς ὀνόμασιν αἱ δισύλλαβοι, ἀναβιβάζȣσι τὸν τόνον, οἷον τȣ̃ θεȣ̃ μȣ̃ ὕπο εὐεργετȣ̃μαι, τȣ̃ φίλȣ μȣ̃ πέρι καλῶ. καὶ τὰ τοιαῦτα.

165. Τὰ εἰς ω μέγα ἐπιῤῥήματα ἐπὶ τέλȣς ἔχοντα τὸν τόνον, περισπῶνται, ἀληθῶς, ἀψευδῶς. τὸ καθώς καὶ τὸ ὥς ἀντὶ τȣ̃ ȣ̔́τως ὀξύνονται.

166. Τὰ εἰς ω ὀξύνονται, ἰώ, ὤ, καὶ τὰ τοιαῦτα.

167. Τὰ εἰς ης διὰ τȣ̃ η ἅπαντα περισπῶνται, ἑξῆς, καθεξῆς, τὰ δὲ εἰς ι ὀξύνονται, δίς, τρίς.

168. Τὰ εἰς η λήγοντα περισπῶνται, διπλῆ, τριπλῆ, ὡς ἀπὸ περισπωμένων γινόμενα, τȣ̃ διπλῶς, τριπλῶς, πεζῶς, πενταχῶς. σὺν τȣ́τοις περισπᾶται καὶ τὸ ὁμαρτῆ, ἁμαρτῆ, κομιδῆ, ἵνα συνεμπέσῃ τῷ θηλυκῷ, τῇ κομιδῇ. πῆ καὶ ἧ, ἀντὶ τȣ̃ ὅπȣ καὶ καθά. ὀξύνονται δὲ ταῦτα ὠή, ὠή, δηλαδή. ὀξύνεται καὶ τὸ ἀκμήν, καὶ ἀκήν.

169. Τὰ εἰς ι λήγοντα ὀξύνονται, ἀμισθί, ἀπνευστί, δευρί. προπερισπῶνται δὲ τὸ αὖθι, ἦχι. τὸ δὲ ναίχι παροξύνεται.

170. Τὰ εἰς ει δίφθογγα ὀξύνονται, ἀεί, αἰεί.

171. Τὰ εἰς αι ὀξύνονται, βαβαί, χαμαί. τὸ δὲ εἴθε καὶ αἴθε παροξύνονται.

168. ταῦτα, ὠή.) Codex πάντα habet pro ταῦτα.

172. Τὸ χαμᾶζε περισπᾶται, ὡς εὗρον. ἀλλ' ἡ συνήθεια παροξύνει.

173. Τὰ εἰς οι περισπῶνται, ἐνταυθοῖ, Ἰσθμοῖ, ποῖ, ἐνδοῖ, ἀντὶ τοῦ ἔνδον, πεδοῖ, ἀρμοῖ. τὸ οἴκοι ἀντὶ τοῦ εἰς τὸν οἶκον παροξύνεται.

174. Τὰ εἰς οι καὶ εἰς αι σχετλιαστικὰ παραλόγως περισπῶνται, ὀττοτοῖ, καὶ εὐοῖ, παπαῖ, ἀτταταῖ. πλὴν τοῦ αἴ, βαβαί, οὐαί. παροξύνονται δὲ τὸ οἴμοι καὶ ὤμοι. ἡ δὲ συνήθεια ὀξύνει τὸ ἀτταταί καὶ τὸ παπαί.

175. Τὰ εἰς ευ περισπῶνται, φεῦ, ἐλελεῦ, εὖ, πλὴν τοῦ ἰδού, ἰού καὶ τοῦ οὐ ἀρνητικοῦ. τοῦτο καὶ ἐν τῇ συνεπείᾳ ὀξύνεται.

176. Τὰ εἰς υ ὀξύνεται, ἰθύ, εὐθύ. σὺν τούτοις καὶ τὸ εὐθύς.

177. Τὰ εἰς ξ ὀξύνονται, ὀδάξ, ἀπρίξ.

178. Τὰ εἰς α ἅπαντα ὀξύνονται, τριχά, τετραχθά, ἀναφανδά. καὶ ἄλλως. τὰ ἔχοντα μετὰ τοῦ ψ τὸ α, μάψ, λάξ, διαμπάξ. τὰ δὲ διὰ τοῦ α πρὸ μιᾶς ἔχοντα τὸν τόνον καὶ μακρᾷ παραληγόμενα προπερισπῶνται. ἦκα, αἶψα, οἷα ἀντὶ τοῦ καθά. καὶ τὸ ἅμα παροξύνεται διὰ τὸ βραχύνεσθαι τὴν παραλήγουσαν, καὶ τὸ κάρτα διὰ τὸ θέσει μακρόν.

179. Τὰ εἰς αρ προπερισπῶνται, αὐτῆμαρ, ἐννῆμαρ.

180. Τὰ ἐρωτηματικὰ περισπῶνται. πῶς, ποῦ, πῇ, ποῖ.

181. Τὸ πώποτε προπαροξύνεται.

182. Τὸ ἱνατί, διατί, καὶ ἐν τῇ συνεπείᾳ ὀξύνονται.

172. Τὸ χαμᾶζε) Codex τὸ μᾶζε.

183. Ὁ μέν, δέ, τέ, καί, ἐπεί, ἐπειδή, καὶ ὁ ἀλλά, ὀξύνονται. καὶ ἐν τῇ συνεπείᾳ βαρύνονται.

184. Τὸ εἴπερ, ἐπείπερ, ἐπειδήπερ, παροξύνονται. καὶ γὰρ ὁ πὲρ παραπληρωματικὸς ὢν ἐγείρει τὴν πρὸ αὐτοῦ βαρεῖαν εἰς ὀξεῖαν, ὡς καὶ ὁ κὲ ἐν τῷ αἴκεν, εἴκεν.

185. Τὸ ἐάν, ἄν, ἤν, ἐπάν, ὀξύνονται. ἐν δὲ τῇ συμφράσει βαρύνονται, ἂν θέλῃς, ἢν βούλει.

186. Τὸ εἴτε παροξύνεται. ἐν δὲ τῇ συνεπείᾳ τόνον οὐ δέχεται, εἰ θέλεις, εἰ βούλει.

187. Οἱ εἰς α λήγοντες σύνδεσμοι παροξύνονται, ἵνα, ὄφρα, ἄρα, τὸ ἀπόλυτον. ἆρα δὲ ἐρωτηματικὸν περισπᾶται, εἶτα, κᾆτα. καὶ δῆτα.

188. Οἱ παραπληρωματικοὶ πάντες ὀξύνονται, μήν, δή, ῥά. ἐν δὲ τῇ συνεπείᾳ βαρύνονται.

189. Τὸ οὖν, γοῦν, οὐκοῦν περισπῶνται. τὸ οὔκουν βαρύνεται.

190. Τὸ μῶν, ὂν ἀεὶ ἐρωτηματικόν, περισπᾶται. ἀπὸ γὰρ τοῦ μὴ οὖν σύγκειται.

191. Ὁ ἢ σύνδεσμος διαζευκτικὸς ὤν, ὀξύνεται. ἐν δὲ τῇ συνεπείᾳ βαρύνεται. ὡς τό, ἢ νὺξ ἐστιν ἢ ἡμέρα. ἐρωτηματικὸν δὲ ὂν τὸ ἦ ἀντὶ τοῦ ἆρα, καὶ βεβαιωτικὸν ἀντὶ τοῦ ὄντως, περισπᾶται.

192. Τὸ νὴ κατωμοτικόν, καὶ τὸ μὰ ἀπωμοτικόν, οἷον νὴ τοὺς λόγους, μὰ τοὺς λόγους, βαρύνονται.

183. συνεπείᾳ) Codex συνηθείᾳ.

186. συνεπείᾳ) Codex συνηθείᾳ.

192. τοὺς λόγους, βαρύνονται) Haec codex in lineae initio. Reliqua erasa sunt, quae index sequentis sectionis videntur esse debuisse.

193. Βάλλω, σέλλω, τίλλω, διὰ δύο λλ, ἐπὶ δὲ μέλλοντος δι' ἑνός, ὥσπερ καὶ τὸ βάλλων, ἔβαλλον, καὶ πάλιν βαλών, ἔβαλον, ἀντὶ τῦ ἔτρωσα. ἢ ὡς εἴπωμέν σοι περὶ τέτε σαφέστερον, ὅταν πολλάκις ὑποφαίνηται ἐν τοιέτῳ ῥήματι, οἷον ἀπὸ τῦ βάλλω, ἀντὶ τῦ τιτρώσκω, ἔβαλλον, πολλάκις δηλονότι, ἀντὶ τῦ ἐτίτρωσκον, διὰ δύο λλ ἐκφέρεται. ὅταν δὲ τὸ ἅπαξ, δι' ἑνός. ὕτω καὶ τὸ στέλλω, ἔστελλον. στελῶ δὲ καὶ στείλω, τίλλω, ἤγεν κόπτω, τίλω δὲ ἀντὶ τῦ κόψω. καὶ ἔτιλον ἀντὶ τῦ ἔκοψα ἅπαξ δηλονότι. δι' ἑνὸς λ καὶ ταῦτα.

Περὶ τῶν προθέσεων.

194. Αἱ προθέσεις, αἵ τε ἄλλαι καὶ ἡ ἓν καὶ ἡ σύν μετὰ τῶν ὀνομάτων ἢ ἐν παραθέσει εἰσίν, ἢ ἐν συνθέσει. καὶ παράθεσις μέν ἐστιν, ὅταν ἡ πρόθεσις καὶ τὸ ὄνομα δύο μέρη λόγε λαμβάνωνται, οἷον ἐν καιρῷ, σὺν καιρῷ. σύνθεσις δέ, ὅταν ἡ πρόθεσις μετὰ τῦ ὀνόματος ἢ ῥήματος, ἢ ἐπιῤῥήματος ἓν μέρος λόγε λαμβάνηται, οἷον ἔγκαιρον, σύγχρονον. ὅταν μὲν ὖν ἐν παραθέσει αἱ δύο αὗται προθέσεις ὦσι, συμφώνε ἐπαγομένε, τὸ ν φυλάττεσιν, ἐν καιρῷ, σὺν καιρῷ, σὺν πόνῳ. ὅτε δὲ ἐν συνθέσει εἰσίν, ἀμείβεσι τὸ ν ποικίλως, ὡς μάθῃς. ἤγεν πρὸς τὰ ἀμετάβολα λ, μ, ρ, ἐὰν ἐπάγωνται ταῦτα, οἷον ἐλλέγω, συλλέγω, ἔμμονος, σύμμονος, ἔῤῥοπος, σύῤῥοπος. μεταβάλλει δὲ εἰς μ συμφώνων ἐπαγομένων τῶν ἐκφωνεμένων ἄκροις τοῖς χείλεσιν, ὁμοίως τῷ μ, ἤτοι τῦ β, π, φ, ψ, οἷον ἐμβαίνω, συμβαίνω, ἔμπορος, σύμπονος. ἔμφωνον, σύμφωνον, ἔμψηφος, σύμψηφος. μεταβάλλεσι καὶ εἰς γ ἐπαγομένε τῦ γ, ἔγγονος, σύγγονος. ὡσαύτως καὶ τῶν ὁμοφώνων τῷ γ συμφώνων ἐπαγομένων, τῶν ἐκφωνεμένων δηλαδὴ ἔνδον τῦ λάρυγγος, τῦ κ, ξ, χ, οἷον ἐγκαλῶ, ὁμοίως τῷ γ, οἷον ἔγξιφος, ἐγ-

χέω, συγχέω. τῆ σ δὲ ἐπαγομένε ἐν τῇ ἐν προθέσει ἐφυλάχθη τὸ ν. ἐν δὲ τῇ σύν μετέβαλεν εἰς σ, οἷον ἔνσαρκος, ἔνσωμος, σύσσαρκος, καὶ σύσσωμος. ἔχει δὲ τὸ ἀμετάβλητον ἡ ἔν, ἵνα μὴ δόξῃ ἔς πρόθεσις.

Πόσα σημαίνει τὸ ὥς.

195. Ἰςέον ὅτι τὸ ὡς τριάκοντα σημαίνει παρὰ Τρύφωνι. παραβολήν,

ὥστε λέων ἐχάρη.

ἀνταπόδοσιν, ὡς τό,

ὣς αὖτις καθ᾽ ὅμιλον ἔδυ Τρώων.

ὑπερβολήν, ὡς τό,

ὡς ἐκ αἰνότερον καὶ κύντερον ἄλλο γυναικός.

ὁμοίωσιν, ὡς τό,

ὡς Ὀδυσῆος μεγαλήτορος υἱέϊ ἔοικεν.

ὅμως, ὡς τό,

ἀλλ᾽ ἐδ᾽ ὣς ἑτάρες ἐῤῥύσατο καὶ ἱέμενός περ.

ἀναφορικόν, ὡς τό,

ὣς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλες ἀγόρευον.

θαυμασμόν, ὡς τό,

ὡς ἀγαθαὶ φρένες ἦσαν ἐχέφρονι Πηνελοπείῃ.

ἴτως, ὡς τό,

ὣς εἰπὼν πυλέων ἐξέσσυτο φαίδιμος Ἕκτωρ.

τὸν σύνδεσμον, ὡς τό,

ὥς μοι καὶ τόνδ᾽ ἄνδρα πελώριον ἐξονομήνοις.

πως, ὡς τό,

194. τῆ κ, ξ, χ.) Codex τῆ κ, ξ, ψ.

195. ἰςτέον) Vide supra p. 111.

ὡς σπείσῃς Διῒ πατρί.

ὅτι, ὡς τό,

ἔγνων ὡς θεός.

ἐπεί, ὡς τό,

ὡς εἶδε χῶρον ἔρημον.

καὶ, ὡς τό, ὡς ἑστήκασι νόμοι καὶ παρ' ἡμῖν δικαστήρια. εἴθε, ὡς τό,

ὡς ὄφελες αὐτός τ' ὀλέσθαι.

διό, ὡς τό,

ὡς ἂν ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο, φίλον τέκος.

τὸ συναπτικόν, ὡς τό,

ὡς ὑμεῖς παρ' ἐμεῖο θοὴν ἐπὶ νῆα κίοιτε.

ὁμοίως, ὡς τό,

μνήσομαι ὡς με ἀσύφηλον.

ὅπως, ὡς τό,

ἤρξατο δ', ὡς πρῶτον Κίκονας δάμασ'. αὐτάρ.

ἐπὶ πρόθεσιν, ὡς τό,

ὡς αἰεὶ τὸν ὅμοιον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὅμοιον.

τοσοῦτον, ὡς τό,

ὅσσον Φαίηκες περὶ πάντων ἴδριες ἀνδρῶν
νῆα θοὴν ἐπὶ πόντον ἐλαυνέμεν.

καί, ὡς τό,

ὅπως, ὡς τὸ, ἤρξατο) Vide Etym. M. p. 824, 33. Odyss. XXIV. 310. Codex: ὅμως, ὡς τό, καὶ τρόπον ἤρξατο, ὡς πρῶτον Κίκονας δαμάσαντα.

ὡς τό, ὅσσον Φαίηκες) Codex: ὡς τὸ, ὡς ὅσσον Φαίηκες περὶ πάντων ἴδρυες. Hoc exemplum coniungi debebat cum sequente. Etymologus M. p. 824, 35. τὸ τοσοῦτον· νῆα θοὴν ἐπὶ πόντον ἐλαυνέμεν· ὡς δὲ γυναῖκες. Legitur Odyss. VII. 108.

ὡς δὲ γυναῖκι.

ὅσον,

κα̣ὶ κρέας ὥς οἱ χεῖρες ἐχάνδανον.

γάρ, ὡς τό,

ὡς ἔ τοι ποταμῷ γε δαμήμεναι αἴσιμον ἦεν.

εὐθέως, ὡς τό,

ὡς ἴδεν, ὥς μιν ἔδυ χόλος.

ὡσαύτως καὶ τό,

ὡς δ' αὖ νῦν μοι ἄγρεσθε θεοί.

βεβαίωσιν, ὡς τὸ,

ὡς χαρίεν τὸ ἀνθρώπινον ἀνθρώποισιν.

ἀλλά, ὡς τό, ὡς τοῦτ' ἀλήθεια. ἕως, ὡς τό,

ὡς ὁ μὲν ἔνθα πολὺν βίοτον καὶ χρυσὸν ἀγείρας.

οὗτος δεικτικόν, ὡς τό,

ὥς ποτ' ἔην· νῦν αὖτε νεώτεροι ἀντιοώντων.

οὐδαμῶς, ὡς τό,

ὡς οὐκ ἔστι χάρις μετόπισθεν εὐεργεσιῶν.

διηγηματικόν, δηλοῦν κεφαλαίωσιν, ὡς τό,

ὥς τ' ἦλθεν, ὥς τ' Αἴγισθος ἐμήσατο λυγρὸν ὄλεθρον.

τόσσον Φαίηκες περὶ πάντων ἴδριες ἀνδρῶν
νῆα θοὴν ἐνὶ πόντῳ ἐλαυνέμεν· ὡς δὲ γυναῖκες
ἱστὸν τεχνῆσαι.

Mox codex: ὅσσον καὶ κρέας ὡσεί.

ὡς ἔ τοι ποταμῷ γε δαμήμεναι) Iliad. XXI. 291. Codex ὡς ἤτοι ποταμῶν δαμήμεναι.

ὡς χαρίεν) In Etymologico p. 824, 41. ὡς χαρίσοιτ' ἄνθρωπος ἀνθρώποισι.

ὥς ποτ' ἔην·) Iliad. XXIII. 643. Codex ὥς ποτ' ἔην αὖτε νεώτερος ἀντιοώντων.

Αἴγισθος ἐμήσατο) Codex Αἴγισθος ἐμιμήσατο.

λίαν, παρὰ Θεοκρίτῳ. ὡς τό, ὡς ἄλλος ἐστί. καὶ παρὰ τῇ θείᾳ γραφῇ· ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, κύριε. πάντα δὲ ταῦτα ὀξύνονται, χωρὶς δύο, τοῦ σημαίνοντος τὸ ὅπως, καὶ τοῦ σημαίνοντος τὸ ὅμως. ταῦτα γὰρ περισπῶνται. ἔστι δὲ καὶ ὦς, τὸ ὠτίον ὑποκοριστικόν, ὅπερ μόνον ψιλοῦται, τῶν ἄλλων πάντων δασυνομένων, καὶ περισπᾶται. γέγονε δὲ παρὰ τὸ αὔω, τὸ φωνῶ. παρ' οὗ παράγωγον αὔος, καὶ ὑποστολῇ τοῦ υ ἄος. καὶ κράσει ὦς, τὸ φωνῆς ἀντιληπτόν.

Πόσα σημαίνει τὸ ῳ.

196. Ὧι σὺν τῷ ι μετὰ δασείας καὶ περισπωμένης ἄρθρον ἐστὶν ὑποτακτικὸν ἀντωνυμικόν. ὦ ψιλούμενον ἄνευ τοῦ ι γίνεται ῥῆμα, ὃ δηλοῖ τὸ ὑπάρχω. καὶ ὦ ἐπίῤῥημα κλητικῆς πτώσεως. καὶ σχετλιαστικὸν μετὰ βαρείας καὶ ψιλῆς, ὡς τό, ὢ θαύματος καινοῦ.

Πόσα σημαίνει τὸ ην.

197. Ἠν ἐπίῤῥημα ἀγανακτήσεως, ἀντὶ τοῦ, ἂν σοι εἴπω. ἦν ἀντὶ τοῦ ὑπῆρχε. καὶ ἣν ἀντὶ τοῦ ἥντινα, ἄρθρον ὑποτακτικὸν γένους θηλυκοῦ, πτώσεως αἰτιατικῆς τῶν ἑνικῶν. ἤν σύνδεσμος κατὰ συναλοιφὴν ἀντὶ τοῦ ἐάν. ἦν ἀντὶ τοῦ ἦμην, ὃ Δωριεῖς ἦς λέγουσιν.

Πόσα σημαίνει τὸ ις.

198. Ἶς μετὰ ψιλῆς καὶ περισπωμένης ἀντὶ τοῦ δύναμις, οἷον,

Ἶν' ἀπέλεθρον ἔχοντας.

σημαίνει καὶ τὸ νεῦρον.

οὐ γὰρ ἔτι σάρκας τε καὶ ὀστέα ἶνες ἔχουσι

198. Ἶν' ἀπέλεθρον ἔχοντας) Iliad. V. 245. Codex Ἶς πέλεθρον ἔχοντες.

σάρκας τε) Odyff. XI. 218. Codex σάρκα τε.

καὶ ἔτι μετὰ τῦ θ λεγόμενον, τὸν αἰγιαλὸν σημαίνει, οἷον,

ἀκέων παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης.

σημαίνει δὲ καὶ τὸν σωρόν.

Πόσα σημαίνει τὸ ὁμῦ.

199. Τὸ ὁμῦ δ' σημαίνει παρὰ τοῖς παλαιοῖς, τόπον, χρόνον, ἐγγύτητα, ἀριθμόν. τόπον μὲν, ὡς Δημοσθένης· πονηροῖς ἔσιν ὁμοῦ συνδιατρίβομεν, ἀντὶ τῦ ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ. χρόνον, ὡς Σοφοκλῆς·

πόλις δ' ὁμῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει,
ὁμῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμῶν.

ἀντὶ τῦ ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ. ἐγγύτητα, ὡς παρὰ Ξενοφῶντι, ὁμῦ ἦσαν οἱ πολέμιοι, ἀντὶ τῦ ἐγγύς. ἀριθμὸν δὲ, ὡς Δημοσθένης ἐν τῷ παραπρεσβείας, ταῦτα δὲ ὁμῦ σχεδὸν ἔτι ἀπὸ Σόλωνος.

Πόσα σημαίνει ἀνδρία.

200. Ἀνδρία ἡ ἀρετὴ, καὶ ἀνδρεία γυνὴ, ἀνδρεῖος ἀνὴρ, καὶ ἀνδρεῖον φρόνημα.

201. Ἄρα ὁ συλλογιςικὸς σύνδεσμος. καὶ ἆρα ὁ διαπορητικὸς σύνδεσμος. ἀρὰ τὸ σημαῖνον τὴν ἀρὰν καὶ τὴν εὐχήν.

202. Πόνηρος, ὁ ἐπίπονος, ὡς Ὅμηρος. πόνηρος, ὁ ἐλέυς ἄξιος. πονηρός, ὁ φαῦλος τῷ ἤθει, καὶ διαβεβλημένος, ὡς σιγηρός. πονηρὸς δὲ καλεῖται παρὰ τῇ θείᾳ γραφῇ ὁ διάβολος.

203. Ἰςέον ὅτι τότε ἐν τῇ συνθέσει τίθενται δύο ρρ, ὅτε ὁ σημαίνει τὸ συντιθέμενον τι. ὅτε δὲ

199. ὁμῦ ἦον οἱ πολέμιοι) Ita codex.

σημαίνει, ἐ προστίθεται καὶ ἕτερον ρ, οἷον χρυσόρειθρος. ἐπεὶ τὸ ῥεῖθρον σημαίνει, ἓν γράφεται ρ. τὸ δὲ σύῤῥοια, ἐπεὶ τὸ ῥοῖα χωρὶς τῆς σὺν προθέσεως ὐδὲν σημαίνει τί, διὰ δύο ρρ γράφεται.

204. Ὅσαι ἀντωνυμίαι ἄρχονται ἀπὸ μακρᾶς, δασύνονται. οἷον, ὗτος, αὕτη, ἥδε, ἡμεῖς, καὶ αἱ ἄλλαι. σεσημείωται τὸ αὐτός, διότι ἡ αυ δίφθογγος ψιλῦται.

Περὶ τῦ α τῆς δευτέρας συζυγίας τῶν περισπωμένων πότε ἐκτείνεται.

205. Σημείωσαι ὅτι τῆς β' συζυγίας τῶν περισπωμένων τὸ α τότε ἔνι μακρόν, ὅτε τὸ ρ ἔχει ὄπισθεν, οἷον περάσω, ἢ ὅταν ᾖ καθαρόν, οἷον, ἰάσω, ἀνιάσω. ὅτε δὲ ἐπιφέρεται τὸ λ, βραχύ ἐςι, οἷον ἱλάσω, γελάσω. ἐξ ὗ καὶ ὁ παθητικὸς παρακείμενος ἐπιφέρει τὸ σ. ἵλασμαι, καὶ γεγέλασμαι.

Πότε γράφεταί ἔςι καὶ πότε ἐςίν.

206. Ὅτε μὲν ἔνι τὸ κλιτικὸν ἔμπροσθεν, ἔστιν, οἷον ἔςι πόλις. ὅτε δὲ ὄπισθεν, ἐςίν, οἷον, καλὸν ἐστίν.

207. Γνῶτε, τὸ ο μικρὸν ὤφειλεν εἶναι. ἀλλ' ἰστέον ὅτι τὰ προστακτικὰ τῶν εἰς μι κατὰ τὸν ἐνεστῶτα καὶ τὸν παρατατικὸν συστέλλϐσι τὴν παραλήγϐσαν αὐτῶν πρὸς τὴν παραλήγϐσαν τῦ πρώτϐ προσώπϐ τῶν πληθυντικῶν τῦ ἰδίϐ ἐνεργητικῦ. κατὰ δὲ τὸν δεύτερον ἀόριςον ὐ συστέλλϐσι. σεσημείωται τὸ θές, δός, ἕς, ὅτι ταῦτα ἔχοντα εἰς σ ὀξυτόνϐς τὰς μετοχάς, ὐκ ἔχϐσιν εἰς θ, ἀλλ' εἰς ες τὰ προστακτικὰ αὐτῶν.

208. Ἁμαρτάνω, ὁ μέλλων ὐκ ἔχει, διότι τὰ διὰ τῦ ανω ῥήματα ἄχρι τῦ παρατατικῦ κανονίζονται, οἷον λαμβάνω, ἁμαρτάνω, κλαίνω. καὶ ἔχϐ-

σι βραχὺ τὸ α. διότι παράγωγά εἰσι καὶ συστέλλουσιν αὐτό.

209. Εἰσὶ τὰ ὑποτακτικὰ τὰ ὑποτάσσοντα ταῦτα, τρέποντα ἐπὶ ἐνεστώτων καὶ μελλόντων ἐπὶ β' καὶ γ' προσώπου, ἐπὶ μὲν ὁριστικῶν ῥημάτων τὴν ει δίφθογγον εἰς η, ἐπὶ δὲ παθητικῶν τὴν παραλήγουσαν αὐτῶν, εἰ μὲν ἔστιν εἰς ο, τρέπουσιν αὐτὸ εἰς ω, εἰ δὲ εἰς ε, εἰς η. ὁμοίως καὶ τοῦ γίνομαι τὸ ι τρέπουσιν εἰς ε, πότε δὲ καὶ εὐκτικῶν ἐπέχουσι τάξιν. καὶ τὴν ει δίφθογγον εἰς τὴν οι μεταβάλλουσιν, ὡς ἔχει τὸ εἰ μὴ ἕτερος κωλύοι λόγος. οὕτω καὶ τὴν ου δίφθογγον εἰς ω. χωρὶς εἰ μὴ μέσον τοῦ ὑποτακτικοῦ καὶ τοῦ ῥήματος εὑρεθείη ἕτερον μέρος λόγου, ὡς τό, ἵνα τί ὑπολαμβάνετε, καὶ τό, ἕως πότε ἀποστρέφεις, ποιεῖς, ἵνα ποιῇς, ὅπως ποιῇς. ἐὰν εἴτε μόνον, εἴτε μεθ' ἑτέρου μέρους λόγου, λέγομεν, ἐὰν λέγωμεν. ὁπόταν καὶ ὅταν, καὶ κἂν, καὶ ἡνίκα. λαλοῦσιν. ὁπηνίκα λαλῶσιν. ὁ εἰ σύνδεσμος ὅτε ἀντὶ τοῦ ἐὰν παραλαμβάνεται. γίνεται. εἰ μὴ γένηται. μή. τὸ ἀπαγορευτικόν, ὡς τό, μὴ τύψητε. ὡσαύτως καὶ τὸ ὅτε καὶ τὸ ὁπότε ὑποτάσσει δίχα τοῦ ἂν συνδέσμου, καθὼς ὁ ποιητής φησιν,

ὁπότε τις καὶ ἐμεῖο ἄρει ἐκ θυμὸν ἕληται.

τὸ δὲ μὴ οὐχ ὑποτάσσει, ὅτε ἐστιν ὑπόκρισις. καὶ τὸ ἕως, ὅτε τις συμβουλευτικῶς λέγει.

210. Τὰ δυϊκὰ εἰς α. λάας, λᾶς. αε εις α, βόαεις, βοᾶς. αι εἰς α, κρέαι κρέα. αο εἰς οιν, κρε-

209. Quae hic leguntur usque ad finem vereor ne ex alio sint libro. Post sectionem 211. alio eoque recentiore atramento sequuntur quaedam praecepta syntactica, eadem linea cum hac sectione continuata, sed manifesto aliena ab huius libelli argumento.

ἄρει) Iliad. XXI. 112. Codex ἄρρην.

άοιν, κρεᾷν. αο εἰς ω, φάος, φῶς. αο εἰς ω, λάος, λῶς, αω εἰς ω, βοάω, βοῶ. αε εἰς η, γέα, γῆ. αε εἰς α, Ἡρακλέας, Ἡρακλᾶς. εα εἰς ει, Ἡρακλέας, Ἡρακλεῖς. εα εἰς υ, ἡδέα, ἡδύν. εε εἰς η, Ἡρακλέε, Ἡρακλῆ. εϊ εἰς ει, εὐγενέϊ, εὐγενεῖ. εο εἰς ȣ, Ἡρακλέος, Ἡρακλῆς. εοι εἰς οι, Ἡρακλέοιν, Ἡρακλοῖν. εω εἰς ω, ποιέω, ποιῶ. ιη εἰς η, τιμίης τιμῆς. οα εἰς ω, βόαξ, βῶξ. οε εἰς ȣ, τȣ̃το ἐμόν, τȣ̃τȣ̓ μόν. οει εἰς οι, χρυσόεις, χρυσοῖς. ο οι εἰς οι, Σαπφόοις, Σαπφοῖς. οο εἰς ω, φόος, φῶς. εο εἰς ευ, Θεοφάνης, Θευφάνης. Θεοδόσιος, Θευδόσιος. εο εἰς ο, υἱέος, υἱός. εω εἰς ει, πλέως, πλεῖν. καὶ δέον, δεῖν. καὶ νεώλεως νείλεως. οη εἰς ω, ὀγδοήκοντα, ὀγδώκοντα. εη εἰς η, τιμέης, τιμῆς. οα εἰς α, βȣ́λοιτο ἄν, βȣ́λοιτ᾽ ἄν. εα εἰς η, τείχεα, τείχη. ιϊ εἰς ι, ὄφιϊ, ὄφι. ιε εἰς ι, ὄφιες, ὄφις Ἰωνικῶς.

211. Ἰστέον ὅτι φείδω καὶ πείθω ῥήματα βαρύτονα, καὶ ἀφειδῶ καὶ ἀπειθῶ περισπώμενα, καὶ ἠφειδημένος καὶ ἠπειθημένος, καὶ φεῖδȣ καὶ πεῖθȣ προστακτικά, καὶ ἡ φειδώ, καὶ ἡ πειθὼ ὀνόματα θηλυκὰ διὰ τῆς ει διφθόγγȣ γράφεται. Φιδῶ δὲ καὶ πιθῶ περισπώμενον, καὶ πεφιδημένος καὶ πεπιθημένος, καὶ φιδȣ̃ καὶ πιθȣ̃ προστακτικὰ διὰ τȣ̃ ι.

INDEX I. SCRIPTORVM

EMENDATORVM VEL ILLVSTRATORVM.

INDEX II. RERVM ET VERBORVM.

INDEX III. SCRIPTORVM

A GRAMMATICIS ALLATORVM.

INDEX IV. IN GRAMMATICOS.

A

B

Γ

Δ

E